

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 4 / Volume 4

Devlet-Toplum İlişkileri (1661-97)

State-Subject Relations (1661-97)

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / *Edited by*
Timur Kuran

Cilt 4 / *Volume 4*

Devlet-Toplum İlişkileri (1661-97)

State-Subject Relations (1661-97)

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI IŞIĞINDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 4

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 4

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES
MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES
NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASKI: ŞUBAT 2011 / FIRST PRINT: FEBRUARY 2011

ISBN 978-605-360-108-1

BASKI / PRINT
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
(0212) 482 99 10

DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: I TOPKAPI İSTANBUL
Sertifika No: 0107-34-007147

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, NO: 144/4 BEYOĞLU 34430 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 4
Devlet-Toplum İlişkileri (1661-97)

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 4
State-Subject Relations (1661-97)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları	ix
<i>Transliteration and Coding Rules</i>	xi
Devlet-Toplum İlişkileri / <i>State-Subject Relations</i> (1661-97)	1
Özetler ve Metinler / <i>Summaries and Texts</i>	3
3. ve 4. Ciltlerin Dizini (kayıt numaralarına göre)	693
<i>Index for Volumes 3 and 4 (by case numbers)</i>	701

Uygarlıkların kavuştuğı İstanbul'a armağan...

In celebration of Istanbul, where civilizations come together...

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları

Mahkeme defterlerindeki Osmanlıca metinlerin transkripsiyonu hazırlanırken okuma akışkanlığının bozulmaması için yalın bir yöntem benimsenmiştir. Arapça ve Farsça kelimeler orijinallerine uygun biçimde okunmaya çalışılmıştır. Uzatma olan sesli harflerde (ziyâde, âlî, hâzır örneklerinde olduğu gibi) ^ işareti; ayın harfinin geçtiği kelimelerde (bey', şer', i'timad örneklerinde olduğu gibi) ayın harfinden sonra ' işareti; ve hemzenin kullanıldığı kelimelerde (su'âl, me'mûr, kâ'im örneklerinde olduğu gibi) hemzeden sonra ' işareti kullanılmıştır.

Öz Türkçe kelimelerin okunuşunda kâtibin yazımına bağlı kalınarak dönemin telaffuzu yansıtılmaya çalışılmıştır. Gayrimüslim, yabancı, kilise, sinagog, cemaat adlarıyla yabancı kökenli yer adları da orijinal metinde yazıldığı gibi okunmuştur.

Mahkeme defterlerinin içlerindeki hükümler kodlanırken varak sayısı esas alınmıştır. Her bir varağın ilk sayfası a, ikinci sayfası b olarak sınıflandırılmış olup her sayfadaki hükümler de Arap rakamlarıyla birden başlayarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla 23b/2, 23'üncü varağın arka tarafında bulunan ikinci hükme verilen koddur.

Kullanılan özel işaretler şunlardır:

[dolu] Metin içerisinde kâtip tarafından yazılması unutilan

veya eksik yazılan harf, ek ya da kelimeler bu işaret içerisinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Üç örnek: [Ef]renciyü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

[...] Okunamayan kelimeler.

[?] Okunuşu şüpheli kelimeler.

[boş] Metin içerisinde kâtip tarafından daha sonra tamamlanması düşüncesiyle boş bırakılan ama doldurulmayan alanlar.

[silik] Kurt tahribatı, nem, yırtık, çürük ve buna benzer faktörlerden dolayı okunması mümkün olmayan kelimeler.

Transliteration and Coding Rules

In transliterating the Ottoman records in the court registers into modern Turkish, we opted for simplicity in order to avoid burdening readers. With Arabic and Farsi words, we have sought to maintain the intended pronunciation. Long vowels (as in ziyâde, âlî, hâzîrî) are identified through the ^ sign; words with an ayn (for example, bey', şer', i'timad) have the diacritic ' after the ayn; and words with the hamza (for example, su'âl, me'mûr, kâ'im) have the diacritic ' following the hamza.

With Turkish words, we have followed the scribes form in order to convey the pronunciation of the time. The names of non-Muslims, foreigners, churches, synagogues, congregations, and foreign places have been transcribed to match the original text.

In coding the cases within the court registers, we have followed the sheet number. The front of a sheet is classified as a, and the back as b, and Arabic numerals have been used to distinguish among the cases on each page. Thus, 23b/2 refers to the second entry on the back side of the 23rd sheet.

The following special symbols are used:

[full] Characters or words that the scribe forgot or overlooked have been completed within brackets. Three examples: [Ef]renci-yü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

- [...]** Undecipherable words.
- [?]** Doubtful transliteration.
- [boş]** Fields within the text that the scribe planned to fill later but left blank (“boş” means blank in Turkish).
- [silik]** Unreadable due to damage caused by worms, humidity, tears, rotting, or some other factor.

DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ
(1661-97)

STATE-SUBJECT RELATIONS
(1661-97)

Özetler ve Metinler *Summaries and Texts*

337 - 1661 (1071) İstanbul 9: 12b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Üsküdar'ın Şemsipaşa Mahallesi sakinlerinden Yahudi Kiramerihya, Zülfikar ile birlikte mahkemededir. Kiramerihya, Edirne'deki bir ev ile değirmenini 20.000 akçeye Zülfikar'a satar. Bu satışa ek olarak Kiramerihya, yine Edirne'deki bir arazinin kullanım hakkını toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle 5000 akçe karşılığında Zülfikar'a devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Kiramerihya, a Jewish resident of Üsküdar's Şemsipaşa neighborhood, is in court Zülfikar. For 20,000 akçe, the former sells to Zülfikar a house and a mill in Edirne. In addition, Kiramerihya transfers to Zülfikar the usufruct rights of a plot in Edirne for 5000 akçe, with the permission of the owner (sahib-i arz). The court registers the sale and transfer.

Medîne-i Üsküdar'dan Şemsipaşa kurbünde sâkine Kiramerihya bint-i Kamal nam Yahudi'ye meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb Zülfikar bin Abdullah mahzarında bitav'ihâ ikrâr-ı tâmın ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Edirne'ye

tâbi‘ Sazlıdere nam karyede vâki‘ lede’l-ahâlî ma‘lûmü’l-hudûd ve’l-müştemilât çiftlik ta‘bîr olunur mülk menzil ve sâir Narlıdere suyu üzerinde dâ’ir üç göz ma‘lûmü’l-hudûd mülk değirmenimi bisafkatin vâhidetin tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey’-i bât-ı sâhîh-i şer’î ile yirmi bin fiddî râyicü’l-vakt akçeye mezbûr Zülfikar’a bey’ ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra yine karye-i mezbûre sınırında vâki‘ her birinin inde’l-ahâlî ve’l-cîrân hudûdî ma‘lûm mezârî-i müte‘addide-i ma‘lûmenin dahi hakk-ı tasarrufını ma‘rifet-i sâhib-i arzile yine mezbûr Zülfikar’a beş bin akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl idüp semeni mezkûr ile bedel-i mezbûr cem’an yirmi beş bin akçeyi mezbûr Zülfikar’ın yedinden bi’t-tamâm alup kabz idüp bey’ eylediğim çiftlik ve değirmeni ve tefvîz eylediğim mezârî’i mahallerinde kabz ve tasarrufa mezbûr Zülfikar’ı taslît eyledim didikde gibbe’t-tasdikî’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-‘işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûd

El-Hac Mustafa bin el-Hâc Veli, Receb Bey bin Bali, Mustafa Bey bin Maden, Mehmed Çelebi bin el-mü’ezzin, Ali Bey bin [boş], el-Hâc Mustafa bin Ahmed, Keşfi Efendi bin Muharrem, Hasan Çelebi bin [boş]

338 - 1661 (1071) İstanbul 9: 14b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ömer Bey, yeğeni Ahmet ile birlikte mahkemeye gelerek Kastamonu’nun Yaşköyü’ndeki tarlaların kullanım hakkını toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 25 kuruş karşılığında Zülfikar’a devreder. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ömer Bey appears in court with his nephew Ahmet. For 25 kuruş, he transfers to Ahmet the usufruct rights of his fields in Yaşköyü, Kastamonu, with the permission of the landowner (sâhib-i arz). The court registers the transfer.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın küt-tâb-ı mahkemeden mevlânâ Mehmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Kâtib Hüsrev Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Ömer Bey bin Râyî nam teberdârın menziline varup akd-i meclis-i şer' eyledikde mezbûr el-Hâc Ömer Bey meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfî'u'l-kitâb karındaşı oğlu Ahmed bin Bilal nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolı'da Kastamonı Sancağı'nda Zarı Kazâsı'na tâbî' Yaşköyi nâm karyede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd on kıt'a tarlalarımın ve içinde mevcûd olan eşcâr-i müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile mezbûr Ahmed'e yirmi beş kıt'a riyâlî kuruş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvûz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr yirmi beş kıt'a riyâlî guruş mezbûr Ahmed yedinden tamâmen ahz ü kabz eyleyüp zikr olunan tarlalar ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi mahallinde zabt u tasarrufa mezbûr Ahmed'i taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ba'dehû meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderresini'l-kirâm Hasan Efendi bin eş-Şeyh Halil, Osman Çelebi bin eş-Şeyh Yusuf, Musa Çelebi bin Mehmed el-cündî, Mehmed Bey bin İbrahim el-cündî, Mehmed Efendi bin Abdülkâdir el-kâdı, Mehmed Bey bin Receb.

339 - 1661 (1071) İstanbul 9: 16a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bostancıbaşı Ömer Ağa'nın eşi Hatice Hatun'un vekili Mustafa Ağa, kadı Şamizade el-Hac Mehmet'in vekili Sefer Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Ağa, Hatice Hatun'un Şehsuvar Mahallesi'ndeki evini kadı el-Hac Mehmet'e 320.000 akçeye satar. Sefer Ağa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Ağa, legal agent of Hatice Hatun, who is the wife of Ömer Ağa, commander of imperial guards (bostancıbaşı), is in court with Sefer Ağa, legal agent of judge Şamizade el-Hac Mehmet. For 320,000 akçe, Mustafa Ağa sells to el-Hac Mehmet a house of Hatice Hatun in the Şehsuvar neighborhood. Sefer Ağa makes payment. The court registers the transfer.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'î mutahhardan nâ'ibimiz mevlanâ fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm zahru'l-müdaqqikîni'l-fihâm Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi zikri câ'î menzile varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'î kavîm eyledikde dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Bakla Mahallesi'nde sâkin olup sâbikan hâssa bostancıbaşı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Ömer Ağa bin Osman'ın halîle-i celîleleri fahrü'l-muhadderât zahrü'l-muvakkarât Hadîce Hatun ibnet-i İsmail tarafından husûs-ı câ'iz-zikre vekîl olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'îyye ile ârifân olan fahrü'l-akrân İshak Ağa bin İbrahim ve el-Hâc Mahmud bin Mustafa şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-emâsil ve'l-a'yân Mustafa Ağa bin Şaban meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi sâhibü's-sa'âde ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadrü'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' câmi'ü'l-mekârim ve'l-me'âlî merci'ü'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-meliki's-samed Şâmîzade el-Hâc Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi taraf-ı bâhirü's-şereflerinden vech-i âti üzre iştirâya vekîl olup vekâleti bi-mâ-hüve tarîki's-sübût-ı şer'î sâbit olan fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Sefer Ağa bin Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti sudûruna değin müvekkilem mûmâileyhânın silk-i mülkinde münselik olup mahmiyye-i mahkiyede Kadirga Limanı nam mevzi'de Şehsuvar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sancakdâr Halil Ağa veresei mülkine ve bir taraftan kasâblar kethüdâsı Ali Çelebi mülkine ve bir taraftan Fâtıma Hatun ibnet-i Mehmed mülkine ve bir taraftan tarîk-i hâssa muntehî ve mahdûd olup dâhiliyyesi üç bâb fevkânî odaları ve iki sofayı ve

kaygân döşenmiş tahta pûşî ve tahtânî matbah ve kılar ve bir kub-beli hammâm câmekânî ve bi'r-i mâ' ve iki kenîfi hâvî ve hâriciyyesi iki bâb fevkânî odaları ve sofa ve dehlizi ve âhurî ve samanlığı ve âhur odası ve kenîfi müştemil olan menzilini cemî' tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve mürâfıkı ile vekâlet-i mahkiyem hasebiyle râyic fi'l-vakt üç yük yirmi bin akçeye vekîl-i mûmâ-ileyh Sefer Ağa'ya tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ol dahi müvekkili müşârün-ileyh el-Hâc Mehmed Efendi'nin malı ile yine müvekkili içün iştirâ ve teslîm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yük yirmi bin akçeyi vekîl-i mezbûr Sefer Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr müvekkil-i müşârün-ileyhin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mevlânâ-yı mezbûr vâki' hâli mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Osman bin Mustafa ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Şevvâli'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi, fahrü'l-a'yân İbrahim Ağa bin Mehmed Efendi, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Nasreddin, Şaban Bey el-cündî, Mehmed Ağa bin Osman Hersekli, Abdullah Çelebi bin Resûl, Sefer Bey bin Şaban, Mehmed Ağa bin Müstedam, Yusuf Ağa bin Abdülmennân, Hüseyin Çelebi bin Veli Efendi, Mustafa bin Mehmed Ağa, Ali Çavuş bin Nasuh, Mustafa Çavuş bin [boş], Mehmed Ağa bin el-cündî

340 - 1661 (1071) İstanbul 9: 18a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ruşuk gümrük emini Ebubekir Bey, eski Selanik ağası Halil Ağa'nın vekili Veli Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ebubekir, 40.000 akçesi faiz (çuka bezi olarak ifade ediliyor) olmak üzere Halil Ağa'ya toplam 200.000 akçe borçlandığını söyler. Veli Çelebi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de tarafların bu sözlerini sicile kaydeder.

Ebubekir Bey, the customs officer (gümrük emini) of Rusçuk, is in court with Veli Çelebi, legal agent of Halil Ağa, former agha of Selanik (Salonika). Ebubekir states that he owes Halil Ağa a total of 200,000 akçe, of which 40,000 akçe represents interest (mentioned as the price of broad cloth). Veli Çelebi corroborates his testimony. The court registers the two testimonies.

Hâlen medîne-i Ruscuk’da gümrük emîni olan Ebubekir Bey bin İbrahim nam kimesne meclis-i şer’-i hatîrde mahmiyye-i İstanbul’da Keçeci Pîri Mahallesi ahâlîsinden sâbikan Selanik ağası olan Halil Ağa bin [boş] tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü’l-vekâle olan mumcî Veli Çelebi bin Ali muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûra cihet-i karz-ı şer’îden yüz altmış bin akçe ve semeni târîh-i kitâbdan yüz elli gün tamâmına mü’eccel mev’ûd altmış üç zirâ’ yeşil ve münakkaş sâye çuka semeninden kırk bin akçe min haysi’l-mecmû’ iki yük akçe zimmetimde vâcibü’l-edâ ve lâzımü’l-kazâ deynimdir didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrîn min Şevvâli’l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûd

İmam Mustafa Efendi, Mücellidzâde Mehmed Çelebi bin [boş], Ahmed Beşe bin Abdullah, Yusuf Beşe bin Abdullah.

341 - 1661 (1071) İstanbul 9: 28b/2 Dava / Adjudication

Hoca Gıyaseddin Mahallesi sakinlerinden eski silahdar kâtibi Mehmet Efendi, Üsküb eski nâzırı Mahmut Paşa karşısında mahkemededir. Mehmet Efendi’ye göre Mahmut Paşa, ona 5300 kuruş borçlanmış olup bunun 3700 kuruşunu birkaç taksitte ödemiştir. Şimdi Mehmet Efendi kalan 1600 kuruşun alınmasını ister. Mahkeme Mahmut Paşa’ya görüşünü sorar. O da söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, kalan borcunu da ödemesi konusunda Mahmut Paşa’yı uyarır.

Mehmet Efendi, the former secretary of Ottoman guards (silahdar katibi) and a resident of the Hoca Gıyaseddin neighborhood, sues Mahmut Paşa, former minister (nâzır) of Üsküb. Mehmet Efendi claims that Mahmut Paşa owed him 5300 kuruş and that he settled 3700 kuruş of the sum in several installments. The plaintiff now demands the remaining 1600 kuruş. Questioned by the court, Mahmut Paşa corroborates his testimony. In conclusion, the court instructs Mahmut Paşa to settle the remainder of the debt.

Mahmiyye-i İstanbul'da Hâce Gıyâseddîn Mahallesi'nde sâkin işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi sâbıkan silahdâr kâtibi olan umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mehmed Efendi bin Mustafa meclis-i şer'î hatîrde sâbıkan Üsküb nâzır olan umdetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Mahmud Paşa bin Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp paşâ-yı mûmâ-ileyhin zimmetinde ba'de külli hesâb beş bin üç yüz riyâlî gurusu hakkım olup bundan akdem meblağ-ı mezbûrdan bir def'a bin gurusu ve bir def'a dahi iki bin gurusu hesâbı üzre yüz elli sekiz bin akçe ve yedi yüz gurusu dahi paşâ-yı mûmâ-ileyh yedinden hâlen yedi yüz gurusu iştirâ ve kabz eylediğim bir cevâhir kuşak semenine takâs ol dahi meclis-i akidde semeni mezbûrı mukâsa ve kabûl eylemeğin meblağ-ı mezbûrdan vech-i muharrer üzre üç bin yedi yüz gurusunu paşâ-yı mûmâ-ileyhden alup kabz idüp zimmetinde bâkî kalan bin altıyüz gurusunu taleb iderin suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl paşâ-yı mûmâ-ileyh cevâbında fi'l-vâki' zimmetimde müdde'î-i mezbûr Mehmed Efendi'ye minvâl-i muharrer ve meşrûh üzre bâkî bin altı yüz riyâlî gurusu deynim vardır deyü bi-tav'ihî ikrâr ve itirâf itmeğin alâ mûceb-i ikrârihî meblağ-ı mezbûr bin altı yüz riyâlî gurusu müdde'î-i mezbûr Mehmed Efendi'ye edâ ve teslîme paşâ-yı mûmâ-ileyhe tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-meşâyih İvaz Efendi, fahrü'l-kuzât İbrahim Efendi nâib-i recül, fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş bin el-mübâşir, fahrü'l-ik-

bâl İsmail Ağa bin Osman, Hasan Bey bin Osman, Halil Efendi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Hızır.

342 - 1661 (1071) İstanbul 9: 29a/1 Dava / *Adjudication*

Yeniçeri hazinesi (beytülmal) görevlisi Ahmet Ağa, İstanbul’da patrik olan Bartinsos karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Ağa, İstanbul’da eskiden patrik olup ölen Yaniksos’un koruması olup ölmüş olan Mahmut Beşe’nin Yaniksos’tan 820 riyali kuruş alacağı kaldığını söyler. Ahmet Ağa, Bartinsos’un bu borca kefil olduğunu ve aynı zamanda Mahmut Beşe’nin mirasına da el koyduğunu ileri sürer. Bartinsos, Ahmet Ağa’nın savını reddeder. Davacıdan savını destekleyen kanıt istenir; ancak Ahmet Ağa mahkemeye kanıt sunamaz. Bartinsos’tan söz konusu borca kefil olmadığına ve mirasa el koymadığına yemin etmesi istenilir. Davalı Bartinsos, yemin ederek davayı kazanır.

Ahmet Ağa, a janissary treasury (beytülmal) officer, sues Bartinsos, patriarch of İstanbul. Ahmet Ağa claims that the late Yaniksos, the former patriarch, owed 820 riyali kuruş to the late Mahmut Beşe, his bodyguard. Ahmet Ağa further claims that Bartinsos was appointed surety for the debt and, further, that he confiscated Mahmut Beşe’s estate. Bartinsos rejects Ahmet Ağa’s allegations. The plaintiff Ahmet Ağa fails to produce evidence in support of his claim. The court then asks Bartinsos to state under oath that he was not appointed surety for the debt and that he did not confiscate the estate. The defendant Bartinsos takes the oath and wins the case.

Dergâh-ı âlîde bi’l-fi’l yeniçeri beytü’l-mâlî emîni olan zahru’l-a’yân Ahmed Ağa ibn Mehmed meclis-i şer’-i hatîrde mahmiyye-i İstanbul’da patrik olan işbu hâmilü’s-sifr Bartinsos veled-i Simo muvâcehesinden üzerine bi’l-emâne da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede sâbikan batrik olup Akdeniz’de Mürted

Adası'nda bundan akdem hâlik olan Yaniksos'un yasakçısı olup mukaddemâ bi-lâ vâris fevt olmağla mecmû'-ı muhallefâtı cânib-i beytü'l-mâle âyid olan Mahmud Beşe nâm râcilin mezbûr Yaniksos zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden sekiz yüz yirmi riyâlî gurus hakkına mezbûr Bartinsos kefil olduğundan mâ'adâ metrûkât-ı ma'lûmesini dahi kabz itmekle metrûkâtına vaz'-ı yed ve kefâletine binâ'en meblağ-ı mezbûrî mezkûr Bartinsos'dan taleb iderin suâl olunsun didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr emîn-i mûmâ-ileyhden müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin mezbûr Bartinsos'a vech-i muharrer üzre mezbûr Mahmud Beşe'nin hâlik-i mesfûr Yaniksos zimmetinde olan sekiz yüz yirmi riyâlî gurus hakkına kefil olmayup metrûkât-ı ma'lûmesini dahi kabz itmediğine yemîn tek-lîf olundukda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîni bi'llâhi'l-lezî enzele [el-İncîl] alâ İsa aleyhi's-selâm itmeğin emîn-i mûmâ-ileyh bi-lâ beyyine mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn fî Şevvâli'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi el-müderriş, Ali Beşe ibn Ramazan el-mübâşir, Mumcı Yusuf Beşe ibn İsmail el-mübâşir, Hacı Ahmed ibn Mahmud, Mehmed Çavuş ibn Ahmed, Hasan Çavuş ibn [boş].

343 - 1661 (1071) İstanbul 9: 34b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Cündi Mehmet Ağa'nın varislerinden eşi Rafia'nın vekili I. Hasan Efendi, II. Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Hasan'a göre merhum, Mihrimah Sultan Vakfı'na bağlı mukataalardan Rumeli'nin Terece kazasındaki mukataalarını, iki yıl önce II. Hasan Efendi'ye 1.316.330 akçeye devretmiştir. II. Hasan Efendi bunun 805.230 akçesini merhuma ödemiştir. Vekil Hasan, kalan 511.100 akçeyi II. Hasan Efendi'nin şimdi ödediğini söyler. II. Hasan Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

Hasan Efendi I, legal agent of Rafia, wife and heir of the late Cündi Mehmet Ağa, is in court with Hasan Efendi II. The legal agent Hasan I states that two years earlier the decedent had transferred to Hasan Efendi a tax farm in Rumeli’s Terece District, which belonged to the Mihrimah Sultan Waqf, for 1,316,360 akçe. Hasan Efendi II paid 805,230 akçe to the decedent. The legal agent states that Hasan Efendi II has now paid him the remaining 511,100 akçe. Hasan Efendi II corroborates this testimony. The court registers the two testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul’da Sarı Bayezid Mahallesi’nde sâkin bundan akdem fevt olan Cündî Mehmed Ağa ibn Abdullah’ın verâseti zevce-i metrûkesi Râfi’a bint-i Abdullah’a ve sulbiyye-i sağîre kızı Fatıma’ya ve li-eb karındaşları Bayram ve Süleyman ve li-eb kız karındaşları Ayişe ve Ümmühaniye münhasıra olduğu şer’an zâhir ve müte’ayyin olduktan sonra sağîre-i mezbûrenin vâlidesi ve kibel-i şer’den mansûbe vasîsi olan merkûme Rafi’a tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup mezbûrenin zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ‘ârifân olan Mehmed ibn Mustafa ve el-Hâc Halil ibn İsmail şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan Hasan Efendi ibn Mustafa meclis-i şer’de işbû bâ’isü’l-kitâb Hasan Efendi ibn Veli mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hayâtında Mihrimâh Sultan Evkâfı’ndan olup vilâyet-i Rumili’nde Terece Karya Kazası’nda münselik olmağla mukâta’aları taht-ı iltizâmında olmağla zikr olunan mukâta’aları mezbûr Hasan Efendi’ye on üç yük on altı bin üç yüz otuz üç akçeye bin altmış dokuz senesinde der-uhde idüp ol dahi iltizâm ve kabûl ve zabt itdikden sonra meblağ-ı mezbûrun sekiz yük beş bin iki yüz otuz akçesini müteveffâ-yı mezbûr huyûtunda ahz ü kabz idüp bâkî beş yük on bir bin yüz üç akçeyi kable’l-ahz fevt olmağın meblağ-ı mezbûr verese-i mezbûrûna isâbet ve intikâl idüp lâkin mezbûrûn Bayram ve Süleyman ve Ayişe ve Ümmühan hisse-i şer’iyyelerini âhar tereke-den istîfâ idüp ve meblağ-ı mezbûr merkûm Rafi’a ile sağîre-i mezbûreye ta’yîn ve tahsîl olunmuşidi el-hâletü hâzihî mezbûre Rafi’a Hâtun meblağ-ı mezbûr beş yük on bir bin yüz üç akçeyi asâleten

ve vesâyeten merkûm Hasan Efendi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim min ba'd meblağ-ı mezbûrdan mezbûr Hasan Efendi yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tas-dîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

'Umdetü'l-a'yân İbrahim Efendi emîn-i tersâne, Yusuf Efendi ibn [boş], Mehmed Çelebi ibn Mustafa, Receb Çelebi ibn [...], Selim Bey ibn Mehmed, Ivaz Bey ibn [boş], Mehmed Bey ibn Abdullah.

344 - 1661 (1071) İstanbul 9: 35b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yakup Ağa Mahallesi sakinlerinden İbrahim Çelebi, mahallenin avarız vergisi giderlerini karşılamak amacıyla kurulan Yakup Ağa Vakfı mütevellisi el-Hac Sinan ile birlikte mahkemededir. Vakfa ait bir evde aylık 6 akçeye kiracı olduğunu belirten İbrahim Çelebi, İstanbul'da 24 Temmuz 1660 (H. 16 Zilka'de 1070) tarihinde çıkan büyük yangında söz konusu evin yandığını söyler. İbrahim Çelebi, parası olmadığı için yanan evi yeniden yaptıramadığını, dolayısıyla da evin bulunduğu arsayı mütevelliyeye teslim ettiğini belirtir. Bunun üzerine mütevellî el-Hac Sinan da İbrahim Çelebi'ye bağış olarak 100 akçe verir. Ayrıca İbrahim Çelebi'nin söz konusu evden dolayı vakfa olan 2160 akçe borcunu ödediğini belirten el-Hac Sinan, vakıf adına İbrahim Çelebi'den bu paranın tekrar istenmeyeceğine kefil olduğunu söyler. Mahkeme tarafların bu sözlerini sicile kaydeder.

İbrahim Çelebi, a resident of the Yakup Ağa neighborhood, is in court with el-Hac Sinan, mutawalli of the Yakup Ağa Waqf, which was founded to cover the payment of the neighborhood's extraordinary (avarız) tax. İbrahim Çelebi states that he was the tenant of a waqf-owned house for 6 akçe per month. The house was destroyed in the July 24, 1660 (AH 16 Zilka'de 1070) gre-

at İstanbul fire. Lacking the money to rebuild the house, İbrahim Çelebi says, he returned the plot to the mutawalli. El-Hac Sinan then donated 100 akçe to İbrahim Çelebi. Confirming that İbrahim Çelebi has settled his 2160 akçe debt to the waqf, he also agrees to serve as surety that the waqf will no longer bother İbrahim Çelebi about the debt. The court registers the two testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul'da Yakub Ağa Mahallesi sâkinlerinden İbrahim Çelebi bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre avâzına mevkûfe nükûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Sinan bin Hasan nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Yakub Ağa Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede vâki' icâre-i mu'accele ve her ayda altışar akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufunda olup bir tarafı Medîne-i Münevvere Vakfı ve bir tarafı mahalle-i mezbûre imâmına meşrûr vakf menzil ve bir tarafı ulemâyâ meşrûta vakf menzil ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd menzile mutasarrıf iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı günü harîk-i azîmde menzil-i mahdûd-ı mezbûr bi'l-küllîye muhterik olup arsa sarfa kalup ve binâyâ benim kudretim olmamağla arsa-i mezbûreden hüsn-i ihtiyârımla kasr-ı yedd idüp mütevellî-i mezbûr teberrü'an bana yüz akçe virüp ben dahi ahz ü kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mütevellî-i mezbûr el-Hâc Sinan meclis-i mezbûrda merkûm İbrahim Çelebi mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp menzil-i mezbûr ücretinden mezbûr İbrahim Çelebi zimmetinde olan iki bin yüz altmış akçeyi ben ahz ü kabz eyledim âna meblağ-ı mezbûr taraf-ı vakıfdan taleb olunursa ben dâmin ve kefil oldum didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Efendi bin Ali el-imâm, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Mustafa Bey bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Himmet Bey bin Ebubekir, Mehmed bin Ahmed.

345 - 1661 (1071) İstanbul 9: 40b/1 Dava / *Adjudication*

Eski arpa emini olup vefat eden Beyzade Mehmet Efendi'nin tüccarlarından (sarraflarından) Yahudi Sarı İshak, Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Sarı İshak'a göre Mehmet Ağa, 1655 (H. 1065) yılında merhumdan Yanya'daki cizye gelirleri iltizamını 2.500.000 akçeye (25 yük) devralmış olup ödemesini de yapmıştır. Yapılan devir işleminden sonra merhum, Sarı İshak'a 300.000 akçe borcunu Mehmet Ağa'nın ödeyeceğini belirtmiş, o da bunu doğrulamıştır. Sarı İshak şimdi Mehmet Ağa'nın söz konusu parayı ödememesinden şikâyetçi olur. Mahkeme Mehmet Ağa'ya görüşünü sorar. Söz konusu iltizamı devralarak ödemesini yaptığını doğrulayan Mehmet Ağa, Sarı İshak'a borcu olmadığını belirtir. Mehmet Ağa mahkemeye yapılan ödemeyi belgeleyen bir ruznamçe ile temessük belgesi de sunar. Mahkeme davacı Sarı İshak'tan kanıt ister. Sarı İshak herhangi bir kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme davalı Mehmet Ağa'dan yemin etmesini ister. O da yemin ederek davayı kazanır.

Sarı İshak, a Jewish money changer (sarraf) of the late Beyzade Mehmet Efendi, who was the former barley officer (arpa emini), sues Mehmet Ağa. According to Sarı İshak, in 1655 (AH 1065) Mehmet Ağa bought from the decedent the tax farming rights of Yanya's capitation (cizye) tax for 2,500,000 akçe (25 yük = 25 loads) and made payment. Following the transfer, the decedent told Sarı İshak that Mehmet Ağa would settle his 300,000 akçe debt to him. Mehmet Ağa confirmed the transfer of debt. Sarı İshak now states that Mehmet Ağa has failed to make payment. Questioned by the court, the defendant Mehmet Ağa admits to taking over the tax farm and making payment. By the same token, he denies that he owed anything to Sarı İshak. He presents to court a day-book (ruznamçe) and a promissory note (temessük) documenting his payment. The court asks the plaintiff Sarı İshak to provide evidence. He fails to do so. The court then asks the defendant Mehmet Ağa to take an oath. Mehmet Ağa takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul’da sâbıkan arpa emîni olup merhûm olan Beyzâde Mehmed Efendi’nin sarrâflarından Sarı İsak demekle ma’rûf Yahudi divân-ı hazret-i sadr-ı a’zamîde ma’kûd meclis-i şer’-i hatîrde işbu bâ’isü’l-kitâb fahrü’l-a’yân Mehmed Ağa bin Abdülmennân mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Ağa bin altmış beş senesinde mûmâ-ileyh Mehmed Efendi’den vilâyet-i Rumili’nde Yanya ve tetimme-i Yanya ve eşkinciyan cizyesini yirmi beş yük akçeye der-’uhde ve iltizâm ve kabûl ve mâl-i cizye-i mezbûreyi tamâmen cem’ ü tahsîl eyledikten sonra ben dahi mûmâ-ileyh Mehmed Efendi’de üç yük akçe hakkım olmağla mûmâ-ileyh Mehmed Efendi üçümüz bir meclisde iken hâzır olduğumuz halde icâb-ı muhîl ve kabûl-i muhtâl ve rızâ-yı muhtâlün ‘aleyhi hâviye havâle-i sahîha-i şer’iyye ile beni mezbûr Mehmed Ağa üzerine havâle idüp meblağ-ı mezbûr üç yük akçe mezbûr Mehmed Ağa zimmetine nakl itmişiken meblağ-ı hâlün-bihi edâdan imtinâ’ ider suâl olunup alivirilmek matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mehmed Ağa cevâbında fi’l-hakîka vech-i meşrûh üzre mûmâ-ileyh Mehmed Efendi’den cizye-i mezbûreyi yirmi beş yük akçeye der-’uhde ve iltizâm ve kabûl ü zabt idüp işbu yedimde olan sûret-i rûznamçe ve sair ma’mûlün bihâ temessükât nâtika olduğu üzre meblağ-ı mezkûr yirmi beş yük akçeyi mûmâ-ileyh Beyzâde Mehmed Efendi’ye bi’t-tamâm teslim eyledim deyü havâle-i mesfûreyi münkir olmağla Yahudi-yi mezbûrdan müdde’âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı ‘aciz idüp istihlâf itmeğin mezbûr Mehmed Ağa’ya vech-i meşrûh üzre mûmâ-ileyh Mehmed Efendi müdde’î-i mezbûrun üç yük akçe hakkımı kendü üzerine havâle idüp ol dahi kabûl eylemediğine yemîn teklîf olundukda ol dahi ‘alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i billâh-i te’âlâ itmeğin müdde’î-i mezbûr bî-vech mu’ârazadan men’ olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâlis min Zilka’deti’s-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-akrân Mehmed Ağa bin Oruc, Ali Ağa bin Oruc, Ahmed Beşe bin Mahmud, Gazanfer bin Tevekkül.

346 - 1661 (1071) İstanbul 9: 43a/1 Dava / *Adjudication*

Anadolu'nun Urfa (Ruha) kentinden Barhom, Tayyaroğulları Ahmet ve Mustafa'nın mal ve erzaklarını devlet adına almaya görevli İsmail Ağa aleyhinde dava açar. Barhom'un tezine göre İsmail Ağa, Tayyaroğullarının terekelerini devlet adına almak için kente gelmiş ve Barhom'un evindeki anbarından 2000 keyl buğday ve 1000 keyl arpasını almıştır. Barhom bunları istediğinde İsmail Ağa, söz konusu buğday ve arpayı aldığını ve bunları satarak gelirini, elinde olan defterin de belirttiği gibi, devlete teslim ettiğini söyler. Bunun üzerine defter incelenir ve Barhom'un eşyalarının yazılı olduğu bölümde buğday ya da arpa bulunmaz; öte yandan, yeğen Osman adlı başka bir kişinin anbarından 2500 keyl buğday alındığının yazılı olduğu görülür. Dolayısıyla davacının buğday ve arpasının devlete teslim edildiği belirlenemez. Sonuç olarak mahkeme, İsmail Ağa'nın aldığını kabul etmiş bulunduğu buğday ve arpanın aynısını davacıya vermesini kararlaştırır.

Barhom, a resident of Urfa (Ruha) in Anatolia, sues İsmail Ağa, a state officer on assignment to confiscate the goods and provisions of Tayyaroğlu Ahmet and Tayyaroğlu Mustafa. Barhom claims that İsmail Ağa came to town to claim the estate of the Tayyaroğlus, but instead took 2000 keyl of wheat and 1000 keyl of barley from Barhom's storage depot. When Barhom demanded his goods back, İsmail Ağa stated that he sold the wheat and barley and deposited the proceeds to the state as recorded in the book (defter). Examining the book, the court fails to see either wheat or barley among Barhom's listed goods. However, there is an entry regarding 2500 keyl of wheat from a man named nephew (yeğen) Osman. Thus, the court fails to find satisfactory evidence that Barhom's grain was submitted to the state. In conclusion, the court decides that the defendant İsmail Ağa should return to the plaintiff Barhom the grain that he admitted to confiscating, in the same quality and amount.

Vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Ruha'da Küçükmeydan Mahalle-si mütemekkinlerinden işbu hâmilü's-sifr Barhom veled-i Mehtar nam zimmi meclis-i şer'-i hatîrde Tayyaroğulları Ahmed ve Mustafa'nın emvâl ve erzakları taraf-ı mîrîden kabza memur olan dergâh-ı âlî kapûcibaşlarından umdetü'l-emâcid ve'l-akrân İsmail Ağa bin Abdülmennan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mûmâ-ileyh İsmail Ağa Tayyaroğullarının metrûkâtların taraf-ı mîrîye kabz için medîne-i mezkûreye geldiğinde mahalle-i mezbûrede menzîlim içinde vâki' an bârîmdan Ruha keyli ile iki bin keyl buğday ve bin keyl şa'îrimi ahz ü kabz eylemiştir suâl olunup alıvirilmek taleb iderin didikde gıbbe's-suâl mûmâ-ileyh İsmail Ağa cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûrun an bârından iki bin keyl buğday ve bin keyl şa'îr ahz ü kabz ve bey' ve semenini işbu yedimde olan defter mestûr olduğu üzre cânib-i mîrîye teslim eyledim deyü defter ibrâz idüp nazar olundukda defter-i mezbûrda müdde'î-i mezbûr Barhom'un eşyasın tahrîr eylediği mahalde buğday ve şa'îr olmayup ancak yeğen Osman nâm kimesnenin an bârından iki bin beş yüz keyl buğday ahz eylediği muharrer olup müdde'î-i mezbûrun buğday ve şa'îrin cânib-i mîrîye teslim olduğu zâhir olmamağın mûmâ-ileyh İsmail Ağa'nın ikrârı mûcebince zikirleri sebk iden iki bin keyl buğday ve bin keyl şa'îrin aynın istihlâk itmeğın mislini edâya mûmâ-ileyh İsmail Ağa'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân koyun emini Hasan, umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim İmad Ağa, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa muhırbaşı, Ali Ağa bin Oruç, Mehmed Beşe bin Çukadar, el-Hâc Ali bin el-mübaşir.

347 - 1661 (1071) İstanbul 9: 44a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Atik Ali Paşa Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Hasan Beşe'nin mirası, eşi Belkıs ile yeğenleri Ümmühani, Saliha ve Hatice'ye kalır. Miras dört hisseye bölünür ve her bir varise birer hisse

düşer. Şeyhülislam Mehmet Efendi’nin vekili Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye gelen varisler, merhumdan miras kalan Atik Ali Paşa Mahallesi’ndeki bir evi Mehmet Efendi’ye 39.500 akçeye satarlar. Mustafa Ağa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The estate of the late Hasan Beşe, a resident of the Atik Ali Paşa neighborhood, falls to his wife Belkıs and nieces Ümmühani, Saliha and Hatice. The estate is divided into four shares, one per heir. The heirs appear in court with Mustafa Ağa, legal agent of Sheikhulislam Mehmet Efendi. They sell an inherited house in the above-stated neighborhood to Mehmet Efendi for 39,500 akçe. Mustafa Ağa makes payment. The court registers the sale.

Husûs-ı âti’z-zikri mahallinde tahrîri için savb-ı şer’den bi’t-taleb irsâl olunan mevlânâ Brusevî Ahmed Efendi bin Mahmud mahmiyye-i İstanbul’da Haraccı Muhyiddin Mahallesi’nde merhûm Hüseyin Çavuş menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü’l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikte mahmiyye-i mezbûrede Ali Paşâ-yı Atîk Mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem fevt olan Hasan Beşe bin Ahmed’in verâseti zevce-i metrûkesi Belkıs bint-i Abdullah ile li-ebeveyn er karındaşı kızları Ümmühani ve Saliha ve Hadîce bintân-ı el-merhûmü’l-mezbûr Hüseyin Çavuş nam hâtonlara münhasıra ve asl-ı mes’elesi dört sehimden olup bir sehmi zevcesi mezbûre Belkıs’a ve birer sehmi karındaşı kızları mezbûretândan her birine isâbet eylediği şer’an zâhir ve müte’ayyin olduktan sonra mezbûrât Belkıs ve Ümmühani ve Saliha ve Hadîce’nin zâtları zikr olunan Haraccı Muhyiddin Mahallesi mü’ezzini Ahmed Efendi bin İbrahim ve mezbûre Ümmühani’nin zevci el-Hâc İbrahim bin Ahmed ta’rifleriyle mu’arrefe olduktan sonra meclis-i ma’kûd-ı mezkûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan şeyhü’l-İslâm ve müftî’l-enâm hazret-i Mehmed Efendi sellemehü’s-selâm ve mette’a bi-tûl-i hayâtihî’l-enâm taraf-ı bâhirü’ş-şereflerinden husûs-ı âti’z-zikre vekîl olup Mustafa Efendi bin Süleyman ve İbrahim Efendi bin Yunus şe-

hâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan zahrü'l-a'yân Mustafa Ağa bin Yusuf mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olup sâlifü'z-zikr Ali Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ramazan Beşe mülki ve bir taraftan Ali Paşâ Vakfı ve bir taraftan Ahmed Çavuş Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd dâhiliyyesi bir bâb beyt-i süflî ve önünde bir sofa ve bir matbah ve mıhtab ve bir kiler ve cenîne ve kenîfi ve hâriciyyesi bir bâb fevkânî oda ve önünde bir sofa ve tahta-pûş ve bir bâb tahtânî oda ve kenîfi ve mahûtayı müstemil mülk menziline her birimiz hisse-i şer'iyyelerimiz tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile otuz dokuz bin beş yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçeye vekîl-i mezbûra bi-safkatin vâhidetin bey' ve teslim ol dahi minvâl-i meşrûh üzre müvekkil-i müşârün-ileyh içün iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr vekîl-i mezbûrun yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledik min ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan bi-vechin mine'l-vücûh alâka ve medhalimiz kalmayup müvekkil-i müşârün-ileyhin mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsunlar didiklerinde gıbbe't-tasdikî's-şer'î hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin İbrahim ile meclis-i şer'a gelüp vukû'î üzre inhâ ve terkîm idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi bin Yusuf el-imâm, Ahmed Efendi bin İbrahim el-mü'ezzinü'l-mezbûr, el-Hâc İbrahim bin Ahmed zevc-i Ümmü-hâni el-mezbûr, Mehmed bin Ahmed el-münâdî, Mehmed Çelebi bin Veli, Yusuf Bey bin Abdullah.

348 - 1661 (1071) İstanbul 9: 47b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli'nin Siroz şehrinden olup İstanbul'da oturan Aliye Hatun'un vekili el-Hac Hasan, beytülmal emini Seyyit Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Aliye'nin asker olan kardeşi Cümdi

Hasan'ın, Nerdübanlı Mahallesi'nden Ahmet'te emanet bırakılmış 33.000 akçesi varken Cündi Hasan vefat etmiştir. Beytülmal emini Mehmet Ağa da Cündi Hasan'ın varisi olmadığı düşüncesiyle bu 33.000 akçeye el koymuştur. Müvekkilinin Cündi Hasan'ın kız kardeşi olduğunu elindeki hüccetle daha önce kanıtladığını belirten el-Hac Hasan, şimdi Mehmet Ağa'da olan 33.000 akçeyi aldığını tescil ettirir.

El-Hac Hasan, legal agent of Aliye Hatun, originally from Siroz in Rumelia and currently a resident of İstanbul, sues Seyyit Mehmet Ağa, a treasury officer (beytülmal emini). Cündi Hasan, Aliye's brother and a soldier, entrusted 33,000 akçe to Ahmet, a resident of the Nerdübanlı neighborhood, who passed away before retrieving the money. The treasury officer Mehmet Ağa confiscated the sum on the ground that the decedent had no legal heirs. Proving through a hujjet that his client Aliye is the decedent's sister, the legal agent el-Hac Hasan now states that he has received the 33,000 akçe from Mehmet Ağa. The court registers the legal agent's testimony.

Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Siroz'da Arap Hatip Mahallesi sâkinelerinden olup halen mahmiyye-i İstanbul'da Mahmudpaşa Mahallesi'nde tavattun iden Aliye bint-i Memi nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîli olup mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mahmud bin Osman ve Mehmed bin Çelebi bin Ahmed şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan el-Hâc Hasan bin Hızır meclis-i şer'-i hatîrde târih-i kitâbdan bir sene mukaddem mahmiyye-i mezbûrede beytül-mâl-i hâssa emîni olan işbu râfi'u'l-kitâb fahrül-akrân es-Seyyid Mehmed Ağa bin Nasrullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûrenin li-ebeveyn karındaşı olup bundan akdem medîne-i Edirne'de Üç Şerefeli demekle ma'rûf câmi-i şerîf kurbünde sâkin iken vefât iden seyyâf-cündî Hasan Bey bin Memi'nin mahmiyye-i mezbûrede Taş Nerdübanlı Mahallesi'nde sâkin işbu hâzır bi'l-meclis Ahmed bin Mehmed zimmetinde bi-tarîki'l-vedî'a vaz' eyle-

diği otuz bin akçeyi ba'de vefâtihî zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamak za'mıyla emîn-i mezbûr tarih-i mezbûrda merkûm Ahmed yedinden meblağ-ı mezbûr bi-hasbe'l-emâne ahz eylemişidi müvekkilem mezbûre Aliye Hatun müteveffâ-yı mezbûr seyyâf-cündî Hasan Bey'in li-ebeveyn kız karındaşı ve hasran vârisi olduğunu yedimde olan vürûd-ı nakl-i şer'î zımnında isbat eyledikten sonra emîn-i mezbûr es-Seyyid Mehmed Ağa'nın makbûzı olan otuz üç bin akçeyi vekâlet-i mahkiyem hasebiyle bi't-tamam ve'l-kemâl yedinden alup kabz eyledim min ba'd meblağ-ı mezbûrdan emin-i merkûm yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hasan bin Mehmed, İbrahim bin Mahmud, İsmail Ağa bin Faik, Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin el-kâdı, Mehmed Efendi bin Ahmed el-kâdı, Keşfi Mustafa Efendi bin Muharrem.

349 - (1071) İstanbul 9: 52b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul ekmekçilerinin kethüdası Mehmet Çelebi, yiğitbaşları Hasan Bey ve diğer ekmekçiler; çörekçi ve börekçilerin kethüdası Veli Beşe, yiğitbaşları Ali Çelebi ve kendi önde gelenleriyle birlikte mahkemeye çıkarlar. Çörekçi, börekçi ve simitçilerin, orduya sağlamakla yükümlü oldukları erzağın temini için ekmekçilerden yardım istemeleri üzerine, ekmekçiler börekçi ve çörekçilerle ortak olmuşlardır. Ekmekçiler, 33.000 akçelik tedarik teklifini kabul etmişler ve bu ortaklık için yine ortak bir kethüda ve yiğitbaşı tayin etmişlerdir. Ekmekçiler, yapılan işlemin tescil edilerek hüccetinin kendilerine verilmesini isterler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

The steward (kethüda) Mehmet Çelebi, guild regulator (yiğitbaşı) Hasan Bey and some other members of İstanbul's bread makers (ekmekçi) appear in court with the steward Veli Beşe, guild

regulator Ali Çelebi and some notables of the pastry makers (çörekçi ve börekçi). The pastry makers and bagel makers (simitçi) have asked for the bread makers' help in supplying the military. The two guilds thus became partners. The bread makers accept the 33,000 akçe offer for preparing the supplies. Moreover, the two guilds jointly appoint a steward and a guild regulator to serve their joint business. The bread makers request a hujjet that documents their agreement. The court registers the agreement.

Mahmiyye-i İstanbul'da vaki' etmekci tâifesinin kethüdâsı olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali ve yiğitbaşları Hasan Bey bin Hüseyin ve taife-i mezbûreden es-Seyyid Abdi Çelebi bin Abdülhalik ve Mustafa Çelebi bin Ahmed ve Ali Çelebi bin Ömer nâm kimesneler ve sâirleri meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahmiyye-i mezbûrede vâki' bi'l-cümle çörekçi ve börekçi taifesinin kethüdâsı Veli Beşe bin Hasan ve yiğitbaşları Ali Çelebi bin Nasuh ve ihtiyarlarından Ahmed Çelebi bin Hasan ve Ali Çelebi bin Şehabeddin ve el-Hâc Hüseyin bin Hasan ve gayrılarını mahzarlarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp umûmen çörekçi ve börekçi ve tatlı mâye çörekçi ve francala ve simit işleyenler ordu-yı hümayûn tekâlîfinde kadîmden hırfetimiz olan etmekçilere yamak olmaları ile vârid olan ordu teklîfinde bize imdâd eylediklerinde beynimizde ihtilâl vaki' olmamak için ba'de'l-yevm mecmû'una bir kethüdâ ve bir yiğitbaşı nasb olunup fîmâ-ba'd vârid olan nısf orduda bire on altı bin beş yüz ve bütün orduda otuz üç bin akçe imdâd idüp biz dahi ziyâde taleble vesâyir vaki' olan tekâlîfde mezbûrları mu'âheze itmemek üzere cümlemiz alâ vechi'l-vifâk icmâ' ve ittifâk eyledik minvâl-i muharrer üzere olan ittifâkımız tahrîr ve sûreti yedimize def' olunmak matlûbumuzdur deyüp çörekçi ve börekçilerden mezbûrûn dahi etmekçileri minvâl-i muharrer üzere vâki ittifâklarında tasdîk ve tahkîk eylediklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi el-kâdı, Keşfi Efendi ibn Muharrem, Hasan Çelebi el-mukayyid, Mehmed Beşe bin Çukadar ve Ali bin Ahmed Çelebi, Hasan Çelebi bin Sabr.

350 - 1661 (1071) İstanbul 9: 52b/2 Tescil işlemi / Registration

Devlet görevlisi Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, el-Hac Mehmet ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çavuş, 1661 (H. 1070) tarihindeki yangında yanan Yahudi mülklerinin Müslümanlara satılması ve vakıf mülklerinin de Müslümanlara devredilmesini (tefviz) emreden fermana, ayrıca Yahudilerin yanmış sinagog (kenise = knesset olarak ifade ediliyor) arsalarının devlete ait olduğunu bildiren ve Hüseyin Paşa'nın elinde bulunan fetvaya dayanarak, Rüstempaşa Camisi yanındaki Zeytun Yahudi Cemaati'ne ait havra arsasını, yapılan müzayedede en yüksek teklifi veren el-Hac Mehmet'e 46.000 akçeye satar. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with el-Hac Mehmet. An imperial decree (ferman) had ordered Jewish properties destroyed in the 1661 (AH 1070) fire to be sold to Muslims if personally owned and transferred (tefviz) to Muslims if waqf-owned. Hüseyin Paşa holds a fatwa declaring that the ownership of synagogues (expressed as knesset = kenise) destroyed in the fire has passed to the state. In accordance with the imperial decree and fatwa in question, Mustafa Çavuş sold the plot of the synagogue near the Rüstempaşa Mosque and belonging to the Zeytun Jewish Community to el-Hac Mehmet, who submitted the highest offer of 46,000 akçe. The court registers the sale.

Dârü'l-hilâfetü'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede bi'l-fi'l şıkk-ı evvel defterdârı olan umdet-i ashâbi's-şerefi's-şâmih kıdvat-i erbâbi'l-izzî'l-[...] sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' Hüseyin Paşa taraf-ı bâ-hirü's-şereflerinden husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan fahrü'l-emâcîd ve'l-akrân Mustafa Çavuş bin Receb meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Himmet mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Hâcepaşa etrafında

vaki' mahallâtında mütemekkin olan Yahudi taifesinin bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vaki' olan harîk-i kebîrde muhterik olan hanelerinden mülk olan müslimîne bey' ve vakf olan keza-lik müslimîne tefvîz itmeleri bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağla tâ'ife-i mezbûrenin muhterik olan kenîse-i kadîmelerinin arsasının mâliki olmamağla cânib-i mîrîye ait olduğuna müvekkil-i müşârûn-ileyhin yedinde fetvâ-yı şerîfe olmağın mahmiyye-i mezbûrede Rüstempaşa Cami'-i şerîfi yanında Papasoğlu Hanı kurbünde vâki' taife-i mezbûreden Zeytun Cemâati'ne mahsûsa olup bir taraftan Polohron ve Haron [?] nam Yahudiler dükkanlarına ve bir taraftan Haydar ve Benyani nam Yahudiler mahzenlerine ve bir taraftan Nikola ve Yani nam zimmiler değirmenleri ve ba'zan Ahmed Ağa nam kimesne mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî üç su kuyusu ve bir ayazmayı müştemil tûlen ve arzen bi-hesâb-ı şatrancî bin yetmiş yedi buçuk zira' kenîse arsası dahi fetvâ-yı şerîfe mücebince cânib-i mîrîye ayid olmağın bundan akdem arsa-i mezkûre ba'de'l-müzâyedeti'l-mu'tâd semen-i misli olan meblağ-ı câ'i'z-zikr-de mezbûr el-Hâc Mehmed üzerinde karar idüp ziyâde bir akçe ile âhar tâlib zuhûr itmemeğın arsa-i mezkûreyi müvekkil-i müşârûn-ileyh merkûm el-Hâc Mehmed'e râyic fi'l-vakt kırk altı bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr kırk altı bin akçeyi tamamen cânib-i mîrî için müvekkil-i müşârûn-ileyh mezbûr el-Hâc Mehmed yedinden alup kabz eyledi didikde gibbe't-tasdi-ki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

El-Hac Ahmed bin Mehmed, el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Hızır, el-Hâc Ahmed bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Yusuf, Mustafa Çelebi bin Sefer, Süleyman Beşe bin Yusuf.

351 - 1661 (1071) İstanbul 9: 53a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Aslen Sivaslı olup İstanbul'da ekmekçilik yapan Serkiz isimli Ermeni, Girih isimli başka bir Ermeniyle birlikte mahkemeye gelir.

Serkiz, Sivas'taki bir tarlasını toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle Girih'e 30 kuruşa devreder. Girih ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Serkiz, an Armenian originally from Sivas and a bread maker in İstanbul, is in court with Girih, another Armenian. For 30 kuruş, Serkiz transfers to Girih a field in Sivas, with the permission of the landowner (sahib-i arz). The court registers the transfer.

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Divriği Kazâsı'na tâbi' Bünyam nam karye sükkânından olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da etmekci tâifesinden olan Serkiz veled-i David nam Ermeni meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfi'ü's-sıfır Girih veled-i Rikiz nam Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd tahmînen bir keyl tohum isti'âb ider iki kıt'a tarlamin hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile otuz guruş bedel mukâbelesinde mezbûr Girih'e ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl itdikden sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr otuz beş guruşu mezbûr Girih yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan iki kıt'a tarlayı mahallinde zabt u tasarrufa mezkûr Girih'i taslît eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi'l-îşrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Resûl bin Rıdvan, Gazanfer bin Müvekkil, Veli bin Süleyman, Mustafa bin [boş], Hüseyin bin Ebubekir, Ali bin Durmuş.

352 - 1661 (1071) İstanbul 9: 53b/2 Tescil işlemi / Registration

Küçük Ayasofya bölgesi sakinlerinden Mehmet Efendi, reisül-küttap Şamizade Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemededir. Mehmet Efendi, Hüseyin Ağa Mahallesi'ndeki evini, Şamizade Mehmet Efendi'ye 360.000 akçeye satar. Şamizade Mehmet Efendi ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mehmet Efendi, a resident of Küçük Ayasofya neighborhood, is in court with Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs (reisülküttap). For 360,000 akçe, Mehmet Efendi sells to Şamizade Mehmet Efendi a house in the Hüseyin Ağa neighborhood. The court registers the sale.

Husûs-ı âti'l-beyânı mahallinde tahrîr için Bâb Mahkemesi'nden nâ'ibimiz fahrü'l-müderresini'l-kirâm zahrü'l-mudakkikîni'l-fihâm Mehmed Efendi ibn Ahmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Kadirga Limanı kurbünde Şehsuvar Mahallesi'nde sâkin işbu kitâbın sâhibi olup hâlen atabe-i aliyye lâ-zâlet meşhûnetehü bi'l-inâyati'r-Rabbâniyyede reisü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref-i zevi'l-avârif üsvet-i ashâbi'l-kelimât ve'l-ma'ârif sâhib-bü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refi' ve'l-câhü'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merci'ü'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıf'il-meliki's-samed Şâmizâde Mehmed Efendi'nin menzil-i âlîlerine varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde Küçük Ayasofya kurbünde Hüseyin Ağa Mahallesi'nde sâkin umdetü'l-emâsil ve'l-a'yân [...] ağası Mehmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Efendi'nin taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olan necl-i mükerremleri fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Mustafa Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti' sudûrına değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik olup zikr olunan Hüseyin Ağa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan düstûr-ı mükerrem Ak Mehmed Paşa hazretlerinin zevcesi [boş] nam hâtun mülkine ve bir taraftan Şeyh Abdullah Efendi mülkine ve bir taraftan Hızır Çavuş vakfı olan odalara ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd olup dâhiliyyesi iki bâb fevkânî zü'l-vecheyn oda ve bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve bir sağır fevkânî oda ve bir sofa ve bir kiler ve bir hammâm ve cenîne-i mesîreyi ve hâriciyyesi bir bâb fevkânî oda mukâbelesinde bir bâb fevkânî oda ve zü'l-vecheyn oda ve bir bâb fevkânî oda ve bir fevkânî matbah ve bir kahve odası ve dehliz ve bir fevkânî hammâm ve

câmekân odası ve ahurı ve bir bâb tahtânî oda ve anbar ve su kuyusu ve kenîfi müştemil cemî‘-i menzilimi kâffe-i menâfi‘ ve murâfi‘ ve âmme-i hukûk ve levâhıkıyla üç yük altmış bin akçeye müvekkil-i mûmâ-ileyhe bâten bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç yük altmış bin akçeyi bi’t-tamâm ve’l-kemâl müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinden alup kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh hazretlerinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î husûs-ı mezbûrî mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba‘dehû gelüp meclis-i şer‘de alâ vukû‘ihî inhâ ve tahrîr itmeğin mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi‘ ‘aşer min Zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Fahrü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed Ağa bin Müstedâm, fahrü’l-akrân es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Nasreddin, Yusuf Ağa bin Müstedâm, Mustafa Ağa bin Abdülmennan, Mustafa Ağa bin [boş], Ahmed Çelebi bin [boş], el-Hâc Mehmed bin Abdülmennan, Sefer Ağa bin Abdülmennan, Sefer Ağa bin Mustafa, Ahmed Ağa bin Mehmed.

353 - 1661 (1071) İstanbul 9: 54a/1 Dava / *Adjudication*

Merhum Hüseyin Bey’in Şehsuvar Mahallesi’ndeki vakfına mütevellî olan Ahmet Efendi, reisülküttap Şamizade Mehmet Efendi’nin vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın bitişiğindeki evinin vakfa daha çok gelir getireceğini düşünen Mehmet Efendi, bu evle vakfa ait olan evi takas etmek istemektedir. Mehmet Efendi’nin teklifini vakıf için uygun bulan Ahmet Efendi, mahkemeden bir keşif yapılmasını ve takas için izin verilmesini ister. Mahkeme saray mimarlarından Ali ile birlikte bir grup Müslümanı bölgeye inceleme yapması için gönderir. Yapılan keşif sonucunda takas işleminin vakfa yararlı olacağı anlaşılır. Bu konudaki fermanı da göz önünde bulunduran mahkeme takas iş-

lemine onaylar. Daha sonra Mustafa Efendi, müvekkilinin takas işleminden caydığını belirterek evi geri almak ister. Ancak Ahmet Efendi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine göre yapılan takasın bozulamayacağını öne sürer. Sonuç olarak mütevellinin görüşüne katılan mahkeme, yapılan takasın bozulamayacağına karar verir.

Ahmet Efendi, mutawalli of the late Hüseyin Bey's waqf in the Şehsuvar neighborhood, is in court with Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs (reisülküttap). Mehmet Efendi wants to exchange the waqf house with his house adjacent to the waqf house, on the ground that the latter will bring more income to the waqf. Supporting Mehmet Efendi's plan, Ahmet Efendi requests an investigation and the court's authorization for the exchange. The court appoints Ali, a palace architect, and a group of Muslims to conduct the investigation. The investigation reveals that the exchange will benefit the waqf. Taking into consideration an imperial decree (ferman) to that effect, the court authorizes the exchange. Later Mustafa Efendi demands the house back, on the ground that his client has changed his mind. Based on the views of certain Islamic jurists, Ahmet Efendi claims that the exchange cannot be annulled. Agreeing with the mutawalli, the court decides that the exchange should go through.

Hamd-i ve şükr-i muhalled ol hudâ-yı lâ-yezâl ve melik-i müteâl celle 'aniş-şebîh ve'l-misâl cenâb-ı büzürg-vârına lâ-yık ve se-zâvârdır ki tahavvül-i intikâlden zât-ı pâki 'ârî ve ve mülkünde tebeddül ve istibdâl gayr-ı cârîdir ve salât ü selâm ol seyyid-i enâm ve sened-i hâss u 'âmm mihr-i sipihr-i istafâ Muhammed el-Mustafa 'aleyhi mine's-salâti mâ-hüve'l-ezkâ ve'l-evfâ hazretlerinin merkad-i münevver ve meşhed-i mu'attarlarına ihdâ olunur ki şefî' u usât-ı ümmet ve kible-i erbâb-ı himmetdir ve bakıyye-i nakiyye-i selâm âl ve evlâd-ı kirâm ve ashâb-ı emcâd ve zevî'l-ihtirâmlarının merâkîd-ı 'aliyye ve meşâhid-i celiyyelerine ithâf olunur ki

mülk-i fânîyi menzil-i bâkî ile istibdâl itmekle muhassilü'l-a'mâl olmuşlardır rıdvânullâhi te'âlâ 'aleyhim ecma'in ve 'alâ men te-be'ahum ilâ yevmi'd-dîn ve ba'd dâ'î-yi tahrîr-i vesîka ve bâdî-i tas-tîr-i varaka-i ânife budur ki dârü's-saltanatı'l-'aliyye-i Kostantiniye'de Kadirga Limanı kurbünde Şehsüvâr Mahallesi'nde vâkî merhûm Hüseyin Bey ibn Abdullah nâm sâhibü'l-hayr vakf ve süknâ ve tevliyetini bir racül-i 'âlim-i sâliha şart ve ta'yîn eylediği bir taraftan 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetuhû bi'l-'inâyâtı'r-rabbâniyyede bi'l-fi'l reisü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref-i zevi'l-'avârif üsvet-i ashâbi'l-kemâlât ve'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecdi ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câ-hi'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merca'i'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfün bi-sunûfi'l-'avâtıfı'l-meliki's-samed Şâmî el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi mülküne ve bir taraftan Şakire bint-i Abdullah ve Payidar bint-i Abdullah nâm hâtunda meşrûta olan vakıf menzile ve bir taraftan cidâr-ı hısın ve bir taraftan ba'zan Hasan Çelebi ve ba'zan Kamer Hâtun mülküne muntehî dâhiliyyesi sağır ve kebîr iki bâb fevkânî oda ve bir sağır fevkânî kiler ve bir kenîf ve tahtânî bir bâb oda ve muhtıb ve bir tahtânî sofa ve kenîfi hâvî ve hâriciyyesi bir bâb fevkânî oda ve bir bâb tahtânî sağır oda ve bir ayazmayı müştemil menzile 'ulemâdan olup süknâ ve tevliyetine mutasarrıf olan Ahmed Efendi ibn Mustafa Efendi el-mü'ezzin meclis-i şer'-i hatîrde müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretlerinin necl-i mükerrerleri ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Mustafa Efendi el-müderriş ve İbrahim Ağa ibn Mehmed Efendi şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Mustafa Efendi mahzarında bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp müvekkil-i müşârün-ileyh Mehmed Efendi'nin mülki olup mahalle-i mezbûrede vâkî' bir taraftan Hızır Bey mülküne ve bir taraftan Şaban Bey mülküne ve iki taraftan tarîk-ı hâssa muntehî dâhiliyyesi iki bâb fevkânî oda ve altında bir kiler ve bir matbah ve fevkânî iki sofa ve tahta-pûş ve bi'r-i mâ ve havlıyı hâvî ve hâriciyyesi iki bâb fevkânî oda ve bir sağır fevkânî oda ve altında bir oda ve âhur ve kenîfi müştemil olan mülk menzil reb' ve kıymet ve me-

tânet ve rasânet cihetlerinden vakf olan menzil-i mezkûrdan evfer ve ekser olup ve menzil-i mevkûf-ı mezkûr müşârün-ileyh Mehmed'in sâkin olduğu menziline muttasıl olmağla istibdâle râgıb olup beyân olunan vech üzre ibdâl ve istibdâl vakf hakkında min külli'l-vücûh evlâ ve enfa' olmağın benüm dahi istibdâl murâdumdur kibel-i şer' den üzerlerine varılup hakikat-i hâl müşâhede ve tahkik oldukdan sonra istibdâle izin virilmek matlûbumdur didikde savb-ı şer' den mahmiyye-i mezbûrede hâlen Bâb Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'-i şerîf olan fahrü'l-müderrişini'l-kirâm mevlânâ Mehmed Efendi ibn Ahmed irsâl olunup ol dahi hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan Halife ibn Ömer ve zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olup ebniye ve sukûf-ı ahvâline kemâl-i ittilâ'-ı vukûfları olan bî-garaz müslimîn ile evvelâ menzil-i mevkûf-ı mezkûra varup ba'de'l-müşâhede ve'l-misâha mecmû' bi-zirâ'î'l-binâ tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı terbî'î üç yüz altı zirâ' olup iki yüz iki zirâ'ı üzerinde mebnî sağır ve kebîr iki fevkânî oda ve bir sağır fevkânî kiler ve bir fevkânî kenîf ve bir tahtânî oda ve muhtıb ve tahtânî sofa ve kenîf ve bir fevkânî oda ve bir sağır tahtânî odanın zirâ'ı ikişer yüz altışar akçeden elli bin beş yüz akçe ve yüz dört zirâ' arsa-i hâliyenin zirâ'ı otuzar akçeden üç bin yüz yirmi akçe cem'an elli üç bin altı yüz yirmi akçe olup ba'dehû bâ-cemî'ihim menzil-i memlûk-ı mezbûra varup minvâl-i muharrer üzre müstemilâtını [...] ve mi'mâr-ı mezbûr misâha eyledükde mecmû'-ı 'arsası tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört yüz yirmi üç zirâ' olup üç yüz on bir zirâ' üzerinde mebnî beş bâb fevkânî oda ve altında bir kiler ve bir matbah ve fevkânî iki sofa ve tahtapûş ve bi'r-i mâ ve tahtânî oda ve bir âhûr ve samanlık ve kenîfin zirâ'ı dörder yüz akçeden bir yük yirmi dört bin dört yüz akçeye ve yüz on zirâ' arsa-i hâliyenin zirâ'ı altışar akçeden beş bin altı yüz akçe min hay-si'l-mecmû' yüz otuz bin akçeye müsâvî olup mülk olan menzilin kıymeti vakf olan menzil kıymetinden yetmiş altı bin üç yüz seksen akçe ziyâde olduğundan mâ'ada vakf menzilin hâlen ecr-i misli yevmî beşer akçe ve mülk menzilin ecr-i misli yevmî onar akçe olmakla işbu icâret vakfa evlâ ve enfa' idüğü zâhir ve müte'ayyin ve mütehakkık ve mütebeyyin olduğunu mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ma-

hallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an irsâl olunan Ali ibn Veli ve Zülfikar ibn Abdullah ile meclis-i şer‘a gelüp hakikat-i hâli ihbâr eylediklerinden sonra husûs-ı istibdâl dergâh-ı ma‘delet-me‘âlî sûyına ‘arz olundukda istibdâle izn-i hümayûn-ı sultânîyi nâtık emr-i şerîf-i celîlü’l-kadr-i pâdişâhî vârid olmağın mevki‘-i sadr-ı küttâb sıhhat-nisâb olan a‘lemü’l-‘ulemâi’l-‘izâm ekremü’l-fudalâi’l-fi-hâm yenbû‘u’l-fezâ’il ve’l-me‘âlî metbû‘u’l-efâzıl ve’l-e‘âlî hazretleri fukahâ-i zevi’l-elbâbdan istibdâl-i vakfı tecvîz iden meşâyih-i ‘izâm ‘aleyhim rıdvânî’l-‘aliyyi’l-‘allâm kulları ibdâl ve istibdâle izin virmeğın vakf olan menzili mütevellî-i merkûm Ahmed Efendi mülk olan menzil-i mezkûr ile vekîl-i müşârün-ileyh Mustafa Efendi ile mu‘âdile idüp mülk olan menzil vakf ve vakf olan menzil mülk olup tarafeynden kabz ve teslîm olundukdan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı kitâb vakfında ibdâl ve istibdâli şart itmedükce sahîh olmaduğına binâ‘en mütevellî-i mezbûr ile beynimizde cârî olan ibdâl ve istibdâlden bi’l-vekâle rucû‘ eyledim menzil-i mevkûfa bedel virdiğım menzil-i memlûki ke’l-evvel müvekkilimin mülküne redd murâdımdır didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba mutesaddî olup eğerçi hâl sebt olunan minvâl üzredir lâkin kütüb-i mu‘teberede inne’l-vâkıf izâ şerata’l-istibdâl li-nefsihî fî aslı vakfihî yesuhu’l-vakf ve’ş-şart ve emmâ bi-dûni’ş-şart fakat işâra fi’s-Siyerî’l-Kebîr innehû lem-yemlûki’l-istibdâl illâ el-kâdî izâ re‘â fihî maslahatin mes‘elesı muktezâsınca ihbâr-ı ahyârıyla ve istibdâlde cânib-i vakfa menfa‘at-i ‘azîme ve maslahat-i ‘amîme olduğı müte‘ayyin ve mütehakkık olmuştur deyü reddeden imtinâ‘ idüp hâkim-i müşârün-ileyh lâ-zâle beyne’l-enâm bi’l-‘izz müşârün-ileyh hazretleri dahi vakfa menfa‘at olduğı müte‘ayyin olmağla istibdâl-i vakfı tecvîz iden fukahâ-i üli’l-elbâb kavlleri üzre sıhhat ve ibdâl ve istibdâle hükm eyledükde vekîl-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi ‘inân-ı kelâmı semt-i vifâkdan taraf-ı şikâka sarf idüp fi’l-vâki‘ bi-şarti’l-maslahati kâdî istibdâle kâdir olup lâkin sıhhat-i ma‘nâ-yı lüzûmı müstelzime değildir binâ‘en ‘alâ zâlik benüm için rucû‘ mesned olmamağla menzil-i mevkûfa bedel virdiğım menzil-i memlûk kemâkân müvekkilimin mülküne redd olunmak matlûbumdur di-

dikde mütevellî-i mezbûr cevâb virüp sıhhat-i ma’nâ-yı lüzûmı müstelzime olmamak ıtlâk üzre değildir belki el-vâkıfı izâ sahha lezime diyen e’imme-i kirâm kavleri üzre sıhhat-i lüzûmı müstelzimedir deyüp redd ve teslîmden imtinâ’ ve sâniyen hâkim-i mûmâ-ileyh huzûrunda müterâfi’ân olduklarından sonra hâkim-i müşârün-ileyh hazretleri dahi kav-i mezbûra binâ’en lüzûmuna dahi hükm itmekle hükm-i sâbıkını ihkâm idüp min ba’d menzili mevkûf-ı mezkûr mülk ve menzili memlûk-ı mezbûr vakf oldu cerâ zâlik ve hurrîre fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-‘ışrîn min Zilka’deti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-müderresini’l-kirâm Mustafa Efendi, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Nasıruddin, Sefer Ağa ibn Mustafa, Mehmed Bey ibn Abdullah, Abdullah Efendi ibn Resul, Ahmed Çelebi ibn Hasan, Mehmed Ağa ibn el-Kuşî, Şaban Bey ibn el-Cündî, Mustafa ibn Resûl, Receb Bey ibn Mehmed, Hasan Ağa ibn Abdûlbaki.

354 - 1661 (1071) İstanbul 9: 58b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bahçekapı’daki Sarıbaş Mahallesi’nde İstrakline adlı Yahudi kadının oğlu ve onun kurduğu vakfın mütevellisi olan Mosi, Abdülaziz Efendi’nin vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. İstrakline’nin gelirini yoksullara dağıtılması koşuluyla vakfettiği Sarıbaş Mahallesi’ndeki ev, bir yıl önce çıkan büyük yangında yanmıştır. Bu yangından sonra çıkan bir ferman gereğince, Yahudilere ait gayrimenkullerin bulunduğu bölgede Müslüman evleri ve cami inşaatı varsa, bu gayrimenkulleri Yahudiler kullanamayacaklardır. Bu ferman uyarınca mütevellî Mosi, söz konusu evin arsasını Abdülaziz Efendi’ye yıllık 360 akçeden kiraya verir. Buna ek olarak Mosi, evden geriye kalan enkazı da 2000 akçeye yine Abdülaziz Efendi’ye satar. Kira koşullarına göre Abdülaziz isterse bu arsanın üzerine mülk yaptırabilecektir. Mustafa Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Mosi is the son of İstrakline, a Jewish woman residing in Bahçekapı's Sarıbaş neighborhood, and the mutawalli of his mother's waqf. He appears in court with Mustafa Efendi, legal agent of Abdülaziz Efendi. One year earlier, a house that İstrakline endowed with the stipulation that its revenue be used for the poor was destroyed in the big fire. An imperial decree (ferman) issued after the fire orders that Jews may not use their properties located near Muslim residences and mosque construction. In accordance with the imperial decree, Mosi rents the plot of the house to Abdülaziz Efendi for 360 akçe per annum. In addition, he sells to him the ruins of the house for 2000 akçe. The rent contract authorizes Abdülaziz Efendi to erect structures on the plot if he wills. Mustafa Efendi corroborates Mosi's testimony. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Bağçe Kapısı dâhilinde Sarıbaş Mahallesi'nde vaki İstrakline bint-i İlya nam Yahudiye'nin evladından olup zikri âtî vakfa meşrûtiyyet üzre iddi'â-i tevliyet iden Mosi ve led-i Yehuda nam Yahudi vakf-ı mezbûra kibel-i şer'den mütevellî nasb olunup ol dahi kabûl eyledikten sonra meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bi't-tevliye takrîr-i kelâm ve tasvîr-i ani'l-merâm idüp vâkıf-ı mezbûrenin vakf idüp süknâsını Yahudi kurâları fukarasına şart eylediği mahalle-i mezbûrede vaki' bir taraftan kable'l-harîk câmi'-i mezbûrenin kenîsesi olup halen Anadolu efendisi olan a'lemü'l-'ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fezâyil ve'l-meâlî menbû'ü'l-efâzıl ve'l-e'âlî vâkıf-ı esrârî'l-hakâyık kâşif-i estârî'l-dekâyık Abdülkadir Efendi bin el-mevlâ el-merhûm el-mebrûr el-dâric ilâ medâric rahimehû rabbühü'l-gafûr Yusuf Efendi hazretleri binâya şurû' eyledikleri câmi'-i şerîf ve ba'zan Ethem Beşe tasarrufında olan arsa yer ve bir taraftan Mosi nâm Yahudi vakfından yine mûmâ-ileyh hazretleri tasarrufunda olan arsaya ve bir taraftan Hanoka nam Yahudi'ye mülkine ve bir taraftan tarîk-i [âmma] müntehî tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı terbî'i [boş] zirâ' arsa üzre mebnâ olan dört bâb hücrede ber-mûceb-i şart-ı vâkıfe Karali [?] fukarâsı sâkinlerinden iken bin yetmiş

senesinde vâki‘ harîk-i kebîrde muhterik olup taraf-ı vakıfıdan binâyâ müsâ‘ade olmaduğundan mâ‘adâ ba‘de’l-harîk Hâcepaşa ve Bağçe Kapusu kurbünde Yahudi tâifesi tasarruflarında olan emlâk ve evkâf-ı müslimîne bey‘ ve icâr itdirilmek bâbında fermân-ı âli-şân sâdır olmağla mücebiyle amel-i birle hâlen arsa-i mezbûrenin etrâfında menâzil-i müslimîn ve cevâmî‘ ve binâlarına şurû‘ olunup ba‘de’l-yevm müslimîn mahalleleri olmak mukarrer ve mütehakkık olup müslimîn arasında Yahudi sakin olmak şer‘an dahi memnû‘ olmağın fîmâ-ba’d arsa-i mezbûrede binâ ve Karali fukarâsı iskânı ile şart-ı vâkıfıye ri‘âyet müte‘azzir olmağla nukzı semen-i misli ile bey‘ ve arsa-i mezbûre ecr-i misli ile âhara icâr olunup Karali fukarâsına sarfa izin taleb iderim deyüp fi’l-hakîka kazıyye bâlâda tafsîli mürûr itdüğü üzre oldığı lede’ş-şer‘î’l-mutahhar zâhir ve mütehakkık olmağın minvâl-i meşrûh üzre izn-i şer‘î virildikten sonra mütevellî-i mezbûra meclis-i mezkûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan mûmâ-ileyh Abdülaziz Efendi hazretleri tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka vekîl olup zahrû’l-müderrişin Mehmed Efendi bin Mustafa ve zahrû’l-kuzât Derviş Mehmed Efendi bin Mustafa şehadetleri ile şer‘an vekâleti sâbite olan umdetü’l-müderrişini’l-kirâm Mustafa Efendi [bin] Nurullah mahzarında bi’t-tevliyye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp tevliyetim hasebiyle nukz-ı mezbûrı semen-i misli olan iki bin akçeye müvekkil-i mûmâ-ileyhe ba‘de’l-izni’ş-şer‘î bey‘ ve arsa-i merkûmeyi dahi senede ecr-i misli olan üçyüz altmış akçe mukâta‘a ile yine mûmâ-ileyhe icâr ve teslim idüp anlar dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve isticâr ve kabûl eylediklerinden sonra semen-i nukz olan meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi yedlerinden bi’t-tamâm vakf için alup kabz idüp arsa-i merkûme üzerinde malıyla mülki olmak üzre binâyâ mûmâ-ileyhe izin virdüm didikde gıbbe’t-tasdîki’l-mu‘teber mukâta‘a-i mezbûre arsa-i mezkûrenin mukâta‘a-i misli olup meblağ-ı merkûm dahi nukz-ı mersûmın semen-i misli olduğunu zeyl-i rakîmde muharre-rû’l-esâmî bî-garaz müslimîn ve sikâtdan cemm-i gafîr ve cem‘i kesîr dahi haber virmeğın mütevellî-i mezbûrun minvâl-i muharrer üzre vâki olan bey‘ ve icârı tecvîz ve tenfiz olunup sıhhatine

ba'de'l-hükm mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî 'aşere min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûd

Emcedü'l-müderrişini'l-kirâm Mehmed Efendi, efdalü'l-müdakkıkîni'l-fihâm Ali Çelebizade, efdalü'l-müderrişini'l-izâm Feyzullah Efendi eş-şehri Numanzâde, umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Seydizade, zübdetü'l-müdakkıkîni'l-fihâm Mustafa Efendi, zahrü'l-kuzât Mehmed Efendi bin Mustafa, zahrü'l-müderrişinü'l-kirâm [...] Abdullah Efendi, Mehmed Sait Çelebi bin Mahmud el-Brusevî, zahrü'l-müderrişin Mustafa Efendi, Mehmed Efendi bin Abdülkadir, Keşfi bin Muharrem, Mehmed Bey bin Abdullah.

355 - 1661 (1071) İstanbul 9: 59a/4 Tescil işlemi / Registration

Eski başmuhasebeci Mehmet Efendi, yeniçeri efendisi Yusuf Efendi'nin vekili Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi, mülkiyeti İsmail Çelebi Vakfı'na, arsası da Sultan Bayezid Vakfı'na ait (mukataalı) olan Sütölçe'deki bir evde günlük 6 akçe ye kiracıdır. Mehmet Efendi, 2250 sikke karşılığında ve mütevellinin izniyle söz konusu evin kullanım hakkını Yusuf Efendi'ye devreder. Hasan Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Efendi, former chief accountant (başmuhasebeci), is in court with Hasan Ağa, legal agent of Yusuf Efendi, commander of janissaries (yeniçeri efendisi). At 6 akçe per day, Mehmet Efendi rents a house in Sütölçe belonging to the İsmail Çelebi Waqf and built on a plot tax-farmed (mukataalı) by the Sultan Bayezid Waqf. For 2250 golden coins (sikke), Mehmet Efendi transfers the usufruct rights of this house to Yusuf Efendi, with the permission of the mutawalli. Hasan Ağa corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Sarı Nasuh Mahallesi'nde sâkin sâbıkâ baş muhâsebeci olan fahrü'l-

emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Bolevî Mehmed Efendi ibn Mustafa meclis-i şer'-i hatîrde işbu kitâb-ı sedâd-intisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan bi'l-fi'l yeniçeri efendisi 'umdet-i ashâbi's-şerefi's-şâmih zübdet-i erbâbi'l-mecdi'r-râsih sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecdi ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refi' ve'l-câhi'l-menî' menba'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merca'i'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfün bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'r-ra'ûf Yusuf Efendi ibn el-Hâc Hüseyin taraf-ı bâhirü's-şereflerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îsi olan karındaşı fahrü'l-enâmîl ve'l-a'yân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân Hasan Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âti sudûruna değin taht-ı tasarrufumda olup merhûm bâzârgânbaşı İsmail Çelebi ibn[boş] nâm sâhibü'l-hayrın evkâfından medîne-i Ebâ Eyyûb el-Ensârî 'aleyhi rahmeti'l-bârî muzâfâtından Südlîce nâm kasabada vâki' icâre-i mu'accele ve yevmî altı akçe icâre-i mü'eccelesi olup bir taraftan merhûm Ebü's-Suud Efendizâde yedinde olan vakıf menzil ve bir taraftan sâhil-i bahr ve iki taraftan tarîk-i 'âmm ile mahdûd ve tarîk-i 'âmm tarafında vâki' fevkânî ve tahtânî iki kasır ve bir beyt-i 'ulvî ve bir havz ve bir süflî oda ve bir kiler ve iki matbah ve bir fırın ve tahtânî iki köşk ve bir âhûr ve bir hammâm ve bir tahtânî oda ve iki su kuyusu ve iki dolap ve sâhil-i bahr tarafında vâki beş bâb oda üç süflî oda ve mâ-i câriyi havî kanavât mahzenleri muhtevî olup 'arsasının merhûm ve mağfûrûn-leh Sultân Bâyezid Hân 'aleyhi'r-rahmeti ve'r-rıdvân vakfiyesine de mukâta'a-i ma'lûmesi olan vakıf menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile ve kâffe-i menâfi' ve murâfıkı ile müşârûn-ileyh Yusuf Efendi'ye hakk-ı tasarrufını ma'rîfet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile iki bin iki yüz elli 'aded sikke-i haseneye ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre teveffûz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan iki bin iki yüz elli 'aded sikke-i haseneyi tamâmen mûmâ-ileyh Yusuf Efendi yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd menzil-i mevkûf-ı mezbûr müşârûn-ileyh Yusuf Efendi'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûr kelimât-ı muharreresinde vekîl-i merkûm Hasan Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müsâamaha tahkîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

'Umdet-i ashâbi't-tahrîri ve'l-kalem Abdüllatif Efendi, fahrü'l-a'yân Mustafa Ağa ibn Abdullah Kethüdâ-yı Fatıma Sultan, Solakzâde İsmail Ağa ibn el-Hâc Hasan.

356 - 1661 (1071) İstanbul 9: 60a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kasap olup Ayakapısı Salhanesi'nin kiracıları olan Ali Beşe, Kosta ve İskarlet adlı ortaklar, yeniçeri ağası Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye çıkarlar. Ortaklar, Mustafa Ağa'dan 300.000 akçe borç alırlar. Bu işleme ek olarak Mustafa Ağa ile Yeniçeri Meydanı'ndaki sekiz gümrükten birine yarı yarıya ortak olduklarını belirten üç ortak, şimdi Mustafa Ağa'nın bu gümrükteki yarı hissesini de kendilerine yıllık 100.000 akçeye kiraladığını söylerler. Mustafa Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Giacorno'nun 1596 tarihli
yeniçeri ağası portresi.

A janissary agha, by Giacorno (1596).

Ali Beşe, Kosta and İskarlet, three butchers who have formed a partnership and are tenants of the Ayakapısı Slaughterhouse (salhane), appear in court with janissary commander (ağa) Mustafa Ağa. The partners take out a 300,000 akçe loan from Mustafa Ağa. They state that they and Mustafa Ağa jointly operate one of the eight customs houses in the Yeniçeri Meydanı (janissary square). They add that, for 100,000 akçe, Mustafa Ağa rented to them his half share in the customs. Mustafa Ağa corroborates their testimony. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikri mahallinde tahrîre savb-ı şer'den bi'l-iltimâs irsâl olunan mevlânâ Burhaneddin Efendi bin Mahmud dergâh-ı âlî yeniçerileri ağası umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-meni' sâhibü'l-cûd ve'l-kerem hâvi'l-lutf ve'ş-şiyem mahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-melikî's-samed Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa'nın mahmiyye-i İstanbul'da İskender Paşa Mahallesi'nde vâki' menzil-i âliyelerine varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mahmiyye-i mezbûrede vâki' kassâb tâifesinden olup Aya Kapısı selhânesinin müste'cirleri olan Ali Beşe bin Abdi ve Kosta ve İskarlet veled-i İstodoli nam şerikler meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda işbu kitâb-ı sedâd-nisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan mûmâ-ileyh Mustafa Ağa mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp mûmâ-ileyh hazretleri yedinden işbu mevcûd bi'l-meclis üç yük fiddî nakd râyicü'l-vakt akçeyi iktirâz ve kabz ânlar dahi bize iktirâz ve teslim idüp cihet-i karzdan mûmâ-ileyhe üç yük akçe zimmetimizde vâcibü'l-edâ deyinimiz olduğundan mâ'adâ mahmiyye-i mezbûrede yeniçeri meydânında mevzû' sekiz aded tomrukdan birisinin nısfı mûmâ-ileyh hazretlerinin ve nısf-ı âharı üçümüz ale'l-iştirâk tasarrufumuzda olmağla mûmâ-ileyh hazretleri zikri sebk iden nısf hissesini dahi târih-i kitâbdan senede bir yük akçeye üçümüze icâr ve biz dahi isticâr ve kabûl eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü'l-mu'teber vâki' hâli mevlana-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed Beşe bin Abdullah meclis-i şer'a gelüp vukû'ı üzre in-

hâ ve takrîr idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yev-mi's-sânî ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yeniçeri efendisi fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Efendi bin Hüseyin, Hezarfen Hüseyin Efendi bin Cafer, Ali Efendi bin Mahmud el-kassâm, Mehmed Ağa bin Ahmed, Murad Ağa câbî-yi ket-hüdâ, Şahin Ağa bin Mustafa, Divan Efendi bin Ahmed Efendi, Abdi Çelebi bin Osman, Mehmed Beşe bin Mahmud, Ali Beşe bin Ahmed.

357 - 1661 (1071) İstanbul 9: 63a/2 Dava / *Adjudication*

Tamazra köyünün Hristiyan halkı tarafından vekil olarak atanan Barik isimli Ermeni, İstefan isimli Ermeni karşısında mahkemeye çıkar. Barik, İstefan'ın kendi köylerinin cizye defterine kayıtlı olduğunu, ancak son iki yıl için ödemesi gereken 6,5 kuruşu ödemediğini öne sürer. İstefan söylenilenleri kabul eder. Mahkeme, borcunu ödemesi konusunda İstefan'ı uyarır.

Barik, an Armenian who is appointed as the legal agent of the Christian residents of the Tamazra village, sues İstefan, another Armenian. The plaintiff Barik claims that, although İstefan is registered in their village's capitation tax (cizye) book, he has neglected to pay his 6.5 kuruş tax for the last two years. Questioned by the court, İstefan admits the charge. The court then instructs the defendant İstefan to pay his tax obligations.

Vilâyet-i Anadolu'da Karahisar-ı Şarkî Kazâsı'na tâbî' Güzid nâhiyesinde Tamazra [?] karye zimmîleri tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup nâhiye-i mezbûreye tâbî' Teberi nâm karyeden Komak veled-i Alton ve Azer veled-i Babok nâm Ermeniler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Barik veled-i Hacris nâm Ermeni meclis-i şer'-i hatîrde İstefan veled-i Yekler nâm Ermeni mu-

vâcehesinde üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr İstefan karye-i mezbûre re'âyâsından olup bizim ile cizye defterinde mukayyed olmağla iki senede zimmetinde altı buçuk sene guruş müctemi' olmuştur benim vekâletim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr İstefan iki senede zimmetinde altı buçuk guruş cizye müctemi' olduğunu ikrâr itmeğin ikrârı mücebince meblağ-ı mezbûr altı buçuk guruş vekîl-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûr İstefan'a tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn el-kâdı, Keşfi Mustafa Efendi ibn Muharrem, Hüseyin ibn Süleyman, Veli ibn Süleyman, Veli ibn Rıdvan.

358 - 1661 (1071) İstanbul 9: 64a/5 Tescil işlemi / Registration

İstanbul turşucularının yiğitbaşları ve ihtiyarlarından bazı kişiler, havyarcıların kethüdaları ve ihtiyarlarından bazı kişilerle birlikte mahkemeye gelirler. Havyarcıların satış izni olmadan turşuculara ait olan lahana vs. turşusu satmaları nedeniyle turşucular zarar görmüştür. Bu zararı tazmin amacıyla, turşucu esnafı yükümlü olduğu ordu vergisinin (tekalifinin) yarısını havyarcı esnafından almıştır. Havyarcıların artık turşu satmayacaklarını beyan etmesi üzerine turşucular da onlardan artık vergi almayacaklarını beyan ederler. İki grup esnaf bu anlaşmalarını kadiya tescil ettirirler. Bunun belgesi de kendilerine verilir.

The guild regulator (yiğitbaşı) and elderly of İstanbul's pickle makers (turşucu) appear in court with the steward (kethüda) and elderly of the caviar makers (havyarcı). The caviar makers caused the pickle makers to incur a loss through unauthorized sales of pickled cabbage and the like, which only the pickle makers are allowed to sell. In compensation for the loss, the caviar makers have paid half of the pickle makers' military (tekalif) tax. The cavi-

ar makers now state that they will no longer sell pickles. Hearing this statement, the pickle makers promise not to make the caviar makers pay their taxes. The two guilds have the court register their agreement. The court gives them each a copy of the pertinent documentation.

Mahmiyye-i İstanbul'da turşucu tâifesinin yiğitbaşları Mustafa bin Mehmed ve ihtiyârlarından Musalli bin Veli ve İbrahim bin Musalli ve sâirleri meclis-i şer' de mahmiyye-i mezbûrede havyarıcı tâifesinin kethüdâları Penapot veled-i Todoraki ve ihtiyârlarından Nikola veled-i İstirati ve Manol veled-i Dimitri nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri takrîr-i kelâm idüp mezbûrûn havyarcılar dâima bizim metâ'ımız olan lahana turşusun ve sâir turşuyu bey' itmeleri ile bizüm kâr u kesbimize kesâd târî olmağın taraf-ı saltanat-ı aliyyeden bütün ordu teklîfi vârid oldukda mezbûrlardan üç bin akçe ve yarım orduda bin beş yüz akçe ele gelmekle hâlen vârid olan nısıf orduyu dahi mezbûrûndan ahz eyledik lâkin mezbûrûn ba'de'l-yevm bizim metâ'ımızı bey' itmemek üzre ta'ahhüd ve biz dahi mezbûrûn metâ'ımızı bey' eylemedikleri takdîrce ordu-yı hümayûn teklîfi taleb itmeyüp içlerinden her kangısı metâ'ımızı bey' iderse ordu teklîfi andan almak üzre mezbûrûn havyarcılar ile kavî ve ittifâk ve 'ahd-i mîsâk eyledik bu ittifâkımız tescîl ve tahrîr ve sûreti yedimize def' olunmak murâdımızdır didiklerinde işbu hurûf bi'l-ittifâk ketb ve yed-i tâlibe def' olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Bey bin Bekir, Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Ahmed bin Abdülcabbâr, Resul bin Rıdvan.

359 - 1661 (1071) İstanbul 9: 67a/2 Dava / Adjudication

Kabasakal Sinan Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Efendi, defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Avraham ve Yakub adlı Yahudilerin ortaklaşa kirala-

dıkları vakıf evi yangında harap olmuş ve arsası boş kalmıştır. Bunun üzerine Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Ağa, söz konusu arsaya, yanmış Yahudi sinagoglarının (kenise = kneset olarak ifade ediliyor) arsalarının devlete ait olduğunu bildiren fermana dayanarak el koymuş ve bu arsayı satmak istemiştir. Mehmet Efendi buranın vakıf arsası olduğunu belirterek arsayı geri almak istediğini söyler. Mahkeme Mustafa Ağa'ya görüşünü sorar. Mustafa Ağa söylenilenleri reddeder. Mehmet Efendi de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlayarak davayı kazanır.

Mehmet Efendi, mutawalli of the Kabasakal Sinan Ağa Waqf, sues Mustafa Ağa, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar). A waqf-owned house that Avraham and Yakub, two Jews, had jointly rented was destroyed in a fire, leaving its plot vacant. In accordance with an imperial decree (ferman) declaring that the ownership of synagogue (expressed as kneset=kenise) plots destroyed in the fire has passed to the state, Mustafa Ağa confiscated and then tried to sell the plot. Stating that the plot is waqf-owned, Mehmet Efendi requests the return of the plot. Questioned by the court, Mustafa Ağa rejects Mehmet Efendi's testimony. The plaintiff Mehmet Efendi then proves his claim through witness testimonies and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kabasakal Sinan Ağa Vakfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan işbu bâisü'l-kitâb Mehmed Efendi bin Ahmed elimâm meclis-i şer'-i hatîrde hâlen şikk-ı evvel defterdârı olan umdet-i ashâbi's-şerefi's-şâmih kıdvat-ı erbâbü'l-izzî'l-bârih Hüseyin Paşa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âti'l-beyâna sâbitü'l-vekâle vekîli olan fahrü'l-a'yân Mustafa Ağa bin Mahmud mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğum evkâf-ı mezbûre musakkafâtından olup mahmiyye-i merkûmede Hâce Halil Mahallesi'nde Arabacılar kârhanesi karşısında vakı' bir tarafı Hâce Teberrük Vakfı ve bir tarafı Ayasofya Vakfı ve bir tarafı Keyvan Ağa Vakfı ve bir tarafı ba'zan Yelunciler Kenîsesi civarı ve ba'zan tarîk-i âmm ile mahdûd icâre-i mu'accele ve yevmî

iki akçe ücret-i mü'eccele ile tûlen on altı zira' ve arzan on zira' bi-hesâb-ı şatrancî yüz altmış zirâ' arsa ile meşgul fevkânî ve tahtânî büyût-ı müte'addideyi müstemil menzil gâyibân-ı anî'l-meclis Avraham veled-i İlya ve Yakob veled-i Baroh nam Yahudilerin iştirâken taht-ı tasarruflarında iken bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vaki' olan harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup arsa hâliye kaldıktan sonra taraf-ı seniyye-i aliyyeden yehûd ta'ifesi binâdan memnû' olmağla bu âna dek arsa hâliye kalmış idi halen yehûd ta'ifesinin kenîselerini âhara bey' olunmak için taraf-ı saltanat-ı aliyyeden fermân-ı âlişân sâdır olmağla müvekkil-i müşârûn-ileyhe zikr olunan kenîsenin [...] olmak zağmıyla vakf-ı mezbûr arsasını dahi âhara bey' murâd ider halen vekîl-i mezbûrdan suâl olunup müvekkil-i müşârûn-ileyhin arsa-i mezbûredeki kasr-ı yedine vekîl-i mezbûra tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında kazîyye minvâl-i muharrer üzre olduğunu ikrâr lakin zikr olunan arsa vakf-ı mezbûr arsasından olduğu müvekkil-i müşârûn-ileyhin malûmı değildir deyü inkâr idicek müvekkil-i merkûm Mehmed Efendi'den müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden olup zikr olunan Kabasakal Sinan Ağa Mahallesi'nde Receb Halife bin İbrahim ve Mustafa Halife bin Abdullah ve İskender bin Abdullah nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka zikri mürûr iden Hâce Halil Mahallesi'nde Arabacılar karhânesi karşusunda vaki hudûd-ı mezkûr ile mahdûd tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbi'i yüz altmış zirâ' muhterik menzil arsası merhûm-ı mezbûr Kabasakal Sinan Ağa vakfıdır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gibbe ri'âyet şer'âtü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince zikri mürûr iden muhterik menzil arsasından müvekkil-i müşârûn-ileyhin kasr-ı yedine vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Abdullah Efendi bin Halil el-imâm, Şaban Çelebi bin İbrahim, Recep Fakih bin Mustafa, fahrü'l-erbâb ve'l-kalem Mehmed Efen-

di, Abdullah Halife bin Hasan el-mü'ezzin, Ramazan Bey bin Hasan el-Yesârî.

360 - 1661 (1071) İstanbul 9: 67b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul gümrük emini tarafından masdariye vergisi toplamak üzere görevlendirilen Avraham adlı Yahudi, basmacı taifesinden Avraham, Ektavos, Serkis ve Hacador adlı Ermeniler karşısında mahkemeye çıkar. Avraham, basmacıların basmacılık işinde kullanmak için satın aldıkları boyanın masdariye vergisini vermeleri gerektiğini ileri sürerek mahkemeye savını kanıtlayacak bir emr-i şerif sunar. Emr-i şerifi inceleyen mahkeme, belgede Avraham'ın savını destekleyen bir ifade bulamaz. Bunun üzerine mahkeme, davalılara görüşlerini sorma gereği bile duymadan Avraham'ın davasını reddeder.

Avraham, a Jew who is appointed by the customs officer (gümrük emini) of İstanbul to collect the source tax (masdariye), sues Avraham, Ektavos, Serkis and Hacador, Armenian cloth producers (basmacı). The plaintiff claims that the defendants are required to pay the source tax for the dye they purchased for cloth production. He also presents to court a Sultanlic order (emr-i şerif) to that effect. Examining the Sultanlic order, the court decides that the document does not support Avraham's claim. It then throws out Avraham's case without even questioning the defendants.

Mahmiyye-i İstanbul'da hâlen gümrük emini tarafından masdariyye cem'ine memur olan Avraham veled-i Mosi nâm Yahudi meclis-i şer' de basmacı tâifesinden hâfızu'l-kitâb Avraham veled-i Varyersis ve Ektavos veled-i Arakil ve Serkis veled-i Toter ve Hacador veled-i Yanos [nâm] Ermeniler muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp mezbûrûn işledikleri basmacılık sanatı için iştirâ eyledikleri boyanın masdariyyesi yedimde olan emr-i şerîf mücebine mezbûrdan taleb eylediğim de virmekde ta'allül iderler nazar olun-

sun deyü emr-i şerîf ibrâz idüp mezbûrûnın muvâcehelerinde feth ve kırâ'et olundıkda mazmûnunda zikr olunan basmacı tâifesinden kendi işledikleri basmacılık sanatı için iştirâ eyledikleri boyadan masdariye alına deyü zikr olunan emr-i şerîfde mezkûr ve müte'ayyin olmamağla mezbûrûna suâl dahi tevcîh itmemegiñ mezbûr Yahudi mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurrei Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kitâb Ahmed Efendi, Şeyh Mustafa Efendi, Abdi Çelebi, Şükrullah bin Mustafa.

361 - 1661 (1071) İstanbul 9: 69b/3 Dava / *Adjudication*

Yağlı çörekçilerin kethüdası Veli Beşe, Mehmet Beşe ve Mehmet Çelebi'nin loncaya mensup oldukları halde ordu için verilen vergiyi ödememesinden şikâyetçi olur. Mehmet Beşe ile Mehmet Çelebi söylenilenleri doğrular. Onların bu durumu kabul etmeleri üzerine mahkeme, vergiyi lonca esnafıyla birlikte vermeleri konusunda bu kişileri uyarır.

Veli Beşe, steward (kethüda) of the biscuit makers (yağlı çörekçi), sues Mehmet Beşe and Mehmet Çelebi, two guild members, for failing to pay their share of the military tax. The defendants admit the charge. Hearing their confession, the court instructs the defendants to pay their share of the tax along with the guild members.

Mahmiyye-i İstanbul'da yağlı çörek işleyen tâyifenin kethüdâları olan işbu râfi'u'l-kitâb Veli Beşe ibn Hasan ve sâyirleri meclisi şer'-i hatîrde yine tâyife-i mezbûreden olup Cerrahpaşa'da yağlı çörek işleyen Mehmed Beşe ibn Abdullah ve Azebler Hammâmı kurbünde yağlı çörek işleyen Mehmed Çelebi ibn Burhan nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûrlar bizim hirefimiz ashâbından olup yağlı çörek işlemeye gelmişler iken hâlen taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden vârid olan ordu-yı hümayûn

teklîfini bizim ile ma'an virmeden imtinâ' ider suâl olunup hâllerine göre ordu-yı hümayûn teklîflerini bizimle ma'an edâya tenbîh olunmak murâdımızdır didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Beşe ve Mehmed Çelebi cevâblarında yağlı çörek işlediklerini bitav'ihimâ ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde mücebince her biri hâllerine göre ordu-yı hümayûn teklîfin mezbûrûn yağlı çörekçiler ile ma'an virmek üzre mezbûrana tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Yusuf, Şükrullah bin Mustafa, Veli ibn Süleyman, Hasan ibn Nebi, Veli ibn Mahmud.

362 - 1661 (1071) İstanbul 9: 70a/4 Dava / Adjudication

Paçacı esnafından Mehmet Beşe, paçacıların kethüdası İbrahim Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Lonca esnafıyla birlikte vergi ödediğini belirten Mehmet Beşe, geleneğe göre (resm-i kadîm iken) her yıl lonca üyelerine yapılan mal dağıtımından kendi hissesine düşenin verilmediğini söyler. Mahkeme İbrahim Beşe'ye görüşünü sorar. O da söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme Mehmet Beşe'nin hissesinin verilmesi konusunda İbrahim Beşe'yi uyarır.

Mehmet Beşe, a trotter (paçacı), sues İbrahim Beşe, steward (kethüda) of the trotters. Stating that he pays his taxes along with the guild members, Mehmet Beşe claims that he has not received his share of the goods distributed customarily (resm-i kadîm iken) among guild members every year. Questioned by the court, İbrahim Beşe corroborates his testimony. In conclusion, the court instructs İbrahim Beşe to give Mehmet Beşe his share of the goods.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki paçacı tâ'ifesinden işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Beşe ibn Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde tâyife-i mezbûrenin kethüdâsı İbrahim Beşe ibn Hüseyin nâm

kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp ben tâife-i mezbûreden kadîmî hisselü kârhâne sâhibi olmağla her sene vâkî' olan tekâlîfi mezbûrlar ile ma'an edâ idüp ve tâyife-i mezbûreye mahsûs olan metâ' tevzî' olundukda kârhâne sâhiblerine hisse virilmek beynimizde resm-i kadîm iken kethüdâ-yı mezbûr ibrahim Beşe bana hisse virmede ta'allül ider suâl olunup ma'an ve kadîm üzre metâ'ımız tevzî' olundukda bana dahi hisse virilmek üzre kethüdâ-yı mezbûra tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl kethüdâ-yı mezbûr cevâbında fi'l-hakîka mezbûr Mehmed Beşe tâyife-i mezbûreden hisselü kârhâne sâhibi olup her sene vâkî' olan tekâlîfi tâife-i mezbûre ile ma'an edâ eyledüğünü ikrâr itmeğîn min ba'd tâ'ife-i mezbûreye mahsûs olan metâ' tevzî' olundukda mezbûr Mehmed Beşe'ye dahi resm-i kadîm üzre hisse virilmek üzre kethüdâ-yı merkûma tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn el-Hâc Hüseyin, Keşfi Mustafa Efendi ibn Muharrem, Mehmed Efendi ibn el-Kâdî, Şükrullah ibn Mustafa, Veli ibn Mahmud, Fazlı ibn Mehmed, Resul ibn Ramazan.

363 - 1661 (1071) İstanbul 9: 71b/1 Tescil işlemleri / Registration

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, şeyhülislam Mehmet Efendi'nin vekili Sefer Ağa ile birlikte mahkemededir. Bir yıl önceki büyük yangından dolayı Hacıpaşa ve Bahçekapısı semtlerindeki Yahudilerin yanmış mülk ve vakıf arazilerinin Müslümanlara satılması ya da kiralanmasını emreden bir ferman çıkmıştır. Mustafa Çavuş bu ferman gereğince, Çelebioğlu Mahallesi'nde bulunup Yandan Hanan Cemaati'ne ait sinagogun (kenise = kneset olarak ifade ediliyor) arsasını, müzayedede en yüksek teklifi veren şeyhülislam Mehmet Efendi'ye 10.000 akçeye sattığını söyler. Sefer Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Sefer Ağa, legal agent of sheikhulislam Mehmet Efendi. An imperial decree (ferman) ordered the sale or rental to Muslims of the Jewish-owned properties and waqf lands in Hâcepaşa and Bahçekapısı destroyed in the fire one year earlier. Accordingly, for 10,000 akçe, Mustafa Çavuş sold the plot of a synagogue (expressed as kenise = kneset) of the Yandan Hanan Jewish Congregation in the Çelebioğlu neighborhood to sheikhulislam Mehmet Efendi, who submitted the highest offer of 10,000 akçe. Sefer Ağa corroborates the transaction. The court registers the sale.

Hâlen atabe-i aliyyede şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü’s-sa’âdet ve’l-iclâl sâhib-i ezyâli’l-mecd ve’l-ikbâl el-mahfûf bi-sunûf-ı avâtıfı’l-meliki’l-a’lâ el-Hâc Hüseyin Paşa yessera’llâhü mâ-yezîd ve mâ-yeşâ hazretleri taraf-ı bâhirü’s-şereflerinden ikrâr-ı âti’z-zikre vekîl olup Ali Çelebi bin Mehmed ve Mehmed Beşe bin Ahmed şehâdetleri ile hasm-ı câhid muvâcehesinde şer’an vekâleti sâbite olan fahrü’l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer’i şerîf-i lâzımû’t-teşrîfde işbu kitâb-ı sedâd-intisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan şeyh-i meşâyihî’l-İslâm müftî-yi kâffeti’l-enâm hazret-i Mehmed Efendi eslemehü’s-selâm hazretleri kibel-i şerîflerinden ikrâr-ı câ’î’l-beyânı tasdîka vekîl-i sâbiti’l-vekâlesi olan fahrü’l-a’yân Sefer Ağa bin [boş] mahzarında bi’l-ve-kâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş senesinde vâki’ harîk-i kebîrden sonra Hâcepaşa ve Bağçe Kapısı semtlerinde Yahudi tâ’îfesi yedlerinde ve tasarruflarında olan emlâk ve evkâf müslimîne bey’ ve îcâr itdürülmek bâbında fermân-ı şerîf sâdir olup ve mahmiyye-i merkûmede Bağçe Kapısı dahilinde Çelebioğlu Mahallesi’nde vâki’ Yahudiyândan Hanan Cemâati’nin kenîseleri ve kadîme olup bânisi malûm olmamağla bi-hasbî’s-şer’ taraf-ı mîrîye ayid olan malûmü’l-hudûd bi-hesâb-ı terbî’i bin iki yüz altmış üç zirâ’ kenîse arsasını ba’d-e’l-müzâyede ve inkı tâ’u’r-rağbe vekîl-i mûmâ-ileyh defterdâr paşa hazretleri şeyhü’l-İslâm müşârün-ileyh hazretlerine semeni misli olan on bin fiddî nakd râyic fi’l-

vakt akçeye bey' ve teslîm idüp anlar dahi minvâl-i meşrûh üzre iş-tirâ ve tesellüm ve kabûl eylediklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrî mîrî için yedlerinden bi't-tamâm alup kabz eyledi min ba'd arsa-i merkûme müşârün-ileyh hazretlerinin mülk-i müş-terâları olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsunlar didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi bin Mehmed, Musalli Efendi bin Musa, İbrahim Efendi el-kâdı, Ahmed Efendi bin Şeyh el-kâdı, Mustafa Efendi el-müderres.

364 - 1661 (1071) İstanbul 9: 73a/1 Tescil işlemi / Registration

Hayder isimli Yahudi, eski Selanik ağası Halil Ağa'nın vekili İbrahim Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Hayder, Muhasebeci Ahmet Efendi Vakfı'ndan peşinata ek olarak günlük 7,5 akçeye kiraladığı Fener Kapısı dışındaki on odalı yahudihaneyi, mütevellî izniyle 130.000 akçe karşılığında Halil Ağa'ya devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Hayder, a Jew, is in court with İbrahim Beşe, legal agent of Halil Ağa, former agha of Selanik (Salonika). For 130,000 akçe, Hayder transfers to Halil Ağa a ten-room Jewish residence (yahudiha-ne) located outside the Fener Gate and rented from the Muhasebeci Ahmet Efendi Waqf for an advance payment and 7.5 akçe per day. The court registers the transfer.

Mahmiyye-i İstanbul'da Balat Kapısı hâricinde sâkin Hayder veled-i Yasef nâm yahûdi meclis-i şer'-i şerîfde sâbıkâ Selanik Ağası olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim işbu râfi'u'l-kitâb Halil Ağa ibn Ahmed tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekil-i şer'iyyesi olan İbrahim Beşe ibn Mahmud mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup mer-

hûm Muhasebeci Ahmed Efendi Vakfı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve yevmî yedi buçuk akçe ücret-i mü'eccele ile taht-ı tassarrufumda olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından Fenar Kapısı hâricinde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı sâhil-i bahra ve bir tarafı kâtib Mehmed Çelebi mülküne ve bir tarafı tarîk-ı âmma müntehî on bâb fevkânî oda ve dokuz bâb tahtânî odaları ve su kuyusını ve kayıkânâ ve iki zokak kapusını müşte-mil yahudihâne ta'bir olunur menzil ve ma'rifet-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr ile müvekkil-i mûmâ-ileyhe yüz otuz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr yüz otuz bin akçeyi müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr müvekkil-i mûmâ-ileyhin hakk-ı müfevvezi olmuşdur didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Yazıcı ibn Osman, Mehmed ibn Ali, Veli Beşe Kumcı, Ali Beşe Kumcı, Yusuf Beşe ibn Abdullah, Mehmed Çelebi ibn el-mü'ezzin, Mehmed Ağa ibn el-Hammâmî.

365 - 1661 (1071) İstanbul 9: 74a/3 Dava / *Adjudication*

Ormid kazasının Kadı köyünden olup vefat eden el-Hac Halil Efendi'nin oğlu Emrullah'ın vasisi olan Abdülkadir Çavuş, Ormid'in eski kadısı Mehmet Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Abdülkadir Çavuş, Ormid kadısı iken Mehmet Efendi'ye bir dava için 1000 akçe ve bir işlemin tescili için 1000 akçe olmak üzere mahkeme masrafı olarak toplam 2000 akçe ödemek zorunda kalmıştır. Abdülkadir Çavuş, alınan bu paranın alınması gerekenden fazla (ecr mislinden ziyâde) olduğunu belirterek ödediği paranın geri alınmasını ister. Mahkeme Mehmet Efendi'ye görüşünü sorar. Mehmet Efendi, söz konusu dava ve işlem için yalnızca 300 akçe aldığını söyler. Bunun üzerine mahkeme davacı Abdülkadir'den te-

zini kanıtlamasını ister. Mahkemeye herhangi bir kanıt sunamayan Abdülkadir Çavuş, Mehmet Efendi'ye yemin ettirilmesini ister. Davalı Mehmet Efendi de yemin ederek davayı kazanır.

Abdülkadir Çavuş, legal agent of Emrullah, son of the late el-Hac Halil Efendi, and a resident of the Kadı village in the Ormid district, sues Mehmet Efendi, former judge of Ormid. Abdülkadir Çavuş paid Mehmet Efendi a total of 2000 akçe when he served as judge: 1000 akçe for a lawsuit and 1000 akçe for the registration of a transaction. Claiming that the fees were higher than required (ecr mislinden ziyâde), he demands the money back. Questioned by the court, Mehmet Efendi claims that he received only 300 akçe for the lawsuit and registration in question. The court then asks the plaintiff Abdülkadir to prove his claim. Failing to present any evidence, he wants Mehmet Efendi to take an oath. The defendant Mehmet Efendi takes an oath and wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Ormid Kazası'na tâbi Kadı nam karyede sakin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Halil Efendi'nin sulbî sağîr oğlu Emrullah nâm sağîrin kibel-i şer'den mansûb vasîsi olan Abdülkâdir Çavuş bin Mehmed meclis-i şer'de sâbıkan kazâ-i mezbûrede nâibü's-şer'i's-şerîf olan umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Mehmed Efendi bin Mustafa üzerine davâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Efendi bundan akdem kazâ-i mezbûrede nâib iken benden ecr-i mislinden ziyâde bir mazmûn-ı isbât hücceti içün bin akçe ve bir takrîr hücceti içün bin akçe ki cem'an iki bin akçemi almışdır sual olunup girü alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Efendi cevâbında fi'l-vâki' kazâ-i mezbûrede nâib iken zikr olunan hüccetler içün ancak üç yüz akçe aldım deyü ziyâdeyi inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin müdde'î-i mezbûrdan zikr olunan hüccetler içün üç yüz akçeden ziyâde almaduğına mezbûr Mehmed Efendi'ye yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâh-ı te'âlâ itmeğin mücebince müdde'î-i mezbûr bilâ-

beyyine mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve
seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin el-kâdı, Ahmed Efendi bin
İbrahim, Şeyh Mustafa Efendi, Salih Efendi.

366 - 1661 (1071) İstanbul 9: 75b/4 Dava / *Adjudication*

Kemah kazası Ermenilerinin vekil atadığı Nectiyar, İstanbul'un çeşitli semtlerinde yaşayan Vartok, Serkiz, Yagop ve Papas adlı Ermeniler karşısında mahkemeye çıkar. Nectiyar, bu Ermenilerin aslında Kemah'ın köylerinden olduklarını ve ödemeleri gereken cizye vergisini ödemediklerini söyler. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı Ermeniler, dedelerinin yıllar önce memleketlerinden ayrıldığını belirterek kendilerinin İstanbul'da doğduklarını ve buradaki cizye defterlerine kayıtlı olduklarını öne sürerler. Mahkeme tekrar Nectiyar'a görüşünü sorar. Nectiyar, söz konusu Ermenilerin memleketlerindeki cizye defterlerinde kayıtlı olmadıklarını doğrular. Sonuç olarak mahkeme, davalı Ermenilere müdahale etmemesi konusunda Nectiyar'ı uyarır.

Nectiyar, the legal agent appointed by a group of Armenians from the Kemah district (kaza), sues Vartok, Serkiz, Yagop and Papas, Armenians residing in İstanbul. Nectiyar claims that the defendants are from the villages in Kemah and have failed to pay their capitation (cizye) tax. Questioned by the court, the defendants state that their grandfathers left their villages years ago. They add that they themselves were born in İstanbul, where they are registered taxpayers. Questioned again by the court, Nectiyar admits that the defendants are not registered in the Kemah capitation tax books. In conclusion, the court instructs Nectiyar to refrain from bothering the Armenian defendants.

Vilâyet-i Anadolu'da Arz-ı Rum Sancağı'nda Kemah Kazâsı'nda vâki' ma'lûmü'l-esâmî ve'l-eşhâs Ermeni re'âyaları taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Kerkeres veled-i Kozma ve Serhoş veled-i David ve Ecnehyan veled-i Zadok [?] nâm Ermeniler şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Nectiyar veled-i Merat nâm Ermeni meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i İstanbul'da Ohri Mahalles-i'nde mütemekkin Vartok veled-i Bekler ve Ahurkapu dâhilinde mütemekkin Serkiz veled-i Parsak ve Topkapusı dâhilinde mütemekkin Yagop veled-i Merat ve Kızıl Papas veled-i Kumrı nâm Ermeniler muvâcehelerinde üzerlerine takrîr-i kelâm idüp mezbûr Vartok kazâ-i mezbûra tâbi' Sili nâm karye ve mezbûr Serkiz Narıcı nâm karye ve mezbûr Yagob Herzek nâm karye ve mezbûr Kızıl Papas Ermek nâm karye re'âyâsından olup işbu senede üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini yedime edâya ta'allül ve 'inâd iderler suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûrdan Vartok ve Serkiz ve Yagob ve Kızıl cevâblarında ceddlarımız kurâ-yı mezbûreden kat' vü 'alâka idüp babalarımız ve biz mahmiyye-i İstanbul'da tevellüd ve hîn-i tahrîrde İstanbul'da cizye defterine kaydolunup her birimiz kırkar ve ellışer senedir ki harâc ve sâyir tekâlifî mahmiyye-i mezbûrede edâ idüp babamızın ve bizim kazâ-i mezbûrun cizye defterinde esâmîmiz mukayyed ve mevcûd değildir deyü kazâ'i tahrîr iden muharrir-i cedîd Cafer Efendi defterinde mukayyed cizye re'âyâsından olduklarını inkâr eylediklerinde vekîl-i mezbûr Nectiyar istintâk olundukda zimmiyyûn-ı mezbûrunun isimleri kurâ-yı mezbûreyi tahrîr iden muharrir-i cedîd mezbûr Cafer Efendi defterinde mukayyed olmaduğunu bi-tav'ihî ikrâr itmeğin 'alâ müceb-i ikrârihî mezbûrlara taarruzdan men' birle işbu hurûf bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Zilhiceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çavuş bin Mustafa gulâm-ı [...], fahrü'l-akrân Ahmed Ağa, el-Hâc Süleyman ibn Abdullah Şirdar, Hoca Mehmed Beşe ibn Ahmed, Abdi ibn Hüseyin, Veli ibn Mahmud.

367 - 1661 (1071) İstanbul 9: 77a/1 Dava / Adjudication

Yeniçeri Eyüp Beşe, vefat eden Musalli Beşe’nin varisi olmadığı gerekçesiyle mirasına el koyan yeniçeri beytülmal emini Ahmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Ağa’nın merhumun miras kalan eşyalarına el koyarak bunları 120.000 akçeye sattığını belirten Eyüp Beşe, merhumun amcasının oğlu olduğunu, dolayısıyla mirasının kendisine kaldığını öne sürerek Ahmet Ağa’dan söz konusu 120.000 akçenin alınmasını ister. Mahkeme Ahmet Ağa’ya görüşünü sorar. Ahmet Ağa, merhumun mirasına el koyduğunu ve eşyalarını 120.000 akçeye sattığını doğrulamakla birlikte, Eyüp Beşe’nin merhumun varisi olduğunu reddeder. Bunun üzerine Eyüp Beşe, getirdiği şahitler yardımıyla merhumun akrabası olduğunu kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu 120.000 akçeyi Eyüp Beşe’ye vermesi yolunda Ahmet Ağa’yı uyarır.

Eyüp Beşe, a janissary, sues Ahmet Ağa, the janissary treasury officer (beytülmal emini), who confiscated the estate of the late Musalli Beşe, on the ground that he had no legal heirs. Stating that Ahmet Ağa confiscated the decedent's goods and sold them for 120,000 akçe, Eyüp Beşe claims that the decedent was his cousin and that he himself inherited the estate. Accordingly, he wants Ahmet Ağa to return the 120,000 akçe. Questioned by the court, Ahmet Ağa admits to confiscating the estate and selling it for 120,000 akçe. However, he denies that Eyüp Beşe is an heir. The plaintiff then proves that he is the decedent's relative through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Ahmet Ağa to return the 120,000 akçe to Eyüp Beşe.

Fi'l-asl vilâyet-i Rumili'nde Hurpişte Kazâsı'na tâbi' Azline nam karyeden olup dergâh yeniçerilerine mahsûs yirmi üçüncü ağa bölüğü neferâtından işbu râfi'ü'l-vesîka Eyüb Beşe bin Derviş nam râcil meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i İstanbul'da bi'l-fi'l yeniçeri beytü'l-mâli emîni olan zahrü'l-a'yân Ahmed Ağa bin

Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem zikr olunan yirmi üçüncü ağa bölüğü neferâtının odabaşısı olup fevt olan Musalli Beşe bin Arslan nam râcilin babası mezbûr Arslan ile benim babam merkûm Dervîş li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Şaban ve dedeleri ismi Durhan ve vâlideleri ismi Saliha ve maskat-ı re'sleri karye-i mezbûre olmağla ben müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn ammi [...] ve hasran vârisi olup benden gayri vârisi ve terekesine âhar müstahikk yoğiken emîn-i mûmâ-ileyh vârisi olmamak za'mıyla muhallelâtına vâz'-ı yed ve sûk-i sultânîde furuht idüp yüz yirmi bin akçe semeni eşyâ kabz itmiştir su'al olunup makbûzı olan meblağ-ı mezkûrı bana teslîme emîn-i mûmâ-ileyhe tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl emîn-i mûmâ-ileyh vech-i meşrûh üzre müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtına vaz'-ı yedd ve furuht idüp yüz yirmi bin akçe semeni eşyâ kabz eylediğini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrun vech-i mübeyyen verâseti değildir deyü inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden ve fi'l-asl karye-i mezbûre ahâlîsinden Ahmed Beşe bin Mehmed ve Ali Beşe bin Mehmed ve Mustafa Beşe bin Mehmed ve Dervîş Beşe bin Abdullah ve Musalli Beşe bin Abdullah nam kimesneler ve sâir cemm-i gafîr li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Musalli Beşe'nin babası mezbûr Arslan ile müdde'î-i mezbûrun babası mezbûr Dervîş li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Şaban ve dedeleri ismi Durhan ve vâlideleri ismi Saliha ve maskat-ı re'sleri karye-i mezbûre olmağla müdde'î-i mezbûr Eyüb Beşe vech-i mezkûr üzre müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn ammi [...] ve hasran vârisidir bundan gayri vâris ve terekesine müstahikk-i âhar olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe ri'âyeti şerâyeti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle mezbûr Eyüb Beşe'nin verâsetine ba'de'l-hükm kabzına i'tirâf eylediği semeni muhallelât-ı mezkûre yüz yirmi bin akçeyi müdde'î-i mezbûra teslîme emîn-i mûmâ-ileyhe tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yev-

mi's-sâmin 'aşer min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid İbrahim, Mustafa Beşe bin İbrahim, Hüseyin Bey bin el-cündî, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi bin Müyesser, Mehmed Beşe bin Ahmed, Ali Beşe bin Oruç, Mustafa Efendi bin Musa.

368 - 1661 (1071) İstanbul 9: 77a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp Beşe ile Ahmet Ağa birlikte mahkemeye gelirler. Eyüp Beşe, merhum Musalli Beşe'den miras kalan 120.000 akçenin 60.000 akçesini Ahmet Ağa'dan aldığını belirterek kalan 60.000 akçeden vazgeçtiğini söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Eyüp Beşe appears in court with Ahmet Ağa. The former states that he has received from Ahmet Ağa 60,000 akçe of the 120,000 akçe he inherited from the late Musalli Beşe. He adds that he agrees to forego the remaining 60,000 akçe. The court registers Eyüp Beşe's testimony.

İşbu derûn-ı hüccet-i şer'iyyede ismi mestûr olan Eyüp Beşe meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde yine hüccetde ismi mestûr olan yeniçeri beytül-mâl emîni Ahmed Ağa mahzarında bi't-tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp işbu hüccetin derûnında tasrîh olunduğu üzre mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun semen-i muhallefâtı olup emîn-i mûmâ-ileyhin makhbûzı olan yüz yirmi bin akçenin altmış bin akçesini verâsetim hasebiyle yedinden ahz ü kabz idüp mâ'adâsı olan altmış bin akçeden zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim min ba'd emîn-i mûmâ-iley ile da'vâ ve husûmetim yokdur didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Es-sâbıkûn

Thomas Allom'un çizgileriyle Manisa'da bir Rum kilisesi.

The Metropolitan Church of Manisa, as illustrated by Thomas Allom.

369 - 1661 (1071) İstanbul 9: 84a/3 Tescil işlemi / Registration

1634 (H.1043) yılında Fener ve Balat kapılarında çıkan yangında yanan Rum kiliselerinin satılması için çıkan ferman gereği, Karabaş Mahallesi'ndeki Aya Yani Kilisesi devlete devrolunmuştur. Devlet görevlisi Mustafa Çavuş, bu kilisenin arazisini 10.000 akçeyle satın alarak parasını hazineye teslim etmiş ve hazineden bunu belgeleyen bir ruznamçe almıştır. Söz konusu ruznamçeyi mahkemeye sunan Mustafa Çavuş, satış işlemini kanıtlayan bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek kendisine verir.

In accordance with an imperial decree (ferman) ordering the sale of Greek churches in the Fener and Balat gates that were destroyed in the 1634 (AH 1043) fire, the Aya Yani Church in the Karabaş neighborhood has been confiscated by the state. Mustafa Çavuş, a state official, bought the plot of the church from the state. Having made payment to the treasury, he has received a daybo-

ok (ruznamçe) documenting the sale. Presenting to court the day-book, Mustafa Çavuş now requests a hujjet of the sale. The court issues the requested hujjet and gives it to Mustafa Çavuş.

Fahrü'l-a'yân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm idüp bin kırk üç senesinde Fener ve Balat Kapuları kurbünde vâki‘ harîkda muhterik olan Rum kenîseleri bey‘ olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olup ve mahmiyye-i İstanbul’da Balat kurbünde Karabaş Mahallesi’nde vaki‘ bir tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı Kürekçi Apostol menziline ve bir tarafı sâhil-i bahre müntehî tûlen binâ ve zirâ‘ıyla yetmiş bir zirâ‘ ve arzen bir başı on dokuz ve bir başı on zirâ‘ Aya Yani Kenîsesi demekle ma‘rûf kenîse kadîme olup bâkîsi ma‘lûmum olmamağla şer‘an mîrîye ait olmağla kenîse-i merkûm tevâbi‘i ile taraf-ı mîrîden on bin akçeye bana bey‘ olunup ben dahi iştirâ ve kabz ve tesselüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrî bi’t-tamâm teslîm-i hazîne-i âmire eylediğimi müş‘ir yedime nişanlı ve mühürlü ma‘mûlün-bihâ sûret-i rûznâme-i hümayûn virmişdir nazar olunup mücebince li-eclî’l-istihkâm hüccet virilmesi murâdımdır deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve târih-i kitâb şehrinin üçüncü günü târihi ile müverraha ma‘mûlün-bihâ sûret-i rûznâme-i hümayûn ibrâz itmeğin bu vesîka ketb ve yed-i tâlibe def‘ olundu fi’l-hâmis ‘aşer min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Zübdetü’l-müderresîni’l-kirâm Brusevî Ahmed Efendi, fahrü’l-kuzât Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin, eş-şeyh Mustafa Efendi bin Muharrem, muharrirü’l-hurûf Mehmed.

370 - 1661 (1071) İstanbul 9: 85b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Aslen Rumeli’nin Premedi kazasından olup İstanbul’da tavukçuluk yapan Çelo isimli Hıristiyan, Haydar Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Çelo, köyündeki bir tarlasını toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle Haydar Beşe’ye 800 akçeye devreder. Haydar Beşe ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Çelo, a Christian poultry trader (tavukçu) originally from the Premedi district in Rumelia and a resident of İstanbul, is in court with Haydar Beşe. For 800 akçe, Çelo transfers a field in his hometown to Haydar Beşe, with the permission of the landowner. Haydar Beşe makes payment for the field. The court registers the transfer.

Fî'l-asl vilâyet-i Rumili'nde Premedi Kazâsı'na tâbî' Kostoc nam karye sükkânından olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Küçük Karaman'da tavukcu olan Çelo veled-i Malkoç nâm zimmi meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-vesîka Haydar Beşe bin Yakub mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre kurbünde vâkî' bir tarafı kilise ve bir tarafı dere ve bir tarafı Korluka nâm zimmi tarlası ve bir tarafı Kôte Tepesi ile mahdûd ve tahmînen iki keyl tohm isti'âb ider tarlamı mezbûr Haydar Beşe'ye ma'rîfet-i sâhib-i arz ile sekiz yüz akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i ferâğ olan sekiz yüz akçeyi mezbûr Haydar Beşe yedinden ahz ü kabz idüp zikr olunan tarlayı mahallinde zabt u tasarrufa mezbûr Haydar Beşe'yi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hasan Beşe bin Mehmed [...] Aydın Beşe bin Mehmed Şamil,
Ali Beşe bin Süleyman, Bayezid Beşe bin Kasım

371 - 1661 (1071) İstanbul 9: 85b/4 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Ahmet Efendi ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çavuş, büyük yangından sonra yanmış kilise arsalarının mülkiyetinin devlete geçtiğini bildiren fermana dayanarak, Hobyar Mahallesi'nde bulunan ve sahibi belirsiz bir arsayı müzayede yoluyla satışa çıkardığını belirtir. Düzenlenen müzayedede söz konusu arsa için 15.000 akçelik en yük-

sek teklifi Ahmet Efendi verir. Mustafa Çavuş, Ahmet Efendi’deki bir ruznamçe gereği söz konusu arsayı Ahmet Efendi’ye sattığını söyler. Ahmet Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Ahmet Efendi. An imperial decree (ferman) has ordered the transfer to the state of the plots of non-Muslim worship places destroyed in the big fire. Based on the imperial decree, Mustafa Çavuş auctioned off a plot in the Hobbyar neighborhood, whose owner is unknown. Ahmet Efendi submits the highest offer of 15,000 akçe. Mustafa Çavuş states that, in accordance with a daybook (ruznamçe) in Ahmet Efendi’s possession, he has sold him the plot. Ahmet Efendi corroborates his testimony. The court registers the sale.

Bi’l-fi’l şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü’s-sa’âdet ve’l-iclâl sâhib-i ezyâlî’l-mecd ve’l-ikbâl Hüseyin Paşa taraf-ı bâhirü’ş-şereflelerinden husûs-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer’î ve vech-i mer’î üze vekâleti sâbite olan Mustafa Çavuş bin [boş] meclis-i şer’de işbu râfi’ü’l-kitâb Ahmed Efendi bin el-Hâc Hasan mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm [idüp] mahmiyye-i İstanbul’da Hâcepaşa’dan Zeyrek altına gelince ba’de’l-harîk Yahudi taifesinin sakin olmak üze fermân-ı âlî sâdır olmağın mahmiyye-i mezbûrede Hobbyar Mahallesi’nde vaki’ Alaman Cemâati’ne mahsus olan kenîse kurbünde olup iki taraftan Monla Gevrânî Vakfı’na ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bi-hesâb-ı terbi’i dört yüz kırk [silik] muhterik [...]hâne arsasının bânisi malûm olmamağla arsa-i mezkûre şer’an cânib-i mîrîye ait olmağın bundan akdem arsa-i mezkûre beyne’t-tâlibîn ve’r-râgıbîn müzâyede olunup semeni misli olan meblağ-ı câi’z-zikirde mezbûr Ahmed Efendi üzerinde karâr idüp [silik] ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın arsa-i mezkûreyi müvekkil-i müşârün-ileyhe cânib-i mîrîden on beş bin akçeye mezbûr Ahmed [Efendi’ye] işbu yedinde olan ruznâmçe-i hümayûn sûreti mücebince bâten bey’ ve

teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin akçeyi müvekkil-i müşârün-ileyh mîrî içün mezbûr Ahmed Efendi yedin-den alup kabz eyledi min-ba'd arsa-i mezkûre mezbûr Ahmed Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasar-ıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

İsmail Çelebi bin Ali, Çorbacı Mehmed Ağa, Haffâf Mehmed Çelebi, el-Hâc Piyale bin Abdullah, Mehmed Beşe er-racil, Şahin bin Abdullah, Hüseyin Çelebi bin [boş], Yusuf bin er-racil, Bekir Yusuf bin er-racil, es-Seyyit Mustafa bin [boş].

372 - 1661 (1071) İstanbul 9: 86b/1 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, el-Hac Mehmet Ağa ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çavuş, Hobyar Mahallesi'ndeki Yahudilerin Küçük İstanbul Cemaati'ne ait sinagog (kenîse-i kadîme olarak ifade ediliyor) arsasını, büyük yangın sonrasında çıkarılan bir fermana dayanarak müzayedede satışa çıkarır. Yapılan müzayedede 5000 akçe ile en yüksek teklifi Mehmet Ağa verir. Mustafa Çavuş da, Mehmet Ağa'nın elinde bulunan ruznamçe gereği söz konusu arsayı Mehmet Ağa'ya satar. Mehmet Ağa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with el-Hac Mehmet Ağa. An imperial decree (ferman) has ordered the transfer to the state of the plots of non-Muslim worship places destroyed in the big fire. Based on the imperial decree, Mustafa Çavuş auctions off the plot of a synagogue (mentioned as a church = kenîse-i kadîme) belonging to the Jewish Küçük İstanbul (Little İstanbul) Congregation in the Hobyar neighborhood. El-Hac Mehmet Ağa makes the highest of-

fer of 5000 akçe. In accordance with a daybook (ruznamçe) in el-Hac Mehmet Ağa's possession, Mustafa Çavuş sells him the plot. El-Hac Mehmet Ağa makes payment. The court registers the sale.

Bi'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-saâdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadrü'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-mu'în Hüseyin Paşa taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden husûs-ı câ'i'z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i hatîrde işbu kitâbın sâhibi fahrü'l-emâcid ve'l-akrân Haseki el-Hâc Mehmed Ağa bin Durmuş mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve tarîr-i kelâm idüp bin yetmiş Zilka'desinde vaki olan harîkdan sonra Hâcepaşa'dan Zeyrek altına gelince yehûd taifesinin tasarruflarında olan emlâk ve evkâfı müslimîne bey' ve îcâr eylemeleri bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın mahmiyye-i mezbûrede Hobbyar Mahallesi'nde vaki' Küçük İstanbul cemâ'atine mahsus olup bir taraftan Mahmud Efendi Vakfı'na ve bir taraftan Menteşoğlu Vakfı'na ve bir taraftan Haham Hamon mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî bi-zirâ'î'l-binâ tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî'i iki yüz zirâ' kenîse-i kadîme arsasının bânîsi malûm olmamağla cânib-i mîrîye ait olmağın bundan akdem arsa-i mezkûre beyne't-tâlibîn müzâyede olundukda semen-i misli olan meblağ-ı câ'i'z-zikre mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Ağa üzerinde karâr idüp bir akçe ziyâde ile âhar tâlib zâhir olmamağın arsa-i mahdûda-i mezkûreyi müvekkil-i müşârün-ileyhe beş bin akçeye mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Ağa yedinde olan ruznâmçe-i hümayûn sûreti mücebince bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün malıyla iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i olan meblağ-ı mezbûr beş bin akçeyi müvekkil-i müşârün-ileyhe mîrî için mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Ağa yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd arsa-i mezkûre mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yah-târ mutasarrıf olsun didikde vekîl-i mezbûr[ı] kelimât-ı muharresinde mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Ağa bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olun-

dı fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Su nâzırı Mustafa Ağa, bostancılar odabaşısı İsmail Ağa, Haseki Hacı bin Ali Efendi, Mumcu Murad Efendi, Kayıkkapı'da Mustafa Ağa, Balat'ta Mustafa Çavuş, Dellal Ahmed Çelebi

373 - 1661 (1071) İstanbul 9: 86b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Çavuş, büyük yangında yanan Sultan Bayezit Mahallesi'ndeki Hızır İlyas Kilisesi'nin arsasını, yanmış kilise arsalarına ilişkin bir fetvaya dayanarak müzayedede satışa çıkarır. Yapılan müzayedede 30.000 akçelik en yüksek teklifi Hasan Ağa verir. Mustafa Çavuş da, Hasan Ağa'nın elinde bulunan ruznamçe gereği söz konusu arsayı Hasan Ağa'ya satar. Hasan Ağa ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Hasan Ağa. An imperial decree (ferman) has ordered the transfer to the state of the plots of non-Muslim worship places destroyed in the big fire. Based on the imperial decree, Mustafa Çavuş auctions off the plot of the Hızır İlyas Church in the Sultan Bayezit neighborhood. Hasan Ağa makes the highest offer of 30,000 akçe. In accordance with a daybook (ruznamçe) in Hasan Ağa's possession, Mustafa Çavuş sells him the plot. Hasan Ağa makes payment. The court registers the sale.

Bi'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan Hüseyin Paşa taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üze vekâleti sâbite olan Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'î hatîrde işbu râfi'ü'l-kitâb Hasan Ağa bin Ahmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş se-

nesinde mahrûsa-i Galata'da vaki' olan harîkda muhterik olan kenâ'is-i kadîmenin bânîsi malûm olmamağla ber müceb-i fetvâ-yı şerîfe cânib-i mîrîye ait olup ve mahrûsa-i mezbûrede Sultan Bayezid Mahallesi'nde vaki' bir taraftan Papa Kiryakoz nam zimmi mülkine ve bir taraftan Yanaki nam zimmi arsasına ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî bir su kuyusını hâvî tûlen ve 'arzan bihesâb-ı terbî'i dokuz yüz altmış dokuz zirâ' Hızır İlyas Kenîsesi demekle ma'rûf kenîse-i kadîme arsası bundan akdem beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn nidâ ve müzâyede olundukda semen-i misli olan meblağ-ı câi'z-zikrde mezbûr Hasan Ağa üzerinde karar idüp ziyâde ile âhar tâlibi zuhûr itmemeğın arsa-i mahdûda-i mezkûreyi müvekkil-i müşârün-ileyh otuz bin akçeye merkûm Hasan Ağa'ya yedinde olan ruznâmçe-i hümayûn sûreti mücebince bâten bey' ve teslim ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün malıyla iştirâ ve tellüm eyledikten sonra semeni olan otuz bin akçeyi müvekkil-i müşârün-ileyh mîrî için merkûm Hasan Ağa yedinden tamâmen alup kabz eyledi min ba'd arsa-i mezkûre merkûm Hasan Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır mutasarrıf olsun [didikde] gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hüseyin Ağa el-cündi, Mehmed Bey bin Hüseyin, Hüseyin Beşe, Süleyman bin Hüseyin, Mehmed bin Hüseyin, Rıdvan bin Abdullah.

374 - 1661 (1071) İstanbul 9: 88a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hasköy'deki bir fırında kiremitçilik yapan Serkez ile Hasköy ekmekçilerinden Kasır ve Sihak adlı Ermeniler, köy halkı adına ve kâleten Ramazan Ağa ile birlikte mahkemeye çıkarlar. Ermenilere göre Ramazan Ağa, Bektaş Ağa ve İbrahim Ağa ile köy timarına ortak olup bu ortaklıkta, Ramazan Ağa'nın payına 6000 akçe, Bektaş Ağa'nın payına 4000 akçe ve İbrahim Ağa'nın payına 1000 akçe düşmektedir. Buna karşın Ramazan Ağa, kendi payına 9000

akçe düştüğünü öne sürerek köy halkından 3000 akçe fazla para almıştır. Bu durum nedeniyle köy halkı adına Ramazan Ağa'ya dava açan üç Ermeni, şimdi kimi aracılar yardımıyla Ramazan Ağa'yla anlaşarak 200 kuruş üzerinden sulh yaptıklarını ve sulh miktarını Ramazan Ağa'dan aldıklarını söylerler. Ramazan Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Serkiz, an Armenian tile worker (kiremitçi) in a bakery in Hasköy, and Kasır and İshak, two Armenian bread makers (ekmekçi) in Hasköy, appear in court with Ramazan Ağa as the legal agent of the villagers. The Armenians state that Ramazan Ağa is partners with Bektaş Ağa and İbrahim Ağa in the fief that draws tax revenue from the village. Ramazan Ağa's share in the revenue is 6000 akçe, Bektaş Ağa's is 4000 akçe, and İbrahim Ağa's is 1000 akçe. The Armenian plaintiffs add that Ramazan Ağa collected from the village an extra 3000 akçe, claiming that his share was 9000 akçe. The three Armenians thus sued Ramazan Ağa on behalf of the villagers. They now state that, upon mediation, they have reached an amicable settlement with Ramazan Ağa for 200 kuruş and that he has made payment. Ramazan Ağa corroborates their testimony. The court registers the settlement.

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tabi Eğrek nâm karye sâkinlerinden olup medîne-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî Kazâsı'na tabi' Hasköy nâm karyede vaki' Mustafa Ağa nâm [kimesne] fırınında kiremidci olan Serkiz veled-i Asvador ve etmekçi taifesinden Kasbar veled-i Andriyanos ve Sahak veled-i Zikat nam Ermeniler asâleten ve karye-i mezbûre ahâlîleri taraflarından husûs-ı âti'l-beyânı da'vâ ve taleb ve sulh ve ibrâya vekîller olup vekâletleri nehc-i şer'î üzre sâbite oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'de karye-i mezbûrede sâkin Ramazan Ağa bin Şaban nâm kimesne mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ramazan Ağa gâybân-ı anî'l-meclis Bektaş Ağa bin Muharrem ve İbrahim Ağa bin Hasan nâm kimesneler ile karye-i mezbûre timarında şerîkler olup mezbûr Ramazan Ağa ti-

mâr-ı mezbûrda altı bin akçe hisse ve mezbûr Bektaş Ağa dört bin akçe hisse ve mezbûr İbrahim Ağa bin akçe hisseye mutasarrıflar iken mezbûr Ramazan Ağa bin altmış altı senesinden bin yetmiş senesine gelince benim mutasarrıf olduğum hissem dokuz bin akçe vir deyü bizden ve karye-i mezbûre ahâlîlerinden ziyâde akçemiz ahz ü kabz eyledi deyü da'vâ ve taleb itdiğimizde beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuşidi el-hâletü hâzihî tavassut-ı muslihîn ile mezbûr Ramazan Ağa bizimle iki yüz kıt'a riyâlî gurusu üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde biz dahi sulh-i mezbûrî kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr iki yüz kıt'a riyâlî gurusu mezbûr Ramazan Ağa yedinden tamamen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmm-e de'âvî ve mutâlebât ve eymân-ı muhâsamâtdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'û'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î ma-hüve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali Beşe bin Abdullah, Hüseyin Bey bin İsa, Hasan Beşe bin Abdullah, Eyüb bin Bali, Şükrullah bin Bali, Veli bin Süleyman, Resül bin Rıdvan.

375 - 1661 (1071) İstanbul 9: 95b/4 Dava / *Adjudication*

Rumeli'nin İnebolu kazası sakinlerinden olup vefat eden Mustafa Çavuş'un mirası öz kardeşinin çocukları Mustafa Çelebi, Hüseyin Çelebi ve Ahmet Çelebi'ye kalır. Mustafa Çelebi ile Hüseyin Çelebi'nin vekili olan Mehmet Efendi, merhumdan miras kalan bir eve el koyan Mehmet Paşa karşısında mahkemeye çıkar. İskordüs (?) Mahallesi'ndeki bir evin müvekkillerine merhum amcalarından miras kaldığını belirten Mehmet Efendi, Mehmet Paşa'nın buna karşın bu eve el koymasından şikâyetçi olur. Mahkeme, Mehmet Paşa'ya görüşünü sorar. O da söz konusu evi üç yıl önce merhumun hür kölesi Hüseyin'den 75 kuruşa satın aldığını belirterek bu

evin merhuma ait olduğunu bilmediğini söyler. Bunun üzerine mahkeme Mehmet Efendi'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu evi merhumun varislerine vermesi konusunda davalı Mehmet Paşa'yı uyarır.

The estate of the late Mustafa Çavuş, a resident of Rumelia's İnebolu district, falls to Mustafa Çelebi, Hüseyin Çelebi and Ahmet Çelebi, his nephews. Mehmet Efendi, legal agent of Mustafa Çelebi and Hüseyin Çelebi, sues Mehmet Paşa, who has confiscated a house in the decedent's estate. Stating that his clients inherited from their paternal uncle a house in the İskordüs (?) neighborhood, Mehmet Efendi claims that Mehmet Paşa confiscated the house illegitimately. Questioned by the court, Mehmet Paşa claims that three years ago he bought the house from Hüseyin, the decedent's manumitted slave, for 75 kuruş, without knowledge that it belonged to the decedent. The court then asks the plaintiff Mehmet Efendi to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Mehmet Paşa to return the house to the heirs.

Vilâyet-i Rumili'nde Mora Sancağı'nda İnebolı Kazâsı'nda sâkin iken vefât iden Mustafa Çavuş'un verâseti min ciheti'l-usûbeti'n-nesebiyye li-ebeveyn karındaşı oğulları Mustafa Çelebi ve Hüseyin Çelebi ibn Ahmed Çelebi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûrân Mustafa Çelebi ve Hüseyin Çelebi taraflarından husûs-ı âtiye vekîl olup vekâleti yedinde olan hüccet-i şer'iyye zımında sâbite olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-kuzât Mehmed Efendi meclis-i şer'de zikri âti menzile vâzı'u'l-yed olan olduğu şer'an sâbit olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed Paşa bin Ali Ağa mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan kasaba kal'ası dâhilinde İskordüs Mahallesi'nde vâki' bir tarafı [boş] nâm zimmî mülkine ve iki tarafı tarîk-i âmma ve bir tarafı tarîk-i hâssa müntehî menzil müvekkillerimin mevrûsı müteveffâ-yı merkûm Mustafa Çavuş'ın mülki olup ba'de

vefâtihî irsle müvekkillerim mezbûrâna intikâl itmişiken paşâ-yı müşârün-ileyh bî-vech vaz’-ı yed ider suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl paşâ-yı müşârün-ileyh cevâbında zıkr olunan menzili bin altmış sekiz senesi Muharremi’nde müteveffâ-yı mezbûrun abd-i mu’takı Hüseyin’den yetmiş beş riyâlî guruşa iştirâ ve tesellüm ve def’-i semen idüp mârû’z-zıkr menzil müteveffâ-yı mezbûrun mülki olduğu ma’lûmum değildir deyü inkâr itmeğin vekîl-i mezbûrdan müdde’âsı için beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden fahrû’l-kuzât Yahya Efendi bin Ahmed Efendi ve Seydî Efendi bin Abdülfettâh Efendi li-eclî’s-şehâde meclis-i şer’a hâzırân olup gıbbe’l-istişhâdi’s-şer’î fi’l-hakîka zıkr olunan menzil ile’l-vefât müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çavuş’un mülki olup ba’de vefâtihî karındaşı oğulları müvekkilân-ı mezbûrân Mustafa Çelebi’ye intikâl itmiştir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde ba’de ri’âyeti şerâ’iti’l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın menzil-i mezbûrdan kasr-ı yedine müşârün-ileyh Mehmed Paşa’ya tenbîh olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-işrîn min Zilhicceti’s-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi el-kâtib, Hüseyin Efendi el-kâtib, Mustafa Efendi el-kâtib, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa.

376 - 1661 (1071) İstanbul 9: 96b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa’nın vekili Mustafa Çavuş, tercüman Corcu ile birlikte mahkemeye gelir. Büyük yangında yanan Bereketzade Mahallesi’ndeki Aya Petro Kilisesi’nin arsası, sahibi olmadığı için kanun gereği devlete kalmıştır. Mustafa Çavuş, bu arsayı müzayedede 60.000 akçelik en yüksek teklifi veren Corcu’ya üzerine kilise dikmemesi koşuluyla sattığını söyler. Corcu söylenilenleri doğrular. Mustafa Çavuş, Corcu’ya arsanın mülkiyetiyle ilgili bir ruznamçe verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Atabe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî'r-rabbâniyyede hâlen şıkk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Hüseyin Paşa yessera'llâhü mâ-yezîd ve mâ-yeşâ' hazretleri taraf-ı âlîlerinden ikrâr-ı âti'z-zikre vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i kavîm-i lâzımü't-ta'zîmde işbu hâmilü's-sıfır Tercüman Corcu veled-i Lazari nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Efrencî kenîselerinden Aya Petro Kenîsesi dimekle ma'rûf olup medîne-i Galata'da Bereketzâde Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Rafon el-efrencî ve bir taraftan Tormaz veled-i Loni nâm zimmîler arsa-larına ve bir taraftan ba'zan kenîse-i gayri muhterika ve ba'zan merkûm Corcu bağçesine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî mikdâr arsa-i hâliyeyi müstemil kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika olup kadîme olmağla sâhibi olmayup şer'an taraf-ı mîriye âyide olmağın arsa-i merkûme sûk-i sultânide beyne't-tâlibîn müzâyede olundukda mezbûr Corcu sâkin olmak için üzerinde menzil binâ idüp bir tarîk ile kenîse [binâ] idersem yedimden nez' olunup yine cânib-i mîrîden zabt olunsun deyü tâlib ve râgıb oldukda arsa-i merkûme altmış bin fiddî râyic fi'l-vakt akçede zimmî-i mezkûrın üzerinde karâr idüp ziyâde tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın müvekkil-i mûmâ-ileyh arsa-i mahdûda-i mezkûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-menâfi' semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr altmış bin akçeye mezbûr Corcu'ya bey'-i sahîh ile bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrı yedinden mîrî için tamâmen alup kabz idüp li-ecli't-temessük yedine mühürlü ve nişanlı ma'mûlün-bih sûret-i rûzname-i hümayûn virilmeğın minba'd arsa-i mahdûda-i mezkûre mezbûr Corcu'nun mülk-i müsterrâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûd

Mehmed Ağa bin Oruç Ali Ağa bin Sıyami, Mehmed Bey bin Ali el-cündî, Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin el-kâdı, Hasan

Çelebi bin [...], Hüseyin Efendi bin el-kâdı, Mehmed bin Abdullah, Hasan Çelebi bin Mir, Baba Resül bin Rıdvan.

377 - 1661 (1071) İstanbul 9: 96b/4 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Kostantin ile birlikte mahkemeye gelir. Bereketzade Mahallesi'nde bulunup büyük yangında yanan Taşbozayanlı ve Aya Hristoti kiliselerinin arsası, sahibi olmadığı için kanun gereği devlete kalmıştır. Mustafa Çavuş, bu arsayı müzayedede 42.000 akçelik en yüksek teklifi veren Kostantin'e, üzerine kilise dikmemesi ve yalnızca ev yapması koşuluyla sattığını söyler. Kostantin söylenilenleri doğrular. Mustafa Çavuş, Kostantin'e arsanın mülkiyetiyle ilgili bir ruznamçe verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Kostantin. In accordance with an imperial decree (ferman), the plot of the Taşbozayanlı and Aya Hristoti churches, which were located in the Bereketzade neighborhood and were destroyed in the big fire, fell to the state, as it lacked a registered owner. Mustafa Çavuş states that, for 42,000 akçe, he sold the plot to Kostantin, who submitted the highest offer, on condition that he will build a house and not a church. Kostantin corroborates his testimony. Mustafa Çavuş issues Kostantin a daybook (ruznamçe) documenting his ownership of the plot. The court registers the sale.

Atabe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet-meşhûnetehû bi'l-inâyâtî's-sübhâniyyede halen şıkk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl el-mahfûfun bi-sunûf-ı avâtîfî'l-melikî'l-a'lâ Hüseyin Paşa yessera'llâhü mâ-yeşâ ve mâ-yezîd hazretleri taraf-ı âlîlerinden ikrâr-ı âti'z-zikirde vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i şerîf-i vâcibü't-teşrîfde

işbu hâmilü’s-sıfır Kostantin veled-i Andriye muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Rum kenîselerinden Taşbozoyanlı ve Aya Hristoti Kenîsesi demekle ma’rûf olup medîne-i Galata’da Bereketzâde Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı kal’a dıvarı ve bir tarafı Andriye veled-i Françesko veresesı mülkleri ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir su kuyusunu ve kenîfi müştemil kenîse bundan akdem harîkda bi’l-küllîye muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla bi-hasbî’ş-şer’ taraf-ı mîrîye âyide olmağın arsa-i mahdûda-i mezkûre sûk-i sultânîde beyne’t-tâlibîn müzâyede olundukda zimmî-i mezbûr Kostantin sâkin olmak için arsa-i mezbûrede menzil binâ idüp bir tarîk ile kenîse idersem yedimden nez’ olunup yine cânib-i mîrîden zabt olunsun deyü tâlib ve râgıb oldukda arsa-i merkûme kırk iki bin fiddî râyic fi’l-vakt akçede zimmî-i mezbûrun üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın müvekkil-i mûmâ-ileyh arsa-i mahdûda-i mezkûreyi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-menâfi’ semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr kırk iki bin akçeye Kostantin’e bey’ ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrı yedinden mîrî için bi’t-tamâm alup kabz idüp li-ecli’t-temessük yedine mühürlü ve nişanlı ma’mûlün-bih sûret-i rûzname-i hümayûn virilmeğın min ba’d arsa-i mahdûda-i mezkûre mezbûr Kostantin’in mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdikî’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-‘işrîn min Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûd

Es-sâbıkûn.

378 - 1661 (1071) İstanbul 9: 97a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa’nın vekili Mustafa Çavuş, bir yabancı (müstemen) olan Riboli ile birlikte mahkemeye gelir. Bereketzade Mahallesi’ndeki Fransa Cemaati’ne ait Aya Yorgi Kilisesi, büyük yangında yandığı için kanun gereği bu kilisenin arsası devlete kal-

muştır. Mustafa Çavuş, bu arsayı müzayedede 31.000 akçelik en yüksek teklifi veren Riboli'ye üzerine ev yapması koşuluyla sattığını söyler. Riboli söylenilenleri doğrular. Mustafa Çavuş, Riboli'ye arsanın mülkiyetiyle ilgili bir ruznamçe verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Riboli, a protected foreigner (müstemen). In accordance with an imperial decree (ferman), the plot of the Aya Yorgi Church of the French Community (Fransa Cemaati), which is located in the Bereketzade neighborhood, fell to the state when it was destroyed in the big fire. Mustafa Çavuş states that, for 31,000 akçe, he sold the plot to Riboli, who made the highest offer, on condition that he would erect a house on it. Riboli corroborates his testimony. Mustafa Çavuş issues Riboli a daybook (ruznamçe) documenting his ownership of the plot. The court registers the sale.

Atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet-meşhûnetehu bi'l-inâyâti's-subhâniyyede şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-melikî'l-a'lâ el-Hâc Hüseyin Paşa yessera'llâhü mâ-yezîd ve mâ-yeşâ hazretleri taraf-ı bâhirü'ş-şereflerinden ikrâr-ı âti'z-zikre vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu hâmilü's-sıfır Riboli veled-i Martin nam nasrânî müstemen muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Efrenc kenîselerinden Fransa Cemâati'ne mahsûs Aya Yorgi Kenîsesi demekle ma'rûf olup medîne-i Galata'da Bereketzâde Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ali Efendi bâğçesine ve bir taraftan ba'zan yine Ali Efendi mülkine ve ba'zan tarîk-i hâssa ve bir taraftan Etete nam nasrâniye mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî bir su kuyusını müstemil kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika ve kadîme olup sahibi olmamağla şer'an taraf-ı mîrîye ayide olmağın arsa-i kenîse-i merkûme sûk-ı sultânîde beyne't-tâ-

libîn müzâyede olundukda nasrânî-i mezbûr Riboli arsa-i mezbûre üzerinde sâkin olmak için menzil binâ idüp bir tarîk ile kenîse iderse yedinden nez’ olunup yine cânib-i mîrîden zabt olunmak üzere tâlib ve râgıb oldukda arsa-i merkûme otuz bir bin fiddî râyic fi’l-vakt akçede mezbûr Riboli üzerinde karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itmemeğin müvekkil-i müşârün-ileyh hazretleri arsa-i mahdûda-i mezkûreyi bi-cümleti’t-tevâbi’ ve’l-levâhık semen-i misli olan meblağ-ı mezbûr otuz bir bin akçeye nasrânî-i mezbûra bey’ ve teslîm ol dahi minvâl-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr otuz bir bin akçeyi mîrî için yedinden tamamen alup kabz idüp li-ecli’t-temessük yedine mühürlü ve nişanlı ma’mûlün-bih sûret-i rûznâmçe-i hümayûn virilmeğin min ba’d arsa-i mahdûda-i mezkûre mezbûr Riboli’nin mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer’î bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-’işrîn min Zilhicceti’s-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

379 - 1661 (1071) İstanbul 9: 97a/2 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Hüseyin Paşa’nın vekili Mustafa Çavuş, Yani ile birlikte mahkemeye gelir. Galata’nın Meydancık Mahallesi’ndeki San Basfiyan Kilisesi, büyük yangında yandığı için kanun gereği bu kilisenin arsası devlete kalmıştır. Mustafa Çavuş, bu arsayı müzayedede 20.500 akçelik en yüksek teklifi veren Yani’ye üzerine yalnızca ev yapması koşuluyla sattığını söyler. Yani söylenilenleri doğrular. Mustafa Çavuş, Yani’ye arsanın mülkiyetiyle ilgili bir ruznamçe verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Yani. In accordance with an imperial decree (ferman), the plot of the San Basfiyan Church,

which is located in Galata's Meydancık neighborhood and was destroyed in the big fire, fell to the state. Mustafa Çavuş states that, for 20,500 akçe, he sold the plot to Yani, who made the highest offer, on condition that he would build a house on it. Yani corroborates his testimony. Mustafa Çavuş issues Yani a daybook (ruznamçe) documenting his ownership of the plot. The court registers the sale.

Atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet-meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî's-subhâniyyede halen şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-ikbâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ Hüseyin Paşa yessera'llâhü mâ-yeşâ ve mâ-ye-zîd hazretleri kibel-i âlilerinden ikrâr-ı âti'z-zikre vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan fahrûl'-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'de işbu hâmilü's-sifr Yani veled-i Nikola nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp San Basfiyan Kenîsesi dimekle ma'rûf olup medîne-i Galata'da Meydancık Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âmm ile mahdûd olup cânib-i garbında iki kapu ve taraf-ı kıblesinde bir kapuyı müştemil kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika ve kadîme olmağla sâhibi olmayup şer'an taraf-ı mîrîye âyide olmağın sûk-ı sultânîde beyne't-tâlibîn müzâyede olundukda mezbûr Yani sâkin olmak için üzerine menzil binâ idüp bir tarîk ile kenîse idersem elimden nez' olunup yine cânib-i mîrîden zabt olunsun deyü tâlib ve râgıb oldukda arsa-i merkûme yirmi bin beş yüz akçede zimmî-i mezbûrun üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemek için müvekkil-i müşârün-ileyh arsa-i mahdûda-i mezkûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-menâfi' semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr yirmi bin beş yüz akçeye mezbûr Yani'ye bey' ve teslim idüp ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrı yedinden mîrî için tamâmen alup kabz idüp li-ecli't-temessük yedine mühürlü ve nişanlı ma'mûlün-bih sûret-i rûznamçe-i hümayûn virmeğın min ba'd arsa-i mahdûda-i mezkûre mezbûr Yani'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î

mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-‘işrîn min Zil-hiceti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûd

Es-sâbıkûn.

380 - 1661 (1071) İstanbul 9: 98b/3 Dava / Adjudication

Saray kapıcılarından İsmail Ağa’nın vekili Mustafa Ağa, hazine görevlisi Ahmet Ağa, helvacıbaşı Mehmet Ağa ve Köse Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Ağa’ya göre merhum Haseki Mehmet Paşa, İsmail Ağa’ya 120.000 akçe borçlanmış ve bu borcuna mahkemede olmayan üç kişiyle birlikte davalıları kefil göstermiştir. Kefalet temessükünü mahkemeye sunan Mustafa Ağa, davalıların her birine 20.000 akçe borç düştüğünü belirterek bu paraların alınmasını ister. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı taraf söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, borçlarını ödemeleri yolunda davalıları uyarır.

Mustafa Ağa, legal agent of İsmail Ağa, a palace door keeper (saray kapıcısı), sues Ahmet Ağa, a treasury officer, Mehmet Ağa, head sweet-maker (helvacıbaşı), and Köse Mehmet Ağa. Mustafa Ağa claims that the late Haseki Mehmet Paşa owed 120,000 akçe to İsmail Ağa. The defendants and three other persons not present in court served as sureties for the debt. Presenting to court the promissory note (temessük) that documents the surety agreement, Mustafa Ağa demands that each defendant pay 20,000 akçe as his share of the debt. Questioned by the court, the defendants corroborate the plaintiff’s testimony. In conclusion, the court instructs the defendants to pay their debt.

Dergâh-ı âlî kapûcılarından zahrü’l-emâcid ve’l-ekârim İsmail Ağa tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl-i sâbitü’l-vekâle olan karındaşı fahrü’l-a’yân Mustafa Ağa meclis-i şer’-i hatîrde hazînedâr Ahmed Ağa bin Abdülmennan ve helvacıbaşı Mehmed Ağa bin [boş] ve Köse Mehmed Ağa bin [boş] mahzarında üzerlerine bi’l-

vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp karındaşım mûmâ-ileyh İsmâ-
il Ağa'nın merhûm Haseki Mehmed Paşa zimmetinde karz-ı
şer'îden olan yüz yirmi bin akçe hakkına mezbûrûn ile gâyibûn-ı
ani'l-meclis vekil Mustafa Ağa ve masraf vekili Süleyman Efendi
ve helvacı Abdi Bey emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefiller olup ke-
fâletlerini nâtık temessük dahi virmişlerdir suâl olunup meblağ-ı
mekfûlün-bihi mezkûrûn hisselerine lâzım gelen yirmişer bin akçe-
yi talep iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûrûn Ahmed
Ağa ve Mehmed Ağa ve Köse Mehmed Ağa cevâblarında kaziyye
minvâl-i meşrûh üzre olduğu ve mazmûnı temessûki her biri ikrâr
ve i'tirâf itmeğin mücebince edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-ta-
leb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-îşrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-
sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Ağa bin Oruc, Ali Çelebi ibn Siyami, Mehmed Çele-
bi bin Ahmed, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi ibn
Münir.

381 - 1661 (1071) İstanbul 9: 102a/4 Dava / Adjudication

Mustafa Ağa, Rumeli'de bulunan Eğriboz'daki (Ağrıboz) ti-
mardan 1659 (H. 1069) ve 1660 (H. 1070) yıllarında elde edilen
gelir olan 28.000 akçeyi kardeşi ve annesine verdiği için Mustafa
Bey'i dava eder. Mustafa Bey, Mustafa Ağa'nın kardeşini ve anne-
sini vekil atadığını belirterek bu yüzden timar gelirini onlara ver-
diğini söyler. Ancak davalı Mustafa Bey bu konuda bir delil göste-
remez. Mahkeme, Mustafa Ağa'dan kardeşi ve annesini vekil ata-
madığına yemin etmesini ister. O da yemin ederek açmış olduğu
davayı kazanır.

*Mustafa Ağa sues Mustafa Bey on the ground that the latter ga-
ve 28,000 akçe [the revenue acquired from the fief in Eğriboz (Ağ-
rıboz), Rumelia in the years 1659 (AH 1069) and 1660 (AH
1070)] to his mother and his brother. The defendant Mustafa Bey
counters that the plaintiff appointed his mother and his brother as*

his legal agents. “That is why I gave them the money.” he says. However, the defendant fails to provide evidence to support his claim. The court then asks the plaintiff to state under oath that he did not appoint his brother and his mother as his legal agents. Mustafa Ağa takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul’da Kırk Çeşme kurbünde sâkin olup vilâyet-i Rumili’nde Ağrıboz Sancağı’nda Modonic Kazâsı’na tâbi’ Sevale nam karye ve gayrından on beş bin dört yüz altmış akçe timârâ mutasarrıf olan zahrûl’-akrân Mustafa Ağa ibn Mehmed Efendi meclis-i şer’-i hatîrde lâzîmü’t-tevkîrde Mustafa Bey ibn Hasan el-cündî mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Bey zikr olunan timârın bin altmış dokuz bin yetmiş senelelerinde kabz eylediği mahsûlünden benim iznimsiz on sekiz bin akçe birâderim Ali Paşa’ya ve on bin akçe vâlidem [boş] Hatun’a teslim eylemiştir suâl olunup mezbûrelere teslim eylediği cem’an yirmi sekiz bin akçe hakkım alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mustafa Bey cevâbında mûmâ-ileyh Mustafa Ağa zikr olunan timârından makbûzım olan mahsûlatı ahz ü kabza birâderi ve vâlidesi mûmâ-ileyhimâyı vekîl eyledüğüne binâ’en makbûzum olan meblağ-ı mezkûrun on sekiz bin akçesini birâderi mûmâ-ileyh Ali Paşa’ya ve on bin akçesini vâlidesi mezbûreye teslim eyledim de-yücek gıbbe’l-istintâk ve’l-inkâr mezbûr Mustafa Bey’den sıdk-ı makâline beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı ‘aciz ile istihlâk itmeğın mûmâ-ileyh Mustafa Ağa’ya zikr olunan timârından mezbûr Mustafa Bey’in makbûzı olan mahsûlatı mezbûrdan ahz ü kabza birâderi ve vâlidesi mûmâ-ileyhimâyı vekîl eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâh-i te’âlâ itmeğın mücebiyle meblağ-ı mezbûr yirmi sekiz bin akçeyi mûmâ-ileyh Mustafa Ağa’ya edâ ve teslim merkûm Mustafa Bey’e tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf Şühûd

Ahmed Ağa ibn Süleyman el-yesârî, Ahmed Ağa ibn Hüseyin, Kasım Ağa ibn Abdullah, Receb ibn Ali, Şükrullah ibn Mustafa, Resul ibn Rıdvan.

382 - 1661 (1071) İstanbul 9: 103b/1 Dava / *Adjudication*

Kemah kazasının Kemerik (?) köyü cizye vergisini toplamakla görevli olan Bedran isimli Ermeni, köy halkından Zarok karşısında mahkemeye çıkar. Bedran, Zarok'un yirmi yıl önce Cafer Efendi tarafından köy halkı nüfusuna kaydedilmesine karşın iki yıldır ödemesi gereken cizye vergisi olan 8 kuruşu ödemediğini söyler. Mahkeme Zarok'a görüşünü sorar. Bedran'ın söylediklerini reddeden Zarok, yirmi yıldır İstanbul'da yaşadığını öne sürer. Mahkeme Bedran'dan tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, vergi borcunu ödemesi konusunda Zarok'u uyarır.

Bedran, an Armenian assigned to collect the capitation (cizye) tax of the Kemerik (?) village in the Kemah district, sues Zarok, a villager. Bedran claims that although Cafer Efendi registered him as a resident of the village twenty years ago, Zarok has failed to pay his 8 kuruş capitation tax for the last two years. Questioned by the court, Zarok rejects Bedran's testimony and states that for the past twenty years he has been residing in İstanbul. The court then asks Bedran to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs Zarok to pay his tax.

Vilâyet-i Anadolu'da Kemah kazâsına tâbi' Kemerik nâm karyeden Varko veled-i Şaid ve Serkis veled-i Sader ve sâ'irleri taraflarından perâkende ve perîşân olan Ermenilerden üzerlerine lâzım gelen cizye tekâliflerin cem'ine bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an ve kâleti sâbite olan râfi'u'l-kitâb Bedran veled-i Kirko nâm Ermeni meclis-i şer'de karye-i mezbûre re'âyâsından Zarok veled-i Haçok nâm Ermeni muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Zarok Ermeniye karye-i mezbûreden olmağın târih-i kitâbdan yirmi sene mukaddem muharrir Cafer Efendi karye-i mezbûreye ra'yyet kayd itmişiken hâlen zimmetine lâzım gelen dörder guruş cizyesinden iki senede müctemi' sekiz guruş ciz-

yesini virmede ta'allül ider vekâletim hasebiyle taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Zarok cevâbında yirmi sene-den beri ben mahmiyye-i İstanbul'da mütemekkin olup muharrir-i mezbûr Cafer Efendi karye-i mezbûreye beni ra'ıyyet kayd itmedi deyücek müdde'î-i mezbûr Bedran'dan da'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda Ermeni tâ'ifesinden Vereköñ veled-i Şehret ve Dönek veled-i Murad nâm Ermeniler li'eclî's-şehâde meclisi şer'a hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Zarok Ermeni karye-i mezbûreden olmağla muharrir-i mezbûr Cafer Efendi târih-i mezbûrda mezbûr Zarok'ı karye-i mezbûreye ra'ıyyet kayd eyledi ve be-her sene zimmetine lâzım gelen cizyesinden iki senede müctemi' sekiz guruş cizyesi olduğuna şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblâğ-ı mezbûr sekiz guruş müdde'î-i mezbûr Bedran Ermeniyeye teslim tenbîh olunup mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn min-Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Abdi bin Mehmed, Veli bin Musa, Mustafa bin Mehmed, Veli ibn Hasan.

383 - 1661 (1071) İstanbul 9: 105b/1 Dava / *Adjudication*

Koğacıdede Mahallesi sakinlerinden kadı Mesut Efendi, Kastamonu'nun Zarı kazasındaki bir mezraanın mütevellisi olan Reşid karşısında mahkemeye çıkar. Reşid'in mütevellisi olduğu vakıftan altı yıl önce yıllık 80 akçeden bir arsa kiralayarak üzerine Reşid'in izniyle birkaç dükkân yaptırdığını belirten Mesut Efendi, Reşid'in bir buçuk yıldır söz konusu dükkânlara ve gelirlerine el koymasından şikâyetçi olur. Mahkeme Reşid'e görüşünü sorar. Mesut Efendi'ye söz konusu arsayı kiraladığını doğrulayan Reşid, Mesut Efendi'nin üç yıllık kira borcu olduğu için dükkânlara ve gelirlerine el koyduğunu söyler. Mahkeme Reşid'den tezini kanıtlamasını ister. Kanıt için mahkemeden ek süre isteyen Reşid, istenilen süre-

nin sonunda mahkemeye herhangi bir kanıt getiremez. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu dükkânlarla bu dükkânların gelirlerinden elde edilen parayı Mesut Efendi'ye vermesi konusunda Reşid'i uyarır.

Mesut Efendi, a judge and a resident of the Koğacıdede neighborhood, sues Reşid, mutawalli of a field in Kastamonu's Zarı district. Stating that six years earlier he rented a plot from Reşid's waqf at 80 akçe per annum and erected several stores on it with Reşid's permission, Mesut Efendi now claims that for the past year and a half Reşid has laid claim to the stores as well as to their revenues. Questioned by the court, Reşid admits to renting the plot to Mesut Efendi. By the same token, he claims that he confiscated the stores and their revenues to cover Mesut Efendi's unpaid rent for three years. The court asks Reşid to prove his claim. He requests an extension to provide evidence. Alas, he fails to substantiate his claim at the end of the time allotted. In conclusion, the court instructs Reşid to return to Mesut Efendi the stores in question and their revenues.

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Kastamonı sancağında vâki' Zarı kazâsına tâbi' Uzatmur nâm karye sâkinlerinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Koğacı Dede mahallesinde sâkin fahr-i kuzâtî'l-İslâm işbu râfi'ü'l-kitâb Mesûd Efendi bin Halil Efendi nâm kimesne mahfil-i kazâda kazâ-i mezbûra tâbi' Pınarbaşı nâm karyede sâkin Reşid ibn Şeyh Osmân nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Reşid mutasarrıf olduğu Yavılar nâm mezra'anın mütevellîsi olmağla bundan akdem bir tarafı İbrâhim tarlasına ve bir tarafı Ramazân tarlasına ve bir tarafı nehr-i cârî ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan vakf arsayı senede seksen akçe mukâta'a ile târih-i kitâbdan altı sene mukaddem bana îcâr ve teslim ben dahi istîcâr ve kabûl ve mütevellî-i mezbûrun izni ile üzerine kendi malım ile dekâkin binâ ve ihdâs eylediğimden sonra beher sene mukâta'a-i mezbûre seksen akçeyi mütevellî-i mezbûrun kendüye edâ ve teslim itmişken fuzûlen târih-i kitâba gelince bir

buçuk seneden berü mütevellî-i mezbûr dekâkîn-i mezbûreyi zabt ve ücretlerin dahi fuzûlen ahz ü kabz idüp müste’cerem olan arsayı beni tasarrufdan men’ ider suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdımdır didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Reşîd cevâbında fi’l-vâki’ mütevellî olduğım vakf-ı mezbûrdan hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan vakf arsayı müdde’î-i mezbûr Mesûd Efendi’ye târih-i kitâbdan altı sene mukaddem senede seksen akçe mukâta’a ile icâr ol dahi minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve arsa-i mezbûre üzerine dekâkîn binâ itmeğe tevliyetim hasebi ile izn ve sinîn-i mezbûrede ancak üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahz ü kabz eyledim deyü ikrâr eylediğinden sonra üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahz ü kabz eyledim deyü ikrâr eylediğünden sonra üç senelik mukâta’ası olan iki yüz kırk akçeyi ahzını inkâr ve vakf-ı mezbûra iznini ve mukâta’a deyü ahz ü kabz eylediği iki yüz kırk akçeyi müdde’î-i mezbûr Mesûd Efendi yedinden [...] ahz eyledim didikde mezbûr Reşîd’den kerre-i mezbûra beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl itmeğin kirâren imhâl olunup mehl-i şer’î sudûrundan sonra mezbûr Reşîd’in bâlâda zikri sebk iden hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan arsa üzerinde binâ olunan dekâkînden kasr-ı yedine ve ücret-i dekâkînden ahzı mertebesini mezbûr Mesûd Efendi’ye edâ ve teslîme mezbûr Reşîd’e tenbîh birle mâ-vâka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min Şevvâlî’l-mükerrerem li-sene ihdâ ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mahmud Efendi, Mustafa Efendi bin Mehmed, Mehmed Efendi bin Şaban, Mehmed Efendi bin Hüseyin, Mehmed Bey bin Ali, diğer Mehmed bin Ali, Mehmed Efendi bin Mustafa, gayruhum.

384 - 1661 (1071) İstanbul 9: 106a/1 Dava / *Adjudication*

Merhum Mehmet Efendi’nin kızı ve kurduğu vakfın mütevellisi olan Ayşe Hatun’un vekili olan Selanik eski kadılarından Ahmet Efendi, ruznamçeci Mustafa Efendi’nin vekili Hüseyin Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Merhumun vakfettiği ev, bir yıl önce İs-

tanbul'da çıkan büyük yangında yanarak yıpranmıştır. Yeni bir ev yaptırmak için maddi durumu elverişsiz olan Ayşe Hatun, bu evden geriye kalan enkazın satılması ve arsasının da mukataa yoluyla kiraya verilmesi için şeyhülislamdan bir fetva almıştır. Bu fetvayı mahkemeye sunan Ahmet Efendi, müzayedede enkaz için 5800 kuruş ve arsasının yıllık kirası için 3000 akçe ile en yüksek teklifi veren Mustafa Efendi'ye satıldığını, ancak vekil Hüseyin Efendi'nin ödeme yapmaya yanaşmadığını söyler. Sunulan fetvayı inceleyen mahkeme, Hüseyin Efendi'ye görüşünü sorar. Söylenilenleri doğrulayan Hüseyin Efendi, Ayşe Hatun'un Ahmet Efendi'yi vekil atadığını bilmediğinden ödeme yapmadığını belirtir. Bunun üzerine Ahmet Efendi, mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle Ayşe Hatun'un vekili olduğunu kanıtlar. Sonuç olarak Hüseyin Efendi'den ödemeyi alan Ahmet Efendi, bu konuda Mustafa Efendi'yle ilgili herhangi bir davası kalmadığını söyler.

Ahmet Efendi, former judge of Selanik (Salonika) and the legal agent of Ayşe Hatun, daughter of the late Mehmet Efendi and mutawallî of his waqf, sues Hüseyin Efendi, legal agent of Mustafa Efendi, a daybook keeper (ruznamçeci). A year ago, a house endowed by the decedent was destroyed in the big İstanbul fire. Lacking the funds to construct a new house, Ayşe Hatun had the sheikhulislam issue a fatwa authorizing the sale of both the ruins and the rental (mukataa) of the plot. Presenting to court the fatwa, Ahmet Efendi states that the ruins and the plot were auctioned off and then sold to Mustafa Efendi, who submitted the highest bid of 5800 kuruş for the ruins and an annual rent of 3000 akçe for the plot. Yet, he adds, Hüseyin Efendi refused to make payment. Examining the fatwa, the court questions Hüseyin Efendi, who corroborates the testimony. He adds that he did not know that Ayşe Hatun had appointed Ahmet Efendi as her legal agent. "That is why," he says, "I did not make payment." Ahmet Efendi then proves his legal agency through witness testimonies. In conclusion, receiving payment from Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi states that he has no further issues with Mustafa Efendi.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve tahrîri için bi'l-ilti-mâs bu fakîr zikri âtî 'arsaya varup zeyl-i rakîmde isimleri mestûr olan müslimîn huzûrunda 'akd-i meclis-i şer'-i hatîr oldukda hatîre-i hatîre-i kuddüse irtihâl ve civâr-ı sa'âdet medârâna intikâl iden merhûm ve mağfûrûn-leh Mehmed Efendi'nin kerîme-i mükerrerleri olup vakf-ı câ'i'l-beyânın meşrûtiyyet üzere mütevelliyesi olan fahrü'l-muhaddarâtî'l-mükerrermin tâcü'l-müsevvedâtî'l-mu'azzama Âyişe Hâtun tarafından zikri âti'l-fâsl bey' ve kabz-ı semene ve 'arsa-i âtiyetü'l-beyânı mukâta'a-i misli ile îcâra vekîl olup sâbıkâ Selanik Kadısı olan a'lemü'l-'ulemâi'l-'izâm efdalü'l-fudalâi'l-fihâm 'alemü'l-'ilm ve'l-hüdâ menârü'l-fazl ve't-takiy Ahmed Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olup bi'l-fi'l dîvânü'l-vâlî-i sultânî dâme merce'an bi'l-emn ve'l-emânile büyük rûznâmçeci olan fahr-i erbâbi'd-devleti'l-garrâ sadr-ı ashâbi'r-rütbeti'l-'ulyâ merca'i'l-ekârim ve'l-e'âlî menbai'l-me'ârif ve'l-me'âlî hâsibü'l-hazâyini'l-Osmâniyye zâbitü'l-emvâlî's-sultâniyye Mustafa Efendi ibn [boş]'nin li-ebeveyn karındaşı husûs-ı âtiye sâbitü'l-vekâle olan Hüseyin Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve itirâf idüp merhûm-ı mezbûr vakf-ı lâzım ile vakf ve tevliyet-i süknâsı kendüden sonra evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart ve ta'yîn eyledi ki mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr kur-bünde Hâce Pîrî Mahallesi'nde vâki' bir tarafı yeni Şeyhü'l-İslam olan Ebu Said Efendi sa'âdet-hânelerine ve bir tarafı Fatıma Sultan Hazretleri'nin sarâyına ve bir tarafı Hasna Hâtun menziline ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî dâhilen ve hâricen büyüti hâvî vakf menzil ber-mûceb-i şart-ı vâkîf merhûm-ı mezbûrun sulbiyye kızı müvekkilem mûmâ-ileyhâ Âyişe Hâtun'un tasarrufunda iken bin yetmiş senesi Zilkâ'de'sinin on altıncı gününde vâki' harîk-ı kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup ancak işbu 'akd-i meclis olunan 'arsa ile nukzı kaldıkda galebe ve fazla binâyâ müsâ'ade ve meşrûtun-lehâ olan müvekkilem Âyişe Hâtun'da miknet olmaduğundan gayr-ı harc idecek meblağ ücretinden istîfâ idince sâkin olmak üzere vakf için binâ idivirir kimesne dahi bulunmayup harâb durdukda enkâzı sirka olmağla vakfa küllî gadr bulunduğ ecilden enkâz-ı

mezbûre semen-i misli ile bey' olup semeni ile vakf için bir menzil iştirâ ve 'arsası mukâta'a-i misli ile îcâr canib-i vakfa her vechile enfa' ve evlâ ve vech-i muharrer üzre enkâzı bey' ve 'arsası mukâta'a ile îcâra kudret olduğına şeyhü'l-islâm sellemehû selâm hazretlerinden yedinde cevâb-ı şerî'yye olmağla kirâren ve mirâren mecâlis-i tâlibîne ve mehâfil-i râgıbîne 'arz ve müzâyede ve nidâ itdirdiğimde enkâz-ı mezbûre beş bin sekiz yüz esedî gurûş semen ile ve 'arsa-i mezkûresine de üç bin akçe mukâta'a ile mezbûr Mustafa Efendi üzerinde karâr idüp ziyâde ile kat'â tâlib-i âhar zuhûr itmeyüp ve meblağ-ı mezbûr beş bin sekiz yüz esedî gurûş enkâz-ı mezbûrenin semen-i misli ve meblağ-ı mezbûr üç bin akçe 'arsa-i mezkûrenin senede mukâta'a-i misli olduğu müte'ayyin olmağla vech-i muharrer üzre bey' ve icâra kibel-i şer'den me'zûn olduğum ecilden vekâletim hasebiyle mezkûr Mustafa Efendi'nin vekîli olan mezbûr Hüseyin Efendi işbu cemî'-i enkâzı beş bin sekiz yüz kır'a esedî guraşa bey' ve işbu 'arsa senede üç bin akçe mukâta'a ile icâr ve her birini teslîm idüp vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi dahi müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi için enkâz-ı mezkûreyi iştirâ ve 'arsa-i mezkûreyi istîcâr ve her birini kabûl ve kabz-ı teslîm eyledikten sonra 'arsa-i mezkûre üzerine kendi mâlî ile nefsiyçün mülk olmak üzre dilediği gibi ebniye ihdâsına mersûm Mustafa Efendi izin ve hatt-ı hümayûnı hâvî yedine temessük virmeğin vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi semen-i mezbûrî bana teslîmde ta'allül ider suâl olunup teslîm tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur deyü hâlen şeyh-i meşâyihi'l-İslâm müftî-i âmmetü'l-enâm olan sultânü'l-'ulemâi'l-'izâm burhânü'l-fudalâi'l-fihâm 'izzetli Mehmed Efendi Hazretleri'nin 'unvânları ile mu'anvene fetvâ-yı şerîfe ibrâz idüp nazar olundukda mazmûnı 'arsa ve binâsı Zeyd'in vakf-ı lâzım ile vakf olup süknâsı evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz galebesi fukarâya meşrûta olan menzil harîkda muhterik olup ancak 'arsa ile enkâzı kaldıkda galebe ve fazla binâyâ müsâ'ade olunmayup ve evlâddan meşrûtatün-lehâ olan Hind dahi vakf için binâyâ kâdire olmamak ile binâ idemeyüp ve harc eyleyecek meblağı ücretinden istîfâ idinceye dek sâkin olmak üzre vakf için binâ idivirir kimesne dahi bulunmayup harâb

durdukça enkâzı sırka olunup vakfa gadr-i küllî bulunmak ile evlâdından meşrûtatün-lehâ Hind-i mezbûre mütevellîye olmak ile izn-i hâkimi’ş-şer’ ile menzil-i mezbûrun nukzı Amr’a semen-i misliye bey’ ve ‘arsasını ecr-i misli ile mukâta’a ile îcâr ve ücretini fukarâya sarf ve semen-i mezbûr ile vakf için bir menzil iştirâ itmeğe şer’an kâdire olurum deyü istifâ olundukda cevâb-ı bâsavâbında re’y-i hâkim ile olur deyü buyurulmağın gıbbe’s-suâl vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi cevâbında fi’l-vâkî’ kaziyye-i bâlâda tafsîli mürûr itdiği üzredir lâkin mezbûr Ahmed Efendi mezkûr Âyişe’nin vech-i meşrûh üzre vekîli idiği ma’lûmum değildir deyü isbât-ı vekâlet itmedikçe semen-i mezbûrî teslîm itmem deyücek mezbûr Ahmed Efendi’dan vekâleti mübeyyine beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden olup zâtını ma’rifet-i şer’iyye ile ârifân olan Hasan Beşe ibn Abdullah ve Ahmed Çelebi ibn Ali nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i ma’kûd-ı mezbûra hâzırân olup isrû’l-istişhâd fi’l-vâkî’ merhûm-ı mezbûrun kerîme-i mükerrermeleri olup işbu vakfın meşrûtiyyet üzre mütevelliyesi mezkûre ‘Âyişe Hâtun işbu enkâzı beş bin sekiz yüz esedî guruşa bey’-i teslîm ve kabz-ı semene işbu ‘arsayı senede üç bin akçe mukâta’a ile îcâr ve teslîm ve ‘arsa-i mezbûre üzerine mülk olmak üzre ebniye ihdâsına izin virmeğe müşârün-ileyh Ahmed Efendi’yi bizim huzûrumuzda vekîl ve menâbına nâ’ib nasb ve ta’yîn eyledikde mezbûr Ahmed Efendi dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta’ahhüd eylediği biz bu husûs bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’iyye eylediklerinde ba’det-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mezbûr Ahmed Efendi’nin vech-i muharrer üzre vekâletine ve semen-i mezbûrî vekîl-i mezbûra teslîme vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi mahzarında müvekkil-i merkûm Mustafa Efendi üzerine hükm olunduktan sonra vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve itirâf idüp bâlâda teslîme hükm-i şer’î lâhik olan semen-i mezbûr beş bin sekiz yüz esedî guruş müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi kefil olmak üzre vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp enkâz-ı mez-

bûre müvekkil-i mezbûr Mustafa Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda hâzır mi'mâr ağalığı ile müşerref olan maksûdü's-sadr ve'l-erkân Mustafa Ağa ve hâssa mi'mârlardan üstâd el-Hâc Hasan bin Ömer'in misâha ve taksîmleri ile hükm ve 'arsa-i mezbûre tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı şatrancî dört bin beş yüz zirâ' olup ecr-i misli mukâta'ası senede üç bin akçe ve enkâz-ı mezbûrenin semen-i mislisi beş bin sekiz yüz esedî gurusu olduğu mu'ayyen ve vech-i meşrûh üzre olan 'akd vakfın ma'mûr olmasına bâ'is olduğına vâkîf olmağla 'akd-i mezbûrî muharrer olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'işrîn min Zilhiceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Ali Çavuş ibn İbrahim, Mustafa Çavuş ibn Abdullah, Dilaver bin Abdullah, Mehmed bin Mehmed, İsmail Bey ibn Mehmed Çelebi, Mehmed Çavuş ibn Ali, Mustafa Efendi ibn el-kâtib, Ali bin Abdullah.

385 - 1661 (1071) İstanbul 9: 109a/1 Dava / Adjudication

Saray kapıcılarından İsmail Ağa'nın vekili Mustafa Ağa, hazine görevlisi Ahmet Ağa, helvacıbaşı Mehmet Ağa ve Köse Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa Ağa'ya göre merhum Haseki Mehmet Paşa, İsmail Ağa'ya 120.000 akçe borçlanmış ve bu borcuna mahkemede olmayan üç kişiyle birlikte davalıları kefil göstermiştir. Kefalet temessükünü mahkemeye sunan Mustafa Ağa, davalıların her birine 20.000 akçe borç düştüğünü belirterek bu paraların alınmasını ister. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı taraf söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, borçlarını ödemesi konusunda davalıları uyarır.

Mustafa Ağa, legal agent of İsmail Ağa, a palace doorkeeper (kapıcı), sues Ahmet Ağa, a treasury officer, Mehmet Ağa, head

sweet maker (helvacıbaşı), and Köse Mehmet Ağa. Mustafa Ağa claims that the late Haseki Mehmet Paşa owed İsmail Ağa 120,000 akçe and that the three defendants in court served as his sureties, along with three others. Presenting to court the promissory note documenting the suretyship (kefalet temessüğü), Mustafa Ağa demands 20,000 akçe payment from each defendant as his share of the debt. Questioned by the court, the defendants corroborate his testimony. In conclusion, the court instructs the defendants to pay their debt.

Dergâh-ı ‘Âlî kapûcî başlarından fahrü’l-emâcid ve’l-ekârim İsmail Ağa tarafından husûs-ı âti’z-zikre vekîl-i sâbitü’l-vekâle olan karındaşı Mustafa Ağa meclis-i şer’-i hatîrde Hazînedâr Ahmed Ağa ibn Abdülmennân Helvacıbaşı Mehmed Ağa ibn [boş] ve Köse Mehmed Ağa ibn [boş] mahzarlarında üzerlerine bi’l-ve-kâle da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp karındaşım mûmâ-ileyh İsmail Ağa’nın merhûm Haseki Mehmed Paşa zimmetinde karz-ı şer’îden olan yüz yirmi bin akçe hakkında mezbûrûn ile gâ’ibûn ‘anî’l-meclis vekîl Mustafa Ağa ve masraf vekîli Süleyman bin Ahmed hazînedâr-ı sâbık ve Helvacı Abdi Ağa emr ve kabûli hâvîye kefâletle ma’an kefil ve kefâletlerini nâtık temessük dahi virmişler idi suâl olunup meblağ-ı mekfûlün-bih mezkûrûn zimmetlerine lâzım gelen yirmişer bin akçeyi alıvirmek matlûbumdur didikde gibbe’s-suâl mezbûrûn Ahmed Ağa ve Mehmed Ağa ve Köse Mehmed Ağa cevâblarında fi’l-hakîka vech-i meşrûh üzre meblağ-ı mezkûra cümleten ma’an kefil olup temessük dahi virmişidi deyü her biri ikrâr ve i’tirâf itmeğin kefâlet-i zimmetlerine lâzım gelen meblağı edâya tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ve’l-‘işrîn min Zilhiceti’ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Oruç, Ali Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Beşe bin Ahmed , el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi bin Kanber.

386 - 1661 (1072) İstanbul 9: 110b/3 Tescil işlemi / Registration

Senyora Cemaati Yahudilerinden Kedalye, Mosi ve Menahim, Hâce Hayreddin Vakfı mütevellisi Abdülbaki Bey'in vekili Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Yahudiler, Hâce Hayreddin Vakfı'ndan kiralamış oldukları odaların İstanbul'da iki yıl önce çıkan büyük yangında yandığını belirtirler. Yangın sonrasında Yahudilerin kullanımında olan ve zarar gören mülklerin Müslümanlara devredilmesi konusundaki ferman gereği, üç Yahudi söz konusu odaları Mehmet Çelebi'ye devrettiklerini söylerler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

Kedalye, Mosi and Menahim, members of the Jewish Senyora Community, appear in court with Mehmet Çelebi, legal agent of Abdülbaki Bey, mutawalli of the Hâce Hayreddin Waqf. The Jews state that the rooms they had rented from the Hâce Hayreddin Waqf were destroyed two years ago in the big İstanbul fire. In accordance with an imperial decree (ferman) ordering the transfer of Jewish-owned property destroyed in the fire to Muslims, they state, they have transferred the rooms to Mehmet Çelebi. The court registers the testimony of the three Jews.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Senyora cemâ'atinden olup Bal-kapanı kurbünde merhûm Hâce Hayreddin Vakfı'ndan icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile birer bâb muhterik oda yerine mutasarrıfân olan Kedalye veled-i Menahim ve Mosi veled-i Avraham ve tahtânî ve fevkânî iki bâb odaya mutasarrıf olan Menahim veled-i Avraham nâm yahûdiler meclis-i şer' de vakf- ı mezbûra bi'l-fi'l mütevellî olan Abdülbâkî Bey ibn Hüseyin tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan Mehmed Çelebi bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş senesi Zilkâ'desinin on altıncı günü vâki' harîkdan sonra Yahudi tâ'îfesi tasarruflarında olan evkâf müslimîne icâr olunmak fermân olunup lâkin zikr olunan odalarımızı bizden tefevvüz idüp tâlib zuhûr itmemeğin zikr olunan odalarımızı mütevellî-i mezbûr müslimînden dile-

diği kimesnelere îcâr eylesün didiklerinde gibbe't-tasdîki't-taleb mâ-hüve'l-vâki' ketb ve tenmîk olundı fi'l-yevmi'l-hâmis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Yahyâ, Osman Çelebi bin Mehmed, Mustafa Efendi bin Mehmed, eş-şeyh Ivaz Efendi, Mustafa bin Mehmed.

387 - 1661 (1072) İstanbul 9: 110b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Malatya'nın Kurşunlu köyünden olup İstanbul'da pazarcılık yapan Hasan, kardeşi Veli'nin vekili Hüseyin ile birlikte mahkemeye gelir. Köyündeki bir tarlaya Veli ile ortak olan Hasan, şimdi kendi hissesini Veli'ye toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 30 kuruşa devreder. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Hasan, a stallholder (pazarcı) in İstanbul and originally from the Kurşunlu village in Malatya, is in court with Hüseyin, legal agent of his brother Veli. Hasan and Veli jointly cultivate a field located in their village. For 30 kuruş, Hasan transfers to Veli his share in the field with the permission of the landowner (sâhib-i arz). The court registers the transfer.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Malatya kazâsına tâbi' Kurşunlu nâm karyeden olup mahmiyye-i İstanbul'da Ali Paşa sûkunda bazârcı tâ'ifesinden Hasan bin Ali meclis-i şer'-i hatîrde li-ebeveyn karındaşı Veli nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîli olan râfi'u'l-kitâb Hüseyin bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karındaşımız müvekkil-i mezbûr Veli ile müşâ'iiyyet üzre mutasarrıf olduğumuz karye-i mezkûrede vâki' bir tarafı Malkoç tarlasına ve bir tarafı Ali tarlasına ve bir tarafı Hurmalı dimekle ma'rûf nehre ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî tarla ve yine karye-i mezkûrede vâki' bir tarafı ba'zan Malkoç tarlasına ve ba'zan mekâbir-i müslimîne ve bir tarafı Hüseyin bin Ebîbekr tarlasına ve bir tarafı Halil tarlasına ve bir tara-

fı tarîk-i âmma müntehî iki kıt'a tarla ve yine mevâzi'-i adîdede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd tarlalarda olan nısf hisse-i şâyi'ayı hakk-ı tasarruflarını ma'rîfet-i sâhib-i arzla müvekkil-i merkûm Veli'ye otuz aded riyâlî gurus mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra bedel-i mezkûr otuz kıt'a riyâlî gurusı müvekkil-i merkûm Veli yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp mahallinde zabt ve tasarrufa müvekkil-i mezbûr Veli'yi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' mine'l-Muharremi'l-harâm lisene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Murâd bin Ramazân, Yakub bin Mehmed, Bali bin Mustafa, Hasan bin Ali, Hüseyin bin Ali.

388 - 1661 (1072) İstanbul 9: 118b/3 Tescil işlemi / Registration

Atik Ali Paşa Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Zekayi Mehmet Efendi'nin mirası, oğlu kadı Ahmet Efendi ile kızları Saliha, Rukiye ve Safiye'ye kalır. Toplam beş hisseye bölünen mirasın, iki hissesi Ahmet Efendi'ye, birer hissesi de Saliha, Rukiye ve Safiye'ye düşer. Ahmet Efendi, Filibe eski kadısı Mustafa Efendi'nin vekili olan Nevrekop eski kadısı Mehmet Efendi ile birlikte mahkemededir. Merhumdan miras kalan evdeki hissesini daha önce 63.000 akçeye Mustafa Efendi'ye sattığını belirten Ahmet Efendi, satış bedelinin 57.000 akçesini Mustafa Efendi'den satış sırasında aldığını söyler. Mehmet Efendi, kalan 6000 akçeyi mahkemede Ahmet Efendi'ye öder. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

The estate of the late Zekayi Mehmet Efendi, a resident of the Atik Ali Paşa neighborhood, fell to his son Ahmet Efendi, a judge, and his daughters Saliha, Rukiye and Safiye. The estate, comprising five shares is distributed as follows. Ahmet Efendi gets two shares and the daughters receive one share each. Now Ahmet Efendi is in

court with Mehmet Efendi, former judge of Nevrekop and the legal agent of Mustafa Efendi, former judge of Filibe. Stating that for 63,000 akçe he has sold his share in an inherited house to Mustafa Efendi, Ahmet Efendi adds that Mustafa Efendi paid 57,000 akçe at the time of the sale. Mehmet Efendi pays Ahmet Efendi the remaining 6000 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul’da Ali Paşâ-yı Atîk Mahallesi’nde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Zekâyî Mehmed Efendi ibn Ahmed Efendi’nin devr-i [mîrâsı] sulbî kebîr oğlu mefharu’l-kuzâtî’l-İslâm Ahmed Efendi’ye ve sulbiyye kebîr kızları Sâliha ve Rukiye nam hâtunlara ve sulbiyye sağıre kızı Safiye’ye münhasıra olup asl-ı mes’eleleri beşer sehinden olup sihâm-ı mezbûrdan iki sehmi mûmâ-ileyh es-Seyyid Ahmed Efendi’ye ve birer sehmi mer-sûmetân Saliha ve Rukiye ve Safiye’den her birine isâbet ve intikâl eylediği şer’an zâhir ve müte’ayyin olundukdan sonra mûmâ-ileyh Ahmed Efendi meclis-i şer’-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde sâbikan Medîne-i Filibe kâdısı olan bâ’is-i hâze’l-kitâb a’lemü’l-ulemâ’î’l-izâm efdalü’l-fudalâi’l-fihâm alemü’l-ilm ve’l-hüdâ menâru’l-fazl ve’t-takiy Mustafa Efendi bin el-merhûm Mehmed Efendi taraf-ı bâhîrî’ş-şereflerinden ikrâr-ı câ’î’z-zikri tasdîka vekîl olup hasm-ı münkir-i şer’î muvâcehesinde yine mahalle-i mezbûre sükkânından Abdülkâdir Efendi ibn Musalli ve Ali Beşe ibn İsmail nam kimesne şehâdetleri ile şer’an vekâleti sâbite olan sâbikan Nevrekop kâdısı Mehmed Efendi ibn el-merhûm İbrahim Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan Ali Paşâ-yı Atîk Mahallesi’nde vâki’ bir tarafı Sakabaşı Mehmed Ağa mülkine ve bir tarafı Hasan Efendi Medresesi’ne ve bir tarafı merhûm Hatibzâde bağçesine ve bir tarafı tarîk-ı âmma müntehî dâhiliyye ve hâriciyye büyût-ı müte’addideyi müştemil mülk menzilde olan beş sehinden bana isâbet iden iki sehmi-şâyî’amı mukaddemâ müvekkil-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi’ye altmış üç bin râyic fi’l-vakt akçeye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altmış üç bin akçenin

elli yedi bin akçesini mukaddemâ müvekkil-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi yedinden ahz ü kabz idüp meblağ-ı bâkî altı bin akçe zimmetinde kalmış idi hâlen meblağ-ı bâkî-i mezbûr altı bin akçeyi dahi meclis-i şer' de vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr da olan iki sehm hisse-i şer' iyyemden ve semeninden kat'â alâka ve medhalim kalmadı müvekkil-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi bin Resûl el-mü'ezzin, Zülfikar Bey bin Abdullah, Ramazan Efendi el-müderres, Abdülkerim bin Mehmed Çavuş, Hasan Beşe bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Hasan Efendi.

389 - 1661 (1072) İstanbul 9: 123a/2 Tescil işlemi / Registration

Sinan Ağa Mahallesi'nden Şeyh Mustafa Efendi, Mihalic kazasındaki Karagöz Bey Zaviyesi Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Efendi ile mahkemeye gelir. Vakfiye koşullarına göre vakfın öşür gelirlerinin yarısını Üsküdar'daki Valide Atik Zaviyesi'nde ders verme karşılığında Şeyh Mustafa, diğer yarısını da vakıf kurucusunun soyundan gelen Ahmet Efendi elinde bulundurmaktadır. Vakfa ait zaviyenin onarılması gerektiğini belirten Şeyh Mustafa, daha önce bu konuda görüş ayrılığına düştüğü Ahmet Efendi ile şimdi anlaş-tıklarını belirterek onarım masraflarını yarı yarıya karşılayacakla-rını söyler. Ahmet Efendi söylenenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Şeyh Mustafa Efendi, a resident of the Sinan Ağa neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Karagöz Bey Dervish Lodge (zaviye) Waqf in the Mihalic district. According to

the waqf deed (vakfiye), Şeyh Mustafa receives half of the waqf's tithe revenues in exchange for lecturing at the Valide Atik dervish lodge in Üsküdar. Ahmet Efendi, a descendant of the waqf founder, receives the other half. Stating that the waqf's dervish lodge is in disrepair, Şeyh Mustafa adds that he and Ahmet Efendi, with whom he has had a dispute, have now agreed to share the repair expenses equally. Ahmet Efendi corroborates his testimony. The court registers the two testimonies.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye'de Sinan Ağa Mahallesi'nde sâkin eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Musa meclis-i şer' de vilâyet-i Anadolu'da Mihalic Kazâsı tevâbi'inden Ulubad Kal'ası'nda vâki' el-Hâc Karagöz Bey Zâviyesi Evkâfı'nın nısıf 'öşr-i mahsûl ile tevliyeti aslah evlâd-ı ebnâsına meşrûta olup bermûceb-i şart-ı vâkıf evlâd-ı vâkıfdan vakf-ı mezbûra meşrutıyyet üzre mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Ahmed Efendi ibn es-Seyyid Ali mahzarında ikrâr idüp mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi vâkıf-ı mezbûrun evlâdından olup bermûceb-i şart-ı vâkıf tevliyeti nısıf 'öşr-i mahsûl ile tasarrufunda olup ve zâviye-i mezbûrenin zâviye olduğu dahi Üsküdar'da Vâlîde-i 'Atîk Zâviyesi'nden ders dimek[?] üzre taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden berât-ı âlî-şân ile bana ihsân olunup bermûceb-i şart-ı vâkıf nısıf-ı 'öşr mahsûl ile tevliyeti mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi tasarruf ve mâ'ada nısıf-ı 'öşr mahsûli ben zabt ve tasarruf idüp ve vâkıf-ı mezbûrun hânesi 'imâret ve meremmete muhtâc oldukda 'alâ tarîki'l-[silik] ikimiz 'imâret ve meremmet idüp bu minvâl üzre tevliyet ve zâviyeyi ba'de'l-yevm her birimiz tasarruf itmek üzre mezbûr ile musâlaha eyledik mezbûr Seyyid Ahmed Efendi'den suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûr Seyyid Ahmed Efendi cevâbında hâl bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre olduğunu mu'terif olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Mustafa Efendi, Şaban Efendi ibn İbrahim, fahrü'l-müderrisîn Hacı Mustafa Efendi, Resul bin Rıdvan.

390 - 1661 (1072) İstanbul 9: 136b/1 Tescil işlemi / Registration

Mahkemeye gelen Anaştaş, 1633 (H. 1043) tarihinde İstanbul'da çıkan yangında yanan Kasım Kilisesi'nin arsasını, devlet tarafından düzenlenen müzayedede 14.000 akçeye üzerine ev yaptırmak koşuluyla satın aldığını söyler. Anaştaş, Defterdar Mehmet Efendi'den aldığı ve bu işleme ilişkin ruznamçeyi mahkemeye sunarak kendisine bir hüccet belgesi düzenlenmesini ister. Mahkeme de yapılan işlemi tescil ederek hüccetini Anaştaş'a verir.

Anaştaş appears in court stating that, for 14,000 akçe he bought from the state through an auction the plot of the Kasım Church, which was destroyed in the 1633 (AH 1043) İstanbul fire, on condition that he would build a house on it. Presenting to court a daybook (ruzmançe) issued by Mehmet Efendi, the Minister of Finance (defterdar), documenting the sale, he requests a hujjet to the same effect. The court registers the transaction and gives Anaştaş the pertinent hujjet.

İşbu bâ'isü's-sifr Anaştaş veled-i Atam meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Tahta Minâre Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Balcıoğlu Andon veled-i Ruzmari nâm zimmî menziline ve üç tarafı tarîk-i 'âmma müntehî Kâsım Kenisesi dimekle ma'rûf kenise bin kırk üç senesinde vâki' harîkda muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla şer'an taraf-ı mîrîye âyid olan 'arsa-i mahdûde-i mezbûre üzerinde kenîse itmeyüp sâkin olmak için menzil binâ itmek üzre tâlib olduğımda 'arsa-i mezbûre taraf-ı mîrîden sûk-ı sultânîde beyne't-tâlibîn müzâyede olunup ragebât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra on dört bin fiddî râyic fi'l-vakt akçede üzerimde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğin 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet-makrûnete-hû bi'l-'inâyâtı'r-Rabbâniyede şikk-ı evvel defterdârı kâyim-makâmı olan 'umdetü'l-e'âzım ve'l-e'âlî câmi'ü'l-mehâmid ve'l-me'âlî Mehmed Efendi Hazretleri 'arsa-i mezbûreyi vech-i muharrer üzre semeni misli olan meblağ-ı mezbûr on dört bin akçeye

bana bey' ve teslîm ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve teslîm ve kabul eylediğimden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrı yedinden mîrî için bi't-tamâm ahz ü kabz idüp temessük olmağışın yedime mezbûr nişânlu sûret-i rûznâmçe-i hümayûn virmeğın nazar olunup mücebince li-ecli'l-istihkâm hüccet tahrîr olunmak murâdındır deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtık ve târih-i kitâb şehrinin on üçüncü günü ile müverraha sûret-i rûznâmçe-i hümayûn ibrâz eyledikde mücebince bu vesîka-i anîka 'alâ mâ-hüve'l-hakîka ketb olundı mine'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Mehmed, Hasan Çelebi bin [boş], Resul bin Rıdvan, Abdi bin Hasan, Mehmed Efendi bin Ahmed, Ahmed Ağa bin İbrahim ve gayruhum.

391 - 1661 (1072) İstanbul 9: 136b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mahkemeye gelen Anaştaş, 1633 (H. 1043) tarihinde İstanbul'da çıkan yangında yanan Kasr-ı İlyas Kilisesi'nin arsasını, devlet tarafından düzenlenen müzayedede 10.000 akçeye üzerine ev yaptırmak koşuluyla satın aldığını söyler. Anaştaş, Defterdar Mehmet Efendi'den aldığı ve bu işleme ilişkin ruznamçeyi mahkemeye sunarak kendisine bir hüccet belgesi düzenlenmesini ister. Mahkeme de yapılan işlemi tescil ederek hüccetini Anaştaş'a verir.

Anaştaş appears in court stating that, for 10,000 akçe he bought from the state through an auction the plot of the Kasr-ı İlyas Church, which was destroyed in the 1633 (AH 1043) İstanbul fire, on condition that he would erect a house on it. Presenting to court a daybook (ruznamçe) issued by Mehmet Efendi, the Minister of Finance (defterdar), which documents the sale, he requests a hujjet to the same effect. The court registers the transaction and gives Anaştaş the pertinent hujjet.

İşbu bâ'isü's-sifr Anaştaş veled-i Adam meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Tahta Minâre kurbünde vâki' bir tarafı Bostancı vereseşi mülklerine ve bir tarafı Hristodoli menziline ve bir tarafı Baliloga menziline ve bir tarafı tarîk-ı âmma müntehî Hızır İlyas Kenîsesi demekle ma'rûf kenîse bin kırk üç senesinde vâki' harîkda muhterika ve kadîme olup sâhibi olmakla şer'an taraf-ı mîrîye âyid olmağın 'arsa-i mahdûde-i mezburê üzerinde kenîse itmeyüp sâkin olmak için menzil binâ itmek üzere tâlib olduğumda 'arsa-i mesfûre taraf-ı mîrîden sûk-ı sultânîde beyne't-tâlibîn müzâyede olunup ragebât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra on bin fiddê râyic fi'l-vakt akçede üzerimde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın 'atebe-i 'aliyye-i sultânîde lâ-zâlet-makrûnetehû bi'l-inâyâtî'r-Rabbâniyye

yede şıkk-ı evvel defterdârı kâyim-makâmı olan ‘umdetü’l-e‘âzım ve’l-e‘âlî câmi‘u’l-mehâmid ve’l-me‘âlî Mehmed Efendi ‘arsa-i mezbûreyi vech-i muharrer üzre semen-i misli olan ve meblağ-ı mezbûr on bin akçeye bana bey’ ve teslim ben dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrı yedinden mîrî için bi’t-tamâm ahz ü kabz idüp temessük olmağışün yedime mühürlü ve nişânlu sûret-i rûznâmçe-i hümayûn virmeğin nazar olunup mücebince li-ecli’l-istihkâm hüccet tahrîr olunmak murâdımdır deyü mazmûnı takrîr-ı meşrûhuna muvâfık ve hakikat-i hâlî nâtık ve târih-i kitâb şehrinin on üçüncü günü ile müverraha sûret-i rûznâmçe-i hümayûn ibrâz eyledikte mücebince bu vesîka-i anîka ‘alâ mâ-hüve’l-hakîka ketb olundu fi’l-yevmi’r-râbi’ ve’l-‘işrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

392 - 1661 (1072) İstanbul 9: 140b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniköy serdarı el-Hac Mustafa Beşe ile Yani birlikte mahkemeye gelirler. Galata’da çıkan bir yangında yanarak yok olan Kenise-i Kebire Vakfı’na ait bir fırının arsası devlete devrolmuştur. Defterdar vekili Mehmet Efendi de söz konusu arsayı düzenlenen bir açık artırmada 25.000 akçelik en yüksek teklifi veren Mustafa Beşe ile Yani ikilisine satar. Bu işlemle ilgili temessükü mahkemeye sunan iki ortak, mahkemeden bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek ortaklara verir.

El-Hac Mustafa Beşe, military chief (serdar) of Yeniköy, is in court with Yani. The plot of a bakery belonging to the Kenise-i Kebire Waqf fell to the state when the bakery was destroyed in a Galata fire. For 25,000 akçe, Mehmet Efendi, legal agent of the Minister of Finance (defterdar), has sold the plot to Mustafa Beşe and Yani, the highest bidders. Presenting to court a promissory

note (temessük) documenting the sale, the two partners request a hujjet to the same effect. The court issues the partners the requested hujjet.

İşbu sâhibü'l-vesîka Yeniköy serdârı el-Hâc Mustafa Beşe ibn Murad nâm recül ile Yani veled-i İsteman nâm zimmî meclis-i şer'î hatîrde her biri takrîr-i kelâm ve zabt-ı merâm idüp medîne-i Galata'da Meydancık Mahallesi'nde vâki olup ba'de'l-harîk taraf-ı mîrîye 'âyide olan Kenîse-i Kebîre Vakfı'ndan mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafından kenîse-i mezbûre divarına ve bir tarafından Hâk [?] Kulesi'ne ve bir taraftan yine kenîse-i mezbûre vakfından hamr mahzeni 'arsasına ve bir taraftan tarîk-i 'âmma müntehî fırancala fırını [bundan] akdem harîkda bi'l-külliye muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla 'arsası şer'an taraf-ı mîrîye 'âyid olmağın 'arsa-i mezbûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-le-vâhık 'atebe-i 'aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet makrûnetehû bi'l-'inâyâtî'r-rabbâniyyede şikk-ı evvel defterdâr kâyim-makâmı 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Efendi ba'de'l-müzâyede ve inkitâ'u'l-mer'iyye semen-i misli olan yirmi beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bize ber-vech-i işitrâk bey' ve teslîm ve biz dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm eylediğimizden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yirmi beş bin akçeyi mîrî için tamâmen alup kabz idüp temessük olmağičün yedimize mühürlü ve nişânlû sûret-i rûznâmçe-i hümayûn virmeğe nazar olunup mücebince li-ec-li'l-istihkâm hüccet olunması matlûbumuzdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhlarına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtık ve bin yetmiş iki senesi Muharremü'l-harâm gurre siyle müverrah sûret-i rûznâmçe-i hümayûn ibrâz eylediklerinde mücebince bu huruf bi't-taleb ketb ve terkîm ve yedlerine def' ve teslîm olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahizâde Ahmed Efendi bin Mehmed, Keşfi Mustafa Efendi bin Muharrem, Hüseyin Efendi bin el-Hâc İsa, Mehmed Ağa bin Oruc ser-muhzırân

393 - 1661 (1072) İstanbul 9: 140b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Çavuş mahkemeye gelir. İstanbul'da çıkan bir yangında Sarı Timurcu Mahallesi'ndeki bir kilise yanarak yok olmuş ve bu nedenle arsası devlete devrolmuştur. Defterdar Hüseyin Paşa, söz konusu arsayı düzenlenen bir açık artırmada 20.000 akçe ile en yüksek teklifi veren Mehmet Efendi'ye satar. Mustafa Çavuş bu işlemle ilgili temessükü mahkemeye sunarak konuyla ilgili bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek Mustafa Çavuş'a verir.

Mustafa Çavuş, legal agent of Mehmet Efendi, is in court. A church in the Sarı Timurcu neighborhood was destroyed in an İstanbul fire, and its plot fell to the state. For 20,000 akçe, Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), sold the plot to Mehmet Efendi, the highest bidder. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the sale, Mustafa Çavuş requests a hujjet. The court hands to Mustafa Çavuş the requested hujjet.

İşbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Sabri Mehmed Efendi bin [boş] tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Sarı Timurcu Mahallesi'nde [boş] müntehî Atâliyye ve Borlı cemâ'atlarına mahsûs kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla şer'an cânib-i mîrîye âyide olmağın arsa-i kenîse-i mahdûde-i mezkûre sûk-i sultânide beyne't-tâlibîn müzâyede olunup rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkâtî'a oldukdan sonra yirmi bin fiddî râyic fi'l-vakt akçede müvekkil-i mezbûr Mehmed Efendi üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet makrûnetehû bi'l-inâyâtî's-subhâniyyede şıkk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âde ve'l-ikbâl el-Hâc Hüseyin Paşa hazretleri arsa-i mahdûde-i mezkûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr yirmi bin akçeye mûmâ-ileyh Mehmed

Efendi'ye bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i meşrûh üzre ıştırâ ve tessellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrî mîrî içün ahz ü kabz idüp temessük olmağışün müvekkilim mezbûrun yedine mühürlü nişanlı ma'mûlün-bih temessük virmeğîn nazar olunup mûcebince li-ecli'l-istihkâm hüccet olunması matlûbumdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtık ve bin yetmiş senesi Zilhiccesi'nin on yedinci günü ile müverrah ma'mûlün-bih temessük ibrâz itmeğîn mûcebince bu hurûf bi't-Taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Lütfizâde Ahmed Efendi bin Mehmed, Abdülkâdir Efendi bin Mehmed, Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin, Mehmed Ağa bin Oruc ser-muhzırân, Ali Çelebi bin Siyami.

394 - 1661 (1072) İstanbul 9: 140b/3 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Efendi'nin vekili Mustafa Çavuş mahkemeye gelir. Galata'da çıkan bir yangında Balıkpazarı yanındaki Büyük Kilise yanarak yok olmuş ve bu nedenle arsası devlete devrolmuştur. Defterdar Hüseyin Paşa da söz.konusu arsayı düzenlenen bir açık artırmada 25.000 akçelik en yüksek teklifi veren Mehmet Efendi'ye satar. Mustafa Çavuş bu işlemle ilgili temessükü mahkemeye sunarak konuyla ilgili bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek Mustafa Çavuş'a verir.

Mustafa Çavuş, legal agent of Mehmet Efendi, is in court. When the Great Church (Büyük Kilise) near the Fish Market (Balıkpazarı) was destroyed in a Galata fire, its plot fell to the state. For 25,000 akçe, Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), sold the plot to Mehmet Efendi, the highest bidder. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the sale, Mustafa Çavuş requests a hujjet. The court issues Mustafa Çavuş the requested hujjet.

İşbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Sabri Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'î şerîf-i lâzımü't-teşrîfde bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüp medîne-i Galata'da Balık Bâzârı kurbünde vâki' bir taraftan kenîse-i âti'l-beyândan mukarrere arsaya ve üç taraftan tarîk-i âmma müntehî Efrenc kenîselerinden Büyük Kenîse demekle ma'rûf kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterika ve kadîme olup sâhibi olmamağla şer'an cânib-i mîrîye âyide olmağın arsa-i kenîse-i mahdûde-i mezkûre sûk-i sultânîde beyne't-tâlibîn müzâyede olunup rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a olduktan sonra yirmi beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçede müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi üzerinde karar idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın atabe-i aliyye-i sultânîyede şıkk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âde ve'l-ikbâl el-Hâc Hüseyin Paşa hazretleri arsa-i mahdûde-i mezkûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık semen-i misli olan meblağ-ı mezkûr yirmi beş bin akçeye müvekkil-i mûmâ-ileyhe bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i meşrûh üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr mîrî için bi't-tamâm alup kabz idüp temessük olmağičün yedine mühürlü nişanlı ma'mûlün-bih temessük virmeğın nazar olunup mûcebince li-ecli'l-istihkâm hüccet olunması matlûbumdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtık ve bin yetmiş bir senesi Zilhiccesinin on birinci günüyle müverrah ma'mûlün-bih temessük ibrâz itmeğın mûcebince bu hurûf bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-seneti'l-merkûme

Şühûd

Es-sâbıkûn

395 - 1661 (1072) İstanbul 9: 140b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ümmühani Hatun'un vekili Mustafa Çavuş mahkemeye gelir. İstanbul'da çıkan bir yangında Küçük İstanbul Cemaati'ne ait özel bir Yahudi tapınağı (kenîse olarak ifade ediliyor) yanarak yok ol-

muş ve bu nedenle arsası devlete devrolmuştur. Defterdar Hüseyin Paşa söz konusu arsayı düzenlenen bir açık artırmada 9000 akçe-lik en yüksek teklifi veren Ümmühani'ye satar. Mustafa Çavuş, Hüseyin Paşa'dan aldığı temessükü mahkemeye sunarak konuyla ilgili bir hüccet düzenlenmesini ister. Mahkeme de istenilen hücceti düzenleyerek Mustafa Çavuş'a verir.

Mustafa Çavuş, legal agent of Ümmühani Hatun, is in court. A Jewish temple (described as a kneset = kenise) belonging to the Little İstanbul Congregation (Küçük İstanbul Cemaati) was destroyed in an İstanbul fire. Its plot fell to the state. For 9000 akçe, Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), sold the plot to Ümmühani, the highest bidder. Presenting to court a promissory note (temessük) documenting the sale, Mustafa Çavuş requests a hüjjet. The court issues Mustafa Çavuş the requested hüjjet.

İşbu sâhibetü'l-vesîka Ümmühani Hatun ibnet-i [boş] tarafın-
dan husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan fahrü'l-akrân
Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer' de bi'l-vekâle ikrâr idüp
Küçük İstanbul cema'atine mahsûs olup mahmiyye-i İstanbul'da
Hobyâr Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Kavanoz Mustafa Ağa mül-
ki ve bir taraftan ba'zan Eski Saray kurbünde vâki' mescid-i şerîf
vakfı ve ba'zan Ali Paşa Vakfı ve bir tarafı [...] Yahudi mülki ile ta-
rîk-i hâss ve bir tarafı [boş] hatun mülki ile mahdûd yehûd kenîse-
si bin yetmiş senesinde vâki' harîkda bi'l-küllîye muhterika ve ka-
dîme olup sâhibi olmamağla şer'an taraf-ı mîrîye âyide olmağın
atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet makrûnetuhû bi'l-inâyeti'r-Rab-
bâniyyede şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-ikbâl el-
Hâc Hüseyin Paşa hazretleri arsa-i kenîse-i mezkûreyi cemî' tevâ-
bi' ile ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ'u'r-rağbe semen-i misli olan do-
kuz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye müvekkilem mezbûreye bey' ve
teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni
olan meblağ-ı mezkûrî mîrî için yedinden tamâmen alup kabz
idüp temessük olmağ için yedine mühürlü nişanlı sûret-i rûznam-
çe-i humâyûn virmeğın nazar olunup mücebince li-ecli'l-istihkâm

hüccet olunması matlûbumdur deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve hakikat-i hâli nâtik ve bin yetmiş bir senesi Zilhiccesi-nin on birinci günüyle müverrah sûret-i rûzname-i hümayûn ibrâz itmeğin mücebince bu hurûf bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâ-dî ve'l-îşrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-seneti'l-merkûme

Şühûd

Mehmed Ağa bin Oruc ser-muhzırân, Ali Ağa bin Siyami Ket-hüdâ, Mehmed Beşe bin Ahmed er-râcil, Lağmizâde Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi, Keşfi Mehmed ve gayruhum.

396 - 1661 (1071) İstanbul 9: 141b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Şehsuvar Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çavuş, Şamizade el-Hac Mehmet Paşa'nın vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemededir. Mustafa Çavuş, Şehsuvar Mahallesi'ndeki evini Mehmet Paşa'nın Küçük Ayasofya Camisi yanındaki eviyle takas ettiğini söyler. Mustafa Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, a resident of the Şehsuvar neighborhood, is in court with Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade el-Hac Mehmet Paşa. The former states that he has exchanged his house in the Şehsuvar neighborhood with Mehmet Paşa's house situated near the Küçük Ayasofya (Little Hagia Sophia) Mosque. Mustafa Efendi corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den nâibimiz fahrü'l-müderresini'l-kirâm zahrü'l-mü-dakkıkîni'l-fihâm mevlânâ Mehmed Efendi bin Ahmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Kadırga limanı kurbünde Şehsuvar Mahallesi'nde sâkin hâlen atabe-i aliyye lâ-zâlet meşhûnetu-hû bi-inâyâti'r-Rabbâniyyede re'isü'l-küttâb olan iftihâr-ı a'ref-i zevi'l-'avârif üsvet-i' ashâbi'l-kemâlâti'l-ma'ârif sâhibü's-sa'âdeti ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadrü'r-refi' ve'l-câ-

hü'l-menî' câmi'u'l-mekârim ve'l-me'âlî merci'ü'l-ekâbir ve'l-e'âlî el-mahfûfün bi-sunûf-i avâtîfî'l-meliki's-samed Şâmîzâde el-Hâc Mehmed Efendi'nin menzil-i âlilerine varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde mahalle-i mezbûre sükkânından fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş bin Receb meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda müşârün-ileyh Mehmed Efendi taraf-ı bâhirü's-şereflelerinden husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup fahrü'l-müderresini'l-kirâm zahrü'l-müdakkikîni'l-fihâm Mustafa Efendi bin [boş] ve fahrü'l-akrân İbrahim Ağa bin Mehmed Efendi şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan necl-i mükerrermeleri fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Mustafa Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti sudûrına değin silk-i mülkümde olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Sefer Bey bin [boş] mülkine ve bir taraftan Şaban Bey mülkine ve iki taraftan tarîk-ı hâssa müntehî olup dâhiliyyesi iki bâb fevkânî oda ve altında bir kiler ve bir matbahı ve fevkânî iki sofa ve tahta-pûşu ve bi'r-i mâ'i ve havlıyı hâvî ve hâriciyyesi iki fevkânî oda ve bir küçük fevkânî odayı ve altında bir tahtânî odayı ve ahurı ve kenîfi müstemil olan cemî' menzilimi kâffe-i hukûk-ı mürâfıkı ve âmme-i taraf ve levâhıkı ile müvekkil-i mûmâ-ileyhin silk-i mülkinde olup Küçük Ayasofya kurbünde Hüseyin Ağa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham Ak Mehmed Paşa hazretlerinin zevcesi [boş] nam hatun mülkine ve bir taraftan Şeyh Abdullah Efendi mülkine ve bir taraftan Hızır Çavuş Vakfı olan odalar ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup dâhiliyyesi iki bâb fevkânî zül'vecheyn oda ve bir bâb fevkânî oda ve bir sofa ve bir sağîr fevkânî oda ve bir sofa ve bir kiler ve bir hammâm ve cenîne-i kebîreyi hâvî ve hâriciyyesi bir bâb fevkânî kubbeli oda ve mukâbelesinde bir bâb fevkânî oda ve camekân odası ve bir zül'vecheyn oda ve bir bâb fevkânî oda ve bir fevkânî matbah ve bir kahve odası ve dehlizi ve bir fevkânî hammâm ve ahurı ve bir tahtânî oda ve anbâr ve su kuyusu ve kenîfi müstemil cemî' menzili mukâbelesinde bi-tarîki'l-mukâbazatî's-şer'îyye bey' ve teslîm idüp ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten son-

ra müvekkil-i mûmâ-ileyhin menzil-i mezbûrî bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık benim mülküm ve benim mülküm olup Şehsuvar Mahallesi'nde vâki' olan menzil-i mezbûr müvekkil-i müşârün-ileyh hazretlerinin mülki olmuştur keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î husûs-ı mezbûrî mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr idüp ba'dehû meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa bin Mustafa, fahrü'l-akrân es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Nasreddin, Musa Ağa bin Müstedam, Mustafa Ağa bin [silik], Sefer Ağa bin Mustafa, Sefer Ağa bin Abdülmennan, Mustafa Ağa bin Abdülmennan, Ahmed Çelebi bin el-mü'ezzin, el-Hâc Mahmud bin Abdullah.

397 - 1661 (1072) İstanbul 9: 142b/3 Tescil işlemi / Registration

Karabaş Mahallesi'nden Hüseyin Ağa, Yorgi ile birlikte mahkemeye gelir. Daha önce çıkan bir yangında yanan Fener'deki Hızır İlyas Kilisesi'nin arsasını devletten satın aldığını belirten Hüseyin Ağa, bu arsayı ev yapması koşuluyla 20.000 akçeye Yorgi'ye sattığını söyler. Yorgi ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Ağa, a resident of the Karabaş neighborhood, is in court with Yorgi. Hüseyin Ağa states that earlier he bought from the state the plot of the Hızır İlyas Church, which is located in Fener and was destroyed in a fire. Now, for 20,000 akçe, he sells the plot to Yorgi on condition that he will build a house on it. Yorgi makes payment. The court registers the sale.

Dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Karabaş Mahallesi'nden Hüseyin Ağa bin Abdurrauf meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü's-sifr Yorgi veled-i Hristodoli nâm zimmî muvâcehesin-

de ikrâr ve i'tirâf idüp mahmiyye-i mezbûrede Fener Kapısı dâhilinde vâki' bir taraftan kal'a dıvarı ve bir taraftan Dimitri menzili [boş] ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup Hızır İlyas Kenîsesi demekle ma'rûf kenîse bundan akdem harîkda bi'l-küllîye muhterik olup kadîme olmağla sâhibi ma'lûm olmayup şer'an mîrîye âyid olmağın arsa-i kenîse-i merkûmeyi taraf-ı mîrîden ben semen-i ma'lûm-ı medfû'a iştirâ ve kabz itmişidim el-hâletü hâzihî arsa-i kenîse-i merkûmeyi mezkûr Yorgi'ye bâten yirmi bin akçeye bey' ve teslîm ol dahi menzil binâ itmek için iştirâ ve kabûl ve tessellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî bi't-tamâm merkûm Yorgi yedinden ahz ü kabz idüp arsa-i kenîse-i merkûme mezkûr Yorgi'nin mülk-i müşterâsı olmuştur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Çavuş bin [boş], Abdi bin Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

398 - 1661 (1072) İstanbul 9: 144a/2 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Mehmet Efendi'nin vekili, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. İstanbul'da çıkan büyük yangın sonrasında yayınlanan bir ferman gereği, Yahudilerin yerleşiminin yasaklandığı bölgelerden olan Elvanoğlu Mahallesi'ndeki bir yanmış tapınak (kenîse olarak ifade ediliyor) arsasının satılmasına karar verilmiştir. Mehmet Efendi, bu arsayı yapılan müzayede sonucunda 8000 akçelik en yüksek teklifi veren Mehmet Çelebi'ye satar ve kendisine işlemi belgeleyen bir temessük belgesi verir. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

The legal agent of Mehmet Efendi, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Mehmet Çelebi. In accordance with an imperial decree (ferman) issued after the great İstanbul fire, a temple (called a kneset = kenise) in the Elvanoğlu neighborhood, whe-

re Jews were prohibited from settling, is auctioned off. For 8000 akçe, Mehmet Efendi sells the plot to Mehmet Çelebi, the highest bidder. He also provides a promissory note (temessük) documenting the sale. The court registers the sale.

Mahmiyye-i İstanbul'da bi'l-fi'l kâyim-makâm-ı şıkk-ı evvel defterdârı olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim zübdetü'l-efâhim ve'l-e'âzım zü'l-kadri'r-refi' ve'l-câhü'l-menî' Mehmed Efendi taraf-ı 'izzet-şereflerinden husûs-ı câi'z-zikri ikrâra vekil olup nehc-i şer'î üze vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Kisedâr Mehmed Çelebi bin Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Hâcepaşa'dan Zeyrek altına dek ba'de'l-harîk yehûd tâyifesi sâkin olmamak üze fermân-ı 'âlî sâdir olmağın tâyife-i mezbûreden Borlu cemâ'atine mahsûs olup mahmiyye-i mezbûrede Elvanoğlu Mahallesi'nde vâki' bir taraftan 'umdetü'l-müderrişin Mustafa Efendi ibn Abdülhalim mülküne ve iki taraftan mütecellî Mehmed Çelebi mülküne ve bir taraftan tarîk-i am-mâ müntehî olup bi-zirâ'il-binâ tûlen ve 'arzan ve bi-hesâb-ı terbî'i üç yüz yirmi bir buçuk zirâ' kadîme kenîse 'arsasının bânîsi olmağın cânib-i mîriye âyid olmağla bundan akdem 'arsa-i mezkûre beyne't-tâlibîn müzâyede olunup ragebât-ı nâs münkâtı'a oldukça semen-i misli olan sekiz bin akçede mezbûr Mehmed Çelebi üzerinde karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib olmamağın müvekkil-i müşârün-ileyh Mehmed Efendi 'arsa-i mezkûreyi mezbûr Mehmed Çelebi'ye işbu târîh-i kitâb senesi Muharremü'l-harâmının yirmi ikinci günü târîhi ile müverraha mühürlü ve nişanlı rûznâmçe-i hü-mâyûn sûreti mücebince sekiz bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üze iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî mîrî için tamâmen mezbûr Mehmed Çelebi yedinden alup kabz eyledi mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid Reşid Mehmed Ağa, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa, fahrü'l-emâsil Ahmed Bey, fahrü'l-emâsil Dilâver Bey bin Abdullah cündî, Halil Bey cündî.

399 - 1661 (1071) İstanbul 9: 147a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul'da horasan harcı üreten Hristiyanlar saraya bir dilekçe sunarak İstanbul ve yöresinde bulunan devlet yapılarına horasan harcı verdiklerini, ayrıca nakliye işlerinde yararlanmak üzere dükkân başına birer beygir bulundurduklarını belirtirler. Harç üreticileri, İstanbul'daki kimi devlet görevlilerinin bu beygirlere el koyduğunu ileri sürerek devlet görevlilerinin engellenmesini istemişlerdir. Saraydan İstanbul, Galata, Eyüp ve Üsküdar kadılarına gönderilen bu emr-i şerif, devlet görevlilerinin horasan harcı üreten Hristiyanlara karışmamalarını ve beygirlerine el koymamalarını emrediyor.

İstanbul's Christian mortar producers (horasancı) petition the palace, stating that they have been providing mortar for state buildings in İstanbul and its vicinity. Noting that they have been keeping one horse per store for transportation, the mortar producers complain that certain state officers in İstanbul have confiscated their horses. They want these officers to be blocked from interfering. This Sultanic order (emr-i şerif) sent to the judges of İstanbul, Galata and Eyüp requires state officers to refrain from interfering with Christian mortar producers and from confiscating their horses.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn veresetü ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn hücecü'l-hak ale'l-halk ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în İstanbul ve Galata ve Hâsalar ve Üsküdar kâdılarî zîdet fezâ'ilehüm tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahrûsa-i İstanbul'da vâki' horasâncı zimmî tâ'îfesi hâlen dîvân-ı hümayûnuma arzihâl sunup biz mahrûsa-i İstanbul'da ve etrâfında [olan] mîrî köşklere ve bâğçelere ve su kemerlerine ve sâ'ir lâzım gelen mîrî binâlara horasan virüp dükkân başına ancak birer bârgîrimiz olup kefâflanup edâ-yı hîdmet ider iken ulaklar gelüp ve İstanbul [ağaları] ve subaşısı âdem gönderüp horâsân taşıyan bârgîrlerimizi alup dükkânlarımızı

zın ve hıdmetimizin ibtâline sebep olurlar deyü bildirüp ulaklar ve İstanbul ağalarını bârgîrlerine dahl ve ta'arruz ve ol vechile rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâ eyledikleri ecilden imdi vech-i meşrûh üzre amel olunup rencîde itdirilmiye deyü fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp [silik] göresiz zıkr olunan horâsâncı tâyifesini İstanbul ağaları ve ulaklara ve subaşılar müdâhale itdirmiyüp ve bârgîrlerini almıyasız şöyle bilesiz ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayûnumı mezbûr zimmî tâyifesi yedlerinde ibkâ idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî şehri Şevvâlî'l-mükerrem sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

400 - 1661 (1072) İstanbul 9: 149b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kayseri'ye bağlı Yenice Mahallesi'nden Ali Çelebi, Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek daha önce kurmuş oldukları mudarebe ortaklığı için Hasan Efendi'den 2455 kuruş aldığını, parayı işleterek 27.000 akçe kâr elde ettiğini ve ortaklığı feshettiklerinde ana para ile kârı bütünüyle Hasan Efendi'ye teslim ettiğini söyler. Ali Çelebi, bu ortaklığın kârından payına düşen 13.500 akçeyi almak için Hasan Efendi'yi dava ettiğinde Hasan Efendi, kârın bütünü almış olduğunu reddetmiştir. Taraflar, daha sonra aracılardan yardımıyla 12.000 akçe ve bir kumaş üzerine sulh yapmışlar, Ali Çelebi paranın 5500 akçesini Hasan Efendi'nin borçlusu Ömer Beşe'den tahsil etmiş, kalan 6500 akçeyi de taksitler halinde almıştır. Ali Çelebi, şimdi Hasan Efendi'den söz konusu ortaklığa ilişkin bir alacağı kalmadığını söyler. Hasan Efendi de bu ortaklığa ilişkin alacağı bulunmadığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Çelebi, a resident of Kayseri's Yenice neighborhood, is in court with his partner Hasan Efendi. Ali Çelebi states that he and Hasan Efendi formed a capital-labor (mudarebe) partnership with

equal shares in the profit. Receiving from Hasan Efendi 2455 kuruş as capital, he operated it to yield a 27,000 akçe profit. After the termination of the partnership, Ali Çelebi sued Hasan Efendi. The plaintiff's claim was that although he gave the defendant the principal and the accrued profit, the latter denied him his 13,500 akçe share. Hasan Efendi countered that he received only the principal from Ali Çelebi. The partners thus had a dispute. Later, upon arbitration, they reached an amicable settlement. Accordingly, Hasan Efendi offered Ali Çelebi 12,000 akçe and a roll of fabric (çuka ferace) in exchange for dropping the case. Accepting the offer, Ali Çelebi states that he has received from Hasan Efendi 6500 akçe and the fabric, and received another 5500 akçe in installments from Ömer Beşe, who was indebted to Hasan Efendi. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Anadolu'da Kayseriyye mahallâtından Yenice Mahallesi sükkânından Ali Çelebi bin İlyas meclis-i şer' de vilâyet-i mez-bûrede Ruha [?] Kazâsı'ndan münfasıl 'umdetü kuzâtü'l-İslâm Hasan Efendi bin Yahya mahzarında i'tirâf idüp mukaddemâ mezbûr Hasan Efendi bi-fazlî'l-lâhi te'âlâ hâsıl olan fâyide beynimizde münâsafa olmak üzere mâlından bi-tarîki'l-mudârebe iki bin dört yüz elli beş riyâlî guruş bana def' ve teslîm ben dahi ahz ve tesellüm ve i'mâl idüp yirmi yedi bin akçe fâyide hâsıl olup ba'dehû fesh-i 'akd-i mudârebe idüp re's-i mâl olan meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz elli beş riyâlî guruş ile cümle fâyide olan yirmi yedi bin akçeyi mezbûr Hasan Efendi'ye tamâmen teslîm ol dahi ba'de'l-ahz ve't-tesellüm şart olduğu minvâl-i muharrer üzere fâyide-i mezbûre yirmi yedi bin akçeden hisseme isâbet iden on üç bin beş yüz akçeyi mezbûr Hasan Efendi'den taleb ve da'vâ eyledikde cevâbında re's-i mâl olan meblağ-ı mesfûrî tamâmen ahz ve tesellümini ikrâr ve ol mikdâr fâyideyi kabzını inkâr itmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyânından sonra vesâtat-ı muslihîn ile da'vâ-yı mezbûreden mezkûr Hasan Efendi beni on iki bin fiddî akçe ile bir yeşil iskarlat çuka ferâce üzerlerine inşâ-i 'akd-i sulh eyledikde sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrun beş bin beş yüz

akçesini mezkûr Hasan Efendi medyûnı Ömer Beşe'den rızâsıyla bana havâle-i sahîha ile havâle idüp ben dahi ba'de'l-kabûl bâkî kalan altı bin beş yüz akçeden bir def'a dört bin ve bir def'a bin sekiz yüz akçe ve bir def'a yedi yüz akçe ile sâlifü'z-zikr çuka ferâce-yi mezbûr Hasan Efendi yedinden ahz ü kabz idüp min ba'd sâlifü'z-zikr husûsa ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden bey ' u şîrâ ve ahz u î'tâ ve karz u vedî'at ve şîrket-i mudârebe ve ücret ve sâyir hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye mûte'allika olan cemî'i de'avî ve mutâlebât ve muhâsamâtdan mezbûr Hasan Efendi'yi ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ idüp ba'de'l-yevm kibelinde vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb hakk ve 'alâkam kalmadı didikde mezbûr Hasan Efendi ben dahi târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ma'lûmât-ı meşrûha-i merkûmeye mûte'allika olan cemî'i de'avî ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan mezbûr Ali Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ idüp ba'de'l-yevm mezbûr Ali Çelebi kibelinde benim için vechen-mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb bir akçe ve bir habbe hakk ve 'alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi'l-'âşir min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Gümüşîzâde Yahya Efendi ibn Mehmed Efendi, fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi bin Zeynülâbidin, Ömer Efendi bin Ahmed Efendi, Fethizade Ahmed Efendi, Hacı Bey bin Mehmed, Hacı Mustafa bin Hacı Mehmed, Mahmud Çelebi bin Hacı Mehmed, Mustafa bin İbrahim, Halil bin Ömer, Halil bin Bekir, Abdullah bin Hacı Ali.

401 - 1661 (1072) İstanbul 9: 150b/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Tahta Minare Mahallesi sakinlerinden Anaştaş, Balcıoğlu diye tanınan Hristiyan Andron ile birlikte mahkemeye gelir. Adı geçen mahallede bulunup 1633 (H. 1043) yılında çıkan yangında bütünüyle yanan Kasım Kilisesi'nin arsasına devlet el

koymuş, ardından Anaştaş üzerine ev yapmak üzere arsayı devletten satın almıştır. Anaştaş, şimdi bu arsayı 16.000 akçeye Andron'a satarak parasını bütünüyle aldığını belirtir. Andron, Anaştaş'ın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Anaştaş, a resident of İstanbul's Tahta Minare neighborhood, appears in court with Andron, a Christian also known as Balcıoğlu. The state has confiscated the plot of the Kasım Church, which was destroyed in the 1633 (AH 1043) fire. Later Anaştaş bought the plot from the state to erect a house on it. Now Anaştaş states that he sold the plot to Andron for 16,000 akçe and received payment in full. Andron corroborates his testimony. The court registers the sale.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Tahta Minâre Mahallesi'nde sâkin Anaştaş veled-i Adam meclis-i şer'-i şerîfde Balcıoğlu demekle ma'rûf Andron veled-i Ruzmari nâm zim-mî muvâcehesinde ikrâr idüp mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı mezbûr Andron menziline her üç tarafı tarîk-i 'âmma müntehî Kasım Kenîsesi demekle ma'rûf kadîme kenîse bin kırk üç senesinde vâki' harîkda muhterika olup sâhibi olmamağla şer'an taraf-ı mîrîye 'âyid olmağın 'arsa-i mahdûde-i mezkûre üzerinde kenîse olmayup sâkin olmak için menzil binâ itmek üzre tâlib olduğumda 'arsa-i mezbûreyi taraf-ı mîrîden semen-i ma'lûma iştirâ ve kabz etmişidim hâlen mezbûr Andron'a 'arsa-i mesfûreyi on altı bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi menzil binâ itmek için iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledükden sonra semen-i olan meblağ-ı mezbûr yedinden ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm 'arsa-i mezbûre merkûm Andron'un mülk-i müşterâsı olmuşdur didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'işrîn min Muharremi'l-harâm li-sene 72

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi Ahmed, Ahmed Ağa bin [boş], İbrahim bin [boş], Mustafa bin Mehmed, İbrahim Bey bin Ahmed.

402 - 1661 (1072) İstanbul 9: 151b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Müstesna Ali Çelebi Vakfı'nın mütevellisi el-Hac Halil Bey, saray rużnamçecisi İmadüddin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfa ait olup Sarıca Paşa Mahallesi'nde bulunan yangın kalıntısı arsanın kullanım hakları ellerinde bulunan Yahudiler, arsanın kullanım haklarını İmadüddin Ağa'ya devretmişlerdir. Mütevellî el-Hac Halil Bey, bu arsa içinde bulunup mülkiyeti ve kullanım hakları vakfın elinde bulunan bir mahzeni açık artırma yoluyla satışa çıkarmış ve 9200 akçelik en yüksek peyi veren İmadüddin Ağa mahzenin sahibi olmuştur. Mütevellî el-Hac Halil Bey, mahzen ücreti olan 9200 akçe ile arsanın kullanım bedeli olan 10.800 akçeyi İmadüddin Ağa'dan aldığını ve kendisine arsa üzerine bina yapma iznini belgeleyen bir temessük verdiğini söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

El-Hac Halil Bey, mutawalli of the Müstesna Ali Çelebi Waqf in İstanbul, is in court with İmadüddin Ağa, the palace day-book keeper (rużnamçeci). Certain Jews have transferred to İmadüddin Ağa the usufruct rights of a waqf-owned and fire-ravaged plot in the Sarıca Paşa neighborhood. Mutawalli el-Hac Halil Bey auctions off a cellar on the plot, whose ownership and usufruct rights belong to the waqf. İmadüddin Ağa buys the cellar by offering the highest bid of 9200 akçe. El-Hac Halil Bey states that he has received from İmadüddin Ağa 9200 akçe for the cellar and 10,800 akçe for the usufruct rights of the plot. In exchange, he has provided a promissory note (temessük) authorizing the erection of buildings on the plot. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Müstesna Ali Çelebi Evkâfı'na hâlen mütevellî olan el-Hâc Halil Bey meclis-i şer'-i hatîrde 'atebe-i sultânîden küçük rûznâmçeci olan iftihârü'l-e'âzım ve'l-e'âlî câmi'u'l-mehâmîd ve'l-me'âlî zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' İmadüddin Ağa ibn Mehmed mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve itirâf idüp mütevellî olduğum vakıfıdan olup mahmiyye-i mezbûrede Bağçe Ka-

pusı dâhilinde Sarıca Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı hâlen gümrük emîni Ahmed Ağa mülkine ve üç tarafı tarîk-i 'âmma münthehi olup hâssa mi'mârlardan el-Hâc Hüseyin bin Ömer takvîmi ile dokuz bin iki yüz akçeye mukavvem kâfirî mahzeni hâvî mi'mâr-ı mezbûr misâhasıyla tûlen ve 'arzen bi-hesâb-ı şatrancî bin yirmi yedi zirâ' olduğu müte'ayyin olan 'arsa-i muhterikayı bin seksen akçe mukâta'a ile mutasarrıfları olan yahûdilerden bedel-i ma'lûm-ı makbûza mezkûr İmadüddin Ağa tefevvüz ve kabûl ve kabz idüp lâkin sâlifü'z-zikr kâfirî mahzen kimesnenin mülki olmayup vakfın olduğu ecilden bey' için beyne't-tâlibîn müzâyede ve nidâ itdirdiğimde dokuz bin [iki yüz] akçe semen ile mûmâ-ileyh İmadüddin Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmeyüp ve meblağ-ı mezbûr mahzen-i mezkûrun semen-i misli ve meblağ-ı mezbûr bin seksen akçe 'arsa-i mezbûrenin mukâta'a-i misli olduğu mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimûn hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda ihbâr itmeleri ile mahzen-i mezkûrî semen-i mezbûr ile bey'a hâkim-i mûmâ-ileyh bana izin virdüğü ecilden sâlifü'z-zikr kâfirî mahzeni tevliyetim hasebiyle mezbûr İmadüddin Ağa'ya dokuz bin iki yüz akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr dokuz bin iki yüz akçe ve 'arsa-i merkûmeyi vech-i muharrer üzre tasarruf itmek için mu'accele nâmına on bin sekiz yüz akçe ki cem'an yirmi bin akçeyi tevliyetim hasebiyle vakıf için mezbûr İmadüddin Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğinden sonra 'arsa-i mezbûre üzerine mâlîyla nefsiyçün mülk olmak üzre diledüğü gibi ebniye ihdâsına izin ve yedine işbu temessûki virdüm didikde gıbbe't-tasdîk hâkim-i mûmâ-ileyh 'akd-i mesfûrî cânib-i vakfa her vechile evlâ ve enfa' olduğu sikât-ı ahbâr-ı ahyâr ile huzûrunda müte'ayyin olmağın tenfîz itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn İbrahim, Salih Ağa ibn Abdullah, Mustafa Çavuş ibn Ahmed, İbrahim Çelebi ibn Hasan, Salih Çelebi ibn Şey-

hi, Salih Çavuş ibn Ali, el-Hâc Mustafa bin İbrahim, Mehmed Efendi ibn Mahmud, Uzun Mehmed bin Muharrem, Hasan Çelebi ibn Mustafa, Mustafa bin Hasan, İsmail bin Murad.

403 - 1661 (1072) İstanbul 9: 152b/1 Dava / *Adjudication*

Üsküdar’da Zincirlikapı yakınlarında yaşayan Ahmet Çelebi, Hüseyin Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Çelebi, babasının Adalar’da bulunan timarlı sipahi tarlalarının kullanım haklarını elinde bulundururken vefat ettiğini, ölümünden sonra bu tarlaların kullanım haklarının kendisine miras kalmış olmasına karşın, Hüseyin Beşe’nin tarlalara el koymaya çalıştığını söyler. Görüşü sorulan Hüseyin Beşe, tarlaların kullanım haklarının Ahmet Çelebi’ye babasından miras kaldığını doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Hüseyin Beşe’yi tarlaların kullanımına karışmaması yolunda uyarır.

Ahmet Çelebi, who resides near Zincirlikapı, Üsküdar, sues Hüseyin Beşe. The plaintiff states that his father died while holding the usufruct rights of timariot fields in Princess Islands. Although he inherited the usufruct rights of these fields, he claims, Hüseyin Beşe is trying to confiscate the fields. Questioned by the court, Hüseyin Beşe admits that Ahmet Çelebi inherited the usufruct rights from his father. In conclusion, the court instructs the defendant Hüseyin Beşe to refrain from interfering with the fields.

Medîne-i Üsküdar’da Zencirli Kapu kurbünde sâkin bâ’isü’l-ki-tâb Ahmed Çelebi bin Mahmûd meclis-i şer’de Hüseyin Beşe bin Hasan mahzarında zikri âtî tarlaların sipâhîsi muvâcehesinde üzerine da’vâ idüp medîne-i mezbûreye tâbî Adalar nâhiyesi kurâsından Karaman köyi sınıırı dâhilinde lede’l-ahâlî ma’lûmu’l-hudûd tarlalar bundan akdem babam müteveffâ-yı mezbûr Mahmud’un tasarrufunda olup ba’de vefâtihi intikâl-i âdî ile bana intikâl itmişken mezbûr Hüseyin Beşe ol tarlalara müdâhale itmek murâd ider

Thomas Allom'un çizgileriyle Üsküdar sahilinden Kızkulesi.

Maiden's Tower from Üsküdar, by Thomas Allom.

suâl olunsun didikde gibbe's-suâl cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan tarlalar bundan akdem mezbûrun babası mezbûr Mahmûd'un tasarrufunda olup ba'de vefâtihî mezbûr Ahmed'e intikâl eylemiştir benim alâkam yokdur deyü ikrâr idicek mücebince ol tarlalara müdâhale itmemek üzre mezbûr Hüseyin Beşeye tenbîh birle mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min-Saferi'l-hayr liseneti'l-merkûme

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Efendi el-Burûsî el-kâdı, Ahmed Efendi el-müderriş, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa.

404 - 1661 (1072) İstanbul 9: 155a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Müstesna Ali Çelebi Vakfı'nın mütevellisi Halil Ağa, saray ruznamçecisi İmadüddin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Sarıca Mehmet Paşa Mahallesi'nde bulunup içinde bir mahzen bulu-

nan arsasının kullanım haklarını ellerinde bulunduran beşi kardeş olan altı Yahudi, arsanın kullanım haklarını müteveli izniyle İmadüddin Ağa'ya devretmişlerdir. Müteveli Halil Ağa, mahkemeden söz konusu mahzende keşif yapılarak değerinin belirlenmesini ve İmadüddin Ağa'ya satışı için kendisine izin verilmesini ister. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda mahzenin yıllık kira değerinin 1080 akçe olduğunu mahkemeye bildirirler. Sonuçta mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydederek müteveli Halil Ağa'ya arsanın satışı için istemiş olduğu izni verir.

Halil Ağa, mutawalli of the Müstesna Ali Çelebi Waqf, is in court with İmadüddin Ağa, the palace day-book keeper (ruznamçeci). Six Jews, five of them brothers, have transferred to İmadüddin Ağa the usufruct rights of a waqf-owned plot that is home to a cellar, with the permission of the mutawalli. Mutawalli Halil Ağa requests an investigation to determine the price of the cellar, and authorization to sell it to İmadüddin Ağa. Experts determine the appropriate annual rent of the cellar as 1080 akçe. In conclusion, the court registers the experts' testimony, and it grants Halil Ağa the requested authorization.

Müstesnâ Ali Çelebi evkâfına hâlen mütevellî olan umdetü'l-a'yân el-Hâc Halil Ağa bin Mehmed meclis-i şer' de atebe-i aliyye-i sultânîyede Küçük Rûznâmçeci [silik] işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan fahr-i erbâbi'd-devleti'l-garrâ sadr-ı ashâbi'r-rütbeti'l-'ulyâ zü'r-re'yi'r-reşid [silik] İmâdüddîn Ağa bin Mehmed mahzarında bi't-tevliye takrîr-i kelâm idüp mütevellîsi olduğum merhûm-ı mezkûr vakfından olup mahmiyye-i mezbûre hısnı ebvâbından [silik] dâhilinde Sarıca Mehmed Paşa mahallesinde vâki' bir tarafı hâlen Gümrük Emîni olan Ahmed Ağa mülküne ve üç tarafı tarîk-i âmma müntehî kâfirî mahzeni hâvî arsa-i [mahdûde] mutasarrıfları olan İsak veled-i Yeşua ve diğer İsak ve Seltane ve Canula ve Meryat ve Zemeka evlâd-ı Harut nâm yahûdîlerden mûmâ-ileyh [İmadüddin] Ağa bedel-i ma'lûm-ı makbûza izn ve ma'rifetimle tefevvüz ve kabûl ve kabz itmişdi sâlifü'z-

zıkr kâfirî mahzen kimesne mülki olmıyup vakfın olduğu [ecilden] savb-ı şer‘den üzerlerine varılup mahzenin kıymeti takvîm ve arsa-i mezbûrenin mukâta‘a-i misli tahmîn olundukdan sonra mezbûr İmâd Ağa‘ya bey‘a bana [izn] virilmek matlûbumdur didikde savb-ı şer‘den mevlânâ Mehmed Efendi ibn Mahmûd irsâl olunup ol dahi hâssa mi‘mârlardan üstâd el-Hâc [silik] ve ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu‘ûrî olan zeyl-i sahîfede isimleri mestûr müslimîn ile üzerine varılup nazar eylediklerinde fi‘l-vâki‘ [silik] olup içinde bir kâfirî mahzen olduğu mukarrer oldukdan sonra mi‘mâr-ı mezbûr arsa-i mezbûreyi misâha ve tahmîn eyledikde arzen bi-he-sâb-ı şatrancî bin yirmi yedi zirâ’ olup mukâta‘a misli senede bin seksen akçedir ve mahzen-i mezkûrun kıymeti ve semen-i misli [silik] bin iki yüz akçedir ziyâde tahammüli yokdur deyü mi‘mâr-ı mezbûr ve sâ‘ir zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn icmâ’ ve ittifâk [idüp] mevlânâ-yı mezkûr mahallinde ba‘de’t-tahrîr meclis-i şer‘a gelüp mütevellî-i mezbûr mûmâ-ileyh İmâdüddîn Ağa muvâcehelerinde inhâ ve takrîr [itdikden] sonra hâkim-i mevki‘-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me‘âb hazretleri mahzen-i mezbûrî vech-i muharrer üzre bey‘a mütevellî-i mezbûra izn virdiğinden gayrı arsa-i mezbûrenin dahi senede tahmîn olunduğu vech üzre mezbûr İmâdüddîn Ağa’dan bin seksen akçe mukâta‘a alup [silik] üzre mütevellî-i mezbûra tenbîh itmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘l-hâmis ‘aşer min-Saferi‘l-hayr li-sene isneteyn ve seb‘îne ve elf

Şühûdü‘l-hâl

[Silik], Sâlih Çelebi bin Şeyhî, Mustafa Çelebi ibn Ali, İsmâil bin Murâd.

405 - 1661 (1072) İstanbul 9: 155a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti’ne bağlı Yenişehir kazasındaki bir köyün dört Hristiyan sakini, yeniçeri çorbacısı Mustafa Ağa’nın vekili Süleyman Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek köylerinin astar vergisini ödemek için Mustafa Ağa’dan 260.000 akçe borç aldıklarını söy-

lerler. Altı ay içinde ödenmesi gereken bu borca, İstanbul mumcularından üç Hristiyan kefil olur. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Four Christian residents of a village in the Yenişehir district of the Rumeli province appear in court with Süleyman Beşe, legal agent of Mustafa Ağa, colonel of the janissaries (yeniçeri çorbacısı). The villagers state that they took out a 260,000 loan from Mustafa Ağa to pay the lining (astar) tax of their village. Three Christian candle producers (mumcu) of İstanbul have agreed to serve as sureties for the debt, which is to be paid back within six months. The court registers the testimonies of the two sides.

Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Yenişehir Kazâsı'na tâbi' Tarnova nâm karye mütemekkinlerinden Kasar veled-i Kosta ve Yorgo veled-i Yani ve Kotino veled-i Danyel ve Maverdi veled-i Yani nâm zimmîler meclis-i şer'î hatîrde dergâh-ı âlî yeniçerilerinin onuncu ağa bölüğünün çorbacısı olan işbu kitâbın sâhibi fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa ibn İsmail tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îleri olan Süleyman Beşe ibn Abdullah mahzarında her biri tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre ahâlîsinin mîrî astâr teklîfleri için mûmâ-ileyh Mustafa Ağa yedinden iki yük altmış bin akçe alup kabz eyledik meblağ-ı mezbûr zimmetimizde lâzımü'l-edâ deynimizdir inşâallâhü te'âlâ meblağ-ı mezkûr târîh-i kitâb şehri gurrelerinden altı ay tamâmına dek cümlesine mahmiyye-i İstanbul'da mûmcılar yiğitbaşısı Hristotli veled-i Manto ve Andon veled-i Dimitri ve Todoş veled-i Andon nâm mûmcılar emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olduklarında mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Odabaşı Mehmed Çelebi, Vekîl-i harc Ahmed Beşe, Bayrakdar el-Hâc Ali, Mirza Çelebi, İsmail Beşe, Osman Beşe, Osman Çelebi.

406 - 1661 (1072) İstanbul 9: 155a/5 Tescil işlemi / Registration

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Yenişehir kazasının Fener nahiyesinde yaşayan Hristiyan köylülerden alınan cizye vergisi ile yeniçerilerin giyim giderleri karşılanacaktır. Bu köylülerin vekilleri Andon ve Totoş ile mumcu esnafının yiğitbaşı Hristotli, yeniçeri çorbacısı Mustafa Ağa'nın vekili Süleyman Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek köylerinin astar vergisini ödemek için Mustafa Ağa'dan 160.000 akçe borç aldıklarını ve bu borcu altı ay içinde ödeyeceklerini söylerler. Vekil Süleyman Beşe, köylülerin ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

The capitation (cizye) tax collected from the Christian residents of the Fener region (nahiye) in the Yenişehir district of the Rumeli province will be used to finance the outfits of janissaries. Andon and Totoş, legal agents of the villagers, and Hristotli, guild regulator (yiğitbaşı) of the candle producers (mumcu), appear in court with Süleyman Beşe, legal agent of Mustafa Ağa, colonel of the janissaries (yeniçeri çorbacısı). They state that they have received a 160,000 loan from Mustafa Ağa to pay their village's lining (astar) tax and will pay it back within six months. The legal agent Süleyman Beşe corroborates the villagers' testimony. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Yenişehir muzâfâtından Fener Nâhiyesi'nde cizyeleri dergâh-ı âlî yeniçerilerinin kirbasları için müte'ayyin olan kurâ ahâlîlerinin vekîl-i şer'îleri olan Andon ve led-i Dimitri ve Totoş ve led-i Andon nâm mûmcı zimmîler ve mûmcıların yiğitbaşı Hristotli ve led-i Manto meclis-i şer'de dergâh-ı âlî yeniçerilerinin on beşinci ağa bölüğünün çorbacısı olan işbu râfi'u'l-kitâb fahrû'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa Ağa bin İsmail tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îleri olan Süleyman Beşe bin Abdullah mahzarında her biri ikrâr idüp karye-i mezbûrenin mîrî astâr husûsı için vekâletimiz hasebiyle mezbûr Mustafa Ağa'dan yüz altmış bin akçe istikrâz ve kabz eyledik ve ol dahi

minvâl-i muharrer üzre ikrâz ve teslîm eyledi meblağ-ı mezbûrî tâ-
rîh-i kitâb şehri gurrelerinden altı ay tamâmına edâya müte'ahhid
olduk didiklerinde mukırrûn-ı mezbûrûnı vekîl-i mezbûr Süley-
man Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğın
mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi's-sâdis 'aşer min Saferi'l-
hayr li-seneti'l-merkûme

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

407 - 1661 (1072) İstanbul 9: 159a/1 Dava / *Adjudication*

Sivas'a bağlı nahiyelerde yaşayıp cizyeleri İstanbul'daki Dörtki-
lise defterlerine kayıtlı olan Ermenilerin vekili Ohannes, İstan-
bul'un papuççu esnafından Kirkor, Bogos ve Hacador adlı Erme-
niler karşısında mahkemeye çıkar. Ohannes, adı geçen Ermenilerin
Dörtkilise defterlerine kayıtlı olmalarına ve geleneksel olarak ciz-
yelerini de kendileriyle birlikte vermelerine (viregelmişler) karşın
1661 (H. 1071) yılının cizyesini kendileriyle birlikte vermedikleri-
ni ileri sürer. Görüşleri sorulan Ermeni papuççular, geleneksel ola-
rak ellerindeki defter-i hakani ve emr-i şerif uyarınca cizyelerini
Sultan Mehmet Han Vakfı'nın mütevellisine verdiklerini (edâ ve
teslîm idegelmişizdir) ve Dörtkilise defterlerine kayıtlı olmadıkları-
rını söylerler. Davalıların sunmuş olduğu belgeler mahkemede
Ohannes'in huzurunda okunduğunda, onların savına uygun oldu-
ğu saptanır. Bunun üzerine mahkeme, davacı vekili Ohannes'ten
kendi savını destekleyen belge ister. Ohannes, mahkemeye herhan-
gi bir belge sunamaz. Sonuçta, davalı Ermeni papuççular mahke-
meyi kazanırlar.

*Ohannes is the legal agent of the Armenians who live in dis-
tricts of Sivas and are capitation (cizye) taxpayers registered in the
Dörtkilise (four churches) registry in İstanbul. He sues Kirkor, Bo-
gos and Hacador, three Armenian shoemakers (papuççu) of İstan-
bul, claiming that although these three Armenians are registered in*

the Dörtkilise registry and have customarily paid their taxes with them (viregelmişler), in 1661 (AH 1071) they did not pay their taxes through the community. Questioned by the court, the Armenian shoemakers state that customarily and in accordance with the revenue register (defteri hakani) and a Sultanic order (emr-i şerif) in their possession, they have been paying their capitation tax to the mutawalli of the Sultan Mehmet Han Waqf (edâ ve teslim idegelmişizdir). "We are not registered in the Dörtkilise registry," the defendants claim. When the documents of the defendants are read aloud before Ohannes, the court finds that they substantiate the defendants' claim. The court then asks Ohannes, the legal agent of the plaintiffs, to provide evidence in support of his claim. He fails to do so. In conclusion, the Armenian shoemakers, the defendants, win the case.

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da nefs-i medîne-i Sivas'da ve kazâ-i mezbûreye tâbî' nevâhîde sâkin Ermeni tâ'ifesinden olup cizyeleri mahmiyye-i İstanbul'da Dörtkilise defterine kayd olunan kefare taraflarından husûs-ı âtiye nehc-i şer'î mukayyed üzre sâbitü'l-ve-kâle vekîl olan Ohannes veled-i Çafar nâm Ermeni mahfil-i kazâ-da mahmiyye-i mezbûrede pâbucci tâ'ifesinden işbu bâ'isü'l-kitâb Kirkor ve Bogos veled-i Aşvador ve Hacador veled-i Asvador nâm Ermeniler muvâcehelerinde bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrûnun cizyeleri zikr olunan Dört Kilise defterine tâbî' ve şer'den lâzım gelen cizyelerin bizim ma'an edâya me'mûr olanlara viregelmişler iken hâlen yetmiş bir senesinde üzerlerine edâsı lâzım olan cizyelerin bizim ma'an edâda ta'allül iderler suâl olunup vekâletim hasebiyle alivirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûrûn cevâblarında biz yâve-i Akkirmaniyân defterine tâbî' kendü gelen Ermeni re'âyâsından olup her sene üzerimize edâsı lâzım cizyelerimizi elimizde olan sûret-i defter-i hâ-kânî ve emr-i şerîf-i âlişân mücebince mahmiyye-i mezbûrede merhûm mağfîret-nişân Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân Evkâfı'na mütevellî olan işbu hâzır bi'l-meclis mefharu'l-akrân Hasan Ağa bin Abdülmennân'a edâ ve teslim idegelmişizdir deyü cizyeleri zikri sâ-

bık Dörtkilise defterine dâhil olmıyup ve tâ'ife-i mezbûreden olduklarını inkâr ile mukâbele ve yedlerinde olan sûret-i defter-i hâkânî ve emr-i şerîf-i âlî-şânı ibrâz eylediklerinde alâ vechihim feth ve kırâ'et olunup mazmûnı mantûklarına muvâfık olup ve vekîl-i mezbûr Ohannes'den mezbûrûn Kirkor ve Bogos ve Hacador kendü defterlerine tâbî' olduklarını mübeyyin sûret-i defter-i hâkânî taleb olundukda vech-i meşrûh üzre yedinde mezbûrûnun kendülere tâbî' re'âyâdan olduklarını nâtık sûret-i defter-i hâkânî olmayup müdde'âsını vech-i mübeyyen üzre beyâna kâdir olmamağın bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî' 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ömer, Yusuf Çelebi bin el-Kayyım, Mehmed Ağa bin [boş], Ser-muhzırân, Mehmed bin Çukadâr, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa.

408 - 1661 (1072) İstanbul 9: 163b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Tabak Yunus Mahallesi sakinlerinden Ahmet Beşe, Keçeci Piri Mahallesi'nin avarız vergisi giderlerinin karşılanması için vakfedilmiş paranın mütevellisi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Beşe, Tabak Yunus Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 83,5 kuruşa adı geçen vakfa satar, daha sonra aynı evi 360 günlüğüne 1500 akçeye vakıftan kiralar. Adı geçen mahallede yaşıyan İbrahim, paraya ve eve kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ahmet Beşe, a resident of İstanbul's Tabak Yunus neighborhood, is in court with Mehmet Çelebi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of the Keçeci Piri neighborhood. Ahmet Beşe takes out from the waqf an 83,5 ku-

ruş mortgage (istiglal) on his house in the Tabak Yunus neighborhood. He then rents the same house from the waqf for 1500 akçe for 360 days. İbrahim, a resident of the same neighborhood, serves as surety for the money and the house. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Debbâğ Yûnus mahallesi sâkinlerinden Ahmed Beşe bin İsmâil nâm kimesne meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahmiyye-i merkûmede Keçeci Pîrî mahallesi avârızına mevkûfe nukûda hâlen mütevellî olan râfî'u'l-kitâb Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikri mürûr iden Debbâğ Yûnus mahallesinde vâki' bir tarafı Halime Hâtun mülküne ve bir tarafı Yûnus Efendi odalarına ve bir tarafı Derviş Beşe mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî mülk menzilimi cemî'i tevâbî' ve levâhık ile mütevellî-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye seksen üç buçuk esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm ol dahi vakf-ı mezbûr ile iştirâ' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr seksen üç buçuk esedî guruş yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mahdûd-ı mezkûrî târih-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına değin bin beş yüz akçe ücret ile ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve kabûl eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î menzil-i mahdûd-ı mezkûrun derkine ve ücret-i ma'lûmeye zikr olunan Debbâğ Yûnus mahallesinden işbu hâzır bi'l-meclis İbrâhim bin Abdullah nâm kimesne kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min-Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi el-müderris, Ahmed Efendi el-müderris, Mustafa Efendi el-imâm, Receb bin Yazıcı, İsmâil bin Derviş, Berber bin Hüseyin, Şükrullah bin Mustafa.

409 - 1661 (1072) İstanbul 9: 164b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Beytülmal emini Abdülbaki Efendi, vefat eden İstanbul’un Çakır Ağa Mahallesi sakinlerinden Rabia adlı kız çocuğunun vasisi odabaşı Ahmet Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Rabia’nın babası Kaytas ölünce mirası Rabia’ya kalmış, mirasa Rabia adına vasisi Ahmet Ağa el koymuş, daha sonra Rabia da ölünce varisi olmadığı gerekçesiyle miras beytülmale kalmıştır. Abdülbaki Efendi, şimdi Rabia’nın mirası olan 157.700 akçeyi vasi Ahmet Ağa’dan bütünüyle teslim aldığını söyler. Ahmet Ağa, Abdülbaki Efendi’yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Abdülbaki Efendi, a treasury officer (beytülmal emini), is in court with Ahmet Ağa, a janitor (odabaşı) and guardian of the late Rabia, a resident of İstanbul’s Çakır Ağa neighborhood. Upon her father Kaytas’ death, Rabia inherited his estate. Ahmet Ağa took over the estate on behalf of Rabia. Later, when Rabia died, the treasury confiscated the estate on the ground that she had no legal heirs. Abdülbaki Efendi now states that he has received Rabia’s 157,700 akçe estate from the guardian Ahmet Ağa. Ahmet Ağa corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul’da vâki‘ beytül-mâl-i âmmе ve hâssa emîni olan fahrül-emâsil ve’l-ekârim Abdübaki Efendi bin Mehmed Çavuş meclis-i şer‘de mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Çakır Ağa Mahallesi’nde sâkine iken bundan akdem vefât iden Rabia bint-i Kaytas nâm sağırenin kibel-i şer‘-i kavîmden mansûbe vasîsi olan işbu hâfızu’l-makâle fahrül-akrân odabaşı Ahmed Ağa bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffât-ı mezbûre Rabia’nın babası mezbûr Kaytas kendüden mukaddem vefât itdikde mezbûr Ahmed Beşe [Ağa] mersûme Rabia’ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan isâbet iden hakk-ı şer‘iyyesini hıfz ve zabt için vasî nasb olunup hâlen sağıre-i mezkûre dahi bi-lâ vâris-i ma’rûf vefât itmekle târîh-i mezbûrda vasî-i mezbûrun ba’de ihrâci’l-masârif makbûzı olan yüz elli yedi bin yedi yüz

nakd akçesi taraf-ı beytül-mâle âyid ve râci' olmağla hâlen emânet-i mahkiyem hasebiyle meblağ-ı mezbûr yüz elli yedi bin yedi yüz akçeyi mezbûr odabaşı Ahmed Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm mezbûrun zimmetinde meblağ-ı merkûmdan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı zimmetini ibrâ eyledim deyü bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idicek emîn-i mezbûr Abdûlbaki Efendi'yi cârî olan ikrâr-ı meşrûhunda vasî-i mersûm Ahmed Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek vâki'u'l-hâl bi't-taleb ketb olunup vasî-i mezbûr Ahmed Ağa'nın yedine def' ve i'tâ olundu fi't-tâsi' ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi bin Mehmed, Salih Çelebi bin Ahmed, el-Hâc Fazlullah bin Hasan, el-Hâc Ali bin İsa, Ali bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin [boş], el-Hâc Handan bin Abdullah, el-Hâc Ali bin Mustafa, Abdülkadir bin Ebibekir.

410 - 1661 (1072) İstanbul 9: 169a/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'da beytûlmal emini olan Seyyit Mehmet, İstanbul'un Perakende Kasım Ağa Mahallesi'nden olup hac yolunda ölmüş olan İbrahim Çelebi'nin vasisi Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Davacı Seyyit Mehmet'e göre, vasi Mehmet Çelebi, merhum İbrahim Çelebi'nin miras bıraktığı ve adı geçen mahallede bulunan bir evine el koymuş, evi 1004 kuruşa satmış, İbrahim Çelebi'nin eşi ve tek varisi Fatma Hatun'a miras hissesi olarak 250 kuruş vermiş, ancak geri kalan 750 kuruşu beytûlmale vermesi gerekirken paraya el koymuştur. Görüşü sorulan davalı Mehmet Çelebi, İbrahim Çelebi'nin ölümünden önce kendisine vasiyetini bildirdiğini belirterek, kendisinin de vasiyetine uygun olarak evi sattığını, parasıyla eşi Fatma Hatun'a olan 300 kuruşluk borcunu ve 60 kuruşluk mehir borcunu ödediğini ve 100 kuruşla belirli günlerde yemek yaptırarak yoksul Müslümanlara dağıttığını söyler. Mehmet Çelebi, yine vasiyete uygun olarak kalan

544 kuruştan miras olarak Fatma Hatun'un payına düşen 136 kuruşu ödedikten sonra, vasiyet gereğince geri kalan 400 kuruşla vakıf kurduğunu ve İbrahim Çelebi'nin ölümünden önce bildirdiği vakfiye koşullarına uyarak, bu parayı faizle (istirbâh, istiglâl) işlettiğini, geliriyle Kuran okuttuğunu, vakıf görevlilerinin ücretlerini ödediğini belirterek kendisinin de bu vakfın mütevellisi olduğunu sözlerine ekler. Davacı Seyyit Mehmet, bu ifadeyi bütünüyle reddeder. Bunun üzerine, davalı Mehmet Çelebi'den savını kanıtlaması istenir. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davalı Mehmet Çelebi'nin ifadesini doğrularlar. Sonuçta, davalı Mehmet Çelebi davayı kazanır.

Seyyit Mehmet, a treasury officer (beytülmal emini) in İstanbul, sues Mehmet Çelebi, executor of the late İbrahim Çelebi, a resident of İstanbul's Perakende Kasım Ağa neighborhood, who died on a pilgrimage. The plaintiff Seyyit Mehmet claims that upon İbrahim Çelebi's death, Mehmet Çelebi confiscated his house in the above-stated neighborhood, sold it for 1004 kuruş, gave Fatma Hatun, İbrahim Çelebi's wife and only heir, 250 kuruş as her share of the estate, and pocketed the remaining 750 kuruş instead of turning it over to the treasury. Questioned by the court, the defendant Mehmet Çelebi states that İbrahim Çelebi verbally articulated his will before his death. In accordance with the will, he claims, he sold the house to pay the decedent's 300 kuruş debt and 60 kuruş bride's money (mehir) to his wife Fatma Hatun and used another 100 kuruş to distribute food to poor Muslims on certain occasions. He paid Fatma Hatun's 136 kuruş share of the estate out of the remaining 544 kuruş, he adds, and founded a waqf with the 400 kuruş remainder, as the decedent willed. Following the stipulations of the waqf deed (vakfiye), as stated by the decedent before his death, he invested the money at interest (istirbâh, istiglâl) and used the revenue to finance Quran reading, and the salaries of the waqf officers. He notes that he serves as the mutawalli of the waqf. The plaintiff Seyyit Mehmet rejects his testimony. The court then asks the defendant Mehmet Çelebi to prove his claim. He

calls to court witnesses who corroborate his testimony. In conclusion, the defendant Mehmet Çelebi wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da beytûlmâl-i âmme ve hâssa emîni olan fahrü'l-akrân es-Seyyid Mehmed bin Nasrullah meclis-i şer' de mahmiyye-i merkûmede Perâkende Kâsım Ağa mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât iden İbrâhim Çelebi bin Abdullah'ın zikri âtî vesâyâsını tenfizde vâsî-i muhtârı olmağla meblâğ-ı âtî'l-beyâna vâzî'ü'l-yed olan Mehmed Çelebi bin Abdi mahzarında bi'l-emâne üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrede vâkî' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd mülk menzilden mülk ve hakkı olan on üç sehm hisse-i şâyi'asını mezbûr Mehmed Çelebi ahz ü kabz ve bin dört riyâlî gurusâ bey' ve teslîm ve kabz-ı semen itmekle müteveffâ-yı mezbûr İbrâhim Çelebi'nin zevcesi Fâtîma Hâtun'dan gayri zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla semen-i mezbûrun iki yüz elli gurusunu mezbûreye ve sülûs-i erbâ'ı olan yedi yüz elli riyâlî gurusı cânib-i beytûlmâle â'id olmuşiken mezbûr Mehmed Çelebi bi-gayr-ı hakk ahz idüp teslîm itmemiştir suâl olunup cânib-i beytûlmâle teslîme mezbûr Mehmed Çelebi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Çelebi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr hâl-i sıhhatinde hacc-ı şerîfe teveccüh ve azîmet eyledüğünde bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olursam zikr olunan menzilde hakkım olan on üç sehm hisse-i şâyi'am bey' olunup semeninden mezbûr zevcem Fâtîma Hâtun'a cihet-i deyn-i şer'iden deynim olan üç yüz riyâlî gurusu ile zimmetimde mütekarrir ve ma'kûdün-aleyh olan altmış riyâlî mehr-i mü'eccel edâ ve ifâ olunup ber-muktezâ-yı [...] yüz riyâlî gurusu eyyâm-ı mu'tâdede fukarâ-i müslimîn için tabh-ı ta'âma sarf olunup mâ'adâdan zevcem mezbûre Fâtîma Hâtun'un rubu' hissesi ihrâc ve teslîm olunduktan sonra bâkî kalan fazla vakf olup alâ-vechî'l-helâl istirbâh ve istiglâl olunup hâsıl olan ribhinden yevmî ikişer akçe vazîfe ile mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfinde beş cüz'-i şerîf vaz' olunup ba'de-salâti'l-fecr tilâvet itdirile ve yevmî üç akçe vazîfe ile bir kimesne câbî ve bir akçe vazîfe ile bir kimesne nâzır ta'yîn oluna de-

yü vasiyyet ve bu vesâyâsını tenfizde beni vasî-i muhtâr ve vakfa mütevellî nasb ve ihtiyâr idüp ben dahi kabûl ve ihtiyâr eylediğimden sonra hasran alâ-mülki'l-vasiyyet fevt olmağla ber-mûceb-i vasiyyet hisse-i şâyi'a-i merkûmeyi beyne't-tâlibîn müzâyede itdirüp inkitâ'-ı ragabât-ı nâs ile meblâğ-ı mezbûr bin dört riyâlî gurusu semen-i makbûza bey' idüp semen-i merkûm bin dört riyâlî gurusu deyn-i merkûm üç yüz riyâlî gurusu ile mehr-i mezbûr altmış riyâlî gurusu ki cem'an üç yüz altmış riyâlî gurusu zevce-i merkûme Fâtıma Hâtun'a edâ eylediğimden gayrı yüz riyâlî gurusu dahi vasiyyetim mûcebince ihrâc ve vech-i muharrer üzre fukarâ-i müslimîn içün it'âm-ı ta'âma ve sâ'ir masârife sarf eylediğimden sonra bâkî kalan beş yüz kırk dört gurusdan bi-hasebi'l-irs mezbûre Fâtıma Hâtun'un rub' hissesine isâbet iden yüz otuz altı gurusu mezbûre Fâtıma Hâtun'a teslîm eylediğimden sonra fazla kalan dört yüz gurusu hesâbınca iki yüz tâmmü'l-vezn altun vakf-ı lâzım ile vakf olup ta'yîni üzre bi'l-izni's-şer'î şurût ta'yîn olunmuşdur deyü def'le mukâbele idicek gibbe'l-istintâk ve akîbü'l-inkâr mezbûr Mehmed Çelebi'den sıdk-ı makâline [muvafık] beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden es-Seyyid Cafer Çelebi ve es-Seyyid Mehmed Çelebi ve Mustafa Çelebi bin [boş] li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup gibbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' müteveffâyı mezbûr İbrâhim Çelebi hâl-i sıhhatinde hacc-ı şerîfe teveccüh ve azîmet eylediği zamân bi-emrillâh-i te'âlâ tarîk-i hacc-ı şerîfde vefât idersem zikr olunan menzilden on üç sehm hisse-i şâyi'am bey' olup semeninden zevcem mezbûre Fâtıma Hâtun'a deynim olan üç yüz riyâlî gurusu ile zimmetimde mütekarrir ve ma'kûdun-aleyh olan altmış riyâlî gurusu mehr-i mü'ecceli edâ ve ifâ' olup yüz riyâlî gurusu dahi eyyâm-ı mu'tâdede fukarâ-i müslimîn içün tabh-ı ta'âma sarf olup mâ'dâdan mezbûrenin rub' hissesine isâbet iden yüz otuz altı riyâlî gurusu ihrâc ve mezbûreye teslîm olundukdan sonra bâkî kalan dört yüz riyâlî gurusu hesâbınca iki yüz tâmmü'l-vezn altun vakf-ı lâzım ile vakf olup alâ-vechî'l-helâl istirbâh ve istiglâl olup hâsıl olan ribhinden yevmî ikişer akçe vazîfe ile mescid-i mezkûra beş cüz' vaz' olup ba'de salâtî'l-fecr tilâvet itdirile ve yevmî üç akçe vazîfe ile bir kimesne câbî ve bir akçe vazî-

fe ile bir kimesne nâzır ta'yîn oluna deyü huzûrumuzda vasiyyet deyü vesâyâsını tenfîzde mezbûr Mehmed Çelebi'yi vasî-yi muhtâr ve vakfa mütevellî nasb ve ta'yîn idüp mezbûr Mehmed Çelebi dahi kabûl eyledikten sonra mezbûr İbrâhim Çelebi musırran alâ-til-ke'l-vasiyye fevt olup kavli ile vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup biz bu hususa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın emîn-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Cafer Çelebi bin Abdülkerîm, Mustafa Çelebi bin Mehmed eş-şâ'ir, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Cafer Çelebi, Çavuş-zâde Mustafa Efendi el-müderris, Mehmed Çelebi kâtibü'l-muhâsebe, Receb Çelebi bin el-Hâc Murâd, İsmâil Çelebi bin el-Hâc Murâd, Sahhâf İsmâil Çelebi bin Ali, İbrâhim Çelebi bin Mahmûd, Mehmed Çelebi bin Süleymân, Mehmed Çelebi bin Hasan, Hüseyin Efendi el-Brusî el-kâtib, Mehmed Efendi bin [silik].

411 - 1661 (1072) İstanbul 9: 171a/2 Dava / Adjudication

Nahçıvan'ın Ermeni sakinlerinden Barhani, Nahçıvan defterdarı Mehmet Efendi'nin vekili Ali Bey karşısında mahkemeye çıkar. Barhani, kardeşi Yagop'un ticaret amacıyla gemiyle Nahçıvan'dan Akkirman'a giderken gemide öldüğünü, mirasının kendisine ve Yagop'un kızı Senam'a kalmış olmasına karşın, defterdar Mehmet Efendi'nin varisi olmadığı gerekçesiyle mirasa el koyduğunu ileri sürerek mirasın kendilerine verilmesini ister. Görüşü sorulan vekil Ali Bey, defterdarın mirasa el koyduğunu doğrulamakla birlikte Barhani ve Senam'ın verasetlerini reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davacı Barhani'den savını kanıtlamasını ister. O da Nahçıvan sakinlerinden bir grup Ermeni'yi mahkemeye şahit olarak çağırır. Şahitler, Barhani'nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davacı Barhani davayı kazanır.

Barhani, an Armenian resident of Nahçıvan, sues Ali Bey, legal agent of Mehmet Efendi, the Minister of Finance (defterdar) of Nahçıvan. Barhani states that his brother Yagop died while sailing from Nahçıvan to Akkerman for trade. Although he and Yagop's daughter Senam inherited the estate, Barhani claims, the Minister of Finance Mehmet Efendi confiscated it on the ground that the decedent had no legal heirs. The plaintiff Barhani requests the return of the estate. Questioned by the court, the legal agent Ali Bey admits that the Minister of Finance confiscated the estate. However, he rejects Bahrani and Senam's heirdom. The court then asks the plaintiff Barhani to prove his claim. He calls to court a group of Armenian residents of Nahçıvan as witnesses. The Armenian witnesses corroborate Barhani's testimony. In conclusion, the plaintiff Barhani wins the case.

Vilâyet-i Acem'de Nahçıvan Kasabası sâkinlerinden Barhani veled-i Baron nâm Ermeni meclis-i şer'î hatîrde fi'l-asl kasaba-i mezbûre sâkinlerinden olup târih-i kitâbdan bir buçuk ay mukaddem ticâret tarîki ile sefîne ile Akkirman Kazâsı'ndan mahmiyye-i İstanbul'a gelür iken rûy-ı deryâda sefîne içinde mürd olan Yagob veled-i Arob nâm Ermeni'nin vâris-i ma'rûfı olmamak za'mıyla muhallelâtına vâzi'ül-yed olan hâlen kasaba-i mezbûrede Defterdâr Paşa Hazretleri kâ'im-makâmı olan 'umdet-i ashâbü'l-'izz ve't-temkîn sa'âdetlü Mehmed Efendi Hazretleri tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sabite olan fahrü'l-a'yân Ali Bey nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp biz hâlik-i mezbûr Yagob'un li-ebeveyn karındaşı olup babamız ismi Baron ve anamız ismi Küher nâm Ermeniyye ve maskat-ı re'isimiz kasaba-i mezbûre Nahçıvan'dır ben bu takdîrce mezbûr Yagob'un li-ebeveyn karındaşı ve vârisi olup verâseti bana ve kızı Senam nâm Ermeniyyeye münhasıra iken hâlen müvekkile-i müşârün-ileyh Defterdâr Mehmed Efendi Hazretleri muhallelâtına vaz'-ı yed idüp beni men' ider suâl olunup mücebi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında müvekkile-i müşârün-ileyhin muhallelât-ı hâlik-i mezbûra vaz'-ı yedi-

ni ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrun minvâl-i muharrer üzre verâsetini bi'l-vekâle inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda kasaba-i merkûme Nahçıvan sâkinlerinden Avaneke veled-i Satılmış ve Nectar veled-i Maksut ve Karabet veled-i Avamin ve İstavi veled-i Tesli ve Malke veled-i Hasr ve Varşan veled-i Avanos nâm Ermeniler meclis-i şer'a li-ec-liş-şehâde hâzırûn olup isrû'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Barhani hâlik-i mezbûr Yagob'un li-ebeveyn karındaşı olup babaları ismi Baron ve anaları ismi Küher nâm Ermeniyye ve maskat-ı re'sleri kasaba-i mezbûre Nahçıvan'dır mezbûr Barhan hâlik-i mezbûr Yagob ile li-ebeveyn karındaşlardır verâseti müdde'î-i mezbûr ile kızı Senam nâm Ermeniyyeye münhasıradır muhalledâtına mezbûrlardan gayrı müstahikk yokdur gayrı verâseti olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince meblağ-ı mezbûr Barhani'nin verâsetine hükm olunup vâki'ü'l-hâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Mahmud Kethüdâ-yı Muhzırân, Mehmed Efendi bin Hüseyin, Mustafa bin Hüseyin, Hasan bin Hüseyin, Osman bin Mehmed, Resûl bin Rızvân.

412 - 1661 (1072) İstanbul 9: 178a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, yeniçeri odabaşısı Mahmut Odabaşı ile birlikte mahkemeye gelir. Padişah IV. Mehmet'in bir fermanı, İstanbul'un Hacı Paşa Mahallesi ve yakınında bulunan mahallelerde oturan Yahudilerin, 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangından zarar gören evlerini kendi mülkleri ise Müslümanlara satmalarını, vakıf mülkü ise yine Müslümanlara devretmelerini emretmiştir. Hüseyin Paşa'nın elinde, bu yangından zarar görmüş olan kilise ve ibadet yerlerinin devletin mülkiyetine

geçtiğini bildiren bir fetva örneği bulunmaktadır. Vekil Mustafa Çavuş, Balkapanı yakınlarında bulunup Yahudi Dimetoka Cemaati'ne ait olan bir ibadet yeri arsasının söz konusu fetvaya uygun olarak devletin mülkiyetine geçtiğini, daha sonra defterdar Hüseyin Paşa'nın bu arsayı açık artırma yoluyla satışa çıkardığını ve 22.000 akçelik en yüksek peyi veren Mahmut Odabaşı'nın arsayı satın aldığını söyler. Mustafa Çavuş, bu parayı devlet adına Mahmut Odabaşı'dan bütünüyle teslim aldığını ve Mahmut Odabaşı'ya mülkiyetini belgeleyen bir ruznamçe-i hümayun örneği verdiğini sözlerine ekler. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, Minister of Finance (defterdar), is in court with Mahmut Odabaşı, a janissary janitor (odabaşı). A decree (ferman) of Sultan Mehmet IV had ordered the properties of Jews residing in and near the Hacı Paşa neighborhood that were destroyed in the 1660 (AH 1070) fire to be sold to Muslims if personally owned and transferred to Muslims if waqf-owned. Hüseyin Paşa holds a fatwa declaring that the ownership of churches and places of worship destroyed in the fire has passed to the state. In accordance with the fatwa in question, the legal agent Mustafa Çavuş declares that the plot of a temple near Balkapanı belonging to the Jewish Dimetoka Community was confiscated by the state. Later the Minister of Finance Hüseyin Paşa auctioned off the plot, which fell to Mahmut Odabaşı, who made the highest offer of 22,000 akçe. Mustafa Çavuş declares that, on behalf of the state, he has received payment from Mahmut Odabaşı and given him a copy of the daybook (ruzmançe-i hümayun) documenting ownership. The court registers the sale.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyyede bi'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan 'umdet-i ashâbi's-şeref Hüseyin Paşa yessera'llâhü mâ-yeşâ tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer'î-yi mu'teber üzre ve kâleti sâbite olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş ibn Mahmut meclis-i şer'de dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin otuz yedinci cemâ'atine mahsûs olan odada hâlen odabaşı olan bâ'isü'l-vesîka

Mahmud Odabaşı bin Haydar nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Hâcepaşa et-râfında vâki' mahallâtta mütemekkin yahûdî tâ'îfesi bin yetmiş Zilka'desinin on altıncı gününde vâki' olan harîk-ı kebîrde muhterik olan hânelerini mülk olanını müslimîne bey' ve vakf olanı kezâlik müslimîne tefvîz itmeleri bâbında fermân-ı 'âlî sâdır olmağın tâ'ife-i mezbûrenin muhterik olan kenîse ve bî'a-i kadîmelerinin 'arsasının mâliki olmamağla cânib-i mîrîye 'âйд olduğına müvekkil-i müşârün-ileyhin yedinde fetvâ-yı şerîfe olmağın mahmiyye-i mezbûrede Balkapanı kurbünde vâki' bir taraftan merhûm Ebü's-Su'ûd Vakfı ve bir taraftan ba'zan Abdi Ağa mülki ve ba'zan tarîk-ı 'âmm ve bir taraftan Heyder nâm yahûdî mülki ve bir taraftan ba'zan Yakim veled-i İlya nâm yahûdî ve ba'zan tarîk-ı 'âmm mülki ile mahdûd tûlen ve 'arzan bi-hesâb-ı terbî'î üç yüz yirmi beş zirâ 'arsa mukaddemâ tâ'ife-i mezbûreden Dimetoka cemâ'atine mahsûs olup bi'l-küllîye muhterik ve arsası sarfa kalmağla fetvâ-yı şerîfe mücebince cânib-i mîrîye 'âйд olmağın bundan akdem beyne't-tâlibîn müzâyede olunup semen-i misli olan meblağı câ'i'z-zikirde mezbûr Mahmud Odabaşı üzerinde karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itme-meğın 'arsa-i mezkûreyi müvekkil-i mûmâ-ileyh merkûm odabaşıya râyic fi'l-vakt yirmi iki bin akçeye bâten bey' ve teslim ol dahi vech-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr yirmi iki bin akçemi mîrî için mezbûr odabaşının yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp li-ecli't-temessük yedine mühürlü ve nişanlı ma'mûlün-bih sûret-i rûznâmçe-i hümâyûn virilmeğın min ba'd 'arsa-i mahdûde-i mezkûre mezbûr Mahmud Odabaşı'nın mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-seyyid Mustafa Çelebi Odabaşı cemâ'at-i 29, Mustafa Çelebi Odabaşı cemâ'at-i 29, Berber Ahmed Çelebi ibn Abdullah, Ali Bey ibn Mehmed, Ahmed ibn Hüseyin, Mustafa ibn Mehmed ke-resteci, Ali ibn Haydar el-miftâhî, Abdülkerim ibn Mustafa, Mehmed ibn Mustafa.

413 - 1661 (1072) İstanbul 9: 184a/5 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Hafız Paşa Camisi'nin ölen imamı Hüseyin Efendi'nin mirası oğulları Mehmet Çelebi ve Abdülkadir ile kızı Safiye'ye kalmıştır. Mehmet Çelebi, kendi adına ve kız kardeşi Safiye'nin vekili olarak daha önce askeri kassam (askeri sınıfın miras paylaşımını yapan mahkeme görevlisi) olan Abdülhalim Efendi'nin vekili Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Abdülhalim Efendi, daha önce varislere babalarından miras kalan deri ciltli bir kitabı piyasa değeri 6000 akçe olmasına karşın, 700 akçeye varislerden satın almıştır. Mehmet Çelebi, bu farkı tahsil etmek amacıyla Abdülhalim Efendi'yi dava etmeyi planladıklarını, ancak aracılardan yardımıyla Abdülhalim Efendi'den 2900 akçe alarak sulh yaptıklarını söyler. Mehmet Çelebi, kardeşi Abdülkadir'in bu paradan pay almak için Abdülhalim Efendi'yi dava etmesi durumunda isteyeceği parayı kendisinin karşılayacağını (damin) sözlerine ekler. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

The estate of the late Hüseyin Efendi, prayer leader (imam) of the Hafız Paşa Mosque in İstanbul, fell to his sons Mehmet Çelebi and Abdülkadir, and his daughter Safiye. Mehmet Çelebi, representing himself and serving as the legal agent of his sister Safiye, appears in court with Mahmut Çelebi, legal agent of Abdülhalim Efendi, the military kassam (court officer in charge of distributing the inheritance of the military officers). Earlier, Abdülhalim Efendi bought from the heirs a leather-bound book that they inherited from their father. He paid them 700 akçe for the book even though its market value is 6000 akçe. Mehmet Çelebi states that they had planned to sue Abdülhalim Efendi for the difference. However, upon mediation, they reached an amicable settlement for 2900 akçe. Mehmet Çelebi adds that if his brother Abdülkerim sues Abdülhalim Efendi for his share of the settlement amount he will make the payment (damin). The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Hafız Paşa Cami'i imamı iken fevt olan Hüseyin Efendi bin [boş] verâseti sulbî kebîr oğulları Mehmed Çelebi ve gâ'ib 'anî'l-meclis Abdülkadir ile sulbiyye kebîre kızı Safiye nâm hâtuna münhasıra olduğu şer'an sâbit oldukdan sonra mezbûr Mehmed Çelebi kendi tarafından asâleten ve kız karındaşı mezbûre Safiye nâm hâtun tarafından husûs-ı âtîye vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede sâbika kassâm-ı 'askerî olan Abdülhalim Efendi tarafından ikrâr-ı âtîyi tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâle Mahmud Çelebi ibnü'l-hac Hüseyin mahzarında ikrâr ve itirâf idüp müşârün-ileyh Abdülhalim Efendi kassâm-ı 'askeri iken mezbûr Hasan Efendi fevt oldukda muhallefâtından üçümüze intikâl iden altı bin akçe kıymetli bir deri kitâbını yedi yüz akçe kıymet akçesi mukâbelesinde kabz ve istimlâk itmişidi el-hâletü hâzihî altı bin akçe olan kıymet-i şer'iyyesinden hissemizi asâleten ve vekâleten müşârün-ileyh Abdülhalim Efendi'den da'vâ sadedinde iken kendim sulha tâlib olmam ile müşârün-ileyh Abdülhalim Efendi ile iki bin dokuz yüz akçe üzerine inşâ'-i akd-i sulh olup ol dahi sulh-i mezbûrî kabûl idüp bedel-i mezbûr iki bin dokuz yüz akçeyi kendi tarafımdan asâleten ve mezbûre Safiye Hâtun tarafından vekâleten ve gâ'ib-i mezbûr tarafından fuzûlen kabz idüp min ba'd mezbûr Abdülkadir geldikte sulh-ı mezbûrî kabûl itmeyüp zikr olunan deri kitâbının kıymet-i şer'iyyesinden kendi hissesini müşârün-ileyh Abdülhalim Efendi'den da'vâ ve ahz eylediği takdîrde ben dâmin olup kendi mâlından edâ iderim deyüp husûs-ı mezbûra müte'allika da'vâdan müşârün-ileyh Abdülhalim Efendi'nin zimmetini ibrâ'-i ânım ile ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb şüd fi'l-'âşir min Rebî'ilevvel sene 1072

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi el-müderriş, Hüseyin Efendi el-berrî, Mustafa Efendi el-kâbiz, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Resul bin Rıdvan, İbrahim bin Abdi, Yusuf bin Ahmed, İbrahim bin Mustafa.

414 - 1661 (1072) İstanbul 9: 187a/1 Dava / *Adjudication*

Balat yakınlarındaki Mustafa Paşa Mahallesi sakinlerinden Dimitri, ölen Eyüp sakini su yolcu İstemad'ın mirasına varisi olmadığı gerekçesiyle el koyan su yolcu nazırı Mustafa Ağa'nın vekili Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Dimitri, İstemad'a mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 15.000 akçe verdiğini ve parasını geri alamadan İstemad'ın öldüğünü belirterek parasının İstemad'ın mirasından karşılanmasını ister. Görüşü sorulan vekil Mehmet Çelebi, İstemad'ın miras olarak yalnızca 10.000 akçe bıraktığını belirterek söz konusu borcu da reddeder. Mahkeme davacı Dimitri'den savını kanıtlamasını ister. O da bir grup Müslümanı şahit olarak mahkemeye çağırır. Şahitler, Dimitri'nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, davacı Dimitri'den İstemad'dan para almadığına yemin etmesini ister. O da ölen İstemad'ın kendisine hiçbir ödeme yapmadığına yemin ederek davayı kazanır. Sonuçta mahkeme, davalı vekilini İstemad'ın miras bıraktığı 10.000 akçeyi bütünüyle davacı Dimitri'ye vermesi yolunda uyarır.

Mustafa Ağa, minister of conduit makers (su yolcu nazırı), confiscated the estate of the late İstemad, a conduit maker (su yolcu) and resident of Eyüp, on the ground that he had no legal heirs. Dimitri, a resident of the Mustafa Paşa neighborhood near Balat, sues Mehmet Çelebi, legal agent of Mustafa Ağa. Dimitri claims that he gave İstemad 15,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and that İstemad died before paying him back. Accordingly, he now demands payment from İstemad's estate. Questioned by the court, the legal agent Mehmet Çelebi rejects the debt and states that İstemad's total estate was worth only 10,000 akçe. The court then asks the plaintiff Dimitri to prove his claim. The plaintiff calls to court some Muslims as witnesses, who corroborate his testimony. The court also asks Dimitri to take an oath that he did not receive any payment from İstemad. Dimitri takes an oath and wins the case. In conclusion, the court instructs the legal

agent of the defendant to transfer to Dimitri İstemad's 10,000 akçe estate in its entirety.

İstanbul'da Balat kurbünde Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin Dimitri veled-i İstirati nâm zimmî meclis-i şer' de Hazret-i Ebâ Ey-yübe'l-Ensârî Kapısı [silik] bakkâl tâyifesinden ve su yolcu re'âyâsından olup bundan akdem hâlik olan İstemad veled-i Aleksi nâm zimmînin zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla terekesine vâzı'u'l-yed olan mahmiyye-i mezbûrede su yolcu nâzırı Mustafa Ağa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup bi-mâ hüve nehci's-sübût [şer'an] vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem hâlik-i mezbûr İstemat'ın yedine hâl-i huyûtunda hâl-i sıhhatinde bi-tarîki'l-mudârebe fiddî râyic fi'l-vakt on beş bin akçe def' ve teslîm ol dahi kabz ve tesellüm idüp kable'l-îfâ hâlik olmağla meblağ-ı mezbûr zimmetinde bâkî kalmış idi hâlen terekesinden alıvrılması matlûbumdur suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında hâlik-i mezbûrun ancak on bin akçe terekesine vaz'-ı yed eylediğini ikrâr ve müdde'î-i mezbûr Dimitri'ye hâlik-i mezbûrun cihet-i merkûmeden on beş bin akçe deyni olduğunu bi'l-vekâle inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden olup mahalle-i mezbûrda sâkin İsmail Efendi ibn Mehmed el-hatîb ve İbrahim bin Mustafa ve el-Hâc Mehmed bin Veli nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olunduklarında müdde'î-i mezbûr [silik] hâlik-i merkûm İstemad zimmetinde cihet-i mezbûreden meblağ-ı mezbûr on beş bin akçe hakkı vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz ve şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'î-i mezbûr Dimitri meblağ-ı mezbûr hâlik-i mezbûrdan hâl-i huyûtunda küllen veya ba'zan ahz ve istîfâ itmedüğüne ve taraf-ı şer'iden bir tarîk ile zimmetini ib-râ eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefki'l-mes'ûl yemîn bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncîl 'alâ İsâ 'aleyhi's-selâm itmeğın mücebince müvekkil-i mezbûrun terekesinden makbûz olan on bin akçeyi müdde'î-i merkûm Dimitri'ye def' ve teslîm vekîl-i mezbûra

tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ser-bölük, Mustafa bin Mehmed, Ahmed bin Murad, Hasan ibn Ahmed, Hızır ibn Abdullah, Derviş Beşe bin Kömürcizâde.

415 - 1661 (1072) İstanbul 9: 188b/7 Tescil işlemi / *Registration*

Mısır kadılarından Mütevellizade Arif Mehmet Efendi, Karaçe-
lebizade Ebülfazl Mahmut Efendi Medresesi Vakfı'nın mütevellisi
Cafer Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Arif Mehmet Efendi,
Akşemseddin Mahallesi'nde bulunan bir evini istiglal (ipotek, re-
hin) yoluyla 300 kuruşa adı geçen vakfa sattığını ve daha sonra ay-
nı evi bir yıllığına 45 kuruşa vakıftan kiraladığını belirtir. Mahke-
me de bu işlemleri sicile kaydeder.

*Mütevellizade Arif Mehmet Efendi, a judge of Egypt, appears
in court with Cafer Çavuş, mutawalli of the Karaçe-
lebizade Ebülfazl Mahmut Efendi School (medrese) Waqf. The former states
that he took out a 300 kuruş mortgage (istiglal) on his house in
the Akşemseddin neighborhood from the waqf. He then rented the
same house from the waqf for 45 kuruş for one year. The court re-
gisters the transactions.*

Husus-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olmağın savb-ı
şer'den mevlana Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin irsâl olunup ol
dahi mahmiyye-i İstanbul'da Muhtesib Karagöz Mahallesi'nde sâ-
kin umdetü'l-müderresîni'l-kirâm Hâcezâde Osman Efendi ibn el-
mevlâ el-merhum Abdullah Efendi'nin menziline varup zeyl-i ra-
kîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzurlarında akd-i meclis-
i şer' eyledikde kuzât-ı Mısriye'den Mütevellizâde demekle ma'rûf
mahalle kuzâtından münfasıl umdet-i kuzâti'l-İslam Arif Mehmed
Efendi bin el-mevlâ el-merhum Mustafa Efendi meclis-i ma'kûd-ı

mezbûrda mahmiyye-i mezbûrede Merhum Karaçelebizâde Ebu'l-fazl Mahmud Efendi medresesi evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-akrân Cafer Çavuş bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülk-i sahîhimde münselik mahmiyye-i mezbûrede Akşemseddin Mahallesi'nde vâki' bir tarafdandan Fatıma Hatun ibnet-i Mehmed Efendi mülki ve bir tarafdandan mahalle-i mezbûre mü'ezzinine meşrûta olan vakıf menzil ve ba'zan hazînedâr Hasan Çelebi mülki ve bir tarafdandan ba'zan yine kendi mülküm ve ba'zan Ümmühani Hatun mülki ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd üç bâb tahtani köhne oda ve bir su kuyusu ve kenîfi müştemil mülk menzili bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık her biri yedişer dirhem üç yüz kırk'a riyâlî kebîr kuruşa mütevellî-i mezbûr Cafer Çavuş'a bi-tariki'l-istiglâl bey' ve teslim ol dahi vech-i muharrer üzre mâl-ı vakf-ı mezbûr ile iştirâ ve tesellüm ve kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezkûr menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbüzi'l-mer'î târih-i kitâb şehri gâyetinden bir sene tamâmına değin mezbûru'n-na't kırk beş kır'a riyâlî kebîr kuruşa bana îcâr ve teslim ben dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve kabul ve tesellüm eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hali mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Ahmed bin Ebâ Bekir ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf Şühûd

Kıdvetü'l-müderresînü'l-kirâm Osman Efendi bin el-mevlâ el-merhûm Abdurrahman Efendi, fahrü'l-müderresîn Ömer Efendi bin Ali el-müderres, İbrahim Efendi bin el-merhum Hüseyin Paşa, Mehmed Bey bin Süleyman, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin mü'ezzin Mehmed Çavuş, Yavaşça Mehmed Efendi bin Abdullah

416 - 1661 (1072) İstanbul 9: 189b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp'ün Küçükçekmece nahiyesine bağlı Alibeyköy sakinlerinden Ahmet Ağa, Salih Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek Alibey-

köy'de bulunan bir çiftlik evini, içindeki eşyalar ve araç gereçle birlikte 780.000 akçeye Salih Ağa'ya sattığını ve yine aynı köyde bulunup mülkiyeti vakfa ya da timarlı sipahiye ait tarlalarını da mütevellî ya da timarlı sipahi izniyle 20.000 akçeye Salih Ağa'ya devrettiğini söyler. Ahmet Ağa, toplam 800.000 akçeyi Salih Ağa'dan bütünüyle teslim aldığını sözlerine ekler. Salih Ağa, Ahmet Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Ahmet Ağa, a resident of Alibeyköy in Eyüp's Küçükçekmece district, appears in court with Salih Ağa. The former states that, for 780,000 akçe, he sold to Salih Ağa a farmhouse in Alibeyköy, along with its furnishings and equipment. For another 20,000 akçe, he also transferred to him the fields in the same village, with the permission of the mutawalli or the timariot. Ahmet Ağa adds that he has received from Salih Ağa 800,000 akçe in full. Salih Ağa corroborates this testimony. The court registers the sale and transfer.

Havâss-ı Aliyye Kazâsı muzâfâtından Küçükçekmece Nâhiyesi'ne tâbî' Alibey nâm karyede sâkin fahrü'l-emâsil ve'l-ekârim Ahmed Ağa bin İbrâhim Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teş-rîfde işbu kitâbın sâhibi fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Sâlih Ağa bin Süleymân mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûruna değin silk-i mülk-i sahîhimde münselik mülk ve hakkım olup karye-i mezbûrede vâki' üç taraftan tarîk-i âmma ve bir taraftan tasarrufumda olan tarlaya müntehî ve mahdûd olup hâriciyesi yedi bâb fevkânî oda ve üç fevkânî sofa ve üç bâb tahtânî oda ve üç bâb tahtânî sofa ve sekiz göz çatma an bâr ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire bâğçeyi ve iki havzı ve otuz dönüm bağı ve bir dolap kuyusunu ve iki bi'r-i mâ'yı ve bir ahûrı ve havlıyı ve mâ-i câriyi müştemil kanavât-ı memlûkeyi hâvî ve dâhiliyyesi bir kebîr fevkânî oda ve bir kebîr dîvân hâne ve beş sağır fevkânî oda ve dört bâb tahtânî oda ve bir camekânlı iki furunlu ham-mâmı ve iki kebîr matbah ve iki kömür ocağı ve iki furun ve bir su

hazînesini ve bir tatlı kuyusunu ve zât-ı eşcâr-ı müsmire bağçe ve havlıyı ve tokat havlısını ve içinde bir ahurı ve altı göz anbarı ve menzil-i mezbûr içinde mevcûd üç kebîr tencere ve iki sağîr tencere ve bir börek tepsisi ve beş sahan ve iki güğüm ve bir bakrac ve beş pekmez tabası ve bir kebîr kazgan ve iki kebîr sac ayak ve on demir bil ve on aded bağ çapası ve beş bostan çapası ve beş yüz kile buğday ve altı yüz kile alef ve üç yüz kile şa'îr ve yüz seksen kile kaplıca ve otuz kile burçağı ve dahi menzil-i mezbûr karşusunda vâki üç taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan ba'zan odabaşı bağçesi ve ba'zan Mahmud Bey mülki ile mahdûd iki sundurma ve yedi bâb hıdmetkâr odalarını ve yine karye-i mezbûrede vâki' iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan hırman yeri ve bir taraftan tasarrufumda olan tarla ile mahdûd içinde saman dolu bir kebîr samanlığı ve iki hırman yeri ve dahi beş aded saban ve yirmi aded sağîr saban ve iki büyük saban demüri ve iki çereşne ve on küçük saban demüri ve sekiz döğen ve on sağîr saban çengeli ve beş çift araba ve bir çift araba kanadı ve iki yularlı keser ve iki sağîr keser ve on kebîr burgu ve beş destere ve bir eye demüri ve bir mikdâr kiremid ve künk ve bir mikdâr kereste ve sekiz balta ve bir küsgî ve bir varya ve bir tırpan ve bir orak ve sâ'ir esbâb-ı hırâset ve âlât-ı zirâ'atı ve bir el değirmenini ve iki çift su sığırı danası ve iki kara sığır ineği ve iki kara sığır buzağısı ve bir sığır tosunu ve on beş re's keçi ve bir [...] kır siyâh bargir ve on kaz ve on ördek ve kırk tavuk ve yirmi piliç ve iki kovan ve bir şırâhâne ve bir ma'lûme'l-hudûd mükemmel yıl değirmeni ve bir fuçı ve bir halkayı müşte-mil çiftlik ta'bîr olunur cemî' menzilime bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-le-vâhık ve kâffeti'l-hukûk ve'l-mürâfık mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'ya yedi yük seksen bin akçeye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' olduğu minvâl-i muharrer üzre malıyla nefsiyçün iştirâ ve kabûl eyledikten sonra ve yine karye-i mezbûre sınıru ve hudûdî dâhilinde vâki' çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olup tahmînen otuz araba gelür ma'lûme'l-hudûd bir kıt'a çayırın ve dahi çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olup karye-i mezbûre hudûdî ve sınıru dâhilinde mevâzi'-i adîdede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrânî ma'lûme'l-hudûd ve'l-kita' tahmînen seksen müd tohum istîâb

iden tarlaların hakk-ı tasarruflarını sâhib-i arz izn ve ma'rifetiyle râyic fi'l-vakt yirmi bin akçeye mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'ya tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün tefevvüz ve kabûl eyledik-den sonra cem'an semen-i mezkûr ile bedel-i tefvîz olan sekiz yük akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl mûmâ-ileyh Sâlih Ağa yedinden alup kabz idüp çiftlik-i mezbûrî bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mahal-linde kabz ve tesellüm ve tasarrufa mûmâ-ileyh Sâlih Ağa'yı taslît eyledim keyfe ma-yeşâ ve yürîd bilâ-nizâ' an-karîb ez-ba'id muta-sarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûr Ahmed Ağa'yı kelimât-ı muharreresinde mûmâ-ileyh Sâlih Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâsil ve'l-ekârim Mahmud Bey, sâbıkâ koyun emîni Ahmed Ağa, Kâtib Mehmed Efendi, gulâm-ı Acemiyân, sâbıkâ İstanbul Ağası Ahmed Ağa, Çerkes Ahmed Ağa el-müteferrika, Mehmed Çelebi bin Dâvud, Mehmed Çavuş bin İbrahim Efendi, Balcı Ali Çelebi, Celeb Hüseyin Çelebi.

417 - 1661 (1072) İstanbul 9: 194b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Abdi Çelebi Mahallesi sakinlerinden olup daha önce yeniçeri ocağında başçavuş olan Ali Çavuş'un ölümü üzerine mirasına varisi olmadığı gerekçesiyle yeniçeri beytûlmali emini Şaban Ağa el koymuştur. Şaban Ağa'nın vekili Mustafa Beşe, Musalli Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Şaban Ağa, Ali Çavuş'un ölümünden önce arsasını Hüseyin Ağa Vakfı'ndan günlük 1 akçeye kiralamış olduğu evini, açık artırma yoluyla satışa çıkardığında en yüksek pey olan 40.000 akçeyi veren Musalli Efendi'nin evi satın aldığını belirtir. Şaban Ağa, Musalli Efendi'den parayı bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini onaylar. Ayrıca, mahkemede bulunan Abid Çelebi Vakfı mütevellisi imam Mehmet Efendi, söz konusu evin bitişiğinde bulunan vakıf arsasını da

merhum Ali Çavuş'un vakıftan kiraladığını ve bu arsanın vakfa kaldığını belirtir. Müteveli Mehmet Efendi, bu arsayı kiralamak üzere açık artırma düzenlediğini, en yüksek pey olan peşin 2000 akçe ile aylık 15 akçe kira bedeli veren Musalli Efendi'nin bu arsayı vakıftan kiraladığını ve kendisine kiracı olduğunu belgeleyen bir temessük verdiğini belirtir. Mahkeme, bu kiralama işlemini de sicile kaydeder.

Upon the death of Ali Çavuş, a former janissary sergeant major and a resident of İstanbul's Abdi Çelebi neighborhood, Şaban Ağa, a treasury officer (beytülmal emini), confiscated his estate on the ground that the decedent had no legal heirs. Mustafa Beşe, legal agent of Şaban Ağa, appears in court with Musalli Efendi. Şaban Ağa states that he auctioned off Ali Çavuş's house built on a plot rented from the Hüseyin Ağa Waqf at 1 akçe per day. Musalli Efendi bought the house by submitting the highest bid of 40,000 akçe. He then made the payment. The court registers the sale. Mehmet Efendi, a prayer leader (imam) and mutawalli of the Abdi Çelebi Waqf is also in court. The mutawalli states that Ali Çavuş had also rented a waqf plot adjacent to the house. The plot fell to the waqf upon his death, and Mehmet Efendi auctioned it off. Submitting the highest bid, Musalli Efendi rented the plot for a 2000 akçe advance payment and rent of 15 akçe per month. Mehmet Efendi gave Musalli Efendi a promissory note (temes-sük) documenting the rent contract. The court registers the rental agreement.

Sâbikan yeniçeri ocağında başçavuş olup mahmiyye-i İstanbul mahallâtından Âbid Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken bundan ak-dem vefât iden Ali Çavuş bin Mehmed nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla muhalledâtına vâzı'u'l-yed olan bi'l-fi'l yeniçeri beytül-malı emini fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Şaban Ağa bin [boş] tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Ali Ağa bin Oruç ve Ali bin Mehmed el-Münâdî nam kimesneler şehâdetleri ile ve-kâleti hasm-ı câhid muvâcehesinde sâbite olan Mustafa Beşe bin

İsmail nam kimesne meclis-i şer‘de işbu bâ‘isü’l-kitâb umdet-i kuzâtî’l-İslâm zübdet-i vülâtî’l-enâm Musalli Efendi bin Musa mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vaki bir taraftan ba‘zan Âbid Çelebi Mescidi divârı ve ba‘zan tarîk-i âmm ve bir taraftan yine ba‘zan Mihri Hatun Vakfı ve ba‘zan tarîk-i âmm ve bir taraftan Seydi bin Abdüsselam Vakfı ve bir taraftan Mimar Murad Vakfı ile mahdûd ve fevkânî iki oda ve dehliz ve bir sofa ve tahtânî iki oda ve bir matbah ve bir anbar ve bir ahur ve bi’r-i mâi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ve bir köşki ve diğer bi’r-i mâi müştemil olup arsası Merhum Hüseyin Ağa Vakfı’ndan olmağla be-her yevm bir akçe ücret-i mü’eccele ile müteveffâ-yı mezbûrun hakk-ı müfevvezi ve ebniyesi olan müştemilât-ı mezkûre ile’l-vefât mülki olup ba‘de vefâtihî vâris-i ma‘rûfı olmamağla ebniye-i merkûme taraf-ı beytû’l-mâle âid olmağın mecma’-ı nâs olan mahallerde tebe‘aya [?] arz olunup nidâ ve müzâyede olundukda ragabât-ı nâs münkatı’a oldukdan sonra semen-i misli olan fiddî râyic fi’l-vakt kırk bin akçede mersûm Musalli Efendi üzerine karâr idüp ziyâde ile tâlib-ı âhar olmamağın vekâlet-i mahkiyem hasebiyle menzil-i mahdûd-ı mezkûrun cemî‘-i binâsı meblağ-ı mezbûr kırk bin akçeye mezbûr Musalli Efendiye ma‘rifet-i müteveli ile bey‘ ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr kırk bin akçeyi vekâletim hasebiyle mezbûrun yedinden tamamen ahz ü kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezbûrun binâsı mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î merhum-ı mezbûr Âbid Çelebi Vakfı’na müteveli olan Mehmed Efendi el-imam meclis-i şer‘de mezbûr Musalli Efendi mahzarında ikrâr idüp mütevellîsi olduğım vakıftan olup menzil-i mezbûrun kuyusına karîb mahalde vâki‘ tûlen bi-hesâb-ı terbi‘î elli yedi zirâ‘ arsa-i hâliye ve üzerinde mebnî bir köşk ve bi’r-i mâi muhtevî arsa ayda on beş akçe ücret-i mü’eccele ile müteveffâ-yı mezbûrun vefâtına değin taht-ı tasarrufında olup ba‘de vefâtihî cânib-i vakfa âid olmağla arsa-i mezkûreyi ba‘de arzi’t-tâlibîn ve inkîât-ı r-ragabe mezbûr Musalli Efendi üzerinde icâre-i mu‘accele ve ayda on beş akçe ücret-i mü’eccele ile

karâr idüp ziyâdeye tâlib olmamağla ve ücreteyn-i mezkûreteyni arsa-i merkûmenin ecr-i misli olmağın tevliyetim hasebiyle sâlifü'z-zikr arsayı iki bin akçe icâre-i mu'accele ve ayda on beş akçe ücret-i mü'eccele ile mezbûr Musallî Efendi'ye icâr ve teslîm ol dahi istîcâr ve kabz ve kabûl eyledikden sonra meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi vakf için yedinden kabz eyledim ve bu minvâl üzre hatt ve hatemini hâvî yedine temessük virdim didikde gıbbe't-tasdîki'sher'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-âşir min Rebî'ilevvel li-se-ne isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-müderresini'l-kirâm Abdurrahman Efendi eş-şehîr bi-Acemzâde Efendi, umdetü'l-müderresin Abdullah Efendi ibn el-mevlâ el-merhûm Kasımzâde Efendi, fahrü'l-müderresin Mehmed Efendi en-nâib, fahrü'l-kuzât es-Seyyid İbrahim Efendi el-kâdı, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi bin Mehmed, fahrü'l-küttâb Mehmed Çelebi bin katib-i muhâsebe, Ahmed Efendi kâtib-i kassâm, Ahmed Efendi el-kâdı, Ali Ağa kethüdâ, Hasan Beşe er-râcil.

418 - 1661 (1072) İstanbul 9: 196b/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Debbağ Hacı Hasan Mahallesi sakinlerinden Ahmet Çelebi'nin ölümünden sonra oğlu Mehmet Efendi, bu mahallenin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Efendi'ye göre, mahalle sakinlerinden Muharrem Çelebi mahallenin avarız giderleri için vakfetmiş olduğu 50 kuruşu vasisi Ramazan Efendi'ye vermiş, o da Muharrem Çelebi'nin ölümünden sonra parayı Mehmet Efendi'nin babası merhum Ahmet Çelebi'ye vermiş, Ahmet Çelebi de müteveli Mustafa Efendi'ye teslim etmiştir. Mehmet Efendi, şimdi durumun müteveli Mustafa Efendi'ye sorulmasını, ifadesinin sicile kaydedilmesini ve hüccetin bir örneğinin kendisine verilmesini ister. Görüşü sorulan müteveli Mustafa Efendi, Mehmet Efendi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Following the death of Ahmet Çelebi, a resident of İstanbul's Debbâğ Hacı Hasan neighborhood, his son Mehmet Efendi appears in court with Mustafa Efendi, mutawalli of funds endowed for the neighborhood's extraordinary (avarız) tax payments. Mehmet Efendi states that Muharrem Çelebi, a neighborhood resident, gave his executor Ramazan Efendi 50 kuruş that he endowed for the neighborhood's cash waqf. After Muharrem Çelebi's death, Ramazan Efendi gave the money to Mehmet Efendi's late father Ahmet Çelebi, who then gave it to mutawalli Mustafa Efendi. Mehmet Efendi now wants Mustafa Efendi questioned about this matter, his testimony registered, and a copy of the hujjet given to him. Questioned by the court, mutawalli Mustafa Efendi corroborates Mehmet Efendi's testimony. The court registers the two testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul'da Debbâğzâde Hacı Hasan Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Ahmed Çelebi'nin oğlu râfî'ü'l- kitâb fâhrü'l-e'imme Mehmed Efendi meclis-i şer'de mahalle-i mezbûre avârızı için mevkûf nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan umdetü'l-e'imme Mustafa Efendi bin Süleyman mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûre sükkânından olup bin altmış târihinde vefât iden merhum Muharrem Çelebi'nin vasî-i muhtârı hâzır bi'l-meclis Ramazan Efendi bin Zeynelabidin yedinden merhum-ı mezbûrun bi-tarîki'l-vasiyye mahalle-i mezbûre avârızı için vakf eylediği elli riyâlî kuruşu babam müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Çelebi târih-i mezkûrda kabz idüp ba'dehû mütevellî-i mezbûr Mustafa Efendi'ye teslim eylemişidi sual olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedime def' olunmak murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Mustafa Efendi cevâbında fi'l-vâki' târih-i mezbûrda merhum-ı mezbûr Muharrem Çelebi'nin mahalle-i mezbûre avârızı için vakf eylediği elli riyâlî kuruşu müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Çelebi yedinden tevliyetim hasebiyle mahalle-i mezbûre avârızı vakfından olmak üzere ahz ü kabz ve tesellüm eyledim idi deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğin mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 2 Rebî'ilâhîr li-sene 1072

Şühûd

Hüseyin Efendi bin Abdülfettah, Mehmed Halife bin İbrahim, Ramazan Halife bin Musa, Mumcu Mehmed Beşe bin Ali, Mehmed Beşe bin Himmet, Hacı Hüseyin bin Himmet, Mehmed Beşe bin Sıyâmi.

419 - 1661 (1072) İstanbul 9: 198b/3 Tescil işlemi / Registration

Bir yeniçeri bölüğünün ağası olan Mehmet Beşe, Hanya'da yeniçeri ağası olan Mahmut Ağa'nın yazıcısı Mehmet Çelebi ve kethüdası Mahmut Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mahmut Ağa, Mehmet Çelebi ve Mahmut Beşe'ye bir mektup göndererek Çankırı'dan yeniçerilere gelen 140.000 akçeyi Azak savunmasında bulunan Halil Çavuş'a ulaştırmalarını emretmiştir. Mehmet Beşe, söz konusu 140.000 akçeyi Halil Çavuş'a ulaştırmak üzere Mehmet Çelebi ve Mahmut Beşe'den teslim aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Beşe, agha of a janissary squad, is in court with the secretary Mehmet Çelebi and the steward (kethüda) Mahmut Beşe of Mahmut Ağa, a janissary agha in Hanya (Crete). Mahmut Ağa sent a letter to Mehmet Çelebi and Mahmut Beşe, ordering the transfer of 140,000 akçe, which belongs to janissaries and was brought to them from Çankırı, to Halil Çavuş, who is defending Azak. Mehmet Beşe states that he has received the 140,000 akçe from Mehmet Çelebi and Mahmut Beşe. He also acknowledges that the sum is to be delivered to Halil Çavuş. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den mevlânâ Brusî Ahmed Efendi bin Mahmud irsâl olunup ol dahi yeniçeri ocağında sâbikan başçavuş olup hâlen Hanya ağası olan umdetü'l-emâcid ve'l-e'âlî Mahmud Ağa bin Ahmed'in mahmiyye-i İstanbul'da Molla Hüsrev Mahallesi'nde vâki' menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda

akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eyledikte dergâh-ı âlî yeniçerilerine mah-sûs kırk ikinci ağa bölüğü neferâtından Mehmed Beşe bin İsa nâm râcil meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda ağa-yı mûmâ-ileyhin yazıcısı Mehmed Çelebi bin el-Hâc Halil ve kethüdâsı Mahmud Beşe bin Osman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ağa-yı müşârün-ileyh tarafından mezbûrân Mehmed Çelebi ve Mahmud Beşe’ye hitâben mühürlü ve imzâlu ma‘mûlun-bih mek-tûb vârid olup mazmûnunda Kangırı’dan gelen akçemizden Meh-med Beşe ile zikr olunan kırk ikinci ağa bölüğü çavuşlarından olup hâlen Azak muhâfazasında olan Halil Çavuş’a yüz kırk bin akçe irsâl oluna deyü emr olunmuşlar idi el-hâletü hâzihî mûmâ-ileyhin emrine binâ’en meblağ-ı mezkûr yüz kırk bin akçeyi mezbûrân Mehmed Çelebi ve Mahmud Beşe işbu meclisde mevcûd müşârün-ileyhde olan kîseleri ile bana teslim idüp ben dahi meblağ-ı mezkû-rı Azak’da merkûm çavuşa îsâl ve teslim itmek üzere mezbûrânın yedlerinden bi’t-tamâm alup kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdî-ki’l-mu’teber hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba’delhû ma’an irsâl olunan Hasan bin Abdullah ile meclis-i şer’a gelüp alâ vukû’ihî inhâ ve takrîr idicek mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâlis min şehri Rebî‘ilâhir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasek Ağa bin Mahmud, Hasan Beşe ibn Siyami, Kalemkâr Mehmed Çelebi bin Ahmed Tîrendâz, Emirzâde Mehmed Çelebi bin Abdurrahman vekîl-i harc, Abdullah Çavuş bin [boş], Ali Efendi Sakacı.

420 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Şehsüvar Mahallesi sakinlerinden reisülküttab Şa-mizade el-Hac Mehmet Efendi’nin vekili Mustafa Efendi, Şamiza-de Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye ge-lir. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi 10.000 akçesini, faizle (istir-bâh) işletilerek geliriyle adı geçen mahallenin avarız vergisi gider-

lerine katkı yapılması, mahallenin imamlarının vakfa müteveli olması ve zamanla vakfiye koşulları ortadan kalkarsa faiz gelirinin bütünüyle yoksul Müslümanlara dağıtılması koşuluyla vakfederek Ahmet Efendi'yi vakfına müteveli tayin etmiştir. Bu işlemlerden sonra vekil Mustafa Efendi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer ve paranın kendisine geri verilmesini ister. Bunun üzerine müteveli Ahmet Efendi, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Mahkeme de davalı mütevelinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Ancak, davacı vekili Mustafa Efendi yine bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Ahmet Efendi ise bu görüşe karşı çıkan başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak davacının savına karşı çıkar. Sonuçta mahkeme, davalı müteveli Ahmet Efendi'nin görüşü doğrultusunda vakfiyenin kesinlikle bozulamayacağına karar verir.

Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade el-Hac Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs (reisülküttab) and a resident of İstanbul's Şehsüvar neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Şamizade Waqf. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi endowed 10,000 akçe with the following stipulations. The money will be invested in interest-bearing loans (istirbâh), and the revenue will be used to cover the extraordinary (avarız) tax payment of the above-stated neighborhood. Prayer leaders (imam) of the neighborhood will serve as mutawalli of the waqf. If at any point the requirements of the waqf deed (vakfiye) are no longer satisfied, the interest revenue will go entirely to poor Muslims. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi then appointed Ahmet Efendi as the mutawalli of his waqf. Later, based on the views of certain Islamic jurists, the legal agent Mustafa Efendi claimed that the waqf deed was invalid and demanded back the money. For his part, mutawalli Ahmet Efendi claimed that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the defending mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be

akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eyledikde dergâh-ı âlî yeniçerilerine mah-sûs kırk ikinci ağa bölüğü neferâtından Mehmed Beşe bin İsa nâm râcil meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda ağa-yı mûmâ-ileyhin yazıcısı Mehmed Çelebi bin el-Hâc Halil ve kethüdâsı Mahmud Beşe bin Osman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ağa-yı müşârün-ileyh tarafından mezbûrân Mehmed Çelebi ve Mahmud Beşe’ye hitâben mühürlü ve imzâlu ma‘mûlun-bih mek-tûb vârid olup mazmûnunda Kangırı’dan gelen akçemizden Meh-med Beşe ile zikr olunan kırk ikinci ağa bölüğü çavuşlarından olup hâlen Azak muhâfazasında olan Halil Çavuş’a yüz kırk bin akçe irsâl oluna deyü emr olunmuşlar idi el-hâletü hâzihî mûmâ-ileyhin emrine binâ’en meblağ-ı mezkûr yüz kırk bin akçeyi mezbûrân Mehmed Çelebi ve Mahmud Beşe işbu meclisde mevcûd müşârün-ileyhde olan kîseleri ile bana teslîm idüp ben dahi meblağ-ı mezkû-rı Azak’da merkûm çavuşa îsâl ve teslîm itmek üzre mezbûrânın yedlerinden bi’t-tamâm alup kabz eyledim didikde gibbe’t-tasdi-ki’l-mu‘teber hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba‘dehû ma‘an irsâl olunan Hasan bin Abdullah ile meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihî inhâ ve takrîr idicek mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâlis min şehri Rebî‘ilâhir li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasek Ağa bin Mahmud, Hasan Beşe ibn Siyami, Kalemkâr Mehmed Çelebi bin Ahmed Tîrendâz, Emirzâde Mehmed Çelebi bin Abdurrahman vekîl-i harc, Abdullah Çavuş bin [boş], Ali Efendi Sakacı.

420 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Şehsüvar Mahallesi sakinlerinden reisülküttâb Şa-mizade el-Hac Mehmet Efendi’nin vekili Mustafa Efendi, Şamiza-de Vakfı’nın mütevellisi Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye ge-lir. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi 10.000 akçesini, faizle (istir-bâh) işletilerek geliriyle adı geçen mahallenin avarız vergisi gider-

lerine katkı yapılması, mahallenin imamlarının vakfa müteveli olması ve zamanla vakfiye koşulları ortadan kalkarsa faiz gelirinin bütünüyle yoksul Müslümanlara dağıtılması koşuluyla vakfederek Ahmet Efendi'yi vakfına müteveli tayin etmiştir. Bu işlemlerden sonra vekil Mustafa Efendi, kimi İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer ve paranın kendisine geri verilmesini ister. Bunun üzerine müteveli Ahmet Efendi, bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin bozulamayacağını öne sürer. Mahkeme de davalı mütevelinin görüşünü benimseyerek vakfiyenin bozulamayacağına karar verir. Ancak, davacı vekili Mustafa Efendi yine bir başka İslam hukukçusunun görüşüne dayanarak vakfiyenin geçersiz olduğunu ileri sürer. Ahmet Efendi ise bu görüşe karşı çıkan başka İslam hukukçularının görüşlerine dayanarak davacının savına karşı çıkar. Sonuçta mahkeme, davalı müteveli Ahmet Efendi'nin görüşü doğrultusunda vakfiyenin kesinlikle bozulamayacağına karar verir.

Mustafa Efendi, legal agent of Şamizade el-Hac Mehmet Efendi, the Minister of Foreign Affairs (reisülküttab) and a resident of İstanbul's Şehsüvar neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Şamizade Waqf. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi endowed 10,000 akçe with the following stipulations. The money will be invested in interest-bearing loans (istirbâh), and the revenue will be used to cover the extraordinary (avarız) tax payment of the above-stated neighborhood. Prayer leaders (imam) of the neighborhood will serve as mutawalli of the waqf. If at any point the requirements of the waqf deed (vakfiye) are no longer satisfied, the interest revenue will go entirely to poor Muslims. Şamizade el-Hac Mehmet Efendi then appointed Ahmet Efendi as the mutawalli of his waqf. Later, based on the views of certain Islamic jurists, the legal agent Mustafa Efendi claimed that the waqf deed was invalid and demanded back the money. For his part, mutawalli Ahmet Efendi claimed that the waqf deed cannot be annulled, based on the views of another Islamic jurist. Agreeing with the defending mutawalli, the court decides that the waqf deed cannot be

annulled. The legal agent of the plaintiff then claims, once again, that the waqf deed (vakfiye) is invalid, based on the views of yet another Islamic jurist. Ahmet Efendi objects, citing the views of other Islamic jurists, that an established waqf cannot be annulled. In conclusion, the court decides in favor of the defendant Ahmet Efendi, ruling that the waqf deed cannot be annulled.

Hamd-i mevfûr ve şükr-i nâ-mahsûr ol vâkıf-ı umûr ve kâşif-i estâr-ı cümhûr hazretlerinin dergâh-ı akdem ve bârgâh-ı mukad-deslerine ref‘ olunur ki hallâk-ı âlem ve rezzâk-ı benî-âdemdir ve salât ü selâm ol seyyid enâm ve mesned-i hâss ü âmm hazretlerinin merkad-i mutahhar ve meşhed-i münevverlerine olsun ki ümmet-i ûlî’l-himmetlerine taraf-ı hayrâtı beyân ve sübûl-i mîrâtı ‘ayân eyledi ve dahi âl ü evlâd ve ashâb ü ahfâdlarına olsun ki her biri mütevellî-i cihât-ı dîn ve nâzır-ı şer‘-i mübîn idiler rıdvânullâhi te‘âlâ aleyhim ecma‘în emmâ ba’d bu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîrine bâ’is ve bâdî ve bu hitâb-ı müstetâbın tastîrine sebep-i âdî budur ki dârü’l-hilâfeti’l-aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahmiyyede Şehsuvar Mahallesi’nden olup atabe-i aliyye-i sultâniye lâ-zâlet meşhûnetu-hû bi’l-inâyâtı’r-Rabbâniyede reisü’l-küttâb olan iftihâr-ı a’ref-i ze-vî’l-avârif üsvet-i ashâbî’l-kemâlât ve’l-ma‘ârif sâhibü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl sâhib-i ezyâlî’l-mecd ve’l-ikbâl ve zül’kadrü’r-refî‘ ve’l-câhü’l-menî‘ câmi’u’l-mekârim ve’l-me‘âlî merci’ü’l-ekâbir ve’l-e‘âlî el-mahfûfun bi-sunûf-i avâtıfı’l-meliki’l-kahhâr Şâmîzâde el-Hâc Mehmed Efendi ibn Mustafa Efendi taraf-ı bâhirü’ş-şerefle-rinden husûs-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl-i şer‘îleri olan necl-i mükerremleri umdet-i ashâbî’t-tahrîr ve’l-kalem zübdet-i erbâbî’t-takrîr ve’r-rakam Mustafa Efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımût-teşrîfde mahalle-i mezbûre avârızına mevkûfe nükûdun meşrûtiyyet üzere mütevellisi olan mahalle-i mezbûre imamı mefharu’l-e’imme Ahmed Efendi ibn Hasan mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve itiraf-ı sarîh-i mer‘î kılup müvekkilim müşârün-ileyh vaktâ ki bu dâr-ı dünyâ bî-sebât ve bî-bekâ olup na‘îmi zıll-ı zâyil mukîmi zayf-ı râhil fenâsı fenâyâ karîn ‘anâsı ‘anâyâ rehîn vücûduma adem lâzım sıhhatine sakam mülâzım idüğüne âlim ve’s-sadakatü

fidyetün li'l-ma'âsî yevme yü'hazü'l-mücrimûne bi'n-nevâsî mef-hûmına câzim olmağla yevm-i ma'âd içün iddihâr-ı zâd medâd idinüp ed-dünyâ mezra'atı'l-âhire fehvâsınca bu mezra'a-i hâzırada tohm-ı hayrâtı zirâ'at ve bezr-i hasenâtı hırâset idüp inşâd-ı hayra âzim olmağla atyab-ı mâl ve ahlâs-ı menâlınden on bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe ifrâz ve kemâl-i imtiyâz ile mümtâz idüp hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ile vakf u habs idüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezbûr yed-i mütevellî ile onı on bir buçuk hesabı üzre istirbâh olunup hâsıl olan ribhi mahalle-i mezbûre avârızına virile ve vakf-ı mezbûra her kim mahalle-i mesfûre mescidinde imam olursa ol mütevellî ola ve ahâlî-i mahalle vakfa hasbî nâzırlar olup be-her sene mütevellînin muhâsebesin göreler ve mürûr-ı eyyâm ile şerâit-i mezbûreye ri'âyet mümkün olmaz ise ribh-i mezbûr mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i merkûm Ahmed Efendi'ye teslim ol dahi alup kabz u tesellüm eyledi didikde gıbbe't-tasdîk vekîl-i müşârün-ileyh mütevellî-i merkûm muvâcehesinde takrîr-i dava idüp vakf-ı nükûd inde'l-e'immeti's-selâse bâtil ve zımnında olan şürût ve kuyût sıhhatden fâsıl olup vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim meblağ-ı mezbûrî bi'l-vekâle istirdâd iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-savâba tesaddî idüp eğerçi hâl bast olunan minvâl üzre olduğu câ-yı âşikâr değildir lakin imâm-ı mu'teber ve hüâm-ı cennet-makarr hazret-i İmam Züfer'den İmam Ensârî radiye anhu rabbühü'l-bârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nükûd emr-i mukarrerdir deyü teslîmden imtinâ' idüp a'lâ-yı kitâbî tevkî-i müstetâbî ile muvakka' olan hâkim-i hâsim huzûrunda müterâfi'ân ve fasl u hasma tâlibân olduklarında hâkim-i müşârün-ileyh dahi cânib-i vakfa nazar ve mubtıl-ı hayr olmakdan hazer idüp imâm-ı merkûm re'y-i şerîfi üzre vakf-ı nükûdun sıhhatine hükm itdikden sonra vekîl-i mûmâ-ileyh davâ-yı rücû'a tekrar şürû' idüp eğerçi hükm-i hâkim ile vakf-ı mezbûra sıhhat hâsıl oldu lakin imâm-ı a'zam ve hüâm-ı akdem Ebu Hanife el-Kûfî cûziye hayrû'l-cezâ ve kûfiye katında sıhhat müstelzim-i lüzûm olmağın meblağ-ı mezbûrî mütevellî-i mezbûrdan taleb iderim didikde mütevellî-i mezbûr cevâba tesaddî idüp hükm-i hâkim-i ârif mahall-i ictihâda musâdif olsa ol

hükm nâfiz ve müberrem ve bi'l-icmâ' makbûl ve müsellemler olmağ-
la [...] nükûd-ı merkûm hükm-i mezbûr ile cümle e'imme katında
sıhhat bulup imâmeyn-i bedreyn-i mübtedeyn katlarında sıhhat lü-
zumı müstelzim olmağla vakf-ı mezbûrun lüzûmına dahi kavli
imâmeyn-i hüâmameyn ile hükm taleb iderim didikde hâkim-i mü-
şârün-ileyh lâ-zâle müşârün-ileyh âlimen bi'l-hilâf lüzumına dahi
hükm itmekle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup ibtâl ve ta'tîli adî-
mü'l-ihtimâl oldu fe-men beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ
ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûneh innâllâhe semî'un alîm ve icra'l-
vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevvâdi'l-kerîm ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis
min şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Efdal-i efâdîlî'l-müderresîni'l-kirâm Mustafa Efendi, ekmelü'l-
kâmilü'l-muhakkıkîni'l-fihâm umdetü'l-a'yân Mehmed Ağa, fah-
rû'l-cüyûş Hüseyin Çavuş, Sefer Ağa bin Mustafa, Ahmed Çelebi
bin Mustafa, Osman Çelebi bin Mustafa, Mustafa Çelebi el-katib,
Sefer Ağa bin Şaban, Ali Çavuş el-cündî, Yusuf Ağa el-cündî, Ha-
san Ağa bin Abdülmennan, Receb el-cündî, Abdullah Çelebi bin
Resûl, Ali Bey, Mustafa Halife bin Abdullah, Ali Bey [...], Hasan
Çelebi bin Şaban.

421 - 1661 (1072) İstanbul 9: 204a/1 Dava / *Adjudication*

Kayseri kazasına bağlı köylerin timarını elinde bulunduran Ha-
lil Bey'in kardeşi ve vekili İbrahim Bey, Ermeni Hacador karşısın-
da mahkemeye çıkar. Vekil İbrahim Bey, Hacador'un ölen babası
Pedros'un Halil Bey'in timarını elinde bulundurduğu bir köyde ya-
şadığını ve Halil Bey'e ödemesi gereken raiyet ve çiftbozan vergi-
lerini ödemediğini ileri sürerek bu vergileri varisi olarak oğlu Ha-
cador'un ödemesi gerektiği gerekçesiyle Hacador'u dava eder. Gö-
rüşü sorulan davalı Hacador, babasının altmış yıl önce söz konu-
su köyden ayrılarak başka bir yere yerleştiğini ve kendisinin de do-
ğumundan beri bu vergileri eksiksiz ödediğini belirterek Şeyhülis-
lam Bahayî Efendi'den almış olduğu ve sipahinin kendisinden ba-

basına ait vergileri isteyemeyeceğini belgeleyen bir fetvayı mahkemeye sunar. Mahkeme, bir Hristiyanın köyünden ayrılıp bir başka yere yerleşmesi, orada otuz kırk yıl yaşaması ve çocuklarının olması durumunda, sipahinin çocuklarından eski yerleşim yerine ilişkin vergi talebinde bulunamayacağını bildiren fetvayı davacıya okur. Yeniden görüşü sorulan davacı vekili İbrahim Bey, ölen Pedros'un söz konusu köyden 50 yıl önce ayrılmış olduğunu doğrular. Sonuçta, davalı Hacador davayı kazanır.

İbrahim Bey, brother and legal agent of Halil Bey, who holds the fief of the villages in the Kayseri district, sues Hacador, an Armenian. Hacador's late father Pedros used to reside in one of Halil Bey's villages; he failed to pay raiyet and çiftbozan taxes, the legal agent İbrahim Bey claims. Accordingly, İbrahim Bey demands payment from the late Pedros' son and heir Hacador. Questioned by the court, Hacador states that his father left the village sixty years ago to reside somewhere else and that he himself has been paying his taxes regularly since his birth. He also presents to court a fatwa issued by sheikhulislam Bahayi Efendi, declaring that a timariot cannot demand payment from him for someone else's tax debt. The court reads aloud the fatwa noting that if a Christian relocates, resides there for more than thirty years and has children, the timariot cannot demand payment from his children regarding the tax on his former residence. Questioned again, the legal agent of the plaintiff İbrahim Bey corroborates that the late Pedros left the village fifty years ago. In conclusion, the defendant Hacador wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Kayseriyye kazâsına tâbi' Aside nâm kar-ye timarına mutasarrıf olan Halil Bey bin Mustafa tarafından husûs-ı âtiye vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan li-ebveyn karındaşı İbrahim Bey nâm kimesne meclis-i şer'de hâfızu'l-kitâb Hacador veled-i Pedros nâm Ermeni muvâcehesinde bi'l-ve-kâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Hacador Ermeni'nin babası hâlik-i merkûm Pedros müvekkilim merkûmun berât

ile mutasarrıf olduğu timâr-ı merkûm re'âyâsından olmağla merkûm Hacador'dan resm-i ra'ıyyet ve çiftbozan akçesi taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl merkûm Hacador cevâbında fi'l-vâki' kaziyye minvâl-i muharrer üzredir lâkin babam hâlik-i merkûm Pedros târih-i kitâbdan altmış sene mukaddem karye-i merkûmeden kat'-ı alâka ve mahmiyye-i merkûmede tavattun eyledikten sonra ben tevellüd idüp târih-i kitâb senesine gelince üzerime edâsı lâzım gelen rüsûmı cem'a me'mûr olanlara edâ itmekle müvekkil-i merkûm sipâhînin benden resm-i ra'ıyyet ve çiftbozan akçesi talebine kâdir olmamasıyçün yedimde merhûm ve mağfûrûnleh Bahayî Efendi'nin fetvâ-yı şerîfesi vekîl-i merkûm muvâcehesinde kırâ'et olundukda zeyd zimmî karyesinden kat'-ı alâka idüp otuz kırk seneden mütecâviz zamân âhar diyârda tavattun ve anda evlâdları hâsıl olsa hâlen timâr-ı merkûm sipâhîsi ol diyârda hâsıl olan evlâddan ra'ıyyeti oğlın deyüp resm-i ra'ıyyet talebine kâdir olur mı deyü suâl olundukda cevâbında olmaz buyurulmağın gibbe'l-istintâk vekîl-i merkûm İbrâhim Bey merkûm Pedros'un elli sene mukaddem karyesinden kat'-ı alâka ve gelüp mahmiyye-i merkûmede tavattun ve oğlu merkûm Hacador tevellüd eylediğini ikrâr idicek fetvâ-yı şerîfe mücebince vekîl-i merkûm mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' 'aşer min Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Hüseyin Efendi, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Resûl bin Rıdvân, Şükrullah bin Mustafa, Abdi bin Hüseyin.

422 - 1661 (1072) İstanbul 9: 204a/4 Dava / *Adjudication*

Defterdar Süleyman Efendi, Validehanı'nda kalan Avraham adlı Ermeni karşısında mahkemeye çıkar. Süleyman Efendi, Karahisarlı Ermeni Pelüş'ün Validehanı'nda öldüğünü, görünürde varisi olmadığı gerekçesiyle mirasına devletin el koyduğunu, ancak ölümünden sonra yanında bulunan üç kese kuruşunu Mehmet Beşe, Serkiz, Siçak ve Savit adlı kişilerin alarak Avraham'a gizlice

verdiğini söyler. Süleyman Efendi bu paranın Avraham'dan alınmasını ister. Mahkeme Avraham'a görüşünü sorar. Avraham adı geçen kişilerin üç kese kuruş verdiklerini doğrulamakla birlikte bu paranın ölen Pelüş'e ait olduğunu reddeder. Bunun üzerine mahkeme davacı Süleyman Efendi'den tezini kanıtlamasını ister. Ancak Süleyman Efendi mahkemeye bir kanıt sunamaz. Mahkeme, Avraham'dan söz konusu paranın Pelüş'e ait olduğunu bilmediğine yemin etmesini ister. Davalı Avraham da İncil üzerine yemin ederek davayı kazanır.

Süleyman Efendi, the Minister of Finance (defterdar), sues Avraham, an Armenian staying in the Valide Inn (Validehanı). The plaintiff states that Karahisarlı Pelüş, another Armenian, died in the Valide Inn and the state confiscated his estate because he had no legal heirs. Süleyman Efendi further claims that after his death, Mehmet Beşe, Serkiz, Siçak and Savit seized three bags filled with kuruş (3 kese kuruş) belonging to the decedent and secretly gave them to Avraham. Questioned by the court, Avraham admits to taking three bags of money from the above-stated persons. By the same token, he denies that the money belonged to the late Pelüş. The court asks the plaintiff Süleyman Efendi to produce evidence in support of his claim. He fails to do so. The court then asks the defendant Avraham to state under oath that he did not know that the money belonged to Pelüş. Avraham takes an oath on the Bible and wins the case.

Mahmiyye-i aliyye-i sultâniye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-'inâyâtî's-subhâniyyede başdefterdâr olan umdetü'l-ashâbi'l-iclâl câmi'-i cevâhiri'l-emvâl âmirü'l-hazâyin bi-ahseni'l-a'mâl sâhibü'l-izzî ve'l-ikbâl zül-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' Süleyman Efendi di-vân-ı sa'âdet-makrûnumda ma'kûd ve mahfil-i kazâda mahmiyye-i İstanbul'da Vâlide Hanı'nda sâkin işbu hâmilü's-sıfır Avraham velle-i Eynevirdi nam Ermeniye-i ihzâr ve mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolu'da Karahisâr-ı Şarkî Kazâsı'na tâbi' Tafro nâm karye sükkânından olup zikr olunan hânda

mutavattın iken hâlik olan Pelüş veled-i Hümrüd nâm Ermeni'nin zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla cemî' terekesi cânib-i mîrîye âyid olmuşiken hâlik-i mezbûrun hîn-i helâkinde yanında mevcûd olan terekesinden üç kîse gurusını Mehmed Beşe ve Serkis ve Siçak ve oğlu Savit fuzûlen ahz ü kabz idüp mezkûr Avraham'a [virmişlerdir] taleb iderin didikde gıbbe's-suâl mezbûr Avraham cevâbında mezbûrûn Mehmed Beşe ve Serkis ve Siçak ve oğlu Savit kendi mülk malları olmak üzere üç kîse gurusu bana îdâ' ve teslîm ve ba'dehû yine benden bi-'aynihâ ahz ü kabz eylediler hâlik-i mezbûrun terekesinden idüğü ma'lûmum değildir deyü inkâr idicek mûmâ-ileyh Süleyman Efendi'den sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin fi'l-vâki' zikr olunan üç kîse gurusı mezkûrûndan kendi mülk malları olmak üzere istîdâ' ve kabz ve ba'dehû yine vech-i meşrûh üzere bi-'aynihâ mezkûrûna def' ve teslîm idüp hâlik-i mezbûr Pelüş'ün terekesinden olup bir vechile alâkası olduğın bilmedüğüne mezkûr Avraham'a yemîn teklîf olundukda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncil alâ İsa aleyhi's-selâm itmeğin bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' 'aşer min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Umdetü'l-a'yân Celil Ağa bin Muhzır Ağa, Mehmed Ağa bin ser-çâvuşân, Hasan Çavuş bin İlyas el-mübâşîr, el-Hâc İbrahim bin Abdullah.

423 - 1661 (1072) İstanbul 9: 205b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Murat Paşa Camisi, medresesi ve Aksaray yakınlarındaki hamamın giderleri için vakfedilen paraya Hasan Efendi müteveli tayin edilmiştir. Bu vakfın maaşlı çalışanlarından adı geçen caminin imamı Mehmet Efendi, müezzini Mustafa Çelebi, vakfın kayyımı Molla Mehmet ve cabileri II. Mehmet Efendi ve Hafız Siyavuş Halife; vakfın mütevellisi Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Vakfın söz konusu hamamı 1660 (H. 1070)

Thomas Allom'un çizgileriyle Samarya'da bir hamamın soğukluğu.

Caldarium of baths in Samatya, as illustrated by Thomas Allom.

yılındaki yangında kül olmuş, müteveli Hasan Efendi de hamamı yeniden yaptırmak için mahkeme izniyle çeşitli kişilerden toplam 241.310 akçe borç almıştır. Hasan Efendi hamamı yeniden yaptırdıktan sonra vakıf çalışanları, paranın nereye harcadığının saptanması amacıyla mahkemeye başvurmuşlar ve muhasebe defterleri incelenerek paranın doğru yerde kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca bilirkişilerce yapılan keşif işlemi sonucunda, hamamın yeniden yapımına toplam 348.440 akçe harcanmış olduğu da saptanmıştır. Vakıf çalışanları, vakfın borcunun, Edirne'ye bağlı Karaağaç köyü ve Gümüllüne kazasına bağlı bir köyün yıllık gelirleri olan ve vakfa ait olan toplam 50.000 akçe ile vakfın diğer gelirlerinden elde edilecek paralarla karşılanmasını ve mütevellinin bu yönde uyarılmasını isterler. Mahkeme de müteveli Hasan Efendi'yi, vakıf çalışanlarının isteği doğrultusunda uyarır.

Hasan Efendi is appointed as the mutawalli of funds endowed to cover the expenses of the Murat Paşa mosque and school

(medrese) in İstanbul, and a bathhouse near Aksaray. Several of the waqf's paid personnel (Mehmet Efendi, prayer leader (imam) of the above-stated mosque; Mustafa Çelebi, prayer caller (müezzin); Molla Mehmet, administer (kayyım); and Mehmet Efendi II and Hafız Siyavuş Halife, collectors (cabi)), appear in court with the waqf mutawalli Hasan Efendi. The waqf-owned bathhouse in question was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. With court authorization, mutawalli Hasan Efendi took out a 241,310 akçe loan from various persons for the reconstruction of the bathhouse. After the reconstruction, the waqf personnel applied to court, demanding a determination of how the money was spent. An examination of the books revealed that the money was spent in the correct places. In addition, the experts reported that the construction cost 348,440 akçe. The waqf personnel want the waqf's debt to be paid from the 50,000 akçe yearly revenue of two waqf-owned villages (the Karaağaç village in Edirne and another village in the Gümülcine district), and from other waqf funds. They want the mutawalli instructed to that effect. The court instructs the waqf mutawalli Hasan Efendi to meet the waqf personnel's' demand.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm Murâd Paşa-yı atîk binâ eylediği câmi'-i şerîf ve medresesi ve mahmiyye-i mezbûreden Aksaray sûkunda vâkî' hammâmı mühimmâtına vakf eylediği akârât-ı mevkûfesi mürtezikalarından câmi'-i mezbûrda imâm olan Mehmed Efendi ve ser mahfil [silik] mü'ezzin Mustafa Çelebi ve kayyım Molla Mehmed ve câbî-i vakf-ı mezbûr Mehmed Efendi ve Hâfız Siyavuş Halife nâm kimesneler ve sâ'irleri vâkıfın vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında vakfının nezâretini mahmiyye-i mezbûrede hâkim-i şer' olan efendilere şart eylediği üzre hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda husûs-ı âti'l-beyân için akd olunan meclis-i şer'a vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Hasan Efendi bin Hamza nâm kimesneyi ihzâr ve muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp vâkıf-ı mezbûrun sâlifü'z-zikr hammâmı bin yetmiş se-

nesi Zilka'desinde vâki' harîk-i kebîrde bi'l-küllîye muhterik olup müceddeden binâyâ muhtâc olmağın mütevellî-i mezbûr Hasan Efendi vakfın mevcûd akçesi olmamağla istidâne lâzım gelmeğın mütevellî-i merkûm izn-i hâkimü's-şer' ile bundan akdem dergâh-ı âlî yeniçerilerinin otuz dokuzuncı cemâ'atine mahsûs odada hâlen odabaşı olan Ömer Beşe nâm kimesneden yedi yüz esedî gurus her biri yüz yirmişer akçe hesâbı olmak üzre seksen dört bin akçe ve yine mezbûr Ömer Beşe'den bir def'a üç yüz şerîfî altun ki yetmiş sekiz bin akçe ve yine mezbûrdan bir def'a dahi yirmişer bin akçe ve mahmiyye-i mezbûrede merhûm Mahmûd Efendi vakfı mütevellisi Yûsuf Çelebi'den dört frengî altun ve yirmi dokuz mu'âmele altunı ki mecmû'ı sekiz bin altı yüz altmış akçe ve yine mütevellî-i mezbûrdan her birinin vezni sekiz dirhem gelür dosan riyâlî gurus ile yedişer dirhem gelür yüz otuz beş riyâlî gurus ki mecmû'ı iki yüz yirmi beş gurus yirmişer bin iki yüz elli akçeden arabacıbaşı Hasan Ağa'nın eytâmına vasî olan Atâullah Efendi'den dahi yirmi beşer [?] akçe ki mecmû'ı iki yük kırk bir bin üç yüz on akçe iden meblâğ-ı mezbûrî zikri sebk iden mütevellîlerden istidâne eyledikleri ma'lûmumuzdur lâkin mütevellî-i mezbûrun hammâm-ı merkûma sarf eylediği masârifin defteri ve muhâsebesi nezâretiniz [silik] görölmesi matlûbumuzdur didiklerinde mütevellî-i mersûmun yedinde olan mûmzâ' ve mahtûm müfredât defterine nazar olundukda fi'l-vâki' meblâğ-ı merkûm iki yük kırk bir bin üç yüz on akçenin müfredâtı ale'l-infirâd görilüp defter-i mezbûrî nâtık olduğu üzre harc ve sarf olunduğı müte'ayyin olduğundan mâ'adâ [...] hammâm-ı mezbûra nâ'ib ve mi'mâr irsâl olunup keşf ve müşâhede itdiklerinde hammâm-ı mezbûrun mecmû'-ı menâbına üç yük kırk sekiz bin dört yüz kırk akçe sarf olunup noksanı ile mümkün olduğunı defter-i mezbûra muvâfık mi'mâr-ı mezbûr ve meclis-i keşfde hâzırın olan müsli-mîn meclis-i şer'a gelüp haber virdiklerinde meblâğ-ı masrûf üç yük kırk sekiz bin dört yüz kırk dokuz akçe[nin] iki yük kırk bir bin üç yüz on akçesi mütevellî-i mezbûrun istidâne eylediği akçe olduğu müte'ayyin olmağın zikri sebk iden mürtezika meclis-i mezbûrda cümlesi mütevellî-i mezbûrî cemî'-i kelimâtında tasdîk

ve defter-i müfredâtta mestûr olan masârifi ve istidâne [olunan] meblâğ-ı mezbûr vakf-ı mezbûrun deyni olup vech-i muharrer üzere vakf medyûn olduğunu tahkik eyledik lâkin düyûn-ı mezkûr edâ olununca vâkıf-ı mezbûrun her sene yüz on altı bin akçeye der-’uhde olunan vilâyet-i Rumili’nde Edirne kazâsına tâbi’ Karaağaç nâm karye ile Gümülcine kazâsına tâbi’ Marulya nâm karyeler mukâta’ası malından her sene ellışer bin akçe düyûn-ı mezkûr ashâbına def’ olunup ve bu esnâda akârât-ı mevkûfenin mah-lûlât ve ferâgâtından hâsıl olan akçelerden dahi meblâğ-ı mezkûr elli bin akçeye zamm olunup mütevellî-i mezbûr Hasan Efendi düyûn-ı mezkûreyi târih-i kitâb gününden zikri sebk iden odabaşı [Ömer Beşe’den] istidâne olunan üç yüz şerîfi ile yine mezbûr-dan alınan yirmi beş bin akçeden mâ’adâsının murâbahaları dahi her on akçede on bir buçuk hesâbı üzere asl-ı mâla zamm olunup bu minvâl üzere edâ olunması için cümlemiz ittifâk ve mâbeynimizde bu vech üzere re’y eyledik mütevellî-i mersûma dahi cânib-i şer’den tenbîh olunması matlûbumdur didiklerinde taraf-ı şer’den mütevellî-i mezbûra zikri sebk iden karyeteyn-i merkûmeteyn mukâta’aları mâlından her senede ellışer bin ve dahi mahsûlât ve zirâ’atden hâsıl olan akçelerden [silik] zamm ve bu minvâl üzere düyûn-ı mezkûreyi edâya tenbîh olunup vâkı’ü’l-hâl bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâdis ve’l-’işrîn min Rebî’ilevvel li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-müderrişini’l-kirâm eş-şehîr Tahsinpaşazâde Efendi, Mehmed Efendi el-müderriş, Mehmed Ağa ser-muhzırîn, fahrü’l-kuzât İbrâhim Efendi.

424 - 1661 (1072) İstanbul 9: 206a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Manisalı Çelebi Mahallesi’nin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Beşe, adı geçen mahalle sakinlerinden Abdi Ağa’nın ölümü üzerine varisleri olan üç erkek çocuğunun vasisi Nezir Ağa ile birlikte mahkemeye gelir.

Mütevelli Mehmet Beşe, vakfın kendisinden önceki mütevellisi Abdi Ağa'da vakfın 545 kuruşu kaldığını ve şimdi bu parayı çocuklarının vasisi Nezir Ağa'dan bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mehmet Beşe, mutawalli of funds endowed for the extraordinary (avarız) tax payment of İstanbul's Manisalı Çelebi neighborhood, appears in court with Nezir Ağa, guardian of three children and heirs of the late Abdi Ağa, a neighborhood resident. Mutawalli Mehmet Beşe states that Abdi Ağa, the former mutawalli of the waqf kept 545 kuruş belonging to the waqf. He adds that he has received the money in full from Nezir Ağa, guardian of Abdi Ağa's children. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi'nin avârız-ı içün mevkûfe nükûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan Mehmed Beşe bin Abdülkerim meclis-i şer' de mahalle-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem vefât iden Abdi Ağa'nın evlâd-ı sığârı Abdülkadir ve Ahmed ve Mustafa'nın vasî-i muhtârları olan işbu râfi' u'l-ki-tâb Nezir Ağa bin İbrahim mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Abdi Ağa benden mukaddem vakf-ı mezbûra mütevelli olmağla mâl-ı vakf-ı mezbûrdan her biri yedişer dirhem olmak üzere beş yüz kırk beş riyâlî kuruş mezbûr Abdi Ağa'nın yedinde kalmış idi hâlen ben yerine vakf-ı mezbûra mütevelli olmağla her biri yedişer dirhem olmak üzere meblağ-ı mezbûr beş yüz kırk beş riyâlî kuruşu bi't-tamâm ve'l-kemâl vasî-i mezbûr Nezir Ağa yedinden alup kabz eyledim min ba'd vakf-ı mezbûrun [...] sığâr-ı mezbûrûn zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' 'aşer min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Mehmed el-imam, Mehmed Çelebi bin Mehmed el-mü'ezzin, Seyyid Himmet Çelebi bin [boş], Hasan Beşe bin Abdullah, Ahmed bin Ali, Mahmud bin İbrahim.

425 - 1661 (1072) İstanbul 9: 210b/2 Dava / *Adjudication*

Anadolu'nun Akçaşehir kazasına bağlı Dramalı köyü sakinlerinden Mehmet, aynı köyden el-Hac Yunus karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet'e göre, köy sakinlerinden kardeşi Mustafa, köy sınırları içinde olup timar toprağı olan iki bölüm kestaneliğın kulanım haklarını elinde bulundururken ölmüş ve geride varis olarak çocuk bırakmamıştır. Mehmet, bu kestaneliklerin tapu haklarının yasal olarak kendisinde olmasına karşın, el-Hac Yunus'un timarlı sipahiden (sâhib-i arz) kendi adına tapu çıkardığını ileri sürer. Görüşü sorulan davalı el-Hac Yunus, davacı Mehmet'in ifadesini doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı el-Hac Yunus'u söz konusu kestaneliklerden el çekmesi ve kestanelikleri davacı Mehmet'e bırakması yolunda uyarır.

Mehmet, a resident of the Dramalı village in Anatolia's Akçaşehir district, sues el-Hac Yunus, another resident of the same village. According to Mehmet, his brother Mustafa died without issue as the possessor of the usufruct rights of a two-part, timariot-owned chestnut grove (kestanelik) in the village. Although he is entitled to the chestnut grove as the legal heir, Mehmet claims, el-Hac Yunus had the timariot (sâhib-i arz) issue himself a title deed. Questioned by the court, the defendant el-Hac Yunus corroborates the plaintiff Mehmet's testimony. In conclusion, the court instructs el-Hac Yunus to transfer the chestnut grove to Mehmet.

Vilâyet-i Anadolu'da Akçaşehir Kazâsı'na tâbi Dramalı nam karye ahâlîsinden Mehmed bin İsmail nam kimesne meclis-i şer' de yine karye-i mezbûreden el-Hâc Yunus bin Enes mahzarında takrîr-i davâ idüp karye-i mezbûre ahâlîsinden li-ebeveyn karındaşım Mustafa bilâ-veled fevt ve sancak toprağında tasarrufunda olup karye-i mezbûre sınırında vâki ma'lûmü'l-hudûd iki kıt'a kestâneliğî tapuya müstahikk oldukda hakk-ı tapu benim iken mezbûr el-Hâc Yunus sâhib-i arzdan tapulayup almışdır suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr

el-Hâc Yunus cevâbında fi'l-hakîka zikr olunan iki kıt'a bostanlı-
ğın hakk-ı tapuları mezbûr Mehmed'in iken sâhib-i arza virdüğü
bedeli ba'de'l-beyân mezbûr Mehmed'den alup ol kestâneliklerden
kasr-ı yed ve mezbûr Mehmed'e teslîme mezbûr el-Hâc Yunus'a
tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'r-râbi' 'aşer min
Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Şükrullah Beşe bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Ahmed
bin Mahmud, Ahmed Çelebi bin Yusuf, Resül bin Rıdvan.

426 - 1661 (1072) İstanbul 9: 214a/1 Dava / *Adjudication*

Defterdar vekili Süleyman Efendi, Ermeni Asvador karşısında mahkemeye çıkarak İstanbul'daki Valide Hanı'nda kalan bir Şebinkarahisarlı'nın ölümü sırasında yanında bulunan Asvador'un ölünün mirasından 1000 altın çaldığını ileri sürer. Görüşü sorulan Asvador, bu suçlamayı bütünüyle reddeder. Davacı Süleyman Efendi'den savını kanıtlaması istenir. Ancak Süleyman Efendi mahkemeye kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme, Asvador'un söz konusu altınları çalmadığına yemin etmesini ister. Sonuçta, davalı Asvador mahkemenin isteği doğrultusunda yemin ederek davayı kazanır.

Süleyman Efendi, legal agent of the minister of finance (defterdar), sues Asvador, an Armenian, claiming that he was with a person from Şebinkarahisar at his death at the Valide Inn in İstanbul and that he stole 1000 golden coins from the decedent's estate. Questioned by the court, Asvador rejects the claim in its entirety. The court asks the plaintiff Süleyman Efendi to prove his claim. He fails to do so. The court then asks Asvador to state under oath that he did not steal the golden coins in question. The defendant Asvador takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet meşhûnetehû bi'l-inâyâtî's-subhâniyyede baş defterdâr kâyim makâmı olan umdetü'l-as-

hâb ve'l-iclâl câmi'-i cevâhiri'l-emvâl âmirü'l-hazâyin bi-ahseni'l-a'mâl sâhibü'l-izz ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' Süleyman Efendi divân-ı sa'âdet-makrûnumda ma'kûd ve mahfil-i kazâda mahmiye-i İstanbul'da Vâlide Hanı'nda sâkin işbu râfi'ü's-sifr Asvador veled-i Teymur nâm Ermeni mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolu'da Karahisâr-ı Şarkî Kazâsı'na tâbi' Tafro nam karye sükkânından olup zikr olunan handa mutavattın iken mezbûrun hîn-i helâkinde yanında mevcûd olan terekesinden bin altını mezbûr Asvador gasb ve ahz idüp Hacı Sefer'e [?] virmiş ba'de's-suâl meblağ-ı mezûrî tazmîn ve bana mîrî için teslîme mezbûr Asvador'a tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Asvador cevâbında husûs-ı mezkûrî bi'l-küllîye inkâr idicek mûmâ-ileyh Süleyman Efendi'den müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin fi'l-vâki' hâlik-i mezbûrun terekesinden zikr olunan bin altını gasb ve ahz itmeyüp el-ân üzerine reddi lâzım gelmedüğüne mezbûr Asvador'a yemîn teklîf olundukda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi enzele'l-İncîl alâ İsa aleyhi's-selâm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu [fî] evâsıtı şehri Rebî'lâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hasan Çavuş bin İlyas el-mübâşir, el-Hâc İbrahim bin Abdullah, Hasan bin Mehmed, Mustafa Bey el-cündî, Ali Çelebi.

427 - 1661 (1072) İstanbul 9: 216b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Mahmut Ağa'nın vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. İstanbul'da, Hocapaşa'dan Zeyrek'in altına kadar olan bölgede Yahudilerin yerleşmesi bir fermanla yasaklanmıştır. Vekil Mustafa Çavuş, Hobyar Mahallesi'nde bulunup Yahudi Alaman Cemaati'ne ait sinagog (kenîse = kilise olarak ifade ediliyor) arsasının, bu fermana göre devlete kaldığını belirtir. Mustafa Çavuş, defterdar Hüseyin Paşa'nın 1661 (H. 1071) yılında arsayı açık artırma yoluyla

satışa çıkardığını belirterek, arsanın en yüksek peyi veren Mahmut Ağa'ya piyasa değeri (semen-i misli) olan 86.000 akçeye satıldığını ve bu paranın bütünüyle teslim alındığını söyler. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Mustafa Efendi, the legal agent Mahmut Ağa. An imperial decree (ferman) forbids Jews from residing in the area between HocaPaşa and Zeyrek in İstanbul. In accordance with the imperial decree, the legal agent Mustafa Çavuş states, the plot of a synagogue (expressed as kenîse = church) in the Hobyar neighborhood belonging to the Jewish Alaman (German) Community fell to the state. In 1661 (AH 1071), the Minister of Finance Hüseyin Paşa auctioned off the plot. The highest bid, which came from Mahmut Ağa, was 86,000 akçe, which was the market price (semen-i misli). Mahmut Ağa made payment for the plot, he adds. The court registers the sale.

Bi'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' el-mahfûf bi-sunûf-i avâtîfî'l-meliki'l-mu'în hazret-i Hüseyin Paşa taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı câi'z-zikre vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'de işbu râfi'u'l-kitâb fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud Ağa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'î [Mustafa] Efendi bin Mahmud mahzarında bi'l-ve-kâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Hâcepaşa'dan Zeyrek altında dek Yahudi [silik] sâkin olmamak üzre fermân-ı âlî sâdır olmağın mahmiyye-i mezbûre Hobyâr Mahallesinde vâki' bir taraftan mezbûr Mehmed [silik] Keyvan Ali Paşa Vakfı'na ve iki taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd üç mahzeni hâvî Alaman cemâ'atine [mahsûs] kenîse arsasının bânîsi ma'lûm olmamağın cânib-i mîriye âyid olmağla bundan akdem arsa-i mezkûre beyne'[t-tâlibîn] nidâ ve müzâyede olundukda semen-i misli olan seksen altı bin akçede mezbûr Mahmud Ağa üze-

rinde karâr idüp ziyâde [ile tâlib-i] âhar zuhûr itmemeğın arsa-i mahdûde-i mezkûreyi müvekkilim paşâ-yı müşârün-ileyh bin yetmiş bir Zilhiccesinin sekizinci [silik] Mahmud Ağa'ya seksen altı bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra meblağ-ı mezbûr müvekkilim paşâ-yı mûmâ-ileyh mîrî içün mezbûr Mahmud Ağa yedinden tamâmen alup kabz eylediğini [silik] ile müverrah rûznâmçe-i hümayûn sûreti dahi virmiştir min ba'd arsa-i mezkûre mezbûr Mahmud Ağa'nın mülk-i [müşterâsıdır] mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'sher'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min [silik] li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Kapûcîzâde Ahmed Çelebi, el-Hâc Receb el-vezzân, Hacı Yusuf bin Hüseyin, Ali bin Musa.

428 - 1661 (1072) İstanbul 9: 216b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Yusuf Ağa'nın vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. İstanbul'da, Hocapaşa'dan Zeyrek'in altına kadar olan bölgede yangından sonra Yahudilerin yerleşmesi bir fermanla yasaklanmıştır. Vekil Mustafa Çavuş, Hobyar Mahallesi'nde bulunup Yahudi Aragon Cemaati'ne ait sinagog (kenîse = kneset olarak ifade ediliyor) arsasının, bu fermana göre devlete kaldığını belirtir. Mustafa Çavuş, defterdar Hüseyin Paşa'nın 1661 (H. 1071) yılında arsayı açık artırma yoluyla satışa çıkardığını belirterek, arsanın en yüksek peyi veren Yusuf Ağa'ya piyasa değeri (semen-i misli) olan 15.000 akçeye satıldığını ve bu paranın bütünüyle teslim alındığını söyler. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Mustafa Efendi, the legal agent Yusuf Ağa. After the big fire, an imperial order (ferman) prohibited Jews from residing in the area between Hocapaşa and Zeyrek

in İstanbul. In accordance with this imperial decree, the legal agent Mustafa Çavuş states, the plot of a synagogue (expressed as kenîse = church) in the Hobyar neighborhood belonging to the Jewish Aragon Community fell to the state. In 1661 (AH 1071), the Minister of Finance Hüseyin Paşa auctioned off the plot and sold it to the highest bidder Yusuf Ağa for 15,000 akçe, which was its market price (semen-i misli). Yusuf Ağa has paid for the plot, he adds. The court registers the sale.

Bi'l-fi'l şıkk-ı evvel defterdârı olan sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâli'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' el-mahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-mu'in Hüseyin Paşa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı câi'z-zikre vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'u'l-kitâb [Yusuf] Ağa bin Hüseyin tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îsi olan Mustafa Efendi bin Mahmud mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve [takrîr-i kelâm] idüp mahmiyye-i İstanbul'da Hâce Paşa'dan Zeyrek altına gelince ba'de'l-harîk Yehûd tâyifesi sâkin olmamak üzre fermân olmağın Hâce Paşa kurbünde Hobyar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmed Paşa Vakfı'na ve bir taraftan Keyvan Ali Paşa Vakfı'na mukâta'alı menzil ırsasına ve bir taraftan eş-Şeyh Mehmed Efendi Vakfı'na ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî ve mahdûd iki [silik] müştemil Aragon cemâ'atine mahsûs kenîse-i kadîme arsasının bânîsi ma'lûm olmamağın cânib-i mîrîye â'id olmağla bundan akdem arsa-i mezkûre sûk-ı sultânîde beyne't-tâlibîn müzâyede olundukda semen-i misli olan on beş [bin akçeye] mezbûr Yusuf Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde bir akçe ile âhar tâlib zuhûr itmemeğın arsa-i mahdûde-i mezkûreyi müvekkilim paşa-yı mûmâ-ileyh bin yetmiş bir Zilhiccesi'nin beşinci günü mezbûr Yusuf Ağa'ya işbu yedine virilen mühürlü ve nişanlı rûznâmçe sûreti mücebince on beş bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylemeğın semeni olan meblağ-ı mezbûru mîrî için müvekkilim paşa-yı müşârün-ileyh merkûm Yusuf Ağa yedinden tamâmen alup kabz eyledim

min ba’d arsa-i mezkûr merkûm Yusuf Ağa’nın mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min şehri Rebî‘ilâhîr li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

429 - 1661 (1072) İstanbul 9: 218a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul darphanesi yakınlarında oturan Ayşe Hatun, Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek anne ve babasının ortak mülkiyetinde bulunup Anadolu Vilayeti’ne bağlı Maçka kazasında bulunan bir bahçe ve bir sığırın kendisine miras kaldığını, kendisinin de bunları 1000 kuruşa Ali Beşe’ye sattığını söyler. Ayşe Hatun, timar ya da vakıf mülkü olup kullanım hakları kendisinde bulunan bir çayır ve bir kenevir tarlasının kullanım haklarını da timarlı sipahi ya da müteveli izniyle toplam 30 kuruşa Ali Beşe’ye devrettiğini ve bu paraları Ali Beşe’den tahsil etmesi için Veli Beşe’yi vekil tayin ettiğini sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ayşe Hatun, who resides near the İstanbul mint, is in court with Ali Beşe. She states that she has inherited from her parents a garden in the Maçka district of the Anadolu province, along with a cow. For 1,000 kuruş, she sold these items to Ali Beşe. For 30 kuruş, she also transferred to Ali Beşe the usufruct rights of a meadow and a cannabis (kenevir) field, with the permission of the timariot or waqf mutawalli. She adds that she has appointed Veli Beşe as her legal agent to collect the proceeds from Ali Beşe. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul’da darbhâne kurbünde sâkine Ayişe Hâtun ibnet-i Mahmud meclis-i şer’de hâfızu hâze’l-kitâb Ali Beşe bin Osman mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp Vilâyet-i Anado-

lı'da Maçka Kazâsı'na tâbî' Tanya nâm karyede vâkî' bir tarafı Veli Beşe mülkine ve bir tarafı Nezir bin Fazlı mülkine ve bir tarafı Kirkos nâm Ermeni mülkine müntehî iki bâb tahtânî odayı ve bir tahta anbârı ve çârtâkı ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire mülk bâğçesini ve bir re's kara sığır ineği ve altı aded kovanı ve mahdûd-ı mezkûr zeylinde olan küçük mülk bâğçeyi bundan akdem babam mezbûr Mahmud ve vâlidem Belkıs bint-i İbrahim ile ale'l-iştirâkî's-seviyy mutasarrıflar iken merkûmân mûte'âkiben fevt olup zikri mürûr iden emlâk irsen bana intikâl itmekle hâlen ben dahi zikr olunan emlâki mezbûr Ali Beşe'ye bin kıt'a riyâlî gurusu tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra mevâzi'-i adîdede vâkî' ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a çâyırı ve bir kıt'a kenevir tarlasını dahi sâhib-i arz ma'rifetiyle merkûm Ali Beşe'ye beş gurusu bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezbûr yirmi beş riyâlî gurusu ile bedel-i mezkûr beş gurusundan cem'an otuz aded gurusu müşterî-i mezbûr yedinden tamâmen alız ü kabz idüp meblağ-ı mezbûr mahallinde kabza ve bir [...] merkûmeyi tasarrufa mezbûr Veli Beşe'yi taslît eyledim didikde gibbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin ve'l-'işrîn min Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fazlı Beşe bin Mehmed, Yunus Beşe bin İdris, Mustafa Beşe bin Mahmud, Ahmed bin İbrahim, Mehmed Beşe bin Abdullah.

430 - 1661 (1072) İstanbul 9: 220b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Opar kazasından olup İstanbul'da Küçük-karaman yakınlarında oturan Hristiyan Naskad, kardeşi Dimo ile birlikte mahkemeye gelir. Naskad, adı geçen kazaya bağlı bir köyde bulunup babalarından kendilerine miras kalan bağda bulunan yarı hissesini 2600 akçeye kardeşi Dimo'ya sattığını söyler. Naskad, yine aynı köyde bulunup kullanım hakları babaların-

dan kendilerine miras kalan, timar ya da vakıf mülkiyetinde bulunan tarlalardaki yarı hissesini de timarlı sipahi ya da müteveli onayıyla 1000 akçeye kardeşi Dimo'ya devrettiğini sözlerine ekler. Naskad, kardeşinden parasını bütünüyle teslim aldığını bildirir. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Naskad, a Christian originally from the Opar district of the Rumeli province and currently a resident of Küçük Karaman, İstanbul, appears in court with his brother Dimo. For 2600 akçe, Naskad sells to his brother his half-share in a vineyard in their homeland, which he inherited from their father. For another 1000 akçe, he transfers to his brother his half-share in the usufruct rights of certain inherited fields in the same village, with the permission of the timariot or mutawalli. Naskad states that Dimo has made payment. The court registers the sale and transfer.

Fî'l-asl Vilâyet-i Rumili'nde Opar Kazâsı'na tâbi Berzevid nâm karye sâkinlerinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Küçük Karaman kurbünde sâkin Naskad veled-i Foka nâm zimmî meclis-i şer' de libeveyne karındaşı Dimo nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp babamızdan irs-i şer' ile intikâl idüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki 'inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd dört kıt'a bağda olan nısf hisse-i şer'iyyeleri safka-i vâhide ile karındaşım mezkûr Dimo'ya cemî-i tevâbi' ve levâhıkı ile iki bin altı yüz akçeye tarafeynden îcâb u kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' idüp ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl itdikden sonra yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde mevâzi-i 'adîdede vâki lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd babam mezkûr Foko'dan bana intikâl-i âdî ile intikâl iden tarlalarda olan nısf hissemi dahi ma'rîfet-i sâhib-i arz ile karındaşım mezbûr Dimo'ya bin akçe bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz idüp ol dahi vech-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl itdikden sonra semeni mezbûr bin altı yüz akçe ile bedel-i mezbûr bin akçe ki cem'an iki bin altı yüz akçeyi karındaşım mezkûr Dimo yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan emlâk ve arâzîyi [silik] zabt ve tasarrufa merkûm Di-

mo'yu taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Mehmed ve Hasan Beşe bin Abdullah, Şükrullah bin Mustafa, Abdi bin Hüseyin, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

431 - 1661 (1072) İstanbul 9: 232a/1 Tescil işlemi / Registration

Anadolu Vilayeti'ne bağlı Kirmastı kasabasında ölen Keçecizade el-Hac Mehmet Ağa'nın mirası eşi Ayşe Hatun ile iki oğluna kalmıştır. İstanbul'un Haraççı Muhittin Mahallesi sakinlerinden olan Ayşe Hatun, kendi adına ve iki oğlunun vasisi olarak mahkemededir. Ayşe Hatun, eşi Keçecizade el-Hâc Mehmet Ağa'dan kendisine, iki oğluna ve babalarından sonra ölen iki kızına toplam 307.700 akçe miras kaldığını, bu parayla merhumun borçlarını ödediğini, miras kalan malların vergilerini ödediğini, ölümünden sonra çıkan masrafları karşıladığını, vasiyeti üzerine ölümünden sonra yoksullara yemek dağıttığını ve sonradan ölen iki kızlarının defin harcamalarını karşıladığını belirtir. Ayşe Hatun, bu harcamaların toplam 247.190 akçe tuttuğunu ve mirastan elinde yalnız 166.910 akçe kaldığını belirterek bu durumun konuyu bilen Müslümanlara sorulmasını, ifadelerinin sicile kaydedilmesini ve hüccetin bir örneğinin kendisine verilmesini ister. Mahkeme, durumu bir grup Müslümana sorar. Görüşleri sorulan kişiler, Ayşe Hatun'un ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta mahkeme, Ayşe Hatun'un ifadesini sicile kaydeder.

The estate of the late Keçecizade el-Hac Mehmet Ağa, who died in the Kirmastı town in the Anadolu province, fell to his wife Ayşe Hatun and his two sons. Ayşe Hatun, a resident of İstanbul's Haraççı Muhittin neighborhood, appears in court representing herself and, as their guardian, her two sons. She states that her

husband Keçecizade el-Hâc Mehmet Ağa bequeathed to her, her two sons, and her two daughters, who died after their father, an estate worth 307,700 akçe. She adds that she used the sum to settle the decedent's debts, pay his taxes, cover some expenses related to his death, and serve food to the poor in accordance with his will. In addition, she paid for the funeral expenses of her two daughters, who died subsequently. All these expenses add up to 247,190 akçe, she says, leaving a remainder of 166,910 akçe. She now wants knowledgeable Muslims questioned about her expenses from the estate, their testimonies registered, and a copy of the hujjet given to her. The court then questions a group of Muslims, all of whom corroborate her testimony. In conclusion, the court registers Ayşe Hatun's testimony.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi dergâh-ı âlîde sâbıkan kol kethüdâsı olup Vilâyet-i Anadolu'da Kirmastı Kasabası'nda bundan akdem fevt olan Kiçecizâde el-Hâc Mehmed Ağa bin Ahmed'in zevce-i metrûkesi ve sulbî oğulları Mehmed Ağa ve Ahmed Ağa nâm sağırlerin vâlideleri ve kibel-i şer' den mansûbe vasîleri fahrü'l-muhaddarât Ayişe Hâtun ibnet-i el-merhûm Muslihuddin Ağa mahmiyye-i İstanbul'da Haraccı Muhyiddin Mahallesi'nde hâlen sâkine olduğu menzile varup zeyli rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mûmâ-ileyh Ayişe Hâtun meclis-i mezkûrda ba'de't-ta'rîfi's-şer'î takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp zevcim müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından defter-ı kassâm nâlık olduğu üzre kendi hissem ve oğullarım mezbûrân Mehmed Ağa ve Ahmed Ağa ve babalarından sonra fevt olan kızlarım Hamide ve Hibetullah'ın hisseleri olan yüz otuz bin sekiz yüz akçe ve hâric-ez-defter-i kassâm iki re's at semeni yirmi dört bin akçe ve şâhîn nâm gulâm semeni altı bin dokuz yüz akçe ve kasaba-i mezbûra tâbi' Ozan Karaca ve Hilal Karaca nâm karyelerde vâki' iki kıt'a çiftliklerin bin yetmiş bir senesi mahsûllerinden gelen yüz kırk altı bin akçe cem'an üç yük yedi bin yedi yüz akçe makbûzum olup

meblağ-ı mezkûrun elli bin akçesini yedimde olan hüccet-i şer'iy-ye mücebince zevcim müteveffâ-yı mezbûrun ba'de't-taksîm çuka ve [...] semenlerinden Aslan nâm Yahudi'ye zuhûr iden müsbet deyne ve kırk bin akçesini Galatalı el-Hâc Fazlı Odabaşı'ya zuhûr iden müsbet deynine ve iki bin yüz akçesini Kâdîzâde Solak Ali Çelebi'ye olan deynine ve on dört bin beş yüz akçesini Kenan Beşe nâm kimesneye olan dört yüz ve beş bin beş yüz akçesini Trablus'a gönderilen Tokatî Ali Beşe ücretine ve bin dokuz yüz akçesini Kirmastı Kasabası'nda olan Yani timârına ve dokuz yüz akçesini kable'l-bey' zikr olunan atları timâr iden sâyise ve yedi yüz yirmi akçesini muhterik olan menzil arsası ücretine ve bin yedi yüz akçesini zikr olunan atları kasaba-i mezbûreden götüreren gemi navlonuna ve dört bin dört yüz koyun da'vâsı için kasaba-i mezbûreye gönderilen iki nefer mübâşire ve üç bin iki yüz seksen akçesini Trablus'a ve kasaba-i mezbûreye gönderilen evâmîr ve mekâtib harclarına ve altı bin beş yüz akçesini zikr olunan çiftliklerin iki senelik tavuk kolı resmine ve on yedi bin akçesini Trablus'da vâkî' Medîne-i Münnevver Vakfı olan hân ücreti için kol ağasına ve beş bin akçesini müteveffâ-yı mezbûrun mezârı levâzımına ve yirmi altı bin sekiz yüz akçesini ber-mûceb-i vasiyet techîz ve tekfîn ve ıskât-ı salât ve eyyâm-ı mu'tâdda it'âm-ı fukarâ için ta'âm levâzımına ve üç bin iki yüz akçesini el-Hâc Ali'ye olan müsbet deynine ve kırk bin üç yüz doksan akçesini kasaba-i mezbûrede olan düyûn-ı müsbete-i müteferrikası ashâbına ve iki bin akçesini kassâb tarafından gelen hademenin ücret-i kaziflerine ve on beş bin akçesini babaları müteveffâ-yı mezbûrdan sonra vefât iden kızlarım Hamide ve Hibetullah'ın techîz ve tekfîn ve sâyir levâzım-ı mühimmelerine harc ve sarf etmekle cem'an iki yük kırk bin yedi yüz doksan akçe masrûfum olup meblağ-ı mezkûr üç yük yedi bin yedi yüz akçeden ancak [yüz] altmış altı bin dokuz yüz on akçe makbûzum bâkî kalmıştır husûs-ı mezkûra vukûf olup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimînden istihbâr olunup haberleri ketb ve terkîm ve yedime def' ve teslim olunmak matlûbumdur didikde gıbbe'l-istihbâr zeyl-i sutûrda isimleri mes-tûr olan müslimîn fi'l-hakîka kazıyye tafsîli mürûr eylediği min-

vâl üzre oldığını haber virdiklerinde hakikat-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hasan bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî haber virmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sâmin min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân Ahmed Ağa bin Ali zevc-i mûmâ-ileyhâ, el-Hâc Mehmed Ağa kethüdâ-yı Muslihuddin Ağa, el-Hâc Mustafa Beşe bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Ivaz, Hamza Beşe bin Habib ve gayruhum es-sâbıkûn.

432 - 1661 (1072) İstanbul 9: 234a/4 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Debbagzade Hacı Hasan Mahallesi sakinlerinden Muharrem Çelebi'nin ölümünden önce vasiyetini yerine getirmesi için vasi tayin ettiği Ramazan Efendi, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Muharrem Çelebi, adı geçen mahallenin avarız vergisi giderlerini karşılamak için 50 kuruş ve mahallenin imamı için de 50 kuruşunu vakfetmiştir. Vasi Ramazan Efendi, vakfedilen toplam 100 kuruşu Mehmet Efendi'nin babası Ahmet Çelebi'ye teslim etmiş, Ahmet Çelebi'nin ölümünden sonra paraları geri almak için mirası elinde bulunduran oğlu Mehmet Efendi'yi dava etmiş, ancak Mehmet Efendi bu davayı reddetmiş, bunun üzerine vasi Ramazan Efendi savını şahitlerle kanıtlayarak, paraları geri almaya hak kazanmıştır. Şimdi vasi Ramazan Efendi, Mehmet Efendi'nin mahallenin avarız giderleri için vakfedilen 50 kuruşu bu vakfın mütevellisine teslim ettiğini, mahalle imamı için vakfedilen 50 kuruşu ise kendisine teslim ettiğini ve kendisinin de bu parayı mütevellisine verdiğini söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Prior to his death, the late Muharrem Çelebi, a resident of İstanbul's Debbagzade Hacı Hasan neighborhood, appointed Ramazan Efendi as the executor of his will. Now Ramazan Efendi is

in court with Mehmet Efendi. The decedent had endowed 50 kuruş for the payment of the extraordinary (avarız) tax of the neighborhood, and another 50 kuruş for its prayer leader (imam). The executor Ramazan Efendi gave the endowed 100 kuruş to Mehmet Efendi's father Ahmet Çelebi. Following the death of Ahmet Çelebi, he sued Mehmet Efendi, the possessor of his estate, to retrieve the 100 kuruş. Mehmet Efendi contested the case. However, Ramazan Efendi won by proving his claim through witness testimonies. Ramazan Efendi states that Mehmet Efendi has given 50 kuruş to the mutawalli of the neighborhood's cash waqf, and given him another 50 kuruş for the neighborhood's prayer leader. The latter then handed over the second 50 kuruş to the mutawalli. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Debbâğzâde Hâcî Hasan mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Muharrem Çelebi'nin vasî-i muhtârı olan Ramazân Efendi bin Zeynelabidîn meclis-i şer'î-i hatîrde işbu râfî'ü'l-kitâb Mehmed Efendi Çelebi bin Ahmed Ali mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb merhûm mezbûr Muharrem Çelebi'nin bi-tarîki'l-vasiyye mahalle-i mezbûre 'avârızı için vakf eylediği elli riyâlî gurûş ile yine mahalle-i mezbûre imâmı için vakf eylediği elli riyâlî gurûş mezbûr Mehmed Efendi'nin babası mezbûr Ahmed Çelebi'ye hayâtında vesâyetim hasebiyle teslim itmekle meblağeyn-i mezbûreyn terekesine vazî'u'l-yed olan oğlu mezbûr Mehmed Efendi'den bundan esbak da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr ve ben dahi müdde'âmı şühûd-ı 'udûl şehâdetleri ile muvâcehesinde isbât idüb terekesinden edâya hükm-i şer' lâhik olmuştur el-hâletü hâzihî mahalle-i mezbûre 'avârızı için mevkûf olan elli riyâlî gurûş 'avârız mütevellisi Mustafa'ya teslim olunmağın mahalle-i mezbûre imamı için mevkûf olan elli gurûş dahi vesâyetim hasebiyle mezbûr Ahmed Çelebi'nin terekesinden olmak üzere oğlu mezbûr Mehmed Efendi yedinden alub kabz idüb meclis-i şer'de makbûzum olan meblağ-ı mezbûr mahalle-i mezbûre mütevellisine teslim eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb

ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî min-şehri Rebî'îlâhir li-sene isneteyn
ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi bin Abdülfettâh, Bekir Halîfe bin İbrâhim, Ramazan Halîfe bin Musa, Mehmed Beşe bin Ali, Mehmed bin Recib, Hâcî Hüseyin bin [boş], Mehmed Beşe bin Hayyam.

433 - 1662 (1072) İstanbul 9: 237a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'ya bağlı Kapıdağı sakinlerinden Dimitri, baharatçı Penapot ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, Kapıdağı'na bağlı bir köyde bulunan su değirmenindeki yarım hissesini 170 kuruşa Penapot'a sattığını, aynı köyde bulunup timar ya da vakıf arazisi olan tarlasının kullanım haklarını da toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle 10 kuruşa Penapot'a devrettiğini söyler. Dimitri, toplam 180 kuruşu Penapot'tan aldığını sözlerine ekler. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Dimitri, a resident of Galata's Kapıdağı, is in court with Penapot, an herbalist. Dimitri states that, for 170 kuruş, he sold to Penapot a half-share of a water mill in a Kapıdağı village, and for another 10 kuruş, he transferred to him the usufruct rights of a waqf or timariot owned field, with the permission of the owner (sahib-i arz). He adds that he has received 180 kuruş from Penapot. The court registers the sale and transfer.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kapıdağı nâm kasabaya tâbi' Mihanya [?] nâm karyede mutavattın Dimitri veled-i Zankoc nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâmilü's-sıfır attâr Penapot veled-i İstemat nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde Kamışlık demekle ma'rûf mevzi'de vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bir göz mülk su değirmeninde olan nısf hisse-i şer'iyye-i şâyi'amı cemi'-i tevâbi' ve levâhıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i

şer'î ile mezbûr Penapot zimmî her biri yedişer dirhem gelür yüz yetmiş kıt'a riyâlî guruşa bey' ol dahi minvâl-i muharrer üzre iş-tirâ ve kabûl eyledikden sonra yine zikr olunan mevzi'de vâkî' bir taraftan Keşîş nâm zimmî tarlasına ve bir taraftan kamışlık deresine ve bir taraftan deryâyâ ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma müntehî tahmînen beş kile tohum isti'âb ider tarlamın dahi hakk-ı karâr ve tasarrufunu ma'rifet-i sâhib-i arz izn ve ma'rifeti ile her biri yedişer dirhem on kıt'a riyâlî guruşa mezbûr Penapot zimmîye tefvîz ve ferâğ ve ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezkûr yüz yetmiş riyâlî guruş ile bedel-i tefvîz olan on kıt'a riyâlî guruşu yedinden tamâmen alup kabz idüp zikr olunan değirmende olan nısf hissem ile tarla-yı mezbûrî mahallerinde kabz ve tasarrufa mezbûr Penapot zimmîyi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîkî-ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsî' 'aşer min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Osmân el-imâm, Mehmed Çelebi ibn Emrullah el-mü'ezzin, İbrâhim Bey bin Veli el-bevvâb-ı sultânî, Şük-rullah bin Mustafa, Mahmûd bin Hüseyin.

434 - 1662 (1072) İstanbul 9: 242a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Zağnos nahiyesi sakinlerinden Halil, annesi Belkıs ile birlikte mahkemeye gelerek, adı geçen nahiyede bulunup annesiyle yarı yarıya ortak oldukları çiftlik türündeki evde ve içindeki eşyalarda olan yarı hissesini 18.000 akçeye annesine sattığını söyler. Halil, yine aynı yerde bulunup mülkiyeti tımarlı sipahi ya da vakfa ait olan çayır ve tarlaların kullanım haklarını da annesiyle yarı yarıya paylaşmakta olduklarını ve bu çayır ve tarlaların kendisine ait yarı kullanım hakkını tımarlı sipahi ya da mütevellî (sâhib-i arz) izniyle 8000 akçeye annesi Belkıs'a devrettiğini sözlerine ekler. Halil, toplam 26.000 akçeyi annesi Belkıs'tan alır. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Halil, a resident of the Zağnos district, appears in court with his mother Belkıs. He states that, for 18,000 akçe, he sold to his mother his half-share in a farm in the above-stated district, which he co-owned with his mother in equal shares, along with the goods in it. For another 8000 akçe, he transfers to his mother a half-share of the usufruct rights of timariot- or waqf-owned meadows and fields in the same region, which he and Belkıs jointly own, with the permission of the owner or the mutawalli (sâhib-i arz). Halil has received 26,000 akçe from his mother Belkıs. The court registers the sale and transfer.

Havâss-ı aliyye Kazâsı muzâfâtından Terkos Nâhiyesi'ne tâbi' Yassıvıran nâm karye sükkânından Halil bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde vâlidesi işbu râfi'u'l-kitâb Belkıs bint-i Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ramazan bin Abdullah mülki ve bir taraftan Mandıracı Arslan nâm kimesne mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd karşı karşıya iki bâb tahtânî oda ve bir sofa ve bir ahûr ve fırını ve üç bi'r-i mâyi ve bir dönüm bâğı ve bâğçeyi müştemil olan çiftlik ta'bîr olunur mülk menzil nısf-ı şâyi'i benim ve nısf-ı şâyi'i âharı mezbûre Belkıs'ın mülki ve çiftlik-i mezbûrun içinde mevcûd üç re's kara sığır öküzü ve iki re's su sığırı ve öküzü ve iki araba ve iki küçük saban ve iki düğen ve kantârı beynimizde ma'lûm bir mikdâr samanın nısf-ı şâyi'i benim ve nısf-ı şâyi'i âharı vâlidem mezbûrenin mülki olup akd-i âtî sudûruna dek şâ'iyet üzre mutasarrıflar idik el-hâletü hâzihî çiftlik ta'bîr olunan menzil-i mezbûr ile içinde mevcûd olan eşyâ-i merkûmede olan nısf-ı şâyi' hissemi vâlidem mezbûre Belkıs râyic fi'l-vakt on sekiz bin akçeye bâten bey' ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl eyledikten sonra çiftlik-i mezbûr ile mutasarrıf olunan ma'lûmu'l-hudûd bir kıta çayır ile karye-i mezbûre sınırı dâhilinde mevâzi-i müte'addide olan on kıta tarlalarda olan nısf-ı şâyi' hissemin hakk-ı tasarrufunu dahi sâhib-i arzı izin ve ma'rifeti ile sekiz bin akçeye tefvîz ol dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mezbûr ile bedel-i tefvîz-i mezkûr yirmi

altı bin akçeyi vâlidem mezbûre Belkıs yedinden tamâmen alup kabz idüp çiftlik-i mezkûra müstakillen mahallinde zabt ve kabz ve tasarrufa merkûmeyi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'sher'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ sene 72

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Odabaşı bin Mahmud, Mehmed Beşe bin Hasan, Murtaza Çelebi bin Mustafa, Musa bin Mahmud, Mehmed bin Receb, Mehmed bin Ahmed, Mustafa bin Hızır.

435 - 1662 (1072) İstanbul 9: 247b/1 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Süleyman Efendi'nin vekili Mehmet Ağa, yedi Hıristiyanla birlikte mahkemeye gelir. Galata'daki Balık Pazarı yakınlarında bulunup 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında yanan ve Avrupalılara (Efrenc) ait iki kilisenin arsaları devlete kalmıştır. Bu iki kilise arsası açık artırma yoluyla satışa çıkarıldığında en yüksek peyi adları geçen yedi Hıristiyan vermiş olup bu kişiler, arsaların üzerine ev yaptıracaklarını belirterek kilise inşa etmeleri durumunda arsaların ellerinden alınarak yeniden devletin mülkiyetine geçirilmesine razı olduklarını bildirmişlerdir. Bunun üzerine Süleyman Efendi, arsaları 380.000 akçeye yedi Hıristiyana satmıştır. Vekil Mehmet Ağa, bu paranın Süleyman Efendi tarafından bütünüyle tahsil edildiğini belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mehmet Ağa, legal agent of Süleyman Efendi, the Minister of Finance (defterdar), appears in court with seven Christians. The plots of two European-owned (Efrenc) churches located near Galata's Fish Market (Balık Pazarı), fell to the state when they were destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. The plots were auctioned off. The seven Christians in question made the highest offer and agreed to buy the plots with the stipulation that they would use it only to build houses and that if they built a church, the plot wo-

uld revert to the state. Süleyman Efendi then sold the plot to the seven Christians for 380,000 akçe. The legal agent Mehmet Ağa states that Süleyman Efendi has received payment in full. The court registers the sale.

Atabe-i aliyye-i sultâniyye lâ-zâlet makrûnetehû bi'l-'inâyâtî's-sübhâniyyede bi'l-fi'l şıkk-ı evvel defterdârı kâyım-makâmı olan umdetül-emâcid ve'l-ekârim zübdetül-efâhim ve'l-e'âzım zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' Süleyman Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre [vekâlet] sâbite olan kethüdâsı fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâmilü's-sifr Asir veled-i Anton ve Covan veled-i Karlo ve Nikola veled-i Franko ve Françeşko veled-i Covan ve Tomar veled-i Bataşna ve Alton veled-i İstefan ve Tominiko veled-i Covan nâm zimmîler mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Galata dâhilinde Balık Pazarı kurbünde vâki' Efrenc kenîselerinden büyük kenîse arsasından mefrûze olup bir taraftan Sabri Mehmed Efendi mülkünden olan müşterek divara ve bir taraftan ba'zan tarîk-i âmm ve ba'zan Ebu Sa'id Efendi Vakfı'ndan ve bir taraftan ba'zan unci Yani ve ba'zan Hacı Mustafa ve ba'zan mezbûr Sabri Mehmed Efendi'nin mahzen arsası ve ba'zan tarîk-i âmma ve bir taraftan ba'zan Hasan Ağa bağçesi ve ba'zan Andon veled-i Yorgi mülküne müntehî ve mahdûd bir sarnıc ve iki bi'r-i mâ'i hâviye çan kulesinin arsası ile birbirine muttasıl olup bin yetmiş senesinde vâki' olan harîkda muhterik Sakira Françeşko ve Sante Ana dimekle ma'rûfe iki Efrenc kenîsesinin arsaları bânîsi ma'lûm olmamağla şer'an taraf-ı mîrîye âyid olmağın bundan akdem arsateyn-i merkûmeteyni taraf-ı mîrîden bey' olunmak lâzım gelmeğın sûk-ı sultânîde beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olundukda zimmîyûn-ı mezbûrûn sâkin olmak için üzerine menzil binâ idüp [silik] kenîse idersek yedimizden nez' olunup yine cânib-i mîrîden zabt olunsun ve yed-i tâlib ve râgıb olduklarında arsateyn-i mezbûreteyn semen-i misilleri olan üç yük seksen bin akçede zimmîyûn-ı mezbûrûn üzerlerinde karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itmemeğın müvekkil-i mûmâ-ileyh

Süleyman Efendi zikr olunan iki kenîse arsaları ile çan kulesi arsası kâffe-i menâfi' ve murâfıkı ve âmme-i hukûk ve tarâyıkı ile zim-mîyûn-ı mezbûrûna üç yük seksen bin akçeye bâten bey' ve teslîm ânlar dahi arsateyn-i mezbûreteyn üzerine menzil binâ itmek için iştirâk-i sevî vechi üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylediklerinden sonra semeni olan üç yük seksen bin akçeyi bi't-tamâm müvekkil-i müşârûn-ileyh Süleyman Efendi mîrî için işbu yedlerine virilen rûznâmçe-i hümayûn sûreti mücebince alup kabz eyledi ba'de'l-yevm zikr olunan iki kenîse arsaları ve çan kulesi arsası zimmiyûn-ı mezbûrunun mülk-i müşterâlarıdır mutasarrıf olsunlar didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Seyyid, Berber Kapûcı Hacı Mustafa, Ali Beş bin Ali, Berber Mehmed bin Ebubekir, Berber Mehmed bin Nuh, Osman bin Muharrem bin Abdullah, Hasan bin Hüseyin, Mustafa Çavuş bin Mahmud.

436 - 1662 (1072) İstanbul 9: 248b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Molla Gürani Mahallesi'nin eski sakinlerinden merhum Mustafa Ağa'nın hazinedarı olan merhum Ahmet Ağa'nın halası Raziye'nin iki kızı Hayrünnisa ve Fatma, Ali Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Ahmet Ağa, ölümünden önce Çingene beyi olan Siyavuş Ağa'dan bir bölgenin bir yıllık mukataasını 225.000 akçeye üstlenmiş (iltizâm), daha sonra aynı mukataayı yine 225.000 akçeye Ali Efendi'ye devretmiş ve Ali Efendi'den 85.000 akçe aldıktan sonra vefat etmiştir. Hayrünnisa ve Fatma adlı varisler, şimdi geri kalan 140.000 akçeyi bütünüyle Ali Efendi'den aldıklarını belirtirler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hayrünnisa and Fatma are the daughters of Raziye, paternal aunt of the late Ahmet Ağa, treasurer of the late Mustafa Ağa,

who lived in İstanbul's Molla Gürani neighborhood. Hayrünnisa and Fatma are in court with Ali Efendi. Before his death, Ahmet Ağa bought from Siyavuş Ağa, chief of the gypsies (Çingene beyi), the tax farming rights (iltizâm) of a region for one year for 225,000 akçe. He then transferred it to Ali Efendi for 225,000 akçe. Having received 85,000 akçe from Ali Efendi, he then passed away. Hayrünnisa and Fatma, Ahmet Ağa's heirs, now state that they have received from Ali Efendi the remaining 140,000 akçe. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Monla Gürani Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Kara Hasan Ağa Zâde Mustafa Ağa'nın hazînedârı Ahmed Ağa bin Hasan'ın babasının kız karındaşı Raziye'nin sadriye kebîre kızları ve zî-rahm cihetinden hasran vâriseleri Hayrünnisa ve Fatıma bintey-i Mehmed meclis-i şer'-i hatîrde işbu bâ'isü'r-rakîm umdetü erbâbî't-tahrîr ve'l-kalem Ali Efendi bin Hüseyin mahzarında her biri ikrâr ve i'tirâf idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa huyûtunda Kıbtıyân beyi olan Siyavuş Ağa'dan dalyan [...] ve tevâbî'i mukâta'asını bin yetmiş iki senesine mahsûb olmak üzere iki yük yirmi beş bin akçeye iltizâm ve kabûl itdikden sonra mezbûr Ahmed Ağa dahi zikr olunan mukâta'âyı yetmiş iki senesine mahsûb olmak üzere iki yük yirmi beş bin akçeye mûmâ-ileyh Ali Efendi'ye der-'uhde idüp ol dahi iltizâm ve kabûl eyledikden sonra meblağ-ı mezbûrun seksen beş bin akçesini huyûtunda mûmâ-ileyh Ali Efendi yedinden ahz ü kabz idüp bâkî yüz kırk bin akçeyi kable'l-ahz fevt olmağla hâlen meblağ-ı mezbûr yüz kırk bin akçeyi mûmâ-ileyh Ali Efendi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâmis min Cumâdelâhire li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-e'âzım ve'l-ekârim Abdülbaki Efendi, Seyyid Abdurrahman Çelebi bin Seyyid Fazlullah, Ali Beşe bin Mehmed ser-oda, Abdurrahman Çeleb bin Mehmed, el-Hâc Ahmed bin Hızır, Mehmed Ağa bin Murad, Hacı Ahmed bin Mehmed.

437 - 1662 (1072) İstanbul 9: 249b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Müftü Ali Çelebi Mahallesi'nde bulunan el-Hac İlyas Vakfı'nın mütevellisi Seyyit İbrahim, Sahaf Ahmet Efendi adlı kadı ile birlikte mahkemeye gelir. Merhum Ali, ölümünden önce vakfın adı geçen mahallede bulunan bir evini kiralamış, ölümünden sonra evin kullanım hakları bir oğlu ve iki kızına miras kalmış, sonra kızlardan birinin de ölmesiyle evin kullanım haklarının üçte birlik hissesi vakfa kalmıştır. Müteveli Seyyit İbrahim, evin üçte birlik hissesinin kullanım haklarını açık artırma yoluyla satışa çıkardığında en yüksek peyi Sahaf Ahmet Efendi'nin verdiğini belirterek bu hisseyi 8666 akçeye ona devrettiğini ve parayı bütünüyle aldığını söyler. Mahkeme de bu devir işlemi sicile kaydeder.

Seyyit İbrahim, mutawalli of the el-Hac İlyas Waqf in Istanbul's Müftü Ali Çelebi neighborhood, appears in court with Sahaf Ahmet Efendi, a judge. The late Ali had rented a house from the waqf in the above-stated neighborhood. After his death, his son and two daughters inherited the usufruct rights of the house. Later, following the death of one of the daughters, a third-share of the house returned to the waqf. The mutawalli Seyyit İbrahim auctioned off the usufruct rights of that third-share. For 8666 akçe, he transferred the share to Sahaf Ahmet Efendi, the highest bidder. The mutawalli states that he has received payment. The court registers the transfer.

Mahmiyye-i İstanbul'da Müfti Ali Çelebi Mahallesi'nde vâki' merhûm el-Hâc İlyas nâm sâhibü'l-hayrın evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan es-Seyyid İbrahim bin el-Hâc Zeyneddin meclis-i şer'î hatîrde işbû râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-kuzzât Sahhâf Ahmed Efendi bin Halil mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve [takrîr-i kelâm] idüp mütevellîsi olduğım vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Börekci Mehmed mülkine ve bir taraftan Hacı Yusuf tasarrufunda olan vakıf menzile ve bir taraftan tarîk-ı hâssa ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehi olup dört bâb fevkânî odaları ve

altlarında ahur ve bi'r-i mâi müstemil menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele-i ma'lûmeteyn ile bundan akdem mahalle-i mezbûrede vefât iden Ali bin Ahmed'in tasarrufında olup ba'de vefatihî evlâd-ı sığârı Mehmed ve Ayşe ve Hadîce'ye intikal eyledikten sonra sa-ğîre-i mezbûre Hadîce dahî vefat idüp menzil-i mezbûrda olan üç sehimde bir sehm hisse-i şâyi'ası cânib-i vakf-ı mezbûra 'âid olmuştur el-hâletü hâzihi menzil-i mezbûrda olan sülüs şâyi'-i hisse taraf-ı vakıfdan beyne't-tâlibîn ve'r-râgibîn nidâ ve müzâyede olundukda mecmû'-ı menzil-i mahdûdı mezbûr bedel-i misli olan yirmi altı bin akçede karar idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr itme- meğin tevliyet-i mahkiyem hasebiyle menzil-i mezbûrun sülüs-i şâ- yi'asının hakk-ı tasarrufını mûmâ ileyh Ahmed Efendi'ye râyic-i fi'l-vakt sekiz bin altı yüz altmış altı akçe bedel mukâbelesinde fe- râğ ve tefvîz idüp ol dahî minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve ka- bûl eyledikten sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin altı yüz altmış altı akçemi bi't-tamâm ve'l-kemâl tevliyetim hase- biyle mezbûr Ahmed Efendi yedinden vakf için alup kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezbûrun sülüs-i şâyi'i mezbûr Ahmed Efendi'nin hakk-ı müfevvezidir emsâli tasarrufı gibi mutasarrıf ol- sun didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Salih Efendi bin [silik], Mehmed Efendi el-mü'ezzin, Abdülka- dir Efendi el-mü'ezzin, Sarrâc Mustafa Bey, Mehmed Bey bin Ömer, Salih bin Mahmud Bey, Mehmed bin İbrahim

438 - 1662 (1072) İstanbul 9: 250b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Akseki Mahallesi'nin avarız vergisi giderleri için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan, vakfın eski mütevellisi Ömer Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Hasan, hale- finin görevden alınarak yerine kendisinin getirilmesinden sonra, Ömer Efendi'nin vakfın parasından 96,5 kuruş ile 17.125 akçeyi kişisel harcamaları için kullanmış olduğunu saptadığını ileri süre-

rek bu paraların geri ödenmesini ister. Görüşü sorulan davalı Ömer Efendi, davacı mütevellî Hasan'ın ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Ömer Efendi'yi bu paraları vakfa ödemesi yolunda uyarır.

Hasan, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of İstanbul's Akseki neighborhood, sues Ömer Efendi, former mutawalli of the waqf. Hasan claims that, after Ömer Efendi was discharged from the mutawalli post and he was appointed in his place, he discovered that his predecessor had spent on himself 96.5 kuruş and 17,125 akçe out of the waqf funds. Now Hasan wants Ömer Efendi to return the sum. Questioned by the court, the defendant Ömer Efendi accepts the plaintiff's charge. In conclusion, the court instructs the defendant Ömer Efendi to pay his debt to the waqf.

Mahmiyye-i istanbul'da Akseki Mahallesi 'avârizına mevkûf nükûdın bi'l-fi'l mütevellîsi olan râfi'ü'l-kitab Hasan bin Mahmud meclis-i şer'de mütevellî-i sâbık Ömer Efendi bin Osman mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelam idüp merkûm Ömer Efendi bundan akdem tevliyet-i merkumeden azl olunup yerine yeni mütevellî olmağla vakf-ı mezbûr mâlından yedişer dirhem doksan altı buçuk riyâlî gurûş ile on yedi bin yüz yirmi beş akçeyi kendi masârifine sarf ve istihlâk etmeğin zimmetinde deyn olmuşdur suâl olunup tevliyetim hasebiyle alıvirilmek murâdımdır didikde gıbbe's-suâl merkûm Ömer Efendi cevâbında fi'l-vâki' vakf-ı mezbûr mâlından mezbûru'n-na't doksan altı buçuk gurûş ile on yedi bin yüz yirmi beş akçeyi masârifime sarf ile istihlâk etmekle zimmetimde deyn olmuşdur deyü bi-tav'ihî ikrar ve i'tirâf idicek edâsına tenbîhle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Yusuf Efendi el-imâm, İbrahim Çelebi bin Mustafa, Mehmed Efendi el-mü'ezzin, Mahmud Beşe mîr-i oda, Mehmed Çelebi, Hasan Beşe bin Mehmed, Şükrullâh bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan.

439 - 1662 (1072) İstanbul 9: 253b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Atik Ali Paşa Mahallesi sakinlerinden Abdurrahman Bey, Anaştaş ile birlikte mahkemeye gelerek Galata’daki Karaköy Hamamı yakınlarında bulunup 1660 (H. 1070) yılında çıkan yangında kül olan kilisenin devlete kaldığını, kendisinin de bu kilisenin arsasını bir devlet görevlisinden satın aldığını belirtir. Abdurrahman Bey, Anaştaş’ın bu arsaya talip olarak üzerine ev yaptıracığını ve kilise yaptırması durumunda arsanın elinden alınarak devlet mülkiyetine geçmesine razı olduğunu söyler. Bunun üzerine Abdurrahman Bey, arsayı 60.000 akçeye Anaştaş’a satar ve parasını bütünüyle alır. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Abdurrahman Bey, a resident of İstanbul’s Atik Ali Paşa neighborhood, is in court with Anaştaş. The former states that from a state officer he bought the plot of a church located near the Karaköy bathhouse in Galata; the church had fallen to the state when it was destroyed in the 1660 (AH 1070) fire. He adds that Anaştaş wants to buy the plot to erect a house on it and that he has agreed to let the state confiscate the plot if he builds a church. For 60,000 akçe, Abdurrahman Bey sells the plot to Anaştaş and receives payment. The court registers the sale.

Mahmiyye-i İstanbul’da Ali Paşa-yı Atîk Mahallesi’nde fahrü’l-akrân Abdurrahman Bey bin Mustafa meclis-i şer’de Anaştaş ve led-i Garam muvâcehesinde [ikrâr] ve i’tirâf idüp mahrûsa-i Galata’da Karaköy Hammâmı kurbünde vâki’ bir tarafı ba’zan Penapot ve ba’zan diğer Penapot mülklerine ve bir tarafı ba’zan Dimitri ve ba’zan Serando menzillerine ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî Aya Yani Kenîsesi dimekle ma’rûf kenîse bin yetmiş senesinde vâki’ harîkda muhterik olup bânîsi ma’lûm olmamağla şer’an taraf-ı mîrîye âyid olmağın zikr olunan kenîse arsasını taraf-ı mîrîden semen-i ma’lûma iştirâ ve def’-i semen idüp mülk-i müştêrâm olmuşidi el-hâletü hâzihî arsa-i mersûme üzerine menzil binâ idüp bir tarîk ile kenîse idersem yedimden nez’ olunup cânib-i mîrîden

zabt olunsun deyü mezbûr Anaştaş tâlib olmağla arsa-i mezbûreyi mezbûr Anaştaş'a altmış bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi menzil binâ itmek için iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altmış bin akçeyi mezbûr Anaştaş yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm arsa-i mezbûre mezbûr Anaştaş'ın mülk-i müşterâsı olmuştur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş, el-Hâc Mehmed Efendi, İbrahim Efendi, Hüseyin Yazıcı, Şükrullah bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

440 - 1662 (1072) İstanbul 9: 258a/1 Dava / *Adjudication*

Yoros kalesi dizdarı olup Galata'nın İstinye nahiyesine bağlı Yeniköy sakinlerinden İsmail Ağa, Şileli Panaki adlı Hristiyan karşısında mahkemeye çıkar. İsmail Ağa, Sava Reis'le ortaklaşa bir gemi işlettiklerini ve Panaki'nin Sava Reis'in evine gizlice girerek, bir sandık içinde bulunup kendisine ait olan 320,5 esedi kuruş, 30 yaldız altın, 15 şerifi altın, 7000 hurda akçe ve 48 Mısır parasını çaldığını ileri sürer. Davacı İsmail Ağa, Panaki'nin görüşünün sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini istemektedir. Görüşü sorulan davalı Panaki, İsmail Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de davalı Panaki'nin itirafını sicile kaydeder.

İsmail Ağa, constable (dizdar) of the Yoros castle and a resident of Yeniköy in Galata's İstinye district, sues Panaki, a Christian from Şile. İsmail Ağa states that he and Sava Reis are jointly operating a ship. Panaki broke in to Sava Reis' home and stole from the house a chest filled with 320.5 esedi kuruş, 30 Venetian ducats, 15 şerifi golden coins, 7000 scrap akçe and 48 Egyptian coins belonging to him. Now he wants Panaki questioned and his testimony registered. Questioned by the court, the defendant Panaki corroborates İsmail Ağa's testimony. The court registers the defendant Panaki's confession.

Dîvân-ı kâ'im-makâm-ı sadr-ı a'zamîde ma'kûd mahfil-i kazâda Yoros Kal'ası dizdârı olup mahrûsa-i Galata muzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tâbî' Yeniköy nâm karye sükkânından İsmail Ağa bin İbrâhim meclis-i mezbûrda Şileli Panaki veled-i Preşkova nâm zim-mî muvâcehesinde üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Panaki târih-i kitâbdan altı gün mukaddem karye-i mezbûrede sâkin sefînde şerîkim Sava Reis'in yoldaşı olup re'is-i mezbûrun menziline duhûle me'zûn olmağla varup menzil-i mezbûrda mülküm olan bir mukaf-fel sanduğum içinde mevcûd üç yüz yirmi buçuk esedî gurus ve otuz yalduz altını ve on beş şerîfî altun ve yedi bin hurde akçe ve kırk sekiz Mısır paramı hafiyeten ahz itmişdir mezbûr Panaki'den suâl olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedime virilmesi murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Panaki kazıyye bâlâda nakli mürûr itdiği vech üzre olduğunu ikrâr ve itirâf itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhire li-sene 1072

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-âyan Mustafa Ağa Haseki, Mehmed Ağa bin Mahmud ser-muhzırân, Süleyman Ağa bin semercibaşı, Durak Bey bin Süleyman, Mehmed Bey bin Sinân.

441 - 1662 (1072) İstanbul 9: 261b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hacca giderken vefat eden Mehmet Ağa'nın mirası annesi Sayime'ye, oğlu İbrahim Ağa'ya ve kızları Saliha, Safiye, Ayşe ile Fatma'ya kalır. Merhumun çocuklarının vekili Mehmet Efendi, Derviş Ağa ile birlikte mahkemededir. Mehmet Efendi, merhumdan miras kalan Alibeyköy'deki bir değirmeni 28.000 akçe karşılığında Derviş Ağa'ya satar. Mehmet Efendi, yine merhumdan İbrahim Ağa'ya miras kalan Alibeyköy'deki tarlayı toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle 2000 akçe karşılığında Derviş Ağa'ya devrettiğini söyler. Derviş Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

The estate of Mehmet Ağa, who died on a pilgrimage to Mecca, fell to his mother Sayime, his son İbrahim Ağa, and his daugh-

ters Saliha, Safiye, Ayşe and Fatma. Mehmet Efendi, legal agent of the decedent's children, is in court with Derviş Ağa. For 28,000 akçe, Mehmet Efendi sells to Derviş Ağa a mill in Alibeyköy that the decedent bequeathed. For another 2000 akçe, he transfers to Derviş Ağa a plot in Alibeyköy that İbrahim Ağa inherited from his father, with the permission of the landowner (sâhib-i arz). Derviş Ağa corroborates Mehmet Efendi's testimony. The court registers the sale and transfer.

Bundan akdem tarîk-ı Hacc-ı şerîfde fevt olan Mehmed Ağa bin Muslihiddin Ağa'nın verâseti vâlidesi Sayime bint-i Hasan Ağa'ya ve sulbi kebîr oğlu İbrahim Ağa'ya ve sulbiye kebîre kızları Saliha ve Safiye ve Ayşe ve Fatıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûrûn İbrahim Ağa ve Sayime ve Saliha ve Safiye ve Ayşe ve Fatıma taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup Mustafa Bey bin Hüseyin ve Hasan Bey bin Abdullah şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi bin İbrahim meclis-i şer'-i kavîmde işbû kitâb-ı sıhhat-i nisâbın sâhibi 'umdetü'l-a'yân zübdetü'l-erkân Derviş Ağa bin Ali mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve itirâf idüp Havâss-ı Aliyye muzâfâtından Küçükçekmece'ye tâbi' Ali Bey nâm karyede vâki' bir tarafı müşterî-i mûmâ-ileyh değirmenine ve bir tarafı zikri âti tarlaya ve iki tarafı beylik çayıra müntehî nehir üzerinde dâyer bir göz değirmeni müteveffâ-i mezburun ile'l-vefât mülki ve yine karye-i mezburede vâki' iki tarafı zikr olunan değirmen harkına ve iki tarafı beylik çayıra müntehi bir müd tohum istî'âb ider tarla dahî hakk-ı müfevvezi olup ba'de vefâtihî zikr olunan değirmeni müvekkillerim mezbûrûnın mecmû'ına isâbet ve intikâl ve sâlifü'z-zikr tarla ancak mezbûr İbrahim Ağa'ya intikâl-i 'âdî ile intikâl etmişdi el-hâletü hâzihî müvekkillerim mezbûrûn zikr olunan değirmeni müşârün-ileyh Derviş Ağa'ya bâten yirmi sekiz bin akçeye bey' ve teslîm ol dahî iştirâ ve kabûl eyledikten sonra zikr olunan tarlamı dahî merkûm İbrahim Ağa mezbûr Derviş Ağa'ya iki bin akçe bedel mukâbelesinde ma'rifet-i sâhib-i arz ile ferâğ ve tefvîz ol dahî tefvüz ve kabûl ve kabz eyledikten sonra semen-i mezbûr yirmi

sekiz bin akçe ve bedel-i merkum iki bin akçeyi müvekkillerim mezbûrûn merkûm Derviş Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledikde ba'de'l-yevm mezbûr Derviş Ağa'nın zikr olunan değirmen mülk-i müşterâsı ve sâlifü'z-zikr tarla hakk-ı müfevvezi olmuştur keyfe mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun didiler gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm 4 min Cumâdelâhire sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

el-Hâc Osman bin Abdullah suyolcu, Ahmed Çelebi bin Osman, Şaban Efendizâde bin Abdullah Efendi, İbrahim Bey bin Abdullah, Hasan Bey, Mustafa Bey bin Hasan, Şükrullah bin Mustafa, Resul bin Rıdvan.

442 - 1662 (1072) İstanbul 9: 262b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eğin kazasının Muradlar (?) köyü sakinlerinden olup ölen Şahin adlı Ermeni'nin mirası, oğulları Serkiz ile Ohan'a kalır. Çocukların vasisi Todori, Ali Beşe ile birlikte mahkemededir. Todori, çocukların nafaka gereksinimi için Şahin'den miras kalan bir tarlayı müzayedede satışa sunar. Bu müzayedeyi 45 kuruş teklif eden Ali Beşe kazanır. Todori de söz konusu tarlayı 45 kuruşa Ali Beşe'ye toprak sahibinin (sâhib-i arz) izniyle devreder.

The estate of the late Şahin, an Armenian resident of the Muradlar (?) village in the Eğin district, fell to his sons Serkiz and Ohan. Todori, guardian of the children, appears in court with Ali Beşe. The guardian auctions off an inherited field to provide alimony for the children. For 45 kuruş, Todori transfers the field to Ali Beşe, the highest bidder, with the permission of the landowner (sâhib-i arz).

Vilâyet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tâbi' Muradlar (?) nâm karyede sâkin iken bundan [akdem] hâlik olan Şahin nâm zimmînin sulbî sağır oğulları Serkiz ve Ohan nâm zimmîler kibel-i

şer‘den mansûbe vasîleri olan Todori veled-i Asvador nâm zimmî meclis-i şer‘de Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinin 27 cemâ‘atine mahsûs odada hâlen odabaşı olan fahrü’l-akrân bâ‘isü’l-kitâb el-Hâc Ali Beşe bin Mehmed Beşe tarafından husûs-ı âti’l-beyânı tasdîka şer‘an sâbitü’l-vekâle vekîli olan Halil Beşe bin İbrahim mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan Zerdenpi (?) Deresi’ne ve bir tarafı Mehmed Beşe tarlası ve bir taraftan Keser nâm zimmî tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt’a tarla hâlik-i mezbûrun tasarrufunda olup ba‘de helâkihi intikâl-i âdi ile oğulları sağîrân-ı mezbûrâna intikâl eylemiştir lâkin sağîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâcları olmağın zikr olunan tarlayı zarûreten nafakaları için âhara tefvîzi lâzım gelmeğın bundan akdem ba‘de’l-izni’ş-şer‘î tarla-yı mezbûr beyne’t-tâlibîn mezâd olundukda kırk beş ‘aded riyâlî gurusu karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib olmamağın tarla-yı mezbûr ma‘rifet-i sâhib-i arz ile müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali Beşe’ye kırk beş kıt’a riyâlî gurusu bedeli mukâbelesinde vesâyetim hasebiyle ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedeli olan meblağ-ı mezbûr kırk beş kıt’a riyâlî gurusu müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali yedinden temâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan tarlayı mahallinde zabt ve tasarrufa müvekkil-i mezbûr el-Hâc Ali Bey’e taslît eyledim didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâbi‘ ‘aşer min Cumâdelâhire li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Mahmud Beş bin Abdullah, Ali bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Abdullah, Bekir Çelebi bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazan, Veli bin Mahmud, Hızır bin Mehmed.

443 - 1662 (1072) İstanbul 9: 263a/1 Tescil işlemi / *Registration*

El-Hac Süleyman, kurduğu vakfa mütevellî atadığı el-Hac Dilaver ile birlikte mahkemeye çıkar. El-Hac Süleyman daha önce evini şu koşullarla vakfettiğini söyler. Söz konusu evi önce el-Hac

Süleyman ve onun soyundan gelenler, el-Hac Süleyman'ın soyunun tükenmesinden sonra da ilim adamları kullanacaktır. Bu koşulların kaydedilmesinden sonra, söz konusu evin çıkan bir yangında yıprandığını belirten el-Hac Süleyman, vakfiye koşullarını değiştirmek istediğini söyler. Bu değişikliğe göre evi yine el-Hac Süleyman ve onun soyundan gelenler kullanacaktır. El-Hac Süleyman'ın soyunun tükenmesi sonrasında ise ev, kiraya verilecek ve elde edilen gelirin bir kısmı evin onarımına, kalanı da mahalle halkının avarız vergisi giderlerine harcanacaktır. El-Hac Dilaver önceki vakfiyeyi mahkemeye sunar. Sonuç olarak eski vakfiyeyi inceleyen mahkeme, vakfiye koşullarını el-Hac Süleyman'ın isteği doğrultusunda değiştirir.

El-Hac Süleyman is in court with el-Hac Dilaver, the mutawalli that he has appointed to his own waqf. El-Hac Süleyman states that some time ago he endowed his house with the following stipulations. First el-Hac Süleyman, then his line are to use the house, to be followed by scholars after the end of el-Hac Süleyman's line. Noting that the waqf-owned house was destroyed in a fire, el-Hac Süleyman now wants to alter the waqf deed (vakfiye). Under the new arrangement, el-Hac Süleyman and his line will use the house initially. After the end of his line, the house will be rented out and its rental revenue will support the maintenance of the house and the payment of the neighborhood's extraordinary (avarız) tax. El-Hac Dilaver presents to court the old waqf deed. Examining the old waqf deed, the court modifies it in accordance with el-Hac Süleyman's demands.

[silik] ve's-salâtü 'alâ nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve sahbihî ecma'în emmâ ba'd işbû kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahririne bâ'is ve bâdî budur ki mahmiyye-i İstanbul'da [silik] Mahallesinden sâhibü'l-hayrât el-Hâc Süleyman bin Abdullah meclis-i şer' de takrîr-i kelim idüp bin yetmiş senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının on beşinci [günü] mahalle-i mezbûrede vaki' bir tarafı Medine-i Münevvere Vakfı'na ve bir tarafı Abdullah Çelebi mülkine ve bir tarafı Kürk-

cibaşı Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî büyüti hâvî mülk menzilimi hasbeten li'llâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i mü'eyyed ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki mâdamki hayâtda olam menzil-i mevkûf-ı mezbûrda evvelâ kendim sakin olup vefâtımdan sonra zevcem Sayime bint-i Abdullah sâkin ve mutasarrıf ola ba'de vefâtihâ kendü 'utekâ ve 'atîkâtım [silik] tasarruf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları ba'de'l-inkırâz zevcem mezbûrenin 'utekâ ve 'atîkâtı sâkin [ve] mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlad-ı 'ulemâdan ehl-i 'ilm meskene muhtâc bir recül-i sâlih sâkin ve mutasarrıf ola ve vakf-ı mezbûrun tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedimde ola mürûr-ı eyyâmıla şerâyit-i mezkûreye ri'âyet mümkün olmazsa menzil-i mezkûrun galleli mutlak fukarâ-yı müslimîne sarf oluna deyü menzil-i mezbûrî fârîgân 'anî'ş-şevâgil ba'de't-tescîl mütevellî nasb eylediği el-Hâc Dilaver bin Abdullah nam kimesneye teslîm ol dahî kabz ve tesellüm ve sâyir mütevellîler evkâfda tasarruf eyledikleri gibi tasarruf eyledikten sonra ben mütevellî-i mezbûr ile târih-i mesfûrda mahmiyye-i mezbûrda hilâfeten mütevellî olan mefharu'l-müderrişîni'l-kirâm Mahmud Efendi huzûrunda ikrâr ve takrir-i da'vâ ve'r-rucû' hâkim-i mûmâ ileyh tescîl-i şer' ve vakfiyete hükm etdikden sonra menzil-i mezbûr bin yetmiş bir senesi Zilhiccesinin on altıncı gününde vâki' harîkda bi'l-küllîye muhterik olmağla menzil-i mezbûrî ke'l-evvel vakf için tecdîd itmişidim el-hâletü hâzihî şurût-ı mezkûrenin tebdîl ve tağyîri merraten ba'de uhrâ yedimde olmağla şurût-ı mezkûrenin ba'zısından rucû' idüp tekrâr şöyle şart eyledim ki menzil-i mezbûrda hayâtda oldukça kendim sâkini olup vefâtımdan sonra zevcem Sayime bint-i Abdullah sâkin olup ba'de vefâtihâ kendü 'utekâ ve 'atîkâtım sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları ba'de'l-inkırâz zevcem mezbûrenin 'utekâ 'atîkâtı sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâz evlâdları ve evlâd-ı evlâdları sâkin ve mutasarrıf olalar ba'de'l-inkırâzî'l-küllî menzil-i mezbûr ancak ücret-i mü'eccele-i misli ile îcâr olunup hâsıl olan ücreti ile 'imâret ve meremmet olunup fazlası 'avârız mütevellîsi yediyle mahalle-i mezbûr 'avârızına sarf

oluna ve ahâlî-i mahalle-i mezbûr vakf-ı mezbûra hasbî nâzır olalar ve sâyir şurût kemâkân ibkâ oluna deyü şart ve ta'yîn eyledim ba'de'l-yevm şart-ı sâni ile 'amel olunmak üzere tescil olunması murâdımdır didikde fi'l-vâki' yerinde olup târîh-i mezbûr ile müverrah ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin imzâsıyla mûmzât ve hatemi ile mahtûm vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve ma'mûlün-'aleyhâsında şurûtının tebdîl ve tağyîri ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedinde olduğu musarrah olduğundan mâ'adâ zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan ahbâr-ı müslimîn ve sikât-ı muvahhidîn ihbârları ile müte'ayyin ve sâbit olmağın ba'de'l-yevm şart-ı sâni ile 'amel olunmak üzere hükm olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî evâsıtı Cumâdelûlâ sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

İbrahim Çelebi Kuyumcı, Kenan Bey bin Abdullah, Mehmed bin Hasan Beşe, Abdullah Efendi el-imam, el-Hâc Yusuf bin Abdullah, Mehmed Yazıcı, Osman Çelebi bin el-Hâc Safer, Ahmed Çelebi el-mü'ezzin, el-Hâc Mehmed, Hasan Çelebi bin Hüseyin.

444 - 1662 (1072) İstanbul 9: 273a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hüseyin Paşa'nın vekili Mustafa Çavuş, Mustafa Ağa ile birlikte mahkemededir. Hâcepaşa'daki Büyük Siyesliye (?) Cemaati'ne ait yanmış kilise arsasının mülkiyeti devlete geçtiğinden, devlet adına bir müzayede düzenlenerek söz konusu arsa satışa çıkarılmıştır. Hüseyin Paşa, bu arsayı 18.000 akçelik teklifiyle müzayedeyi kazanan Mustafa Ağa'ya satar. Ödemenin yapılmasından sonra Hüseyin Paşa'nın Mustafa Ağa'ya işlemle ilgili bir ruznamçe verdiğini belirten Mustafa Çavuş, bu ruznamçeye göre işlemin bir de mahkemede tescil edilmesini ve belgesinin Mustafa Ağa'ya verilmesini ister. Mustafa Ağa'nın elindeki ruznamçeyi inceleyen mahkeme, yapılan işlemi tescil ederek belgesini taraflara verir.

Mustafa Çavuş, legal agent of Hüseyin Paşa, the Minister of Finance (defterdar), is in court with Mustafa Ağa. A church in Ha-

cepaşa belonging to the Büyük Siyesliye (?) Congregation was destroyed in a fire. Its plot, which fell to the state, was auctioned off. For 18,000 akçe, Hüseyin Paşa sold the plot to Mustafa Ağa, the highest bidder. Following the payment, Hüseyin Paşa gave Mustafa Ağa a daybook (ruzname) documenting the transaction. Now, based on the daybook, Mustafa Çavuş wants the court to register the transaction and to give the pertinent documentation to Mustafa Ağa. Examining the daybook in Mustafa Ağa's possession, the court registers the transaction and gives the two sides the requested documentation.

Bi'l-fi'l şıkk-ı evvel defterdârı sâhibü's-sa'âdet ve'l-iclâl sâhib-i ezyâlî'l-mecd ve'l-ikbâl zü'l-kadrü'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' hazret-i el-Hâc Hüseyin Paşa hazretleri taraflarından husûs-ı câ'i'z-zikri ik-râra vekîl olup nehc-i şer'î ve vech-i mer'î üzre vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş bin Mahmud meclis-i şer'de işbu ki-tâbın sâhibi Mustafa Ağa bin Murad mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Hâcepaşa'da Meydancık kurbünde Hobyâr Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ferhâd Paşa Vakfı'na ve bir taraftan ba'zan Kalone (?) Kenîsesi ve ba'zan Mesih Paşa Vakfı'na ve bir taraftan ba'zan Hayreddin Paşa Vakfı'na ve ba'zan Selime Hatun mülkine ve bir taraftan tarîk-i âmma müntehî mahzen ve bir su kuyusını müştemil Büyük Siyesliye (?) cemâ'atine mahsûs bi-zirâ'î'l-binâ dört yüz kırk zirâ' muhterik kenîse-i kadîme arsasının bânîsi ma'lûm olmamağın cânib-i mîrîye âyid olmağla bundan akdem arsa-i mezkûre beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn nidâ ve müzâyede olundukda semen-i misli olan on sekiz bin akçede mezbûr Mustafa Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde bir akçe ile tâlib-i âhar zuhûr itmemeğın arsa-i mahdûde-i mezkûreyi müvekkilim paşâ-yı mûmâ-ileyh bin yetmiş bir Zilka'desinin yirmi altıncı güninde mezbûr Mustafa Ağa'ya on sekiz bin akçeye bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin akçeyi müvekkilim paşâ-yı mûmâ-ileyhe mîrî için mezbûr Mustafa Ağa'nın yedinden tamâmen alup kabz eylediğini mukırr-ı mez-

bûr Mustafa Ağa'nın yedine mühürlü ve nişanlı bir ruznâme-i hümayûn-ı sadrî virmişdir nazar olunup mücebince istihkâken hüccet tahrîr olunmak mezbûr Mustafa Ağa'nın murâdıdır deyü takrîr-i meşrûhına mutâbika ruznâme-i hümayûn sûreti ibrâz itmeğin cânib-i şer' den mücebince işbu hurûf bi't-taleb ketb olundu fî gurrei Recebi'l-ferd li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-a'yân Ali Ağa bin Abdülmennan, fahrü'l-a'yân Boşnak Hüseyin Ağa, Helvacıbaşızâde Mehmed Ağa, fahrü'l-kitâb Hüseyin Çelebi, Mustafa Ağa bin Abdullah, Yusuf Bey bin Abdullah el-cündî.

445 - 1662 (1072) İstanbul 9: 273b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli'nin Mezistre kazasından bir grup Hıristiyanın Hıristiyan vekilleri, Mezistre'nin haraç vergisini toplamakla görevli Hasan Bey'in vekili Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelirler. Hıristiyanlar daha önce Hasan Bey'e karşı açtıkları bir davada, vergilerini düzenli olarak devlete ödemelerine karşın Hasan Bey'in kendilerinden fazladan 2100 kuruş aldığını öne sürmüşlerdir. Şimdi kimi araçlar yardımıyla Hasan Bey'le sulh yapma yoluna gittiklerini belirten Hıristiyan vekilleri, sulh için önerilen 500 kuruşu Hasan Bey'den aldıklarını ve onunla olan davalarından vazgeçtiklerini söylerler. Vekillerin bu sözlerini Mehmet Efendi de doğrular. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

The Christian legal agents of some Christian residents of Rumelia's Mezistre district appear in court with Mehmet Efendi, legal agent of Hasan Bey, collector of Mezistre's land tax for non-Muslims (haraç). In an earlier case filed against Hasan Bey, the Christians claimed to have been paying their taxes to the state regularly. Nevertheless, they said, Hasan Bey collected from them an extra 2100 kuruş. The agents now state that, upon arbitration, the Christians have settled amicably with Hasan Bey at 500 kuruş, re-

ceived payment, and dropped their case. Mehmet Efendi corroborates their testimony. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumeli'nde Mezistre Kazâsı'na tâbî' Secave [?] nâm karyeden olup kendü taraflarından asıl ve sâyir ma'lûmü'ş-şahs ve'l-esâmî zimmîler taraflarından husûs-ı âti'z-zikre sâbitü'l-vekâle vekîlleri olan Nikola veled-i Nahte ve Kanilo veled-i Yorgi ve Yani veled-i Yorgi Zerence nâm karyeden olup kendü taraflarından asıl ve sâyir ma'lûmü'ş-şahs ve'l-esâmî zimmîler taraflarından kezâlik husûs-ı âti'z-zikre sâbitü'l-vekâle vekîlleri olan Penapot veled-i Dimitri ve Anastaş veled-i Kefilo ve Nekite veled-i Mavrevi ve sağîr Anastaş nâm karyeden olup kendü taraflarından asıl ve sâyir ma'lûmü'ş-şahs ve'l-esâmî zimmîler taraflarından kezâlik husûs-ı âti'z-zikre sâbitü'l-vekâle vekîlleri olan Kanilo veled-i Aleksandre ve Anastaş veled-i Dimitri ve Dimitri veled-i Duka nâm zimmîler meclis-i şer'de sâbikan kasaba-i mezbûre harâccısı olan işbû kitâb-ı sıhhat-nisâbın sâhibi 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-me-hâmid ve'l-mekârim Hasan Bey bin Ahmed merhûm Abdi Paşa tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olup Mehmed Kethüdâ bin Mustafa ve el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Mahmud şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbit olan mefharu'l-kuzzât Mehmed Efendi bin el-Hâc İbrahim mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf idüp işbû târîh-i kitâb senesinde üzerimize lâzım gelen harâcımızı biz asâleten ve vekâleten taraf-ı mîriye edâ etmişiken mezbûr Hasan Bey bizden ve müvekkillerimizden tekrâr zulmen iki bin yüz kıt'â riyâl gurûşımızı ahz ü kabz itmekle biz dahî asâleten ve vekâleten meblağ-ı mezbûrî merkûm Hasan Bey'den da'vâ ve taleb eylediğimizde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân etmişdir el-hâletü hâzihî da'vâ-yı mezbureden merkûm Hasan Bey tavassut-ı muslihîn ile bizimle beş yüz kıt'â riyâl gurûş üzerine inşâ-i 'akd-ı sulh eyledikde biz dahî asâleten ve vekâleten sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî meclis-i şer'de bi't-tamâm ahz ü kabz eyledik ve mâ'adâ da'vâsından merkûm Hasan Bey asâleten ve vekâleten zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer' mezbûrdan

Nikola ve Yani ve Penapot ve Anastas ve Nekite ve Kanilo ve Anastas ve Dimitri meclis-i mezbûrda her biri takrir-i kelâm idüp eğer müvekkillerimiz gelüp vekâletlerimiz inkâr idüb mezbûr Hasan Bey’dan meblağ-ı mezbûrdan hisselerini taleb ve ahz iderlerse biz dâmin olduk didiklerinde mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî min Recebi’l-ferd li-sene isneteyn ve seb’îne ve elf

Şühûd

Oruç Çavuş bin Mustafa, İbrahim Beşe bin Ali, Hüseyin Efendi bin el-Brusevî, Abdülkadir Efendi bin el-Brusevî, Keşfi Mustafa Efendi, Abdi bin Hüseyin, Hasan bin Bayram, Mehmed bin Ramazan, Şükrullah bin Mustafa, Kara Ali Ağa bin [boş], Halil Bey bin Ali, Hasan bin Abdullah, el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Mahmud.

446 - 1665 (1075) İstanbul 16: 2a/3 Dava / *Adjudication*

Hatip Muhyittin Mahallesi’nin avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi Mahmut Efendi, Mehmet Dede’nin karşısında mahkemeye çıkar. Müteveli Mahmut Efendi, söz konusu vakfa ait olan bir evi Mehmet Dede’nin yıllık 300 akçeye kiraladığını, ancak son iki yıla ait kira bedeli olan 600 akçeyi ödemediğini ileri sürer. Mehmet Dede, Mahmut Efendi’nin ifadesini doğrular. Mahkeme, müteveli Mahmut Efendi lehine karar verir.

Mahmut Efendi, mutawalli of the funds endowed for the payment of extraordinary tax (avarız) of the Hatip Muhyittin neighborhood, sues Mehmet Dede. Mutawalli Mahmut Efendi claims that Mehmet Dede had rented a waqf-owned house for 300 akçe per annum. He adds that Mehmet Dede owes him 600 akçe for the last two years of rent. Questioned by the court, Mehmet Dede confirms Mahmut Efendi’s account. The court decides on behalf of the plaintiff, mutawalli Mahmut Efendi.

Mahmiyye-i İstanbul’da Hatib Muhyiddin Mahallesi avâırızına mevkûfe nukûdun hâlen mütevellîsi olan işbu bâ’isü’r-rakîm Mah-

mud Efendi ibn Yusuf meclis-i şer‘de Mehmed Dede ibn el-Hâc Mustafa mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Dede’nin taht-ı tasarrufunda olup mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Şaban Ağa mülküne ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin mülküne ve bir tarafı Hızır bin Ali mülküne ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî menziline [...] Hatib Muhyiddin Mahallesi avâırına bağlı olup kadîmü’l-eyyâmdan bu âna gelince mezbûr Mehmed Dede be-her sene üçer yüz akçe hâne avâırını edâ ider iken bin yetmiş dört ve yetmiş beş senelerinde lâzım gelen üçer yüz akçeden altı yüz akçe hâne avâırını edâdan imtinâ ider suâl olunup alıvrılması murâdıdır didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mehmed Dede kazıyye bâlâda mürûr itdiği vech üzre olduğunu bi-tav‘ihî mu‘terif olmağın mücebince ba‘de’l-hükm mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sânî min Zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene hamse ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah, Resul bin Rıdvan, Abdi bin Hamza, Bayram bin Hasan.

447 - 1665 (1075) İstanbul 16: 5a/2 Dava / *Adjudication*

Hüseyin ve Halime kardeşler, şahitleri olan Hacı Halil ve Ali ile birlikte mahkemeye gelirler. İki şahit, Rumeli’de Babadağı kasabasına bağlı Hazineci mahallesinde otururken ölmüş olan ve terekesine hazine (beytülmal) tarafından el konulan Hasan’ın Hüseyin ve Halime’nin kardeşi olduğunu söylerler. Hasan’ın Hüseyin ve Halime’den başka varisi yoktur. Hüseyin ile Halime’nin vekili Ali, hazine görevlisi olan yeniçeri Mustafa Ağa’dan davacı olurlar. Hüseyin ve Ali ölen Hasan’ın mirasının kendilerine verilmesi gerektiğini ileri sürerek Babadağı kadısından aldıkları bir hücceti mahkemeye sunarlar. Mustafa Ağa, terekeye el koyduğunu kabul etmekle birlikte söz konusu hüccetin geçersiz olduğunu öne sürer. Davacılar ise, hüccette şahit olarak adları geçen ikinci Hüseyin ve İbrahim’i mahkemeye şahit olarak çağırırlar. İkinci Hüseyin ve İbrahim, söz konusu hüccetin geçerliliğine şahit olduklarını belirtirler.

Sonuçta, mahkeme belgeyi geçerli sayarak Hüseyin ve Halime'yi haklı bulur.

The siblings Hüseyin and Halime go to court with their witnesses, Hacı Halil and Ali. Halil and Ali state that Hasan, who died while residing in the Hazineci neighborhood of the Babadağı town in Rumeli, and whose estate was confiscated by the treasury (bey-tülmal), was Hüseyin and Halime's brother. The witnesses add that Hasan had no heirs other than Hüseyin and Halime. Hüseyin and Halime's legal agent Ali sue the treasury officer Janissary Mustafa Ağa. They claim that the late Hasan's inheritance should be handed over to them. They present to court a hujjet they have received from the judge of Babadağı. Mustafa Ağa admits that he confiscated the estate, but rejects the validity of the hujjet. In response, Hüseyin and Ali invite to court a second Hüseyin and İbrahim, the witnesses mentioned in the hujjet. Hüseyin and İbrahim testify to the validity of the hujjet. In the end, the court acknowledges the validity of the document and decides on behalf of Hüseyin and Halime.

Hâlen Vilâyet-i Rumili'nde Babadağı kâdısı olan umdet-i kuzâtî'l-İslâm es-Seyyid Hasan Efendi ibn es-Seyyid Ali kibelinden hatt ve hatemini hâvî ve târîh-i kitâb senesi Zilka'desinin evâsıtı târihiyle müverrah kitâb-ı nakli vârid olup mazmûnı zikr olan Babadağı Kasabası'nda Hazineci Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin bin Yusuf nâm kimesne ile Halime bint-i Yusuf nâm hâtundan vech-i âtî üzre da'vâ-yı sahîha-i şer'iyye ile mesbûk istîşhâd-ı şer'î sudûrundan sonra udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden olup kasaba-i mezbûre mahallâtından Sarracoğlu Mahallesi sükkânından el-Hâc Halil bin İbrahim bin Ali ve Ali bin Hüseyin bin Ali nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân olup şöyle şehâdet-i şer'iyye eylediler ki sâlifü'z-zikr Hazineci Mahallesi sükkânından olup dergâh-ı âlî yeniçerilerinin elli dört ta'limhâne odasından iken Bağdad'a gider iken Diyarbekir'de vefât idüp muhallefâtı mahmiyye-i İstanbul'da dergâh-ı âlî yeniçerileri

beytü'l-mâl emîni yedinde mazbûta olan Debbâğ Hasan Beşe bin Yusuf'un müsteşhidân-ı mezbûrân Hüseyin ve Halime li-ebeveyn karındaşları olup babaları Yusuf ve anaları Amine ve cedleri Mustafa ve mesfûr isimleri zikr olunan Hazineci Mahallesi'nden müteveffâ-yı mezbûrun verâseti mezbûrân Hasan ve Halime'ye münhasıradır bunlardan gayrı vârisi ve terekesine âhar müstahikk olduğu ma'lûmumuz değildir hâlen müsteşhidân-ı mezbûrân [...] müteveffâ-yı mezbûrun terekesini vâzı'u'l-yed olanlardan hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de'ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Hüseyin bi'z-zât kendi teveccüh idüp ve mezbûre Halime müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden kendüye âyid olan üç sehimden bir sehm hissesini vâzı'u'l-yed olanlardan da'vâ ve taleb ve ahz ü kabza ve kendüye îsâle lâzım gelürse sulh ve ibrâ-ya tarafından zevci Ali bin Abdullah nâm kimesneyi vekîl nasb ve ta'yîn eyledikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl eylediğini hâvî olmağın kitâb-ı mezbûre merkûm Hüseyin ile vekîl-i mezbûr Ali talebi ile hâlen tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'u'l-yed olan dergâh-ı âlî yeniçerilerinden beytü'l-mâl emîni Mustafa Ağa ibn Sefer mahzarında feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda mezbûr Mustafa Ağa tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr lâkin kitâb-ı mezbûrun mevlânâ-yı mezbûr kıbelinden vürûdunu inkâr idicek mezbûrân Hüseyin ve Ali'den kitâb-ı ma'hûdun mevlânâ-yı mûmâ-ileyh kıbelinden vürûduna beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup zeyl-i kitâbda isimleri mestûr olan şühûd-ı tarîkdan Hüseyin bin Sefer ve İbrahim bin Ömer nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrûl-istişhâd fi'l-vâki' işbu kitâb-ı naklî mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hüseyin Efendi ibn es-Seyyid Ali kıbelinden vârid olup zeylinde olan hat ve zahrında olan hatem mevlânâ-yı mezbûrundur bizim huzûrımızda imzâ idüp ve hatm urup hatt ve hatemine bizi işhâd eyledi bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm mâ-va-

ka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe
li-sene 1075

Şühûdü'l-hâl

Abdünnebi Beşe ibn Mehmed, İsmail Efendi, İbrahim bin Mehmed, İbrahim Çelebi bin Ahmed.

448 - 1665 (1075) İstanbul 16: 6a/1 Dava / Adjudication

Esri adındaki Hristiyan, Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Esri, Mehmet Ağa'nın Trabzon'a bağlı Tirebolu köyünün subaşı iken kendisinden navl (taşıma) ücreti adı altında haksız yere 50 kuruş aldığını öne sürer. Mehmet Ağa, Esri'nin savını reddeder. Esri ise mahkemeye savını kanıtlayacak bir belge sunamaz. Davalı Mehmet Ağa, yemin ederek davayı kazanır.

Esri, a Christian, sues Mehmet Ağa. He claims that as police superintendent (subaşı) of the Tirebolu village in Trabzon, Mehmet Ağa unlawfully collected 50 kuruş from him as a transportation (navl) fee. Mehmet Ağa rejects Esri's claim. For his part, Esri fails to present to court a document supporting his claim. The defendant Mehmet Ağa takes an oath and wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Trabzon Kazâsı'na tâbi Tirebolı nâm karye'de sâkin Esri veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'de işbu bâ'isü'r-rakîm Mehmed Ağa ibn Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Ağa bin yetmiş dört senesinde karye-i mezbûrenin subaşı iken benden bi-gayr-ı hak navl-bahâ nâmına elli yedi guruş ahz ü kabz itmişdir suâl olunup istirdâd olunması murâdımdır didikde gıbbe's-suâl akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ve istihlâf itmeğin fi'l-vâki müdde'î-i mezbûr Esri'nin bi-gayr-ı hak navl-bahâ nâmına elli ese-dî guruşunu ahz ü kabz itmeyüp üzerine reddi lâzım olmaduğuna merkûm Mehmed Ağa'ya yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vef-

ki'l-mes'ûl yemîni bi'llâhi te'âlâ itmeğin mücebince bi-lâ beyyine
mu'ârazadan men' olundı mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yev-
mi'l-'işrîn min Zilhiceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf
Şühûdü'l-hâl

Abdi Çavuş el-cündî, el-Hâc Hasan Ağa vekîl-i harc, Resul bin
Mustafa, İsa bin Hasan ve gayruhum.

449 - 1665 (1075) İstanbul 16: 7a/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'daki Balaban Ağa Mahallesi'nin avarız vergisini toplama-
kla yükümlü olan Yorgi, Mahmut Ağa karşısında mahkemeye
çıkarak Yorgi, Mahmut Ağa'nın adı geçen mahallede 15 odası oldu-
ğunu ve bunlardan kaynaklanan avarız borçlarının toplam 600
akçe olduğunu ileri sürer. Mahmut Ağa'ya görüşü sorulduğunda,
söz konusu borcu kabul eder. Sonuçta Yorgi davayı kazanan taraf
olur.

*Yorgi, collector of the extraordinary tax (avarız) of the Balaban
Ağa neighborhood in İstanbul, sues Mahmut Ağa. Yorgi claims
that Mahmut Ağa owns 15 rooms in the neighborhood in questi-
on and that the associated extraordinary tax is 600 akçe. Questio-
ned by the court, Mahmut Ağa admits his debt. In the end, Yorgi
wins the case.*

Mahmiyye-i İstanbul'da Balaban Ağa Mahallesi avârızını
cem'a me'mûr olan Yorgi veled-i Dimo nâm zimmî meclis-i şer'de
Mahmud Ağa ibn Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i
kelâm idüp mezbûr Mahmud Ağa'nın taht-ı tasarrufunda olup
mahalle-i merkûmede vâki' on beşer bâb odaları mahalle-i mezbû-
renin hâne avârızına bağlı olup her bir oda için lâzım gelen kırk
akçeden min haysi'l-mecmû' altı yüz akçemi işbu bin yetmiş beş
senesi için mezbûr Mahmud Ağa edâdan imtinâ' ider suâl olunup
teslîme tenbîh olunmak murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr
Mahmud Ağa kaziyye bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre olduğu-

nı mu‘terif olmağın mûcebince ba‘de’l-hükm mâ-vaka’a ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâlis min Zilhicceti’ş-şerîfe sene 1075

Şühûdü’l-hâl

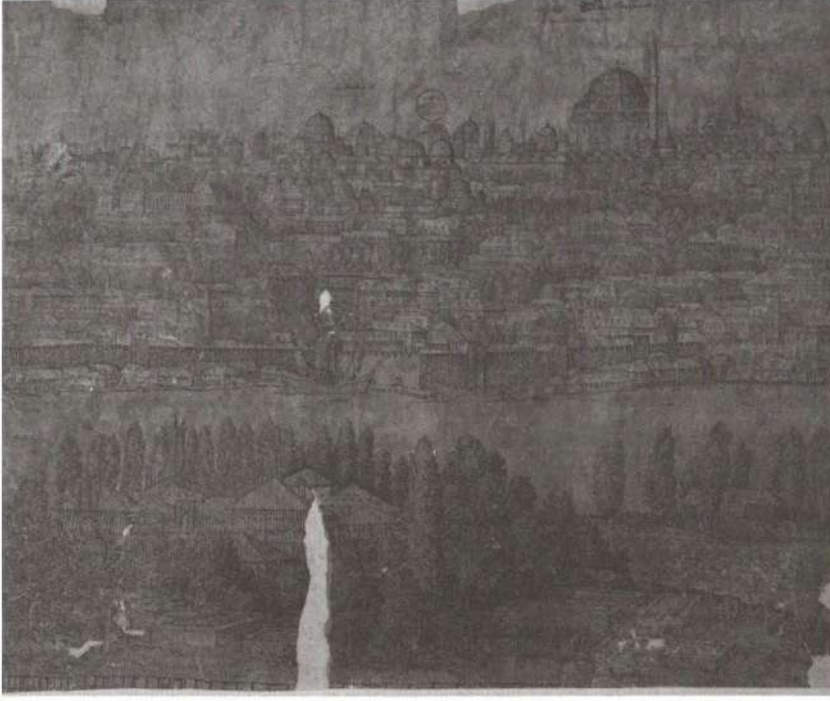
[silik]

450 - 1665 (1075) İstanbul 16: 9a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ramazan Ağa, Hasan Bey’in vekili Osman Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ramazan Ağa, Sultan Selim Camisi Vakfı’na ait olan Akkirman’a bağlı bölgelerin bir yıllık mukataasını (vergi geliri), Osman Beşe ve Mustafa Beşe adındaki vekilleri aracılığıyla vakıf mütevellisinden satın aldığını söyler. Şimdi Ramazan Ağa adı geçen vekilleri görevden alarak söz konusu mukataayı 600.000 akçeye Hasan Bey’e satmış, kendisine bir de hüccet vermiştir. Ramazan Ağa’nın sözleri sicile kaydedilir.

Ramazan Ağa arrives in court with Osman Ağa, the legal agent of Hasan Bey. Ramazan Ağa states that he has bought from the waqf mutawalli one year’s tax farming (mukataa) revenues of regions tied to Akkerman, which belongs to the Sultan Selim Mosque Waqf. He does so through his legal agents Osman Beşe and Mustafa Beşe. Ramazan Ağa adds that he is dismissing the two legal agents and selling the tax farming revenues to Hasan Bey for 600,000 akçe. He is also giving Hasan Bey a hujjet documenting this transaction. The court registers Ramazan Ağa’s testimony.

Mahmiyye-i İstanbul’da Mirahor Mahallesi’nde sâkin Ramazan Ağa ibn Yahya meclis-i şer‘de bâ‘isü’r-rakîm Hasan Bey ibn Ömer tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîka hasbe’l-vekâle vekil olan mefharu’l-a’yân Osman Ağa ibn Ali mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp merhûm ve mağfiret-nişân Sultan Selim Hân Cami-i şerîfi imâretleri evkâfından olup Vilâyet-i Rumili’nde Akkirman ve tevâbi’i mukâta‘asının yetmiş beş senesinde vâki‘ Mart’dan bin yet-

Melchior Lorichs'in 16. yüzyıla ait İstanbul panoramasında Sultan Selim Camisi.

Sultan Selim Mosque in the sixteenth-century panorama of Istanbul, by Melchior Lorichs.

miş altı senesinde vâki' Mart'a değin vakf-ı mezbûr mütevellîsin-den bedel-i ma'lûm-ı medfû'a ta'ahhüd ve iltizâm idüp mukadde-mâ zikr olunan mukâta'yı zabta tarafımdan Osman Beşe ve Mustafa Beşe'yi vekîl itmişidim el-hâletü hâzihî mezbûrânı azl idüp mukâta'a-i mesfûreyi mezbûr Hasan Bey'e altı yük akçeye der-uh-de idüp ol dahi iltizâmı ta'ahhüd ve kabûl idüp yedine hüccet-i şer'yye virmişidim kat'â mezbûrân Osman Beşe ve Mustafa Beşe'nin alâkaları yokdur didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis ve'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Abdullah, Ali Bey bin Abdullah, Osman Çelebi, Ahmed Bey Bevvâb-ı Sultânî.

451 - 1665 (1075) İstanbul 16: 10b/1 Dava / *Adjudication*

Hasan, Bozulus Kadısı Süleyman Efendi'nin kethüdası Ali Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Hasan, mahkemelik olan iki işini yoluna koymak için Ali Beşe'ye 70 kuruş değerinde bir tay ve 20 kuruş değerinde bir beygir verip bunları Kadı Süleyman Efendi'ye rüşvet olarak ulaştırmasını istediğini söyler. Hasan, verdiği rüşvetin Ali Beşe tarafından Kadı Süleyman Efendi'ye ulaştırıldığını sözlerine ekler. Hasan, şimdi verdiklerini Ali Beşe'den geri ister. Ali Beşe'ye görüşü sorulduğunda, Hasan'dan sadece 20 kuruş değerinde bir beygir alıp Kadı Süleyman Efendi'ye götürdüğünü, başka bir şey almadığını ileri sürer. Hasan'ın mahkemeye çağırıldığı şahitler, Hasan'ın savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta Ali Beşe, Hasan'dan aldıklarını geri vermesi konusunda mahkemece uyarılır.

Hasan sues Ali Beşe, the steward (kethüda) of the judge (kadı) of Bozulus, Süleyman Efendi. Hasan claims that he gave Ali Beşe a colt worth 70 kuruş and a horse worth 20 kuruş as a bribe to be delivered to judge Süleyman Efendi, in order to induce him to handle two cases appropriately. According to Hasan, Ali Beşe delivered the bribe to judge Süleyman. Now, Hasan wants the bribe returned. Questioned by the court, Ali Beşe claims that he delivered only a horse worth 20 kuruş to judge Süleyman Efendi. "I did not receive anything else" he testifies. Hasan calls to court witnesses who testify on his behalf. In the end, the court instructs Ali Beşe to return the bribe to Hasan.

Türkmen tâifesinin İzzeddin cemâ'atinden bâ'isü'l-kitâb Hasan bin Bali nâm kimesne meclis-i şer' de Vilâyet-i Anadolu'da Bozulus Kâdısı Süleyman Efendi'nin kethüdâsı olan Ali Beşe bin Osman nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kazâ-i mezbûrda merkûm Süleyman Efendi kâdı iken var efendi'ye vir deyü beynimizde ma'lûm bir husûsun temşiyesi için bi-tarîki'r-rüşve yetmiş esedî guruş kıymetlü üç yaşında bir al tayımı ve bir

âhar husûs için yirmi guruş kıymetlü bir çakal andıç bârgîrimi mezbûr Osman'a def' ve teslîm ol dahi ba'de'l-kabz mezbûr Süleyman Efendi'ye teslîm itmişidi mezbûr Osman Beşe âdemisi olmağ-la suâl olunup aynıları mevcûd ise aynılarının müstehlik ise kıymet-i şer'ıyyelerinin mezbûr Osman'dan alivirilmesi murâdındır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Osman müdde'î-i mezbûrdan vech-i muharrer üzre yirmi guruş kıymetlü bir çakal andıç bârgir alup mezbûr Süleyman Efendi'ye teslîm itdiğini ikrâr mâ'âdasını inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda tâife-i mezbûrenin Köfne [?] cemâ'atinden Osman bin Turan ve Hayan [?] Cemâati'nden Ahmed bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr yetmiş guruş kıymetli bir al tayını vech-i muharrer üzre bi-tarîki'r-rüşve efendisine vermek için mezbûr Osman'a bizim huzûrımızda def' ve teslîm ol dahi yedinden ahz ü kabz itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıyye itdiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olup mezbûr Osman merkûm Süleyman Efendi'nin âdemisi olmağla mücebince mârû'z-zikr tay ile bârgir mevcûd ise aynıların müstehlik ise kıymet-i şer'ıyyelerini müdde'î-i mezbûra teslîm ve edâya merkûm Osman'a tenbîh olunmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis ve'l-'işrîn min Zilhicceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe el-Mübâşir, Mustafa Ağa ser-muhzırân, Mehmed Çelebi bin Abdullah, Abdurrahman bin Ali, Hasan Beşe bin Abdullah, Mehmed bin Halil, Ali bin Cafer.

452 - 1665 (1075) İstanbul 16: 13a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Halep sancağındaki Maarretü'l-Mısreyn kazasına bağlı bir köyün şeri ve örfi vergileri, Saime Sultan adına toplanacaktır. 1661-63 (H. 1071-74) yıllarına ait toplam dört yıllık vergiyi toplama görevi, Saime Sultan tarafından İstanbul'da oturan Mehmet

Ağa'ya verilmiştir. Mehmet Ağa, vekilleri Hacı Abdullah, Şeyh Ahmet, Şeyh İsmail ile birlikte mahkemeye gelir. Adı geçen vekiller, söz konusu yıllara ait vergiyi toplamış ve gelirin tamamını kendisine vermişlerdir. Mahkeme, Mehmet Ağa'nın sözlerini sicile kaydeder.

Customary (örfi) and canonical (şeri) taxes of a village in the Maarretü'l-Misreyn district of Halep (Aleppo) province are to be collected in the name of Saime Sultan. Saime Sultan appoints Mehmet Ağa, a resident of İstanbul, to collect the taxes for four years, from 1661 to 1663 (AH 1071-74). Mehmet Ağa goes to court with his legal agents, Hacı Abdullah, Şeyh Ahmet, Şeyh İsmail. These legal agents have collected four years' tax and handed the total over to him in full. The court registers Mehmet Ağa's testimony.

Tâcü'l-mestûrât aliyyetü'z-zât safiyyetü's-sıfât Saime Sultan ibnetü's-Sultan Murad Hân Hazretleri'nin havâssından Vilâyet-i Anadolu'da mahrûsa-i Halebü's-Şehbâ Sancağı'nda Maarretü'l-Misreyn Kazâsı'na tâbi' Haralu nâm karye ve tevâbi'inin bin yetmiş bir ve bin yetmiş iki ve bin yetmiş üç ve bin yetmiş dört senelelerinde hâsıl olan a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı örfiyye ve sâir cüz'î ve küllî mahsûlâtını sultân-ı mûmâ-ileyhâ hazretlerinin taraf-ı bâhirü's-şereflerinden cem' ve tahsîle me'mûr olup mahrûsa-i merkûme ahâlîsi a'yânından Köse Mustafa Ağa übenâsından olup mahrûsa-i merkûme mahallâtından Saçlıhan Mahallesi ahâlîsinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Monla Gürani Mahallesi sâkinlerinden olan Mehmed Ağa ibn Ömer nâm kimesne mahfil-i şer'-i hatîrde kendi taraflarından husûs-ı âti'z-zikre nehc-i şer'î ve tarîk-ı mer'î üzere sâbitü'l-vekâle vekiller olan el-Hâc Abdullah ibn eş-Şeyh Salih ve eş-Şeyh Ahmed ibn İbrahim ve eş-Şeyh İsmail ibn el-Hâc Ahmed mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan dört senede me'mûr olduğum üzere karye-i mezbûre ahâlîsinin a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı örfiyye ve öküz akçeleri ve [...] akçelerini ve sâir cüz'î ve küllî mahsûlâtını ba'de külli hesâb mezbûrlardan

tamâmen alup kabz idüp ve mezbûrların dâyinleri el-Hâc Hızır nâm kimesneye olan dört yüz kıt'a esedî gurûş deynleri oldu deyü eyitdüğimden sonra meblağ-ı mezbûr mezbûrların yedlerinden alup kabz idüp zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdik mâ-vaka'a ketb olundu fî 23 Zilhicce sene 1075

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed , es-Seyyid ahmed bin Mehmed, Hoca Seyyid Efendi, Ahmed Paşa Cami'i İmamı Veli Efendi, [silik].

453 - 1665 (1075) İstanbul 16: 19a/2 Tescil işlemi / Registration

Amine Hatun, İstanbul'daki Koğacı Dede Mahallesi'nin avarız vergisini karşılamak için vakfedilen paranın mütevellisi Hasan Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Amine Hatun, evini istiğlal (rehin, ipotek) yoluyla 130 kuruşa Hasan Ağa'nın mütevellisi olduğu vakfa satmış, daha sonra aynı evi bir yıl için 13 kuruşa vakıftan kiralamıştır. Amine Hatun'un babası Mehmet, kızına kefil olur. Mahkeme de yapılan işlemi onaylar.

Amine Hatun goes to court with Hasan Ağa, mutawalli of the funds endowed to pay the extraordinary tax (avarız) of the Koğacı Dede neighborhood in İstanbul. She takes out a 130 kuruş mortgage (istiğlal) on her house from Hasan Ağa's waqf. Then, she rents the same house from the waqf for 13 kuruş for a year. Amine Hatun appoints her father Mehmet as her surety. The court registers these transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Aksaray kurbünde Koğacı Dede Mahallesi sâkinelerinden Amine ibnet-i el-Hâc Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre avârızına mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Ağa ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkî' bir taraftan Ayişe Hatun mül-

ki ve bir taraftan Fatıma Hatun mülki ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî odalar ve mahûtay müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-murâfık mütevellî-i mezbûr Hasan Ağa'ya her biri sekizer dirhem gelür yüz otuz kıt'a riyâlî kebîr guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslim ol dahi yedinde olan mâl-i vakf-ı mezbûr ile vech-i muharrer üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm idüp semen-i mezbûrî tamâmen yedinden ahz ü kabz itdiğimden sonra mütevellî-i mezbûr menzil-i mezkûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına dek on üç kıt'a mâru'l-vasf riyâlî kebîr guruşa bana îcâr ve teslim ben dahi istîcâr ve kabz ve tesellüm eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î meblağ-ı mezbûra ve menzil-i mezkûrun derkine ve ücret-i merkûmesine mukırra-i mezbûrenin babası işbu hâzır bi'l-meclis merkûm el-Hâc Mehmed bin Mirza nâm kimesne emr ve kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil oldum didikde mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ ketb ve kayd olundu fi's-sâdis ve'l-ışrîn min Zilhcceti's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah Bey ibn Mustafa, Abdurrahman bin Hüseyin, İbrahim Çelebi ibn Hızır, Mehmed Bey ibn Mustafa, Veli Bey ibn Mahmud, Ahmed Bey ibn Mehmed, ve gayruhum.

454 - 1665 (1076) İstanbul 16: 27b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hacı Mehmet ve Duka adlı iki kasap, kendi adlarına ve ortakları Yani ve Kosta'nın vekilleri olarak kasap esnafının kethüdası İbrahim Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Hacı Mehmet ve Duka, diğer ortaklarıyla birlikte İstanbul'un çeşitli semtlerinde kiralamış oldukları dört dükkânları bulunduğunu belirtirler. Bu dükkânlarda yaz-kış, sabahtan akşama koyun eti bulundurmak ve uygulanan narh üzerinden satış yapmak üzere aralarında sözleşmişlerdir. Hacı Mehmet ve Duka'nın isteği üzerine yapılan sözleşme mahkemece tescil edilir.

The butchers Hacı Mehmet and Duka go to court with the steward (kethüda) of the butcher tradesmen İbrahim Ağa, representing themselves and their partners, Yani and Kosta. Hacı Mehmet and Duka state that they and their partners have rented four stores around İstanbul. They have all agreed to keep sheep meat in their stores all day long, in summer and winter; and to abide by the price regulations (narh). Upon the request of Hacı Mehmet and Duka, the court registers the agreement.

Kassâb tâifesinden olup kendi taraflarından asıl ve şerîkleri Talaklı Yani ve Kosta nâm zimmîler taraflarından husûs-ı âti'l-be-yâna vekîlleri olup bi-mâ hüve tarîki's-sübût vekâletleri sâbite olan Hacı Mehmed bin Mustafa nâm kimesne ile Duka veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer' de tâife-i mezbûrenin kethüdâları olan İbrahim Ağa ibn Ömer nâm kimesne mahzarında her biri ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkillerimiz ile taht-ı icâremizde olup mahmiyye-i İstanbul'da Büyük Karaman'da aşcılar karşısında olan bir bâb ve Küçük Karaman'da yasakcılar yanında olan bir bâb ve Karagümrük'de semerci yanında olan bir bâb ve dört yol ağzında şerbetçi yanında olan bir bâb cem'an dört bâb koyun kassâbı dükkanlarımızda ba'de'l-yevm eyyâm-ı sayf ve şitâda sabâhdan ahşama değin koyun eti bulunup narh-ı cârî üzre müslimîn'e bey' itmeğe ta'ahhüd eyledik eğer ba'de'l-yevm takrîr olunan vech üzre zikr olunan dükkânlarımızda sabâhdan ahşama değin koyun eti bulunmayup müslimîn'e bey' itmeyüp iddihâr için koyunlarımızı hıfz idersek şer'an ve kânûnen üzerimize lâzım gelen icrâ olunup hakkımızdan gelinsün didiklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh Mustafa Ağa bin Mehmed Beşe, Ali Beşe ibn Mehmed kassâb-ı meydân, Şadan Efendi ibn Mehmed İmâm-ı Monla Fenari, Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhzi-rân, Hasan Beşe ibn Abdullah çukadâr, Safer bin Abdülgani.

455 - 1665 (1075) İstanbul 16: 34b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Saraya bağlı bahçelerden Dolmabahçe'nin onarılması gerekmektedir. Dolmabahçe'den sorumlu devlet görevlisi Süleyman Ağa, Vezir İbrahim Paşa'nın vekili Abdi Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Süleyman Ağa, Dolmabahçe'nin onarımı için İbrahim Paşa'nın çeşitli vergi toplayıcılarından yıllık olarak aldığı toplam 2.000.000 akçeyi kendisine teslim ettiğini söyler. Mahkeme Süleyman Ağa'nın sözlerini sicile kaydeder.

Dolmabahçe, one of the gardens owned by the Palace, needs repairs. Süleyman Ağa, state officer responsible for Dolmabahçe, goes to court with Abdi Ağa, legal agent of the Vezir (vizier) Süleyman Ağa. The former states that İbrahim Paşa handed over to him 2,000,000 akçe, which he receives annually from various tax collectors as annual obligations, for the repairs of Dolmabahçe. The court registers Süleyman Ağa's testimony.

Hadîka-i hâssadan Dolmabağçesi demekle ma'rûf bağçenin ta'mîri lâzım gelmeğin taraf-ı saltanat-ı aliyyeden bâ-fermân-ı âlî mübâşir ve emîn nasb olunan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleyman Ağa ibn Hüseyin meclis-i şer' de işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın yed-i kerîmelerine vusûli ile şeref-yâb olup sâbıkâ kâyim-makâm-ı vekâlet-i kübrâ olan vezîr-i zî-şân müşîr-i efham âsaf-mekân mü-mehhid-i bünyânî'd-devleti ve ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûfi'l-avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Hazret-i İbrahim Paşa taraf-ı karîni's-şereflerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîl olan Abdi Ağa ibn [boş] mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mukaddemâ müşârün-ileyh İbrahim Paşa Hazretleri'nin zamân-ı kâyim-makâmlıklarında zikr olunan bağçenin ta'mîri için gümrük emîni Mahmud Ağa'dan sâlyâne olunan altı yük akçe ve yave cizyedârı Hasan Ağa'dan sâlyâne olunan dört yük akçe ve koyun emîni Ahmed Ağa'dan sâlyâne olunan iki yük akçe ve Galata Voyvodası Siyavuş Ağa'dan sâlyâne olunan üç yük akçe ve sâbıkâ koyun emîni Ahmed Ağa'dan sâlyâne olu-

nan üç yük akçe ve İsmail Ağa'dan sâlyâne olunan iki yük akçe min haysi'l-mecmû' yirmi yük akçeyi müşârün-ileyh İbrahim Paşa Hazretleri bâ-fermân-ı âlî mezbûrundan tahsîl ve meblağ-ı mezbûr yirmi yük akçeyi müşârün-ileyh hazretleri bana teslîm ben dahi yedlerinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp meblağ-ı mezbûrdan müşârün-ileyh hazretleri yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Zilhicceti's-Şerife li-sene hamse ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-a'yân Eyyüb Ağa ibn Ahmed, Mustafa Ağa ibn Mahmud Beşe, Hasan Beşe ibn Abdullah Çukadâr, Muharrirü'l-hurûf Ahmed.

Istanbul 16 numaralı sicil defterinde 34b/1 kodlu hüküm.

Facsimile of case 34b/1, Istanbul court register 16.

456 - 1665 (1076) İstanbul 16: 49b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yanaki, Galata'ya bağlı bir köyde oturan bir grup Hristiyanın vekili olarak Nikola karşısında mahkemeye çıkarak söz konusu köylülerin 1663 (H. 1074) yılına ait haraçları olan 347 kuruşun toplanması ve haraççılara verilmesi için Nikola'yı vekil tayin ettiklerini söyler. Nikola, kişi başına 8 kuruş, 1 semen ve 3 akçe toplamış, daha sonra köylüler görevine son vermişlerdir. Yanaki, kendisine Nikola'nın topladığı paraları belgeleyen bir hüccet verilmesini mahkemeden ister. Nikola'ya görüşü sorulduğunda, toplam 2700 semen, 3 kuruş ve 1041 akçe topladığını ve bu paraları haraççılara verdiğini söyler. Mahkeme tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Yanaki sues Nikola as the legal agent of a group of Christians from a village in Galata. He states that the villagers had appointed Nikola to collect their 347 kuruş haraç (land tax paid by non-Muslims) for the year 1663 (AH 1074) and hand over the sum to the tax collectors. According to Yanaki, Nikola collected 8 kuruş, 1 semen and 3 akçe per person, at which point the villagers relieved him of his duties. Requesting that Nikola return the money he has collected, Yanaki asks the court to issue a hujjet documenting the money transfer. Questioned by the court, Nikola states that he has collected a total of 2700 semen, 3 kuruş, and 1041 akçe and given it to the collectors. The court registers the testimonies of the two sides.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından Marmara Nahiyesi'ne tâbi Bergos nâm karye ahâlîsinden Yorgaki veled-i Todori ve Vlace [...] ve Todori veled-i Vlace ve Dimitraki veled-i Vlace ve Penapot veled-i Papa Safir ve Sinadyo Horali ve Kiryako veled-i Makrameci ve Filaki veled-i Todori ve Yorgaki veled-i Todori ve Sori Kara Nikola ve Yorgaki veled-i Nikola ve Maderdi veled-i Vaton ve Yorgaki veled-i Nikola ve Todori veled-i Rayi ve Lefter veled-i Bandar ve Sersot veled-i Debni (?) ve Korokno veled-i Penapot ve Yanaki Dülger ve Sitor Dülger ve Nikolaki veled-i Efcan ve Dülger Fran-

ki ve sâyir ma'lûmu'l-eşhâs ve'l-esâmî zimmîler taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu yedinde olan hüccet zımnında sâbit olan Yanaki veled-i Todoraki nâm zimmî meclis-i şer' de Nikola veled-i Manol muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp müvekkillerimiz mezbûrûn bin yetmiş dört senesinde üzerlerine lâzım gelen üç yüz kırk yedi haraclarını cem' ve tahsîle ve ba'de't-tahsîl harâccılarına teslîme mezbûr Nikola'yı taraflarından vekîl ol dahi ba'de kabûli'l-vekâle be-her harâc başına sekizer esedî gurusu ve bir semen ve üçer akçe cem' ve tahsîl idüp hâlen müvekkillerim mezbûrdan merkûm Nikola'yı vekâlet-i mezbûrdan azl idüp hâlen mezbûr Nikola'dan tahsîl eylediği meblağ suâl olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedime virilmek murâdıdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Nikola cevâbında be-her harâc başına sekizer esedî gurusu ve bir semen ve üç akçe olmak üzere üç yüz kırk yedi esedi harâc için cem'an iki bin yedi yüz semen üç esedî gurusu ile üç yüz kırk yedi semen ve bin kırk bir akçeyi cem' ve tahsîl ve emirleri üzere üç esedî gurusudan mâ'adasını harâccılarına teslim eyledim deyücek vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi kethüdâ-yı muhzırân, Abdi bin Ahmed, Mehmed bin Ramazan, Zülfikar bin Hasan.

457 - 1665 (1076) İstanbul 16: 52b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Hacı Evliya Mahallesi'nin avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi Mehmet Efendi'nin ölümü üzerine, mahalleli yeni mütevellî tayini için mahkemeye başvurur. Mahalleli aralarında yeni mütevellî olarak Mahmut Efendi'yi seçtiklerini söyler. Mahmut Efendi'nin de bu görevi kabul ettiğini belirtmesi üzerine mahkeme işlemi onaylar.

Upon the death of Mehmet Efendi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary tax (avarız) of İstanbul's

Hacı Evliya neighborhood, the neighborhood residents apply to court to appoint a new mutawalli. The neighborhood residents state that they have chosen Mahmut Efendi as the new mutawalli. Mahmut Efendi testifies that he accepts the post. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da el-Hâc Evliya Mahallesi avârızına mevkûfe müteferrika nukûdun mütevellîsi olan Mehmed Efendi vefât idüp yeri mahlûle olmağın işbu bâ'isü'l-vesîka Mahmud Efendi ibn Muharrem ahâlî-i mahallenin muhtârı olup tevliyet-i mezbûre uhdesinden gelmeğe kâdir ve her vechile dindâr ve müstakîm olmağla mezbûr Mahmud Efendi kıbel-i şer'den mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundı fi's-sâlis 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl
[Silik]

458 - 1665 (1076) İstanbul 16: 55b/2 Tescil işlemi / Registration

Eğin Sancağı Beyi Abdülmümin Bey'in vekili Zülfikar Bey, Ahmet ve Abdülmümin Bey'in oğlu Ali Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Zülfikar Bey, Abdülmümin Bey'in tasarrufunda bulunan Eğin sancağının gelirlerini toplamaya ve Abdülmümin Bey'in Hasan Beşe'ye olan 2000 kuruşluk borcunu ödemeye ve fazlasını da kendisine vermeye adı geçen Ahmet ve Ali Bey'i vekil tayin ettiğini söyler. Ahmet ile Ali Bey vekâleti kabul ederler. Mahkeme de bu tayin işlemini onaylar.

Zülfikar Bey, legal agent of Eğin governor (sancak beyi) Abdülmümin Bey, goes to court with Ahmet and Abdülmümin Bey's son, Ali Bey. Zülfikar Bey states that he has appointed Ahmet and Ali Bey as legal agents to collect the revenues of the Eğin district

assigned to Abdülmümin Bey. They are to pay Abdülmümin Bey's 2000 kuruş debt to Hasan Beşe and bring him the excess. Ahmet and Ali Bey accept the agency. The court registers the appointments.

Vilâyet-i Anadolu'da Eğin Sancağı beyi olan umdetü'l-ümerâ Abdülmümin Bey ibn Cafer tarafından zikri âtî tevkîli ikrâra vekîl olduğu Ahmed Bey ibn Osman ve Ramazan bin Fatih şehâdetleri ile sâbit olan Zülfikar Bey bin Garib meclis-i şer'de mezbûr Abdülmümin Bey'in sulbî kebîr oğlu Ali Bey ile Ahmed ibn Mehmed mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr Abdülmümin Bey mutasarrıf olduğu sancağın mahsûl-ı âdîsini târîh-i kitâb senesi Muharremi ibtidâsından zabta ve ahz ü kabza ve ba'de'l-kabz işbu hâzır bi'l-meclis Hasan Beşe'ye olan iki bin gurus deynini edâya ve fazlasını kendüye teslîme tarafından mezbûrânı vekîl nasb ve ta'yîn eyledi didikde anlar dahi kabûl ve hıdmet-i lâzîmesini edâya ta'ahhüd itdiklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'r-râbi' 'aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-mezbûrûn

459 - 1665 (1076) İstanbul 16: 56a/1 Tescil işlemi / Registration

Saraya ait bahçelerden olan Dolmabahçe'nin onarılması gerektiğinde, bu iş için fermanla görevlendirilen Süleyman Ağa, Gümrük Emini İbrahim Ağa'nın vekili Seyyit Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Süleyman Ağa, yaptığı iş karşılığında İbrahim Ağa'dan 500.000 akçe aldığını, başka alacağı kalmadığını söyler. Mahkeme, Süleyman Ağa'nın sözlerini sicile kaydeder.

Süleyman Ağa, who has been put in charge by an imperial order (ferman) of repairing of Dolmabahçe (one of the gardens of the Palace), goes to court with Seyyit Mehmet, legal agent of cus-

toms officer (gümrük emini) İbrahim Ağa. Süleyman Ağa states that he has received 500,000 akçe from İbrahim Ağa for his services. There are no further payments due, he adds. The court registers Süleyman Ağa's testimony.

Hadîka-i hâssadan Dolma Bağçesi demekle ma'rûf bağçenin ta'mîri lâzım gelmeğın bâ-fermân-ı âlî mübâşir ve emîn nasb olunan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleyman Ağa ibn Hüseyin meclis-i şer'de Halebü's-Şehbâ gümrüğü emti'ası emîni olan bâ'isü'l-ki-tâb İbrahim Ağa ibn [boş] tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîl olan Küçük Emir demekle ma'rûf es-Seyyid Mehmed mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp zikr olunan bağçenin ta'mîri için mezbûr İbrahim Ağa'dan sâlyâne olunan beş yük akçeyi merkûm İbrahim Ağa'dan bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim meblağ-ı mezbûrdan merkûm İbrahim Ağa yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-âşir mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-Hâl

Eyyüb Ağa ibn Ahmed, Mustafa Ağa ser-muhzırân, Abdülbaki Çelebi ibn Ahmed, muharrirü'l-hurûf Sefer.

460 - 1665 (1076) İstanbul 16: 57a/1 Tescil işlemi / Registration

Beylerbeyi olan Abdülbaki Bey, Ebubekir Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Abdülbaki Bey, tasarrufunda bulunan bir nahiyenin bir yıllık ürününü 600 kuruşa Ebubekir Bey'e sattığını söyler. Abdülbaki Bey parasını peşin olarak almıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Governor-general (beylerbeyi) Abdülbaki Bey goes to court with Ebubekir Bey. Abdülbaki Bey states that he has sold the annual product of a district (nahiye) under his tenure to Ebubekir Bey for 600 kuruş. He adds that he received the full payment in advance and in cash. The court registers the transaction.

Hâlen beylerbeyi olan Abdülbaki Bey ibn Cafer meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’l-kitâb Ebubekir Bey ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mutasarrıf olduğım beyliğimden Abıdehr [?] Nâhiyesi’nin târîh-i kitâb senesi Rebiulevvelî guresinden bir sene tamâmına değin hâsıl olacak mahsûl-i âdîsini mezbûr Ebubekir Bey’e altı yüz esedî gurusâ der-‘uhde ol dahi kabûl itdikden sonra meblağ-ı mezbûr altı yüz esedî gurusunu ber-vech-i peşîn mezbûr Ebubekir yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâkı‘ bi’l-emr ketb olundu fi’s-sâdis ve’l-‘işrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Bey ibn Sadullah, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Çelebi ibn Yahya, Sefer Bey ibn Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Ahmed.

461 - 1665 (1076) İstanbul 16: 57b/3 Dava / *Adjudication*

Fatma Hatun ve Neslihan Hatun’un vekili Hüseyin Çelebi, Beytülmal Emîni Ali Efendi karşısında mahkemeye çıkar. Hüseyin Çelebi, İstanbul’da misafir olarak bulunurken ölen Mustafa’nın mirasının eşleri Fatma Hatun ve Neslihan Hatun ile çocukları Şaban ve Mehmet’e kaldığını söyler. Hasan ve Hüseyin Çelebi adındaki şahitler de vekil Hüseyin Çelebi’nin savını doğrular. Vekil Hüseyin Çelebi daha önce Rumeli’ye bağlı bir kasabanın kadısından almış oldukları hücceti de mahkemeye sunarak mirasın kendisine verilmesi gerektiğini ileri sürer. Mirası elinde bulunduran Beytülmal Emîni Ali Efendi, hüccetin adı geçen kadı tarafından yazılmadığını ve geçersiz olduğunu ileri sürer. Vekil Hüseyin Çelebi ise, söz konusu hüccette şahit olarak adı geçen Hasan ve Hamza’yı mahkemeye çağırarak savını kanıtlar. Davayı kazanan vekil Hüseyin Çelebi, Ali Efendi’nin elinde olan miras mallarını alır. Vekil Hüseyin Çelebi, malların tamamını aldığını mahkemeye bildirir. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Hüseyin Çelebi, legal agent of Fatma Hatun and Neslihan Hatun, sues treasury officer (beytülmal emini) Ali Efendi. Hüseyin Çelebi claims that the estate of Mustafa, who died while visiting İstanbul, fell to his wives, Fatma Hatun and Neslihan Hatun, and his children, Şaban and Mehmet. Witnesses Hasan and Hüseyin Çelebi confirm agent Hüseyin Çelebi's claim. Presenting the court with a hujjet issued by the judge of a Rumelia town, agent Hüseyin Çelebi claims that the estate should be given to his clients. Treasury officer Ali Efendi, who has been keeping the estate, claims that the hujjet was not issued by the judge in question and that it is invalid. Agent Hüseyin Çelebi brings to court Hasan and Hamza, who are cited as witnesses in the hujjet, and proves his claim. Winning the case, Hüseyin Çelebi takes over the estate from Ali Efendi. Hüseyin Çelebi states that he has received the estate in full. The court registers the transaction.

Bi'l-fi'l Vilâyet-i Rumili'nde İlbasan[?] Kasabası Kâdısı olan Seyyid Mehmed Efendi bin Ali bin Abdullah kıbelinden hatt ve hatemini hâvî ve bin yetmiş beş senesi Zilhicce'sinin dokuzuncu günü târihiyle müverrah Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne yediyle nakl-i şer'î vârid olup mazmûnı Kasaba-i Beldesan mahallâtından Arslan Bey Mahallesi sâkinelerinden olup kendi sadrî sağır oğulları Şaban ve Mehmed ibn Mustafa'nın kıbel-i şer'den mansûbe vasileri olan Fatıma bint-i Cafer ve Neslihan bint-i Bali nâm hâtunlardan asâleten ve vesâyeten da'vâ-yı sahîha-i şer'iyye ile mesbûku's-şehâdet-i şer'î sudûrundan sonra mahalle-i mezbûre sükkânından olup udûl-i ricâlden Hüseyin Çelebi ibn Mehmed bin Abdullah ve Hasan bin Ali bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'n-nakl ve't-tahvîl mahall-i cerh ve ta'dilde her biri şehâdet-i şer'iyye eylediler ki mahalle-i mezbûre ahâlîsinden olup bundan akdem mahmiyye-i Kostantiniyye'de Sarrâchânebaşı'nda Semerciler Çarşusu'nda vâki' odaların birinde müsâferet tarikiyle sâkin iken fevt olup terekesi mahmiyye-i mezbûrede beytül-mâl emîni yedinde mazbûta olduğu mesmû'umuz olan Celverat [?] demekle şehîr Mustafa bin Mehmed nâm mütevef-fânın mezbûretân Fatıma ve Neslihan zevce-i metrûkeleri ve sağî-

rân-ı merkûmân Şaban ve Mehmed Çelebi oğulları olup müteveffâ-yı mezbûrun verâseti mezbûrûna münhasıra olup gayrı vârisi ve terekesine âhar müstahikk olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üze şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûretân Fatıma ve Neslihan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrî emîn-i mezbûrdan ve sâyir vâzi'ü'l-yed olanlardan da'vâ ve taleb ve ahz ü kabz ve kendülere îsâle ve kabz ü îsâle mütevakkıf olduğu umûrun küllisine işbu nâkilü'l-kitâb Hüseyin Çelebi ile kabûl ve hıdmet-i lâzımesin edâya müte'ahhid olduğunu hâvî bulunmağın kitâb-ı mezbûr vekîl-i mezbûr Hüseyin Çelebi ile müteveffâ-yı mezbûrun bi-tarîki'l-emâne terekesine vâzi'ü'l-yed olan Ali Efendi ibn Hasan mahzarında feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda mezbûr Ali Efendi kitâb-ı mezbûrun mevlâ-yı mezbûr kibelinden vürûdını inkâr itmeğın mezbûr Hüseyin'den kitâb-ı mezbûr mevlânâ-yı mezbûr kibelinden vürûdına beyyine taleb olundukda zeyl-i kitâbdâ isimleri mektûb olan şühûd-ı mezbûrûn Hasan bin Musa ve Hamza bin Hüseyin nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer' de hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka kitâb-ı mezbûr mevlânâ-yı mezbûr kibelinden vârid olup zeylinde olan hatt ve hatem dahi hatt ve hatemi olup bizim yanımızda imza ve hatem urup bizi işhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üze şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm vekîl-i mezbûr Hüseyin meclis-i mezbûrda merkûm Ali Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden iki re's eğrice torı bârgîr ve bir köhne pancar [?] ve bir köhne eğer ve bir köhne [...] ve bir sâde kantâr ve iki köhne garar ve bir köhne kilim ve bir köhne dabanca ve bir bakır ibrık ve bir köhne sermedi çuka ve bir köhne kırmızı takyeyi ve vekâletim hasebiyle merkûm Ali Efendi yedinden ahz ü kabz idüp müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden mezbûr Ali Efendi yedinde bir akçe ve bir habbe kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Bey bin Sinan, Mehmed Bey bin Abdullah, Mustafa Bey bin Hasan, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükrullah Çelebi bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan.

462 - 1665 (1076) İstanbul 16: 58a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Su taşımakla görevli Muharrem Bey, Sakabaşı Hasan Ağa'dan aldığı tezkireye uygun olarak çeşitli yerlere su taşıdığını söyler. Muharrem Bey, Sakabaşı Hasan Ağa'nın imzasını ve mühürünü taşıyan tezkireyi mahkemeye sunarak kendisine hüccet verilmesini ister. Mahkeme, tezkireyi inceledikten sonra Muharrem Bey'e istediği hücceti verir.

Water carrier Muharrem Bey states that he has been delivering water to several places in accordance with a certificate (tezkire) he has received from Hasan Ağa, corporal of the Janissaries (sakabaşı). Muharrem Bey presents to court the certificate bearing the signature and seal of Sakabaşı Hasan Ağa, and requests a hujjet. After examining the certificate, the court issues the requested hujjet to Muharrem Bey.

İşbu bâ'isü'r-rakîm Muharrem Bey ibn Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp Mahmiyye-i İstanbul'da At Meydanı çeşmesinde gedikli at sakası olup menzîlim önünde olan musluğa ve Semerciler Hanı içinde olan musluğa ve sâir yerlere su götürmek için bi'l-fi'l sâbikan sakabaşı olan Hasan Ağa bana izin virüp mücebince yedime kendi imzâsıyla müzmâ ve hatemi ile mahtûm ve bin altmış yedi senesi Zilka'desi evâyili ile müverrah tezkire virmişidi nazar olunup mücebince istihkâmen hüccet olunmak murâdıdır deyü min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık tezkire ibrâz idüp nazar olundukda takrîr-i mezbûruna mutâbık olmağın istihkâmen işbu hurûf savb-ı şer'den tahrîr olundu fi's-sânî ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdi bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazan, Resul bin Mustafa, Gazanfer bin Müvekkil, Musalli ibn Ahmed.

463 - 1665 (1076) İstanbul 16: 69b/4 Tescil işlemi / Registration

Anadolu Vilayeti'nin Revah (?) kasabasındaki bir timara berat belgesiyle mutasarrıf olan Recep Bey, Şeyh Ahmet ile birlikte mahkemeye gelir. Recep Bey, söz konusu timarın öşür gelirinden iki yıllık mahsul olan 200 keyl hububatı Şeyh Ahmet'in haksız yere aldığı belirtir. Bu ürün mahsulünü Şeyh Ahmet'ten geri almak için emr-i şerif belgesi edildiğini belirten Recep Bey, şimdi mahkemede Şeyh Ahmet'ten 200.000 akçe tahsil ettiğini söyler. Mahkeme de Recep Bey'in sözlerini sicile kaydeder.

Recep Bey, who holds tenure over a fief land (timar) in the Revah town in Eastern Anatolia by an imperial appointment (berat), goes to court with Şeyh Ahmet. Recep Bey claims that Şeyh Ahmet unlawfully confiscated 200 bushel (keyl) of grain, which corresponds to two years' product from tithe (öşür) revenue of the fief land. Recep Bey states that he received a Sultanlic order (emr-i şerif) to get back the product from Şeyh Ahmet. Now, in court, Recep Bey states that he has collected 200,000 akçe from Şeyh Ahmet. The court registers Recep Bey's testimony.

Vilâyet-i Anadolu'da Revah (?) Kasabası'na tâbi' Gülmas nam timârın berât-ı âlişân ile mutasarrıfı olan Receb Bey bin Osman nam kimesne meclis-i şer' de Şeyh Ahmed bin eş-Şeyh Hasan nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şeyh Ahmed mutasarrıf olduğım timâr-ı mezbûr re'âyâsının mahsûlâtı öşrinden iki sene fuzûlen ahz ü istihlâk itdiği iki yüz keyl arpa ve buğday ve [...] mezbûr Şeyh Ahmed'den alivirilmesi için yedime emr-i şerîf virdikten sonra zikr olunan hubûbât için mezbûr Şeyh Ahmed yedinden iki bin akçe ahz ü kabz itdim didikde gıbbe't-tas-

dîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sâdis min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Bayram, Resül bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan, Mehmed Çelebi kethüdâ-yı muhızırân, gayruhum mine'l-huzzâr.

464 - 1665 (1076) İstanbul 16: 81a/3 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeriler kirbası (bez, kumaş) için ocaklık olarak belirlenmiş olup Yenişehir'in Fener nahiyesindeki 36 Hristiyan köyünden 22 kişi mahkemeye gelirler. Köylüler, 1665 yılı için ödemeleri gereken 42.201 kirbas ile kirbas başına düşen beşer akçeyi toplayıp İstanbul'daki anbarcıbaşına teslim etmesi için Hristo'yu vekil tayin ettiklerini söylerler. Hristo da bu vekâleti kabul eder. Sonuç olarak yapılan işlem tescil olunur.

22 individuals from the 36 Christian villages in the Fener district (nahiye) of Yenişehir arrive in court. They have all been designated as a family estate (ocaklık) to provide linen cloth (kirbas) for the janissaries. The villagers state that they have appointed Hristo as their legal agent to collect 42,201 pieces of cloth (kirbas) and 5 akçe per cloth for the year 1665. He is to deliver it to chief storekeeper (anbarcıbaşı) in İstanbul. Hristo accepts the legal agency. The court registers the appointment and acceptance.

Dergâh-ı âlî dâme merci'an bi'l-e'âlî yeniçerileri kirbâs için ocaklık ta'yîn olunan medîne-i Yenişehir muzâfâtından Fener Nâhiyesi'nde ağrefe defterinde olan otuz sekiz pâre karyelerden Sehur nam karyeden Yani veled-i Armakan ve Kayrice nam karyeden Hristodoli veled-i Mantov ve Lezdon [?] nam karyeden Tobos veled-i Anton ve Kirasu nam karyeden Dimitri ve Forne nam karyeden Demla veled-i Totoş ve Kublaşi nam karyeden Dimo veled-i Yani ve Kadmar Yani nam karyeden Dimo veled-i İskarlet ve Melane nam karyeden Aleksandira veled-i Andon ve [silik] nam karyeden

Apostol veled-i Oran ve Dösnite nam karyeden Kirecci veled-i Yani ve Yorni nam karyeden Apostol veled-i Yani ve Draca nam karyeden Dimo veled-i Yani ve Kalco nam karyeden Dimo veled-i Bolincironi ve Mestikola nam karyeden Yako veled-i Yani ve İstanko nam karyeden Apostol veled-i Kirecci ve Yezle nam karyeden Tanaş veled-i Dimo ve Kirase nam karyeden Todori veled-i Yako ve Miba [?] nam karyeden Moti veled-i Mork ve Kasdino nam karyeden Yako veled-i Banila ve Dermirat nam karyeden Yani veled-i Dimo ve Merş nam karyeden Nikola veled-i [boş] ve Grayşine nam karyeden Aleksi nâm zimmîler kendi taraflarından asâleten ve zikr olunan kurâ ile bâkî on altı pâre karye ahâlîsinden olup ma'lûmü'l-esâmî zimmîler taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna sâbitü'l-vekâle vekîl olmağla vekâleten meclis-i şer'de Rone nam karye sükkânından işbu bâ'isü's-sifr Hristo veled-i Mano nâm zimmî muvâcehesinde her biri ikrâr ve i'tirâf idüp işbu sene-i mübâreke de üzerimize lâzım gelen kırk iki bin iki yüz bir kîrbâs ile her kîrbâs başına beynimizde ma'lûm harc için beşer akçeyi zikr olunan kurâ ahâlîsinden cem' ü tahsîl ve mahmiyye-i İstanbul'da anbar çorbacısı olana zikr olunan kîrbâsları teslîm ve harc için makbûzı olan meblağı mu'tâd-ı kadîm üzre harc [silik] tarafımızdan vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didikde ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin edâya ta'ahhüd itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Çelebi ibn Abdullah, Abdi Çelebi ibn Mustafa, Şük-rullah, Resûl bin Rıdvân.

465 - 1665 (1076) İstanbul 16: 88a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Muharrem Beşe, Münecim Sadi Mahallesi'nin avarız vergisinin ödenmesi için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Mustafa Çelebi'ye evini istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 60 riyali kuruşa sattı. Bu işlemin ardından Muharrem aynı evi mütevelliden bir yıllığına 900 akçeye kiralar. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Muharrem Beşe takes out a 60 riyal kuruş mortgage (istiglal) on his house from Mustafa Çelebi, mutawalli of funds endowed to pay the extraordinary tax (avarız) of the Müneccim Sadi neighborhood. Then, Muharrem rents the same house from the mutawalli for 900 akçe for a year. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Mağnisalı Çelebi Mahallesi sâkinlerinden Muharrem Beşe ibn Ahmed nam kimesne meclis-i şer' de mahmiyye-i mezbûrede Müneccim Sadi Mahallesi'nin avârızına mevkûfe nükûda bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb Mustafa Çelebi ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yedimde mülküm olup mahalle-i mezbûre Müneccim Sadi Mahallesi'nde vâki bir taraftan mü'ezzinine meşrût vakf menzil ve bir taraftan imâmına meşrût vakf menzil ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve bü-yût-ı adîdeyi müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhıkı mütevellî-i mezbûr Mustafa Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl tâmmü'l-vezn ve sahîhü'l-ayâr altmış kıt'a riyâlî guruşa bey' ve teslîm ol dahi mütevellî-i mezbûr Mustafa Çelebi yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledikten sonra mütevellî-i mezbûr gıbbe't-tahliyyeti's-şer'iyye ve't-tekâbüzi'l-mer'î menzil-i mezbûrî târîh-i kitâbdan bir sene tamâmına değin dokuz yüz nakd râyic fi'l-vakt akçeye bana îcâr ve teslîm ben dahi istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi ibn Yusuf el-imam, Musallî Çelebi ibn Musa, Ali Çelebi ibn Hüseyin er-râcil, Halil Çelebi ibn Mustafa el-kâtib, Abdullah bin Yusuf Beşe.

466 - 1665 (1076) İstanbul 16: 94a/1 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri ocağında kethüda beyi olan İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa, Musallî Çelebi Vakfı'nın sahiplerinden olan Mustafa Çelebi ve kız kardeşi Ümmühani Hatun ile birlikte mahkemeye gelir-

ler. Musalli Çelebi Vakfı'na ait bir ev 1659 (H. 1070) yılındaki yangında yanmış ve arsası boş kalmıştır. İki kardeş bu arsanın bir bölümü üzerine bir çivici (ekserci) dükkânı yaptırırlar. Kardeşler, yeterli paraları olmadığı için arsanın geriye kalan bölümüne herhangi bir mülk yaptıramazlar. Bu nedenle bu arsayı üzerindeki çivici dükkânıyla birlikte kiraya vermek isterler. Yapılan müzayede ilgili kiracı çıkmaz. Aradan bir süre zaman geçer ve kardeşler bu arsayı tekrar kiraya vermek isterler. Bu kez İbrahim Ağa, arsa ile üzerindeki dükkâna 10.000 akçe peşin, yıllık 1080 akçe de ertelenmiş kira karşılığında ve ayrıca arsa üzerine yapılacak mülkün kendisine ait olması şartıyla arsayı vakıftan kiralar. Şimdi İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa, kardeşlerin, İbrahim Ağa'ya verdikleri söz konusu işleme ilişkin temessük belgesini mahkemeye sunarak işlemin tescil edilmesini ve hüccetinin kendisine verilmesini ister. Mahkeme de sunulan temessük belgesini inceledikten sonra yapılan işlemi tescil eder ve belgesini vekil Mustafa'ya verir.

Mustafa, legal agent of colonel (kethüda beyi) of the janissary corps İbrahim Ağa, appears in court with the owners of the Musalli Çelebi Waqf, Mustafa Çelebi and his sister Ümmühani Hatun. A house belonging to the Musalli Çelebi waqf burnt down in a fire in the year 1659 (AH 1070). For a while the land remained vacant. The two siblings then built a nail store (ekserci) on some portion of the land. They did not erect any other structures due to lack of funds. They then decided to rent the plot, along with the nail store on it. They organized an auction but it did not yield any interested renters. After a while, the siblings tried once again to rent out the land. This time, İbrahim Ağa rented the land for an advance payment of 10,000 akçe, in addition to a postponed rent of 1080 akçe per annum, on condition that he would be the owner of the structures built on the land. Now, İbrahim Ağa's the legal agent Mustafa presents to court a promissory note (temessük) that the siblings gave to İbrahim Ağa, documenting the transaction. He requests that the court register the transaction and provide both sides with its hüjjet. The court examines the promissory no-

te, registers the transaction, and gives the legal agent Mustafa the pertinent documentation.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ocağında bi'l-fi'l kethüdâ beyi olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı ati'l-beyâna nehc-i şer'î ve tarîk-i mer'î üze sâbitü'l-vekâle vekîl olan fahrü'l-akrân Mustafa Çelebi ibn Yusuf nam kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyyede Murâd Paşâ-yı Atîk Mahallesi'nde vâkî' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bi-hesâb-ı terbî'î üç yüz zirâ' arsa üzerine mebnî menzili merhûm şîruğancı Musallî Çelebi nam sâhibü'l-hayr vakf-ı lâzım ile vakf ve galle ve tevliyetini evvelâ nef-sine ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkirâz Medîne-i Münnevvere fukarâsına şart ve ta'yîn idüp evlâd-ı vâkîf-ı mezbûrdan nevbet-i tasarruf Mustafa Çelebi ibn Ahmed ile kız karındaşı Ümmühani Hâtuna isâbet itdikde bin yetmiş senesinde vâkî' harîk-i gâlîde menzil-i mezkûr bi'l-küllîye muhterik arsa-i sarfa kaldıkda mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hâtun arsa-i mezbûrenin bir mikdârı üzerine ancak bir ekserci dükkânı binâ idüp bakıyyesini binâyâ kudretleri olmamağın arsa-i mezbûreyi müstemile olduğu ekserci dükkânı ile icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile tâlibîne arz itdiklerinde icâreteyn-i mezbûreteyn ve üzerine ideceği binâ mu'accelesine mahsûb olmak üze istîcâra kimesne tâlib olmayup ilâ hâze'l-ân şöyle mu'attala kalup vakfa bir nesne hâsıl olmamağla hâlen arsa-i mezbûreyi dükkân-ı mezkûr ile on bin akçe icâre-i mü'eccel ve senevî mukâta'a ve üzerine ideceği binâ mülki olmak için izn virilmek üze tâlibîne arz itdiklerinde icâre-i mu'accele-i ma'lûmeye ve senevî bin seksen akçe mukâta'a ile müvekkilim mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretlerinin üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar bulunmayup ve mukâta'a-i mezbûre arsa-i mezkûrenin mukâta'a-i misli olmağın mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hâtun tevliyet-i mahkiyeleri hasebiyle arsa-i mezkûreyi müstemile olduğu ekserci dükkânı ile târih-i kitâb şehrinin

yirmi beşinci günü müvekkil-i müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretlerine îcâr ve teslîm idüp yedine işbu temessüki virmişlerdir nazar olunup mücebince li-ecli'l-istihkâm taraf-ı şer'-i mutahhardan dahi hüccet virilmek bi'l-vekâle murâdımdır deyü ibrâz eylediği temessüke nazar olundukda mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhını nâtik ve mezbûrân Mustafa Çelebi ve Ümmühani Hatun'un imzâ ve hatemlerini havî bulunmağın mücebince li-ecli'l-istihkâm işbu hurûf terkîm olunup yedine def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Saferi'l-muzaffer li-sene sitte ve seb'îne ve elf Şühûd

Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Ali Efendi ibn Mehmed, Mustafa Efendi ibn Mehmed, Mehmed Efendi ibn Hasan, Mehmed Efendi ibn Mehmed.

467 - 1665 (1076) İstanbul 16: 94a/2 Tescil işlemi / Registration

1. Mustafa Çelebi ile kardeşi Ümmühani Hatun'un ortak oldukları bir yanmış ev arsası vardır. Kardeşler bu arsayı yeniçeri ocağının kethüdası olan İbrahim Ağa'nın vekili 2. Mustafa Çelebi'ye 50.000 akçeye satarak parasını vekilden teslim alırlar. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa Çelebi I and his sister Ümmühani Hatun jointly own the land of a burnt down waqf house. The siblings sell the plot of land to Mustafa Çelebi II, the legal agent of İbrahim Ağa, colonel (kethüda beyi) of the janissary corps, for 50,000 akçe. They receive the sum from the legal agent. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olmağın savb-ı şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfden keşif nâibimiz olan fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Ali Efendi ibn Mehmed irsâl olunup ol dahi dârü'l-hilâfeti'l-aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye mahallâtından Murad Paşâ-yı Atîk Mahallesi sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn Yusuf nâm kimesnenin menziline varup zeyl-i rakîmde isimleri terkîm

olunan müslimîn mahzarlarında akd-i meclis-i şer'î kavîm itdikde mahalle-i mezbûre sükkânından Mustafa Çelebi ibn Ahmed ile libeveyn kız karındaşı olup zâtı ta'rif-i şer'î ile mu'arrefe olan Üm-mühani Hatundan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bi'l-fi'l dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerileri ocağında kethüdâ beyi olan umdetül-emâcid ve'l-ekârim câmi'ül-mehâmid ve'l-mekârim İbrahim Ağa hazretleri taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âti'l-beyâna nehc-i şer'î ve tarîk-i mer'î üzre sâbitül-vekâle vekîl olan mezbûr Mustafa Çelebi ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bey'-i âti'z-zikrin sudûrına dek ale'l-iştirâk yedimizde mülkimiz ve hakkımız olup mahalle-i mezbûrede vâkı'a bir taraftan müvekkil-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretleri mülki ve bir taraftan ba'zan müşârün-ileyh İbrahim Ağa hazretleri ve ba'zan Hüseyin Çavuş mülkleri ve ba'zan Eyüb Çelebi Vakfı ve bir taraftan ba'zan tarîk-i âmm ve ba'zan mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretlerinin mukâta'a-i ma'lûme ile tasarruflarında olan arsa ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bi-hesâb-ı terbî'i binâ zirâ'ıyla beş yüz yetmiş bir zirâ' muhterik menzil arsamızı cemî' tevâbî ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve mürâfık ve üzerinde mevcûd olan nukzı ile bi-safka-i vâhide nakd râyic fi'l-vakt elli bin akçeye vekîl-i mezbûr Mustafa Çelebi'ye bey' ve teslîm ol dahi müvekkil-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa [silik] için ahz ü kabûl ve kabz ü tesellüm idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr elli bin akçeyi vekîl-i mezbûr Mustafa Çelebi yedinden tamâmen alup kabz eyledik ba'de'l-yevm arsa-i mahdûde üzerinde mevcûd olan nukzı ile müvekkil-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa hazretlerinin mülk-i müşterâları olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gibbe't-tasdîki'l-mu'teber vâkı'u'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Hasan Çelebi ile meclis-i şer'î hatîre gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mü'ezzin Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Kayyim Mehmed Efendi ibn Hasan, Hamza Beşe ibn Ali, Musa Beşe ibn Ahmed.

468 - 1665 (1076) İstanbul 16: 120a/1 Tescil işlemi / Registration

Mustafa Efendi, yeniçerilerin 42. Ağa Bölüğü'ne ait odanın odabaşısı olan Ahmet Beşe'nin vekili Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa'nın Mora sancağında, ahır, bağ, bahçe, su değirmeni ve bazı hayvanları içeren bir çiftliği vardır. Mustafa, bu çiftliğini geri alabilme koşulu ile (bey-i bil-vefa) 200.000 akçe-ye Ahmet'e satar. Mustafa buna ek olarak çiftliğe dahil olan dört tarlanın kullanım hakkını da sahib-i arz izni ile (mülkiyeti devlete veya bir vakfa ait tarla) Ahmet'e geri alabilme koşulu ile (tefviz-i bil-vefa ile) 130.000 akçeye devreder. Vekil Mehmet Beşe, 200.000 akçeyi odanın düzen akçelerinden (yeni yeniçerilere verilen para) Mustafa'ya öder. Mustafa, geriye kalan 55.000 [Özgün metinde hesaplar tutarsızdır] akçelik bedel için Ahmet'le anlaşarak ve daha önce Ahmet'e çuha bedelinden (faiz kastediliyor) olan 55.000 akçe borcuyla alacağını takas eder. Mustafa'nın iki oğlu babalarına kefil olurlar. Mahkeme de yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Mustafa Efendi goes to court with Mehmet Beşe, legal agent of Ahmet Beşe, who is the janitor (odabaşı) of the barracks of the 42nd Janissary Squad. Mustafa owns a farm in Mora, consisting of a stable, a vineyard, a garden, a water mill, and some animals. He sells this farm to Ahmet for 200,000 akçe, on condition that he can get it back on demand (bey-i bil-vefa). In addition, Mustafa sells the usufruct rights of four fields to Ahmet for 130,000 akçe, with the owner's permission (sahib-i arz: the land itself belongs to a waqf or the state), again on condition that he can get it back (tefviz-i bil-vefa). The legal agent Mehmet Beşe pays Mustafa the 200,000 akçe out of a fund used to pay janissary recruits (düzen akçesi). Mustafa makes a deal with Ahmet for the remaining 55,000 akçe [the calculation errors are in original text]. The remainder is exchanged for Mustafa's prior 55,000 akçe interest debt (referred to as the price of broad cloth) to Ahmet. Mustafa's two sons serve as their father's sureties. The court registers these transactions.

Vilâyet-i Rumili'nde Mora Sancağı'nda Gördüs Kasabası ahâlîsinden olup Beyzâde Ali Çavuşoğlu dimekle ma'rûf umdet-i kuzâtî'l-a'yân Mustafa Efendi meclis-i şer' de dergâh-ı âlî yeniçerilerinden kırk ikinci ağa bölüğüne mahsûs odada odabaşı olan Ahmed Beşe tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Hacı Ahmed bin Hasan Çavuş ibn Yusuf nam kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan vekîl-i harc Mehmed Beşe ibn Yusuf mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtînin sudûrına değin yedimde mülküm ve hakkım olup kasaba-i mezbûre kurbünde Dûce Sahrâsı dimekle ma'rûf mevzi'de vâki hudûdı beynimizde ma'lûm fevkânî ve tahtânî büyütlü adîde ve ahur ve üç kıt'a bağ ve bâğçeyi müştemil çiftlik ta'bîr olunur menzili ve ol çiftlikde olan on sekiz re's su sığır-ı öküzlerimi ve kasaba-i mezbûreye tâbî Cefel nâm karye sınırlı dâhilinde vâki hudûdı beynimizde ma'lûm Hasan Ağazâde'den iştirâ etmekle mülkim olup büyütlü adîde ve ahur ve damları ve bir kıt'a bağ ve bir kıt'a bâğçeyi müştemil çiftlik ta'bîr olunur menzili ve ol çiftlikde olan on iki re's kara sığır öküzlerimi ve çiftlik-i mezbûr içinde cârî olan su ile dâir bir göz su değirmenimi bi-saf-ka-i vâhide mezbûr Ahmed Beşe'ye bey'-i bi'l-vefâ ile iki yük akçeye bey' ve kasaba-i mezbûre kurbünde olan mârûz-zikr çiftliğe teb'iyet ile zirâ'at olup hudûd ve kıta'ı beynimizde ma'lûm dört çiftlik tarlalarımın hakk-ı tasarrufunu izn-i sâhib-i arz ile mezbûr Ahmed Beşe'ye yüz otuz bin akçe bedel mukâbelesinde tefvîz-i bi'l-vefâ ile ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz [ve] kabûl itdiğinden sonra semen-i mezbûr iki yük akçeyi mârûz-zikr oda ahâlîsinin mezbûr Ahmed Beşe yedinde olan düzen akçelerinden ahz ü kabz idüp ve bedel-i mezbûrdan bâkî elli beş bin akçeyi mezbûr Ahmed Beşe yedinden müşterâ ve makbûz beynimizde ma'lûm çuka bahâsından târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mü'eccel deynim olan elli beş bin akçeye takâs mezbûr Ahmed Beşe dahi mukâsa itdikden sonra emlâk-ı mezbûreyi mahallinde kabza ve mârûz-zikr tarlaları zabt ve tasarrufa tarafımdan mezbûr Ahmed Beşe'yi taslît eyledim didikde gibbe't-tasdîk mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin sulbî oğulları Ahmed Ağa ve Ali Ağa tarafeynden emr ü kabûli hâ-

viye kefâlet ile semen-i mezbûr ile bedel-i mezbûra kefil olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehri Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali Beşe ibn Abdülkâdir, Hacı Mehmed bin Receb, fahrü'l-kuzât Zikri bin Mahmud, Ahmed bin Abdülaziz, Kenan Beşe ibn Abdullah, Ahmed bin el-Hâc Hasan, Mustafa Beşe ibn [boş], Mehmed Beşe ibn Hasan, Mustafa Beşe ibn Abdullah, Hasan Çavuş ibn Yusuf.

469 - 1665 (1076) İstanbul 16: 133b/2 Tescil işlemi / Registration

Sivaslı olup İstanbul'da oturan Yusuf Bey, Sivas Karaarslan köyündeki çiftliğini ve bahçesini, içinde bulunan çeşitli hayvanları ile birlikte bir başka Yusuf'a 250 kuruşa satar. Yusuf Bey, satış bedelini tahsil eder, sonra da çiftliğiyle birlikte işlettiği tarlaları sahib-i arz (tımari sipahi olmalı) izniyle ikinci Yusuf'a devreder.

Yusuf Bey, originally from Sivas but now living in İstanbul, sells his garden and farm (including the latter's various animals) in the Karaaslan village, Sivas to another Yusuf for 250 kuruş. Yusuf Bey collects payment. Then he also transfers the usufruct rights of the fields under his management to Yusuf with the permission of the owner (sahib-i arz; must be a fief-owning provincial soldier, timariot).

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağla savb-ı şer' den irsâl olunan mevlânâ İbrahim Efendi ibn Hızır İbrahim Beşe ibn Mustafa'nın mahmiyye-i İstanbul'da Yarhisâr Mahallesi'nde vâki menziline varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis eyledikde fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da eyâlet-i Sivas'da Bafra Kazâsı'na tâbi Karaarslan nam karye ahâlîsinden olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede Altıboğaca Mahallesi sükkânından olan Yusuf Bey bin Şa'bân nam ki-

mesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bâ'isü'l-kitâb diğer Yusuf bin Ali nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtînin sudûrına değin yedimde mülküm olup karye-i mezbûrede vâki' hudûdı beynimizde ma'lûm büyü-tü adîde ve iki ahûr ve bir an-bâr ve bâğçeyi müstemil çiftlik evleri ta'bîr olunur menzilimi ve ol çiftlikde mevcûd beynimizde ma'lûm edevât-ı nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve beynimizde ma'lûm kara sığır öküzleri ve inekleri ve buzağı ve dana ve sağır ve kebîr on re's kısırak ve dört re's bârgiri-mi ve kazâ-i mezbûra tâbî Hâce Ömerli nam karyede Bozoklu Hüseyin Ağa'nın evi kurbünde vâki' hudûdı beynimizde ma'lûm bir kıt'a bâğçemi bi-safka-i vâhide mezbûr Yusuf'a tarafeynden icâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey'-i kat'î ile iki yüz elli esedî guraşa bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl idüp semen-i mezbûrî yedinden tamâmen ahz ü kabz itdikden sonra tefvîz-i âtî'z-zikrin sudûrına değin taht-ı tasarrufımda olup zikr olunan Hâce Ömerli Karyesi sınırı dâhilinde vâki' hudûdı beynimizde ma'lûm bir kıt'a tarlamin ve mârû'z-zikr Karaarslanlı sınırı dâhilinde vâki' hudûd ve kıta'ı beynimizde ma'lûm kadîmden çiftlik-i mezbûra teb'iyet ile zirâ'at olmağla tasarrufımda olan tarlalarımın hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile mezbûr Yusuf'a meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra em-lâk-ı mezbûreyi mahallerinde kabza ve mârû'z-zikr tarlaları zabta tarafımdan mezbûr Yusuf'ı taslît eyledim ba'de'l-yevm em-lâk-ı mezbûre mülk-i müştêrâsıdır keyfe-mâ yeşâ ve yahtâr ve zikr olunan tarlalar hakk-ı müfevvizidir emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk husûs-ı mezbûrları mevlânâ-yı mezbûr mahal-linde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan İbrahim Çelebi ibn Sa'dullah meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-va-ka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâmis min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şaban Efendi bin Halil el-imâm, Mehmed Halife bin Receb el-mü'ezzin, Hacı Bayram Beşe bin Yusuf, es-Seyyid Ali Çelebi bin Süleyman, Mustafa bin Hasan, Abdullah bin Ali, Berber Ömer bin Mustafa, Berber İbrahim bin Hacı Mustafa.

470 - 1665 (1076) İstanbul 16: 134b/2 Tescil işlemi / Registration

Rumeli'deki Vize kasabasından olan Süleyman, merhum Bektaş Ağa'nın oğullarının vekili Ramazan Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Süleyman, 46 yıl önce Vize'nin Keskinli köyüne yerleştiğini ve buradan bir miktar tarla, kışlak ve yaylak edindiğini belirtir. Süleyman'ın bu toprakları üst üste üç yıl işletmemesi üzerine toprağın sahibi olan devlet görevlisi (sahib-i arz), söz konusu toprakları Süleyman'dan alarak merhum Bektaş'a vermiştir. Bektaş'ın ölümü dolayısıyla da bu toprakları kullanma hakkı oğullarına devrolunmuştur. Daha önce varislerden davacı olmuş olan Süleyman şimdi mahkemede, bu toprakları kullanma hakkının Bektaş'ın oğullarına ait olduğunu ve kendisinin hiçbir hakkı kalmadığını söyler.

Süleyman, who is from Vize, a town in Rumelia, goes to court with Ramazan Çelebi, legal agent of the late Bektaş Ağa's sons. Süleyman states that he moved to Vize's Keskinli village 46 years ago, bought some fields there, along with winter and summer quarters. He refrained from operating the land for three consecutive years. In response, the state officer in charge of the land (sahib-i arz) took it back and gave it to the late Bektaş. After Bektaş's death, the usufruct rights of the land was transferred to his sons. Süleyman, who had previously sued Bektaş's heirs, now states in court that the usufruct rights of the land belongs to Bektaş's sons. He also acknowledges that he himself has no right over the land.

Sâbıkan vilâyet-i Rumili'nde kasaba-i Bergos'a tâbi Keskinli nam karye ahâlîsinden olup hâlen vilâyet-i mezbûrede Vize Kasabası'na tâbi Cükefre nâm karye ahâlîsinden olan Süleyman bin Mahmûd nam kimesne meclis-i şer' de mahmiyye-i İstanbul'da Şîrmerd Çavuş Mahallesi sükkânından iken vefât iden merhûm Bektaş Ağa'nın oğulları bâ'isü'l-kitâb Mehmed Ağa ve Hasan Ağa ve Murâd Ağa taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu

Ali Ağa ibn Mehmed ve Mehmed Çelebi bin Mûsâ nam kimesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Ramazan Çelebi bin Ramazan nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan kırk altı sene mukaddem zikr olunan Keskinli Karyesi'nden kalkup varup mârû'z-zikr Cükefre Karyesi'nde tavattun itdiğimden sonra Keskinli Karyesi toprağından tasarrufumda olan on müdlük yedi kıt'a tarlalar üç seneden ziyâde boz ve hâlî kalup tapuyla tasarrufumda olan kışlak ve yaylakdan dahi kasr-ı yed idüp sâhib-i arza bir nesne hâsıl olmamağla sâhib-i arz zikr olunan tarlalar ile kışlak ve yaylağı kânûn üzre merhûm-ı mezbûr Bektaş Ağa'ya hayâtında tapuyla virüp ol dahi alup zabt üzre iken vefât eyledikde intikâl-i âdî ile oğulları müvekkilûn-ı mezbûrûna intikâl itmeğle zikr olunan tarlalar ve kışlak ve yaylak vech-i muharrer üzre müvekkilûn-ı mezbûrûnın tasarruflarındadır vechen mine'l-vücûh benim alâkam yokdur ve müvekkilûn-ı mezbûrûnun tasarruflarında olan yurd yerlerini ve mârû'z-zikr tarlalar ve yaylak ve kışlağa müte'allika cemî-i de'âvî ve eymân ve muhâsamât-dan müvekkilûn-ı mezbûrûnun zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-'işrîn min Rebî'ilevvel li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh Ahmed Ağa bin [boş], Hasan Ağa bin İsmail Çelebi, Abdi Dede bin Turmuş, Hasan Beşe bin Ahmed, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Çorbacı-zâde Mehmed Efendi

471 - 1665 (1076) İstanbul 16: 136b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Ahmet Paşa komutasındaki yeniçeri, cebeci, topçu vb. asker bölüğü Edirne'den İstanbul'a gelmektedir. Bu askerlerin gereksinimi için sürsat vergisi toplanmasına karar veren padişah tarafından, 80.000 çift ekmek üretilip Davutpaşa'daki nüzul eminine teslim edilmesi için İstanbul kadısına gönderilen ferman belgesi.

Janissary, armorer (cebeci), and artillery troops under Ahmet Paşa's command have been moving to İstanbul from Edirne. The Sultan decides that the mandatory contribution tax (sürsat) be collected for the needs of these troops. This is the imperial decree (ferman) sent to the judge of İstanbul ordering that 80,000 double loaves of bread be made and sent to the commissary-general (nüzul emini) of the army in Davutpaşa.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulû-mi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâ'ilehû tevkî'-i refî'-i hü-mâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübâreke de bi'z-zât ce-nâb-ı [...] düstûr-ı ekrem müşîr-i efham nizâmü'l-âlem nâzım-ı me-nâzimi'l-ümem vezîr-i a'zâm ve serdâr-ı ekrem Ahmed Paşa edâ-ma'llâhü te'âlâ iclâluhû ve ömruhû altı bölük halkı ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçıları ve sâ'ir asâkir-i zafer-encâmla mahrûsa-i Edirne'den kalkup boğaz hisarlarına ve andan âsitâne-i sa'âdet-âşiyânıma teveccüh ve azîmet-i hü-mâyunum mu-karrer olmağla menâzil ve marâsıd zâd ü zevâdeleri için külli za-hîre tedârik ve ihzâr olunması lâzım gelmeğle mu'tâd üzre sûrsât ihrâc olunmak fermânım olmağın imdi mahmiyye-i İstanbul'da yalnız seksen bin çift etmek ihrâc ve Davûdpaşâ menziline ve or-du-yı hü-mâyunda nüzul emînine teslim eylemek emrim olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celî-lü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi bâlâda mezkûr olan seksen bin çift etmeği tedârik ve inşâallâhü te'âlâ Davûdpaşâ menziline ordu-yı hü-mâyunda nüzul emînine teslim idüp ihmâl ve müsâhele ile mahall-i mezbûrda muzâyakaya bâ'is olmakdan ihtiyât üzre olup emr-i şerîfimin mâzmûn-ı münîfi ile âmil olası şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız tahrîren fî evâ'ili şehri Muharremi'l-harâm sene sitte ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

472 - 1665 (1076) İstanbul 16: 136b/2 Resmi yazışma / Official correspondence

Kudüs'teki Ermeni taifesinden orduya yazılan dilekçeye göre, İran tarafındaki Revan'da Üc Menaris (?) Manastırı'nın baş metropolidi olan Agop, her yıl Kudüs ve civarına belgeli rahipler göndererek buradaki Ermenilerden ayın için kullanılan vaftiz yağı parası (bir çeşit vergi olabilir) bahanesiyle beş-altı bin kuruş para toplamakta ve bu paraları İran tarafına getirtmektedir. Bu nedenle Kudüs'teki manastır ve kilise vakıfları zarar görmektedir. Ermeni taifesi, bölgelerindeki manastır ve kilise vakıflarına nazır olan Ağyazar Gınadifos adlı rahibin vaftiz yağı parası olarak hazineye yıllık 15.000 akçe ödemeye her yönden uygun olduğunu belirterek Ağyazar'a berat verilmesini rica ederler. Yazılan bu dilekçeden dolayı, Kudüs'teki vaftiz yağı parasını sadece Ağyazar'ın toplayabileceğini ve başka yerlerden gelen rahiplerin de engellenmesi gerektiğini bildiren berat.

According to a petition sent to the military by the Armenian community in Jerusalem, Agop, the chief bishop (metropolit) of Üc Menaris Monastery in Revan near Iran, has been sending certified priests to the Jerusalem region and collecting 5,000-6,000 kuruş from the Armenians as "baptism oil money" (probably a type of tax), and bringing the money to the Iran region. The monasteries and church waqfs in Jerusalem are adversely affected. The Armenian community states that Ağyazar Gınafidos, a priest acting as the minister (nazır) of the region's monastery and church waqfs, is capable of, and suitable for paying 15,000 akçe per annum to the treasury as baptism oil money. The Armenians demand that an imperial appointment (berat) be issued for Ağyazar. This is the imperial appointment in response to the above-mentioned petition stating that only Ağyazar is entitled to collect baptism oil money in Jerusalem and that priests from other regions should be prevented from collecting money.

Ermeniyân tâifesinden hâlen ordu-yı hümayûnıma arzihâl idüp Acem diyârında Revan kurbünde olan Üc Menarin [?] nâm manastırın baş metropolidi olan Agob nam [...] her sene mektûbla Kudüs-i Şerîf ve sâ'ir etrâflara karabaşlar gönderüp âyin-i âtılamız üzere vaftis yağın üleşdirmek bahânesiyle Ermeni tâifesinden beş altı bin guruh cerr idüp Acem diyârına götürdüklerinden gayrı manastırlarımızın ve kiliselerimizin vakıfların telef ve dâ'imâ rencîdeden hâlî olmamaları ile küllî gadrleri olmağın ol makûle râhib-i mezbûr tarafından mektûbla gelen karabaşlar men' olunup hâlen Kudüs-i Şerîf'de olan manastırlarımızın evkâfına ve evânlarına ma'rifet-i şer'le nâzır olan Ağyazar Gnadifos [?] nam râhib her vechile ma'kûl ve müstahikk olmağla her sene cânib-i mîrîye on beş bin akçe teslîm-i hazîne eylemek şartıyla zıkr olunan vaftis yağın mezbûr Ağyazar Gnadifos yedinden re'âyâya akçesiz olıgeldüğü üzere tevzî' olunmak bâbında berât-ı âlişân virilmek ricâ eyledikleri ecilden bin yetmiş altı Saferinin onuncı gününden Kabro nâm zimmî yedinden ber vech-i nakd on beş bin akçe teslîm-i hazîne eylemeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak üzere bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûr Ağyazar nam râhib varup her sene ta'ahhüdi üzere on beş bin akçe maktû'ın mîrîye edâ itmek şartla âyin-i âtılları üzere Ermeni tâ'ifesine tevzî' olunugelen vaftis yağın olıgeldüğü üzere tevzî' idüp mâdâm ki her sene mal-ı maktû'ın cânib-i mîrîye edâ idüp kusûrî olmadıkça zıkr olunan vaftis yağ tevzî'ine Üç [silik] râhib tarafından gelen karabaşlar ve âhardan kimesneye dahl ve ta'arruz itdirilmeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'ine ve elf Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

473 - 1665 (1076) İstanbul 16: 137a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul mahallelerinde oturanların mahkemeye çağrılarak birbirlerine kefil olmalarının istenilmesi, kefil olunmayan kişiler varsa da bunların mahallelerinden çıkarılması konusunda saraydan İstanbul kadısına yazılmış yazışma.

This is an imperial order sent to the judge of İstanbul asking that the city's residents be called to court to become sureties of each other. Those who do not have a surety are to be expelled from their neighborhoods.

Fazîletlü İstanbul Efendisi hazretleri hâlen İstanbul'da vâki' mahalleler teftîş olunup bî-kefil olanları mahallelerden ihrâc olunmaları ehemmiyetli umûrdan olmağla ağalarımızdan [boş] nam kimesne ta'yîn olunmuşdur vusûlünde İstanbul'da ne kadar mahalleler var ise anları ve ahâlîleri da'vet eyleyüp birbirine kefil viresiz kefil olmadıkları kimesneler zuhûr ider ise yazup i'lâm idüp âna göre mahallesinden ihrâc itdürilüp bu husûsa her vechile tekayyüd eyleyesiz

474 - 1665 (1076) İstanbul 16: 137b/2 Resmi yazışma / Official correspondence

Kudüs'teki Ermeni taifesinden yazılan dilekçeye göre, Kudüs'teki Ermenilerin ayinleri dolayısıyla vakfettikleri para ve eşyalarına Ağyazar isimli rahip nazır seçilmiştir. Bu konuda daha önce gönderilen ferman ve Kudüs kadısının sicil defterine yaptığı kayıta da değinilir. Kudüs Ermenileri, vakfettikleri para ve eşyalarına Ağyazar dışında, başka yerden gelmiş patrik ya da belgeli din adamlarının müdahale etmemesini rica ederler. Padişah tarafından konuya ilişkin olarak Şam kadısına yazılmış ferman.

According to a petition sent by Jerusalem's Armenian community, Ağyazar, a priest, has been appointed as the minister (nazır) of the funds and goods endowed for the religious ceremonies of local Armenians. This document makes reference to a former imperial order (ferman) and court registry of the judge of Jerusalem regarding this issue. The Armenian community requests that only Ağyazar have authority over the endowed money and goods; it wants to exclude patriarchs and certified religious clerks from ot-

her regions. This is the imperial order sent by the Sultan to the judge of Damascus regarding Armenian community's petition.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nazzâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûrî'l-cümhûr bi'l-fikrî's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-
enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mü'essis-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl mü-
seddid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sünûf-i avâtîfî'l-
meliki'l-a'lâ Şâm iline mutasarrıf olan vezîrim [boş] Paşâ edâ-
ma'llâhü te'âlâ iclâlühû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâ-
tî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk
ecma'în vâris-ı ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i
inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Şâm-ı Şerîf kâdısı zîdet fezâ'ilühû
tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ermeni tâ'ifesi
ordu-yı hümayunıma arzihâl idüp hâlen Kuds-i Şerîf'de berât-ı âli-
şân ile cümle Ermeni fukarâsına âyinimiz üzre vaftis yağı tevzî'ine
me'mûr olan Ağyazar nam râhib Kuds-i Şerîf'de olan manastırla-
rımıza âyin-i âtilamız üzre vakf eyledüğümüz nükûd ve sâ'ir eşyâla-
rımıza patrik olanlara ve tevâbi'lerine ve taşradan gelen Ermeni
keşîşlerinden kimesneye fuzûlî dahl ve ta'arruz itdirilmeyüp ve bir
nesne zâyî' ve telef olmamak üzre cümlemizin rızâsıyla nâzır olup
mukaddemâ divân-ı hümayûn tarafından emr-i şerîf virildiği
Kuds-i Şerîf Mahkemesi'nde sicillât defteri mestûr olmağın mu-
kaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince mezbûr Ağyazar[a] vech-i
meşrûh üzre kemâkân nâzır olmak üzre mâliye tarafından dahi
emr-i şerîfim virilmek ricâ eyledikleri ecilden imdi âyinleri üzre
Kudüs-i Şerîf'de olan vakıflarına patrik olanlar mektûbıyla vakf
şeylerinden şey talep iderler ise bir kimesneye ta'arruz itdirilmeye
deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimde mezbûr
Ağyazar nam râhib vardıkda [silik] sâdır olan emrim üzre amel
idüp dahi Ermeni tâ'ifesinin Kudüs-i Şerîf'de olan manastırlarında
âyin-i âtilaları üzre vakf eyledikleri nükûd ve sâ'ir eşyâlarına cüm-
le Ermeni tâ'ifesinin rızâları ile mesfûr Ağyazar nam râhib nâzır
olup patrik olanlara ve tevâbi'lerine ve taşradan gelen keşîş tâ'ife-
sine [silik] dahl ve ta'arruz itdirmeyüp âyinleri üzre vakf eyledik-
leri eşyâların kimesneye [silik] zâyî' ve telef itdirmeyesiz şöyle bi-

lesiz def'atü'n-nazar bu hükm-i hümayûn [silik] alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız fi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

475 - 1683 (1094) Galata 130: 2b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sefere çıkacak olan ordunun ekmek ihtiyacını karşılamak üzere Edirne'de dört fırın yaptırılması gerekmektedir. Bu işin yönetimi için İbrahim Ağa padişah fermanıyla görevlendirilmiştir. Fermana göre, unun kilesi için fırıncılara 24 akçe pişirme ücreti verilecek ve gerekli malzemenin sağlanması için de fırın başına 100 esedi kuruştan toplam 400 esedi kuruş peşin olarak devlet tarafından verilecektir. 1683 (H. 1094) baharında Edirne'de kurulacak olan dört fırın için Galata'dan fırıncı götürülecek ve her fırıncı için bir kefil istenecektir. İbrahim Ağa, Galata'da fırıncılık yapan Mehmet Beşe ile birlikte mahkemededir. İbrahim Ağa, Mehmet Beşe'nin söz konusu dört fırının yapım ve işletilmesini üstlendiğini ve kendisinin dört fırın için Mehmet Beşe'ye 400 esedi kuruş ödediğini belirterek bu durumun Mehmet Beşe'ye sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini ister. Mehmet Beşe, dört fırını sefer bitimine kadar işletmek karşılığında İbrahim Ağa'dan 400 esedi kuruş aldığını söyler. İki kişi, gerektiğinde Mehmet Beşe'yi mahkemeye getirmeye ve üstlendiği görevi yerine getirmezse almış olduğu parayı devlete ödemeye kefil olduklarını söylerler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Four bakeries are needed in Edirne to meet the bread needs of the military, which is about to go on an expedition. The Sultan has appointed İbrahim Ağa for this task through an imperial order (ferman). According to the imperial order, for each kile (approx. 170 kg) of flour, bakers will be paid 24 akçe to cover the cost of baking and the state will provide each bakery 100 esedi kuruş in advance for equipment (totaling 400 esedi kuruş for four bakeri-

es). Bakers from Galata will be taken to Edirne in 1683 (AH 1094) for the building of the bakeries, and a surety will be needed for each baker. Now İbrahim Ağa is in court with Mehmet Beşe, a baker in Galata. İbrahim Ağa states that Mehmet Beşe took on the building and management of the four bakeries, receiving 400 esedi kuruş for the task. He wants Mehmet Beşe questioned and his testimony registered. Mehmet Beşe testifies that he did take 400 esedi kuruş from İbrahim Ağa to operate four bakeries in Edirne until the end of the expedition. Two persons act as sureties to bring Mehmet Beşe to court if necessary and reimburse the state the money if he fails to perform the task. The court registers these transactions.

Zikri âti husûsa mübâşir ta'yîn olunan fahrü'l-eşbâh işbu râfi'u'l-kitâb İbrahim Ağa ibn Murad yediyle bin doksan Zilhicce'si evâhiri ile müverrah ve tuğrâ-yı garrâ-i hâkânî ile muhallâ emr-i sultânî-i âlî-şân vârid olup mazmûnı işbu sene-i mübâreke de sefer-i hümayûna vârup gelince asâkir-i mansûrenin etmekleri tabhı için ordu ve gönüllü fırınlarından mâ'ada işledikleri buğday dakîkin her keyline yirmi dörder akçe tabhiyeleri mîrîden virilüp ve mühimâtların görülmek için taraf-ı mîrîden ber-vech-i peşîn yüz esedî guruş irsâl olunan mübâşirlerinden ber-vech-i nakd ashâbına edâ olunmak üzere Galata Kazâsı'ndan dört aded mükemmel fırın ihrâc ve inşâe'l-mevlâ bin doksan dört nevrûzunda Edirne sahrâsında mevcûd bulunalar ve ta'yîn olunan kimesnelerin ahâlî-i vilâyetden kefilleri alına deyü buyurulmağın imtisâlen-leh kazâ-i mezbûrda vâki' olan habbâz tâifesine yamakları olan hiref-i ma'lûme ile zikr olunan dört aded mükemmel fırını ihrâca ba'de't-tenbih mübâşir-i mezbûr meclis-i şer' de habbâz tâyifesinden olup mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Sandıkbaşı fırınının ustası olan Mehmed Beşe ibn Ahmed mahzarında takrîr-i kelâm idüp bâlâda zikr olundığı üzere Galata Kazâsı'ndan ihrâcî fermân olunan dört aded fırını sefere varup gelince edâ-i hıdmet itmek üzere mezbûr Mehmed Beşe der-uhde ve iltizâm itmekle ashâbına teslîm için mukaddemâ makbûzum olan mâl-i mîrîden zikr olunan dört fırının

her biri için yüzer guruşdan min haysi’l-mecmû‘ dört yüz esedî guruş merkûm Mehmed Beşe yedine def‘ ve teslîm idüp ol dahi yedine alup kabz eyledi suâl olunup takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mehmed Beşe cevâbında fi’l-vâki‘ işbu bâlâda tafsîl ve beyân ve şerh ve ayân olunduğı vech üzere bir fırın külli yevm [...] çift etmek ider işlenen dakîkin her bir keyline yirmi dört akçe tabhiyeyi taraf-ı mîrîden almak şartıyla Galata Kazası’ndan ihrâcı fermân olunan dört aded mükemmel fırın ve sefer avdetine değin edâ-i hıdmet itmek üzre der-‘uhde eylediğim ecilden ber-mûceb-i emr-i âlî her bir fırın için yüzer guruşdan cem’an dört yüz esedî guruş işbu mübâşir-i mezbûr yedinden işbu meclis-i şer‘de tamâmen alup kabz eyledim meblağ-ı merkûm dört yüz guruşdan mübâşir-i mezbûr ağanın yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikden sonra mahrûsa-i mezbûre hâricinde Kasaba-i Tophane’de el-Hâc Memi Mahallesi’nde sâkin el-Hâc Mehmed bin Şaban ve Tomtom Mahallesi’nde sâkin Sefer Bey ibn Mustafa nâm kimesneler mezbûr Mehmed Beşe’nin hîn-i mutâlebede meclis-i şer‘a ihzârına ve gaflet olup edâ-i hıdmet itmediğinde husûs-ı mezbûrdan zimmetine lâzım gelen mâla kefâlet-i sahiha ile kefil olmağın mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi‘ ve l-‘işrîn mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene erba’a ve tis’ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Beşe bint-i Hüseyin, Ebubekir Çelebi bin Mehmed, Süleyman Beşe bin Abdullah, Hüseyin bin Mahmud, el-Hâc Ahmed bin Mustafa, el-Hâc İbrahim bin Mustafa, Hüseyin Beşe bin Mahmud, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin ser-muhzırân, Ali bin Yunus, el-Hâc Mehmed bin Abdullah.

476 - 1683 (1094) Galata 130: 5a/2 Dava / *Adjudication*

Galata’daki bakkallardan bir grup, yine Galata’daki sirkeci esnafının kethüdası Kadri Beşe ve yiğitbaşısı Ebubekir Beşe karşısında mahkemeye çıkarlar. Bakkallar, sirkeçilerin kendilerine yamak

olduğunu, bu yüzden de sürsat ve ordu için toplanan benzer vergileri geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan berü) kendilerine ödediklerini söylerler. Ancak sirkeçiler, iki yıldır söz konusu vergileri İstanbul'daki ağdacı esnafına ödeyerek geleneği bozmuşlardır. Görüşleri sorulduğunda, sirkeci esnafının temsilcileri Kadri Beşe ve Ebubekir Beşe, vergilerini daha önce bakkallara ödediklerini doğrulamakla birlikte iki yıldır İstanbul'daki ağdacıların yamakları olduklarını, bu nedenle vergilerini İstanbul'daki ağdacı esnafına ödediklerini söylerler. Mahkemede bulunan şahitler, sirkeçilerin bakkal esnafına yamak olduklarını ve ordu için toplanan sürsat ve benzeri vergilerini geleneksel olarak bakkal esnafına ödediklerini belirtip başka bir uygulamadan haberleri olmadığı yolunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı taraf olan sirkeci esnafının ileri gelenleri Kadri Beşe ve Ebubekir Beşe'yi söz konusu vergilerini geleneğe uygun olarak bakkal esnafına ödemeye devam etmeleri konusunda uyarır.

A group of grocers (bakkal) from Galata sues Kadri Beşe and Ebubekir Beşe, steward (kethüda) and guild regulator (yiğitbaşı) of the vinegar tradesmen in Galata. The grocers state that historically (kadîmü'l-eyyâmdan berü) the vinegar tradesmen have been their stooges (yamak), which has meant that they have been paying their sürsat (military) and other military taxes to the grocers. However, for the last two years, they have been violating the custom by paying their taxes to İstanbul's wax (ağda) tradesmen. Questioned by the court, Kadri Beşe and Ebubekir Beşe state that although they used to pay their taxes to the grocers for the last two years they have become stooges of the wax tradesmen, and have thus paid their taxes to them. Witnesses present in court indicate that the vinegar tradesmen traditionally pay their taxes to the grocers. They add that they know of no other arrangement. The court instructs the two notables of the vinegar tradesmen, Kadri Beşe and Ebubekir Beşe, to resume paying the taxes in question to the grocers in accordance with the custom.

Husûs-ı âti'l-beyânın hakkında bu fakîre hitâben fermân-ı âlî vârid olmağın mahrûsa-i Galata'da bakkâl tâifesinin pazarbaşıları Ahmed Çelebi ibn Süleyman ve yiğitbaşıları el-Hâc Mustafa bin Süleyman ve ihtiyârlarından Kara Mustafa Beşe ibn Şaban ve el-Hâc Abdi ibn Ali ve Uzun Hasan Beşe ibn Mustafa ve Ali Beşe ibn İsa ve Mehmed Beşe ibn Abdullah ve Hasan ibn Mustafa nâm kimesneler ve sâyirleri bâ-cem'ihim meclis-i şer' de yine mahrûsa-i mezbûrede sirkeci tâifesinde kethüdâları Kadri Beşe ibn Şaban ve yiğitbaşıları Ebubekir Beşe ibn Mustafa nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kadîmü'l-eyyâmdan berü mahrûsa-i mezbûre sirkeci tâifesi bizim hirfetimiz ahâlîsine yamak olmağla sürsat ve ordı ve sâyir tekâlîf vâki' oldukda sâlyânelerin bizim hirfetimiz ahâlîsine vire gelmiş iken hâlen iki seneden berü mezbûrân Kadri Beşe ve Ebubekir Beşe İstanbul'dan üzerimize harc olunan ordı için sirkeci tâyifesinin sâlyânelerin bize virmiyüp İstanbul ağdacılarına virirüz deyü kadîmü'l-eyyâmdan olagelele muhâlif ta'allül iderler suâl olunup takrîrleriychün ve ke'l-evvel tekâlîfi bizim ile virmek üzre tenbîh olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-suâl mezbûrân Kadri Beşe ve Ebubekir Beşe cevâblarında fi'l-vâki' mezbûrûna yamak olmalarıyla ordı ve sâyir cem'î-i tekâlîfde sâlyânelerin bakkâllara viregeldiklerini ikrâr ve i'tirâf idüp ve lâkin iki seneden berü vâki' olan ordı teklîfinde İstanbul'da olan ağdacı tâyifesi sirkeci tâyifesi bize yamaktır deyü hirfetimiz ahâlîsinden cem' itdüğümüz ma'lûmu'l-mikdâr meblağı bizden taleb itmeleriyle biz dahi ânlara teslim eyledik didiklerinde mahrûsa-i mezbûre ahâlîsinden olup hâzırûn-ı bi'l-meclis olan bîgaraz kimesnelerden Mahmud Beşe ibn Abdullah ve İsmail Beşe ibn Abdullah ve Mehmed Beşe ibn İsmail ve el-Hâc Abdullah ibn Ahmed ve el-Hâc Ahmed bin Şaban ve Yusuf Beşe ibn Mehmed ve İsa Beşe ibn Yunus ve Hasan Beşe bin Süleyman ve el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve Süleyman bin Hasan nâm kimesnelerden ve sâyirler cemm-i gafîr ve cemm-i kesîrden husûs-ı mezbûr suâl oldukda her biri fi'l-vâki' mahrûsa-i mezbûrede olan sirkeci hirfeti bakkâllara yamak olmalarıyla kadîmü'l-eyyâmdan berü ordı ve sürsât ve sâyir tekâlîfden üzerlerine tarh olunan sâlyânelerin bak-

kâl tâ-yifesine viregelmişlerdir bir vecihle âhardan tefevvüz olundu-
ğı ma'lûmumuz ve mesmû'umuz değildir deyü alâ tarîki's-şehâde
haber vormeleriyle hâlen üzerlerine edâsı lâzım gelen ordı ve min
ba'd vâki' olan sürsât ve sâyir tekâlîfde sirkeci tâ-yifesinden cem'
olunan sâlyânelerin kadîmü'l-eyyâmdan olıgeldüğü üzre bakkâl tâ-
yifesine virüp hilâf-ı kânûn-ı kadîm ta'allül itmemek üzre mezbû-
rân Kadri Beşe [ve] Ebubekir Beşe'ye tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâ-
ki' bi't-taleb ketb olundu fî 9 min Safer sene 1094

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Beşe bin el-Hâc Mehmed, Davud Beşe bin Devlethan,
Mustafa Efendi bin Şaban, Baba Hamza bin Abdülgani, Mehmed
Efendi ibn Ahmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

477 - 1683 (1094) Galata 130: 5b/1 Tescil işlemi / Registration

Ali Ağa, eski Bosna valisi Halil Paşa ile birlikte mahkemededir. Ali Ağa, vezir İbrahim Paşa'nın elinde bulunan İskete ve Bosna mukataalarını, bir yıllığına 12.500 esedi kuruşa devraldığını (iltizam) ve söz konusu parayı Halil Paşa'nın kendi adına İbrahim Paşa'ya ödediğini söyler. Dolayısıyla Ali Ağa Halil Paşa'ya 12.500 esedi kuruş borçlanmıştır. Ali Ağa, borcunu toplu olarak ödeyecek gücü olmadığı için Halil Paşa'dan borcu taksitlendirmesini istemiştir. Sonuçta Halil Paşa ile Ali Ağa, borcun bir yıl içinde ve üç taksitte ödenmesi konusunda anlaşmışlardır. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Ali Ağa is in court with the former governor of Bosnia, Halil Paşa. The former states that he bought from vizier İbrahim Paşa the tax farming (mukataa) rights of İskata and Bosnia for one year for 12,500 esedi kuruş. Halil Paşa paid the sum to İbrahim Paşa on his behalf, so he owes Halil Paşa 12,500 esedi kuruş. Ali Ağa has asked to pay back the debt in installments, since he is unable to pay it all at once. He says that he and Halil Paşa have agreed that the debt is to be settled within one year and in three installments. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer’den mevlânâ Ahmed Efendi ibnü’l-merhûm Ali Efendi irsâl olunup ol dahi sâbıkan Bosna Valisi olan cenâb-ı vezîr-i mükerrem müşîr-i mufahham zü’l-kadri’r-refî‘ ve’l-‘izzî’l-menî‘ sâhibü’l-kirâm ve’l-ihsân el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti’l-lâhi te‘âlâ Halil Paşa ibnü’l-merhûm İsa Ağa Hazretleri’yle mahrûsa-i Galata’ya tâbi‘ Kasaba-i Fındıklı mahallâtından Süheyl Bey Mahallesi’nde vâki‘ sa‘âdet-hânelerine varup zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i hatîr eyledikde vilâyet-i Rumili’nde Çirmen Sancağı’nda Zağara-i Atik Kasabası sükkânından olup hâlen paşâ-yı müşârün-ileyhin zikr olunan sarâyında müsâfîren sâkin es-Seyyid Ali Ağa ibn es-Seyyid Mustafa meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda sâhib-i hâze’l-vesîka müşârün-ileyh Halil Paşa Hazretleri mahzarında bi-tav’ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Edirne’de bi’l-fi’l kâyim-makâm-ı sadâret-i uz mâ ve mesned-ârâ-yı vekâlet-i kübrâ olan vezîr-i zî-şân rûkn-i âlişân sa‘âdetli İbrahim Paşa Hazretleri’nin mutasarrıf oldukları hâslardan yine vilâyet-i mezbûrede vâki‘ bedel-i lağm iskete ve [...] ve Bosna mukâta‘alarını işbu târih-i kitâb senesi şehri Rebî‘ulevvelinin on ikinci günü ile dâhil olan Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin işbu müşârün-ileyh Halil Paşa Hazretleri tavassutıyla her bir kîsesi beş yüz kıt’a esedî gurus olmak üzere min haysî’l-mecmû‘ yirmi beş kîse esedî gurus taksîm için iltizâm eylediğimde meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz esedî gurusı müşârün-ileyh Halil Paşa Hazretleri mâlından emrimle mûmâ-ileyh İbrahim Paşa Hazretleri tarafına tamâmen def‘ ve teslîm itmekle meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz esedî gurusı müşârün-ileyh Halil Paşa Hazretleri’ne zimmetimde lâzîmü’l-edâ ve vâcibü’l-kazâ deynim olup ve lâkin deyn-i merkûmı def‘-i edâya iktidârim olmayup taksîte tâlib olduğımda ânlar dahi sekiz bin gurusunu yevm-i merkûmdan altı ay tamâmında ve iki bin beş yüz esedî gurusı sekiz ay tamâmında ve meblağ-ı bâkî iki bin gurusunu dahi sene tamâmında ki mecmû‘-ı meblağ-ı merkûm on iki bin beş yüz gurusı bir sene tamâmına değin tamâmen ber-vech-i meşrûh edâ itmek üzere beni taksît idüp ben dahi taksît-i mezbûrî kabûl eylediğim ecilden meblağ-ı

merkûm on iki bin beş yüz guruş müşârün-ileyh Halil Paşa Hazretleri'ne zimmetimde ber-vech-i muharrer mukassat deynimdir didüğimde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin Eşref ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-va-ka'a fî 6 min Saferî'l-hayr sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Ağa ibn Yusuf, Mehmed Emin Bey ibnü'l-Merhûm İsmail, Mustafa Bey bin Ahmed Paşa, Mehmed Ağa ibn Kelamizade, Hacı Ali Çelebi ibn Mustafa, el-Hâc Süleyman bin Abdullah, İbrahim Efendi ibn Lokman, Ebubekir Efend ibn İmâm-ı paşa-yı müşârün-ileyh, İvaz Bey ibn Abdullah tâbî-i paşa, İbrahim Çelebi ibn Yusuf, Ahmed Çelebi Kethüdâ-yı [silik].

478 - 1683 (1094) Galata 130: 7b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'dan bir grup Müslüman balıkçı, Galata'daki balık pazarından balıkçılar kethüdası Preşkova ve beraberindeki bir grup Hristiyan balıkçı ile birlikte mahkemeye gelirler. Müslüman balıkçılar, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan berü) Galata'daki tersane önlerinde avlanan balığı 14 hisseye ayırarak Galata ve İstanbul'un çeşitli bölgelerindeki balıkçılara dağıttıklarını söylerler. Tersane önünden Fenerbahçe önlerine kadar olan bölgede avlanan balıklar bu bölgede kayıkla avlanmakta olan balıkçılara bölüştürülmekte, Fenerbahçe önlerinin daha ötesinde avlanan balık ise tamamen Galata'daki balık pazarı esnafına verilmektedir. Müslüman balıkçılar, ayrıca Galata'daki Balık Pazarı İskeleyi'nin de balık pazarı esnafına ait olduğunu, vergilerini (tekelif) kendileriyle beraber ödemeyen hiçbir balıkçının bu iskelede alım satım yapamayacağını ve bu yasağın padişah fermanıyla kesinleşmiş olduğunu söylerler. Müslüman balıkçılar, Balık Pazarı İskeleyi'nde balık satmak amacıyla kendilerinin her yıl başında balık pazarı esnafının vergisine katkı olarak kethüdalarına 960 akçe ödemek ve bunun karşılığında adı geçen iskelede dört kayık işletmek üzere an-

laştıklarını belirtirler. Onlara göre, bu anlaşmaya uyulması ve işletmekte oldukları dört kayığın engellenmemesi gerekmektedir. Müslüman balıkçılar, bu durumun adı geçen Hristiyan balıkçılara sorulmasını ve ifadelerinin sicile kaydedilmesini istemektedirler. Görüşü sorulan Hristiyan balıkçılar, söz konusu Müslüman balıkçıların ifadelerini doğrularlar. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

A group of Muslim fishermen from Galata is in court with a group of Christian fishermen and Preşkova, steward (kethüda) of the fishermen in Galata's Fish Market. The Muslim fisherman state that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan berü) the fish caught in front of the Galata dockyard is divided into 14 shares and distributed among the fishermen in Galata and İstanbul. In particular, the fish caught in the area between the Galata dockyard and Fenerbahçe is distributed among the fishermen who fish on boats, and that caught beyond Fenerbahçe is given to the tradesmen in the Galata Fish Market. The Muslim fishermen state that according to an imperial order (ferman) issued by the Sultan, the Fish Market port in Galata, too, belongs to the fish market tradesmen, and only fishermen who pay their taxes (tekalif) with them are allowed to do business in the port. At the beginning of each year, they say, they pay the steward 960 akçe to do business in the port and operate four row boats. They add that they have reached an agreement on these points and believe that their four boats should not be interfered with. The Muslim fishermen want the Christian fishermen questioned about the understandings and have their testimonies registered. Questioned by the court, the Christian fishermen corroborate the accounts of their Muslim counterparts. The court registers the testimonies of both parties.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasım Paşa'da Balıkçı tâifesinden Ali Beşe ibn Mehmed ve İsmail Beşe ibn Ali ve Dedeoğlu Mustafa Çelebi ve Mehmed Beşe ibn Abdullah ve Mehmed ibn Himmet ve Ahmed bin Murad Çavuş ve Halil bin Musa ve Meh-

Thomas Allom'un çizgileriyle Marmara kıyılarında bir dalyan ve balıkçılar.
Fishermen and a fish trap on the Marmara coast of Istanbul, by Thomas Allom.

med bin İbrahim ve Esir İbrahim Sedefçioğlu İbrahim ve Topal Veli Reis nâm kimesneler mahfil-i kazâda mahrûsa-i mezbûrede Balık Pazarı sûkında balıkçılar kethüdası Preşkova veled-i Yorgi ve Kiryako veled-i Preşkova ve Safodoş veled-i Vasil ve İstorinoz veled-i Vasil ve Kozma veled-i Danyel nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp kadîmü'l-eyyâmdan berü kasaba-i mezbûre kurbünde tersâne-i âmire önünde sayd olunan balığı beynimizde on dört hisse idüp dördi kasaba-i mezbûre balıkçılarına ve dördi sûk-ı mezbûre balıkçılarına ve biri İstanbul hısnı ebvâbından taşra kapular ta'bîr olunan ma'lûme balıkçılarına ve biri dahi Balat ve Fenar ve Yeni Kapu balıkçılarına ve iki Un Kapanı balıkçılarına ve ikisi yine mahrûsa-i mezbûre hâricinde Meyyit İskelesi balıkçılarına virilüp ve Fener Bağçesi önüne değin içerüde çıkan balığı dahi sayd olundığı mahalde mevcûd olan balıkçı kayıklarının adedi üzerine ale's-seviyye takşim olunup ve Fener Bağçesi önünden taşrada sayd olunan balık ve balık emîni huzûrunda müzâyede olunan balık bi'l-külliye sûk-ı mezbûr balıkçılarına mahsûs olup kasaba-i mezbûrede ve sâ'ir mahallerde olan

balıkçı tâifesi müdâhale itmemek kadîmü'l-ehmândan bu âna gelince kâ'ide olup ve lâkin sûk-ı mezbûr kurbünde vâki' Balık Pazarı İskeleyi dimekle ma'rûf iskele sûk-ı mezbûr balıkçılarına mahsûs olmağla âhardan mezbûrûn ile ma'an tekâlîf vormeyen balıkçı ve sâyir matrabaz tâifesi zikr olunan iskelede bey' ü şirâ idenler emri-i sultânî ile memnû' olmağın biz dahi mecmû'umuz tarafından ancak dört pâre kayık ile zikr olunan Balık Pazarı İskeleyi'nde balık bey' itmek için be-her re's-i senede mezbûrûnun tekâlîfine dokuz yüz altmış akçe murâd ve kethüdâları olan kimesne yedine teslîm itmek üzere ta'ahhüd idüp mezbûrûn dahi ziyâde akçe taleb itmeyüp ve meblağ-ı merkûm makbûzları olduktan sonra zikr olunan dört pâre kayık sûk-ı mezbûr iskelesinde bey' ü şirâdan men' itmemek üzere müte'ahhid olup bu vech üzere beynimizde kavl ve ittifâk eyledik husûs mezbûrûndan dahi suâl olunup takrîrleri tahrîr olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl sûk-ı mezbûr ahâlîsi olan mezbûrûn dahi cevâblarında fi'l-vâki' bâlâda tafsîl ü beyân ve şerh ü ayân olundığı üzere makrûn-ı mezbûr ve [...] ile ahd ü mîsâk eylediklerini her biri tasdîk ve tahkîk itmeğın mâvaka'a fî 8 Saferi'l-hayr sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ali Çavuş ibn Mehmed el-mübâşir, Ali Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed ibn Abdullah, Mustafa ibn Eşref, Süleyman ibn Hasan, Hüseyin ibn Hasan.

479 - 1683 (1094) Galata 130: 7b/2 Dava / *Adjudication*

Galata'daki kalpakçı esnafından bir grup Hıristiyan, Ellezbar ve Hristo adlı kalpakçılar karşısında mahkemeye çıkar. Kalpakçı esnafı, adı geçen iki kişinin kendi loncalarına bağlı olduklarını, geleneksel olarak (kadîmü'l-ehmândan berü) vergilerini (tekalif) kendilerine ödediklerini, ancak bu sene kendilerine ödemeleri gereken vergiyi ödemediklerini ileri sürerler. Görüşleri sorulduğunda davalı Ellezbar ve Hristo, kendilerinin kalpakları kürkle kapladıklarını, zamanla kürkçülük alanında da ustalaştıklarını ve artık dükkân-

kânlarında kürkçülük de yaptıklarını, bu yüzden de bu sene vergilerini kürkçü esnafına verdiklerini söylerler. Mahkeme, kürkçülere verdikleri verginin dükkânlarında kürkçülük yapmalarından kaynaklandığını, asıl mesleklerinin kalpakçılık olmasından dolayı kalpakçı esnafına da istedikleri vergiyi ödemeleri konusunda davalı Ellezbar ve Hristo'yu uyarır.

A group of Christian fur cap (kalpak) tradesmen in Galata sues two fur cap makers, Ellezbar and Hristo. The fur cap tradesmen claim that the two fur cap makers are attached to their guild and that customarily (kadîmü'l-ezmândan berü) they pay their taxes (tekalif) to them. However, this year no taxes were paid. Questioned by the court, the defendants Ellezbar and Hristo state that in covering caps with fur they have gained expertise in the fur business. In the process, they have started to sell furs in their stores. For this reason, this year they paid their taxes to the fur tradesmen. Observing that the tax paid to the fur tradesmen covers their fur business alone, the court decides that since their primary business is fur cap making, Ellezbar and Hristo must also pay taxes to fur cap tradesmen.

Mahrûsa-i Galata'da kalpakçı tâifesinden işbu râfi'u'l-vesîka Yorgi veled-i Kiryazi ve Dimo veled-i Yorgi ve İstemat veled-i Todo-ri ve Rali veled-i Penapot nâm zimmîler ve sâyirleri meclis-i şer'-i şerîfde yine tâife-i mezbûreden Ellezbar veled-i Homak ve Hristo veled-i Kiryazi nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri da'yâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrlar hırfetimiz ahâlisinden olup ve san'atımızı ilâ hâze'l-ân her biri işleyüp ve kadîmü'l-ezmândan berü üzerimize nâzile olan tekâlîfde sâlyânelerin bize viregelmişler iken hâlen bu sene-i mübâreke de üzerimize taraf-ı sultândan tarh olunan bedel-i lağm mâlından ma'lûmu'l-mikdâr sâlyânelerin taleb eylediğimizde teslimden imtinâ' ider suâl olunup kadîmden olgeldüğü üzere tekâlîfde sâlyânelerin bize edâ itmek üzere mezbûrlara tenbîh olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-suâl mezbûrân Ellezbar ve Hristo cevâblarında fi'l-vâki' mezbûrların san'atları olan kalpakı diküp ve

kürkde kaplayup ve mahrûsa-i mezbûrede dükkânlarında bey' idüp ve kadîmü'l-ezmândan bu âna gelince tekâlîfde sâlyânelerin müdde'ıyyûn-ı mezbûrûn ile edâ idegeldiklerin ikrâr idüp ve lâkin biz kürkçilik san'atında dahi üstâda hıdmet idüp başka çıkup üstâd olduğumuzdan gayrı hâlen kürkçi dükkânında oturup kürkçilik dahi itdiğimize binâ'en zikr olunan tekâlîfden sâlyânemizi kürkçilere teslim eyledik deyücek kürkçi tâyifesine virdikleri sâlyâne kürkçilik san'atını işledikleri için olmağla mezbûrûna kalpakçı oldukları için kadîmü'l-eyyâmıdan berü viregeldikleri sâlyâneye mâni' olmamağın alâ-mûcebi i'tirâfihimâ sâlyâneleri olan ma'lûmu'l-mükdâr meblağı zikr olunan mâl-i mîrî için kalpakçı tâyifesi olan müdde'ıyyûn-ı mezbûrûna def' ve teslîme mezbûrân Ellezbar ve Hristo'ya tenbîh olunup mâ-vaka'a fi 20 mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Receb, Hacı Mehmed ibn Abdullah, Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Abdülbaki Ağa Ser-muhzırân, İsa Beşe ibn Yusuf.

480 - 1683 (1094) Galata 130: 10b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Divriği kazasına bağlı Kurtal köyünden Dador, Ariton ve Gazal adındaki üç Ermeni, cizye defterine bekâr olarak kaydedilmişlerdir. Adı geçen Ermeniler kendi adlarına ve yine aynı köyden olup cizye defterine evli olarak kayıtlı olan altı Ermeni'nin vekilleri olarak, Asvador ve Toros adlı diğer iki Ermeniyle mahkemeye gelirler. Bekâr Ermeniler mahkemede bulunmayan altı kişiyle birlikte 1680 (H. 1091) yılı cizyesi için topladıkları 170 esedi kuruşu Asvador ve Toros'a borç verdiklerini ve onların bu para için birbirlerine kefil olduklarını söylerler. Alacaklılar, daha önce 170 esedi kuruş olan alacakları için Asvador ve Toros karşısında mahkemeye çıkmışlar ve davayı kazanmışlardır. Ancak, daha sonra aracılının devreye girmesiyle üç bekâr Ermeni Asvador ve Toros ile 110 kuruş üzerine sulh yapmışlar ve bu parayı almışlardır. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Dador, Ariton and Gazal, three Armenians from the Kurtal village in Divriği, are registered as single in the cizye book. They appear in court representing themselves and six other Armenians registered as married in the cizye book. Two other Armenians, Asvador and Toros, are in court, too. The three single Armenians along with the six other Armenians not present in court, have lent to Asvador and Toros the 170 esedi kuruş they collected for the payment of cizye tax for 1680 (AH 1091). Asvador and Toros agreed to serve as each other's surety for this debt. Earlier, the three single Armenians sued Asvador and Toros for repayment of the debt. Later, upon mediation, they reached an amicable settlement with Asvador and Toros for 110 kuruş and collected the sum. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Anadolu'da Divriği Kazâsı'na tâbî Kurtal nâm karye ahâlîsinden olup kendi taraflarından asıl ve karye-i mezbûre Ermenileri'nin maktû' ziyâde cizyeleri defterinde bîkar kaydı ile mukayyed olmakla mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmu'l-eşhâs olan Ermeniler taraflarından husûs-ı âtî'l-beyâna vekîl oldukları yine kazâ-i mezbûra tâbî Kesime [?] nâm karye ahâlîsinden Yefram veled-i Hayim ve Zedre nâm karye ahâlîsinden Ağya veled-i Deylek nâm Ermeniler şehâdetleri ile hasm-ı şer'ide şer'an sâbit olan Dador veled-i Bata ve Ariton veled-i Melkon ve Gazal veled-i Bartak nâm Ermeniler meclis-i şer'de yine karye-i mezbûre ahâlîsinden olup İstanbul ve etrâfından sâkinler olmağla defter-i mezkûrda evli kaydı ile mukayyed olan Ermenilerden olup hâlen Galata'da sâkin Asvador veled-i Karabet ve Toros veled-i Hanas nâm Ermeniler muvâcehelelerinde her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Asvador ve Toros yine zikr olunan evli Ermeniler gâ'ibûn anî'l-meclis Şamih ve Bedros ve Karabet ve Serkiz ve Yazıcı Serkiz ve Meykel nâm altı nefer Ermeniler ile bizim müvekkillemizin bin doksan bir senesi cizyesi için beynimizde cem' eylediğimiz mâldan bizim yedimizden bin doksan senesinde yüz yetmiş kıt'a esedî gurusu iktirâz ve kabz ve meblağ-ı mezbûr yüz yetmiş gurusudan her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağa tarafeynden

emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olup ve meblağ-ı merkûmı kendilerin ve mârû'z-zikr evli Ermenilerden sâ'irlerin cizyeleri için kabzına me'mûr olanlara virüp istihlâk itmeleriyle meblağ-ı merkûmı mezbûrândan asâlet ve kefâletlerine binâ'en huzûr-ı hâkim-i mevkî-i sadr-ı kitâbda taleb ve da'vâ ve isbât idüp hükm-i şer'î lâhık olmuşıdi el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm da'vâsından mezbûrân Asvador ve Toros beynimizde nizâ'-ı küllî vukû'undan sonra tavassut-ı muslihîn ile bizi yüz on guruş üzerine sulh eylediklerinde biz dahi sulh-ı merkûmı bi'l-asâle ve bi'l-vekâle kabûl ve bedel-i merkûm yüz on guruşı yedlerinden tamâmen alup kabz ve meblağ-ı bâkî altmış guruş da'vâsından mezbûrân Asvador ve Toros ve gâ'ibûn-ı mezkûrûnun zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtî'î'l-hisâm ile ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâvaka'a fî 20 Saferî'l-hayr sene 1094

Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe ibn Musa, Hacı Mehmed ibn Abdullah, Abdûlbaki Ağa ser-muhzırân, Mustafa ibn Receb, Mustafa ibn Eşref.

481 - 1683 (1094) Galata 130: 15a/2 Dava / *Adjudication*

Galata'daki varilci esnafından bir grup Hristiyan, Galata'daki lağım vergisini toplamakla görevli Seyyit Ali'nin vekili Seyyit Mustafa karşısında mahkemeye çıkarlar. Varilciler, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan berü) her yıl tersaneye ve donanma gemilerine gerektiği kadar varil üretip verdiklerini, karşılığında da lağım vergisinden muaf tutulduklarını söylerler. Üstelik bu konuda ellerinde bir emr-i şerif bulunmaktadır. Varilci esnafı, vekil Seyyit Mustafa'nın geleneklere aykırı olarak kendilerinden lağım vergisi istediğini ileri sürerler. Görüşü sorulduğunda vekil Seyyit Mustafa, elinde bulunan İstanbul reayası defterine göre fıçıcuların söz konusu vergiyi ödemeleri gerektiğini, varilcilerin de fıçıculara bağlı olduğunu, bu yüzden kendilerinden vergi istediğini söyler. Sonuçta mahkeme, varilcilerin sunduğu emr-i şerif belgesine dayanarak söz konusu verginin varilcilerden istenilemeyeceğine karar verir.

A group of Christian barrel makers from Galata sue Seyyit Mustafa, legal agent of Seyyit Ali, collector of the sewage tax in Galata. The barrel makers state that customarily (kadîmü'l-ey-yâmdan berü) each year they provide the dockyard and the navy with the required number of barrels. In exchange, they say, they are held exempt from the sewage tax. They have a Sultanic order (emr-i şerif) documenting their exemption. They claim that, in violation of the custom, legal agent Seyyit Ali wants them to pay the sewage tax. Questioned by the court, legal agent Seyyit Ali states that, according to the register of Istanbul subjects, cask makers are required to pay the sewage tax. Since the barrel makers are tied to the cask makers, he has asked them to pay the tax. In conclusion, on the basis of the Sultanic order, the court decides that the barrel makers need not pay the tax.

Varulcî târifesinden işbu râfi'ü'l-kitâb Ketmo veled-i Yani ve Yakomi veled-i Yani ve Yanaki veled-i Nikolaki ve Yorgi veled-i Hristofoli ve İspandoni veled-i Yorgi nâm zimmîler ve sayirleri bâcem'ihim meclis-i şer'î şerîfde işbu târîh-i kitâb senesi mahrûsa-i Galata'da bedel-i lağm mâlını tahsîle me'mûr olan es-Seyyid Ali tarafından husûs-ı âtiye vekîl olan es-Seyyid Mustafa mahzarında her biri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp biz mahrûsa-i mezbûrede varulcî olduğımız için her sene tersâne-i âmire ve donanma-yı hümayûn sefinelerine kifâyet eylediği denlü bi-lâ ücret varul işleyüp mukâbelesinde bu âna değin tekâlîfi ile rencîde ve mutâlebe olunmayup hattâ mâl-ı mezkûr vire gelen esnâf defterinde dahi mukayyed ve mestûr olmadığımızdan gayri bedel-i lağım teklîfinden mu'âf ve müsellemler olmak üzre kadîmü'l-eyyâmdan berü yedimizde emr-i sultânî ihsân olunmuşidi hâlen vekîl-i mezbûr es-Seyyid Mustafa mâl-i merkûm için bizden hilâf-ı âdet ve mugâyir-i emr-i hümayûn akçe taleb idüp bize mu'ârazadan hâlî değildir suâl olunup men' ve def' olunmak matlûbumuzdur deyü mazmûn-ı münîfi takrîrlerini nâtik emr-i şerîf-i âlî-şân ibrâz itdüklerinde vekîl-i mezbûr es-Seyyid Mustafa mahzarında feth ve kırâ'et ve istinât olundukda cevâbında yedimde olan İstanbul re'âyâsı defterin-

de tâyife-i fuşıcıyân mestûr olup ve mezbûrlar tâyife-i mezbûreden olmalarıyla mâl-i merkûm içün akçe taleb itmişidim deyü mu'âraza eylediğini ikrâr ve i'tirâf idüp fi'l-hakîka mâl-i mezbûr mahrûsa-i mezbûrede olan esnâf-ı ma'lûmeye kadîmden tevzî' ve tahmîl olunup bu âna gelince düstûrû'l-amel ve sicill-i mahfûza mukayyed ve mestûr olan defterde varulcı tâyifesi dâhil olmadığından mâ'ada mezbûrlar ber-mûceb-i emr-i hümayûn mâl-i mezbûrdan mu'âf ve müsellemler olmalarıyla vekîl-i mezbûr kadîmden oligelmişe muhâlif akçe talebiyle mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Saferi'l-hayr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe ibn Yusuf, İbrahim Beşe ibn Yahya, Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Hacı Mehmed bin Abdullah, Abdullah Halife ibn Hüseyin, ve gayruhum mine'l-huzzâr.

482 - 1683 (1094) Galata 130: 16a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Fatma Hatun'un Galata'daki Şahkulu Mahallesi'nde vakfetmiş olduğu evin mütevellisi olan Mehmet Beşe ölür. Ölümünden sonra yeni mütevellinin atanması gecikmiştir. Vakfiyeye göre, mütevellî tayini bütünüyle kadıya bırakılmıştır. Söz konusu evde ise, kullanım haklarının bir bölümünü elinde bulunduran Vasfi'nin damadı Veli Beşe oturmaktadır. Mahkeme, güvenilir kişilerden aldığı bilgiler doğrultusunda Veli Beşe'nin mütevellilik görevi için uygun olduğuna karar verir. Veli Beşe söz konusu görevi kabul ettiğini mahkemeye bildirir. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mehmet Beşe, mutawalli of a house located in the Şahkulu neighborhood in Galata and endowed by the late Fatma Hatun, dies. After his death, a new mutawalli cannot be appointed immediately. According to the waqf deed (vakfiye), the judge must appoint the next mutawalli. Currently, Veli Beşe, son-in-law of Vasfi who holds certain usufruct rights of the house, is residing in the

house. In accordance with the testimonies of trustworthy individuals, the court decides that Veli Beşe is suitable for the mutawalli post. Veli Beşe informs the court that he accepts the post. The court registers the appointment.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Şahkulı Mahallesi'nde vâki' merhûm Fatıma Hâtun ibnet-i Hızır'ın evlâdına meşrûta vakfı olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan menzilin meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Mehmed Beşe'nin vefâtından sonra bu âna değin mütevellî nasb olunmayup ve vâkife-i mezbûre menzil-i mezbûrun tevliyetini re'y-i hâkime tefvîz eylediği vakfiye-i ma'mûlunbihâsında mestûr ve mukayyed olup ve hâlen menzil-i mezbûrun dâhiliyyesine müstakillen ve hâriciyyesine iştirâken meşrûtiyyet üzere mutasarrıfı olan Vasfî nâm hâtunun damadı olmağla menzil-i mezbûrda sâkin ve dindar ve müstakîm ve tevliyete her vechile ehil ve mahal olduğu sikât ihbârlarıyla mütehakkık olan râfi'-i hâze'l-vesîka Veli Beşe ibn Seydi nâm kimesne rızâ ile tâlib olmağın mezbûr Veli Beşe menzil-i mevkûf-ı mezbûra kıbel-i şer'den hasbî mütevellî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi tevliyet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya müte'ahhid ve iltizâm itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi ibn Mustafa, Mehmed Efendi ibn Mustafa, Dilaver Ağa ibn Abdullah, Mehmed Beşe ibn Abdullah, Ali Beşe ibn Abdullah, Hüseyin Çelebi Taşcı, İsmail Beşe ibn Yahya, Osman Halife ibn el-Kayyım, Mustafa bin Eşref, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İsa Beşe ibn Yusuf, Mustafa Beşe bin Hüseyin ve gayruhum.

483 - 1683 (1094) Galata 130: 19a/1 Dava / Adjudication

Vize kazasından Sitaviz, Galata'dan beytülmal görevlisi ve voyvoda olan İbrahim Ağa'nın vekili Mustafa Çelebi karşısında mah-

kemeye çıkar. Sitaviz, ölen kardeşi Andriye'nin yaşamında İstinye'de bulunan bir bağı için tek varisin kendisi olduğunu mahkemeye onaylattırmıştır. Ancak, beytûlmal görevlisi olan İbrahim Ağa, bu bağa haksız olarak el koymuştur. Görüşü sorulduğunda vekil Mustafa, ölen Andriye'nin görünürde varisi olmadığı için beytûlmal görevlisi İbrahim Ağa'nın mirasa el koyduğunu belirtir. Sitaviz'den savını destekleyen kanıt istenir. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Sitaviz'in savı doğrultusunda görüş bildirirler. Mahkeme, beytûlmal görevlisi İbrahim Ağa'nın bağdan el çekmesine karar verir. Sonuçta davacı Sitaviz mahkemeyi kazanır.

Sitaviz, a resident of the Vize district, sues Mustafa Çelebi, legal agent of İbrahim Ağa, treasury officer (beytûlmal emini) and vaivode of Galata. Sitaviz states that, during his lifetime, his brother Andriye had him registered as the only heir of a vineyard in İstinye. However, he claims, the treasury officer İbrahim unlawfully confiscated the vineyard. Questioned by the court, the legal agent Mustafa states that İbrahim Ağa confiscated the vineyard because the deceased Andriye had no legal heirs registered. Asked to prove his claim, Sitaviz brings witnesses to court, who corroborate his account. The court decides that the treasury officer İbrahim Ağa should give the vineyard to Sitaviz. Thus, the plaintiff Sitaviz wins the case.

Vilâyet-i Rumili'nde Vize Kazâsı'na tâbi 'Dedeler nâm karye sâkinlerinden râfi'-i hâze's-sifr Sitaviz veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i Galata ve tevâbi'inde bi'l-fi'l voyvoda ve beytûl-mâl-i âmme ve hâssa emîni olup zikri âtî bâğa bi'l-emâne vâzî'u'l-yed olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Ağa ibn Bali tarafından husûs-ı âtî'l-beyâna husûmet ve red ve cevâba vekîl-i müsecceli olan Mustafa Çelebi bin İbrahim mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre tevâbi'inden İstinye Kazâsı hâricinde vâki' bir taraftan Hacı Mehmed Çelebi bağı ve bir taraftan Manolaki nâm zimmî bağı ve bir taraftan na'lçeci [boş] bağı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup tahmînen otuz ırgadlık kürûm ve eşcâr-ı müsmireyi

müştemil olan bâğ-ı fi'l-asl karye-i mezbûre ahâlîsinden ve li-ebeveyn karındaşım olup kasaba-i mezbûrede sâkin iken bundan akdem hâlik olan Andriye veled-i Yani nâm zimmînin terekesinden olup hattâ hâlik-i mezbûr huyûtunda ve kemâl-i akl ü sıhhatinde benim için li-ebeveyn er karındaşım ve hasran vârisim olup gayrı vârisim ve terekeme müstahikk-i âhar yokdur deyü huzûr-ı müsliminde bi'd-defe'ât ikrâr ve işhâd idüp ben dahi tasdîk itdiğimden sonra mezbûr Andriye musırrian alâ ikrârihî hâlik olmağla bâğ-ı mahdûd-ı mezbûr bi'l-irsi's-şer'î bana intikâl itmişiken müvekkil-i müşârün-ileyh bi-gayr-ı hak vaz'-ı yed ider vekîl-i mezbûr suâl olup müvekkil-i müşârün-ileyhin bâğ-ı mezkûrdan kasr-ı yedine tenbih olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' hâlik-i mezbûr zâhirde vâris-i ma'rûfı olmayup terekesi cânib-i beytül-mâle âyid olmak üzre terekesinden olan bâğ-ı mahdûd-ı mezbûra müvekkil-i mûmâ-ileyhin bi'l-emâne vaz'-ı yedini bi'l-vekâle ikrâr ve lâkin müdde'î-i mezbûrun verâsetini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan verâsetini mübeyyine beyyine taleb olundukda kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Hüseyin Efendi ibn Handan ve Mehmed Beşe ibn Muharrem nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isri'l-istişhâd fi'l-vâki' hâlik-i mezbûr Andriye veled-i Yani huyûtunda ve kemâl-i akl ü sıhhatinde işbu müdde'î-i mezbûr için benim li-ebeveyn karındaşım ve hasran vârisimdir gayrı vârisim ve terekeme müstahikk-i âhar yokdur deyü bizim huzûrımızda bi'd-defe'ât ikrâr ve bizi işhâd idüp müdde'î-i mezbûr dahi hâlik-i merkûmı ikrâr-ı meşrûhunda tasdîk itdiğinden sonra mezbûr Andriye dahi musırrian alâ ikrârihî hâlik olmuşıdi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet itdiğinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'î-i mezbûrun verâsetine ba'de'l-hükm bâğ-ı mezkûr müvekkil-i müşârün-ileyhin kasr-ı yedine vekîl-i mezbûra tenbih olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Rebî'ilevvel sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Şaban, Abdülbaki ibn Yusuf, Mustafa Efendi bin Hüseyin, İsa Beşe bin Yusuf, İbrahim Beşe bin Hacı

Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Yusuf bin Abdullah ve gayruhum.

484 - 1683 (1094) Galata 130: 19b/3 Tescil işlemi / Registration

Ekmekçi Mehmet Bey, İstanbul’da başdefterdar vekili (kayım-makam) olan Mehmet Efendi’nin vekili Hüseyin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ekmekçi Mehmet, padişah fermanıyla bu sene sefere çıkacak ordunun ekmek gereksinimini karşılamak için ordu ve gönüllü fırınların yanı sıra Galata’dan da dört fırının görevlendirilmesinin, işlenecek unun kilesine 24 akçe verilmesinin ve her bir fırına 100 esedi kuruşun peşin olarak verilmesinin emredildiğini söyler. Mehmet, kendisinin bu dört fırını işletme görevini üstlendiğini, karşılığında 400 esedi kuruş aldığını, ancak bu paranın yeterli gelmemesi üzerine padişahın İstanbul Hazinesi’nden 400 esedi kuruş daha verilmesini emrettiğini belirtir. Mehmet, vekil Hüseyin Ağa’dan 400 esedi kuruş aldığını sözlerine ekler. Galata tüccarlarından Sefer Bey, Ekmekçi Mehmet’e kefil olduğunu mahkemeye bildirir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Bread maker (ekmekçi) Mehmet Bey goes to court with Hüseyin Ağa, legal agent of Mehmet Efendi, the Chief Minister of Finance (başdefterdar vekili, kayım-makam) of İstanbul. Bread maker Mehmet states that an imperial decree (ferman) has ordered four bakeries in Galata to provide for the military in addition to bakeries of the military as well as volunteer bakeries. Each bakery is to be paid 100 esedi kuruş in advance and 24 akçe for each kile of flour processed. Mehmet has assumed the operation of the four bakeries in Galata and collected 400 esedi kuruş for this job. Alas, the initial 400 esedi kuruş turned out insufficient, so the Sultan ordered an additional 400 esedi kuruş be paid out of the treasury of İstanbul. Mehmet notes that he received the second 400 esedi kuruş from the legal agent Hüseyin Ağa. Sefer Bey, a merchant in Galata, serves as bread maker Mehmet’s surety. The court registers these transactions.

Habbâz tâyifesinden olup hâlen mahrûsa-i Galata hâricinde Hendekbaşı Fırını demekle ma'rûf fırında sâkin Mehmed Bey ibn Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mah-miyye-i İstanbul'da başdefterdâr kâyim-makâmı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim hâvî'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'l-kadri'l-ve-liyyi'r-refî' el-izzü'l-menî' sâhib-i hâze'l-vesîka Mehmed Efendi Hazretleri tarafından vekîl ve sâbitü'l-vekâle olan fahrü'l-emâsil baş [...] kulu Hüseyin Ağa ibn Ivaz mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübâreke azîmet olunan sefer-i zafer-rehber me'mûr olan asâkir-i mansûrenin etmekleri tabhiy-çün ordı ve gönüllüleri fırınlarından mâ'ada Galata Kazâsı'ndan dört adet mükemmel fırın ihrâc olunup ve işleyen dakîkin her keyline yirmi dörder akçe ücret-i tabhiyesi mîrîden virilüp ve ücret-i merkûmeye mahsûb olmak üzere mübâşir yedinden ber-vech-i peşîn yüzer esedî gurus virilmek üzere emr-i âlî sâdır olup zikr olunan dört adet mükemmel fırını sefer avdetine değin ber-mûceb-i emr-i şerîf edâya hıdmet itmek üzere ben der-'uhde ve iltizâm eylediğim ecilden her bir fırının mühimmâtı içün yüzer kıt'a esedî gurusdan cem'an dört yüz kıt'a esedî gurusu cânib-i mîrîden mübâşir ta'yîn olunan İbrahim Ağa ibn Murad nâm kimesne yedinden ber-vech-i peşîn tamâmen kabz itmişidim ve lâkin meblağ-ı merkûm kifâyet itmemekle yine ücret-i merkûmeye mahsûb olmak üzere İstanbul hazînesine teslim olunan mâldan yüzer esedî gurus dahi virilmek üzere emr-i sultânî sâdır olmağın imtisâlen-leh müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi işbu vekîl-i mezbûr Hüseyin Ağa yediyle her bir fırın içün yüzer esedî gurusdan cem'an dört yüz gurusu bana def' ve teslim idüp ben dahi vekîl-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledim didikde gıbe't-tasdîki'l-mu'teber tüccâr-ı zevî'l-iktidârdan olup mahrûsa-i mezbûre tevâbi'inden Kasaba-i Tophane mahallâtından el-Hâc Memi Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Mehmed bin Şaban ve Tomtom Mahallesi'nde sâkin Sefer Bey ib-i Mustafa meclis-i mezkûrda mezkûr Mehmed Bey'in nefisine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzârına ve meblağ-ı merkûmdan zimmetine lâzım gelen mâlî tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet ile her biri kefil olduk di-

diklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis
'aşer min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin Receb, Mustafa bin Eşref, Mustafa Efendi bin Abdülkerim, İsa Beşe ibn Yusuf, Mehmed Efendi bin Ahmed, İbrahim Beşe bin Hacı Mehmed, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

485 - 1683 (1094) Galata 130: 20a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Karaköy Kapısı İskelesi ve ona bağlı iskelelerde kayıkçılık yapan esnaftan bir grup, Ali ile birlikte mahkemeye gelirler. Kayıkçılar, ödemeleri gereken vergileri kendilerinden toplaması ve vergi tahsildarlarına ulaştırması için Ali'yi seçtiklerini söylerler. Kayıkçı esnafı, aralarında yaptıkları hesaba göre Ali'den 20 kuruş alacakları olduğunu saptadıklarını ve bu parayı Ali'den aldıklarını belirtirler. Kayıkçılar, Ali'den başka alacakları kalmadığını sözlerine eklerler. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

A group of boatmen (kayıkçı) working at the Karaköy Gate Port and some other associated ports goes to court with Ali. The boatmen state that they had appointed Ali to collect their taxes and hand them over to the tax collector. The boatmen note that, according to their calculations, Ali owed them 20 kuruş and that they have now collected the money from him. They add that Ali no longer owes them money. The court registers their testimonies.

Mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Karaköy kapısı iskelesi ve tevâbi'i iskelelerin kayıkçıları ihtiyârlarından İbrahim bin Osman ve Mustafa bin Şaban ve Halil bin İbrahim ve Ali bin Ramazan ve Siyavuş bin Abdullah ve sâyirleri bâ-cem'ihim meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Ali bin Osman nâm kimesne mahzarında her biri takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ali târîh-i kitâba gelince üzerimize taraf-ı saltanat-ı aliyyeden nâzile olan

tekâlifî bizden cem‘ ve tahsîl ve kabzına me‘mûr olanlara teslîme cümlemizin ittifâkıyla emînimiz olup târîh-i kitâb günü bizden makhbûzı masârif-i ma‘lûmeye masrûfunı hesâb eylediğimizde yedinde ba‘de külli hesâb mâlımızdan yirmi gurus zuhûr itmeğın meblağ-ı mezbûrı bize def‘ ve teslîm idüp yedinden tamâmen alup kabz eyledik ba‘de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allika mezbûr Ali ile da‘vâ ve nizâ‘ımız kalmadı didiklerinde gıbbe’t-tasdîki’sher‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî 13 min Safer sene 1094

Şühûdü’l-hâl

Hasan Efendi ibn Abdullah, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa bin Eşref, Hamza Beşe bin Abdullah, Cafer bin Hasan, Abdülbaki Ağa ibn Hasan ve gayruhum mine’l-huzzâr.

486 - 1683 (1094) Galata 130: 20b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata’daki kazancı esnafının yiğitbaşları, Galata’daki kalaycı esnafının yiğitbaşları ile birlikte mahkemeye gelirler. Kazancılar, kendilerinin kalaycı esnafına yamak olduklarını, bu yüzden de sürsat ve benzeri vergileri kalaycılar aracılığıyla ödediklerini, yine kalaycıların ödemesi gereken altı baş koyun vergisinin (ganem harcı) beşte ikisini de kendilerinin ödediklerini söylerler. Kazancılar, bu yıl işlerinin iyi gitmediğini, zor durumda olduklarını, bu yüzden de geçmişte beşte iki oranında ödedikleri koyun vergisinin düşürülmesi için daha önce mahkemeye başvurdıklarını belirtirler. Kazancı esnafı mahkemenin, sürsat vergisinin toplanıldığı yıllarda kalaycıların bakırcı esnafından aldıkları 100 parayı (semen) kendilerinin toplamalarına, bu parayla söz konusu koyun vergisini ödemelerine karar verdiğini ve kendilerine bunları kanıtlayan bir hüccet verdiğini bildirirler. Kazancılar, kalaycıların bu kararlara uyacaklarına söz verdiklerini, konunun kalaycılara da sorulmasını ve görüşlerinin sicile kaydedilmesini isterler. Görüşleri sorulduğunda kalaycılar, kazancıların ifadesini doğrularlar. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

The guild regulators (yiğitbaşı) of Galata's cauldron makers go to court with the guild regulators of the tinsmiths. The cauldron makers state that they are stooges (yamak) to the tinsmiths, and, hence, that they pay their military (sürsat) and other taxes through the tinsmiths. They also pay two-fifths of a tax paid in terms of sheep (ganem harcı), which is due of the tinsmiths. The cauldron makers state that this year they experienced some financial hardship. Accordingly, they have requested from the court a reduction in their share of the sheep tax. The court decided that in years when the military (sürsat) tax is collected, the cauldron makers are to collect the 100 para (semen) the tinsmiths used to collect from the coppersmiths, and then use the sum to pay the sheep tax. The court issued a hujjet documenting its decision. The tinsmiths promised, say the cauldron makers, to abide by this agreement. Now they want them questioned and their testimonies registered. Questioned by the court, the tinsmiths corroborate the account of the cauldron makers. The court registers the testimonies of both parties.

Mahrûsa-i Galata'da kazgâncı tâyifesinin yiğitbaşları Fazlul-lah Beşe ibn Turhan ve ihtiyârlarından İbrahim Beşe ibn Turhan ve Mehmed Beşe ibn Ramazan ve Ahmed Beşe ibn Ramazan ve Mustafa Beşe ibn Mehmed ve Ali Beşe ibn Abdullah ve Mahmud Beşe ibn İbrahim nâm kimesneler ile Arslan veled-i Yanaki ve Todoş veled-i Kostantin nâm zimmîler ve ve sâyirleri bi-esrihim meclis-i şer'-i hatîrde mahrûsa-i mezbûrede kalaycı tâyifesinin yiğitbaşları râfi'ü hâze'l-kitâb Mehmed Beşe ibn Ali ve Ebubekir Çelebi ve Usta Şaban bin Ömer ve Mehmed bin Mustafa ve Usta Halil bin Ali ve Hacı Mehmed bin Ali ve Üstad Şükrullah bin Halil ve Şaban bin Osman ve Usta Mehmed bin Musa nâm kimesneler ve sâyirleri muvâcehelerinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp biz mahrûsa-i mezbûrede bu âna dek kazgâncılık eylediğimiz için sürsat ve sâyir tekâlîf-i sultâniyye vâkı'a oldukça mezbûrlara tâbi' ve yamak olduğumuz tekâlîfden üzerimize tarh olunan sâlyânemizi mezbûrlar yediyle edâ idüp ve ale'l-husûs

sürsat teklîfinde mezbûrun üzerlerine tahmîl olunan altı re's ganimet harcının beş hissedeki iki hissesini biz hîrfetimiz ahâlîsi beynimizde cem' ve mezbûrlara teslim ve edâ idegelmişdik ve lâkin işbu sene-i mübâreke de hîrfetimiz ahâlîsi perîşân olmalarıyla bize za'f târî olmağın kadîmden bu âna değin vâkî' olan sürsat teklîfinde vire geldiğimiz iki hisse harcı edâya iktidârımız yokdur deyü mezbûrlardan harc-ı mezkûrumuzu tenzîl taleb itmişdik el-hâletü hâzihî mahrûsa-i mezbûre ve a'mâlinde vâkî' olan bâzârlarda âhar yerlerden gelüp yaymacılık iden bakırcılardan mezbûrânın yedlerinde bin seksen üç senesi Zilka'deti's-Şerîfesi ile müverraha mahrûsa-i mezbûrede târîh-i merkûmda [nâibü]'ş-şerî'i's-şerîf olan mukayyed Mustafa Efendi'nin imzâ ve hatemini müştemile hüccet-i şer'îyye mücebince be-her sene sürsat teklîfinde ber-vech-i imdâd alıgeldükleri be-her nefer başına birer semen bizim bâlâda zikr olunan humusân-ı harc-ı sâlyânemize imdâd olmak üzere bize tefvîz etmeleriyle biz dahi tefevvüz ve zikr olunan yaymacılardan bu seneye değin alıgeldikleri yüz semen-i sâlyânemizi imdâd olmak üzere tarafımızdan cem' ve tahsîl itdirdüp ve min ba'd zikri mürûr iden altı koyun harcının iki humsunu ke'levvel mezbûrûna edâ ve teslim etmek üzere müte'ahhid olup mezbûrûn dahi yaymacı tâyifesinden bize havâle ve tefvîz itdikleri birer semeni kendi sâlyânemize imdâd olmak cem' ve tahsîl ittiğimizde min ba'd müdâhale itmemek üzere müte'ahhid oldılar suâl olunup takrîri tahrîr ve hüccet olunmak murâdımızdır didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûrûn dahi fi'l-vâkî' hâl bast olunan minvâl olduğunu her biri mukırr ve mu'terif olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdülkerim Efendi bin Ahmed, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Abdülkerim, İsa Beşe bin Yusuf, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin, İbrahim Çelebi bin Mehmed, el-Hâc Mehmed, Davud bin Devlethan, Ali bin Devlethan, Mustafa bin Eşref, Süleyman bin Hasan.

487 - 1683 (1094) Galata 130: 20b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ekmekçi Mehmet Bey, İstanbul'da başdefterdar vekili (kayım-makam) olan Mehmet Efendi'nin vekili Hüseyin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ekmekçi Mehmet, bu sene sefere çıkacak olan ordunun ekmek ihtiyacını karşılamak için ordu ve gönüllü fırınların yanı sıra Bursa'dan sekiz fırın ve İznikmit kazasından da bir fırının görevlendirilmesinin, işlenecek unun kilesine 24 akçe verilmesinin ve her bir fırın için 100 esedi kuruşun peşin olarak verilmesinin padişah fermanıyla emredildiğini söyler. Mehmet, kendisinin bu dokuz fırını işletme görevini üstlendiğini, karşılığında da devlet görevlisi İbrahim Ağa'dan 900 kuruş aldığını, ancak bu paranın yeterli gelmemesi üzerine padişahın İstanbul Hazine'sinden fırın başına ek olarak 100'er kuruş daha verilmesini emrettiğini belirtir. Ekmekçi Mehmet, 900 kuruşluk ek ödemeyi vekil Hüseyin Ağa'dan aldığını sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Bread maker (ekmekçi) Mehmet Bey goes to court with Hüseyin Ağa, legal agent of Mehmet Efendi, the Chief Minister of Finance (başdefterdar vekili, kayım-makam) of İstanbul. Bread maker Mehmet states that an imperial decree (ferman) has ordered eight bakeries in Bursa and a bakery in İznikmit to provide for the military to supplement the supplies of military and volunteer bakeries. Each bakery is to be paid 100 esedi kuruş in advance plus 24 akçe per kile of flour processed. Mehmet had assumed the operation of these nine bakeries and collected 900 esedi kuruş from state officer İbrahim Ağa for this job. Alas, the initial 900 esedi kuruş proved insufficient, prompting the Sultan to order the payment of an additional 100 esedi kuruş per bakery out of the treasury of İstanbul. Mehmet notes that he received the second 900 esedi kuruş from the legal agent Hüseyin Ağa. The court registers these transactions.

Habbâz tâyifesinden olup hâlen mahmiyye-i Galata hâricinde Hendekbaşı Fırını demekle ma'rûf fırının müste'ciri olan Mehmed

Bey ibn Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîrde dârü’l-hilâfe-ti’l-‘aliyye-i Kostantiniyyeti’l-mahrûsada başdefterdâr kâyim-makâmı olan umdetü’l-emâcid ve’l-a’yân hâvi’l-mehâsin ve’l-me‘âlî zü’l-kadri’r-refî‘ ve’l-câhü’l-menî‘ râfi‘-i hâzihi’l-vesîka Mehmed Efendi Hazretleri tarafından vekîl-i sâbitü’l-vekâlesi olan Hüseyin Ağa ibn Ivaz mahzarında bi-tav‘ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübâreke azîmet olan sefer-i nusret-karîne me’mûr olan asâkir-i mansûrenin etmekleri tabhiyçün ordu ve gönüllü fırınlarından mâ‘ada medîne-i Brusa Kazâsı’ndan sekiz aded fırın ve İznikmid Kazâsı’ndan ancak bir fırın ihrâc olunup ve işlenen dakîkin her keyline yirmi dörder akçe ücret-i tabhiyeleri mîrîden virilüp ve ücret-i merkûmeye mahsûb olmak üzere mübâşir yedinden ber-vech-i peşîn yüzer esedî gurus virilmek üzere emr-i sultânî sâdır olup ve zikr olunan dokuz aded fırını sefer avdetine değin ber-mûceb-i emr-i âlî edâ-i hıdmet itmek üzere bize der-‘uhde ve iltizâm eylediğim içün ve her bir fırının mühimmâtı içün yüzer gurusdan cem‘an dokuz yüz gurusı taraf-ı mîrîden mübâşir ta‘yîn olunan İbrahim Ağa bin Murad nâm kimesne yedinden ber-vech-i peşîn alup kabz itmişidim el-hâletü hâzihi meblağ-ı merkûm mühimmât-ı merkûmeye kifâyet itmemekle İstanbul hazînesine havâle ve teslîm olunan mâldan yine ücret-i merkûmeye mahsûb olmak üzere yüz esedî gurus dahi virilmek üzere emr-i âlî sâdır olmağın imtisâlen-leh müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi işbu vekîl-i mezbûr Hüseyin Ağa yediyle herbir fırın içün yüzer gurusdan cem‘an dokuz yüz gurusı vekîl-i mezbûr yediyle bana def‘ ve teslîm idüp ben dahi yedinden tamâmen alup kabz eyledim didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâlis ‘aşer min şehri Rebî‘ilevvel li-sene erba’a ve tis‘ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Efendi ibn Abdülkerim, Mehmed Efendi ibn Ahmed, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi ibn Şaban, İsa Beşe bin Yusuf ve gayruhum mine’l-huzzâr.

488 - 1683 (1094) Galata 130: 20b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Süleyman Beşe, Ali Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek sahibi olduğu evini 2500 akçeye Ali Çelebi'ye sattığını söyler. Süleyman Beşe, kullanım haklarını elinde bulundurduğu ve yedi bölümden oluşan tarlalarını da timarlı sipahi (sahib-i arz) izniyle 2500 akçeye Ali Çelebi'ye devrettiğini (tefviz) ve toplam 5000 akçeyi Ali Çelebi'den aldığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Süleyman Beşe is in court with Ali Çelebi. The former states that he has sold his house to Ali Çelebi for 2500 akçe. He has also transferred (tefviz) to Ali Çelebi the usufruct rights of a field comprising seven parts for 2500 akçe with the permission of the timariot (sahib-i arz). Süleyman Beşe adds that he has collected a total of 5000 akçe from Ali Çelebi. The court registers these transactions.

Fî'l-asl Vilâyet-i Rumili'nde Avlonya Sancağı'nda Iskarabar Kazâsı'na tâbi' Denüreş nâm karyeden olup hâlen mahrûsa-i Galata'da Cami'-i Kebir Mahallesi'nde sâkin Süleyman Beşe bin Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu râfi'û'l-kitâb Ali Çelebi ibn Hasan nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan müşterî-i mezbûr Ali Çelebi mülki ve bir taraftan Abdi Hâce mülki ve bir taraftan Aydınoglu dimekle şehîr Mustafa mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî odaları ve bir bostan arsasını ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî bâğçeyi müstemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhik ve kâffetü'l-hukûk ve'l-murâfık mezbûr Ali Çelebi'ye tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şürût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki bin beş yüz akçeye ve yine karye-i mezbûrede vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd yedi kıt'a tarlalarını dahi ma'rifet-i sâhib-i arz ile iki bin beş yüz akçeye mezbûr Ali Çelebi'ye ferâğ ve tefvîz ol dahi te-fevvüz ve kabûl eylediğinden sonra semenlerinden müctemi' olan meblağeyn-i mezbûreyn beş bin akçeyi mezbûr Ali Çelebi yedin-

den bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz idüp menzil-i mahdûd-ı
mersûm ve mezkûr olan tarlâları mahallinde kabza mezbûr Ali Çe-
lebi'ye taslîf eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezbûr mez-
kûr Ali Çelebi'nin mülk-i müşterâsı ve mezbûr tarlalar dahi hakk-
ı müfevvezi olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun di-
dikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve
tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman Beşe bin Ali, Mustafa Beşe bin Hüseyin, Süleyman
bin Hasan, Fazlı Beşe bin Hasan, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Meh-
med bin Abdullah, Hacı Siyavuş bin Yahya ve gayruhum.

489 - 1683 (1094) Galata 130: 22b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bakkal esnafının ileri gelenlerinden bir grup, ağdacı esnafının
kethüdaları ile birlikte mahkemeye gelirler. Bakkallar, İstanbul'da-
ki sirkeci esnafının ordu için toplanan vergilerini geleneksel olarak
(kadîmden bu âna) bağlı oldukları ağdacı esnafının kethüdasına
ödediklerini, sürsat vergilerini ise kendilerine ödediklerini söyler-
ler. Bakkallar, mahkeme tarihinden 25 gün önce, sirkeçilerin sür-
sat vergilerini kendilerine ödediklerini, dolayısıyla ordu için topla-
nan diğer vergileri de kendilerine ödemeleri gerektiği gerekçesiyle
ağdacılardan davacı olduklarını belirtirler. Ancak şimdi, bu dava-
dan vazgeçtiklerini belirterek sirkeçilerin ellerindeki hüccet ve
emr-i şerif uyarınca ağdacılara bağlı olduklarını, bu yüzden de or-
du vergilerini eskiden olduğu gibi ağdacıların kethüdalarına öde-
meleri gerektiğini söylerler. Mahkeme, bakkalların ifadelerini sici-
le kaydeder.

*The notables of the grocers (bakkal) are in court with the ste-
wards (kethüda) of the wax makers (ağdacı). The grocers state
that customarily (kadîmden bu âna) İstanbul's vinegar trades-*

men (sirkeci) pay their military taxes to the steward of the wax makers and their sürsat tax to them. 25 days before the court date they had sued the wax makers on the ground that because the vinegar tradesmen paid their sürsat tax to them, the same should go for their military taxes. Now they are dropping the case. The grocers agree that, in accordance with a hujjet and a Sultanic order (emr-i şerif) in the possession of the vinegar tradesmen, they are tied to the wax makers and should continue paying their military tax to their steward. The court registers the testimony of the grocers.

Mahrûsa-i Galata'da Bakkâl tâyifesinin pazarbaşıları Ahmed Çelebi bin Süleyman ve yiğitbaşıları el-Hâc Mustafa ibn Süleyman ve ihtiyârlarından Kadri Beşe ibn Şaban ve Ebubekir Beşe ibn Mustafa nâm kimesneler ve sâyirleri meclis-i şer' de mahmiyye-i İstanbul'da ağdacı tâyifesinin kethüdaları Ahmed Beşe ibn Yakub ve el-Hâc Mustafa ibn Osman ve el-Hâc Mehmed bin Muharrem nâm kimesneler ve sâyirleri mahzarlarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'inde olan sirkeci tâyifesi ordı ve sâyir tekâlîfde hırfetleri ahâlîsinden olmağla mahmiyye-i mezbûrede olan ağdacı tâyifesine tâbi' olup kadîmden bu âna gelince vâki' olan ordı teklîfi içün cem' eyledikleri meblağ be-her sene mahmiyye-i mezbûrenin ağdacıları kethüdası olan kimesneye vire gelmişler iken mahrûsa-i mezbûreye sürsat teklîfi nâzile oldukda tâyife-i mezbûre sâlyânelerin bize virmeleriyle ordı teklîfinde dahi bize tâbi'dir sâlyânelerin bize virsünler deyü târîh-i kitâbdan yirmi beş gün mukaddem huzûr-ı hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâbda da'vâ itmişdik el-hâletü hâzihî da'vâ-yı mezkûrem[iz]den fâriğ olduk ba'de'l-yevm mahrûsa-i mezbûre sirkeçileri hırfetleri ahâlîsinden olduğına binâ'en yedlerinde olan hüccet ve emr-i şerîf mücebince mahmiyye-i mezbûre ağdacılarına tâbi' olup ordı teklîfinde sâlyânelerin ke'l-evvel İstanbul ağdacıları kethüdâsına edâ ve teslîm ideler mezbûrlardan bi-vechin mine'l-vücûh alâkam[iz] kalmayup husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve nizâ'ımız dahi yokdur didiklerinde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb

ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'levvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb Bölükbaşı bin Ahmed, Ali Beşe ibn Mustafa el-mübâşir, Mehmed Beşe ibn Himmet, Ebubekir Beşe bin Hüseyin, Mehmed Beşe bin Mustafa, Kadri Bölükbaşı ibn Ebubekir, İsa Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, İbrahim Beşe ibn Mehmed, Mustafa bin Eşref, Davud bin Devlethan, Osman bin Devlethan, Ali bin Devlethan ve gayruhum mine'l-huzzâr.

490 - 1683 (1094) Galata 130: 24b/3 Tescil işlemi / Registration

Bolu sancağına bağlı Gerede kazasından olup Galata'da oturmakta olan İslam, Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. İslam, Mehmet Beşe ile mülkiyeti timarlı sipahiye ait olan bir tarlayı kullanmakta olduklarını söyler. İslam, tarlanın kendisine ait olan yarı hissesini timarlı sipahi (sahib-i arz) izniyle 30 esedi kuruş Mehmed Beşe'ye devrettiğini (tefviz) belirtir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

İslam, originally from the Gerede district of the Sandjak of Bolu and now a resident of Galata, is in court with Mehmet Beşe. İslam states that he and Mehmet Beşe have been using a field belonging to a timariot. İslam transfers (tefviz) his half-share to Mehmet Beşe for 30 esedi kuruş with the permission of the timariot (sahib-i arz). The court registers the transaction.

Fi'l-asl Vilâyet-i Anadolu'da Bolı Sancağı'nda Gerede Kazâsı'na tâbi' Ormanlu nâm karyeden olup hâlen mahmiyye-i Galata'da el-Hâc Hüseyin odalarında sâkin İslam bin İbrahim nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu râfi'u'l-vesîka Mehmed Beşe bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hüseyin Beşe ibn [...] nâm kimesne tarlası ve bir taraftan Pir Durak bin İlyas nâm kimesne tarlası ve bir

tarafdan el-Hâc İbrahim bin İslam nâm kimesne tarlası ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd müşterî-i mezbûr Mehmed Beşe ile ale'l-iştirâk alup yedimizde ve taht-ı tasarrufumuzda olan bir kıt'a tarlanın nısf-ı şâyi'i dahi ma'rifet-i sâhib-i arz ile müşterî-i mezbûr Mehmed Beşe'ye otuz kıt'a esedî gurus bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i mezbûr otuz kıt'a esedî gurusı yedinden tamâmen alup kabz idüp mâ-rû'z-zıkr tarlanın nısf-ı şâyi'i dahi mahallinde zabt ve tasarrufa müşterî-i mezbûr Mehmed Beşe'yi taslît eyledim fimâ-ba'd zıkr olunan tarlanın nısf-ı şâyi'i dahi mahallinde zabt ve tasarrufa müşterî-i mezbûr Mehmed Beşe'yi taslît eyledim fî-mâ ba'd zıkr olunan tarlanın nısf-ı şâyi'i dahi mezbûr Mehmed Beşe'nin hakk-ı müfevvezi olmuşdur keyfe-mâ yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel sene [10]94

Şühûdü'l-hâl

Ali Beşe bin Abdülmennan, Musa bin Mahmud, Himmet bin İslam, Mahmud Beşe bin Mehmed, İsa Beşe bin İslam, Hamza Beşe bin Abdullah.

491 - 1683 (1094) Galata 130: 29b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Eski deniz komutanı Muratbeyzade Ali Bey, Hüsamettin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Bey, deniz komutanlığı görevinden dolayı devletten yıllık 1.200.000 akçe ücret aldığını söyler. Ali Bey, 1680 (H. 1091) yılından kalmış alacağı olan 687.700 akçe, 1681 (H. 1092) yılının tam alacağı olan 1.200.000 ve yine 1682 (H. 1093) yılının tam ücreti olan 1.200.000 akçe ile birlikte devletten toplam 3.087.700 akçe alacağını söylediğini söyler. Ali Bey, bu parayı devletten alıp kendisine ulaştırması için Hüsamettin Ağa'yı vekil tayin ettiğini belirterek Hüsamettin Ağa'nın paranın bir bölümünü kendisine getirdiğini, kalanıyla da yine kendi emriyle borçlarını ödediğini söyler. Ali Bey'in Hüsamettin Ağa'dan hiçbir alacağı kalmamıştır. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

The former navy commander Muratbeyzade Ali Bey is in court with Hüsametdin Ağa. Ali Bey states that the state used to pay him 1,200,000 akçe per annum for his post. He indicates that the state owes him 687,700 akçe for the year 1680 (AH 1091) and 1,200,000 akçe each for 1681 (AH 1092) and 1682 (AH 1093), for a total of 3,087,000 akçe. Ali Bey appoints Hüsametdin Ağa as his legal agent to collect the money from the state. He indicates that Hüsametdin Ağa brought him a portion of the sum and used the remainder to pay his debts, upon his command. Thus, Hüsametdin Ağa no longer owes him money. The court registers the transaction.

Sâbıkâ deryâ beylerinden Muradbeyzâde dimekle şehîr Ali Bey nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde Vilâyet-i Rumili'nde vâkî' Kasaba-i İstife ahâlîsinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Hızır Bey Mahallesi'nde sâkin umdetü'l-ekâbir ve'l-a'yân râfi'-i hâze'l-vesîka Hüsameddin Ağa ibn el-Hâc Mehmed mahzarında bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem deryâ beylerinden olduğım için hıdmet-i ma'lûmem mukâbelesinde ta'yîn olunan on iki yük cedîd ve ceyyid akçe sâlyânemden bin doksan bir senesinde bâkî altı yük seksen yedi bin yedi yüz akçe ve doksan iki senesinde kâmilen on iki yük akçe sâlyânemi doksan üç senesinde dahi kezâlik on iki yük akçemi min haysi'l-mecmû' otuz yük seksen yedi bin yedi yüz akçemi cânib-i mîrîden ahz ü kabz ve bana îsâle mezbûr Hüsameddin Ağa'yı tarafımdan vekîl idüp ol dahi ba'de'l-kabûl mecmû'-ı meblağ-ı merkûm otuz yük seksen yedi bin yedi yüz cedîd ve ceyyid akçeyi taraf-ı mîrîden bi'l-vekâle alup kabz itdiğinden sonra meblağ-ı merkûmun ma'lûmu'l-mikdârını bi'd-defe'ât bana def' ve teslîm ve bâkîsini dahi emrile deynim için kezâlik beynimizde ma'lûm kimesnelere bi-tarîki'l-havâle def' ve teslîm itmekle târîh-i kitâb senesi ibtidâsına gelince sâlyânemden vekâlet-i mahkiyesi hasebiyle ahz ü kabz eylediği mecmû'-ı meblağ-ı merkûm otuz yük seksen yedi bin yedi yüz akçeden mezbûr Hüsameddin Ağa'nın yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayup huzûr-ı mezbûra ve târîh-i kitâba gelince beyni-

mizde cereyân iden bey' ü şirâ ve cemî'-i mu'âmelât ve âmm-e-i da'vâdan mezbûr Hüsameddin Ağa'nın zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim min ba'd mezbûr ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ım yokdur bi'z-zât ve bi'l-vasat sudûr ve zuhûr iderse dahi inde'l-hükkâm mesmû'a olmasun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'ilâhîr li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Bey bin Veli, Durmuş Ağa bin Şehabüddin, Mehmed Efendi bin Ali, Seydi Ali Çelebi bin İbrahim, es-Seyyid İbrahim Çelebi bin Mehmed, Ali Beşe bin Yusuf, Mehmed Kapudan bin Musalli Kapudan, Küçük Mehmed Çelebi bin Mustafa, el-Hâc Mehmed bin Hasan, Hasan Beşe bin Rıdvan, Mehmed Çelebi bin Murtaza, İbrahim Beşe bin Çukadar, el-Hâc Mehmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

492 - 1683 (1094) Galata 130: 30a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hüsamettin Ağa, eski deniz komutanlarından Muratbeyzade Ali Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Hüsamettin Ağa, Ali Bey'in kendisine 18.000 esedi kuruş borcu olduğunu, bu borcuna karşılık olarak kendisine bir gemisini içinde bulunan 150 köle ve gemi araç gereçleri ile birlikte geri alabilme koşuluyla (bey'-i bi'l-vefâ) satarak rehin bıraktığını ve bunu kanıtlayan bir hüccet verdiğini söyler. Daha sonra, yapılan hesaba göre Hüsamettin Ağa'nın Ali Bey'den 13.000 esedi kuruş alacağı kaldığı saptanmış, mahkemede Hüsamettin Ağa bu parayı istediğinde Ali Bey borcunu kabul etmiş, ancak ödeyememiştir. Hüsamettin Ağa, aracılardan devreye girmesiyle Ali Bey'le 10.000 esedi kuruş üzerine sulh yaptıklarını, bu parayı da Ali Bey'den satın almış olduğu 91 kölenin parasıyla takas ettiklerini söyler. Hüsamettin Ağa, Ali Bey'le aralarında herhangi bir alacak verecek davasının kalmadığını sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemleri onaylar.

Hüsamettin Ağa is in court with Muratbeyzade Ali Bey, a former navy commander. He states that Ali Bey owed him 18,000 esedi kuruş. In exchange for his debt, Ali Bey pawned him a ship along with its equipment and 150 slaves working on it, with the option of buying it back (bey'-i bi'l-vefâ). He also gave Hüsamet- tin Ağa a hujjet documenting the transaction. Later, Hüsamet- tin Ağa and Ali Bey recalculated the debt as 13,000 esedi kuruş. Although Ali Bey admitted his debt in court, he was unable to settle it. Upon mediation, the two men agreed amicably to reset the debt at 10,000 esedi kuruş. This amount was then exchanged for the price of 91 slaves that Ali Bey had pawned earlier. Hüsamet- tin Ağa states that there remain no further issues between him and Ali Bey. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumili'nde İstefe Kasabası ahâlîsinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Hızır Bey Mahallesi sâkinlerinden umde- tü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüsameddin Ağa bin el-Hâc Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde sâbikan deryâ beylerinden ol- mağla Muradbeyzade dimekle şehîr Ali Bey mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ali Bey zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden mukaddemâ on sekiz bin kıt'a esedî gurus hakkım olup hattâ meblağ-ı merkûm mukâbelesinde olan altı zirâ ve yir- mi altı oturak çekdiri ta'bîr olunur sefinesini ve içinde mevcûd yüz elli re's esîrlerini ve sâyir âlât-ı sefîneyi vefâ'en bey' ve hükmen rehn idüp yedime hüccet-i şer'iyeye dahi virmişidi el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm on sekiz bin kıt'a esedî gurusdan makbûzumı ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden mu'âmelât-ı şettâyı beyne'l-müslimîn hesâb eylediğimizde meblağ-ı merkûmdan ba'de külli hesâb zimmetinde on üç bin kıt'a esedî gurus hakkım bâkî kalmağla meblağ-ı bâkî-i merkûmı mezbûr Ali Bey'den da'vâ ve taleb eylediğimizde ol dahi ikrâr idüp ve lâkin edâya iktidârı olma- mağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vu- kû'undan sonra muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremden beni on bin kıt'a esedî gurus üzerine mezbûr Ali Bey sulh itdikde ben dahi sulh-i merkûmı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mer-

kûm on bin guruşu târîh-i kitâb günü mezbûr Ali Bey yedinden iş-
tirâ ve kabz eylediğim doksan bir re's gulâm semenlerinden zim-
metimde deynim olan on bin kıt'a esedî guruşa takas idüp ol dahi
mukâsa ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı bâkî üç bin esedî gu-
ruş da'vâsından ve târîh-i kitâba değin beynimizde cârî olan ahz ü
i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ ve bi'l-küllîye hukûk-ı ma'lûme ve mec-
hûleye müte'allika âmme-i da'vâ ve kâffe-i mutâlebeden ben mez-
bûr Ali Bey'in zimmetini ibrâ ve iskât eyledim ol dahi bu âna ge-
lince beynimizde vâkî' olan cemî'-i mu'âmelâta müte'allika âmme-
i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve iskât idüp ba'de'l-yevm her
birimizin âhar ile bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-mine'l-
esbâb da'vâ ve nizâ'ı yokdur zuhûr iderse dahi lede'l-hükkâm mes-
mû'a ve makbûle olmaya didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a
bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Rebî'ilâhîr sene
1094

Şühûdü'l-hâl
Es-sâbıkûn

493 - 1683 (1094) Galata 130: 31b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Karaköy Kapısı İskeleye kayıkçılarından bir grup, yine aynı is-
kelede kayıkçılık yapan Ali Beşe ile birlikte mahkemeye gelirler.
Kayıkçı esnafı, ödemeleri gereken vergiyi kendilerinden toplayıp
vergi tahsildarlarına ulaştırmakla yükümlü olan kethüdaları Ali
Beşe'nin, topladığı paranın 20 kuruşunu kişisel harcamaları için
kullandığını belirlediklerini söylerler. Kayıkçılar, bu parayı geri al-
mak için daha önce Ali Beşe'den davacı olduklarını, Ali Beşe'yi gö-
revden aldıklarını ve yerine yine kayıkçı esnafından olan Musta-
fa'yı getirip kendisine bu atamayı kanıtlayan bir hüccet verdikleri-
ni belirtirler. Ancak daha sonra Ali Beşe'nin söz konusu 20 kuru-
şu doğru yolda kullandığı ortaya çıkmış, Mustafa Beşe'nin de ket-
hüdalık görevinde yetersiz kaldığı anlaşıldığından Ali Beşe yeniden
kethüda seçilmiş, o da bu görevi kabul etmiştir. Mahkeme kayıkçı
esnafının ifadelerini sicile kaydeder.

A group of boatmen from the Karaköy Gate Port is in court with Ali Beşe, another boatman from the same port. The boatmen state that Ali Beşe, who is responsible for collecting their taxes and turning them over to the tax collector, used 20 kuruş of the collected taxes for his personal expenses. Earlier they sued Ali Beşe to get back the money, removed him from his post, and appointed another boatman, Mustafa, in his place. The new appointment was documented through a hujjet. Subsequently, they discovered that Ali Beşe had not embezzled the 20 kuruş. Meanwhile, Mustafa turned out to be an incompetent steward (kethüda). The boatmen responded by re-appointing Ali Beşe as their steward. Ali Beşe has accepted the appointment. The court registers the testimonies of the boatmen.

Mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Karaköy Kapısı İskeleyi kayıkçılarından Mustafa bin Ali ve Yusuf bin Abdullah ve Hüseyin Beşe ibn Mustafa ve Halil bin İbrahim ve Hasan bin Abdullah ve İsmail bin Hasan ve Abdullah bin Ramazan ve Ramazan bin Yahya ve Hüseyin bin Yakub ve Mustafa Beşe bin Ali ve Ramazan Beşe bin Murad ve Halil Beşe bin İbrahim ve Mahmud bin Receb ve Mustafa bin Hasan ve Yusuf ibn Abdullah ve Hasan bin Abdullah ve Ebubekir bin Abdullah nâm kimesneler ve sâyirleri bâcem'ihim meclis-i şer'-i hatîrde yine tâyife-i mezbûreden işbu râfi'u'l-kitâb Ali Beşe ibn Osman nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ali Beşe târîh-i kitâb senesi Saferinin yirmi sekizinci gününe değin zikr olunan iskelede kethüdâ-mız olmağla vâki' olan tekâlîfde üzerimize tarh olunan sâlyânemizi cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûr olanlara teslîm idüp ve lâkin târîh-i mezbûrede kabz ve sarfını beynimizde hesâb eylediğimizde yedimizden sâlyânemiz için kabz eylediği mâldan yirmi gurusumuzı kendi masârifine sarf itmekle zimmetinde hakkımızdır deyü mezbûr Ali Beşe'den taleb ve da'vâ ve azl idüp yine hırfetimizden işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa bin Sefer nâm kimesneyi kethüdâ nasb idüp yedine hüccet dahi virilmişidi el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm dahi mezbûr Ali Beşe'nin yedinde kalmayup emrimiz ile

masârif-i ma'lûmeye sarf eylediği zâhir olmağın meblağ-ı merkûm da'vâsından mezbûr Ali Beşe'nin zimmetini ibrâ ve iskât eylediğimizezden mâ'adâ mezbûr Mustafa kethüdâlık uhdesinden gelmeğe kâdir olmayup kasr-ı yed itmeğın sâbıkân kethüdâmız olan mezbûr Ali Beşe'yi yine ke'l-evvel kethüdâ nasb ve ihtiyâr eylediğimizde ol dahi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya müte'ahhid ve iltizâm eyledi didiklerinde gibbe't-tasdîkiş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Rebî'îlâhir sene 1094 Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Derviş kethüdâ-yı şahkuh, Yiğitbaşı Mustafa bin Ali, Mustafa bin Hüsrev, Süleyman bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

494 - 1683 (1094) Galata 130: 35b/3 Dava / *Adjudication*

Galata'daki kürkçü esnafından Hristiyan bir grup, yine Galata'da kalpakçılık yapan Yorgi ve Dimo karşısında mahkemeye çıkar. Kürkçüler, Yorgi ve Dimo'nun dükkânlarında ürettikleri kalpakların üzerlerini kendi iş alanlarına girerek kürkle kapladıklarını söylerler. Kürkçüler, vergi ödemeleri gereken dönemlerde, ürettikleri kalpakları kürkle kaplayıp sattıkları için Yorgi ve Dimo'dan vergilerini (salyane) kendileriyle birlikte ödemelerini istediklerini, ancak iki kalpakçının kendilerine karşı geldiklerini ileri sürerler. Görüşleri sorulduğunda Yorgi ve Dimo, kalpakçıların eskiden beri (kadîmden bu âna) ürettikleri kalpakları kürkle kaplayıp sattıklarını, ayrıca kendilerinin terzi esnafına yamak olduklarını, dolayısıyla vergilerini terziler aracılığıyla ödediklerini ileri sürerler. Davacı kürkçü esnafına yeniden görüşleri sorulduğunda, bu kez iki kalpakçının ifadelerini doğrularlar. Mahkeme, kürkçü esnafını geleneklere aykırı (kadîmden olıgelene muhâlif) davranmamaları konusunda uyarır. Sonuçta davalı Yorgi ve Dimo davayı kazanan taraf olurlar.

A group of Christian fur makers (kürkçü) in Galata sue Yorgi and Dimo, fur cap makers (kalpakçı) in Galata. The fur makers

state that the two cap makers cover their caps with fur, thus transgressing on their business. Because Yorgi and Dimo deal in fur, they say, the two cap makers should pay their taxes (salyane) with them. Yet, the cap makers have declined to do so. Questioned by the court, Yorgi and Dimo state that all fur cap makers cover the caps with fur. Besides, they claim, customarily (kadîmden bu âna) they have been the stooges of the tailors and paid their taxes through them. Questioned again by the court, the fur makers corroborate the two cap makers' account. The court instructs the fur makers not to violate the custom (kadîmden olıgelene muhâlif). In the end, the defendants Yorgi and Dimo win the case.

Mahrûsa-i Galata'da Kürkçi tâyifesinden Yanaki veled-i Kokna ve Dimitri veled-i Yani ve Apostol veled-i Katola ve Arhondi veled-i [boş] ve Şol veled-i Şol ve Kostantin veled-i Lefter ve Simo veled-i Yovan nâm zimmîler ve sâyirleri mahfil-i kazâda yine mahrûsa-i mezbûrede kalpakçı tâyifesinden işbu râfi'û's-sıfır Yorgi veled-i İstemat ve Dimo veled-i Yorgi nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrlar mahrûsa-i mezbûrede vâki' dükkânlarında işledikleri kalpağın çukasını didiklerinden mâ'ada bizim san'atımız olan kürkçilik envâ'ını didikleri çukaya kaplayup san'atımız işlemeleriyle üzerimize tekâlîf-i sultâniye nâzile oldukça mezbûrlardan didikleri kalpağa kürk kaplayup satdıkları için sâlyâne taleb eylediğimizde vermeyüp ta'allül iderler suâl olunsun didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûrân Yorgi ve Dimo cevâblarında fi'l-vâki' kadîmden bu âna değin kalpakçı tâyifesi didikleri kalpağın kürkünü dahi kapladıkdan sonra bey' idüp ve kalpağın kürküne şile çukasının san'atı işimiz olmağla hayyât tâyifesine yamak olup cemî'-i tekâlîfden sâlyânelerin derziler yediyle edâ itmeleriyle biz dahi kadîmden olıgeldiği üzre hayyât tâyifesine yamak olup sâlyânemizi dahi ânlar yedleriyle biz edâ ideriz didiklerinde müdde'ıyyûn-ı mezbûrûn dahi fi'l-hakîka hâl mezbûrların takrîrleri üzre olduğunu mukır olmalar[ıyla] alâ-mûceb-i i'tirâfihim kadîmden olıgelene muhâlif ta'arruz itmemek üzre müdde'ıyyûn-ı mezbûrûna tenbih olunup mâ-hüve'l-vâki' bi'l-

ibtigâ' ketb-i sebt olundı fi'l-yevmi'l-‘işrîn min şehri Rebî‘ilevvel sene 1094

Şühûdü'l-hâl

İsmail Çelebi bin Mehmed, Mustafa bin Abdülkadir, Ahmed bin Abdi, Ahmed Efendi bin Mustafa, es-Seyyid Ahmed bin Mustafa, es-Seyyid Ahmed bin Mustafa bâzârcı, Süleyman bin Hasan bâzârcı, Ali Beşe bin Receb, Mustafa Beşe bin Abdünnebi, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Hızır Beşe bin Mustafa, Abdi Çelebi bin İbrahim, Mehmed Efendi ibn Abdülkadir el-imâm ve gayruhum mine'l-huzzâr.

495 - 1683 (1094) Galata 130: 41a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Sultan Ahmet Han'ın İstanbul'daki cami vakfına bağlı Galata Zindanı mukataasının emini olan Halil Bey ile söz konusu zindanda mahkûmları prangaya vurmakla (zincirkeş) görevli birinci Mustafa, ikinci Mustafa, Mehmet ve Ali birlikte mahkemeye gelirler. Geleneğe göre (kadîmü'l-eyyâmdan) bir pranga görevlisi zindandaki bir borçluyu ceza için hapisten çıkardığında (gemi de kürek cezası veriliyor olmalı) zindan eminine 17,5 akçe ödemek zorundadır. Bu 17,5 akçenin fazla olduğuna karar veren Halil ile pranga görevlileri, aralarında anlaşarak bu ücreti 15 akçeye düşürürler. İki tarafın da onayıyla yapılan anlaşma sonrasında zincirkeş görevlileri birbirlerine kefil olurlar. Son olarak mahkeme, yapılan indirimin vakfa ve borçlu mahkûmlara olan yararını belirterek işlemi tescil eder.

Halil Bey, officer (emin) of the Galata Dungeon tax farming (mukataa) tied to the late Sultan Ahmet Han's mosque waqf in İstanbul, goes to court with zincirkeş attendants (people who shackle the prisoners) Mustafa I, Mustafa II, Mehmet and Ali. Customarily (kadîmü'l-eyyâmdan), when a zincirkeş takes an imprisoned debtor out of the dungeon (probably to serve as an oarsman on a ship), he pays the dungeon officer 17.5 akçe. Deciding that 17.5

akçe is excessive, Halil and the zincirkeş attendants reduce the fee to 15 akçe. After the agreement is approved by both parties, the zincirkeş attendants agree also to serve as each other's sureties. Emphasizing the benefits of the reduction to the waqf and to indebted prisoners, the court registers the agreement.

Cennet-mekân merhûm ve mağfûr-un-leh Sultan Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da vâki' câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri ev-kâfından Galata Zindanı mukâta'ası emîni olan işbu râfi'ül-kitâb Halil Bey bin Ali nam kimesne mahfil-i kazâda yine zikr olunan zindânın zincirkeş ta'bîr olunur hademesi Mustafa bin Ahmed ve diğer Mustafa bin Hacı Yusuf ve Mehmed bin Sefer ve Ali bin Abdullah nam dört nefer kimesne mahzarlarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp zikr olunan zindanda bu âna gelince zincirkeş olan kimesnelerden biri zindanda mahbûs olan medyûnlardan birini cezâ için çıkardıklarında vakf-ı mezbûr için emîn olanlara on yedişer akçe viregelüp zikr olunan onyedişer akçe husûs-ı mezbûrun tahammülinden ziyâde olmağın mezbûrünün hallerine merhameten ikişer akçesini tenzîl idüp ba'de'l-yevm on beşer akçe olmak üzere mezbûrûn ile kavî ve ittifâk idüp anlar dahi ber vech-i muharrer müte'ahhid oldılar el-hâletü hâzihî suâl olunup mezbûrûnın takrîrleri tahrîr olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrûndan her biri cevâblarında fi'l-vâki' kaziyye vech-i meşrûh üzere olup ba'de'l-yevm her birimiz zindanda mahbûs olan medyûnlardan biri cezâ için taşra çıkardığımızda kadîmü'l-eyyâmdan vakf için viregeldiğimiz üzere emîn-i mezbûra yevmî on beşer akçe vermek üzere müte'ahhid olduğumuzdan sonra her birimiz âharın nefsi-ne ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzârına tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil olduk didiklerinde husûs-ı mezbûr taraf-ı vakf-ı mezkûra ve medyûnen mahbûs olan kimesnelere min külli'l-vücûh nâfi' olmağın vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî'l-işrîn min şehri Rebî'îlâhir li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Siya-
vuş bin Ömer, Süleyman bin Hasan, Cafer bin Yakub, Hamza Be-
şe bin Abdünnebi, ve gayruhum.

496 - 1683 (1094) Galata 130: 42b/4 Dava / *Adjudication*

Üsküdar Mehmetpaşa Mahallesi sakinlerinden olup avarız vergisi için vakfedilen paranın mütevellisi İbrahim Efendi, Ortaköy sakinlerinden Anton karşısında mahkemededir. Anton 1680 (H. 1091) yılında bir bağını söz konusu vakfın eski mütevellisi Yusuf'a istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 200 kuruşa satmış [100 kuruş olmalı, yazım hatası muhtemel] daha sonra aynı bağı Yusuf'tan bir yıl-lığına 15 kuruşa kiralamıştır. Anton, asıl maldan 100 kuruş, kiradan 15 kuruş ve Yusuf'a olan borcundan 5 kuruş olmak üzere toplam 120 kuruşluk borcunu 300 gün içinde ödeyemezse, borcunun karşılanması amacıyla söz konusu bağı satması için Yusuf'u vekil tayin etmiştir. Vekâlet işlemi Üsküdar kadısı Ahmet Efendi huzurunda yapılmıştır. İbrahim, aradan 300 gün geçmesine rağmen Anton'un borcunu ödemediğini, hatta şimdi Yusuf'un bu bağı satmasına engel olduğunu söyler. İbrahim mahkemeye sözlerini destekleyen bir de hüccet sunar. Mahkeme Anton'a görüşünü sorar. Anton vakfa olan borcunu kabul etmekle birlikte Yusuf'u vekil tayin etmediğini söyler. Mahkeme İbrahim'den hüccette yazılanları desteklemesini ister. İbrahim de mahkemeye getirdiği şahitlerle hüccetin içeriğini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, vekil Yusuf'un bağı satarak parasıyla Anton'un vakfa olan borcunu ödemesine karar verir.

İbrahim Efendi, mutawalli of funds endowed for the payment of the extraordinary (avarız) tax of Üsküdar's Mehmetpaşa neighborhood, sues Anton, a resident of Ortaköy. In 1680 (AH 1091), Anton took out a 200 kuruş [probably a typo, in all likelihood 100 kuruş] mortgage (istiglal) on his vineyard from the former mutawalli Yusuf. Then he rented the same vineyard from Yusuf for 15 kuruş for one year. Anton thus owes Yusuf a total of 120 kuruş, including 100 kuruş for the mortgage, 15 kuruş as rent, and 5 kuruş for personal debt. He appoints Yusuf as his legal agent to sell the vineyard and settle his debt if he fails to do so himself within 300 days. The appointment was made by Ahmet Efendi, jud-

ge of Üsküdar. İbrahim claims that although the 300 day period is over, Anton has not paid back the debt and is preventing Yusuf from selling the vineyard. He presents to court a hujjet supporting his claims. Questioned by the court, Anton admits his debt to the waqf, but rejects Yusuf's legal agency. The court then asks İbrahim to prove the authenticity of the hujjet. He does so through witness accounts. As a result, the court decides that the legal agent Yusuf should sell the vineyard and pay Anton's debt to the waqf with the proceedings.

Medîne-i Üsküdar'da Mehmed Paşa Mahallesi ahâlîsinden nü-zul teklîfinde salyâneleri için mevkûfa bi'l-fi'l mütevellî olan bâ'is-i hâze'l-kitâb İbrahim Efendi bin Mustafa el-imâm mahfil-i kazâda mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Beşiktaş Nâhiyesi'nde Ortaköy sâkinlerinden Anton veled-i Penapot nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tevliyye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Anton vakf-ı mezbûrun bin doksan bir senesi Şevvâlinde mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis Yusuf bin Abdullah nam kimesne yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan istidâne ve kabz iki yüz guruş mukâbelesinde yedinde mülki ve hakkı olup karye-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hristo bağı ve bir taraftan Dimitri bağı ve bir taraftan Anton bağı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bağını mezbûr Yusuf Çelebi'ye bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve bir sene tamâmına değin on beş guruş ücretle istîcâr idüp ba'dehû bin doksan iki senesi Şevvâlül'l-mükerreminin onuncu günü medîne-i mezbûrede nâ'ib-i şer'îş-şerîf olan Ahmed Efendi huzûrunda asl-ı mâl-ı merkûm yüz guruş ve bağı mezbûrun bir senelik ücretinden deyni olan on beş guruş ve mezbûr Yusuf Çelebi'ye cihet-i deyn-i şer'iden zimmetinde lâzımül-edâ deyn olan beş guruş ki cem'an yüz yirmi guruş deyni üç yüz gün tamâmına değin edâ mümkün olmamağla bağı mezkûrı semen-i misline bey' ve semeninden mecmû'-ı meblağı merkûmî edâya fazlasını kendüye îsâle tarafından mezbûr Yusuf Çelebi'yi vekâlet-i devriye ile vekîl idüp ol dahi kabûl itmişidi el-hâletü hâzihî [...] mürûr idüp deyn-i merkûm ilâ hâze'l-ân edâ olunmamağın vekîl-i mezbûr Yusuf Çelebi bağı

mersûmı vekâleti hasebiyle semen-i misline âhara bey' murâd it-
diğinde mezbûr Anton bi-gayr-ı vech-i şer'î mâni' olur suâl olun-
sun deyü mazmûnı takrîr-i meşrûhına muvâfık ve mûmâ-ileyhin
imzâ ve hatemini hâviye ve doksan iki senesi Şevvâli'l-mükerremi-
nin onuncu günü ile müverraha hüccet-i şer'iyeye ibrâz idüp ba'de'l-
feth ve'l-kırâ'et ve'l-istintâk mezbûr Anton cevâbında fi'l-hakîka
kaziyye bâlâda tafsîl ve beyân olunduğı üzre olup vakf-ı mezbûra
zimmetimde lâzımül-edâ yüz yirmi gurusı deyni olduğı ikrâr ve
lâkin mezbûr Yusuf Çelebi'yi ber vech-i muharrer vekîl eylediğini
inkâr idicek mütevellî-i mezbûrdan mazmûn-ı hüccet-i mezbûreye
beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup yine mahalle-i
mezbûrede sâkin Halil Çelebi ibn Mustafa ve Mustafa ve Meh-
med Çelebi bin Musalli nam kimesneler [li-ecli's-şehâde meclis-i
şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd] asl-ı mâl-ı merkûmdan yüz gu-
ruş ve ücret-i merkûmdan on beş gurusı ve mezbûr Yusuf Çele-
bi'ye deyni olan beş gurusı ki cem'an yüz yirmi gurusı üç yüz gün
tamâmına değin edâya müvekkilinden bağ-ı mahdûd-ı mezbûr
semen-i misline bey' ve kabz-ı semen ve semeninden mecmu'-ı
meblağ-ı merkûmı vekâlet-i devriye ve fazla kalursa kendüye îsâ-
le tarafeynden işbu mezbûr Yusuf Çelebi'yi bizim huzûrımızda ve-
kâlet-i devriye ile vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ü ta'yîn idüp ol da-
hi kabûl itmişidi biz bu husûsâ bu vech üzre şahidleriz şehâdet da-
hi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde ba'de't-
ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mûcebiyle
ba'de'l-hükmi's-şer'î bağ-ı mahdûd-ı merkûmı semen-i misline
bey'a ve semeninden mâl-ı vakf-ı mezbûr ve ücret-i merkûmeyi
mütevellî-i mezbûra teslîme vekîl-i mezbûra tenbîh olunup mâ-
hüve'l-vâkî' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî' ve'l-ışrîn min
şehri Rebî'ilâhîr li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Ebûbekr, İbrahim Çelebi bin Mustafa, Ha-
cî Mustafa bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Değirmenci-zâde, İsa
Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Eşref,
Süleyman bin Hasan, Hacı Siyavuş bin Ömer, ve gayruhum mine'l-
huzzâr.

497 - 1683 (1094) Galata 130: 44a/3 Tescil işlemi / *Registration*

1683 senesi için Galata'dan tahsili ferman olunan sürsat cizyesi vergisini toplayıp hazineye teslim etmeye görevli olan Bıçakçı Mustafa Ağa ile bu vergiyi bölge halkından toplayan naip Abdullah Efendi birlikte mahkemededirler. Mustafa Ağa, elinde olan nişanlı ve mühürlü defter gereğince Galata'dan toplanan 419.400 akçeyi (kuruş hesabıyla $419.400 / 110 = 3812,7$ kuruş) Abdullah Efendi'den teslim aldığını söyler. Mahkeme de yapılan teslimatı sicile kaydeder.

Bıçakçı Mustafa Ağa, the officer appointed to collect and deliver to the treasury the military (sürsat) cizye tax of the year 1683 from Galata, is in court with Abdullah Efendi, collector (naib) of the tax from the residents. Mustafa Ağa states that he has received from Abdullah Efendi 419,400 akçe (equals 3812.7 kuruş, at 1 kuruş=110 akçe) in accordance with the sealed and monogrammed book. The court registers the transaction.

İşbu bin doksan dört senesine mahsûb olmak üzere Galata Kazâsı'ndan tahsili fermân olunan sürsât cizyesi bedeli olan meblağ-ı âti'z-zikri kazâ-i mezbûre ahâlîsinden ihrâc ve kabz ve mahalline teslim me'mûr olan fahrû'l-akrân Bıçakçı Mustafa Ağa ibn Mehmed meclis-i şer'-i şerîfde husûs-ı mezbûr için kibel-i şer'-i mutahardan nâ'ib ta'yîn olunan işbu râfi'ü'l-vesîka Abdullah Efendi bin Hafız Hüseyin Efendi mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp kazâ-i mezbûreden işbu yedimde olan nişanlı ve mühürlü sahîh suret-i defter-i hâkânî mücebince nefsi Galata'dan ihrâc ve tahsîl ve mahalline teslimine me'mûr olduğım dört yük on dokuz bin dört yüz akçeyi ki be-her esedî gurus yüz onar akçe hesâbı üzere üç bin sekiz yüz on iki gurus bir zoltayı nâ'ib-i mezbûr ahâlî-i vilâyetden kadîmü'l-eyyâmdan alını geldiği üzere cem' ve tahsîl ve bi't-tamâm bana def' ve teslim idüp ben dahi yedinden alup kabz eyledim meblağ-ı bedel-i merkûmdan mezbûr Abdullah Efendi yedinde ve ahâlî-i mezbûre üzerlerinde bir akçe bâkî kalmadı didik-

de gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilâhir sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Abdûlbâki Efendi bin Yusuf, Mustafa Efendi bin Abdülkerim, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Siyavuş bin Abdullah, Mustafa Efendi, Halil Efendi bin Mehmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

498 - 1683 (1094) Galata 130: 46b/1 Dava / *Adjudication*

Sultan Ahmet Han Camisi ve imareti vakfının Galata'daki ihtisap mukataası emini Ali Çelebi, gemici taifesinden Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Geleneğe göre (kadîmden olgeldiğinden beri) Galata ve civarındaki gemiciler, getirdikleri kuru ve yaş meyve, bostan, odun, sade yağ, zeytin yağı, havyar, susam, mısır, arpa, üzüm vb. ürünlerin vergisini söz konusu vakfın Galata mukataası eminine ödemekle yükümlüdürler. Ali Çelebi'ye göre, sözü edilen gemiciler taşradan getirdikleri ürünlerin bir kısmını Galata'da satmış ve kalan ürünleri satmak için de gemileriyle İstanbul'a geçmişlerdir. Ali Çelebi satılan ürünlerin vergisini istediğinde ise, gemiciler ödemeye yanaşmamışlardır. Bunun üzerine Ali Çelebi bir dilekçe yazarak gemicileri saraya şikâyet etmiştir. Saraydan Ali Çelebi'ye, geleneğe göre hareket edilmesi konusunda bir buyuruldu belgesi gönderilmiştir. Ali Çelebi bu belgeyi mahkemeye sunar. Mahkeme belgeyi inceledikten sonra davalı gemicilere görüşlerini sorar. Gemiciler Ali Çelebi'nin söylediklerini kabul etmekle birlikte gemileriyle İstanbul'a geçtikten sonra ürünlerin vergilerini İstanbul muhtesibine ödediklerini söylerler. Bunun üzerine mahkeme Galata bölgesinden güvenilir kişilerin görüşüne başvurur. Onlar da Galata'ya gelen gemicilerin geleneğe göre (kadîmü'l-eyyâmdan berü) yüklerinin bir kısmını İstanbul'da satsalar bile vergisini Galata muhtesibine ödediklerini söylerler. Sonuç olarak sunulan buyurulduyu da değerlendiren mahkeme söz konusu ürünlerin vergisini Ali Çelebi'ye ödemesi konusunda Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi'yi uyarır.

Ali Çelebi, tax farming (mukataa) officer of the Sultan Ahmet Han mosque and soup-kitchen waqf and superintendent of guilds and markets (ihtisab) in Galata, sues sailors Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi. Customarily (kadîmden olıgeldiğinden beri), sailors in Galata have been required to pay the taxes of the products they bring on their ship to the tax farming officer of the waqf in Galata. According to Ali Çelebi, the sailors in question have sold some of the products they brought from the provinces in Galata, but then went on to İstanbul to sell the remainder. When Ali Çelebi asked for the tax of the sold products, they refused to pay the tax. Subsequently, Ali Çelebi petitioned the Palace with a complaint, to which the Palace responded by a buyuruldu document ordering sailors to obey the custom. Ali Çelebi presents to court the buyuruldu document. Examining the document, the court questions the sailors, who accept Ali Çelebi's claims. Yet, they add that on goods sold in İstanbul they paid their taxes to the superintendent examining measures (muhtesib) of İstanbul. The court then consults some trustworthy individuals from Galata. They state that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan berü) even if they sell some of their products in İstanbul, sailors are required to pay their taxes to the muhtesib of Galata. Relying partly on the buyuruldu document, the court instructs Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi to pay the taxes on the products to Ali Çelebi.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da binâ buyurdıkları câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfından olan mahrûsa-i Galata voyvodaları mukâta'âtından ihtisâb mukâta'ası emîni olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ali Çelebi ibn Mustafa mahfil-i şer'de sefîne re'islerinden olup mahrûsa-i mezbûrede Selîme Hatun Mahallesi'nde sâkin Hacı Mehmed Yazıcı bin İbrahim ve Süheyl Bey Mahallesi'nde sâkin Ahmed Çelebi ibn Mehmed nam kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'inde olan rü'esâ tâ'ifesi sefîne ile âhar diyardan getürdükleri kurı ve yaş meyve ve sebze [?] ve odun ve revgan-ı sâde ve revgan-ı zeyt ve havyar ve [...] ve sisam ve daru ve arpa ve üzüm ve sâ'ir emti'anın rüsûm-ı âliye-

si vakf-ı mezbûra âid ve mukâta'a-i mezbûr mahsûlünden olmağ-
la bu âna değin zikr olunan emti'a yüki ile gelüp mahrûsa-i mez-
bûre ve tevâbi'i iskelelerine yanaşup palamar bağlayup metâ'ının
bir mikdârını çıkardıktan sonra mâ'adâsını satmak mümkün ol-
mamağla bey' için İstanbul'a geçüp bakıyye-i metâ'ını İstanbul'a
bey' iden sefinelerin rûsûm-ı emti'asını bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr
içün Galata muhtesibi olanlar aligelüp ve bu vech üzre taraf-ı şeh-
ri yârîden emr-i âlî dahi sâdır olmuşiken mezbûrândan her biri zikr
olunan metâ'lar ile taşradan gelen sefinelerini Galata'ya yanaşdı-
rup palamar bağlayup ve metâ'larının birer mikdârını çıkarup Ga-
lata'da bey' itdiklerinden sonra bakıyyesini bey' için sefinelerini
İstanbul'a geçürüp boşaltmalarıyla vakf-ı mezbûra ait olan rûsûm-
ı mu'tâdeyi taleb eylediğimde teslîmden imtinâ' iderler hatta der-
adle arzihâl eylediğimde mukaddemden bu âna gelince ne vech üz-
re olgelmış ise ol vech üzre amel olunup min ba'd olgelmışe mu-
gâyir bir ferde iş itdirilmeye deyü yedime buyuruldu-i şerîf dahi vi-
rilmişdir nazar [olunup] ve rû'esâ tâ'ifesinden olup hâzırûn-ı bi'l-
meclis olan bî-garaz müslimînden istihbâr ve mezbûrâna suâl olu-
nup husûs-ı mezbûrdan zimmetlerine lâzım gelen rûsûm-ı mu'tâ-
deyi vakf-ı mezbûr için bana teslîme tenbîh olunmak matlûbum-
dur deyü mazmûnları takrîrlerine mutâbık ve bin seksen dört se-
nesi Rebi'ülevvelinin evâsıtı ile müverrah emr-i münîf ve târih-i ki-
tâb günü ile müverrah buyuruldu-yı şerîf ibrâz itmeğın ba'de'n-na-
zar ve'l-kırâ'et ve gibbe's-suâl mezbûrân Hacı Mehmed Yazıcı ve
Ahmed Çelebi cevâblarında fi'l-vâki' sefineleriyle taşradan metâ'
getürüp Galata iskelelerine yanaşup palamar bağlayup ve metâ'la-
rının birer mikdârını çıkardıklarını ve zikr olunan emti'a ile Gala-
ta ve tevâbi'inde yanaşan sefineler metâ'larının rûsûmını kadîm-
den olgeldiğinden berü vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibi olan-
lara viregeldüklerini ikrâr ve lâkin bakıyye-i metâ'larımız bey' için
sefineleri İstanbul'a geçürüp boşaltdığımızı binâ'en resm-i mezkû-
rı bi'l-küllîye İstanbul muhtesibine edâ eyledik deyü ta'allül itdik-
lerinde husûs-ı mezbûr mahrûsa-i mezbûre ahâlîsinden olup zeyl-i
kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn-i mezkûrine istihbâr
olundukda fi'l-hakîka hâl emîn-i mezkûrın takrîr eylediği minvâl

üzre olup emti'a-i mezbûre ile taşradan yüklü gelüp Galata ve tevâbi'inde yanaşup palamar bağlayup sefinelerden metâ'larının ba'zını İstanbul iskelelerine çıkarırlarsa dahi rüsûmını kadîmü'l-eyyâm-dan berü bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibleri alıgelmişlerdir deyü alâ tarîki's-şehâde haber virdiklerinde ber müceb-i fermân-ı cihân-mutâ' resm-i mezkûrî emîn-i vakf-ı mezbûr için emîn-i mezbûra teslîme mezbûrân el-Hâc Mehmed ve Ahmed Çelebi'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ilâhîr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ahmed, Hasan Beşe bin Mustafa, Hasan Yazıcı bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ali, Mustafa Çelebi bin Receb, Hasan Beşe bin Veli, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Mustafa bin Süleyman, İsa Beşe bin Yusuf, Yahya Beşe bin Ömer, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin, Abdullah Çelebi bin Ali, Mustafa bin Eşref, Mustafa Çelebi bin Ali, Yusuf Beşe bin Abdullah ve gayruhum.

499 - 1683 (1094) Galata 130: 51a/4 Dava / *Adjudication*

İstanbul ve civarındaki yağcıların kethüdaları İbrahim Bey ile önde gelenlerinden bazı Müslüman ve Hıristiyan kişiler, Galata ihtisab mukataası görevlisi (emini) olan Ali Çelebi karşısında mahkemeye çıkarlar. Yağcılar geleneğe göre (kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince) ürettikleri yağı bakkalların sattığı fiyat üzerinden (narh) satmaktadırlar. Ancak bakkallar şehir dışından gelen bazı yağcılardan da yağ almaya ve aldıkları bu yağı vakıyye başına 2 akçe fazlaya satmaya başlamışlardır. Dolayısıyla iki farklı yağ fiyatı ortaya çıkmıştır. Yağcılar, ürettikleri yağı bakkalların sattığı fiyattan satmaları konusunda daha önce mahkemeden bir hüccet almış olup yağ fiyatı konusunu Ali Çelebi'ye bildirmişlerdir. Ali Çelebi söz konusu hüccete karşın yağcılara, ürettikleri yağı dışarıdan gelen yağın fiyatına satmalarını söylemiştir. Bunun üzerine yağcılar devlete bir dilekçe yazarak durumu anlatmışlardır. Yazılan di-

lekçeye cevaben gelen ferman, yağın fiyatının söz konusu hüccet-teki gibi belirlenmesini öngörmektedir. Şimdi yağcılar ellerindeki hüccet ile fermanı mahkemeye sunarak iki farklı yağ fiyatı konusunda Ali Çelebi'den şikâyetçi olurlar. Mahkeme belgeleri inceleyerek Ali Çelebi'ye görüşünü sorar. O da söylenilenleri aynen kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, İstanbul yağcılarının bakkallara satış fiyatını yağın piyasa fiyatı olarak belirler ve Ali Çelebi'yi bu konuda yağcılara müdahale etmemesi için uyarır.

İbrahim Bey, the steward (kethüda) of oil producers in İstanbul, and their Muslim and Christian notables sue Ali Çelebi, tax farming officer of guilds and markets (ihtisab mukataası emini) in Galata. Customarily (kadimü'l-eyyâmdan bu âna gelince), oil producers have sold oil at the price (narh) set by the grocers. However, the grocers have started to buy oil from out of town and sell each vakıyye of oil for 2 akçe more. Accordingly, oil is now sold at two different prices. The oil producers hold a hujjet specifying that they should sell oil at the price of the grocers. They have informed Ali Çelebi to that effect. In spite of the hujjet, Ali Çelebi has told them to sell the oil at the out-of-town price. The oil producers then sent a petition to the state. An imperial order (ferman) sent in response to this petition ordered the price to be determined as stated in the hujjet. Presenting the hujjet and the imperial order to the court, the oil producers complain that Ali Çelebi is breaking the price rule. Examining the documents, the court questions Ali Çelebi, who corroborates the account of the oil producers. In the end, the court sets the market price of oil as the price the oil producers charge to the grocers. It also instructs Ali Çelebi not to interfere with the oil producers.

Mahmiyye-i İstanbul ve tevâbi'inde olan şîrugancı tâifesinin hâlen kethüdâları İbrahim Bey ibni Şaban ve ihtiyârlarından Bektaş Beşe bin Yusuf ve Mehmed Yazıcı ibni Mustafa ve Musallı Beşe ibn Hüdâvirdi ve Mehmed Bey ibn Mahmud ve Ahmed Bey ibn Sefer nam kimesneler ile Nikola veled-i Koki ve Romanos veled-i Fitin ve

Korbe veled-i Yevan ve Vasil veled-i Hüdavirdi nâm zimmîler ve sâ'irleri bâ-cem'ihim meclis-i şer'-i hatîrde mahrûsa-i Galata'da hâlen ihtisâb mukâta'ası [emîni] olan Ali Çelebi nam kimesne mahzarında üzerine her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kadîmü'l-eyyâm-dan bu âna gelince mahmiyye-i mezbûre ve mahrûsa-i merkûme ve bunların tevâbi'inde olan şîrugancı kârhanelerinde işlenen yağ bakkallar narhı üzre bey' olunup ancak hâricden gelen şîruganı bakkal tâifesi iştirâ idüp bey' eyledikde vakıyyede iki akçe ziyâde ile bey' iderler hatta bin (?) târihine gelince mahmiyye-i mezbûre ve mahrûsa-i merkûmede iki türlü narh cârî olmağla bâ'is-i ihtilâl olmağın bakkallar izn-i hâkim ile her narh akçeye bey' iderlerse zıkr olunan kârhaneler ashâbı dahi cemî'-i zamanda yağları bulunmak şartıyla ol mikdâr akçeye bey' itmek üzre taraf-ı şer'-den hüccet virilüp bu âna değin mücebince amel oluna gelmişken emîn-i mezbûr siz dahi kârhanelerinizde işlediğiniz yağı hâricden yağ getürenlerin narhı üzre bey' idin deyü bî-vech ta'arruz itmeğın ahvâlimiz der-i adle arz eylediğimizde el-hâletü hâzihî ne vech üzre furuht olunursa si'r-i müslimîn üzre bey' itdirilüp hilâf-ı şer'-i şerîf bî-vech ta'arruz itdirilmeye deyü yedimize fermân-ı âlî dahi virilmişdir nazar ve mezbûr Ali Çelebi'ye suâl olunup mücebince bî-vech ta'arruzdan men' olunmak matlûbumuzdur deyü mazmûnları takrîrlerine mutâbık buyuruldu-yı şerîf ve hüccet ibrâz itdiklerinde ba'de'l-feth ve'l-kırâ'et ve gıbbe's-suâl mezbûr Ali Çelebi kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince olıgeldüğüne ve hüccet-i mezkûreye muhâlif mezbûrlara bi-gayr-ı vech-i şer'î ta'arruz eylediğini mukırr ve mu'terif olmağın ber müceb-i hüccet-i şer'yye ve fermân-ı cihân-mutâ' mezbûrlara kârhanelerinde işledikleri şîruganı izn-i hâkimü'ş-şer'î'ş-şerîf ile bakkallara vakıyyesini kaç akçeye bey' iderler ise ol mikdârdan ziyâdeye bey' itmezler iken bî-vech dahl ve ta'arruz itmemek üzre emîn-i mezbûra tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Abdülbaki Efendi ibn Yusuf, İbrahim Efendi ibn Musallı, İbrahim Beşe bin Mehmed, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

500 - 1683 (1094) Galata 130: 52a/3 Dava / *Adjudication*

Hezargrad kazasının Hresova isimli gayrimüslim köyünün 1682 (H. 1093) yılı için ödemesi gereken cizye vergisini bir vakıf adına toplamaya görevli olan Ahmet Bey, Galata sakinlerinden Yani karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet, Yani'nin daha önce bütün cizye vergilerini köyünde ödediği halde yalnızca 1682 yılı vergisini ödememesinden şikâyetçi olur. Mahkeme Yani'ye görüşünü sorar. Yani, üç yıldır İstanbul'da yaşadığını, dolayısıyla ödemesi gereken vergiyi İstanbul Rumlarının cizye vergilerini toplayan görevlilere ödediğini söyler. Bunun üzerine mahkeme Ahmet'ten vergi kayıtlarının tutulduğu defteri ister. Ahmet defteri vermek istemez, ayrıca Yani'nin üç yıldır cizye vergisini İstanbul'daki görevlilere ödediğini de kabul eder. Sonuç olarak mahkeme bir Hristiyanın çift cizye vergisi ödemesinin yasalara aykırı olduğunu belirterek tekrar dava açmaması konusunda Ahmet'i uyarır.

Ahmet, collector on behalf of a waqf of the cizye tax of the year 1682 (AH 1093) in Hresova, a non-Muslim village in the Hezargrad province, sues Yani, a resident of Galata. Ahmet complains that although Yani paid all previous cizye taxes in his village, he did not pay the tax for 1682. Questioned by the court, Yani states that he has been living in İstanbul for three years and paying his tax to the tax collector of the city's Greeks. The court then asks Ahmet to present the tax records, but he refuses to do so. He also admits that Yani has been paying his tax to the officers in İstanbul for three years. In the end, the court notes that it is illegal to double-tax a Christian and instructs Ahmet not to file another case.

Vilâyet-i Rumili'nde Hezargrad Kazâsı'na tâbî Hresova nam vakıf karye zimmîlerinin bin doksan üç senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini her birinden cem' ve tahsîl ve kabza me'mûr olan Ahmed Bey ibn Mustafa nam kimesne meclis-i şer'de mahrûsa-i Galata'da sâkin işbu sâhibû's-sıfır Yani veled-i İstati nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm

idüp mezbûr Yani fi'l-asl karye-i mezbûre ahâlîsinden olmağla karye-i mezbûrenin cizye ve gayrıda mestûrû'l-esâmî olan re'âyâdan olup târih-i kitâb senesine gelince be-her sene üzerine lâzım gelen cizyesi cânib-i vakf-ı mezkûra re'âyâsıyla ma'an kabza me'mûr olanlara edâ ve teslîm idegelmişiken bin doksan üç senesinde zimmetinde lâzım gelen üç yüz altmış akçe cizyesini vakıf içün mezbûr Yani'den talep eylediğimde teslîmden imtinâ' ider suâl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Yani cevâbında fi'l-vâki' ben karye-i mezbûrun re'âyâsından olup lâkin üç seneden berü mahrûsa-i mezbûrede sâkin olduğım ecilden cizyemi İstanbul'da Rum perâkendesı cizyelerin cem'a memûr olanlara edâ ve teslîm idüp işbu bin doksan üç senesinde mahrûsa-i mezbûrede sâkin olduğuma binâ'en mahrûsa-i mezbûrede cem'a memûr olana edâ eyledim deyü üç seneden berü karye-i mezbûre cizyedârına edâ eyledüğünü inkâr idicek mezbûr Ahmed Bey'den karye-i mezbûre zimmîlerinin esâmîleri mestûr olduğu mühürlü ve nişanlı sûret-i defter-i hâkânî talep olundukda mezbûr Ahmed Bey minvâl-i muharrer üzre defter ibrâz itmeyüp mezbûr Yani üç seneden berü sâkin olup târih-i kitâba gelince cizyesini tamâmen Rum perâkendesı cizyedârına edâ idegeldüğünü ikrâr itmekle perâkende re'âyâsıyla cizyesini bir zimmî edâ eyledikten sonra tekrâr cizye talebiyle âhardan ta'arruz olunmak hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf olmağın [me]mûr Ahmed Bey cizye talebiyle merkûm Yani'ye mu'ârazadan men' birle mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Cumâde-lûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Abdûlbaki Ağa bin Hüseyin, Çukadar İbrahim Beşe bin Mehmed, İsa Beşe bin Abdullah, el-Hâc Mehmed bin Abdullah.

501 - 1683 (1094) Galata 130: 66a/3 Dava / *Adjudication*

Marmara nahiyesinin Brasnoş köyü halkı adına Diyanori, yine bu köyden olan Yani ve Tanaş karşısında mahkemededir. Diyano-

ri, Yani ile Tanaş'ın iki yıl önce ticaret için yabancı ülkeye gittiklerini, bu süre içerisinde ödemeleri gereken cizye, avarız ve nüzul vergilerini köy halkının ödediğini söyler. Diyanori, köy sakinlerinin ödediği yıllık 7'şer kuruşun iki davalıdan alınmasını ister. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı Yani ile Tanaş söylenilenleri kabul ederler. Sonuç olarak mahkeme borçlarını ödemeleri konusunda davalıları uyarır.

Diyanori, legal agent of the residents of the Brasnoş village in Marmara district (nahiye), sues Yani and Tanaş, two residents of the same village. Diyanori states that two years ago Yani and Tanaş went abroad to trade. In the meantime, the village residents paid their cizye, avarız and nüzul taxes on their behalf. He wants Yani and Tanaş to repay the 7 kuruş per annum paid by the villagers. Questioned by the court, the defendants Yani and Tanaş corroborate the account. The court then instructs the defendants Yani and Tanaş to pay their debt.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından Marmara Nâhiyesi'ne tâbi' Brasnoş nam karye ahâlîsinden olmağla kendi [tarafından] asîl ve karye-i mezbûrenin mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmû'l-eşhâs ahâlîsi taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna bi-mâ hüve nehci's-sübût mahzar-ı hasm-ı şer'îde sâbitü'l-vekâle vekîl olan işbu bâ'isü's-sifr Diyanori veled-i Yanaki nâm zimmî meclis-i şer'de yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Yani veled-i Yanaki ve Tanaş veled-i Yani nâm zimmîler muvâcehelerinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Tanaş ve Yani karye-i mezbûre re'âyâsından olup iki seneden berü ticâret için keferi diyârda olmalarıyla taraf-ı sultânîden karye-i mezbûre ahâlîsi üzerlerine tarh olunan cizye ve avârız ve nüzul ve sâ'ir cemî' tekâlifden mezbûrânın üzerlerine edâsı lâzım gelen cem'an yedişer gurusı salyânelerini âhardan istidâne ve bi-şarti'r-rücû' edâ itdiğimiz ecilden hâlen mezbûrânın her birinden yedişer gurusı asâleten ve vekâletim hesabıyla taleb eylediğimizde teslîmden imtinâ' iderler suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrân Tanaş ve

Yani cevâblarında fi'l-hakîka hâl bast olunan minvâl üzre olup karyeleri ahâlîsine husûs-ı mezbûrdan her biri zimmetinde lâzîmü'l-edâ yedişer guruş deyni olduklarını ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ mûceb-i i'tirâfihimâ meblağ-ı mezbûr yedişer guruş müdde'î-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûrân Tanaş ve Yani'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Cumâdelâhire li-senne erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Eşref, Süleyman bin Hasan.

502 - 1683 (1094) Galata 130: 75b/1 Dava / *Adjudication*

Balık Emîni Mahmut Ağa, Galata balıkçı taifesinin önde gelenlerinden Gök İstavriz, Kiryako, İstavrino, Breşkova, Biryano, Todorî ve Marko adlı Hıristiyanlar karşısında mahkemededir. Mahmut Ağa'ya göre, gelenek uyarınca (kadîmü'l-eyyâmdan berü) avlanan kılıç balığı balıkhaneye; kalkan ve diğer balıklar da Balık Pazarı İskelesi'nde İstanbul balıkçı ve küfeci esnafına satılmaktadır. Ancak davalı balıkçılar avladıkları balıkları doğrudan balıkhaneye sattıkları gibi, Balık Pazarı İskelesi'nde müzayedeye çıkarılan balıkları da "burası bizim dükkânlarımızın önüdür" gerekçesiyle diğer balıkçı ve taşıyıcıların (küfeci) satın almalarına engel olmaktadır. Mahmut Ağa Balık Pazarı İskelesi'ndeki balık satışının geleneğe göre yapılmasını emreden bir de ferman sunar. Mahkeme davalı balıkçılara görüşlerini sorar. Onlar da Mahmut Ağa'nın sözlerini doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme davalı balıkçıları geleneğe aykırı (kadîmden olıgelene muhâlif) iş yapmamaları konusunda uyarır.

The collector of fish (balık emini) Mahmut Ağa sues Gök İstavriz, Kiryako, İstavrino, Breşkova, Biryano, Todorî and Marko, notables of Christian fishermen. Mahmut Ağa states that, customarily (kadîmü'l-eyyâmdan berü), swordfish is sent to the central

fish market (balıkhane) and turbot and other fish to the İstanbul fishermen and porters (küfeci) at the Balık Pazarı Port. Yet the defendants have been selling the fish they catch directly to the fish market, preventing other fishermen and porters from buying fish through auction at the Balık Pazarı Port. They have been claiming that the auction area is right in front of their stores. Mahmut Ağa presents to court an imperial decree (ferman) ordering fish to be sold at the Balık Pazarı Port according to the custom. Questioned by the court, the defendants corroborate Mahmut Ağa's account. The court then instructs the defendants to refrain from doing business in violation of the tradition (kadîmden olıgelen muhâlif).

Husûs-ı âti'l-beyân hakkında bu fakîre hitâben fermân-ı 'âlî sâdır olmağın imtisâlen-leh savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed Efendi bin Ali me'zûnen irsâl olunup ol dahi Hâsbağçe dimekle ma'rûf hadîka-i sultâniyye hâricinde vâki' Sinan Paşa Köşki dimekle ma'rûf kasr-ı 'âlîye varup bi'l-fi'l bostancıbaşı olan 'umdet-i ashâbi'l-'izzî ve'l-ikbâl kıdvet-i erbâbi'l-câh ve'l-celâl zü'r-rif'atî't-tâhire ve'l-'izzeti'l-bâhire Ahmed Ağa hazretleri ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzurlarında 'akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde bi'l-fi'l bakîk emîni olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim hâvi'l-mehâmid ve'l-mekârim râfi'-i hâze'l-vesîka Mahmud Ağa meclis-i mezbûrda mahrûsa-i Galata'da balıkçı tâifesi-nin ihtiya-rlarından Gök İstavriz veled-i Toma ve Kiryako veled-i Foti ve İstavrino veled-i Vasil ve Breşkova veled-i Yorgi ve Biryano veled-i Breşkova ve Todori veled-i Gaytân ve Marko veled-i Mihâl nâm zimmîler ve sâyirleri muvâcehelerinde üzerlerine bi'l-emâne da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp kadîmü'l-eyyâmdan berü der-yâda maktû'lı dalyanlardan gayrı dalyanlarda ve saydgâhlarda sayd olunan kılıc balığı balıkhâneye ve kalkan ve sâir balıklar bi'l-küllîye mahrûsa-i mezbûre hâricinde vâki' Balık Pazarı İskeleyi'ne gelüp beyne't-tâlibîn nidâ ve müzâyede olunup mahrûsa-i mezbûrede ve İstanbul hısnı ebvâbından Samatya ve Yenikapu ve Kumkapu Balık Pazarı Kapusu ve Fener ve Balat kapularında ve

sâyir yerlerde olan balıkçı ve küfeci tâifesinden ve sâirden [...] ziyâde ile tâlib olanlar alıgelmekle balık kıymet-i misli ile bey' olunurken işbu mezbûrûn zimmîler kayıkları ile dalyanlarında leyl ü nehâr bekleyüp sayd olunan balığı mahallinden balıkhâneye ve Balık Pazarı İskelesi'ne gelen balığı dahi bi'l-fi'l bey' ve iştirâ ve dükkanlarımız önünde olan Balık Pazarı bize mahsûsdur çarşımız ahâlîsinden gayra balık virilmez memnû'dur deyü hîn-i müzâyede İstanbul etrâfında olan balıkçı tâifesi ve küfeci tâifesinden tâlib olanları men' ve tahkîk ve hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ü habs ve tecrîm itmeleriyle mâl-ı mîrîye ömr ve bana zarar olmağın suâl olunup takrîrleri tahrîr ve işbu yedimde olan fermân-ı 'âlî mücebince kadîmden olıgelene muhâlif bir ferde dahl ve ta'arruzdan men' olunmaları murâdımdır deyü mazmûnı takrîrine mutâbık ve târih-i kitâb ile müverrah buyuruldu-yı şerîf ibrâz itdikde gıbbe's-suâl mezbûrûndan her biri cevâbında fi'l-vâki' kadîmü'l-eyyâm-dan berü maktû'lı dalyanlarında ve saydgâhlarında sayd ü şikâr olunan kılıc balığı balıkhâneye ve kalkan ve sâir balık bi'l-küllîye zıkr olunan Balık Pazarı İskelesi'ne gelüp beyne't-tâlibîn müzâyede olundukda Galata ve İstanbul balıkçıları ve küfeci ve sâirden [...] ziyâde ile tâlib olanlar alıgelmiş iken kadîmden olıgelene muhâlif ve mugâyir deryâda kayıkları ile gezüp balığı şikâr olunduğı mahalde iştirâ ve dükkanlarına getürüp beynlerinde tevcîh idüp ve san'atımız içün teklîf viririz deyü hîn mezâdda kendülerden gayra balık virmeyüp ziyâde tâlib ve müştêrî olanlara hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir fermân-ı münif mu'âraza ve müdâhale itmemek üzre mezbûrûna ba'de't-tenbîh vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû irsâl olunan Çukadar İbrahim Beşe bin Mehmed ile mahfel-i kazâya gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb [ketb olundu] fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-ümerâ Mustafa Ağa bin Abdullah ser-balıkcıyân, Mehmed Bey bin el-bostânî, Halil Bey bin el-bostânî, Mustafa Bey bin el-bostânî, Hacı Siyavuş bin Abdullah.

503 - 1683 (1094) Galata 130: 76a/1 Dava / Adjudication

Avlonya'nın Goruncu (?) köyü halkının vekili olan Kirko, İstinye'de Yeniköy sakinlerinden olan Hristo karşısında mahkemeye çıkar. Kirko, Hristo'nun Goruncu köyünden olup cizye kaydının da orada olduğunu, ancak beş yıldır İstanbul'da yaşadığını, dolayısıyla da ödemesi gereken yıllık 10 kuruş cizye vergisini köy halkının ödediğini söyler. Kirko, köy halkının beş yıl boyunca ödediği toplam 50 kuruşun Hristo'dan alınmasını ister. Mahkeme Hristo'ya görüşünü sorar. O da, Goruncu köyünden olduğunu doğrulamakla birlikte, yedi yıl önce o köyle ilişkisini tümüyle kesip Yeniköy'e yerleştiğini söyler. İstanbul'daki vergi toplayıcılarının (voyvoda) ellerinde bir yıldan fazla oturanların vergilerini Sultan Ahmet Han Camisi Vakfı'na ödeyebileceklerini kaydeden bir ferman olduğunu belirten Hristo, bu nedenle kendisinin yedi yıldır söz konusu vakfa kayıtlı olduğunu öne sürer. Hristo ayrıca mahkemeye Galata vergi toplayıcısının defterini de sunar. Bu defterden Hristo'nun yedi yıldır cizye ve ispençe vergilerini düzenli olarak ödediği anlaşılır. Sonuç olarak mahkeme, başka bir kanıta gerek görmeksizin Hristo'nun vergilerini ödediğine ve Kirko'nun tekrar dava açmaması gerektiğine karar verir.

Kirko, legal agent of Avlonya's Goruncu village, sues Hristo, a resident of Yeniköy, İstinye. Kirko states that Hristo is registered in Goruncu village for cizye payments, adding that since he has been residing in İstanbul for the last five years, the village residents have paid his 10 kuruş per annum cizye tax. Kirko wants Hristo to pay the 50 kuruş that the village residents have paid on his behalf during the past five years. Questioned by the court, Hristo admits being from the Goruncu village. He also states that he moved to Yeniköy seven years ago. Referring to an imperial order (ferman) allowing new residents of İstanbul to start paying their taxes to the Sultan Ahmet Han Mosque Waqf after one year, Hristo claims that he has been registered to the waqf for the last seven years. He also presents to court the book of the Galata tax collector,

which proves that Hristo has paid his cizye and ispençe taxes regularly. In the end, without requiring further evidence, the court decides that Hristo has been paying his taxes. It also forbids Kirko from filing another case.

Vilâyet-i Rumili'nde Avlonya Sancağı'nda Ünye Kazâsı'na tâbî Goruncı nâm karye zimmîlerinden olup kendi tarafından asîl ve karye-i mezbûrenin sâ'ir mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmü'l-eşhâs ahâlîsi taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu mahzar-ı hasm-ı şer'îde şer'an sâbit olan Kirko veled-i Leko nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde fi'l-asl karye-i mezbûreden olup hâlen mahrûsa-i Galata nevâhîsinden İstinye Nâhiyesi'ne tâbî Yeniköy'de sâkin ve mütemekkin işbu râfi'ü'l-vesîka Hristo veled-i Hirsafi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine bi'l-vekâle ve bi'l-asâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hristo zikr olunan Goruncı karyesinin defterlü re'âyâsından olup ve lâkin beş seneden berü kat'-ı alâka ve zikr olunan Yeniköy'de temekkün itmekle be-her sene karye-i mezbûre zimmîlerinin üzerine emr-i sultânî ile edâsı lâzım gelüp taraf-ı mîrîden tahsîl olunan cizyelerinden mezbûr Hristo'nun hissesine düşen onar guruşdan cem'an elli kıt'a esedî guruşu ben ve müvekkiller ve bi-şartîr-rücû' edâ eylediğimiz ecilden hâlen bi'l-asâle ve bi'l-vekâle taleb eylediğimizde teslimden imtinâ' ider suâl olunup teslimde tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Hristo cevâbında ben fi'l-asl karye-i Goruncı'dan olup ve lâkin kat'-ı alâka ve Yeniköy'de temekkün ittiğim ecilden mahrûsa-i mezbûrede voyvoda olanlar etrâf ve eknâfdan gelüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbî'inde bir seneden mütecâviz sâkin olanları yedlerinde olan hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn mücebince merhûm Sultân Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da vâkî câmi'-i şerîfi Vakfı defterine kayd idüp cizye ve ispençe ve sâ'ir rüsûmı aynî aldıklarına binâ'en beni dahi kayd itmeleriyle cizyemi be-her sene vakf-ı mezbûr için voyvoda olanlara yedi seneden berü edâ iderin deyü def'le mukâbele ve fi'l-vâkî mahrûsa-i mezbûre voyvodası yedinde mahfûz olan tuğrâ-yı sultânî ile mücellâ sûret-i defter-i hâkânî ibrâz ittiğinde mazmûn-ı münîfi takrîrine mutâbık bulunup

ve mezbûr Hristo'nun ismi yedi seneden berü voyvoda defterinde mukayyed bulunmağın mücebince müdde'î-i mezbûr hilâf-ı hatt-ı hümayûn cizye talebiyle mezbûr Hristo'ya mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Cumâ-delâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Bey bin Osman, Mustafa Efendi imâm-ı Sarac, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mustafa bin Eşref.

504 - 1683 (1094) **Galata 130: 77b/4 Tescil işlemi / Registration**

Tophane'de Tomtom Mahallesi sakinlerinden Şaban Beşe, Mehmet Beşe ile birlikte mahkemededir. Şaban Beşe, Ünye kazasının Kastamaz köyünde olan bağını Mehmet Beşe'ye 20 esedi kuruşa satar. Şaban Beşe aynı köydeki bir tarlasının kullanım hakkını da mülk sahibinin (sahib-i arz) izniyle Mehmet Beşe'ye 8 esedi kuruşa devreder. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Şaban Beşe, a resident of Tophane's Tomtom neighborhood, is in court with Mehmet Beşe. He sells to Mehmet Beşe a vineyard in the Kastamaz village of the Ünye district for 20 esedi kuruş. He also transfers to Mehmet Beşe the usufruct rights of a field in the same village for 8 esedi kuruş, with the permission of the owner (sahib-i arz). The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından kasaba-i Tophâne'de Tomtom Mahallesi'nde sâkin Şaban Beşe bin Halil nam kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Mehmed bin Ali nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolu'da Ünye Kazâsı'na tâbi' Kastamat nam karye sınıru dâhilinde vâki' bey'-i âti'l-beyân sudûrına değin yedimde mülküm ve hakkım olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi hâvî ma'lûmü'l-mikdâr bir

kıt'a bağçeyi safka-i vâhide ile mezbûr Mehmed Beşe'ye tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi kıt'a esedî guruşa bey' ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân tefvîz-i âti'l-beyân sudûrına değin taht-ı tasarrufumda olan bir kıt'a tarlaman hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile mezbûr Mehmed'e sekiz kıt'a esedî gurus bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra semen-i merkûm yirmi gurus ile bedel-i mersûm sekiz gurusı cem'an yirmi sekiz kıt'a gurusı mezbûr Mehmed'in yedinden tamâmen alup kabz idüp ve zikr olunan bağ ve bağçe ve tarlayı mahallinde kabz ve tasarrufa mezbûr Mehmed'i taslît eyledim ba'de'l-yevm bağ-ı mahdûd ve bağçe-i mahdûde mülk-i müşterâsı ve zikr olunan tarla emsâli gibi müfevvizdir didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, el-Hâc Cafer bin Yakub, el-Hâc Siyavuş bin Ömer, Mustafa Efendi bin Abdülkerim.

505 - 1683 (1094) Galata 130: 81b/3 Dava / *Adjudication*

Kapıdağı nahiyesine bağlı Ödek köyünden bir grup Hristiyan, Papa Yanakoz karşısında mahkemeye çıkar. Köylüler, ödemekle yükümlü oldukları bütün vergilerin toplanması ve toplanan vergilerin vergi tahsildarlarına ulaştırılması görevini Papa Yanakoz'a vermişlerdir. Papa Yanakoz, bu görevi beş yıl yerine getirdikten sonra, köylülerce görevden alınmıştır. Köylüler, görevinden alındıktan sonra Kapıdağı nahiyesinde bulunan devlet görevlilerinin ve nahiye'nin ileri gelenlerinin evlerine giderek köy halkı aleyhinde asılsız suçlamalarda bulunduğu gerekçesiyle Papa Yanakoz'dan şikâyetçi olurlar. Sonuçta mahkeme davalı Papa Yanakoz'u köy halkına karşı bu gibi olumsuz girişimlerde bulunmaması konusunda uyarır.

Some Christians from the Ödek village in the Kapıdağı district sue Papa Yanakoz. The villagers had appointed Papa Yanakoz to collect all their taxes and bring them to the state's tax collectors. After serving for five years, the villagers terminated Papa Yanakoz's appointment. The villagers complain that after his termination Papa Yanakoz went to the houses of state officers and notables of the Kapıdağı district and made unfounded accusations against the villagers. The court instructs Papa Yanakoz to refrain from acts harmful to the villagers.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden Kapudağı Nahiyesi'ne tâbi' Erdek nâm karye ahâlîsinden olup kendiler asîl ve karye-i mezbûrenin sâ'ir mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmu'l-eshâs ahâlîsi tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl oldukları mahzar-ı hasm-ı şer'î-i câhidde şer'an sâbit olan Papa İslöki veled-i İstati ve Papa İstaratyo veled-i Sofya ve Yanaki veled-i Atnaş ve Dimitri veled-i Yandali ve Todoraki veled-i Yanaki ve Zafiri veled-i Lanco ve Papa Kostantin veled-i Yandazi ve Papa Yani veled-i Papa Serafilo ve Papa Serafilo veled-i Yamandi ve Papa Kostantin veled-i Yorgaki ve Todoraki veled-i Kostantin ve Kostantin veled-i Policon ve Papa Yanakoz veled-i Polihron ve Aleksi veled-i Kostantin ve Yorgaki veled-i Nikola ve Papa Todoraki veled-i Papa Yamandi ve Papa Anton veled-i Yanaki ve Yanakoz veled-i Kostantin nâm nasrâniler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde yine karye-i mezbûre ahâlîsinden diğerk Yanakoz veled-i Manol muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüp mezbûr ve diğerk Papa Yanakoz [...] beş seneden beri karye-i mezbûrede taraf-ı saltanatdan üzerimize nâzile olan tekâlîf-i örfiyye ve tekâlîf-i şer'iyye ve cizye ve cem'an edâsına me'mûr olduğumuz emvâlî (?) beynimizde sâlyâne ve tahmîl ve cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûr olanlara edâ ve teslîm itmek için tarafımızdan vekîl ve kâbız-ı mâl nasb idüp ol dahi kabûl ve târîh-i kitâba gelince hıdemât-ı lâzîmesini edâ itmişidi el-hâletü hâzihî mezbûrî vekâleten mezbûrî bi'l-asâle ve bi'l-vekâle azl itdiğimizden sonra mezbûr [...] vekâletde nâhiye-i mezbûrede hâlî ve zâbit olanlar ile ve sâ'ir ehl-i hiref ve muhassıl-ı emvâl ve cizyedâr ve [...]dan olan

kimesneler ile ülfet ve ihtilât idüp gamz ve iftirâya mu'tâd olmağ-
la mezbûrun bu makûle fi'l ve kavlinden müte'ezzî ve mutasarrıf
oldığımız ecilden min ba'd karyemiz ahâlisinden bir ferdi maslaha-
ten müdâhale itdirmeyüp ve bi-gayr-ı öZR hâkim ve zâbit ve cizye-
dâr ve muhassıl-ı emvâl ve a'yândan olup mütegalibeden olan ki-
mesnelerin konakların varup ihtilât ve gamz ve iftirâ itmemek üz-
re mezbûr diğer Yanakoz'a taraf-ı şer'den [tenbih] olunmak mat-
lûbumuzdur didiklerinde mücebiyle mezbûr diğer Papa Yanakoz'a
tenbih olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-
râbi' min Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin Ali, İsa Beşe bin Yusuf, Abdülbaki Efendi
bin Yusuf, Hamza Beşe bin Abdülgani, Hacı Mehmed ibn Abdul-
lah.

506 - 1683 (1094) Galata 130: 85a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Tersane kethüdası iken ölen Mehmet Paşa'nın annesi ve varisi
olan Ayşe Hatun, başdefterdar olan Mehmet Efendi ile birlikte
mahkemeye gelir. Ayşe Hatun, oğlunun ölümünden sonra mirası-
na başdefterdar Mehmet Efendi'nin el koyduğunu ve miras kalan
mallarını mahkemeye bildirdiğini söyler. Ayşe Hatun, padişah fer-
manı gereğince oğlunun mirasından olan Galata'daki bir evin,
içindeki eşyalarla birlikte kendisine teslim edildiğini ve oğlunun
mirasından başkaca bir alacağı kalmadığını sözlerine ekler. Mah-
keme Ayşe Hatun'un ifadesini sicile kaydeder.

*Ayşe Hatun, mother and heir of the late Mehmet Paşa who di-
ed during his tenure as the steward (kethüda) of the dockyard, is
in court with Mehmet Efendi, the minister of finance (başdefter-
dar). Ayşe Hatun states that after her son's death, the minister of
finance confiscated the estate and informed the court about its
contents. In accordance with an imperial decree (ferman) she says,
she has now received from her son's estate a house in Galata, inc-*

luding its firmishings. Accordingly, she is due nothing else from the estate. The court registers Ayşe Hatun's testimony.

Husûs-ı âti'z-zikr hakkında bu fakîre hitâben fermân-ı âlî vârid olmağın imtisâlen-leh bi'z-zât bu fakîr mahmiyye-i İstanbul'da vâki' sarây-ı cedîde-i sultâniyye ebvâbından Bâb-ı Hümâyûn dimekle ma'rûf mahalle varup bi'l-fi'l başdefterdâr-ı kâyim-makâm olan umdetü'l-emâcid ve'l-e'âlî hâvi'l-mehâsin ve'l-me'âlî nâzırı'l-emvâli's-sultâniyye âmiru'l-hazâyini'l-hâkâniyye hazret-i Mehmed Efendi bin Süleyman Efendi ve zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde tersâne-i âmire kethüdâsı iken bundan akdem vefât iden merhûm Mehmed Paşa bin Şaban Kapudan'ın vâlidesi ve hasran vârisesi fahrü'l-muhaddarât Ayşe Hâtun ibnet-i Ahmed zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Osman Bey bin Mehmed ve Ömer Bey bin Abdullah nâm kimesneler ta'rîfleri ile mu'arrefe oldukdan sonra meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'u'l-vesîka müşârûn-ileyh Mehmed Efendi mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp oğlum merhûm-ı mezbûr fevt olduğında mûmâ-ileyh Mehmed Efendi taraf-ı sultânîden me'mûren tereke-i mevcûde-i ma'lûmesini ma'rifet-i şer'ile ba'de't-tahrîr ahz ü kabza me'mûr olduğu üzre der-i 'adle arz ve i'lâm itmişdi el-hâletü hâzihî merķûm-ı mezbûrun terekesinden olup müşârûn-ileyh Mehmed Efendi'nin makbûzı olan eşyâ-i ma'lûmeden hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn mücebince taraf-ı saltanat-ı aliyeden bana ta'yîn ve ihsân buyurılan mahrûsa-i Galata'ya tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa'da Yeni Çeşme kurbünde vâki' bir taraftan ba'zan Mücella Hâtun vakf eylediği menzil-i mahdûd ve ba'zan tarîk-i hâs ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve ma'lûmü'l-müştemilât menzil ve esâs-ı beyt ve evânî-yi nuhâsiyye ve gayr-ı nuhâsiyyeyi ber-müceb-i defter bana def' ve teslîm olunup ben dahi işbu meclisde tamâmen alup kabz eyledim min ba'd manzûr-ı şehriyârî olan defter mücebince eşyâ-i mevrûse-i [...] müşârûn-ileyh Mehmed Efendi yedinde bir şey ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Bey Kayıkçı, Hüsam Bey bin Mahmud, Hacı Ahmed bin Hüseyin, İbrahim Ağa bin [...], Hüseyin ibn Ivaz, Piri Efendi bin Hasan, Abdullah Efendi bin Veli.

507 - 1683 (1094) Galata 130: 91a/1 Tescil işlemi / Registration

Amasra kazasından Ahmet, Mustafa Beşe ile birlikte mahkeme-ye gelir. Ahmet'in kardeşi olan Hüseyin'in ölümünden sonra mirası olan asma ve ağaçların yarı hissesi Ahmet'e kalmış ve Ahmet bu yarı hisseyi 10 esedi kuruşa Mustafa Beşe'ye satmıştır. Ahmet, asma ve ağaçların bulunduğu timar arazisi olan tarlalardaki yarı hissesini de timarlı sipahi (sahib-i arz) izniyle 20 esedi kuruşa Mustafa Beşe'ye devretmiştir. Ahmet, Mustafa Beşe'den toplam 30 esedi kuruşun tamamını aldığını söyler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Ahmet, a resident of the Amasra district, is in court with Mustafa Beşe. The former inherited from his late brother Hüseyin a half-share of grapevines and trees that he sold to Mustafa Beşe for 10 esedi kuruş. He also sold to Mustafa Beşe his half-share in the fief field that holds the grapevines and trees for 20 esedi kuruş, with the permission of the timariot (sahib-i arz). Ahmet states that he has received a total of 30 esedi kuruş from Mustafa Beşe. The court registers the transactions.

Vilâyet-i Anadolu'da Amasra Kazâsı'na tâbi' Güllük Divanı'nda Kargaçak nâm karye ahâlisinden Ahmed bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Mustafa Beşe ibn Hasan mahzarında takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre sınırlı dâhilinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd ve'l-kita' olup bundan akdem vefât iden karındaşım Hüseyin nâm müteveffânın verese-i ile iştirâken mutasarrıf olduğum tarlaların üzerlerinde sâbit bey'-i âti'l-beyân sudûruna değin mülküm ve hakkım olup ma'lûmu'l-mikdâr eşcâr-ı müsmire ve bâğ asmalarında olan

olan nısıf hisse-i şâyi'amı mezbûr Mustafa Beşe'ye on kıt'a esedî guruş ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra vech-i mübeyyen üzre zikr olunan tarlalarda dahi olan nısıf hisse-i şâyi'amın hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i sâhib-i ârz ile yine mezbûr Mustafa Beşe'ye yirmi kıt'a esedî guruş bedel mukâbelesinden ferâğ ve tefvîz ve kabûl eyledikden sonra mezbûr on guruş ile bedel-i merkûm yirmi guruş ki cem'an otuz guruş mezbûr Mustafa Beşe'nin yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan eşcâr ve tarlaların nısıf hisse-i şâyi'alarını mahallinde kabz ve tasarrufa mezbûr Mustafa Beşe'yi taslît eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan eşcârda olan nısıf hisse-i şâyi'a-i mezbûr Mustafa'nın mülki ve zikr olunan tarlalarda olan nısıf hisse-i şâyi'ayı emsâli gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîkiş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Beşe bin Ali, Sefer Beşe bin Ramazan, Receb Beşe bin Yahya, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mehmed Beşe bin [boş], Ali Beşe bin Yusuf, Hacı Siyavuş bin Abdullah.

508 - 1683 (1094) **Galata-130: 92a/1** Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa, Oruç ile birlikte mahkemeye gelerek, Kastamonu Vilayeti'nde bulunan ortak tarlalarının üzerinde bulunan ağaçlardaki yarı hissesini 10 esedi kuruşa ortağı Oruç'a sattığını söyler. Mustafa, timar toprağı olan tarlaya da ortak olduklarını belirterek tarladaki yarı hissesini de timarlı sipahi (sahib-i arz) izniyle 3 esedi kuruşa ortağı Oruç'a devrettiğini kaydeder. Toplam 13 esedi kuruşun tamamını Oruç Mustafa'ya ödemiştir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Mustafa goes to court with Oruç. He states that he has sold to his partner Oruç his half-share in the trees on jointly owned land in the province of Kastamonu for 10 esedi kuruş. He has also

transferred to his partner his half share in the fief land for 3 esedi kuruş, with the permission of the timariot (sahib-i arz). Mustafa adds that he has collected a total of 13 kuruş from Oruç. The court registers the transactions.

Fî'l-asl Vilâyet-i Anadolu'da Kastamonı Sancağı'nda Kenelü Kazâsı'na tâbî' Ahadlar nâm karye ahâlîsinden olup hâlen mahrûsa-i Galata'da Perviz Ağa Mahallesi'nde sâkin Mustafa bin Eşref nâm kimesne meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Oruc bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûr sînûrî dâhilinde vâki' müşterek mezbûr Oruc ile iştirâk-i seviy üzre müşterek bir tarafından Avlı Yaylak ve bir tarafından Laz Kadın Yaylağı dimekle ma'rûf yaylak ve bir tarafından Ebeköy sînûrî ve bir tarafından Yaycık dimekle ma'rûf ma'lûmu'l-[kı]ta' tarlaların üzerlerinde sâbit bey'-i âti'l-beyân sudûr[ına] değin mülküm ve hakkım olup beynimizde hudûdî ma'lûm cemî'-i eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmirede olan nısıf hisse-i şâyi'ayı şerîkim mezbûr Oruc'a on kıt'a esedî guruşa tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ol dahi iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra vech-i mübeyyen üzre zikr olunan tarlalarda dahi olan nısıf hisse-i şâyi'amin hakk-ı tasarrufunu ma'rifet-i sâhib-i arz ile yine şerîkim mezbûr Oruc'a üç kıt'a esedî guruş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr on guruş ile bedel-i merkûm üç guruş ki cem'an on üç guruş müştêrî-i mezbûr Oruc'un yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp zikr olunan eşcâr ve tarlaların nısf-ı şâyi'alarını mahallinde kabz ve tasarrufa mezbûr Oruc'ı taslît eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan tarlalarda olan nısf-ı şâyi'ayı emsâlî gibi mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Recebi'l-ferd li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Satılmış bin Süleyman, Kadırgalı Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Çavuşzade Ahmed Efendi bin Mustafa, Mustafa bin Mehmed, Hüseyin Bey bin Himmet.

509 - 1682 (1093) Galata 130: 96b/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Sefere çıkacak olan donanmanın kürekçi ihtiyacını karşılamak üzere padişah tarafından Galata kadısına ferman gönderilmiştir. Buna göre, 1683 (H. 1094) yılında Galata kazasında 303, Marmara nahiyesinde 46,25 ve Kapıdağı nahiyesinde 133 hane avarız vergisini (avarızhane) ödemekle yükümlüdür. Geleneklere göre, her hane yılda bir kürekçi gönderecek ya da 429 akçe avarız vergisi ödeyecektir. Padişah, mevkufat defteri gereğince bu vergilerin kadı tarafından toplatılmasını ve tersane görevlisine ulaştırılmasını emretmektedir. Yine bu fermanla kadıdan, toplanan gelirleri teslim ettikten sonra tersane görevlisinden temessük alması, bu temessükle geliri hazineye bildirmesi ve vergisini ödeyenleri mevkufat defterine kaydettirmesi istenmektedir. Son olarak, avarız vergisine ek olarak her bir haneden 15'er akçe tersane harcı, 10'ar akçe de mübaşir maaşı alınması emrediliyor.

The Sultan has sent an imperial decree (ferman) to the Judge of Galata, ordering the provision of oarsmen for the navy, which is about to go on an expedition. Accordingly, in 1683 (AH 1094), 303 houses in the Galata district, 46.25 in the Marmara district, and 133 in the Kapıdağı district are required to pay an extraordinary (avarız) tax. Customarily, each house is to send one oarsman a year or pay an avarız tax of 429 akçe. The Sultan orders the judges to collect these taxes in accordance with the payments (mevkufat) book and hand the sums over to the dockyard officer. The judges are also ordered to take a promissory note (temessük) from the dockyard officer after turning in the tax revenues, to report the revenues to the treasury with the promissory note and register those who paid their taxes to the payments book. Finally, in addition to the avarız tax, each house is to pay 15 akçe as a dockyard fee and 10 akçe to cover for ushers' (mübaşir) salaries.

A'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'u'l-fazli ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâti'd-dîniyye hallâlü'l-

mufassalâtî'l-yakîniyye künûzü'l-hakâyik misbâh-ı rumuzî'd-dekâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbıkâ Rumili Kadı'askeri olup hâlen ber-vech-i arpalık Galata Kazâsı'na mutasarrıf olan mevlânâ [boş] edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâallâhü te'âlâ evvel bahâr-ı huçeste-âsârda deryâ yüzine çıkacak donanma-yı hümayûnum kadırgaları için ziyâde kürekci tedârik ve ihzâr olunmak lâzım gelmeğin bin doksan dört senesine mahsûb olmak üzere nefsi Galata Kazâsı'nın üç yüz üç ve Marmara Nahiyesi'nin murâfikûndan mâ'ada kırk dört buçuk ve bir buçuk rub' ve Kapıdağı Nahiyesi'nin yüz otuz üç avâriz hânelerinin her biri hânesinden bir nefer kürekçi ihrâc olunmak de'b olup küllisini sene-i sâbıkada cem' ve tahsîl olduğu üzere her bir hânesinden dörder yüz yirmi dokuz akçe kürekçi bedeli avârizları irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûret mücebince cem' ve tahsîl ve tersâne-i âmirem emînine teslim itdirilmek fermânım olmuştur ki buyurdum ki hükmi-şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kazâ-i mezbûrun nâhiyeler ile ma'an ol mikdâr hânelerinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden avârizları mukâbelesinde dörder yüz yirmi dokuzar akçe kürekçi bedellerin irsâl olunan mevkûfât defteri sûret mücebince cem' ve tahsîl ve tersâne-i âmirem emînine teslim ve emîn-i mûmâ-ileyhden temessük aldırıp emîn temessüki mücebince hazîne-i âmireme îrâd ve masraf itdirilüp hâne hesabı üzere mevkûfâtdan muhâsebesin görüp kat'-ı alâka itdüresin ve bundan mâ'adâ her bir hânesinden on beş akçe harc-ı tersâne ve mübâşire dahi her bir hânelerinden onar akçe vech-i ma'âş aldırıp bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldırmyasın ve hîn-i tahsilde her yüz on akçesine bir esedî gurus aldırıp ziyâde ve noksan aldırmyasın kesri defterden ve naks-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ve ta'addîden be-gâyet ihtirâz eyliyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi [boş] şehri Ramazânî'l-mübârek sene selâse ve tis'îne ve elf

Kostantiniyye el-mahrûsa

510 - 1683 (1094) Galata 130: 97a/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Padişah tarafından Eyüp (Haslar) kadısı, İstanbul'daki diğer kadılar, yeniçeri komutanları ve İstanbul'un ileri gelenlerine (ayan) bir ferman gönderilmiştir. Sefere çıkacak olan ordunun yiyecek gereksinimini karşılamak için halkın ödediği sürsat ve cizye vergileri daha önce ürün üzerinden alınıp ordunun konaklama bölgelerine ulaştırılmıştır. Ancak, bu uygulama halkı zora soktuğu için bundan sonra sürsat vergisi olarak ödenecek ürünlerin fiyatlandırılması ve halktan para olarak tahsil edilmesi fermanla emredilmiştir. Padişah, halkın ödemesi gereken toplam 1.199.970 akçelik sürsat vergisinin görevlilere verilen mevkufat defterine uygun olarak nakit olarak toplatılmasını ve hazineye ulaştırılmasını adı geçen kadılardan ve görevlilerden istiyor.

The Sultan has sent an imperial decree (ferman) to the judge of Eyüp (Haslar), other judges in İstanbul, janissary commanders, and notables (ayan) of İstanbul. The mandatory (sürsat) and cizye taxes that the public had been paying as produce to feed the military on expedition has been transferred to camping spots of the military. Alas, this practice has been imposing serious hardships on the public. Accordingly, this imperial decree orders the sürsat tax to be paid in cash. The Sultan hereby decrees that the judges and other officers must have the 1,199,970 akçe sürsat tax collected in cash in accordance with the payments (mevkufat) book. They must then transfer the revenue to the treasury.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn ve hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn ve'l-muhtassun bi-mezîd-i inâyeti'l-melik[i'l-mu'in] mevlânâ Haslar Kâdısı zîde fezâilehû ve mefharu'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâ'il ve'l-keîlâm hâshâ-i İstanbul kazâsı'nda vâki' kâdılar zîde fazluhum ve fahrü'l-emâsil ve'l-

akrân kethüdâ erleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâallâhü te'âlâ evvel bahâr-ı huçeste-âsârda sefer-i hümayûnum mukarrer ve muhakkak olmağla sefer-i hümayûnuma me'mûr olan asâkir-i nusret-me'âsirin zahîreleri için menâzile karîb olan kazâlarda aynî sürsat zahîresi ihrâcî ve ba'îd olan kazâlardan aynî zahîre ihrâcî ve menâzile nakli asîr olmağla re'âyânın hâllerine terahhümen ba'îd olan kazâlardan bin doksan dört senesine mahsûb olmak üzere sürsât zahîresi bedelleri tahsîli lâzım gelmekle imdi mübâşirin yedine verilen mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti mücebince şa'îrin her bir İstanbul kilesi kırkar akçeye ve dakîkin kilesi doksan akçeye ve aġnâmın her ber re'si altışar yüz akçeye revgan-ı sâdenin vakıyyesi otuzar akçeye ve aselin vakıyyesi yirmişer akçeye ve odunun her bir arabası yetmiş akçeye ve samanın her bir kantarı otuzar akçeye olmak üzere zikr olunan kâdılıklardan on bir yük doksan dokuz bin dokuz yüz yetmiş akçe sürsat zahîresi bedelleri mu'accelen cem' ve tahsîl ve bir gün vâsıl-ı hazîne-i âmire itdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere zikr olunan kâdılıklardan târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere ol mikdâr yük akçe sürsat zahîresi bedellerin mübâşirin yedine virilen mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti mücebince ma'rifet-i şer'le mu'accelen cem' ve tahsîl ve bir gün evvel vâsıl-ı hazîne-i âmire itdirilmekde her biriniz ziyâde ihtimâm idüp ve hilâf-ı emr ve defter kimesneye ta'allül ve muhâlefet itdirmiyessin ve sürsat zahîresi teklîfine mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhillerdir cümleye ale's-seviyye edâ itdirdüp biz mu'âfız deyü kimesneye ta'allül ve muhâlefet itdirmiyessiz ve cümle tahsilde alınan akçenin her yüz on akçesinden bir aynî esedî itdirüp ziyâde ve noksâna aldırımıyasız kesr-i defterden ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ve ta'addîden be-gâyet ihtirâz eyliyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Be-makâm-ı Edirne el-mahrûsa

511 - 1683 (1094) Galata 130: 97b/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Harameyn-i Şerifeyn ve padişah vakıflarının nazırı ve Darüssaade Ağası olan Yusuf Ağa padişaha bir dilekçe göndermiştir. Sultan Ahmet Han Vakfı'nın Galata'daki haslarından elde ettiği yıllık gelir 4.870.000 akçe, yine Galata'daki taşınmazlarından elde ettiği kira geliri ise 270.000 akçedir. Yusuf Ağa dilekçesinde, mütevellilerin topladığı kira geliri olan 270.000 akçeye vergi toplayıcılarının el koyduğunu, bu nedenle de vakfı zarara uğrattığını söylemiştir. Padişah bir beratla, söz konusu bir yıllık geliri toplaması için İbrahim'i görevlendirmiştir. Bu beratla göre, vakfın kira geliri olan 270.000 akçeyi mütevelliler, İbrahim ise 4.870.000 akçeyi toplayacaktır. İbrahim gelirin 850.000 akçesini Haremeyn-i Şerifeyn Vakıfları için hazineye teslim edecek, geri kalan 4.020.000 akçeyi de vakıf görevlilerine verecektir.

Yusuf Ağa, minister (nazır) of Harameyn-i Şerifeyn and the sultan waqfs and Chief Eunuch of the Palace (Darüssaade Ağası), has sent a petition to the Sultan. The yearly revenues of the Sultan Ahmet Han from its fiefs (has) in Galata is 4,870,000 akçe. As for the rent revenues from its real estate in Galata, it amounts to 270,000 akçe. Yusuf Ağa states in his petition that tax collectors have confiscated the 270,000 akçe rent revenue collected by the mutawallis. This has harmed the waqf, he says. The Sultan gives İbrahim an imperial appointment (berat), authorizing him to collect one year's revenue. Accordingly, the mutawallis are to collect the waqf's 270,000 akçe rent revenue and İbrahim is to collect the 4,870,000 akçe. Of the latter sum, 850,000 akçe is to be delivered to the treasury on behalf of Harameyn-i Şerifeyn waqfs, and the remaining 4,020,000 akçe is to be turned over to the waqf officers.

İftihârü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin muhtârü'l-'izz ve'l-müttekîn bi'l-fi'l dârüssa'âdetim ağası olup Harameyn-i Şerifeyn ve evkâf-ı selâtin nâzırı olan Yusuf Ağa dâme

ulüvvühû dîvân-ı hümayûnuma arz gönderüp İstanbul'da vâki' cennet-mekân firdevs âşiyân Sultan Ahmed Hân tâbe serâhûnun câmi'-i şerîf ve türbe ve medrese-i münîf ve imâret-i âmire ve dârü's-şifâ-i ma'mûreleri evkâfından Galata ve tevâbi'i hâslarının senesi ber-vech-i maktû' vakfın menkûl ve icârâtı ve Harameynü's-Şerîfeyn akçesiyle ber-mûceb-i defter-i cedîd kırk sekiz yük yetmiş bin akçeye alup mütevellîler tarafından ahz ü kabz ola gelen iki yük yetmiş bin akçeye müsakkafât icârâtıyçün voyvodaların nizâ'ları kat' olmayup voyvoda olanların hesâbına mahsûb olup vakfa külli gadr olmağla girü üslûb-ı sâbık üzre musakkafât icârâtı olan iki yük yetmiş bin akçeyi vakfın mütevellîsi kabz eyleyüp bâkî kırk sekiz yük yetmiş bin akçeyi dahi voyvoda olanlar cânib-i vakfa edâ ve teslîm eylemek şartıyla işbu bin doksan dört Mart'ı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt eyleyüp musakkafât icârâtından gayrı maktû'ı olan kırk sekiz yük yetmiş bin akçe maktû'un kesr ü noksan getürmemek üzre nevâl-i âtîfet-i hürevâ-nemle behremend olmağâ lâıyk ve sezâ-ver olanlardan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i's-şân-ı şehriyârî ve nâkib-i berlîğ-i belîğ-i mekremet-'unvân-ı tâcdârî kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrahim zîde mecdû-hûya tevcîh olunup berât-ı âlî-şânım virilmek ricâsına arz itmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem vücûda getürüp ağa-yı müşârün-ileyhin arzı mûcebince sene-i mezbûrede vâki' Mart ibtidâsından sene tamâmına değin zıkr olunan Galata ve tevâbi'i hâslarına voyvoda ve zâbıt-ı nasb idüp bu berât-ı hümayûn-ı izzet-makrûnı virdüm ve buyurdum ki vakt ve zamânı hulûl eyledikde havâss-ı mezbûrun tahrîr-i cedîd defteri mûcebince resm-i masdariyye iki başdan ihtisâb-i ihzâriyye ve resm-i dümen-i kayık ve bâc-ı pây-ı ubûr ağnâm ve resm-i zindân ve beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa ve cizye-gîrân ve cizye-i Ermeniyân ve resm-i abd ve cevârî ve üserâ-yı atîka ve subaşılık Tatavla ve Kasım Paşa ve Tophane ve Beşiktaş ve Karye-i Cedîd ve cürümden ve resm-i tebârhâne ve sâyir tevcîhât-ı hukûk ve rûsûm-ı şer'iiyesin sene-i mezbûra Martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin tahrîr-i cedîd defteri mûcebince olugeldüğü üzre zabt ve rabt ve vâki' olan cüz'î ve küllî ve kâffe-i mahsûlât ve rûsûmât ahz ü kabz eyleyüp zabt ve tasarrufu-

na âhardan bir ferd vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arruz eylemeyeüp ve bi'l-cümle evkâf-ı selâtîn mâ-tekaddümden berü serbest olup min külli'l-vücûh mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzere zabt ve tasarruf ola gelmekle mûmâ-ileyh vech-i serbest üzere zabt ve rabt ve vâkı' olan külli ve cüz'î mahsûlât ve rûsûmâtın ahz ü kabz eyleyüp vakfın mütevellîsi kabz eylediği iki yük yetmiş bin akçe musakkafât icârâtı akçesini voyvoda-i mûmâ-ileyh bir vecihle dahl ve ta'arruz eylemeyeüp meblağ-ı mezbûrdan âdet-i maktû'ı olan kırk sekiz yük yetmiş bin akçeden sekiz yük elli bin akçesin Haremeynü's-Şerîfeyn akçesiyçün dârüssa'âdetim hazînesine teslîm eyleyüp bâkî kalan kırk yük yirmi bin akçesine dahi kıstû'l-yevm hesâbı üzere vakf-ı şerîf masârifiyçün vakfın mütevellîlerine tamâmen edâ ve teslîm eyliye ve vakf-ı mezbûrdan medfû'ı olan hamr ve 'arak resminden gayrı cârî ve isti'mâl mukayyed olan şürût ve kuyûd alâ-kâne mukarrer olup medfû'âtından [...] olmayup selâtîn-i izâm-ı mâzîye eskenehümullâhu te'âlâ fî cenneti'l-âlîye evkâfın re'âyâsı ne minvâl üzere zabt olunursa vakf-ı mezbûrun re'âyâsı dahi ol minvâl üzere zabt olunup nûzzâr-ı vakf olanlardan ve [...] idüp evkâf-ı mezbûre mukâta'aların der'uhde iden voyvodlar ve mukâta'ât emînleri [...] tecâvüz itdirmiyüp cânib-i hakkdan udûl ve inhirâf revâ ve câyiz görmiyeler ve min ba'd vakfa müte'allik olan umûr-ı şer'-i şerîfe ve kânûn-ı münîfe muhâlefet itmekle tebdîl ve tağyîr ve tahvîl ve tahrîf kabûl itmeyüp inşâallâhü te'âlâ el-melikü'l-'allâm alâ nizâmü'l-intizâm veffeka ilâ yevmi'l-kıyâm [...] hitâm ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'l-'âşir min şehri Rebî'levvel lisene erba'a ve tis'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

512 - 1689 (1100) Galata 145: 3b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa'da Sahhaf Muhyiddin Mahallesi'nde bulunan odaların gelirleri, bu mahalledeki mescidin tamirine vakfedilmiştir. Mahalle sakinleri mütevellî karşısında bu mescidin şu anda tamiri

gerekeceğini ve tamir için mütevellide 300 kuruş olduğunu söylerler. Ferman ile mahalle halkından devlete para ödemeleri istenir. Mahalle halkının bu parayı ödeyecek gücü olmadığından, mütevellide olan parayı alıp devlete teslim etmeleri yine ferman ile emrolunur. Bunun üzerine mahalle halkı mütevelliden 300 kuruş alıp devlete teslim eder ve ayrıca tamire gereksinim duyulduğunda masrafları karşılamayı mütevelliyeye taahhüt eder.

The revenues of the rooms in Kasımpaşa's Sahhaf Muhyiddin neighborhood have been endowed to pay for the restoration of the neighborhood mosque. In the presence of the mutawalli, residents of the neighborhood state that the mosque does not need restoration at the moment, and that, in any case, the mutawalli has 300 kuruş saved for a restoration. An imperial decree orders the neighborhood to pay some money to the state. Since the residents are not capable of paying the amount, another decree orders them to retrieve the restoration funds from the mutawalli and use them to pay the state. The neighborhood residents receive the 300 kuruş and transfer it to the state. They also promise to give this amount to the mutawalli whenever a need arises for the restoration of the mosque.

Mahmiyye-i Galata hâricinde kasaba-i Kâsımpaşa'da Sahhâf Muhyiddin mahallesinden Halil Beşe ibn İbrâhim ve Ali Çelebi ibn Mustafa ve Yakub bin Dâvud ve Mustafa bin Ali ve Hasan bin Mustafa ve Hüseyin Beşe ibn Ramazân ve Mustafa Çavuş ibn Mustafa ve İbrâhim Ağa ibn Mehmed ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler kendi taraflarından vekâleten mahfil-i şer' de mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfinin ta'mîr ve meremmeti mevkûfe olup mahalle-i mezbûrede vâki' odaların mütevellîsi olan işbu râfi'ü'l-vesîka İvaz Efendi ibn Halil nâm kimesne muvâcehe[sinde] her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan odaların mahalle-mizin hânesinde dâhil ve ücret-i hâsılasından yed-i mütevellîde üç yüz guruş mevcûd olup ve hâlen mescid-i şerîfin ta'mîr ve meremmete aslâ ihtiyâcı olmıyup ve hânemiz kesîr ve ahâlîsi kalîl ve fa-

kîr olmağla işbu sene-i mübârekede tahsîli fermân olunan nefir-i âmm bedeliyesi mâlının cem'inde kemâl-i mertebe su'ûbet olmağla mescid-i mezbûr her ne zamân ta'mîr ve meremmete muhtâc olursa malımızdan bi-tarîki'z-zamân ta'mîr ve meremmet itmek üzre meblâğ-ı mezbûr üç yüz guruş mütevellîden ahz olunup cânib-i mîrîye teslîm olunmak bâbında yedimize fermân-ı âlî i'tâ buyurulmağın ber-müceb-i fermân-ı âlî zikr olunan üç yüz guruş mütevellî-i mezbûrdan ahz ü kabz idüp ve cânib-i mîrîye husûs-ı mezbûr için def' ve teslîm eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Cumâdelâhire sene 1100

Şühûdü'l-hâl

İsmâil Efendi ibn Mehmed imâm-ı Sakabaşı, İbrâhim Efendi ibn Mehmed mü'ezzin, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Mustafa Çelebi imamzâde, Cafer ibn Hasan.

513 - 1689 (1100) Galata 145: 4a/2 Dava / *Adjudication*

Fındıklı sakinlerinden Hasan Odabaşı, Galata'da hazine görevlisi (beytülmal) olan Mustafa Ağa'nın vekili İbrahim Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Hasan'a göre vefat eden Havva, Hasan'ın dayısının kızı olup kendisinden başka varisi yoktur. Bu nedenle Hasan, merhumeden miras kalıp hazineye intikal ettiği gerekçesiyle Mustafa Ağa tarafından el konulan evi almak istemektedir. Mahkeme, İbrahim Ağa'ya görüşünü sorar. İbrahim Ağa, söylenilenleri reddeder. Mahkeme Hasan'dan savını kanıtlamasını ister. Hasan da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu evin Hasan'a teslim edilmesi konusunda İbrahim Ağa'yı uyarır.

Hasan Odabaşı, a resident of Fındıklı, sues İbrahim Ağa, legal agent of Mustafa Ağa, the treasury officer (beytülmal emini) of Galata. The former claims that the late Havva was his cousin and had no legal heirs other than him. Thus, he wants to take from the

decedent's estate a house that Mustafa Ağa has confiscated on behalf of the treasury. Questioned by the court, İbrahim Ağa rejects Hasan's claim. The court then asks Hasan to prove his claim and he does so through witness accounts. In conclusion, the court instructs the defendant legal agent İbrahim Ağa to return the house to the plaintiff Hasan.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından kasaba-i Fındıklı'da Yahya Çelebi Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'ü'l-vesîka Hasan Odabaşı ibn [boş] nam kimesne meclis-i şer' de mahmiyye-i Galata'da voyvoda ve beytü'l-mâl-i âmm ve hâssa emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa'nın kethüdâsı ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîli olan fahrü'l-a'yân İbrahim Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede sâkine iken bundan akdem vefât iden Havvâ bint-i Bayram bin Cafer bin Kasım nam hâtunun babası Bayram ile benim anam olan Âmine nam hâtun li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Cafer ve dedeleri ismi Kasım ve anaları ismi Fâtıma ve maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olup ben müteveffât-ı mezbûre Havvâ'nın zî-rahm cihetinden vârisi iken müşârün-ileyh Mustafa Ağa müteveffât-ı mezbûrenin terkesinden olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Uzun Ali Beşe mülki ve bir taraftan İbrahim Çorbacı mülki ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî beş bâb ve tahtânî iki bab odayı müstemil mülk menziline beytü'l-mâle olmak üzre vaz'-ı yed ider suâl olunup menzil-i mahdûd-ı mezbûrî ba'de kasrû'l-yed bana teslîme tenbîh olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa cevâbında fi'l-hakîka müvekkil-i müşârün-ileyh menzil-i mezbûra vech-i muharrer [üzre] vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrun ber vech-i muharrer verâsetini münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan ber vech-i muharrer verâsetine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup mahalle-i mezbûre sükkânından Yusuf bin Mehmed ve Kalafatçıbaşı Mahallesi'nde sâkin Ali bin Ahmed nam kimesneler li-ec-li'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûrun anası mezbûre Âmine müteveffâ-yı mezbûre

Havvâ'nın babası mezbûr Bayram li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Kâsım ve anaları ismi Fâtıma ve maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olup mezbûr Hasan Odabaşı müteveffât-ı mezbûrenin zî-rahm cihetinden vârisesidir mezbûrdan gayrı vârisi ve terkesine müstahikk-i âhar olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'î eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm menzil-i mahdûd-ı mezkûr kasrû'l-yed müdde'î-i mezbûra teslîme kasr-ı yedine vekîl-i mezbûra tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî gurre-i Recebi'l-mürecceb sene mi'e ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi bin eş-Şeyh Ali, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, Mustafa Efendi ibn Ahmed, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Ali Efendi.

514 - 1689 (1100) Galata 145: 4b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Devlete ait bir gemide daha önce kaptanlık yapmış olan Osman, yine devlet gemilerinde kaptan olarak görevli Abdi ile birlikte mahkemededir. Osman, şimdi Abdi'nin görevli olduğu gemide beş ay kaptanlık yapmış ve bu dönemde gemiye gerekli yiyecek ve içecek için kendi cebinden 950 kuruş harcamıştır. Osman'ın yaptığı harcama daha sonra devlet tarafından Abdi'ye aktarılmıştır. Osman, Abdi'den 950 kuruşu teslim aldığını söyler. Abdi, Osman'ın bu sözlerini onaylar. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Osman, former captain of a state-owned ship, is in court with Abdi, another captain of a state-owned ship. The former had served as captain on Abdi's current ship for five months and had spent 950 kuruş out of pocket for food supplies. Later the state reimbursed Abdi in place of Osman. Now Osman has collected the 950 kuruş from Abdi. Abdi corroborates Osman's testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Sefâyîn-i Sultâniye’den olan kalyonların birinde bundan esbak kapudân olan fahrü’l-akrân bâ’is-i hâze’l-kitâb olan Osman Kapudân ibn Mahmud nam kimesne meclis-i şer’de yine kalyon kapudânlarından olan Abdi Kapudân ibn Yusuf nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdi Kapudân’ın kapudân olduğu mîrî kalyonda bundan akdem ben kapudân olduğım halde işbu bin yüz senesi Muharremi ibtidâsından bin yüz senesi Cumâdelûlâsı gâyetine değin beş ayda zikr olunan kalyonda hıdmet-i pâdişâhîde olan levend tâ’ifesinin me’kûlât ve meşrûbatlarına harc u sarfa me’mûr olduğu binâ’en taraf-ı mîrîden i’tâ olundukda ahz itmek üzre kendi malımdan dokuz yüz elli esedî gurusu harc u sarf itmişidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr mezbûr Abdi Kapudân’a taraf-ı mîrîden i’tâ olunmağla ol dahi meblağ-ı mezbûrî ahz ü kabz eyledikten sonra benim masrûfım olan dokuz yüz elli gurusu için bana def’ ve teslîm eyledikte ben dahi meblağ-ı mezbûr dokuz yüz elli gurusu mezbûr Abdi Kapudân’ın yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim min ba’d meblağ-ı mezbûr dokuz yüz elli gurusdan mezbûr Abdi Kapudân yedinde bir akçe hakkım bâkî kalmamağla meblağ-ı mezbûr dokuz yüz elli gurusu müte’alika âmmе de’âvâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âmm-i kâtî’ü’n-nizâ’la ibrâ ve iskât eyledik didikde mezbûr Abdi Kapudân dahi mezbûr Osman Kapudân’ı ikrâr-ı meşrûhunda vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmeğın mâ-hüve’l-vâkî’ bi’t-taleb ketb olundu

Şühûd

Memi Paşa, el-Hâc Hüseyin ibn Abdullah, Abdurrahman Kapudân ibn Abdullah, Seyhan Kapudân, Mehmed bin Mustafa, Ali Kapudân, Hüseyin Bey Kapudân bin Veli, Abdülbâki Ağa bin Hamza.

515 - 1689 (1100) Galata 145: 5a/1 Dava / *Adjudication*

Fındıklı sakinlerinden Hasan Odabaşı, Galata’da hazine görevlisi (beytûlmal) Mustafa Ağa’nın vekili İbrahim karşısında mahke-

meye çıkar. Vefat eden Havva'nın halasının oğlu ve tek varisi olduğu gerekçesiyle Hasan, Havva'dan miras kalan ve Mustafa Ağa tarafından el konulan evin kendisine verilmesini ister. Mahkeme İbrahim'e görüşünü sorar. İbrahim, söz konusu eve Mustafa Ağa tarafından el konulduğunu doğrulamakla birlikte Hasan'ın varis olduğunu kabul etmez. Mahkeme Hasan'dan savını desteklemesini ister. Hasan da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlayarak davayı kazanır.

Hasan Odabaşı, a resident of Fındıklı, sues İbrahim Ağa, legal agent of Mustafa Ağa, the treasury officer (beytûlmal emini) of Galata. The former claims that he is the cousin and only heir of the late Havva. He wants to take a house out of the decedent's estate that Mustafa Ağa confiscated on behalf of the treasury. Questioned by the court, İbrahim Ağa admits that Mustafa Ağa confiscated the house. Yet he rejects the claim that Hasan is an heir. The court then asks Hasan to prove his claim. He does so through witness accounts. As a result, the plaintiff Hasan wins the case.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından kasaba-i Fındıklı'da Yahya Çelebi Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'ü'l-vesîka Hasan Odabaşı ibn Ramazan nam kimesne meclis-i şer' de ve mahmiyye-i Galata voyvoda ve beytül-mâl-i âmm ve hâssa emîni olan umdetü'l-emâcid Mustafa Ağa'nın kethüdâsı ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîli olan İbrahim Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede sâkine iken bundan akdem vefât iden Âmine bint-i Havva bint-i Bayram bin Cafer bin Kasım nam hâtunun babası mezbûr Bayram ile benim anam olan Âmine nam hâtun libeveyn karındaşlar olup babaları ismi Cafer ve dedeleri ismi Kasım ve anaları ismi Fâtıma ve maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olup ben müteveffât-ı mezbûre Havva'nın zî-rahm cihetinden vârisi iken müşârûn-ileyh Mustafa Ağa müteveffât-ı mezbûrenin terkesinden olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdandır Uzun Ali Beşe mülki ve bir tarafdandır İbrahim Çorbacı mülki ve bir tarafdandır tarîk-i hâss ve bir tarafdandır tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî beş

bâb oda ve tahtânî iki bâb odayı müştemil mülk menzile beytül-mâl olmak üzere vaz'-ı yed ider suâl olunup menzil-i mahdûd-ı mezbûr ba'de kasrül-yed bana teslîme tenbîh olmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa cevâbında fi'l-hakîka müvekkil-i müşârün-ileyh menzil-i mezbûra ber-vech-i muharrer vaz'-ı yedini ikrâr ve lâkin müdde'î-i mezbûr ber vech-i muharrer verâsetini münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan ber vech-i muharrer verâsetine beyyine taleb olundukda udûl-i müsîmînden olup mahalle-i mezbûre sâkinlerinden olup Yusuf bin Mehmed ve Kalafatçı Mahallesi'nde sâkin Ali bin Ahmed nam kimesneler liecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûrun anası mezbûre Âmine mezbûre müteveffât Havvâ'nın babası mezbûr Bayram ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Cafer ve dedeleri ismi Kasım ve anaları ismi Fâtîma ve maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olup mezbûr Hasan Odabaşı müteveffât-ı mezbûrenin zî-rahm cihetinden vârisidir mezbûrdan gayrı vârisi ve terekesine müstahikk-i âhar olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkî' olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba'de't-tahliyye müdde'î-i mezbûra teslîme vekîl-i merkûma tenbîhle mâ-hüve'l-vâkî' bi'l-ibtigâ ketb olundu fî gurrei Recebi'l-ferd sene mi'e ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali Efendi, Abdûlbâki Efendi ibn Şaban, Hamza Beşe bin Abdünnebî, Ahmed Beşe ibn Mustafa, İsmail ibn [boş].

516 - 1689 (1100) Galata 145: 7b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Fransız Petrobor'a ait bir gemi vardır. Bu gemiyi Mısırlı müteferrika Musallî Ağa 1000 kuruş altına kiralar. Kiralama anlaşmasına göre; güverte adı verilen bölme Petrobor'un, diğer bölümlerse Musallî Ağa'nın tasarrufunda olacaktır. Geminin gideceği iske-

lelerde alınacak konsolosluk vergisi ise, Musalli Ağa'dan alınacaktır. Petrobor bu şartlara göre gemisini Musalli Ağa'ya kiralar ve bu belgeyi düzenletir.

Petrobor, a Frenchman, owns a ship. Müteferrika Musalli Ağa, an Egyptian, rents this ship for 1000 kuruş. According to the rent contract, the gügerte part of the ship will be for Petrobor's use and the rest will be at Musalli Ağa's disposal. In addition, Musalli Ağa will pay the consulate tax at the ports that the ship will visit. Petrobor rents his ship on these terms and has this document prepared.

Franca kapudânlarından Petrobor veled-i Cak nâm müste'men meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb Mısırlı müteferrika Musallî Ağa ibn Abd[ullah] nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olduğu el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Nâsîrüddin ve Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'ide şer'an sâbit olan Dâvud bin Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yedimde mülk ve hakkım olup mahrûsa-i Galata hâricinde Kurşunlu Mahzen iskelesinde merbût örf-i

17. yüzyıl sonunda bir Fransız taciri, 1757-72 arasında Londra'da basılan dört ciltlik *A Collection of the Dresses of Different Nations, Ancient and Modern* adlı albümden.

A French merchant of the late seventeenth century, from the four-volume album A Collection of the Dresses of Different Nations, Ancient and Modern (London, 1757-72).

mellâhinde şibtiyye ta'bîr olunur bir kıt'a sefînemi mahmiyye-i İstanbul'dan diyâr-ı Mısır iskelelerinden âyâ Hor ve âyâ İskenderiye iskelelerinden birine varınca müvekkil-i mezbûr Musallî Ağâ'ya bin guruş altuna îcâr ve teslîm mezbûr dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledi şol vech üzre ki sefîne-i merkûmenin gügerte ta'bîr olunur kamarası benim yedimde olup mâ'dâ mevâzi'-i sâ'iresi bi'l-cümle müvekkil-i mezbûrun tasarrufunda ola ve zikr olunan Mısır iskelelerinin birine sâlimen vusûl müyesser oldukda müvekkil-i mezbûr Musallî Ağâ ve tevâbi' ve sefîne-i merkûmeye tahmîl olunan nefer ve met'a ândan ihrâc oluna ve ücret-i merkûme bin guruşluk altun ve mahmiyye-i İstanbul'da ber-vech-i peşîn bana edâ ve müvekkil-i mezbûr Musallî Ağâ sefîne-i merkûmeye tüccâr metâ'ı tahmîl iderse mahmiyye-i mezbûrede ve zikr olunan âyâ Hor [silik] iskelelerinde konsolosluk resmi müvekkil-i mezbûr Musallî Ağâ kendi malından [boş] fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc İbrâhim bin Abdullah, Abdülbâkî Çelebi ibn Şaban, Hüseyin bin Mehmed, Hamza Beşe bin Abdülganî, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Mustafa Çelebi.

517 - 1689 (1100) Galata 145: 9b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Keskin Paşa-zâde [Hasan Paşa; bkz. Galata 145, 10a/1] şehit olur. Mirası, kardeşleri Ali Bey ve Rabia'ya kalır. Ali Bey de şehit olduktan sonra onun da mirası amcası Süleyman Paşa ile onun oğluna ve kız kardeşi Rabia'ya kalır. Hasan Paşa'nın Mehmet Çelebi isimli kişiye 3180 kuruş borcu kalmıştır. Bu borcu kanıtlayan temessük ve hüccet de bulunmaktadır. Hasan Paşa, borcuna karşılık kimi eşyalarını şehit olmadan önce, borçlu olduğu Mehmet'e rehin vermiştir. Hızır Paşa [varislerden; bkz. Galata 145, 10a/1] eşyaların bulunduğu sandıkları mühürler ve borç varisler tarafından ödenene kadar bu eşyaların Mehmet Çelebi elinde bulunacağını si-cile kaydettirir.

Keskin Paşa-zâde [Hasan Paşa, see Galata 145, 10a/1] dies as a martyr. His inheritors are his siblings Ali Bey and Rabia. Ali Bey, too, dies as a martyr and his inheritance devolves upon his sister Rabia, his uncle Süleyman Paşa, and Süleyman Paşa's son. Hasan Paşa owed Mehmet Çelebi 3180 kuruş. In exchange for his debt, Hasan Paşa had pawned some goods to Mehmet. Hızır Paşa [one of the inheritors, see Galata 145, 10a/1] seals the chests holding the goods. He then has the court register that Mehmet Çelebi will hold onto the goods until the inheritors pay the debt.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîr ü terkîmi iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden mevlânâ Yûsuf Efendi ibn Abdullah irsâl olunup ol dahi el-Hâc Mehmed Çelebi bin el-Hâc Mustafa nâm kimesnenin mahrûsa-i Galata'da Yolcu-zâde mahallesinde sâkin olduğu menzile varup zeyl-i vesîkada isimleri muharrer ve mestûr müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf-i pür-nûr eyledikte ümerâ-i deryadan olup vilâyet-i Rumili'nde Ağrıboz kal'ası muhâsarası hengâmında bundan akdem şehîden vefât iden Keskin Paşa-zâde ibn Mehmed Paşa ibn Mustafa Paşa'nın verâseti li-ebeveyn er karındaşı Ali Bey nâm kimesne ile li-ebeveyn kız karındaşı Râbia Hanım'a münhasıra olup ba'dehu mezbûr Ali Bey dahi şehîden fevt olup verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Râbia Hanım ve li-eb a'mâmı Süleymân Paşa ile sulbî sağîr oğlu Süleymân Bey'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütekarrir olduktan sonra mûmâ-ileyh Hızır Paşa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'ül-kitâb mezkûr el-Hâc Mehmed Çelebi mahzarında bi'l-verâse ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hasan Paşa'nın mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi'ye yedinde olan mûmzâ ve mahtûm temessükleri ve hüccet-i şer'îyye mücebince zimmetinde vâcibü'l-edâ üç bin yüz seksen gurusu deyni olmağla mezkûr Hasan Paşa hâl-i hayâtında deyn-i mezbûrî mukâbelesinde her birinin üzerinde olan eşyâ tarafeyn yedlerinde olan defter nâtik olduğu üzre ilm-i şer'î ile ma'lûme olup ve her bir sanduk kendü mühri ile memhûr olduğu hâlde mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi'ye altı sepet sanduğu ile iki tahta sanduğu eşyâsını irhân ve tes-

lîm ol dahi ber-vech-i muharrer irtihân ve tesellüm ve kabz ü kabûl eylemiş imiş hâlen mezbûr Hasan Paşa meblâğ-ı mezbûrı kab-le'l-edâ fevt olup verâseti verese-i mezbûrûna münhasıra olup la-kin el-ân mevcûdînden gayrı vâris olmamağla ben dahi cümle ve-rese mevcûd olup ve deyn-i mezbûr mezkûr Mehmed Çelebi'ye edâ ve teslîm oluncaya değin mârû'z-zıkr sanduğın her birini kendi mührüm ile mühürledikten sonra ke'l-evvel rehniyet üzre mezkûr el-Hâc Mehmed Çelebi yedinde ibkâ eyledim didikde gıbbe't-tas-dîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr Yûsuf Efendi mahallinde tahrîr ve ma'an ba's olunan Çukadâr Mustafa [silik] ve muhızırba-şı Hüseyin ibn Abdüllatif mahfil-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Recebi'l-ferd li-sene mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ebûbekir Çelebi bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Mustafa Çelebi bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Mahmûd bin İsmail, Mehmed Çelebi bin Abdullah, Süleyman Çelebi ibn Ahmed, el-Hâc Mustafa bin Ramazân, Hüseyin Ağa bin Hızır, Hüseyin Beşe ibn Abdul-lah, [silik].

518 - 1689 (1100) Galata 145: 10a/1 Dava / *Adjudication*

Keskin Paşa-zâde Hasan Paşa şehit olur. Hasan Paşa'nın Mehmet Çelebi'ye 3180 kuruş borcu kalır. Bu alacağını Mehmet Çelebi, varislerden olan Hızır Paşa'dan ister. Mehmet Çelebi'nin elinde, alacağını belgeleyen temessük ve hüccet vardır. Hızır Paşa bu borcu reddeder. Bunun üzerine Mehmet Çelebi'den savının doğruluğunu kanıtlaması istenir. Şahitlerin Mehmet Çelebi'yi desteklemesi üzerine, Hızır Paşa'ya borcu ödemesi söylenir.

Keskin Paşa-zâde Hasan Paşa dies as a martyr. He owed Mehmet Çelebi 3180 kuruş. Mehmet Çelebi demands repayment from Hızır Paşa, one of the inheritors. Mehmet Çelebi has a promissory note and a hujjet documenting the debt. Hızır Paşa denies that he

owed money. The court asks Mehmet Çelebi to verify his claim. Witnesses confirm Mehmet Çelebi's account. Finally, the court orders Hızır Paşa to pay the debt.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'ı ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'eden mevlânâ Yûsuf Efendi ibn Abdullah irsâl olunup ol dahi me'zûnen bi'l-hükm ve'l-imzâ el-Hâc Mehmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesnenin mahrûsa-i Galata'da Yolcuzade mahallesinde sâkin olduğu menzile varup zeyl-i mestûrda isimleri muharrere müslimîn huzûrlarında [silik] akd-i meclis-i şerîf-i enver eyledikde işbu râfi'ül-kitâb fahrû'l-eşbâh ve'l-erbâb mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Çelebi meclis-i mezbûrda ümerâ-i deryâdan olup vilâyet-i Rumili'nde Ağrıboz kal'ası hengâmında bundan akdem şehîden vefât iden Keskinpaşazâde dimekle şehîr Hasan Paşa ibn Mehmed Paşa ibn Mustafa Paşa'nın verâseti li-ebeveyn er karındaşı Ali Bey nâm kimesne ile li-ebeveyn kız karındaşı Râbia Hanım'a münhasıra olup ba'dehu mezbûr Ali Bey dahi şehîden fevt olup verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Râbia Hanım'a ve li-ebeveyn Süleymân ve Hızır Paşa ve Ahmed Bey'e münhasıra olup ba'dehu mezbûr Süleymân dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Hadîce Hanım ibnet-i Yûsuf Paşa ile sulbî sağîr oğlu Süleymân Bey'e münhasıra ve tashîh mes'eleleri bi-hükmi'l-münâsahati'sher'îyye elli dört sehmden i'tibâr olunmağla sihâm-ı mezbûreden otuz sehmi mezbûre Râbia Hanım'a ve sekizer sehmi mûmâ-ileyhimâ Hızır Paşa ve Ahmed Bey'den her birine ve bir sehmi mezbûre Hadîce Hanım'a ve yedi sehmi sağîr-i mezbûr Süleymân Bey'e isâbet eylediği lede'sher'îl-enver zâhir ve mukarrer olduktan sonra mûmâ-ileyh Hızır Paşa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Keskinpaşazâde Hasan Paşa ibn Mehmed Paşa ibn Mustafa Paşa zimmetinde yedimde olan mûmzâ ve mahtûm bir kıt'a temessûki nâtık olduğu üzre cihet-i deyn-i şer'iden üç bin yüz yirmi altı gurus ve bir kıt'a âhar temessûki nâtık olduğu üzre kezâlik cihet-i deyn-i şer'iden kırk gurus ve yedimden müşterâ ve makbûz bir donluk münakkaş baş çukası bahâsından on dört gurus ki cem'an üç bin yüz seksen gurus hakkım olup hattâ müteveffâ-yı mezbûr Hasan Paşa hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde

cihât-ı mezbûreden ber-vech-i muharrer zimmetinde bana mikdâr-ı mezkûr deyni olduğu mahzar-ı şühûdda dahi ikrâr ve işhâd eyleyüp lâkin kable'l-îfâ ve'l-istîfâ âzim-i dâr-ı bekâ olmağın el-ân mûmâ-ileyh Hızır Paşa'dan suâl olunup meblâğ-ı mezbûr üç bin yüz seksen guruş müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden bana edâya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr ve't-talebi'l-beyyine udûl-i müslimînden olup cezîre-i Sakız sâkinlerinden İdris Çelebi ibn Mustafa ve mahrûsa-i Galata muzâfâtından kasaba-i Kâsımpaşa'da Seferikoz mahallesi sâkinlerinden diğer el-Hâc Mehmed Çelebi ibn Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr Keskinpaşazâde Hasan Paşa ibn Mehmed Paşa ibn Mustafa Paşa hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde müdde'î-i mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi'ye yedinde olan bir kıt'a mûmzâ ve mahtûm temessüküm nâlık olduğu üzere cihet-i deyn-i şer'iden üç bin yüz yirmi altı guruş ve bir kıt'a âhar temessüküm nâlık olduğu üzere kezâlik cihet-i deyn-i şer'iden kırk guruş ve yine mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi yedinden müşterâ ve makbûz bir donluk münakkaş baş çukası bahâsından on dört guruş ki cem'an mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi'ye zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımı'l-kazâ üç bin yüz seksen guruş deynim vardır deyü bizim huzûrumuzda tâ-yi'an ikrar ve itirâf idüp ve bizi işhâd eylemişidi biz müteveffâ-yı mezbûrun vech-i mahkî üzere olan ikrârına şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i [şehâdet-i] şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup ve mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi ber-nehc-i mu'teber-i mer'î ba'de't-tah-lîfi's-şer'î mücebiyle meblâğ-ı mezbûr üç bin yüz seksen guruş müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden müdde'î-i mezbûr el-Hâc Mehmed Çelebi'ye edâ ve teslîme mûmâ-ileyh Hızır Paşa'ya ba'de't-tenbîh vâki'ü'l-hâlî mûmâ-ileyh Yûsuf Efendi mahallinde ketb ü tahrîr ve ma'an ba's olunan Çukadâr Mustafa Beşe ve muh-zır Hüseyin bin Abdullah ile mahfil-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve ilâm ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min şehri Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl
es-Sâbıkûn

519 - 1689 (1100) Galata 145: 12a/3 Dava / Adjudication

Kirkor'un babası Toros, Eğin kazası sakinlerinden olmasına karşın kırk-elli yıl boyunca memleketine uğramaz. Cizye toplayıcısının vekili olan Norsis, Toros'un ödemesi gereken cizyeyi Kirkor'dan almak ister. Mahkeme de Kirkor'un Eğin kazasına bağlı reayadan olmaması dolayısıyla kendisine Eğin'e ait cizye ile ilgili bir sorunun dahi sorulamayacağını Norsis'e ihtar eder. Böylece Norsis davasını kaybeder.

Kirkor's father Toros has not returned to his home town of Eğin in more than forty years. Norsis, the legal agent of cizye collector, wants to collect Toros's cizye from Kirkor. The court warns Norsis that Kirkor should not even be investigated regarding Eğin's cizye, since he is not an Eğin resident. Thus, Norsis loses the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tâbi' Mozzik nâm karye kefare re'âyâsı tarafından vekîl olan Norsis veled-i Arican nâm Ermeni meclis-i şer'de işbu râfi'ü'r-rakîm Kirkor veled-i Toros nâm Ermeni muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Kirkor'un babası mezbûr Toros 'an-asl karye-i mezbûre re'âyâlarından olup velâkin kırk elli seneden berü karye-i mezbûreden kat'-ı 'alâka ve mahmiyye-i Galata'da mutavattın ve mahrûsa-i mezbûre re'âyâlarından olmuşidi velâkin mezbûr Kirkor 'an-asl karye-i mezbûre re'âyâsı oğlu olduğu cihetle bizim üzerinde lâzım gelen cizyeye imdâd ve i'ânet murâd iderim suâl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde mezbûr Kirkor karye-i mezbûrelerin defterli re'âyâsından olduğunu [?] mezbûr Norsis mukırr ve mu'terif olduğu cihetle mezbûr Kirkor'a suâl dahi tevcîh itmemeğe mezbûr Norsis mu'ârazadan men'-i bir olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Mustafa, [silik] [silik] bin Hüseyin, es-Seyyid Eubekir [silik].

520 1689 (1100) Galata 145: 15b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Galata balıkçı kethüdaları, balık avlama yerlerinden balık alınması konusunda daha önce aralarında anlaştıklarını, fakat kimi kişilerin bu anlaşmaya aykırı olarak fazla miktarda balık aldıklarını söylerler. Kethüdalar şimdi bu sözleşmelerini yenileyerek, dükkân başına dört kayık ile gelinerek balık alınmasını ve tekalif vergilerini herkesin aldığı balık miktarına göre ödemesini karara bağlarlar. Sonuç olarak bu sözleşmeler sicile kaydedilir.

The stewards of fishermen in Galata state that the fishermen have reached an agreement regarding fishing amounts in designated fishing areas. Yet, contrary to the agreement, some fishermen have been exceeding the limit. Now, the stewards want to renew the agreement so that each store will send 4 boats to sea and pay taxes according to their catch. The court registers the new agreement.

Mahrûsa-i Galata'da balıkçı tâ'ifesinden işbu ashâbü's-sifr kethüdaları olan Vasil veled-i Çabova nâm zimmî ile Morkol veled-i Mayer ve Tanaş veled-i Yakı ve Sava veled-i Braşlova ve Anton veled-i İnla ve Sava veled-i Kurt ve Lefter veled-i Anaştas ve Kurt veled-i Yili ve Simon veled-i Hırşova nâm zimmîler meclis-i şer'de her biri takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp biz cümlemiz bu âna değin Karadeniz boğazından berü Rumili ve Anadolu câniblerinde vâki' olan dalyanlar ve sayd-gâhlarda Üsküdar Tuzla ve [...] Adalar ve sâ'ir sayd ü şikâr olunan balıklar üzerinde sükumuz ahâlisi ile kayıklarımız ile kaç nefer kimesne bulunursa bir dükkân mutasarrıf olan bir hisse iki dükkân mutasarrıf olan iki hisse alup vâki' tekâlifi dahi bu minvâl üzre edâ idüp beynimizde müsâvât üzre intikâl ve [...] ider idik bir müddetden berü de'b-i kadîm ve âdet-i müstemirremize muhâlif bazılarımız kayıklarımıza ziyâde itmekle vech-i mahkî üzre nizâm-ı intizâmımıza halel ve kesbimize kesâd târî olmağla ba'de'l-yevm her birimiz bir dükkân için ancak dört kayık isti'mâl idüp ve zikr olunan sayd-gâh ve dalyanların cem'ine

balık sayd olundukda üzerine her birimiz dükkân başına dörder kayık ile hâzır olup min-ba'd ziyâde kayık ile hâzır olmayup vâki' tekâlifi dahi dükkân başına tevzî' idüp her birimiz âhara min-ba'd zulm ve te'addî itmemek üzre kavl ve ittifâk eyledik min-ba'd içimizden birimiz ittifâkımıza muhâlefet idüp ve dükkânında dört kayıktan ziyâde isti'mâl iderse şer'le hakkından geline didiklerinde mâ-hüve'l-vâki' li-eclî't-tevsîk bi'l-ibtigâ ketb ü terkîm olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-'işrîn min-şehri Recebi'l-ferd li-sene mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beşe ibn Mehmed, Ahmed bin Kâsım, Cafer bin Hasan, Resul Efendi ibn Musalli, Hamza Beşe ibn Abdülgani, Ahmed Beşe ibn Mustafa, es-Seyyid Ali bin İbrâhim.

521 - 1689 (1100) Galata 145: 20b/2 Dava / *Adjudication*

Hasan Bey, 70 kuruşa Mehmet'ten bir gemi satın almıştır. Mustafa Ağa'nın elinde olan emr-i şerife göre gemi alıp satan kişilerden vergi olarak alandan 100 kuruşta 2 kuruş ve satandan 100 kuruşta 2 kuruş alınmaktadır. Mustafa Ağa, alım satımı yapılan geminin bedeli olan 70 kuruşun alıcıya düşen 1,5 kuruşluk vergisini Hasan Bey'den ister. Kendisine görüşünün sorulması üzerine Hasan, Mustafa Ağa'yı doğrular ve vergi borcu olduğunu kabul eder. Sonuç olarak, Hasan'ın vergiyi ödemesine karar verilir.

Hasan Bey bought a ship from Mehmet for 70 kuruş. According to a Sultanîc order (emr-i şerif) in Mustafa Ağa's possession, the buyer and the seller of a ship are each to pay 2 percent of the sale price as tax. Mustafa Ağa asks Hasan Bey to pay his share of the tax, which is 1.5 kuruş for the 70 kuruş sale price. Questioned by the court, Hasan corroborates Mustafa Ağa's interpretation and agrees that he owes the tax. The court decides that Hasan should pay the tax.

Mahmiyye-i Galata’da müdriyeci [?] olan işbu râfi’ü’r-rakîm Mustafa Ağa ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer’de kermendci [?] tâ’ifesinden Hasan Bey ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hasan Bey gâ’ib ani’l-meclis el-Hâc Mehmed bin [boş] nâm kimesneden bundan akdem yetmiş guruşa sefine iştirâ idüp ben dahi yedimde olan emri şerîfde kermendci tâ’ifesi ve sâ’irleri sefine bey’ ü şîrâ iden kimesneler sefine bey’ ü şîrâ eylediklerinde resm-i müdriyesi yüz guruşda dört guruşun nısfı bâyi’ ve nısfı müşterilere deyü mestûr ve mukayyed olmağla ben dahi ber-mûceb-i emri şerîf yetmiş guruşda üç guruşun nısfı olan bir buçuk guruş mezbûrdan taleb iderim suâl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Hasan Bey cevâbında fi’l-hakîka vech-i muharrer gâ’ib-i mezbûr el-Hâc Mehmed’den meblâğ-ı mezbûra sefine iştirâ eylediğini bitav’ihi ikrâr ve i’tirâf itmeğin alâ-mûceb-i i’tirâfihi meblâğ-ı mezbûr bir buçuk guruş müdde’i-i mezbûra edâya ve teslîme mezbûr Hasan Bey’e tenbîh birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’s-sâlis ve [silik] min-şehri Recebi’l-ferd sene 1100

Şühûdü’l-hâl

Abdülbâkî Efendi ibn Şaban, Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali, Ali Çelebi bin İbrahim.

522 - 1689 (1100) Galata 145: 23a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Afiyet, Ayşe, Emine ve Hüseyin kardeşlerin babalarından kalan meyve bahçeleri vardır. Hüseyin, bahçede kendisine ait olan iki hissenin kullanım hakkını, 25 kuruşa Mustafa’ya sahib-i arz (vakıf veya timar toprağının sahibi) izniyle satar, karşılık olarak da Hüseyin Mustafa’dan 20 kuruş değerinde bir kılıç alır. Devir işlemi onaylanır.

Siblings Afiyet, Ayşe, Emine and Hüseyin have a fruit orchard inherited from their father. Hüseyin sells his two shares in the garden to Mustafa through the owner’s (sahib-i arz) permission for 25

kuruş. In return, he receives from Mustafa a sword worth 20 kuruş. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Anadolu'da İstefan kazâsına tâbî' Mahanlı nâm karye sükkânından Hüseyin Beşe bin Ramazan nâm kimesne meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb Mustafa bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd fevkânî bir bâb oda ve tahtında bir bâb âhûr ve bir bâb fevkânî anbar ve tahtında bir bâb âhûr ve iki bâb samanhâne ve ma'lûme'l-mikdâr havlıyı müstemil menzil cemî'-i tevâbî' ve levâhıkı ve menzil-i mezbûr dâhilinde mevcûd on [...] evânî-yi âlât-ı çift ve balta ve iki keser ve iki kazma ve bir bel ve sâ'ir kalil ü kesîr ve celîl-i hakîr eşyâ ve deranbâr on keyl buğday ve yirmi keyl alef ve on keyl arpa ve cümlesi dokuz keyl mevrû' buğday ve alef ve arpa ve on kara sığır ve mevâzî-i adîdede vâki' adedi beynimizde ma'lûm üzüm asması ve sâ'ir meyve eşcârlarının dört sehmden birer sehm hisse-i şâyî'i li-bebeveyn kız karındaşlarım Âfiyet ve Âişe ve Emine'nin mülk-i mevrûslarıdır iki sehmden birer sehm hisse-i şâyî'ası benim mülk-i mevrûsum olmağla ber-vech-i muharrer hisse-i mezbûrem olan iki sehm hisse-i şâyî'imi mezbûr Mustafa'ya tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i sahîh-i şer' ile yirmi beş guruşa bey' ve teslîm mezbûr dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl eylediğimden sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr yirmi beş guruş mezbûr Mustafa'nın yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp ber-vech-i muharrer menzil-i mezbûr eşyâ ve âlât ve hayvânât dan ve eşcârından ve bi'l-cümle kalil ü kesîr babamdan mevrûs eşyâda olan iki sehm hisse-i şâyî'amı mahallinde kabza mezbûr Mustafa'yı taslît eyledim didikde gibbe't-tasdikî'ş-şer'î yine mezbûr Hüseyin meclis-i mezbûrda mezbûr Mustafa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre sînûrunda vâki' mevâzî-i adîdede kâ'in lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd ve'l-kita' tarlalarımın hakk-ı tasarrufunu mezbûr Mustafa'ya ma'rifet-i sâhib-i arz ile yirmi beş guruşa aynî guruş ve yirmi guruş içün yirmi guruş kıymetli bir frengî kara kılıç [silik] kabz idüp zikr olunan tarlaları mahallinde zabt ve

tasarrufa mezbûr Mustafa’yı taslît [eyledim] didikde gıbbe’t-tasdî-ki’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-hâdî ‘aşer min Şa‘bânî’l-mu‘azzam sene 1100

Şühûdü’l-hâl

Hüseyin bin Mehmed, Ahmed bin Hacı, Mehmed bin Veli, Mustafa bin Hasan, Ahmed Çelebi bin Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Hüseyin bin es-Seyyid İsmail, Halil bin Pir Ali, Hamza Beşe ibn Abdülğani.

523 - 1689 (1100) Galata 145: 30b/2 Tescil işlemi / Registration

Ferman ile Galata halkından 3812,5 kuruş sürsat vergisi alınması emredilmiştir. Bu iş için Hızır Mehmet Ağa görevlendirilmiş, o da 700,5 kuruş alacağı kalmışken ölmüştür. Kalan paranın toplanması işi, devlet tarafından matbah (mutfak) emini Mustafa Ağa’ya verilir. Onun yerine de parayı Ahmet Efendi toplar. Matbah emîni Mustafa Ağa’nın vekili Mehmet Ağa, kalan parayı Ahmet Efendi’den teslim alır.

An imperial decree orders the residents of Galata to pay a 3,812.5 kuruş tax (sürsat). Hızır Mehmet Ağa, who is assigned to collect the tax, dies when he has 700.5 kuruş more to collect. The state appoints the kitchen superintendent (matbah emini) Mustafa Ağa to collect the remainder. Instead, Ahmet Efendi collects the sum. Mehmet Ağa, the legal agent of the kitchen superintendent Mustafa Ağa, receives the remainder from Ahmet Efendi.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer’den mevlânâ Abdülbâkî Efendi ibn Şabân irsâl olup ol dahi mahrûsa-i Galata muzâfâtından kasaba-i Tophâne’de Cihangir mahallesinde vâki’ hâlen matbah emîni olan Mustafa Ağa ibn [boş]’un sâbitü’l-vekâle vekîl-i müsecceli olan Mehmed Ağa ibn Abdülmennân’ın menziline varup zeyl-i sahîfede mestûrû’l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer’ olundukda merkûm Mehmed Ağa meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda mahrûsa-i mezkûrede

ihracı fermân olunan sürsat malı üzerine nâ'ib nasb ve ta'yîn olunan işbu sâhibü'l-kitâb Ahmed Efendi ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübâreke mahrûsa-i mezkûre ahâlîsi üzerlerine edâsı lâzım gelen üç bin sekiz yüz on iki guruş üç rub' sürsat malını mukaddemâ taraf-ı saltanat-ı aliyyeden cem' ve tahsîle me'mûr olan merhûm Hızır Mehmed Ağa nâm kimesne mâl-i mezkûrun ber-vech-i muharrer ahâlî-i mezbûrdan üç bin yüz on bir guruşunu cem' ve tahsîl ve makbûz-ı mezkûrını mâl-i mezkûrı kendiden kabza me'mûr olanlara def' ve teslîm idüp mezkûrun yedi yüz guruş üç rub' ahâlî-i mezkûreden cem' ve tahsîl itmedin fevt olup meblâğ ahâlî-i mezkûre üzerlerinde bâkî kalmağla hâlen meblâğ-ı bâkî-i mezbûr nâ'ib-i mûmâ-ileyh Ahmed Efendi ahâlî-i mezkûreden cem' ve tahsîl idüp ve müvekkil-i müşârün-ileyh Mustafa Ağa taraf-ı Devlet-i Aliyye'den meblâğ-ı bâkî-i mezbûrun ahâlî-i mezbûrdan tahsiline me'mûr olup ve ben dahi müvekkil-i mezbûr tarafından meblâğ-ı merkûmı nâ'ib-i mûmâ-ileyhden ahz ü kabza ve kendüye îsâle ve kıl olduğum cihetle meblâğ-ı bâkî-i mezbûr nâ'ib-i mûmâ-ileyh yedinden bi'l-vekâle tamâmen ahz ü kabz eyledim min-ba'd meblâğ-ı bâkî-i mezbûrdan nâ'ib-i mûmâ-ileyhin yedinde ve zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâyı mûmâ-ileyh mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehu ma'an ba's olunan muhızır Cafer bin Hasan ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdülganî, İsmail Çelebi ibn Abdülganî, İbrahim Beşe bin Hasan, Hüseyin bin İbrahim, Mehmed bin Yûsuf, Ali Beşe bin Ivaz.

524 - 1689 (1100) Galata 145: 32a/3 Dava / *Adjudication*

Alaşehir kazası sakinlerinden merhum Hacı Abdullah'ın mirası karısı Hatice, kızı Fatma ve kendi kardeşlerine kalır. Varislerin

elinde varis olduklarını belgeleyen nakil belgesi vardır. Ancak terekeyi beytülmal emini almıştır. Varisler kendileri yerine, Abdullah’ın kardeşi olan Hüseyin’i vasi ve vekil tayin ederler. Hüseyin, ellerinde bulunan belgeyi mahkemeye sunarak, beytülmal emini Mustafa Ağa’nın vekili İbrahim Ağa’nın karşısında, mirasın kendisine teslim edilmesini ister. İbrahim Ağa, terekeye eminin el koyduğunu kabul etmekle birlikte, mahkemeye sunulan nakil belgesinin düzmece olduğunu iddia eder. Bunun üzerine, belge üzerinde isimleri geçen şahitler belgenin doğruluğunu onaylarlar. Sonuç olarak terekenin vekil Hüseyin’e teslim edilmesi konusunda İbrahim’in dikkati çekilir.

After the death of Hacı Abdullah from Alaşehir, his inheritance falls to his wife Hatice, his daughter Fatma, and his siblings. The heirs hold a transfer (nakil) document verifying that they are the inheritors. However, the treasury officer (beytülmal emini) has taken over the estate. The inheritors appoint Abdullah’s brother Hüseyin as their executor and legal agent. Hüseyin presents the court with the transfer document and sues the treasury officer Mustafa Ağa, through his legal agent İbrahim Ağa, to return the estate. Though admitting that the treasury officer has taken over the estate, İbrahim Ağa rejects the authenticity of the transfer document. In response, the witnesses mentioned in the document verify its authenticity. In conclusion, İbrahim is instructed to return the estate to the legal agent Hüseyin.

Vilâyet-i Anadolu’da medîne-i Alaşehir’de hâlen nâ’ibü’ş-şer’îl-hatîr mefharü’n-nüvvâb mevlânâ el-Hâc Mehmed Efendi ibn el-Hâc Osmân bin Abdurrahman kibelinden avâni ve resmi ile mu’anven ve mersûm ve imzâ ve hatemi ile mûmzâ ve hatemi ile mahtûm târih-i kitâb senesi Şabânının onuncu günü ile nakl-i şer’î vârid olup mazmûn-ı sıhhat-makrûnunda medîne-i Alaşehir mahallâtından Kâtib Ali Mahallesi sâkinelerinden Hadice bint-i Abdullah bin Abdülmennân nâm hâtun ile kendi kibelinden asîl ve Fâtıma ibnet-i Abdurrahim bin el-Hâc Abdullah ibn el-Hâc

Mehmed nâm sağîrenin tesviye-i umûruna kıbel-i şer‘den mansûb vasîsi olan Hüseyin ibn el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Musallî nâm kimesne ve mezbûr Hüseyin’in li-ebeveyn karındaşları Ümmühânî ve Âişe ve diğer Hadice benât-ı el-Hâc Abdullah ibn el-Hâc Musallî nâm hâatunlardan da‘vâ-yı sahîh-i şer‘î ile mezbûk iştihâdî’ş-şer‘î sudûrundan sonra udûl-i ahrâr-ı müslimînden olup mahalle-i mezbûre sükkânından Abdülkâdir bin Mustafa ibn Ömer ve el-Hâc Hasan bin Ahmed bin Abdurrahman nâm kimesneler ba‘de’t-ta’dîl ve’t-tahvîl mahall-i cerh ve ta’dîle hâzırân olup söyle edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde fi’l-asl medîne-i mezbûre mahallâtından mârû’z-zikr Kâtib Ali Mahallesinden olup tüccâr vechi üzre mahrûsa-i Galata’da mütemekkin olup vefât iden [silik] mahrûsa-i mezbûrede emîn-i beytül-mâl yedinde mazbûta idüğü istimâ’ olunan el-Hâc Abdullah bin el-Hâc Mehmed bin Musallî nâm kimesnenin müsteşhidûn-ı mezbûrûn [...] mezbûre Hadice ilâ-vefâtihî taht-ı nikâhında hâatun-ı zevce-i metrûkesidir ve sağîre-i mezbûre Fâtıma mezkûre Hadice mütevellide ve sulbiyye kızıdır ve mezbûre Hüseyin ve Ümmühânî ve Âişe ve diğer Hadice li-ebeveyn karındaşları olup babalarının ismi merhûm el-Hâc Mehmed ve anaları ismi Fâtıma ve ceddleri ismi merhûm el-Hâc Musallî ve maskat-ı re’sleri medîne-i mezbûrede sâbıkû’z-zikr Kâtib Ali Mahallesi’dir ve yine mezbûr Hüseyin sağîre-i mezbûrenin kıbel-i şer‘den mansûbe vasîsidir ve müteveffâ-yı merkûmun verâseti mezkûrûna münhasıradır mezbûrlardan gayrı vârise ve terekesine müstahikk-i âhar olduğu ma’lûmumuz değildir binâ-en âlâ-zâlik müsteşhidûn-ı mezbûrûn içün tereke-i müteveffâ-yı mezbûr emîn-i mezkûrdan ve sâ’ir vâzi’ül-yed olanlardan hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbe ri’âyet-i şerâ’iti’l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı’a oldukdan sonra mezbûrât Hadice Hâatun ve Ümmühânî Hâatun ve Âişe Hâatun ve diğer Hadice Hâatun tereke-i müteveffâ-yı mezbûr emîn-i mezkûrdan ve sâ’ir vaz’-ı yed idenlerden taleb ve da‘vâ ve ahz ü kabzdan kendülere îsâle [silik] mezkûra mütevakkıf olduğu husûsların küllîsine taraflarından işbu nâkilü’l-ki-

tâb vasî-i mezbûr Hüseyin'i vekîl-i nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya ta'ahhüd eyledüğünü hâvî bulunmağın kitâb-ı mezbûr vasî-i mezkûr talebiyle mahrûsa-i mezbûrede olup ve mahrûsa-i mezbûreden beytül-mâl emîni olduğu cihetle tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'u'l-yed olan el-Hâc Mustafa Ağa'nın kethüdâsı tarafından cümle umûruna vekîl-i mutlak sâbitü'l-vekâlesi olan İbrâhim Ağa muvâcehesinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda vekîl-i mezbûr İbrâhim müvekkil-i mezbûrun tereke-i müteveffâ-yı mezkûra vaz'-ı yedini ikrâr lâkin kitâb-ı mezbûrun mevlânâ-yı mezbûr kibelinden vürûdunı dahi yedinde olan hatt ve hatemi mevlânâ-yı mezbûrun hatt ve hatemi olduğunu münkir olacak vasî-i mezbûrdan kitâb-ı mezbûrun mevlânâ-yı mûmâ-ileyh kibelinden vürûdunı zeylinde olan hatt ve hatemi mevlânâ-yı mezbûrun hatt ve hatemi olduğunu mübeyyine beyyine talep olundukda zeyl-i vesîkada isimleri mektûb olan Mehmed bin Yûsuf ve Süleyman bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde makâm-ı kazâda hâzırân olup gibbe'l-istişhâd el-ân medîne-i mezbûrede nâ'ibü's-şer' olan mezbûr el-Hâc Mehmed Efendi kitâb-ı mezbûrı bizim huzûrumuzda feth ve kırâ'et eyledikten sonra imzâlayup ve mühürleyüp kitâb-ı mezbûr kendi kitâbı olup ve zeylinde olan hatt ve hatemi [silik] olduğuna bizi işhâd dahi eylemişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye [silik] şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mücebiyle müsteşhidûn-ı mezbûrûnun verâsetlerine ve müdde'î-i mezbûrun gâ'ibât-ı mezbûrların taraflarından vekâletine [silik] olan terekeyi mezbûr Hüseyin'e def' ve teslîme vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Ahmed, Ali Beşe ibn el-Hâc Mehmed, el-Hâc Halil bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Abdüllbâkî bin Şaban, es-Seyyid Ali bin [silik].

525 - 1689 (1100) Galata 145: 33b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'da Kalkancılar çarşısı halkının ordu ve sürsat vergileri için vakfedilmiş olan paradan Ramazan 110 kuruş borç almış ve karşılığında bir evini vakfa rehin bırakmıştır. Ramazan'ın borcunu ödeyemeden ölmesi üzerine, oğlu Süleyman vakfın mütevellisi İbrahim'e borcu mirastan öder. İbrahim de rehinde olan evi rehinden çıkararak Süleyman'a teslim eder. İki taraf, aralarında herhangi bir dava konusu kalmadığını belirtir. Bu sulh işlemi sicile kaydolunur.

Ramazan borrows 110 kuruş from money endowed for the military tax and sürsat taxes of the people of the Kalkancılar Market in Galata. In exchange for his debt, Ramazan pawns a house to the waqf. Alas, Ramazan dies before he can pay back his debt. His son Süleyman proceeds to repay the waqf mutawalli İbrahim out of the estate. İbrahim then returns the pawned house to Süleyman. Both parties state that no issue remains. The court registers the settlement.

Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Kalkancılar sûkî ahâlîsinin ordu ve sürsat tekâliflerine meşrûta nukûd-ı mevkûfenin bi'l-fi'l mütevellîsi olan İbrâhim Beşe ibn Hasan nâm kimesne meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb Süleyman Beşe ibn Ramazan nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Süleyman'ın babası mezbûr Ramazan mâl-i vakf-ı mezbûrdan yüz on kıt'a esedî [guruş] sıhhatinde istikrâz ve kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk idüp meblâğ-ı mezbûr mukâbelesinde mahrûsa-i mezbûr muzâfâtından kasaba-i Kasımpaşa'da Bedreddin Bey mahallesinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûme'l-hudûd ve'l-müştemilât mülk menziline meblâğ-ı mezbûr mukâbelesinde yedime rehin vaz' idüp hâlen mezbûr Ramazan meblâğ-ı mezbûr kable'l-edâ vefât idüp verâseti oğlu mezbûr Süleyman Beşe'ye münhasıra olmağla mezbûr Süleyman Beşe meblâğ-ı merkûm yüz on guruşu babası müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden tamâmen bana edâ ve teslîm ben dahi tevliyetim hasebiyle meblâğ-ı mezbûr yüz

on guruşî cânib-i vakf-ı mezbûr için ahz ü kabz idüp menzil-i mahdûd-ı merkûmı rehinden fekk ve mezbûr Süleyman'a teslîm ve ikbâz eylediğimde mezbûr Süleyman Beşe ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Osman, Ramazan beşe bin Ali, el-Hâc Ahmed bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Ali, Ahmed Çelebi bin Mustafa, Ahmed [silik] bin Mehmed, Mustafa bin Hamza, Şaban bin Abdullah, [silik].

526 - 1689 (1100) Galata 145: 37a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kara Mustafa Paşa mahallesinde çiftçilerden geleneğe aykırı olarak fazla para alınması mahallede tarıma zarar vermiştir. Bundan dolayı mahallenin ileri gelenleri, eski usule göre para alınmasının karara bağlanması ve bunun için bir hüccet düzenlenmesi konusunda mahkemeye başvururlar. Başvuru ifadeleri sicile kaydolunur.

In the Kara Mustafa Paşa neighborhood, farmers are being asked to pay more money contrary to tradition. This overtaxing has hindered agricultural activities in the neighborhood. The dignitaries of the neighborhood go to court to have the court instruct that payments be made in the old way and to have the decision documented through a hujjet. The court registers their statements.

Mahrûsa-i Galata'da Kara Mustafa Paşa Mahallesi ahâlîsinden işbu ashâbü'l-kitâb imâm Mehmed Efendi ibn Abdülkâdir ve mü'ezzin Ömer Efendi ibn Hamza ve Murtazâ bin Mustafa ve Piri Çelebi bin Osman ve Hasan bin Ali ve İdris bin Abdullah ve Mehmed Çelebi ibn Ömer ve Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler ve sâ'irleri mahfel-i şer'de takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm

idüp kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince mahalle-i mezbûrede em-lâk ashâbı olan kimesneler mahalle-i mezbûre hârislerine [?] beher şehir ikişer pâre ve [...] olanlara birer pâre viregelmiş iken hâlen mezbûrûndan ba'zı kimesneler vaz-ı kadîmi tahrîr ile hâris olanlara beşini kalîl teklîf itmeleriyle hârisler hırâsetden hâlî ve mahalle-i mezbûr hârislerden müntehî kalmağın ba'de'l-yevm üslûb-ı kadîme-i ri'âyet-i meşrûha muhâlefet olunmak bâbında takrîrimiz tahrîr ve vech-i mufassal üzre hüccet-i şer'îyye tahrîr olunmak matlûbumuzdur deyü inhâ-i takrîr itmeleriyle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Ramazânî'l-mübârek sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Mustafa, Hamza Beşe [...], el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Süleymân bin Hasan, Hüseyin bin [boş]

527 - 1689 (1100) Galata 145: 42b/1 Tescil işlemi / Registration

Vefat eden Abdullah'ın mirası eşine, kızına ve kardeşlerine kalır. Kardeşi Hüseyin, Abdullah'ın kızı Fatma'nın vasisi ve diğerlerinin vekilidir. Bu konuda elinde hüccet belgesi de vardır. Hüseyin beytûlmal emini olan Mustafa'nın vekili ile mahkemeye gelir. Kassam defterinde de yazdığı gibi Abdullah'tan miras kalan 21.700 akçe Mustafa'dadır. Mustafa bunun 4700 akçesini masraflara harcayıp kalanını Hüseyin'e teslim eder. İki taraf mahkemede bu işlemi tescil ettirirler.

The deceased Abdullah's inheritors are his wife, daughter and siblings. His brother Hüseyin is the guardian of his daughter Fatma and the legal agent of the other inheritors. He has a hujjet documenting this. Hüseyin comes to the court with the legal agent of Mustafa, the treasury officer [Beytûlmal emini]. As noted in the inheritance registry [Kassam defteri], the 21,700 akçes inherited from Abdullah are in Mustafa's possession. He has used 4700 akçes to cover expenses. He gives the remainder to Hüseyin. The parties register the transaction in the court.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da medîne-i [silik]'de Kâtib Ali Mahallesi sükkânından olup mahrûsa-i Galata'da ticâret vechi üzre mütemekkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Abdullah Efendi el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Musalli nam kimesnenin verâseti mahalle-i mezbûrede sâkin olan zevce-i metrûkesi Hadîce bint-i Abdullah nam hatun ile sulbiyye sağîre kızı Fatıma'ya ve li-ebeveyn kız karındaşları olan Hüseyin nam kimesne ve Ümmühanu ve Aişe ve diğer Hadîce hanımlara münhasıra olduğu mezbûr Hüseyin sağîre-i mezbûrenin kibel-i şer'den mansûb vasîsi olup ve mezbûrât Hadîce ve Ümmühanu ve Aişe ve diğer Hadîce taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu yedinde olan vürûd nakl hücceti nâtika olduğu üzre lede's-şer'ü'l-enver sâbit ve mukarrer olduktan sonra mezbûr Hüseyin meclis-i şer'de mahrûsa-i Galata tevâbi'inde vâki' beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa kabzına memur olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mustafa Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan işbu umdetü'l-emâcid Hüseyin Ağa nam kimesne mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa müteveffâ-yı mezbûrın terekesinden ber müceb-i defter-i kassâm ba'de'l-masârif yirmi bir bin yedi yüz akçesini ahz ü kabz idüp ve hâlen meblağ-ı mezbûr yirmi bir bin yedi yüz akçeden dahi dört bin yedi yüz akçesini masârif-i lâzime-i ma'lûmelere sarf olunmağla on yedi bin akçe bâkî kalmağın asâleten ve vesâyeten ve vekâlet-i meşrûhalarım hasebiyle meblağ-ı bâki-i mezbûr vekîl-i mezbûr Hüseyin Ağa yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ü kabz eylediğimden sonra müteveffâ-yı mezbûrın terekesinden eğer dâhil der-defter ve eğer hâric ez-defter hukûk-ı ma'lûma ve mechûlünbihe müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlebâtıdan müvekkil-i müşârûn-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'nın ve vekîl-i merkûmın zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtî'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehri Ramazânî'l-mübârek sene 1100

Şühûd

Mehmed Ağa kethüdâ-yı Efendi, Şahin Çavuş ibn [...], Ahmed bin Mustafa, Mehmed Bey ibn Şaban, İbrahim Ağa ibn Ramazan.

528 - 1689 (1100) Galata 145: 47b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ali Efendi'nin Bâb Mahkemesi naibliğine atandığına dair saraydan gelmiş belge.

Imperial document appointing Ali Efendi as the Bâb court substitute judge (naib).

Fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Ali Efendi el-mükerrem ba'de't-tahiyyati'l-behiyye inhâ olunan budur ki işbu sitte mi'e ba'de'l-elf Şevvâli'l-mükerreminin üçüncü gününden Bâb Niyâbeti tarafımızdan nefsinize tefvîz olunmuştur gerekdir ki beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye idüp câdde-i müstakîmden inhirâf itmeyesiz ve's-selâm hurrire fî't-târihi'l-mezbûr li-senetî'l-mezbûre

El-fakîr Halil el-kâdı bi-medîne-i Galata.

529 - 1689 (1100) Galata 145: 47b/3 Dava / *Adjudication*

İstinye nahiyesi Büyükdere köyü halkının vekili olan Yamandi, Fotis'i dava eder. Yamandi'nin savına göre Fotis, 1689 (H. 1100) senesine ait olan hane bedeliyesi vergisini kendisine teslim etmiş olup şimdi geri istemektedir. Mahkeme Fotis'e görüşünü sorar. O da Yamandi'nin söylediklerini doğrular. Mahkeme, Fotis'e bu isteğinden vazgeçmesini söyler.

Yamandi, the legal agent of the people of Büyükdere village of the İstinye district, sues Fotis. According to Yamandi, Fotis wants Yamandi to return the household tax (hane bedeliyesi vergisi) he paid in the year 1689 (AH 1100). When asked by the court to give his own opinion, Fotis agrees with Yamandi. The court orders Fotis to withdraw his demand.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tâbi Büyükdere nam karye ahâlîsinden olup kendi tarafından asîl ve kar-

ye-i mezbûrenin ümerâsına ve sâir ma'lûmü'l-esâmî ve mahsûrû'l-eşhâs [?] re'âyâ taraflarından husûs-ı câi'z-zikre sâbitü'l-vekâle vekîl olan işbu hâmilü's-sıfır Yamandi veled-i Petro nâm zimmî meclis-i şer' de karye-i mezbûre sâkinlerinden Fotis veled-i Petro nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübârekede taraf-ı saltanat-ı aliyyeden üzerimize nâzil olan hâne bedeliyesi malından ahâlîye-i karye-i mezbûra [...] Fotis karındaşı gâyibi anî'l-meclis Yanaki nam zimmiye kırk esedî gurus tahmîl eylediklerinden sonra mezbûrân meblağ-ı mezbûr kırk gurusu kendi hak [ve] rızâları ile bana teslîm ben dahi yedlerinden ahz ü kabz ve taraf-ı mîrîye def' ve teslîm eylemişidim hâlen meblağ-ı mezbûr benden taleb ile bana bî-vech mu'ârazadan men' olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Fotis cevâbında fi'l-vâki hâl bi'l-cümle mersûm Yamandi takrîr ve tafsîl eyledüğü vech üzre olduğunu bi't-tav' ve'l-ihtiyâr i'tiraf ve ikrâr itmeğin mücebiyle merkûm Fotis [boş] mersûm Yamandi'ye meblağ-ı mezbûr talebi ile mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis min Şevvâli'l-mükerrrem sene 1100

Şühûd [boş]

530 - 1689 (1100) Galata 145: 53b/2 Dava / Adjudication

İbrahim'in varisleri, kendilerine miras kalan köle Şahin'i özgür ederler. Şahin özgür olduktan bir süre sonra ölür. Beytûlmal emini, Şahin'i İbrahim'in özgür ettiğini sanarak ve bu nedenle varisi olmadığı düşüncesiyle mirasa el koymak ister. Varislerin vekili Ömer, Şahin'i varislerin özgür ettiğini, dolayısıyla da mirasının müvekkillerine kaldığını söyler. Vekil, savını bir hüccet belgesiyle destekler. Beytûlmal emini vekilin savını kabul eder. Böylece varisler davayı kazanır.

The inheritors of İbrahim emancipate slave Şahin, whom they inherited. After a while Şahin dies. The treasury officer (beytûlmal) tries to confiscate Şahin's inheritance, thinking that, since the

deceased İbrahim set him free, Şahin must have no inheritors. Ömer, the legal agent of the inheritors, states that Şahin was freed by his clients, which makes them the rightful inheritors. He supports his claim with a hujjet. The treasury officer accepts the claim. In conclusion, the inheritors win the case.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından kasaba-i Tophâne'de Cihanlar Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Keyvanzâde dimekle şehîr İbrahim Çelebi ibn Mehmed'in verâseti zevce-i met-rûkesi Rukiye bint-i Mehmed nam hatun ile sulbiyye kebîre kızları Hadîce nam hatunlar ve li-ebeveyn kız karındaşı Ümmühanı nam hatuna münhasıra olduğu müteveffâ-yı mezbûrın terekkesinden Şahin bin Abdullah bin Abdülgani nam gavvâs hâlen iznû's-şer'î verese-i mezbûrâta mevrûs oldukdan sonra verese-i mezbûrât merkûm Şahin i'tâk eylediklerinde ve mezbûr Şahin verese-i mezbûrânın mu'takları olduğu halde vefât itmekle mecmû' terekkesi bi-tarîki's-şer'î [...] verese-i mezbûrâna isâbet eylediği üzre mezbûre yedlerinde olan bir kıt'a sâbitü'l-mazmûn hüccet-i şer'îyye mücebince zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra işbu sâhibetü'l-[silik] mezkûrât Rukiye Hatun ve Hadîce Hatun ve Havva Hatun ve Ümmühanı Hatun mahzarlarından husûs-ı âti'z-zikr için mürâfa'a ve husûmet ve cevâba vekîl olduğu mahzar-ı hasm-ı münkir [silik] mu'teber kavli üzre sâbit ve tahkîk ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Ömer Çelebi ibn [silik] mahfil-i şer'de mahrûsa-i Galata tevâbi'inde beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa kabzına memur olan [silik] mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrın terekkesine [silik]-şer'î müvekkilât-ı mezkûrâta münhasıra idüğü bâlâda tafsîl olunduğu vech üzre [silik] hüccet-i meşrû'a meşhûr ve mütevâtır ve cemm-i ğafîr şehâdetleriyle sâbit ve zâhir iken emîn-i mezbûr müteveffâ-yı [silik] Şahin müteveffâ-yı evvel-i mezbûr Keyvanzâde İbrahim Çelebi'nin mu'takı olup ve furû'an [silik] asabe-i nesebiyyeden kimsesi olmadığı cihetle terekkesi beytü'l-mâla ait olmak üzre müvekkilât-ı mezbûrâta mu'âraza üzre olmağın el-ân emîn-i mezkûrdan sual olunup müvekkilât-ı [mezbûrât] bi-gayr-ı vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunmak matlûbum-

dur didikde gıbbe's-suâl emîn-i mezkûr cevâbında fi'l-yevm bi'l-cümle vekîl-i merkûm takrîr ve tafsîl eyledüğü minvâl üzre olduğunu mu'terif olmağın mücebiyle mezbûr bilâ vech-i şer'î müvekkilât-ı mezbûrâta mu'ârazadan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe [bin] Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülgani, Cafer Beşe bin Hasan, Mustafa bin Eşref.

531 - 1689 (1100) Galata 145: 55b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yabancı (müstemen) Norcordan, Kasım ile mahkemeye gelir. Norcordan, gemisini Kasım'a İstanbul'dan Trablus'a kadar olan yolculuk için 1900 kuruşa şu şartlarla kiraya verir: Sakız ve İstanköy iskelelerinde bir gün beklenilecektir. Daha sonra İskenderiye İskelesi'ne varılıp gemideki mallar indirilecek ve yerine Mısır malları yüklendikten sonra Trablus'a varılacaktır. Gemiye yüklenen mallarla yolcu yüklerinin vergisi, ayrıca malların konsolosluk vergisi Kasım'ın sorumluluğunda olacaktır. Diğer masrafları Norcordan karşılayacaktır. İstanbul'dan geminin yüklenmesi ve İskenderiye'ye varılıp malların indirilmesi için 70 gün belirlenir. Eğer bu süre aşılsa fazladan her gün için Kasım, Norcordan'a günlük 6 kuruş verecektir. Kasım kira ücretinin bir bölümünü peşin, kalanını ise Trablus İskelesi'nde verecektir. Yine Kasım İskenderiye'de gemiden indirdiği mal kadar yeni mal yükleyebilecektir. Bu kira anlaşması tescil edilir ve belgesi taraflara verilir.

The protected foreigner (müstemen) Norcordan goes to court with Kasım. Norcordan rents his ship to Kasım for a trip from İstanbul to Tripoli for 1900 akçe with the following stipulations. The ship will stay overnight at the ports of Chios (Sakız) and Stanco (İstanköy). At the port of Alexandria, the cargo will be unloaded, the Egyptian cargo will be loaded, and the ship will head to

Tripoli. Kasım will be responsible for the taxes of the cargo and passengers and the consular taxes of the cargo. Norcordan will pay all other expenses. 70 days are allowed for the loading of the ship, its arrival in Alexandria, and unloading. For each additional day after 70 days, Kasım is to pay Norcordan 6 kuruş. Kasım will pay some portion of the rent in advance and the rest in Tripoli. Kasım can load new cargo in Alexandria, in the amount he unloaded. This rent agreement is registered, and each party is given a copy of this agreement.

[silik] tâifesinden işbu râfi'ü'r-rakîm Kapûdan Norcordan ved-i Andriya [silik] müste'men mahfil-i şer'de tüccâr taifesinden el-Hâc Kasım bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp taht-ı yedimde mazbût ve mah-rûsa-i Galata [silik] Karaköy İskeleyi'nde merbûta ve örf-i mellâhinde şite demekle ma'rûf ve meşhûr [silik] mezbûr el-Hâc Kasım'a mahmiyye-i İstanbul'dan diyâr-ı Mağrib'de vâki' medîne-i Trablus İskeleyi'ne varıncaya değin bin dokuz yüz guruşa îcâr ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm eyledi şol vech üzre ki esnâ-i tarîkde Sakız İskeleyi'ne varılup anda bir gün meks oluna ve andan İstanköy İskeleyi'ne varılup anda dahi bir gün meks oluna ve andan diyâr-ı Mısır iskelelerinden İskenderiye İskeleyi'ne varılup [silik] mezbûrenin ihmâli ihrâc ve emti'a-i Mısıriyye tahmîl olundıktan sonra Trablus İskeleyi'ne varılup ve sefine-i mezbûreye tahmîl olunan emti'anın ve süvâr olan yolcuların navlları bi'l-cümle mezbûr el-Hâc Kasım'ın ola ve sefine-i mezbûra tahmîl olunan emti'anın konsolosluk resmi mezbûrun üzerine olup mâ'adâ sair mecmû' harclar benim üzerime ola ve sefine-i mezbûrenin İstanbul'da tahmîli ve İskenderiye'de tefrîki ve tahmîli için müddet cem'an yetmiş gün ola ve eğer müddet yetmiş günü tecâvüz iderse mezbûr bana be-her yevm harc-ı komanya altışar guruş vire ve mezbûr ücret-i mezkûrenin ber vech-i peşîn elli guruşını bana İstanbul'da teslîm idüp ve yedi yüz guruşını İskenderiye'ye vusûlünde sefinden emti'a ihrâcından evvel bana teslîm idüp ve bâkîsi olan bin yüz elli guruşını dahi sâbıku'z-zıkr Trablus

dur didikde gibbe's-suâl emîn-i mezkûr cevâbında fi'l-yevm bi'l-cümle vekîl-i merkûm takrîr ve tafsîl eyledüğü minvâl üzre olduğunu mu'terif olmağın mücebiyle mezbûr bilâ vech-i şer'î müvekkilât-ı mezbûrâta mu'ârazadan men'-i birle mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe [bin] Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülgani, Cafer Beşe bin Hasan, Mustafa bin Eşref.

531 - 1689 (1100) Galata 145: 55b/1 Tescil işlemi / Registration

Yabancı (müstemen) Norcordan, Kasım ile mahkemeye gelir. Norcordan, gemisini Kasım'a İstanbul'dan Trablus'a kadar olan yolculuk için 1900 kuruşa şu şartlarla kiraya verir: Sakız ve İstanköy iskelelerinde bir gün beklenilecektir. Daha sonra İskenderiye İskelesi'ne varılıp gemideki mallar indirilecek ve yerine Mısır malları yüklendikten sonra Trablus'a varılacaktır. Gemiye yüklenen mallarla yolcu yüklerinin vergisi, ayrıca malların konsolosluk vergisi Kasım'ın sorumluluğunda olacaktır. Diğer masrafları Norcordan karşılayacaktır. İstanbul'dan geminin yüklenmesi ve İskenderiye'ye varılıp malların indirilmesi için 70 gün belirlenir. Eğer bu süre aşılsa fazladan her gün için Kasım, Norcordan'a günlük 6 kuruş verecektir. Kasım kira ücretinin bir bölümünü peşin, kalanını ise Trablus İskelesi'nde verecektir. Yine Kasım İskenderiye'de gemiden indirdiği mal kadar yeni mal yükleyebilecektir. Bu kira anlaşması tescil edilir ve belgesi taraflara verilir.

The protected foreigner (müstemen) Norcordan goes to court with Kasım. Norcordan rents his ship to Kasım for a trip from İstanbul to Tripoli for 1900 akçe with the following stipulations. The ship will stay overnight at the ports of Chios (Sakız) and Stanco (İstanköy). At the port of Alexandria, the cargo will be unloaded, the Egyptian cargo will be loaded, and the ship will head to

Tripoli. Kasım will be responsible for the taxes of the cargo and passengers and the consular taxes of the cargo. Norcordan will pay all other expenses. 70 days are allowed for the loading of the ship, its arrival in Alexandria, and unloading. For each additional day after 70 days, Kasım is to pay Norcordan 6 kuruş. Kasım will pay some portion of the rent in advance and the rest in Tripoli. Kasım can load new cargo in Alexandria, in the amount he unloaded. This rent agreement is registered, and each party is given a copy of this agreement.

[silik] tâifesinden işbu râfi'ü'r-rakîm Kapûdan Norcordan ved-i Andriya [silik] müste'men mahfil-i şer'de tüccâr taifesinden el-Hâc Kasım bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp taht-ı yedimde mazbût ve mah-rûsa-i Galata [silik] Karaköy İskeleyi'nde merbûta ve örf-i mellâhinde şite demekle ma'rûf ve meşhûr [silik] mezbûr el-Hâc Kasım'a mahmiyye-i İstanbul'dan diyâr-ı Mağrib'de vâki' medîne-i Trablus İskeleyi'ne varıncaya değin bin dokuz yüz guruşa îcâr ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm eyledi şol vech üzre ki esnâ-i tarîkde Sakız İskeleyi'ne varılup anda bir gün meks oluna ve andan İstanköy İskeleyi'ne varılup anda dahi bir gün meks oluna ve andan diyâr-ı Mısır iskelelerinden İskenderiye İskeleyi'ne varılup [silik] mezbûrenin ihmâli ihrâc ve emti'a-i Mısıriyye tahmîl olundıktan sonra Trablus İskeleyi'ne varılup ve sefine-i mezbûreye tahmîl olunan emti'anın ve süvâr olan yolcuların navlları bi'l-cümle mezbûr el-Hâc Kasım'ın ola ve sefine-i mezbûra tahmîl olunan emti'anın konsolosluk resmi mezbûrun üzerine olup mâ'adâ sair mecmû' harclar benim üzerime ola ve sefine-i mezbûrenin İstanbul'da tahmîli ve İskenderiye'de tefrîki ve tahmîli için müddet cem'an yetmiş gün ola ve eğer müddet yetmiş günü tecâvüz iderse mezbûr bana be-her yevm harc-ı komanya altışar guruş vire ve mezbûr ücret-i mezkûrenin ber vech-i peşin elli guruşını bana İstanbul'da teslîm idüp ve yedi yüz guruşını İskenderiye'ye vusûlünde sefineden emti'a ihrâcından evvel bana teslîm idüp ve bâkisi olan bin yüz elli guruşını dahi sâbıku'z-zıkr Trablus

İskelesi'nde teslîm eyleye ve ücret-i mezbûreyi edâ eyledikde tâmmü'l-vezn ve sahîhü'l-ayâr yaldız ve şerîfî altını edâ eyleye ve İskenderiye İskelesi'nde her ne mikdar yük ihrâc iderse yerine ol mikdâr emti'a tahmîl eyleye ve'l-hasıl bir taraftan ihrâc ve bir taraftan idrâc eyleye ve ba'de'l-yevm her kangımız akd-i icâre-i mezbûra nedâmet hasebiyle fesh ikdâm ve cür'et iderse ol cerîmine nedâmet yüz guruş vire didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb li-eclî't-tevsîk ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Şevvâli'l-mükerrem sene 1100

Şühûd

Abdûlbaki Efendi ibn Yusuf, Abdûlbaki Çelebi ibn Şaban, Mustafa ibn Şeyh, Ahmed Çelebi ibn Mehmed.

532 - 1689 (1100) Galata 145: 65a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa'nın Sante Marka köyünden bir grup Hıristiyan, köy halkı adına vekil olarak mahkemeye gelirler. 1689 (H. 1100) senesinin imdâd-ı seferiye vergisi (bir çeşit ordu vergisi) için köy halkının vermek zorunda olduğu para, köyün ileri gelenleri tarafından saptanarak defteri tahsil için Manol'a verilmiştir. Vekiller, Manol ile bu konuda herhangi bir davalarının olmadığını mahkemeye söylerler. Mahkeme bu işlemi tescil eder.

Some Christians from the Sante Marka village of Kasımpaşa appear in court representing the villagers. The military expedition tax (imdâd-ı seferiye) for the year 1689 (AH 1100) has been calculated by the dignitaries of the village and handed over to Manol for collection. Manol and the village's representatives state that they have no issues regarding this transaction. The court registers their statements.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından kasaba-i Kasımpaşa'da Sante Marka karyesi ahâlîsinden Dimitri veled-i Yorgi ve Penapot veled-i Kostantin ve Ayorye veled-i Andriya ve Mosko veled-i Mihal ve

Andon veled-i Petro ve Preškove veled-i Yamandi ve Kiryako veled-i Yani ve Dimitri veled-i Laskari ve Yorgi veled-i Anaştaş ve Dimitri veled-i Yani nâm zimmîler kendiler asîl ve mahsûrû'l-esâmî ve ma'lûmü'l-eşhâs sâir ahâlî-i karye-i mezbûre taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna ber-nehci'l-mu'teber mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'de sâbitü'l-vekâle vekîl olmalarıyla vekâleten meclis-i şer'de yine karye-i mezbûre ahâlîsinden sâhib-i hâze's-sıfır Manol veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bu sene-i mübârekede vâki imdâd-ı seferiye akçesinden emr-i sultânî ile karye-i [mezbûre] ahâlîsinden lazım gelen ma'lûmü'l-mikdâr akçeyi beynimizde cümle ihtiyarlar ma'rifetiyle tahvîlimize göre defter ve tevzî' idüp defterini tahsîl için mezbûr Manol'a virmişidik el-hâletü hâzihî mezbûr Manol'un yedine virilen defter-i merkûm mücebine makbûz ve masrûfımızı huzûr-ı müslimîn hesâb ve kitâb idüp meblağ-ı mezbûrdan merkûm Manol zimmetinde bir akçe ve bir habbe zuhûr itmemekle husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i de'âvâdan mezbûr Manol'un zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didiklerinde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurre-i Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Mustafa Çelebi ibn Ali, Ahmed Beşe ibn Mustafa, İsmail Beşe ibn Abdullah, Cafer Beşe ibn Hasan.

533 - 1689 (1100) Galata 145: 65b/2 Dava / *Adjudication*

Tüccar Abdullah, ortağı merhum Mustafa'nın terekesine el koyan beytûlmal emini Hüseyin'i dava eder. Mustafa ölmeden önce, Abdullah 118 kuruş Mustafa da 95 kuruş para ortaya koymuş ve Kırım'dan hayvan ürünleri (yağ, tulum vs.) satın alıp İstanbul'da satmak üzere ortak olmuşlardır. Ancak Mustafa İstanbul'a bazı ürünler getirdikten hemen sonra ölmüştür. Abdullah, bu ürünlerin kendi hissesine düşen bölümünü Hüseyin'den ister. Hüseyin, Abdullah ile Mustafa'nın ortak olduklarını kabul etmez. Bunun üze-

rine Abdullah tezini mahkemeye getirdiği şahitlerle destekler. Mahkeme son olarak Abdullah'tan kendi hissesini merhuma bir biçimde satmadığına ya da hibe etmediğine yemin etmesini ister. Abdullah yemin eder, davayı kazanır.

Merchant Abdullah sues the treasury officer (beytülmal emini) Hüseyin for confiscating his deceased partner Mustafa's inheritance. Before Mustafa's death, Abdullah and Mustafa formed a partnership to which they contributed 118 and 95 kuruş, respectively, to sell Crimean animal products in İstanbul. Mustafa died right after bringing some goods to İstanbul. Now Abdullah requests his share of these goods from Hüseyin. However, Hüseyin denies the existence of a partnership. Abdullah supports his account with witnesses. Finally, the court asks Abdullah to take an oath that he did not sell or donate his share to the decedent Mustafa. Abdullah takes an oath and wins the case.

Tüccâr tâifesinden olup vilâyet-i Anadolu'da [...] Kazâsı'na tâ-bi' [...] Karyesi sükkânından işbu râfi'u'l-kitâb Abdullah Halife ibn Osman nâm kimesne mahfil-i şer'de şer'iki olup mahrûsa-i Galata hâricinde yağ kabbânında ticâret vechi üzre mütemekkin iken vefât iden Bartınlı dimekle şehîr sûhte Mustafa bin Osman bin Abdülmennân'ın terekesine bi'l-emâne vâzı'u'l-yed olup li-ec-li'l-maslaha müteveffâ-yı mezbûrun emr-i vesâyeti kendüye tefvîz olunan Hüseyin Ağa ibn Abdurrahman nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp şer'ikim olup Bartınlı dimekle ma'rûf müteveffâ-yı mezbûr sûhte Mustafa bin Osman bin Abdülmennan'ın huyûtunda ben mâlımdan yüz on sekiz guruş ve merkûm Mustafa doksan beş guruş ihrâc ve meblağeyn-i mezbûre teyn ile diyâr-ı Kırım'da Taman İskelesi'nde otuz bir desti ve bir sığır tulumu ve seksen koyun tulumu ve bir koyun işkenbesi ve revgan-ı sâde ve üç sığır göni iştirâ ve mahmiyye-i İstanbul'a nakl idüp hatta mezbûr Mustafa hâl-i huyûtunda zikr olunan revganın ve gönlerin sermâyeleri olan iki yüz on üç guruşın yüz on sekiz guruşu benim malım olup ve doksan beş guruşu kendi malı olduğu-

nı mahzar-ı şühûdda ikrâr ve işhâd dahi eylemişidi hâlen mezbûr Mustafa bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olmağla emîn-i mezkûr zikr olunan revganın ve gönlerin mecmû'ı müteveffâ-yı mezbûrun malı olup ve beytü'l-mâla âyid olmak za'mıyla ahz ü kabz itmeğin el-ân suâl olunup sâbıku'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden benim hisseme isâbet iden mikdârı bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyücek gıbbe's-suâl emîn cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan revgan-ı sâdenin ve gönlerin mecmû'ını müteveffâ-yı mezbûrun olup olup beytü'l-mâla âyid olmak üzre ahz ü kabzı ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrun ber vech-i muharrer şirketini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyene beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden müteveffâ-yı mezbûrun ehîbbâsından olup Ayasofya-i Kebîr civârında mütemekkinler Monla Ali bin Veli ve Monla Abdullah bin Mustafa ve Osman Efendi bin Mehmed ve Mehmed bin Osman ve diğer Mehmed bin Osman ve Osman bin Musallî nâm kimesneler li-eclî's-şehâde mahfil-i şer'a hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki Bartınlı demekle ma'rûf müteveffâ-yı mezbûr sûhte Mustafa ibn Osman ibn Abdülmennân hâl-i huyûtında hâlen yedimizde kâim-i mevcûd olan işbu otuz bir desti ve bir sığır tulumı ve sekiz koyun tulumı ve bir koyun işkenbesi ve revgan-ı sâde ile üç sığır gönlerinin cem'an sermâyeleri olan iki yüz on üç gurusın doksan beş gurusı benim mâlım olup yüz on sekiz gurusı şerîkim işbu hâzır bi'l-meclis Abdullah Halife'nin malıdır deyü bizim huzûrımızda tâyi'an ikrâr ve bizi istişhâd eylemişidi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup sâbıku'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden hisse-i şâyi'ası müteveffâ-yı mezbûra bey' veya hîbe itmeyüp ve'l-hâsıl zikr olunan revgan-ı sâdeden ve gönler mutâlebesinden müteveffâ-yı mezbûrun taraf-ı şer'iyyeden bir târikle zimmeti berî olmadığına müdde'î-i mezbûra yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ tarîki'l-vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmeğin mücebince sâbıku'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden müdde'î-i mezbûrun hisse-i şer'iyyesi kendiye def' ve teslîme emîn-i mezbûra tenbîh birle mâ

[vaka‘a] bi’t-taleb ketb olundı fî gurrei Zilka‘deti’s-şerîfe sene 1100

Şühûd

Abdülbâki Efendi ibn Sefer, Mustafa bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Ali, Ahmed Efendi bin Mehmed, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, es-Seyyid Ali Çelebi ibn İbrahim ve gayruhum.

534 - 1689 (1100) Galata 145: 69b/2 Dava / *Adjudication*

Kasımpaşa’da el-Hac Hüsrev Mahallesi halkının avarız vergileri için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Ahmet, Ali’den davacı olur. Ahmet, Ali’ye vakıf malından verdiği 23,5 kuruş ile faizi olan bir yıllık 3,5 kuruşu ister. Mahkeme Ali’ye görüşünü sorar. Ali, bu parayı ve faizini bir arkadaşı için aldığını söyler. Mahkeme, “vekil borç aldığı zaman kendisi için almış gibi kabul edilir” kuralını belirterek Ali’ye, vakıf mütevellisine olan borcunu faiziyle birlikte ödemesini söyler.

Ahmet, the mutawalli of the money endowed to the payment of the extraordinary tax (avarız) of el-Hac Hüsrev neighborhood in Kasımpaşa, sues Ali. Ahmet asks for the 23.5 kuruş he had lent to Ali from the waqf funds, plus the 3.5 kuruş interest that accrued over one year. Questioned by the court, Ali states that he borrowed the money and interest for a friend. Citing the law that “when a legal agent borrows money it is regarded as his own debt,” the court instructs Ali to pay his debt to the mutawalli.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından mahmiyye-i Kasımpaşa’da el-Hâc Hüsrev Mahallesi ahâlîsinin hâne avârızları için mevkûfe nü-kûd-ı müteferrikanın bi’l-fi’l mütevellîsi olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed Çelebi ibn Mustafa nam kimesne mahfil-i şer‘de Ali Çelebi ibn Mustafa nam kimesne mahzarında bi’t-tevliye üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Ali’ye mâl-ı vakf-ı mezbûr yirmi üç buçuk guruş idâne ve teslîm eylediğim cihetle hâ-

len asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûr yirmi üç buçuk guruş ile bir senede üzerine ber nehc-i şer'î devr ve ilzâm olunmuş ribhı olan üç buçuk guruş mezbûrdan taleb eylerim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ali cevâbında fi'l-vâki' mütevellî-i mezbûr yedinden mâl-ı vakf-ı mezbûrdan yirmi üç buçuk istidâne ve kabz eylediğini ve bir senede üzerine ber-nehc-i şer'î ilzâm-ı ribh olunduğunu ikrâr ve lâkin ben meblağ-ı mezbûrî gâyibi ani'l-meclis [boş] nam kimesne için istidâne ve kabz eylemişidim deyü edâdan imtinâ' izhâr idicek [...6 satır Arapça] deyü tenkîs olunmağın mücebiyle meblağeyn-i mezbûreteyn yirmi yedi guruş mütevellî-i mezbûra edâ ve teslîme mezbûr Ali Çelebi'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Mehmed Çelebi ibn Receb, Mehmed Çelebi ibn [boş], Ahmed Beşe ibn Mustafa.

535 - 1689 (1100) Galata 145: 74b/2 Dava / *Adjudication*

Voyvoda Mustafa Ağa'nın vekili İbrahim, Papaki karşısında mahkemeye çıkar. Papaki'ye ölen kocası Dimitri'den bir bağ ile evin miras kaldığını belirten İbrahim, bu bağ ve evin dörtte birinin Papaki'ye, dörtte üçünün de vakfa düştüğünü öne sürer. Dolayısıyla İbrahim vakfa düşen bu hissenin Papaki'den alınmasını ister. Mahkeme Papaki'ye görüşünü sorar. Papaki, söz konusu ev ile bağı daha önce İstinye Mahkemesi'nde kocası Dimitri'den 300 kuruş satın aldığını söyler. Bu işlemten sonra Papaki, Dimitri'ye ödemesi gereken 300 kuruşun 150 kuruşunu Dimitri'deki alacağı olan 150 kuruşla takas etmiştir. Dimitri kalan 150 kuruş alacağından vazgeçerek bu parayı Papaki'ye hibe etmiştir. Papaki mahkemeye söyledikleri doğrultusunda bir de hüccet sunar. İbrahim, sunulan belgenin doğruluğunu reddeder. Bunun üzerine Papaki, hüccette isimleri yazılı şahitleri mahkemeye çağırır. Şahitler belgenin doğruluğuna şahitlik yaparlar. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu eve karışmaması konusunda davacı tarafı uyarır.

İbrahim, the legal agent of the vaivode Mustafa Ağa, sues Papaki about a house and a vineyard. According to İbrahim, the house and vineyard belonged to Papaki's late husband Dimitri, after whose death the vineyard and a quarter-share of the house fell to Papaki, and three-quarters of the house fell to the waqf. Now İbrahim wants from Papaki three quarters of house. The court asks Papaki's opinion. Papaki states that she bought the house and the vineyard from her husband for 300 kuruş through a transaction registered by the İstinye Court. She then counted 150 kuruş of the 300 kuruş toward her husband's debt to her. Dimitri donated to her the remaining 150 kuruş. Papaki also presents the hujjet regarding the sale. İbrahim claims that the document is inauthentic. Papaki brings the witnesses mentioned in the hujjet and proves its validity. The court instructs İbrahim not to interfere with the house or the vineyard.

Mahrûsa-i Galata'da bi'l-fi'l voyvoda olan fahrû'l-emâcid ve'l-akrân Mustafa Ağa'nın âdemîsi ve tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan İbrahim Bey ibn Mustafa meclis-i şer'de zikirleri câ'î menzil ve bağa mülkiyet üzre vâzi'ü'l-yed olan işbu bâ-ısetü'l-vesîka Papaki bint-i Belâş nam Nasrâniye muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine davâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre muzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tâbi Yeniköy nam karyede vâki bir taraftan Vasili veresesı ve bir tarafı Yamandi nâm zimmî ve bir taraftan Ligor nâm zimmî mülki ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb oda ve sofa ve altında mahzeni ve kenîfi müşte-mil mülk menzil ile yine karye-i mezbûre bağları mülâkında vâki bir taraftan Acı Franko bağı ve bir taraftan Meşekrot bağı ve bir taraftan Manolaki oğlu ve bir taraftan Asyandoli bağı ile mahdûd bir kıt'a mülk bağ mezbûre Papaki'nin zevci olup bundan esbak bilâ-veled hâlik olan Dimitri veled-i Rizo nâm zimmînin mülki olup ba'de helâkihi ol menzil ve bağın rub'ı mezbûreye selâse-i erbâ'î cânib-i vakfa âyid olmuş iken mezbûre Papaki ol menzil ve bağın cümlesine bilâ-vech-i şer'î mezbûre nâ-hakk vaz'-ı yed ider suâl olunup ol menzil ve bağın selâse-i erbâ'ından mezbûre Papa-

ki'nin kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûre Papaki cevâbında fi'l-vâki menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile ol bağı mukaddemâ zevci olup hâlik olan merkûm Dimitri'nin ber-minvâl-i muharrer mülki olduğunu ikrâr ve i'tiraf idüp ve lâkin zevci hâlik-i mezbûr Dimitri hâl-i huyûtında bin doksan üç senesi Şabanü'l-mu'azzamının onuncı günü İstinye Mahkemesi'nde nâibü's-şer'î'l-hatîr olan Mustafa Efendi ibn Halil huzûrunda ol menzil ve bağı safka-i vâhide ile tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bana üç yüz guruşa bey' ve teslîm ben dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve kabz eylediğimden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrdan yüz elli gurusını zimmetinde bana deyni olan ol mikdâr guruşa takâs ben dahi mukâsa ve kabûl eylediğimde meblağ-ı bâkî-i merkûm yüz elli gurusı dahi ber-vech-i muharrer hîbe-i şer'iyye ile bana hîbe eyleyüp ben dahi meclis-i hîbeye irtihâb ve kabûl eylediğimi nâtik nâib-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi hatt ve hatemini muhtevî yedime işbu hüccet-i şer'iyyeyi virmişdir deyü bir kıt'a hüccet ibrâz eylediğinde gibbe's-suâl vekîl-i merkûm İbrahim Bey mazmûnı hüccet-i mezkûreyi bi'l-küllîye inkâr itmeğin mezbûre Papaki'den müdde'âsını mübeyyene beyyine taleb olundıkda zikr olunan Yeniköy ahâlîsinden olup zeyl-i hüccette isimleri rakîm olunan udûl-i müslimînden İmam es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Mehmed ve el-Hâc Receb bin Ahmed ve Ali Çelebi ibn Murtaza ve Katib Musa Efendi ibn Ahmed nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istîşhâd fi'l-hakîka mezbûre Papaki'nin mukaddemâ zevci olup hâlik olan Dimitri veled-i Rizo nâm zimmî hâl-i sıhhatinde bin doksan üç senesi Şabanü'l-mu'azzamının onuncı günü zikr olunan İstinye Mahkemesi'nde nâibü's-şer' olan nâib-i mûmâ-ileyh olan Mustafa Efendi huzûrunda bâlâda hudûdları şer' olunan menzil-i mezkûr ile bağı mezbûr mezbûre Papaki'ye safka-i vâhide ile tarafeynden îcâb ve kabûlî hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile üç yüz guruşa bey' ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı merkûmdan yüz elli gurusını mezbûreye zimmetinde deyni olan ol mikdâr gurusı deyne takâs ol dahi mukâsa ve kabûl eyledikten sonra meb-

lağ-ı bâkî-i mezbûr yüz elli guruşı dahi zevcesi mezbûre Papaki'ye hîbe-i şer'iyye ile hîbe eyleyüp ol dahi ber vech-i muharrer hîbede ittihâb ve kabûl eyledüğün nâlık işbu hüccet-i mu'tebere-i mezkûreyi nâib-i mûmâ-ileyh tahrîr eyledi biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet mazmûn-ı hüccet-i mezkûreyi muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mücebince ba'de'l-hükm vekîl-i merkûm İbrahim Bey'in ol menzil ve bağdan kasr-ı yedine ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-vevmi'l-hâmis 'aşer min Zilka'deti's-şerife sene 1100

Şühûd

Ali Kapudan ibn Mustafa, Osman Çelebi ibn Mehmed, İmam-zâde Mustafa, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, Ahmed Efendi ibn Mehmed, Ahmed Çelebi ibn Mustafa, Ahmed Beşe bin Bölük.

536 - 1689 (1100) Galata 145: 75a/1 Dava / *Adjudication*

Tophane ve Kasımpaşa'daki kimi baharatçılar (attarlar) mahkemeye gelirler. Lonca üyeleri, her yıl ödemek zorunda oldukları tekalif-i sultaniye vergisini, kethüdaları olan Mehmet'in normalden fazla topladığı gerekçesiyle Mehmet'i kethüdalık görevinden uzaklaştırmak isterler. Mahkeme, yaptığı keşif sonucunda ve davalı Mehmet'in itirafını da göz önünde bulundurarak, Mehmet'i görevinden uzaklaştırır.

A group of spice traders (attar) in Tophane and Kasımpaşa go to court. Guild members accuse their steward (kethüda) Mehmet of overcollecting the imperial tax (tekalif-i sultaniye) that they are obliged to pay annually. They want Mehmet to be recalled. Following an investigation and considering Mehmet's confession, the court fires Mehmet from his job.

Mahrûsa-i Galata ve tevâbi'i olan kasaba-i Tophâne'de ve kasaba-i Kasımpaşa'da sâkin olan attâr tâifesinden işbu ashâbü'l-kitâb İsmail Çelebi ibn Hasan ve el-Hâc İbrahim bin el-Hâc Hüseyin ve

İbrahim Beşe ibn İbrahim ve el-Hâc Mustafa ibn Abdullah ve İvaz Beşe ibn Abdullah ve Mahmud Beşe ibn Mehmed ve Hüseyin ibn Hasan ve Mustafa bin Hüseyin ve Mustafa bin Mehmed ve Ahmed Çelebi ibn Şaban ve Ahmed Çelebi ibn Halil ve Ali Bey ibn Derviş ve Nasuh Beşe ibn Abdullah ve el-Hâc Hüseyin bin Abdi nam kimesneler ve sâirleri mahfil-i şer‘de kethüdâları olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Mehmed nam kimesne mahzarında her biri üzerine takrîr-i davâ idüp mezbûr Mehmed Çelebi mukaddemâ cümlemizin ihtiyârları ve ma‘rifet-i şer‘le tâife-i mezbûre üzerlerine kethüdâ nasb ve ta‘yîn olunmuşidi lâkin mezbûr Mehmed Çelebi be-her sene vârid olan tekâlif-i sultâniyeyi cem‘ eyledikde tâife-i mezbûreden taraf-ı mîrîden matlûb olan malından ziyâde akçe cem‘ itmekle tâife-i mezbûreye zulm ve cevr üzre olduğu zâhir ve muhakkak ve mukarrer olmağın el-ân yine cümlemizin re‘yleri ve talepleri ve ma‘rifet-i şer‘i şerîf ile mezbûr Mehmed kethüdâlıktan ihrâc olunup ba‘de’l-yevm tâife-i mezbûrenin umûr ve masâlihine müdâhale itmemek üzre taraf-ı şer‘den mezbûra tenbîh olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gibbe’l-istikşâf ve akîbü’l-ikrâr mûcebiyle hâkim-i mevkî-i e‘ale’l-kitâb dahi mezbûr Mehmed Çelebi’yi tâife-i mezbûre talepleriyle kethüdâlıktan ba‘de’l-ihrâc min ba‘d tâife-i mezbûrenin umûr ve mesâlihine müdâhale itmemek üzre mezkûr Mehmed Çelebi’ye tenbîh olunup mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi ‘aşer min Zilka‘deti’ş-şerîfe sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe ibn ser-bölük, Hamza Beşe ibn Abdülgani, İsmail Çelebi ibn muhzır, Mustafa Çelebi ibn şeyh.

537 - 1689 (1100) Galata 145: 77b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Baharatçı (attar) esnafı, kendilerinden tekâlif-i sultaniye vergisini gereğinden fazla miktarda alan Mehmet’i kethüdâlıktan çıkardıklarını söylerler. Söz konusu esnaf, Mehmet’in yerine Osman’ı yeni kethüda olarak tayin ettiklerini mahkemeye onaylatırlar.

The spice traders (attar) recall their steward (kethüda) Mehmet, who has been overcollecting the imperial tax (tekelif-i sultaniye). They then have the court register that they are appointing Osman as their new steward.

Nefs-i mahrûsa-i Galata ve tevâbi'i olan Kasaba-i Tophâne ve Kasaba-i Kasımpaşa'da sâkinîn olan attâr tâifesinden el-Hâc İbrahim bin Abdullah Ağa ve Hüseyin bin İbrahim ve el-Hâc Mustafa bin Abdullah ve Ivaz Beşe ibn Abdullah ve Mehmed Beşe ibn Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve Mustafa bin Mehmed ve Ahmed Çelebi ibn Şaban ve sairleri mahfil-i şer'-i enverde işbu râfi'ü'l-kitâb İsmail Beşe bin Hasan nam kimesne mahzarında her biri takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ cümlemizin ihtiyârları ve ma'rifet-i şer'le işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Mehmed nam kimesne tâife-i mezbûre üzerlerine kethüdâ nasb ve tayin olunmuşidi lâkin mezbûr Mehmed be-her sene vârid olan tekâlif-i sultâniyeyi cem' ve tahsîl eyledikde tâife-i mezbûreden taraf-ı mîrîden matlûb olan mâldan ziyâde akçeyi almağın tâife-i mezbûreye zulm ve cevr üzre olduğu zâhir ve mukarrer olmağın el-ân yine cümlemizin re'yleriyle ve talebleriyle ve ma'rifet-i şer'le mezbûr Mehmed Çelebi kethüdâlıktan ihrâc olunup ve yerine her vechile müstakîm ve dindâr ve cümlemizin muhtârı olan mezkûr İsmail tâife-i mezbûre üzerlerine kethüdâ nasb ve ihtiyâr olunup kezâlik muhtârlarımız işbu hâzır bi'l-meclis Osman ibn Abdülehad nam kimesne dahi yine tâife-i mezbûre üzerlerine yiğitbaşı nasb olundu didikde yiğitbaşılığı kabûl ve hidemât-ı lâzimesini kemâ yenbağî ikâmete müte'ahhid olmağın mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe [bin] Mustafa, Hamza bin Abdullah, İsmali ibn Abdi, Cafer bin [boş].

538 - 1689 (1100) Galata 145: 79b/1 Tescil işlemi / Registration

Galata ve civarındaki Ermeni cemaatlerinden bir grup insan mahkemeye gelerek, sürsat vergisini toplaması için Kirkor'u cema-

at başına getirdiklerini belirtirler. Kirkor, sürsat vergisini eline verilen deftere göre cemaatten toplayacaktır.

Some men from the Armenian community living in Galata and its vicinity go the court to report that they have appointed Kirkor as the head of their community to collect the extraordinary (sürsat) tax. Kirkor will collect the tax from the community according to the book given to him.

Mahrûsa-i Galata ve tevâbi'inde sâkinîn olan Ermeni tâifesi-den işbu ashâbü'r-rakîm nefsi Galata'da Bereketzâde Mahallesi cemâ'atından Papa Ariton veled-i Hacak ve Kirkor veled-i Serkiz

18. yüzyıla ait bir Ermeni tüccar portresi.

An eighteenth-century portrait of an Ottoman Armenian merchant.

ve Kalos veled-i Karabed Usta Simadik ve Kirkor veled-i Taroş ve diğer Kirkor veled-i Takodir ve Aşçı Filbos ve Sultan Bayezid Mahallesi cemâ'atından Papa Makroviç veled-i Azavo ve Camcı Filbos veled-i Karabed ve Agob ve Simadin veled-i Haçok ve Alemye veled-i Ohan ve Arkil veled-i Nizadir ve Amolnos veled-i Avasib ve Abraham veled-i Hakis ve Mardiros veled-i Behat ve Aleksan veled-i Nizadir ve mahrûsa-i mezbûre hâricinde Beyoğlu nâm mevzi' cemâ'atından Papaz Karya veled-i Filbos ve Ofsan veled-i Filbos ve İstandirir [?] veled-i Kadez ve Şahin veled-i Avanos ve Avanos veled-i Hümez ve Lilye veled-i Avanos ve Santemarka nâm mevzi' cemâ'atından Papa Andon veled-i Dorbos ve Sa'atçı Diyozik veled-i Nahtek ve [...] veled-i Dilencan ve Şahin veled-i Vartan ve Nados veled-i Virerhalan ve Haçok veled-i Yarom ve Vartiyon veled-i Kirkor ve Serkiz veled-i Tatoz ve Kirkor veled-i Azmandin ve Yoros veled-i Yağdas ve Kasbar veled-i Serkiz ve kasaba-i Kasımpaşa'da mütemekkîn olan cemâ'atden Papa Avanos veled-i Tanoz ve Karagöz veled-i Merat ve Abrik veled-i Norsiz ve Mosis veled-i Sahan ve Bedros veled-i Kiragos ve Haçak veled-i Kadez ve Arakil veled-i Simagon nâm Ermeniler mahfil-i şer'de her biri takrîr-i kelâm idüp işbu bin yüz senesinde vârid olan nefir-i 'âmm bedeliyyesi mâlî cemâ'at-i mezkûre erbâbı beynlerinde yüz guruşluk malı olan her bir Ermeni olan Ermeniyân altışar guruş tahsîl olunmak üzere tevzî' ve taksîm olunmak ile hâlen bin yüz bir senesine mahsûb olmak üzere matlûb olan bedel-i sürsât malı ve ba'de'l-yevm vârid ve nâzil olacak avâriz ve [...] kürek ve kürekci bedelleri mâlî dahi nefir-i 'âmm bedeliyyesi mâlî defteri mücebince tevzî' ve taksîm olunup ve tekâlif-i mezbûre kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince cemâ'atbaşı olan Ermeni yediyle cem' ve tahsîl oluna gelmişken ba'de'l-yevm dahi yine cemâ'atbaşı olan Ermeni yediyle ile cem' ve tahsîl olunmak üzere cümlemiz kavl ve vifâk ve 'ahde müte'allik ictimâ' ve ittihâd ve ittifâk eylediğimizden sonra zikr olunan sürsât malını hissesi yüz guruş başına iken guruş alınmak üzere beynimizde tevzî' ve defter eyleyüp ve defterini hâlen cemâ'at başımız olan Kirkor veled-i Asvador yedine def'aten şürûh eyledik kavl vechi üzere ki eğer merkûm Kirkor cümlemizin muhtârı olup yedine def'

eylediğimiz defter mücebince bedel-i sürsât malını hâcet-i mezkûre erbâbından cem' ve tahsîl iderse fihâ-[...] mezkûr Kirkor cemâ'atbaşılıktan ihrâc olunup yerine üslûb-ı mezkûr üzre cem' ve tahsile kâdir bir kimesne cemâ'atbaşı ta'yîn oluna didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâcid Mehmed Ağa kethüdâ hazret, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mustafa Çelebi ibn Ali ve Abdülbaki Çelebi, Ahmed Çelebi bin [silik], Mehmed Efendi bin Ahmed, es-Seyyid Ali Çelebi bin [...] ve gayruhum.

539 - 1689 (1100) Galata 145: 82a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Beşiktaş'taki kadifeciler esnafından bazı kişiler Mehmet ile birlikte mahkemeye gelirler. Mehmet dört yıldır esnafın sürsat vergisini toplamaya görevlidir. Mehmet, bu süre içerisinde kendi cebinden 76 kuruş ödediğini belirterek esnafın bu masrafını karşılmasını ister. Esnaf ise bu parayı ödemeyi reddeder. Aracıların yardımıyla taraflar 30 kuruşta anlaşarak sulh yaparlar. Şimdi taraflar mahkemede bu sulhu tescil ettirirler.

A group of velvet tradesmen from Beşiktaş go to court with Mehmet. For the last four years, Mehmet has been assigned to collect the sürsat tax (compulsory deduction) from the tradesmen. Mehmet claims that within this period he paid 76 kuruş out of his pocket on behalf of these tradesmen. Now he wants the velvet tradesmen to reimburse him. However, the tradesmen refuse to pay the sum. Upon mediation, the parties agree on a reimbursement of 30 kuruş. The court registers this amicable settlement.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Beşiktaş'da kadifeciler hirfeti ahâlîsinden el-Hâc Mehmed bin Yusuf nam ve el-Hâc Hüseyin bin Mustafa ve el-Hâc Mehmed bin İbrahim ve Abdullah

Çelebi ibn Yusuf ve Mustafa bin Abdullah ve İbrahim Çelebi bin el-Hâc Mustafa ve Ali bin Ali ve sâirleri bâ-cem‘ihim meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzîme yine tâife-i mezbûreden işbu râfi‘ü’l-vesîka Mehmed bin Ali nam kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed bundan akdem ben sizin emriniz ile üzerinize edâsı lâzım gelen ordu ve sûrsâtınız mukâbelesinde bin doksan altı senesinden târih-i kitâba gelince cem‘a memûr olan malımdan bi‘d-defe‘ât yetmiş altı guruş ve üç rub‘ guruş edâ ve teslîm eyledim deyü meblağ-ı mezbûrı bizden taleb ve davâ eylediğinde biz dahi ba‘de’l-inkâr beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki‘ olmuş idi el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp meblağ-ı mezbûrdan bizi merkûm Mehmed Çelebi ile otuz kıt‘a esedî guruş üzerine sulh eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûrı ber vech-i muharrer kabûl ve bedel-i sulh-i mezbûr otuz guruş mezbûr Mehmed zimmetimizde lâzımü’l-edâ deynimizdir didiklerinde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’t-tâsi ve’l-‘işrîn min şehri Zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene mi’e ve elf Şühûd

Fahrü’l-emâcid Mehmed Ağa kethüdâ-yı efendi, İbrahim Efendi ibn nâyib, Hüseyin Beşe çukadâr, İbrahim Beşe ibn Hasan.

540 - 1689 (1100) Galata 145: 90b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Hamide’nin kira ile elinde olan bir dükkânı vardır. Hamide bu dükkânı Ahmet’e kiralamıştır. Ancak Ahmet kayıplara karıştığından, dükkân kilitli olarak durmaktadır. Oturakçı olarak görevli olan Kayyim Mehmet, Hamide ile mahkemeye gelir. Hamide, mahkemeye dükkânın açılıp içindeki eşyaların satılarak parasının Ahmet için saklanması belirten bir ferman gösterir. Sonuç olarak, Kayyim Mehmet’in de isteği üzerine dükkân açılır ve içindeki eşyaların satış listesi çıkarılır.

Hamide rents a store. Then Ahmet rents the store from Hamide. Ahmet disappears while the store remains locked. Oturakçı

Kayyim Mehmet, who is employed as a dealer in ready-made goods, comes to court with Hamide. Hamide presents the court an imperial decree ordering the store to be unlocked, the equipment inside sold, and the proceeds saved for Ahmet. With Kayyim Mehmet's approval, the store is opened and its equipment recorded.

Mahrûsa-i Galata'da vâki Bit Pazarı sûkında oturakcı olan Mehmed Bey ibn Mehmed nam kimesne mahfil-i şer' de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp işbu hâzıra-i bi'l-meclis Hâmide bint-i Ramazan nam hatunun sûk-ı mezkûrda vâki' icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile taht-ı tasarrufında olan dükkânın müste'ciri olan kul oğlanı Ahmed nam kimesne bundan akdem firâr ve gaybet itmekle dükkân-ı mezkûrda gâib-i mezbûrın mevcûd bulunan eşyasını tahrîr ve dükkân-ı mezkûr mezbûre Hamide'ye teslim ve eşyâ-i mezkûreyi bir emîn yere vaz' olunması bâbında mezkûre Hamide yediyle fermân-ı şerîf ibrâz itmekle kıbel-i şer'den mevlânâ Ahmed Efendi bin Mehmed irsâl olunup ol dahi dükkân-ı mezkûrın üzerine varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında dükkân-ı mezkûrın aklını feth ve gâib-i mezbûrın mevcûd bulunan eşyâsı tahrîr olunup ve eşyâ-i mezbûreyi telef olmakdan sıyânete ma'rifet-i şer'le bey' eyleyüp semenini gâib-i mezbûrın zuhûrına değin hıfz etmek için kıbel-i şer'den ben kayyim nasb olunmuşidim hâlen eşyâ-i mezbûre ber-vech-i muharrer ma'rifet-i şer'-i şerîf ile bey' olunmağıçün tahrîr ve defter olunmak matlûbumdur didikde gâib-i mezbûrın kayyim-i mezkûr talebiyle bey' olunan eşyâsı defteridir ki vech-i âtî üzre zikr olunur tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Zilhiccet-i ş-şerîfe sene 1100

Köhne kaş yasdık kıymet 91, gılağ yasdık kıymet 81, def'a yasdık kıymet 81, köhne ihrâm 1 kıymet 83, köhne yemenî yorgan kıymet 70, köhne yan kecesi 1 kıymet 50, köhne orta kecesi kıymet 184, def'aten köhne orta kecesi kıymet 185, kara kılıc 2 kıymet 185, demür iskemle 1 kıymet 36, köhne yemenî kürek 1 kıymet 23, köhne zebûn 1 kıymet 45, köhne kuzı kürek 1 kıymet 41, köhne serpûş kıymet 30, köhne ağac sandık 1 kıymet 74, akça tah-ta ma'a [...] 1 kıymet 15, [...] ma'a ağaç sandık 1 kıymet 33, ağaç

iskele 1 kıymet 10, ağaç sandık 1 kıymet 81, deri safra 1 kıymet 40, köhne cizme 1 kıymet 21, beş tahta 1 kıymet 17, boş zenbil ma'a hırdavât 2 kıymet 5, mangır [?] fincan 3 kıymet 10,

yekûn cem'an 1602

minhâ harc-ı mahkeme 50, kalemiye 30, dellâliye 25, hüddâmiye 10, ihzâriye 10

sahhü'l-bâkî 1437

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn Mehmed, Mehmed Ağa bin Musa, Mehmed Çelebi ibn Abdullah, Ali bin Mehmed, el-Hâc Hasan bin Ali.

541 - 1689 (1101) Galata 145: 94b/3 Dava / Adjudication

Üsküdar'ın Bergos köyü halkının cizye vergilerini toplamakla yükümlü olan Petro, Yanaki'den davacı olur. Petro, Yanaki'nin köylerinden olduğunu ve bu yıl ödemekle yükümlü olduğu 2,5 kuruş cizye vergisini ödemediğini söyler. Mahkeme, Yanaki'ye görüşünü sorar. Yanaki, eskiden Bergos köyünden olduğunu fakat üç yıldır köyle ilişkisini kesmiş olduğunu ve artık Galata'da yaşadığını söyler. Bu nedenle Yanaki, cizye ve ispençe vergisini Sultan Ahmed Han Vakfı Camisi için Galata Voyvodası'na ödemekle yükümlüdür. Yanaki, savunmasını destekleyen hatt-ı hümayun ve emr-i şerif belgelerini de mahkemeye sunar. Mahkeme, belgeleri inceler ve ardından Petro'ya davasından vazgeçmesini söyler.

Petro, the legal agent of the residents of Bergos village of Üsküdar, who is in charge of collecting their capitation tax (cizye), goes to court against Yanaki. Petro states that Yanaki is a resident of the village and failed to pay his 2.5 kuruş capitation tax. The court asks Yanaki for his opinion. Yanaki states that until three years ago he was a resident of the Bergos village. Since then, he adds, he has been residing in Galata. Hence, Yanaki is liable to pay his capitation and ispençe taxes to the Galata vaivode for the mosque of Sultan Ahmed Han Waqf. Yanaki supports his defense by presenting

to the court a Sultanic order and imperial decree (hatt-ı hümayun). Examining the documents, the court orders Petro to drop the case.

Medîne-i Üsküdar Kazâsı'na tâbî Bergos nam karye ahâlîsi taraflarından perâkende cizyelerin cem' ve tahsîle vekîl olan Petro veled-i Devec nâm zimmi meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımı't-tevkîrde mahrûsa-i Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin işbu râfî'ü's-sifr Yanaki veled-i Hürmüz nam zimmi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yanaki karye-i mezbûre re'âyâsından olup hâlen bin yüz senesine mahsûb olmak üzre üzerinde edâsı lâzım gelen iki buçuk esedî gurus cizyesin bi'l-vekâle taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider suâl olunup alıvrılması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yanaki cevâbında fi'l-vâki' ben kadîmî karye-i mezbûre re'âyâsından olup lâkin târih-i kitâbdan üç senede mütecâviz karye-i mezbûreden bi'l-küllîye kat'-ı alâka ve mahrûsa-i mezbûre Galata'da sâkin ve müte'ehhil olduğım hasebiyle üzerime edâsı lâzım gelen cizye ve ispençe ve sâir rüsûm-ı rağbetin cümlesine mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrûnleh Sultân Ahmed Han tâbe serâhu hazretlerinin binâ eylediği câmi-i şerîf ve imâret-i âmireleri vakfı için mahrûsa-i Galata voyvodası yediyle olan hatt-ı hümayûn ve emr-i şerîf mücebince imdû edâ iderin didikde vakf-ı [silik] mezbûr hakkında hatt-ı şerîf-i sa'âdet-makrûn ve tevkî-i refî-i şehriyârî ile mümlâ ve tevkî-i emr-i şerîf-i celîli'l-kadre nazar olunup vekîl-i mezbûr muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundıkda mazmûn-ı münîfde etrâfû'n-nâsdan gelüp Galata'da sâkin ve bir sene kâr ü kesb iden re'âyâ her kimin aynı olursa olsun cizye ve ispençe ve sâir rüsûm-ı rağbetlerin vâkf-ı şerîf-i mezbûr için Galata voyvodalarına edâ idüp min ba'd karye-i evveli tarafından [silik] müdâhale olunmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın mezbûr Yanaki mahrûsa-i mezbûrede üç seneden mütecâviz sâkin olduğunı [silik] mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi ibn eş-Şeyh Ali, Abdülbaki Efendi bin Şaban, Ahmed Beşe bin Mustafa, [silik] Cafer bin Hüseyin.

542 - 1689 (1101) Galata 145: 95b/3 Dava / *Adjudication*

İstife’den olup İstanbul’da ölen Yeşo’nun terekesinden 2600 akçeye beytülmal emini Mustafa el koyar. Petro, Yeşo’nun kuzeni (amcasının oğlu) olduğunu ileri sürerek Mustafa’dan davacı olur. Mahkeme, Mustafa’nın vekiline görüşünü sorar. O da terekeye el koyduğunu doğrulamakla birlikte Petro’nun Yeşo’nun varisi olduğunu kabul etmez. Mahkeme Petro’dan savını kanıtlamasını ister. Petro, mahkemeye getirdiği şahitlerle savını destekleyerek davayı kazanır. Davanın sonuçlanmasından sonra, aracılardan yardımıyla Petro, Mustafa ile 1200 akçe üzerine sulh yapar.

Yeşo from İstife dies in İstanbul. The treasury officer (beytülmal emini) Mustafa confiscates Yeşo’s 2600 akçe estate. Petro, claiming to be Yeşo’s cousin, sues Mustafa. The court asks Mustafa for his opinion. Mustafa confirms that he confiscated the estate, but denies that Petro is Yeşo’s legal heir. The court asks Petro for evidence. Supporting his claim through witnesses, he wins the case. At the end of the litigation, mediators come on the scene, prompting Petro to reach an amicable settlement with Mustafa for 1200 akçe.

Fîl’asl vilâyet-i Rumili’nde İstife Kasabası sükkânından olup hâlen mahrûsa-i Galata’da ticâret vechi üzre mütemekkin olan Petro veled-i Yorgaki nâm zimmî meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde mahrûsa-i mezbûrede bi’l-fi’l voyvoda olup mahrûsa-i mezbûre tevâbi’inde vâkî olan beytü’l-mâla ahz ü kabz me’mûrî olan fahrûl-eşbâh el-Hâc Mustafa Ağa’nın tarafından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl-i müsecceli olan râfi’-i hâze’l-kitâb İbrahim Bey ibn Musa nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûrede ticâret vechi üzre mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Yeşo veled-i Petro nâm zimmînin babası mezbûr Petro benim babam mezbûr Yorgaki ile li-bebeveyn karındaşlar olup [maskat-ı] re’sleri kasaba-i mezbûre olup hâlik-i mezbûrın ben ‘ammi oğlu olmağla ‘usûbet-i nesebiy-

ye cihetlerinden verâseti bana münhasıra iken müvekkil-i mezkûr zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamak za'mıyla terekesinden iki bin altı yüz akçesini kabz itmişdir hâlen vekîl-i mezbûrdan suâl olunup meblağ-ı mezbûr bana alıvirmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr cevâbında fi'l-vâki' hâlik-i mezbûrın zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla terekesinden [silik] mezbûr el-Hâc Mustafa Ağa vech-i muharrer iki bin altı yüz akçesini ahz ü kabzını ikrâr ve lâkin müdde'î-i mezbûr hâlik-i mezbûrın ber-vech-i meşrûh 'ammi oğlu olduğu ma'lûmum değildir deyücek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda fi'l-asl kasaba-i mezbûreden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Hısnı ebvâbından olup Fener Kapısı kurbünde mütemekkin Kanalo veled-i Aleksi ve mahrûsa-i mezbûrede mütemekkin Sahriye veled-i Nikola nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Petro'nun babası mezbûr Yorgaki ile hâlik-i mezbûr Yeşo'nun babası mezbûr Petro ile li-ebeveyn karındaşlardır babaları ismi Petro ve cedleri ismi Yani ve vâlideleri ismi Elanakote nâm Nasrâniyye ve maskat-ı re'sleri kasaba-i mezbûredir ve hâlik-i mezbûrın verâseti 'usûbet-i nesebiyye cihetinden müdde'î-i mezbûr Petro'ya münhasıradır mezbûrdan gayrı vâris-i âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olmağın mücebince müdde'î-i mezbûrın verâsetine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûrı müdde'î-i mezbûra teslîme müvekkil-i mezbûra tenbîh olundıktan sonra mezbûr Petro meclis-i mezbûrda vekîl-i mezbûr muvâçehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp el-ân edâsıyla tenbîh olunan meblağ-ı mezbûr da'vâsından vesâtat-ı müslimîn ile müvekkil-i mezbûr ile bin iki yüz akçe üzerine sulh olup bedel-i sulh-i mezbûrın vekîl-i mezbûr İbrahim Bey yedinden temâmen ahz ü kabz idüp bâkîsi olan bin dört yüz akçe da'vâsından müvekkil-i mezbûr el-Hâc Mustafa Ağa'nın ve vekîl-i mezbûr İbrahim Bey'in zimmetlerini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-

hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn İsa, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, Mehmed Ağa Çorbacı, Ali Beşe ibn Ivaz, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Ahmed Beşe ibn Mustafa.

543 - 1689 (1101) Galata 145: 96a/1 Dava / *Adjudication*

Galata'da Hısnı Kapısı civarındaki abacı taifesinden bir grup gayrimüslim, kebeci taifesinden olan bir grup gayrimüslim ile mahkemeye gelirler. Davacı taraf olan abacı grubu, kebecilerin kendilerine bağlı olduklarını ve dolayısıyla her yıl ödemekle yükümlü oldukları sürsat ve diğer vergileri kendilerine ödediklerini belirtirler. Ancak kebeciler, abacı grubuna bu seneki sürsat vergisini vermemişlerdir. Mahkeme kebecilere görüşlerini sorar. Kebeciler, vergi konusunda abacılara bağlı olduklarını kabul etmekle birlikte bu sene henüz dükkânlarını açıp satışa başlamadıklarını söylerler. Bunun üzerine mahkeme, bir görevliyi kebecilerin dükkânlarını incelemekle görevlendirir. Görevli, kebecilerin dükkânlarının açık olduğunu ve alışveriş yaptıklarını mahkemeye bildirir. Ardından mahkeme kebecilere, ödemekle yükümlü oldukları sürsat ve diğer vergileri abacı taifesine vermelerini söyler. Sonuç olarak davacı abacılar mahkemeyi kazanırlar.

A group of non-Muslim aba (coarse woolen cloth) makers from the Hısnı Kapısı district of Galata go to court against a group of non-Muslim kebe (short felt jacket) makers. The plaintiffs, aba makers, state that they have been in charge of collecting the extraordinary (avarız) taxes and other taxes of the kebe makers. However, this year the kebe makers have failed to pay their annual compulsory deduction (sürsat). The court asks the kebe makers for their opinion. The kebe makers accept that they are liable to pay their taxes to the aba makers. They add, however, that they have

[illegible]

Galata 145 numaralı sicil defterinde 96a/1 kodlu hüküm.

Facsimile of case 96a/1, Galata court register 145.

not yet opened their stores and resumed their sales. Upon this statement, the court assigns an officer to examine the stores of the kebe makers. The officer reports that the stores of the kebe makers are already in business. On the basis of this report, the court orders the kebe makers to pay their extraordinary taxes and other taxes to the aba makers.

Mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kürkci Kapısı hâricinde
kâin sûkda abacı tâîfesinden işbu ashâbü'r-rakîm tâife-i mezbûre
yiğitbaşısı Preškova veled-i Kostantin ile ihtiyârlarından Lazari ve-

led-i Aleksi ve Nikola veled-i Todori ve Anastas veled-i Kostantin ve Dordoy veled-i Yani ve Penapot veled-i Yandali ve Loiz veled-i Dimitri ve Basya veled-i Katar ve sâirleri mahfil-i şer'de yine mahmiyye-i mezbûrede Balık Pazarı kapısı hâricinde kebeciler tâifesinden Penapot veled-i Yorgi ve Hristo veled-i Yani ve Yafi veled-i Dimo ve Vasil veled-i Dimitri ve İsteryo veled-i Yorgi ve Rizo veled-i Kosta ve Aleksi veled-i Andole ve Duka veled-i Yorgi ve Andriye veled-i Penapot ve Acı Zahri ve Zağralı Dimo ve Yorgi veled-i Duka nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri üzerlerine davâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûrede kâr u kesb üzre olan kebeci tâifesi abacıyan tâifesine yamak olmağla her sene mahrûsa-i mezbûrede vâki olan sürsât ve sâir tekâlîfi tahammüllerine göre bize imdâd ide gelmişler iken bu sene vâki' olan sürsât teklifi ile tâlib olduğumuzda mezbûrûn tâife-i mezbûreden dahi mu'tâdı kadîm üzre tahammüllerine göre imdâd taleb eylediğimizde imtinâ' iderler suâl olunup mu'tâdı kadîm üzre sürsât akçesine imdâd itmelerine tenbîh olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl tâife-i mezbûr cevâblarında fi'l-vâki' biz tâife-i mezbûreye yamak olmağla bu âna gelince vâki' olan sürsât ve sâir tekâlîfi mezbûrlar ile tahammûlümüze göre vire gelmişidik ve lâkin bu sene sürsât teklîf zuhûrundan sonra gelüp el-ân dahi dükkanlarımıza oturup bey' ü şirâyâ mübâşeret eylemedik didiklerinde hakikat-i hâl mütebeyyin olmağičün savb-ı şer'den mevlânâ Mustafa Efendi bin Mehmed irsâl olunup ol dahi tâife-i mezbûrenin dükkanlarına varup tefahhus eyledikde fi'l-hakîka zimmîyûn kebeci tâifesinin dükkanları ve içlerinde kebe bey' idüp kâr ü kesb üzre olduklarını mu'âyene ve müşâhede eyledikde vâki'ü'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Muhzır Süleyman ibn Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve i'lâm itmeğın vâki' olan sürsât ve sâir tekâlîf-i sultânîde yamakları oldukları abacı tâifesine tahammüllerine göre imdâd itmek üzre mezbûrûn kebeci tâifesine tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ mi'e ve elf Şühûd

Abdûlbaki Efendi ibn Yusuf, Mustafa Efendi ibn Şeyh Ali, Mehmed Çelebi ibn Ahmed, Mustafa Çelebi ibn Mehmed.

544 - 1689 (1101) Galata 145: 97a/1 Tescil işlemi / Registration

Asvator, Feyruz Ağa Mahallesi halkının ödemekle yükümlü olduğu avarız vergisini karşılamak için vakfedilmiş paranın mütevellisi olan Hüseyin ile mahkemeye gelir. Asvator evini mütevelliyeye 150 kuruşa göstermelik olarak (istiğlal) satar. Mütevellî Hüseyin, 150 kuruşu vakıf adına Asvator'a verir. Bu işlemin ardından Asvator sattığı evini mütevelliden bir yıllığına 17 kuruşa kiralar. Asvator bu göstermelik işleme oğullarını kefil gösterir.

Asvator goes to court with the mutawalli of funds endowed to finance the extraordinary tax (avarız) obligation of the Feyruz Ağa neighborhood. Asvator sells his house to the mutawalli for 150 kuruş through mortgage (istiğlal). Mutawalli Hüseyin pays 150 kuruş to Asvator on behalf of the waqf. After this transaction, Asvator rents the same house from the mutawalli at 17 kuruş per year. Asvator appoints his sons as sureties for this transaction.

Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin Asvator veled-i Manok nam Ermeni meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde mahrûsa-i mezbûre muzâfâtından kasaba-i Tophâne'de Feyruz Ağa Mahallesi'nin avârızına mevkûfe nûkûdın bi'l-fi'l mütevellîsi olan sâhib-i hâze'l-kitâb Hüseyin Bey ibn Abdullah nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âtî sudûrına değin yedimde mülk ve hakkım olup mahalle-i mezbûre Sultan Bayezid'de vâki bir taraftan Hasan Çavuş mülki ve bir taraftan Agob nam Ermeni mülki ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyût-ı adîdeyi müşte-mil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-mürâfık mütevellî-i mezbûra yüz elli esedî guruşa bi-tarîki'l-istiğlâl bey' ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer cânib-i vakf-ı mezbûr için iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz elli esedî guruş mütevellî-i merkûmın yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğimden sonra menzil-i mahdûd-ı mezkûr ba'de't-tahliye ve't-tekâbüz târih-i kitâbdan bir sene tamâmı-

na on yedi esedî guruşu mütevellî-i merkûm bana îcâr ben dahi ber vech-i muharrer istîcâr ve kabûl eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'sher'î menzil-i mezkûrın derkine ve asl-ı mâl-ı mezbûr ve ücret-i merkûmeye mezbûr Asvator'un sulbî kebîr oğulları ki Kader ve Artin nam Ermeniler tarafından emr ü kabûlî hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olmağın mâ-hüve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehri Muharremi'l-harâm lisene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûd

Osman Efendi ibn el-Hâc Yusuf, Mahmud Çavuş ibn Osman, Süleyman Çavuş ibn Mehmed, el-Hâc Hasan bin Hüseyin, Halid Çelebi ibn Musa Halife, İbrahim Çelebi ibn Musa Halife

545 - 1689 (1101) Galata 145: 99a/3 Tescil işlemi / Registration

Galata çevresindeki ekmekçi (habbaz) taifesinden olan bazı kişiler, uncu taifesinden bir grupta birlikte mahkemeye gelirler. Ekmekçi taifesi, uncu taifesinin kendilerine bağlı olduklarını ileri sürerek, geçen senenin sürsat ve imdadiye vergilerini uncu taifesinden istemişlerdir. Ancak uncu taifesi bu vergileri vermemiştir. Şimdi iki lonca aralarında anlaşmış olup uncu taifesinin vergi için 70 kuruş para vereceğini belirtmesi üzerine, ekmekçi taifesi önceki davalarından vazgeçerek sulh yapmışlardır.

The bakers of Galata go to court with the flour merchants. The bakers claim that the flour merchants are tied to them. On that basis, they want the flour merchants to pay them the previous year's compulsory deduction for (sürsat) and special emergency tax (imdadiye). However, the flour merchants refuse to pay them these taxes. Now, the two guilds reach an amicable settlement. Specifically, the flour merchants agree to pay 70 kuruş as their back taxes, and the bakers drop their case.

Mahmiyye-i Galata tevâbi'inde habbâz tâifesinden Nureddin bin Ramazan nam kimesne ile Arakil veled-i Marat ve Aslan ve-

led-i Avanis ve Kasbar veled-i Timur ve Bağdas veled-i Haçok ve sâirleri bi-esrihim meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde yine mah-miyye-i mezbûre ve tevâbi‘inde has uncıları olan işbu ashâbü’r-ra-kîm el-Hâc Mehmed bin el-Hâc İbrahim ve Mehmed Ağa ibn Ali ve el-Hâc Mustafa bin İbrahim ve Salih Beşe bin Kasım ve el-Hâc Derviş ve sâirleri muvâcehelerinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp tâife-i mezbûre bu âna değin bize yamak olup vâki‘ olan te-kâlîf-i pâdişâhîyi bize edâ iderler iken işbu sene-i mübâreke de vâ-ki olan sürsât ve imdâdiye ve sâir husûs için dahi tâife-i mezbûre-den yüz guruş taleb eylediğimizde münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsa-mât-ı şedîde vâki‘ olmuş idi el-hâletü hâzihî fırıncılar ve yel değir-mencileri ve halkacılar ve sâir tabh eyledikleri tekâlifini bize virüp ve vakıyye ile un bey‘ idenler tekâlifini mezbûrûna virmek üzere mezbûrûn ile her biri yetmiş guruş sulh eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûrî kabûl idüp ve meblağ-ı mezbûr yetmiş guruş mer-kûmûn yedlerinden bi’t-tamâm ahz ü kabz eyledik ba‘de’l-yevm dahi vâki‘ olan tekâlîfi bâlâda zikr olunduğı üzere olmasını beyni-mizde ittifâk ve ahd-i mîsâk eyledik didiklerinde mâ-hüve’l-vâki‘ li-ecli’s-senedi’s-sedîd bi’l-ibtigâ ketb ve tahrîr olundu fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ‘aşer mine’l-Muharremi’l-harâm li-sene ihdâ ve mi’e ve elf

Şühûd

Ahmed Çelebi ibn Mehmed, el-Hâc Mehmed ibn Osman, Hüseyin bin Mehmed, el-Hâc Mustafa bin Mehmed, Hakkı Reis ibn Abdi, İbrahim ibn Hasan, Ahmed Beşe ibn Mustafa, İsmail ibn Abdullah, Cafer ibn Hasan, Hüseyin Beşe ibn Mehmed çukadar.

546 - 1689 (1101) Galata 145: 99b/2 Dava / *Adjudication*

Eski Musul valisi Ahmet Paşa’nın vekili İbrahim, İngiliz tüccarı Lenk’ten davacı olur. İbrahim’in tezine göre, Ahmet Paşa’nın elindeki hazine temessüklerinde yazdığı gibi devlette 25.150 kuruş alacağı vardır. Ahmet Paşa, bu alacağını devletten tahsil etmesi için Lenk’i vekil yapar. Lenk de bu vekâleti kabul ederek söz konusu parayı devletten alır. Paşa, Lenk’in tahsil ettiği parayı muhasebesi-

ni yaparak Lenk'ten alıp kendisine getirmesi için İbrahim'i vekil yapar. İbrahim, Ahmet Paşa'nın bu parayla ilintili mektup ve temessük belgesini de mahkemeye sunar. Bunun üzerine mahkeme Lenk'e danışır. Lenk, Paşa'nın parasını tahsil ettiğini kabul etmekle birlikte İbrahim'in vekâletini kabul etmez. İbrahim ise, şahitler desteğiyle elindeki belgelerin doğruluğunu ve vekâletini kanıtlar. Sonrasında İbrahim ile Lenk söz konusu paranın muhasebesini yaparlar. Lenk'in, Ahmet Paşa için satın aldığı eşyaların bedeli, Paşa'da olan alacağı, devlete ödediği masraflar ve yaptığı bu hizmetin karşılığı olan bedel toplamdan düşülür. Geriye kalan 6700 kuruşu İbrahim Lenk'ten devralır. Son olarak iki taraf mahkemede, birbirleri ile davalarının kalmadığını belirtirler.

İbrahim, the legal agent of Ahmet Paşa, who was the former governor of Mosul, sues Lenk, an English merchant. According to İbrahim, the state owed Ahmet Paşa 25,150 kuruş as noted in promissory notes of the treasury. Ahmet Paşa appoints Lenk as his legal agent to collect the sum from the state. Accepting the position, Lenk collects the money. Then, Ahmet Paşa appoints İbrahim as his legal agent to receive the collected money from Lenk and then bring it to him, following proper accounting. İbrahim presents to the court a letter from Ahmet Paşa and a promissory note. The court asks for Lenk's opinion. Lenk admits that he had collected the money. However, he rejects İbrahim's legal agency. İbrahim proves his agency and the validity of the documents through witnesses. Then, Lenk and İbrahim run the calculations together and deduct the amount of goods that Lenk had bought for Ahmet Paşa, the Paşa's debt to him, fees he paid to the state, and expenses for his service. İbrahim receives the remaining 6,700 kuruş from Lenk. Finally, the parties state in court that they have no further disagreement.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ü terkîmi iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden mevlânâ Yusuf Efendi ibn Abdullah irsâl olunup ol dahi me'zûnen bi-hükm ve't-tahrîr İngiltere tüccârından Lenk veled-i Lenk nam müste'menin mahrûsa-i Galata'da Sultan

Bayezid Mahallesi'nde sâkin olduğu menzile varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî eyledikde sâbıkan Musul Valisi olup hâlen Deryâ-yı Sefid tarafında vâki' Boğaz Hisarı muhâfazasında olan düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham râkib-i huyûlî'l-'izzî ve'l-ikbâl sâhib-i züyûlî'l-mecdi ve'l-iclâl vezîr-i rûşen-zamîr âsaf-nazîr kethüdâ Ahmed Paşa yessera'llâhü mâ-yürîd ve mâ-yeşâ hazretleri taraf-ı bâhirü'sşereflerinden zikrleri âtî hususlara vekâlet iddi'â iden kethüdâları umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'-i mehâmid ve'l-mekârim İbrahim ibn Mahmud meclis-i ma'kûd-ı mezbûra işbu râfi'ü'r-rakîm mezbûr Lenk muvâcehesinde İngiltere ilçisinin baş tercümanlarından Antonaki nam tercüman hâzır olduğu halde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim paşa-yı müşârün-ileyhin yedlerinde olan hazîne temessükleri nâtık olduğu üzere cânib-i mîrîde yirmi beş bin yüz elli gurus hakları olmağla paşâ-yı müşârün-ileyh hazretleri bundan akdem merkûm Lenk'i meblağ-ı mezbûrî tahsîl için ebvâb-ı devlete harcı lâzım gelen mertebe mal dahi harc ve sarfa mezbûra izn virüp ve mukâbelede kendüye lâzım gelen ücretini dahi [...] edâya râzı olmağla mezbûr Lenk dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve meblağ-ı mezbûrî şühûr-ı ma'lûmede cânib-i mîrîden bi't-tamam tahsîl itmeğîn müvekkil-i müşârün-ileyh Ahmed Paşa hazretleri hâlen mezbûr Lenk'in taraf-ı mîrîden bi'l-vekâle ahz ü kabz-eyledüğü meblağ-ı mezkûrun mezbûr ile muhâsebesini rû'yete ve meblağ-ı mezbûrdan ebvâb-ı devlete sarfını ve kendünün ücret-i lâzımesini ve müvekkil-i müşârün-ileyhin mezbûra olan ma'lûmü'l-mikdâr deynini ihrâcdan sonra bâkî kalan malı mezbûr Lenk'den taleb ve davâ ve ahz ü kabza ve kendüye îsâle ve husûs-ı mezbûrdan ve hukûk-ı sâireye mûte'allika âmme-i de'âvîden mezbûrın zimmetini ibrâya yedimde olan mümzâ ve mahtûm mektubı ve temessüki nâtık olduğu üzere beni tarafından vekîl nasb idüp ben dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl eylediğim cihetle hâlen mezbûr Lenk'den suâl olunup cânib-i mîrîden makbûzı olan meblağ-ı mezbûrın benim ile muhâsebesini rû'yete ve ba'de'l-ihrâcât bâkî kalan meblağı bana def' ü teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Lenk cevâbında fi'l-vâki müvekkil-i müşârün-ileyhin ber vech-i muharrer cânib-i mîrîden

bi'l-vekâle yirmi beş bin yüz elli gurusını tahsîl eylediğini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrın ber vech-i muharrer vekâletini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup paşâ-yı müşârûn-ileyhin etbâ'ından Abdülkadir Çelebi ibn el-Hâc Mehmed ve selam ağası Salih Ağa ibn Mehmed ve masraf kâtibi Yusuf Efendi ibn Abdullah ve Hüseyin Ağa ibn Sefer nâm kimesne li-ecli's-şehâde mahfil-i şer'a hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki sâbıkan Musul valisi olup hâlen hisâr-ı mezbûr muhâfazasında olan Kethüda Ahmed Paşa hazretleri mezbûr Lenk'in paşâ-yı müşârûn-ileyh hazretlerinin cânib-i mîrîden olup bi'l-vekâle kabz eylediği meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin yüz elli gurusu muhâsebesini mezbûr ile rû'yete ve meblağ-ı mezbûrdan ebvâb-ı devlete sarfını ve kendünün ücret-i lâzimesini ve müvekkil-i müşârûn-ileyhin mezbûra olan ma'lûmü'l-mikdâr deynini ihrâca ve ba'de'l-ihrâcü'l-musaddak bâkî kalan malı mezbûr Lenk'den taleb ve da'vâya ve ahz ü kabza ve kendüye îsâle ve husûs-ı mezbûra ve hukûk-ı sâireye müte'allika âmme-i de'âvîden mezbûr Lenk zimmetini ibrâya yedine def' eylediği müzmâ ve mahtûm mektubı ve temessüki nâtik olduğu üzere bizim huzûrımızda kethüdâ-yı mûmâ-ileyh İbrahim Ağa tarafından vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyleyüp ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezbûrı kabûl eylemişdi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mücebiyle vekîl-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa'nın vekâletine hükm olunup ve vekîl-i merkûm ile husûs-ı mezbûrın muhâsebesini rû'yete ve ba'de kül-lî'l-hesâb bâkî kalan malı vekîl-i mezbûra def' ve teslîme Lenk'e tenbîh olunduktan sonra yine vekîl-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa meclis-i mezbûrda mezbûr Lenk muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlen mezbûr Lenk ile vekâlet-i mahkiyem hasibiyle meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin yüz elli gurusun muhâsebesini gördüğimde mezbûr Lenk yedinden mukaddemâ müvekkil-i müşârûn-ileyh için iştirâ ve kabz olunan elvân-ı mütenevvî'a-i ma'lûmü'l-mikdâr londerine [?] çuka ahz ü kabz olunan ma'lûmü'l-mikdâr akçe ve hâlen yine mezbûr yedinden müvekkil-i müşârûn-ileyh için iştirâ ve kabz olunan ma'lûmü'l-mikdâr elvân-ı mütenev-

vi'a londerine [?] çuka ve müvekkil-i müşârün-ileyhin mezbûra olan ma'lûmü'l-mikdâr deyni ve ebvâb-ı devlete masrûfı ve ücret-i lâzimesi min haysi'l-mecmû' on sekiz bin dört yüz elli guruşa bâliğ olup ve meblağ-ı mezbûr on sekiz bin dört yüz elli guruş bâkî kalmağın hâlen vekâlet-i meşrûham hasebiyle meblağ-ı bâkî-i mezbûr altı bin yedi yüz guruşu ve müvekkil-i müşârün-ileyhin mezbûr yedinde olan rihân-ı ma'lûmesini mezbûr Lenk yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ü kabz eylediğimden sonra zikr olunan husûsların küllisine ve müvekkil-i müşârün-ileyhin târih-i kitâba gelince mezbûr ile beynlerinde cereyân iden hukûk-ı sâiresine müte'allik âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamadan mezbûr Lenk'in zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm müvekkil-i müşârün-ileyhin mezbûr Lenk ile vec-hen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb davâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mezbûr Lenk dahi meclis-i mezbûrda vekîl-i mûmâ-ileyh İbrahim Ağa ile müvekkil-i müşârün-ileyhin mahmiyye-i İstanbul'da ve kethüdâsı olan Hasan Ağa mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ben dahi zikr olunan husûslara ve târih-i kitâba gelince müvekkil-i müşârün-ileyh paşa hazretleriyle ve vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa ve mezbûr Hasan Ağa ile bey-nimizde cereyân iden hukûka müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâlebe ve eymân ve muhâsamadan paşa-yı müşârün-ileyh hazretlerinin ve vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa'nın ve mezbûr Hasan Ağa'nın zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-niza'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm mezbûrûn ile bi-vechin mine'l-vücûh ve bi-sebebin mine'l-esbâb davâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î vâkî'ü'l-hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an ba's olunan çukadar Ali Beşe ibn İsmail ve muhzır Cafer bin Hasan ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve i'lâm itmeğin mâhüve'l-vâkî' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûd

el-Hâc Abdülkadir bin el-Hâc Mehmed, Yusuf Efendi ibn Abdullah, Hüseyin Ağa ibn Sefer, Ömer Çelebi ibn Abdülmümin, Hüseyin Çelebi ibn Abdullah, el-Hâc Hüseyin bin Salih, Ali Beşe ibn İsmail.

547 - 1689 (1101) Galata 145: 103b/3 Dava / *Adjudication*

Pazarcı esnafı, bakkal esnafından olup aynı zamanda bakkal esnafının vekili Mihal'den davacı olur. Pazarcı esnafı, bazı vergilerin toplanmasında adı geçen her iki esnaf grubunun yetkili olduğunu belirterek bu iki esnaf grubunun geçmişte toplanan vergiyi aralarında bölüştüklerini ve bu konuda ellerinde hüccet bulunduğunu iddia ederler. Şimdi pazarcı esnafı, bakkal esnafı vergiyi tek başlarına topladığı için şikâyetçidir. Bakkal esnafı, bu iddiaları reddeder. Ancak sonuçta mahkeme bakkal esnafının uyarılmasına karar verir.

The bazaar salesmen sue grocer Mihal, who is also the legal agent of the grocers. The bazaar salesmen argue that the two groups of tradesmen are jointly responsible for the collection of certain taxes. They claim that both groups have shared the collected tax and that they have a hujjet to prove this. The bazaar salesmen complain that the grocers have taken to collecting the taxes on their own. The grocers deny that they have excluded the bazaar salesmen. Nevertheless, the court decides to warn the grocers.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophâne ve tevâbi'inde sâkin olan bâzârcı tâifesi ihtiyârlarından işbu ashâbü'l-kitâb Mahmud Beşe ibn Mustafa ve Musalli Beşe ibn Hüseyin ve İbrahim bin Musa ve Hasan Çelebi ibn Hüseyin ve el-Hâc Ali ibn Mehmed ve Süleyman ibn İbrahim ve İbrahim bin Mustafa ve Musa bin Receb nâm kimesne ve sâirleri mahfil-i şer'de kasaba-i mezbûrede vâki' bakkâl tâifesiinden olup kendi kıbelinden asıl ve tâife-i mezbûrenin sâir ma'lûmu'l-esâmî ve mahsûrû'l-eşhâs kimesneleri taraflarından sâbitü'l-vekâle vekîl olan Mihal veled-i Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde her biri takrîr-i müdde'â idüp yedimizde olup bin altmış senesi târihiyle müverrah olan hüccet-i mu'teberemiz nâtika olduğu üzre kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince mahrûsa-i mezbûre hısnı ebvâbından Tophane Kapusu'nda İstinye Nâhiyesi'nde vâki' Tarabya Karyesi'ne varınca mâ-beyninde kâin

olup hisseye dâhil olmayan perâkende bazarcı ve bakkâl ve sâir er-bâb-ı hirefimiz tarafına müte'allik zehâyiri bey' ü şîrâ eyledikleri-ne binâ'en tâife-i mezbûreden be-her teklîf-i pâdişâhî vârid olduk-da tahammüllerine göre üzerlerine tarh olunan teklîf-i pâdişâhî ile turuk-ı mu'ayyene ile cem' ve tahsîl olunup zümreteyn-i mezbûreteyni beynlerinde ale's-seviyye inkisâm oluna gelmişiken hâlen bakkâl tâifesi işbu sene-i mübârekede vârid olan sürsat teklîfini ol makûlelerden kendileri müstakillen cem' ve tahsîl itmeleriyle el-ân merkûm Mihal'den suâl üslûb-ı sâbık üzre be-her teklîf-i pâdişâhî vârid oldukda bâlâda zikri sebk iden perâkende bâzârcı ve bakkâl tâifelerinden mâl-ı pâdişâhî tarafeyn ma'rifetiyle tahsîl olunup ve hîrfeteyn-i mezbûreteyni beynlerinde ale's-seviyye inkisâm olunmak üzre tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr ve isrû'l-istihlâf vâki'ü'l-hâl bâzârcı tâifesi takrîr eyledikleri minvâl üzre ol dahi lede's-şer' zâhir ve âşikâr olmağın mücebiyle ba'de'l-yevm üslûb-ı kadîm üzre ol emr-i şerîf ile vârid olan tekâlîf-i pâdişâhîden perâkende bâzârcı ve bakkâl tâifesi üzerlerine tarh olunan mâl-ı pâdişâhîyi tarafeyn ma'rifetiyle cem' ve tahsîl ve hîrfeteyn-i mezbûreteyni beynlerinde ale's-seviyye inkisâma bakkâl tâifesine ba'de't-tenbîhi'l-ekîd mâ-hüve'l-vâki' li-eclî's-senedi's-sedîd bi'l-ibtigâ ketb ve tesvîd olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Saferi'l-hayr li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdûlbaki Efendi ibn Yusuf, Mustafa Çelebi ibn Şeyh Ali, Abdûlbaki Çelebi ibn Şaban, Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Hamza Beşe ibn Abdûlgani.

548 - 1689 (1101) Galata 145: 105b/3 Dava / *Adjudication*

Galata'da Voyvoda ve Beytûlmal gelirlerini toplamakla görevli Mustafa Ağa'nın vekili Hüseyin Ağa, Kara Mosko adındaki Hırısıyan karşısında mahkemeye çıkar. Hüseyin Ağa, vakfa ait olan bostanı Mosko ile Mihal'in ortak olarak kiraladıklarını söyler. Daha sonra Mihal'in öldüğünü ve varisi olmadığı için terekesine bey-

tülmal tarafından el konulduğunu sözlerine ekler. Hüseyin Ağa, Mihal'in terekesinden başka bir vakfa ait olup tasarrufu İkinci Mihal'e ait olan ev temessükü çıktığını söyler. Buna göre de ölen Birinci Mihal'in İkinci Mihal'den alacağı olan 200 kuruşa karşılık rehin olarak söz konusu temessükü aldığının anlaşıldığını ileri sürer. Hüseyin Ağa, Mosko'dan mahkemede bulunmayan İkinci Mihal'i bulup getirmesini istemektedir. Sonuç olarak mahkeme, Hüseyin Ağa'nın savını, dava açması için yetersiz bulur. Dolayısıyla Mosko'nun savunmasına gerek duyulmadan dava düşer.

Hüseyin Ağa, the legal agent of Mustafa Ağa, who is the collector of treasury (beytülmal) and Voyvoda revenues in Galata, goes to court against a Christian named Kara Mosko. Hüseyin Ağa states that Mosko and Mihal jointly rented the vegetable garden that belongs to the waqf. Later, Mihal died and, since he had no inheritors, the treasury confiscated his inheritance. Hüseyin Ağa also mentions that Mihal's inheritance includes a promissory note regarding a second Mihal's tenure over a waqf house. He claims that the first Mihal received that promissory note in exchange for the second Mihal's 200 kuruş debt to him. Hüseyin Ağa wants Mosko to find the second Mihal and bring him to court. The court decides that Hüseyin Ağa cannot lodge any claims against Mosko.

Mahrûsa-i Galata'da bi'l-fi'l voyvoda ve mahrûsa-i mezbûrede ve tevâbi'inde vâki' olan Beytü'l-mâl-ı 'âmme ve hâssa kabzına me'mûr olan fahrü'l-akrân Mustafa Ağa ibn [boş] tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Hüseyin Ağa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i mezbûre muzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da el-Hâc Şaban Mahallesinde vâki' Merhum Ahmed Kethüdâ Evkâfından olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a vakıf bostânın icâre-i mu'tâde ile müste'ciri olan Kara Mosko veled-i Ostoko nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan bostânda mezbûr Mosto'nun şerîki olan Mihal nâm zimmî bundan akdem hâlik oldukda zâhirde vâris-i ma'rûfı

olmamağla terekesei beytü'l-mâle 'âyid olmağla hâlik-i mezbûrun eşyâsını zikr olunan bostânda sâkin olduğu odada kabz esnâsında terekesei [...] mahmiyye-i mezbûrede Monla Fenârî Mahallesi'nde vâki' lede'l-ehâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd Merhum Davud Ağa Vakfı'ndan olup gâ'ib 'ani'l-meclis diğêr Mihâl üzerinde olmak üzere bir kıt'a vakf menzil temessüki bulunup gâ'ib-i mezbûr hâlik-i mezbûrdan iki yüz gurus olup zikr olunan temessüki hâlik-i mezbûra rehn olmak için def' eylediği mesmû'ım olmağla mezbûr Mosko'dan suâl olunup gâ'ib-i mezbûrı bana delâlet eylemek murâdımdır didikde müdde'î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzre merkûm Mosko'ya şer'an bir vechile suâl teveccüh itmemekle müdde'î-i mezbûr merkûm Mosko'ya min ba'd mu'ârâza itmekden men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim ibn Abdullah, Ali Kapudan bin Mustafa, Abdurrahman bin Mehmed, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Musallî Ağa bin Mehmed.

549 - 1689 (1101) Galata 145: 111a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'ya bağlı Yeniköy sakinlerinden gemici Mavrom, kuru ekmek (peksimet) emini İbrahim'in vekili Seyyit Ali Çelebi ile mahkemeye gelir. Mavrom, daha önce İbrahim'e keyli 45'er akçe-den 5300 keyl buğdayı 238.500 akçeye satmıştır. Şimdi Mavrom söz konusu paranın tamamını Ali Çelebi'den teslim aldığını söyler. Mahkeme de Mavrom'un bu sözlerini sicile kaydeder.

Sailor Mavrom, a resident of Yeniköy in Galata, is in court with Seyyit Ali Çelebi, the legal agent of the hardtack (peksimet) officer İbrahim. Earlier, Mavrom sold to İbrahim 5300 bushels (keyl) of wheat for a total of 238,500 akçe at 45 akçe per bushel. Now Mavrom states that he has collected payment from Seyyit Ali Çelebi in full. The court registers Mavrom's testimony.

Mahmiyye-i Galata muzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbî' Yeni-köy nam karye sükkânından olup rü'esâ tâ'ifesinden Mavrom Reis veled-i Manolaki nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i İstanbul'da sâkin olup hâlen peksimad emîni olan umdetül-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Efendi tarafından husûs-ı âti'l-beyânı tasdîka el-Hâc İsmail Ağa ibn Nuh ve Hüseyin Çelebi ibn Mustafa nam kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan işbu râfi'ül-vesîka Seyyid Ali Çelebi ibn İbrahim nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr İbrahim Efendi'ye bundan akdem be-her keyli kırkbeşer akçeden beş bin üç yüz keyl buğdayı cem'an ikiyüz otuz sekiz bin beş yüz akçeye bey' ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm eylemişdi hâlen semen-i mezbûr iki yüz otuz sekiz bin beş yüz akçeyi müvekkil-i mezbûr İbrahim Efendi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim fimâ ba'd meblağ-ı mezbûrdan müvekkil-i merkûm yedinde ve zimmetinde bir akçe bâkî kalmamışdır didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali, Abdülbaki Efendi ibn Şaban, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdülgani, İshak bin Abdullah, Cafer bin Hasan.

550 - 1689 (1101) Galata 145: 112b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Eski Rumeli kazaskeri Feyzullah Efendi'nin Galata Kadılığı'na atanması ve kadılığın kendisine arpalık olarak verilmesi konusunda ferman.

Imperial decree appointing Feyzullah Efendi, the former chief military judge (kazasker) of Rumeli, to the Galata Court, which will become his source of income (arpalık).

Feyzullah Efendi Hazretleri'ne arpalık olmağla Mahmud Efendi Hazretleri niyâbetinde olan vekâyî kayd olunan sicildir.

A'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazli ve'l-yakîn sâku'l-milketi'd-dîniyye hallâlü'l-müşkilâti'd-dîniyye miftâh-ı künûzi'd-dekâyık misbâh-ı rumûzi'l-hakâyık el-mahfûfün bi-sunûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ sâbıkâ Rumili Kadıaskerim olan Mevlana Feyzullah Efendi edâma'llâhü te'âlâ fezâilehü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ehl-i ilm ve sâhib-i fazîlet ve müteşerri' ve dindâr ve müteverri' ve pürkahır-kâr olduğın ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirilüp işbu sene ihdâ ve mi'e ve elf Rebî'ulevvelinin onuncu gününden ber-vech-i arpalık Galata Kazâsı sana tevcîh ve 'inâyet i'lâmiçün ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüp ber-vech-i arpalık kazâ-i mezbûra sen mutasarrıf olup ve nâ'ibin gönderüp ahâlî beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyye itdüresin şöyle bilesin 'âlâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâyili şehri Rebî'ilevvel li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Be-makâm-ı Edirne el-mahmiyye

551 - 1690 (1101) Galata 145: 114b/2 Tescil işlemi / Registration

Ayşe, Feyruz Ağa Mahallesi'nin avarız vergisi için vakfedilmiş paranın mütevellisi Hüseyin'le birlikte mahkemeye gelir. Ayşe, sahip olduğu evi Hüseyin'e 100 kuruşa istiğlal yoluyla sattığını belirtir. Ayşe, yine aynı evi Hüseyin'den bir yıllığına 15 kuruş ücret karşılığında kiralamıştır. Söz konusu işleme mahalleden iki kişinin kefil olmasından sonra, mahkeme işlemi onaylar.

Ayşe goes to court with Hüseyin, the mutawalli of an endowment established to pay a neighborhood's extraordinary tax (avarız). Ayşe states that she sold her house to Hüseyin through mortgage (istiğlal) for 100 kuruş. She then rents the same house for

15 kuruş for a year. Two residents of the neighborhood agree to serve as sureties for the transaction. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophane'de Feyruz Ağa Mahallesi'nde sâkine Ayişe bint-i Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımû't-tevkîrde mahalle-i mezbûre avârızına mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan işbu sâhibü'l-kitâb Hüseyin Bey ibn Abdülcelil nâm kimesne mahzarında bi't-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âti'z-zikrin sudûrına değin silk-i mülk-i sahîhimde muntazam olup kasaba-i merkûmede sâbıkâ Başî Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan Bektaşoğlu mülki ve bir taraftan Siyavuş Paşa mülki ve bir taraftan Topcibaşı Hüseyin Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd olup iki bâb tahtânî oda ve iki sofa ve bi'r-i mâ ve kenîfi eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müştemil mülk menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-murâfık mütevellî-i merkûm Hüseyin Bey'e yüz esedî guruşa bi-tarîki'l-istiglâl bey' ve teslim idüp ol dahi mâl-ı vakf-ı mezbûr ile bi't-tevliye iştirâ ve tesellüm ve kabûl [ve] kabz eylediğimden semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz esedî guruş mütevellî-i merkûm yedinden bi't-tamâm alup kabz eylediğimden sonra mütevellî-i merkûm menzil-i mahdûd-ı mezkûrî gıbbe't-tahliyeti'ş-şer'iyye ve't-tekâbuzü'l-mer'î târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin on beş guruş ücret ile bana îcâr ve teslim ben dahi bervech-i muharrer istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledüm didikde gıbbe't-tasdîku'l-mu'teber menzil-i mahdûd-ı mezkûrun derkine ve ücret-i lâzimesine ve asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûra mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn Mehmed ve Ahmed ibn Mehmed nâm kimesneler tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile her biri kefiller olmağın mâ-hüve'l-vâkî' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Ağa ibn Ağa, el-Hâc Ali ibn Musa, Ahmed Efendi ibn Mehmed Efendi, el-Hâc Hasan ibn Abdullah, İbrahim Beşe ibn

Musa, el-Hâc Hasan ibn Abdülkerim, Osman Efendi ibn el-Hâc Yusuf, Ahmed Bölük ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdülgani, ve gayruhum.

552 - 1689 (1100) Galata 145: 118a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Mahpeyker Valide Sultan Vakfı, darüssaade ağasının gözetimindeki vakıflardan biridir. Söz konusu vakfa ait olan Ağrıboz sancağındaki bazı köylerin reayalarından bir kısmı İstanbul, Üsküdar, Galata ve Haslar'da yaşamaktadırlar. Darüssaade ağası söz konusu kişilerin isimlerinin defterlere yazılmadığı ve kayıtlarının güncellenmediği gerekçesiyle padişaha bir dilekçe (arzuhal) verir. Bu arzuhale karşılık olarak yazılan ferman ve emr-i şerif gereğince kayıtların isimlere göre tahrir defterlerine yazıldığı bildiriliyor.

The Mahpeyker Valide Sultan Waqf is one of the waqfs under the watch of the chief eunuch of the palace (darüssaade ağası). The subjects of some of the villages in Ağrıboz Sancak, which belong to the waqf, live in İstanbul, Üsküdar, Galata, and Haslar. The chief eunuch of the palace sends a petition to the palace stating that the names of these people are not being entered in the books and the records are not up to date. Notice that the records have been entered in the survey of the province (tahrir defteri) according to names, as ordered by the imperial decree and Sultanîc order (emr-i şerif) written in response to the above-mentioned petition.

Hatt-ı Şerif

Defter mücebince düstûru'l-'amel olup hilâfına kat'â cevâz gösterilmeye

Dâru's-sa'âdeti's-seniyye ağası hazretlerinin sâye-i nezâretlerinde olan evkâfdan cennet-mekân ve firdevs-âşiyân merhûm ve mağ-fûrûn-lehâ Mahpeyker Valide Sultan tâbet serâhâ hazretlerinin Üsküdar'da vâki' câmi'-i şerîf ve mahmiyye-i İstanbul'da vâki' imâ-

ret-i âmirelerine vakf eylediği Ağrıboz Sancağı'nda Livadiyye ve tevâbi'i karyeleri re'âyâlarından mahmiyye-i İstanbul'da ve Üsküdar'da ve Galata'da ve Haslar'da sâkin olan perâkende re'âyâlar mürûr-ı eyyâm ile tahrîr olunmadığından defteri muhtel ve müşevveş ve ba'zısı dahi mürd olup evlâdlarının isimleri defterde kayd olunmayup nâzır-ı müşârün-ileyh hazretlerinin arzları mücebince sâdır olan emr-i 'âliye ve fermân-ı cihân-mutâ'a imtisâlen vakf-ı mezbûrun re'âyâlarıyla ve evlâdlarının ale'l-esâmî tahrîr defteridir ki vech-i âtî üzre tahrîr olundu

Hurrîre fi'l-yevmi'l-'işrîn min Recebi'l-ferd li-sene mie ve elf

553 - 1689 (1100) Galata 145: 118a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Mahpeyker Valide Sultan Vakfı'na ait olan Eğriboz sancağında ki bazı köylerin reayalarının bir bölümü İstanbul, Üsküdar, Galata ve Haslar'da yaşamaktadırlar. Bu reyalardan toplanan çeşitli vergiler söz konusu vakfa aktarılmaktadır. Bu yüzden diğer vergi toplayıcılarının reayadan vergi istememeleri gerektiği fermanla bildirilmiştir. Yine fermana göre, Vakıf Müfettişi Ali Efendi'nin isteği üzerine reayanın ve çocuklarının isimlerinin yeniden defterlere kaydedilmesi gerekmektedir. İsimler deftere yeniden kaydedilerek kaydın bir örneği vakıf mütevellisine verilir.

Certain subjects of the villages in Eğriboz Sancak that belong to the Mahpeyker Valide Sultan Waqf live in İstanbul, Üsküdar, Galata, and Haslar. Various taxes collected from these people are regularly transferred to the waqf. In view of this pattern, an imperial decree has ordered other tax collectors to refrain from re-taxing these subjects. Based on the Waqf Inspector Ali Efendi's request, the imperial decree has also ordered that the names of the subjects and their children be entered in the books. This entry records that the names are now registered and that a copy of the document is being presented to the waqf mutawalli.

Cennet-mekân ve firdevs-âşiyân merhûme ve mağfûrûn-lehâ Mahpeyker Valide Sultan tâbet serâhâ hazretlerinin mahrûsa-i Üsküdar'da vâki' câmi'-i şerîf ve mahmiyye-i İstanbul'da vâki' imâret-i âmirelerine vakf eylediği Ağrıboz Sancağı'nda vâki' Livadiyye ve karyeleri re'âyâlarından mahmiyye-i İstanbul ve Galata ve Haslar ve Üsküdar kazâlarında sâkin olan perâkende re'âyâların cizye ve ispençe ve masdariyye ve resm-i hamr ve bitürme ve beytû'l-mâl-i 'âmme ve hâssa ve resm-i cizye-i civârî ve sâir cüz'î ve küllî resm-i hukûk merhûme müşârûn-ileyhâ hazretlerinin vakfına 'âid olup min küllî'l-vücûh tekâlîf-i 'örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olup subaşı ve asesbaşılar ve beytû'l-mâl-i 'âmme ve hâssa emînleri ve balık emînleri ve câmi'-i cizye olanlar ve bu ihrâccıları re'âyâyı mezkûrûnı ve evlâdlarına cizye talebiyle ve hamr emînleri geçid akçesi talebiyle müdâhale itmemek üzere ve evkâf mütevellîleri ve havâss-ı sâire voyvodaları ve kereste ve kazma ve kürek ve kürekci ve otluk ve çayır emînleri ve nüzûl ve sürsât ve avâriz emînleri ve sâyir tekâlîf-i 'örfiyye ve şâkka [?] havâleleri ve mübâşirleri eğer aylık ve eğer haftalık nâmıyla vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'aruz eylemiyeler deyü tahrîren fermân olunmağın ber-mûceb-i fermân-ı âlî re'âyâyı mezbûrûn re'âyâlarıyla ve evlâdlarının ale'l-esâmî tahrîr olunup müfettiş-i evkâf olan fazîletlü mevlânâ Ali Efendi Hazretlerinin tarafından düstûrû'l-âmel olmak üzere müceddeden defter olunup arz olundukda mahalline kayd olunup sûret virile deyü fermân-ı şerîf sâdır olmağın işbu sûret-i defterdir ki ale'l-esâmî tahrîr ve mütevellî-i vakfın yedine nakl olundu

Tahrîren fî gurrei Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene mie ve elf

554 - 1667 (1077) Galata 145: 118b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Galata kazasına bağlı olup Şehzade Mehmet Vakfı'na ait Mir Ali (İmrâlı) nahiyesinin halkı padişaha bir arzuhal göndermiştir. Buna göre, Marmara, Kapıdağı ve Mir Ali nahiyeleri eşit miktarda vergi ödemektedir. Ancak bu kez Mir Ali nahiyesi halkından di-

ğerlerine oranla daha fazla vergi alınmıştır. Şimdi, Mir Ali halkı bu dağılımın eşit bir şekilde yapılmasını istemektedir. Fermanla, cizye defterlerine bakıldığı ve daha önce söz konusu nahiyelerin vergilerine karşılık, her birinden eşit miktarda, saray mutfağında kullanılmak üzere odun alındığının cizye defterlerinden belirlendiği bildirilmektedir. Sonuç olarak Mir Ali nahiyesinden de diğerleriyle eşit miktarda odun alınması emrediliyor.

The people of the Mir Ali (İmralı) district of Galata, which belongs to the Şehzade Mehmet Waqf, send a petition to the Sultan. The petition states that Marmara, Kapıdağı, and Mir Ali districts are supposed pay equal taxes. However, this time the Mir Ali district subjects have paid more than the others. The people of Mir Ali ask for an egalitarian tax distribution. An imperial decree states that, through examination of the capitation tax (cizye) books, it has become clear that each district paid has paid its tax equally in terms of wood, to be used in the palace kitchen. The decree orders that Mir Ali should provide the same amount of wood as the other districts.

Mefâhiru'n-nüvvâb ve'l-müteşerri'in cezîre-i Marmara ve Mîr Ali ve Kapudağı nâhiyeleri kadıları zîde ilmuhum tevkî-i refî-i hü-mâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki İstanbul'da vâkî' merhûm ve mağ-fûrûn-leh Şehzade Sultan Mehmed Han tâbe serâhu evkâfından Galata ve kazâsına tâbî' cezîre-i Mir Ali re'âyâsı dersa'âdete arzihâl gönderüp Kapudağı ve Marmara ve Mir Ali cezîreleri ber-vakıf ve ber-defter olup vâkî' olan görenceleri [?] ale's-seviy herkesin amellerine göre tevzî' ve tahmîl olunmak kânûn-ı kadîm iken Mir Ali Ceziresi'ne tâbî' alınmış ziyâde cizye-i hânesi ve on iki avârız hânesi olan Arnavud Karyesi re'âyâsı bi'l-cümle perâkende ve perîşân olmalarıyla görencenin zikr olunan Marmara ve Kapudağı Kasabaları çekilmeyüp yalnız Mir Ali re'âyâsına tahmîl olunmak küllî gadr ve ta'addî olmuştur ale's-seviy herkesin amellerine göre tevzî' ve tahmîl itdirilüp hilâf-ı şer' ve kânûn ta'allül itmemek bâbında emri şerîf virilmek ricâ iderüz deyü bildirdikleri ecilden hazîne-i âmi-

remde mahfûz olan ziyâde-i cizye defterlerine nazar olundukda vech-i meşrûh üzre Galata Kazâsına tâbî Marmara ve Kapudağı ve Mir Ali Nâhiyeleri re'âyâsı merkûm Şehzâde Sultan Mehmed Han Evkâfî'ndan bir vakıf olup Mir Ali Nahiyesi'ne tâbî Arnavud nâm karyenin alınmış ziyâde-i cizye-i hâneleri olup her sene matbah-ı âmireye ber-vech-i ocaklık dört yüz çeki odunları ziyâde-i cizye ve avâriz ve [...] mukâbelesinde İstanbul ağalarına teslîm eylemek üzre ta'yîn olunduğı mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi şer'iyye ve kânûn üzre 'amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi göresiz fi'l-hakîka karye-i mezbûre re'âyâsı bi'l-küllîye perâkende ve perîşân olup hayf-ı görence olmuştur ise ol takdîrce vâki' olan görencelerin ma'rîfet-i şer'le hesâb ve ber-defter olan ve Marmara ve Kapudağı ve Mir Ali Nâhiyeleri re'âyâsına ale's-sevîy herkesin amellerine göre tevzî' ve tahmîl itdirilüp hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye ta'allül ve muhâlefet ve ber-defterde özr itdirmiyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-îşrîn şehri Ramazânî'l-mübârek sene seb'a ve seb'îne ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye

555 - 1689 (1100) Galata 145: 119a/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Ordunun 1689 (H. 1100) senesindeki seferi için Galata'dan dört fırının ücreti olan 4000 kuruş toplanması gerekmektedir. Peksimetçi esnafı, bu sene ödemesi gereken 1000 kuruşu, ellerindeki emr-i şerife dayanarak, ödememektedir. Ancak, 1000 kuruşun peksimetçilerden alınması konusunda ordudan daha sonra gönderilmiş bir emr-i şerif daha vardır. Buna göre, 1000 kuruşun alınması ve söz konusu vergiyi ödememekte direnenlerin hapsedtirilmesi konusunda Galata Voyvodası'na yazılan ferman.

4000 kuruş need to be collected from four bakeries in Galata, for the year 1689 (AH 1100) expedition of the military. The bis-

cuit makers have failed to pay this year's obligation of 1000 kuruş, on the basis of a Sultanic order (emr-i şerif). However, the military has issued a second Sultanic order requiring the biscuit makers to pay the 1000 kuruş. This is an imperial decree sent to the Vaivode of Galata ordering the collection of the 1000 kuruş and imprisonment of those who refuse to pay the tax.

Fazîletli Galata Efendisi Voyvoda Mustafa Ağa bin yüz senesinde vâki' sefer-i hümayûn mühimmâtiyçün mahrûsa-i Galata'dan ihrâcî fermân olunan dört furunun bedeli olan dört bin guruşun ancak bu sene bin guruş peksimetci tâyifesinden tahsîl olunmak üzere bundan akdem izn-i şer'le tevzî' olunmuş iken teklîf-i mezbûra dâhil değiliz deyü peksimetci tâyifesi hilâf-ı inhâ bir tarîk ile yedlerinde emr-i şerîf olup ta'tîline bâ'is oldukları ecilden zikr olunan bin guruş mezbûrlardan tamâmen tahsîl olunmak bâbında ordû-yı hümayûndan müceddeden emr-i şerîf-i âlî-şân sâdır olmağla imdi mü'eccele bin guruş ber-mûceb-i emr-i 'âlî mezbûrlardan tahsîl ve kabzına me'mûr olana teslim itdiresiz ta'allül idenleri zâbitleri ma'rifetleriyle habs ve bi-eyyi vechin kâne tahsîl eylemekde ziyâde ihtimâm eyliyesiz deyü buyuruldu

Sene 1100

556 - 1689 (1100) Galata 145: 119b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

1690 (H. 1101) yılında Hisar ve Galata kazalarından toplanacak olan 10.890,5 kuruşluk sürsat vergisinin toplanması gerektiği kadılara bildirilmektedir. Bu işlemin mübaşirin elinde bulunan mevkufat defteri örneğine dayanılarak yapılması istenmektedir. Söz konusu sürsat vergisinin ordunun sefer harcamaları için toplanacağı fermanla bildiriliyor.

Imperial decree ordering the judges to collect the 10,890.5 kuruş compulsory deduction (sursat) from the Galata and Hisar districts in the year 1690 (AH 1101). This collection should be per-

formed on the basis of the suspended payments (mevkufat) book in the possession of the tax collector (mübâşir). The imperial decree states that the compulsory deduction tax (sürsat) will be collected to finance expedition expenses of the military.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hak ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Hisar ve Galata Kadıları zîdet fezâ'ilehû tevki'-i refi'-i hü-mâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu bin yüz bir senesine mahsûb olmak üzere memâlik-i mahrûsamda vâki' kadılıklardan sürsat bedeli tahsîli fermânım olup kazâ-i mezbûreden on bin sekiz yüz doksan buçuk gurus sürsat bedeli malı mü'eccelen cem' ve tahsîl olunmak lâzım gelmeğin mübâşirin yedine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince cem' ve tahsîl itdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere kazâ-i mezbûrdan tahsîli fermânım olan ol mikdâr esedî gurus sürsat bedelin mübâşirin yedine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince cem' ve tahsîl itdirüp kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmiyesiz ve hîn-i tahsilde mîrî için alınan kâmil riyâlî gurus yüz yirmi akçeye ve esedî gurus yüz otuz akçeye ve şerîfî altını iki esedî ve bir rub'â ve efrencî yaldız altını iki buçuk esedîye ve hâlisü'l-'ayâr Mısırî [?] pâre üçer akçeye ve kırk pâre bir esedîye ve tuğrâ-yı hümayûnumla meskûk-ı mangırın biri bir akçeye yüz yirmi mangır bir esedîye olmak üzere aldırup ziyâdeye ve noksana aldirmayasın ve zikr olunan sürsat malı mühimmât-ı seferiyye için fermân olunmuştur 'avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden nihâyetsiz ihtizâr eyliyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-selhi şehri Ramazânî'l-mübârek sene 1100

Be-sahra-yı Sofya

Defter-i mevkûfât

Be-kazâ-i mezkûrîn der [...] İstanbul el-vâki' fi 1101

Kazâ-i Galata 417455

Nâhiye-i cezîre-i Marmara ve Mir Ali ve Kapudağı tâbi'-i kazâ-i Galata 160900

557 - 1689 (1100) Galata 145: 120a/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Galata kadısına gönderilen fermanla, padişah vakıflarının nazırı tarafından orduya bir arzuhal gönderildiği belirtilmektedir. Buna göre, Şehzade Mehmet Vakfı'na ait olan Kapıdağı nahiyesi halkı, vergi yükümlülüklerine karşılık olarak her yıl saray mutfağına odun göndermektedir. Ancak halkın bir bölümünün çeşitli yerlere dağılmış olması, geride kalanların söz konusu miktarı ödemelerini güçleştirmiştir. Zor durumda olan halk elindeki odunların bir bölümünü başka yerlere götürüp satmak istemektedir. Bu satışlara da devlet görevlilerinin karışmaması istenmektedir. Sonuç olarak, halkın devlete vermesi gereken odunu verdikten ve vakfa ödemesi gereken vergisini ödedikten sonra başka bölgelerde yapacağı satışlara devlet görevlilerinin karışmaması emrediliyor.

An imperial decree issued to the Galata Judge states that the minister of the Sultan's waqfs has sent a petition to the military. According to this petition, each year the subjects of Kapıdağı district, which belongs to the Şehzade Mehmet Waqf, pay their taxes in terms of wood to be used in the palace kitchen. However, some of the subjects have moved out, making it harder for the rest to pay the determined amount. Financially strained, the remaining subjects want to take their wood to other markets and sell it there. They want state officials to refrain from blocking their sales. The Sultan hereby decrees that, provided the subjects give wood to the state and pay their taxes to the waqf, state officials should not interfere with their wood sales in other regions.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i'l-'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata Kadısı zîde fazluhû ve kıdvetü'l-kazâ ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keîâm mevlânâ [boş] kâdısı zîde faz-

luhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki iftihârü'l-havâss ve'l-mukarrebîn ma'denü'l-mülûk ve's-selâtîn [silik]-sa'âdetim ağası olup Evkâf-ı Selâtîn nâzırı olan el-Hâc Mustafa Ağa dâme ulüvvühû ordu-yı hümayunuma arz idüp İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrûn-leh Şehzade Sultan Mehmed Han tâbe serâhu evkâfından Kapudağı Nahiyesi re'âyâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen ziyâde cizyeleri ve istimâreleri yeri mukâbelesinde her bir çekisi on dörder akçe ve üç pula olmak üzere her nefer başına on iki çeki odundan matbah-ı âmireye her sene otuz sekiz bin çeki odun virmek üzere üç nahiye ocaklık olup avâriz ve bedel-i nüzulleri ve iktizâ itdiği sürsât ve iştirâları dahi evlâ gelüp lâkin bu âna dek olanları hesâb olunup mâla bağlanmayup nefere taksîm olunduğı ecilden zikr olunan nâhiyelere za'f târî olup ahâlîsi perâkende ve perişan olmağla perâkende olanların odunları ve istimâreleri tamâmen edâya iktidârları olmadığını i'lâm ve izhâr-ı tazallum etmeleriyle hazîne-i âmire defterleri mücebince Kapudağı Nahiyesi keferesinin avâriz ve bedel-i nüzul ve ziyâde cizyeleri malı tedârikleriyle ma'an altı yük on dokuz bin yedi yüz doksan sekiz akçe ve Mir Ali Adası keferesinin dahi avâriz ve nüzul ve ziyâdeleri yüz yirmi dokuz bin altı yüz yirmi altı akçe ki bu cümle mezbûrların avâriz ve nüzul ve ziyâde cizyeleri malı on iki yük altmış dört bin dokuz yüz altmış akçe olup ve yanlarında olan istimâreleri bedeli akçeleri dahi yetmiş altı bin sekiz yüz beş akçe ki cem'an on üç yük kırk bir bin sekiz yüz akçe olup lâkin zikr olunan nâhiyeler ahâlîsi perâkende ve perîşân olduklarında hâllerine merhame-ten mu'ayyen olan otuz sekiz bin çeki odunlarının her çekisi otuzar akçeye olmak üzere hesâb olundukda on bir yük kırk bin akçe olup mâl-i mîrîlerinden aşağı oldukdan sonra avâriz ve bedel-i nüzul ve ziyâde cizyeleri mâlından teslîm-i cizye itdikleriyçün iki yük bin sekiz yüz otuz sekiz akçe olup ve bin doksan dokuz senesi Muharreminin ikinci gününde vâki' yalnız on beş bin dokuz yüz elli beş cülûs-ı hümayûnları akçeleri ki cem'an iki yük on yedi bin yedi yüz doksan iki akçe olup meblağ-ı mezbûr her sene mütevellîleri vakıf[?] tarafından cânib-i mîrîye edâ ve teslîm idüp avâriz ve

bedel-i nüzul ve ziyâde cizyelerinin vech-i ma'âşları dahi navl-ı sefînelerine bedel ta'yîn olunup ve her sene odunları istimâre bedeli ağalarına teslim eylediklerinde mu'tâd üzre kirâsı ve resminde vezn-i tâm ile kendüler getirüp teslim eylediklerinden sonra min ba'd hilâf-ı kânûn ve defter İstanbul ağaları tarafından muharrer celb-i mâl için rûz-ı Kâsımda bî-vakit âdem ta'yîn olundu kantar-ı kebîr rencîde olunmamak üzre mahalline kayd olunup fî-mâ ba'd birbirlerine muhâlefet ve bir tarikle nizâ' ve ta'allül olunmamak üzre üç nâhiye ve Erdek Karyesi keferesi hüccet-i şer'îyye mücebince ta'ahhüd itdikleri kırk iki bin çeki odunları tamâmen her sene vakt ve zamânıyla teslim eylediklerinden sonra zıkr olunan nâhiyelerin birinin odunu noksan oldukda sâyir nâhiyelerimiz mak-tû'ımız başkadır deyü iddi'â itmeyüp kendüleri ale's-seviyy edâ itmek şartıyla mahalline kayd ve vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında yedlerinde emr-i âlî-şânları olup ve her biri virdikleri istimârelerinden gayrı resm-i hamr ve 'arak ve dönüm bağları kadîmden vakıf tarafından alınup ber-vech-i dahl-i [...] îcâb itmiş iken hâlen [silik] rencîdeden hâlî olmayup re'âyâ perâkende ve perîşân ve vakf-ı şerîfe gadr olmağla furuht için âhar kazâya ve âhar iskeleyle götürdüğünce yerlerinde istimâre talebiyle rencîde itdirmeyüp vech-i meşrûh üzre odunları teslim ve teslimine temessük olup ve irsâl olan cülûs-ı hümayûn akçesi iki yük on yedi bin yedi yüz doksan üç akçe cânib-i vakıfdan mütevellîleri yediyle mîrîye teslim eylediklerinden sonra min ba'd odun götüren re'âyâsı sebt olmağla hamr emînlerine istimâre talebiyle ve istimâre bedeli ağası tarafından ve anbârcı ve meydâncı ve çavuş ve yeniçeri çorbacıları ve okçısı ve kapûcıları kethüdası sefînelerine bir akçe ve bir odunların aldırmamak bâbında arz ve i'lâm itmeğin imdi mücebince minvâl-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ahdim üzre amel idüp dahi vech-i meşrûh üzre furuht için âhar kazâ ve âhar iskelelere götürdüğünce sebt olup odun götüren re'âyâ-yı mezkûrûndan hamr [silik] celîle rencîde itdirmeyüp ta'yîn olunan odunları bu hüccet-i şer'îyye mücebince İstanbul

Ağalarına vezn-i tâm ile ve irsâliye akçeleri cülûs-ı hümayûn akçe-
siyle ma'an mütevellîleri yediyle cânib-i vakfa edâya eylediklerin-
den sonra hilâf-ı kânûn ve defter İstanbul Ağası tarafından ve an-
bârcı ve meydancı ve çavuş ve yeniçeri şer' ve kânûn ve deftere mu-
gâyir bir akçelerin ve bir odunların aldirmayasın şöyle bilesin ve
ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayûnumı nevâhiye-i mezkûr ve kar-
ye-i merkûm re'âyâsı yedlerinde ibkâ idesiz alâmet-i şerîfe i'timâd
kulasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Şevvâli'l-mükerrerrem sene 1100
Be-Sahrâ-yı Sofya

558 - 1689 (1100) Galata 145: 120b/1 Resmi yazışma / *Offici-
al correspondence*

Galata kazasına bağlı, Marmara, Kapıdağı ve Mir Ali (İmralı) nahiyelerinin toplam hane sayısı, 1075,5'ten 772,5'e düşmüştür. Bu üç nahiyeden 1689 (H. 1100) yılındaki sefer için toplanması gereken verginin üçte biri toplanmış, geriye 154.500 kuruş kalmıştır. Bu nahiyelerden vergilerine karşılık olarak saraya odun alınmaktadır. Ancak bu nahiyelerin vergi mükellefleri, sefer uzadığı için zor durumda olduklarını bildiren bir arzuhalde padişaha başvururlar. Bunun üzerine, padişah vergilerini azaltmaya karar verir. 26.000 kuruş tahsil edildikten sonra bu üç nahiyenin kalan vergi borçlarının silineceği padişah fermanıyla bildiriliyor.

The total number of houses in three sub-districts of Galata (Marmara, Kapıdağı and Mir Ali (İmralı)) have fallen from 1,075.5 to 772.5. The tax collected from these subdistricts for the military expedition in the year 1689 (AH 1100) was only a third of the total tax requirement; 154,500 kuruş remained unpaid. These three sub-districts pay their taxes in the form wood to accommodate the needs of the palace. Since the expedition has lasted longer than expected, the residents of these sub-districts have difficulty paying their taxes. So they have petitioned the Sultan, stating their difficulties. In response, the Sultan decides to reduce

their tax obligations. He issues an imperial decree stating that after the three subdistricts pay the remaining 26,000 kuruş, the rest of their debt will be forgiven.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i'l-'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata Kadısı zîdet fezâ'ilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nefis-i Galata Kazâsı'nın ve kazâ-i mezbûra tâbi' Marmara ve Kapudağı ve Mir Ali Nâhiyeleri'nin bin yetmiş beş buçuk hânesi olup ve nefis-i Galata'nın üç yüz hânesi aşağı varılıp nâhiye-i mezbûrelerin bâkî yedi yüz yetmiş iki buçuk hânesi olup işbu bin yüz senesinde vâkî' sefer-i hümayûn içün İstanbul ve Galata ve Eyüb Kazâları'nın her bir hânelerinden fermân olunan ikişer nefer [...] ve her bir neferinden yüz ellışer gurus bedel-i [...] hesâbı üzre nâhiye-i mezbûrelerin dahi yedi yüz altmış iki buçuk hânesinden sülüsânı tahsîl olduğu hâlde yüz elli dört bin beş yüz gurus bedel-i [...] tahsîl olunmak iktizâ idüp lâkin nâhiye-i mezbûrelere matbah-ı âmire ve sarây-ı ma'mûrenin be-her sene odunlarını virmek üzre ocaklık ta'yîn olduğundan mâ'ada be-her sene iki yük akçeden mütecâviz ve maktû'ları olup ve seferlerin imtidâdı sebebiyle tekâlîf-i kesîreden re'âyâsı dahi za'f üzre olup hâllerine merhamet olmak bâbında ve 'arzihâl eyledikleri ecilden ber-vech-i mezbûr mahall-i merhamet olup fermân olunan bedel-i [...] mukâbelesinde ber-vech-i maktû' yirmi altı bin gurus virüp mâ'adası 'afv ve in'âm olunmak telhîs olundukda mücebince amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hük-m-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi kazâ-i mezbûr ve nevâhî-i mezkûr re'âyâsı za'f üzre olmağla fermân olunan bedel-i [...] mukâbelesinde ber-vech-i maktû' yirmi altı bin gurus edâ eylediklerinden sonra mâ'adâsı 'afv ve in'âm olunmuştur ziyâde talebiyle rencîde ve dahl itdirmiyesiz şöyle bilesiz ve ba'de'n-nazar ve hük-m-i hümayûnımı yedlerinde ibkâ idüp 'âlâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvâli'l-mükerrem sene 1100

559 - 1689 (1101) Galata 145: 121a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İçki vergilerinin mübaşirler tarafından toplanması daha önce bir fermanla bildirilmiştir. Galata'da toplanan vergilerin, hazineye aktarılması için kadı, ayan ve iş erleri görevlendirilmiştir. Bu kişilerin, aldıkları vergiyi müfredat defterlerine kaydettikten sonra defterleri de İstanbul'a göndermelerini bildiren emr-i şerif.

Previously, an imperial decree had ordered the collection of the spirits tax through the tax collectors (mübaşirler). Judges, notables (ayan), and skilled businessmen (iş erleri) have been instructed to transfer Galata's tax revenues to the treasury. This Sultanic order (emr-i şerif) instructs these men to record the taxes in inventory books and send them to İstanbul.

Galata Kadısı Fazîletlü Efendi

Bundan akdem memâlik-i mahrûsada tahsîli fermân olunan resm-i hamr ve arak mâlî cem'a me'mûr olan mübâşirlerin kazâ-i mezbûrede ahz ü kabz eyledikleri mâl her ne ise mübâşirlerden tahsîl ve teslîm-i hazîne-i âmire itdirmek için kâdî ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ma'rifetiyle ba'de't-tefahhus istikzâ üzre defter ve mûmzâ ve mahtûm müfredât defteri dersa'âdete irsâl olunmak üzre vârid olan emr-i şerîf-i âlî-şân mücebince te'abbüd ve ihtimâm ve bundan sonra hamr ve arak resmi nâmıyla fukarâdan bir akçe ve bir habbe mutâlebe itmeyüp men' ve def' oluna deyû buyuruldu
23 Muharrem sene [1]101

560 - 1690 (1101) Galata 145: 121a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Kapıcıbaşı, Hüseyin'den evi için 30 kuruş fazla vergi istemiştir. Hüseyin, bu miktarın fazla olduğunu ve Galata kadısına sorulmasını istediğini bir arzuhalle padişaha bildirir. Saraydan gelen ve is-

tenilen verginin fazla olduğunu ve alınmaması gerektiğini belirten yanıt yazısı da kadı defterine kaydedilir.

The head of the palace doorkeepers (kapıcıbaşı) asked Hüseyin to pay 30 kuruş too much as the tax on his house. Hüseyin then wrote a petition to the Sultan, complaining about this extra imposition and asking that the judge of Galata to issue an opinion. The court registers the Palace's reply, which disapproves of the extra imposition.

Sa'âdetlü sultanım hazretleri sağ olsun

Bu kullarının Ortaköy kurbünde bir harâbe yalı menzilimiz olmağla hâne imdâdiyesinden [...] ilhâk olup ve imdâdiyesini edâ ve teslim idüp kusûrum yoğiken kapûcibaşı ağa otuz gurus dahi vir deyü ziyâde [...] iderler Galata Kadısı efendi hazretlerine suâl buyurulup vukû'ı huzûr-ı sa'âdete i'lâm olunmak bâbında fermân sultânımındır

Bende Hüseyin

Ma'rûz-ı abd-i dâ'îleri oldur ki fi'l-vâki' sâhib-i [...] def' ve teslim eylediği meblağ-ı mezbûr tahammül mertebesi eylediği zâhir ve bâhir olmağın ziyâde talebiyle rencide olunmakdan men' buyurulursa müte'essir ve me'cûr olmaları mukarrerdir bâkî inâyetlü Sultan

561 - 1689 (1101) Galata 145: 121b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ve diğer bölgelerdeki lokmacı esnafının ödeyeceği verginin tahsili için Seyyit Ahmet Ağa görevlendirilmiştir. Lokmacı esnafı vergisinin İstanbul'da olduğu gibi Galata'da da 110 akçe olarak alınmasını emreden buyuruldu.

Seyyit Ahmet Ağa has been appointed to collect the taxes from the sweet pastry maker (lokmacı) tradesmen in İstanbul and its vi-

cinity. Through the buyuruldu, it is hereby ordered that the tax on Galata's sweet pastry makers should be set at 110 akçe, as in İstanbul.

Fazîletli Galata Kadısı Efendi

Taraf-ı saltanat-ı aliyyeden ta'yîn buyurılan havâssımızdan bedel-i lokmacıyân-ı İstanbul ve sâyiri bin yüz senesine mahsûb olmak üzere hukûk ve rûsûmâtı tahsîl için tarafımızdan ağalarımızdan Seyyid Ahmed Ağa mübâşir ta'yîn olunmakla sene-i sâbıkda ve kadîmden ola geldiği minvâl üzere mukâta'a-i mezbûrenin hukûk ve rûsûmâtını bi-hasebi'ş-şer' ve kânûn cem' ve tahsîl itdirüp hâss-ı mezbûr kadîmden min külli'l-vücûh mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbest olduğına binâ'en rûsûm serbestine âhardan bir ferdi müdâhale itdirmeyüp Galata lokmacıyânı mâlını dahi nefsi-i İstanbul'da tahsîl olunduğu üzere esedî gurus yüz onar akçe hesâbınca aldırup ziyâde ve noksan aslâ rızâ ve ruhsat virilmeye deyü buyurdum

Gurrei Muharrem sene 1101

562 - 1689 (1101) Galata 145: 121b/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Darphane çalışanlarından Drako'nun bir başka Hristiyanı 87 kuruş borcu vardır. Bu borç yüzünden alacaklı, Drako'yu Galata Zindanı'na attırmıştır. Drako'nun maaşı olan 80 akçenin yarısının alacaklıya verilmesi karşılığında Drako'nun serbest bırakılması için yapılan yazışmalar.

A mint worker named Drako owes another Christian 87 kuruş. Because of his indebtedness, Drako has been imprisoned in the Galata Jail. These are communications seeking Drako's release from prison in return for allocating one-half of his monthly wage of 80 akçe to his creditor.

Devletlü ve mürüvvetlü sultanım hazretleri sağ olsun

Darbhâne-i Âmire hâdimlerinden Saatçi Drako nâm zimmî seksen yedi guruş dâyni olan âhar zimmî Galata Zindanı’na vaz’ etmişdir Darbhâne-i Âmire’de bî-vech seksen akçe ücretinin nısfı dâyni mezbûr zimmîye ve nısf-ı âharı kendüye virilmek üzre Galata Kadısı’na hitâben âhîr fermân sultânımıdır

El-Hac Yusuf sâhib-i [...]

Fazîletlü Galata Efendisi Hazretleri Darbhâne-i Âmire’den yevmiye seksen akçe olan ücretinin nısfı kırk akçe ile edâsı deyn olunup ve nısf kırk akçe kendüye ma’aş olmak üzre mezbûr Saatçi Drako nâm zimmî ıtlâk oluna

Fî 23 Muharrem sene 1101

563 - 1689 (1100) Galata 145: 122a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Kasımpaşa’daki Cami-i Kebir (Büyük Cami) Mahallesi’nde bir deri imalathanesi bulunmaktadır. Bu mahallede 11 hane vardır. Bunların 10,5’i ödemeleri gereken 150 kuruşluk imdadiye akçesini ödemiştir. Mahalle halkı, geri kalan yarım hanenin imdadiye akçesini ödemekte güçlük çektiğini belirten bir arzuhalde padişaha başvurur. Padişah’tan gelen onay üzerine zimmet defterine yalnızca 150 kuruş kaydedilir. Böylece zor durumdaki yarım hanenin bu seneki vergi yükümlülüğü silinmiş olur.

There is leather workshop located in the Cami-i Kebir (Big Mosque) neighborhood of Kasımpaşa. The neighborhood has 11 residences. 10.5 of them paid the 150 kuruş special emergency tax (imdadiye). The neighborhood residents wrote a petition to the Sultan stating that the remaining half residence is having trouble meeting its obligation. Following a favorable response from the Sultan, only 150 kuruş is recorded in the debit (zimmet) book.

Fazîletlü Galata efendisi hazretleri görüp i’lâm idesin

Devletlü sultanım hazretleri sağ olsun

Kasaba-i Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir Mahallesi fukarâları olup mahallemizde beylik debbâğlar kârhânesi olup cümlelerin ittifâklarıyla yüz elli gurusı imdâdiye akçesi takdîr olunup mahallemizin on bir hânesi olup on buçuk hânesi edâ bâkî buçuk hânemiz kalup ekserimiz fukarâdan olmağla bir vechile edâya kuvvetimiz olmamağla hâllerimize merhamet buyurulup sultânımdan mercûdur ki zikr olunan debbâğhâneye vaz' olunmak mahrûsa-i Galata efendisi ve kapûcubaşı ma'rifetiyle zimem defterine sebt

Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir

Der-kenârı mücebince zimem defterine kayd oluna 10 Şevvâl sene 1100

Ma'rûz-ı abd-i dâ'îleri budur ki

Fi'l-vâkî' mahalle-i mezbûrenin on bir hânesi olmağla bu âna gelince hezâr gün takdîr-i tâm ile on buçuk hânesi tahsîl olunup ancak zikr olunan [...] kârhâneye cümle ittifâkıyla amel olunan buçuk hâne bâkî kalmaları ve zikr olunan buçuk hânenin ahâlî [...] tahsiline bir-vechile imkân olmamağla mahalle-i mezbûr ahâlîsi zikr olunan yüz elli gurusı zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân-ı âlî [...] iderler bâkî fermân sultânımıdır

564 - 1689 (1101) Galata 145: 122b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa'daki Cami-i Kebir (Büyük Cami) Mahallesi'nde taşınmaz sahiplerinin vermesi gereken nefiri-i âmm (asker toplama) vergisi belirlenir. Belirlenen vergi zimmet defterine kaydedilir. Söz konusu mahallede oturan Abdurrahman, savaşta olduğu için vermesi gereken 50 kuruşluk vergiyi ödeyememektedir. Mahalleli, Abdurrahman'ın bu vergiyi ödeyemeyeceğini bir arzuhal ile padişaha bildirir. Padişahın onayıyla 50 kuruşun ödenemeyeceği zimmet defterine kaydedilir.

The state determines the levy of able-bodied men for public defense (nefiri-i âmm) for the property owners in Cami-i Kebir (Big

Mosque) neighborhood in Kasımpaşa. The tax obligation is recorded in the debit (zimmet) book. One resident of the above-mentioned neighborhood, Abdurrahman, cannot pay his 50 kuruş tax, because he is serving in the army. The neighborhood residents send a petition to the Sultan explaining the situation. With the approval of the Sultan, the impossibility of raising the 50 kuruş is recorded in the debit book.

Galata Efendisi Hazretleri ve Kapûcibaşı defter olduğu vâki' ise zimem defterine kayd olunmak bâbında buyuruldu

Devletlü sultânım hazretleri sağ olsun

Bu kullarına Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir Mahallesi fukarâları olup mahallemizde mükemmel emlâk-i akârât tasarruf idenlerden hâlen Şam Valisi [...] Efendi [ibn] Mustafa Efendi'ye cümlelerin ma'rifetleriyle nefir-i 'âmm bedeliyesinden elli gurus ve cebeciyân çorbacılarından İstanköy'li sefer-i hümayûnda olan Mustafa Çorbacı'ya yetmiş gurus salyâne ve tevzî' olunmağla zimem defterine kayd olunmak bâbında emr ü fermân sultânımıdır

Câmi'-i Kebir Mahallesi fukarâları

Galata Efendisi Hazretleri ve Kapûcibaşı Ağa ma'rifetiyle zimem defterine kayd olunmak buyuruldu

Devletlü Sultanım hazretleri sağ olsun

Bu kulları Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir Mahallesi fukarâları olup mahallemizde mükemmel emlâk-i akârât tasarruf idenlerden hâlen Kuds-i Şerîf'de olan Abdurrahman Efendi'ye cümlelerin ma'rifetiyle nefir-i âmm bedeliyyesinden tevzî' olunan elli gurus tahsîl mümkün olmamağla zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân sultânımıdır

565 - 1689 (1101) Galata 145: 122b/2 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa'daki Yahya Kethüda Mahallesi'nden İbrahim'in 100 kuruş imdadiye vergisi ödemesi gerekmektedir. Mahalleli, İbrahim'in İznik'te olmasından ötürü söz konusu vergiyi ödeyemeye-

ceğini belirten bir arzuhal yazar. İbrahim'in vergiyi ödemeyeceği, padişah onayıyla zimmet defterine kaydedilir.

İbrahim, who lives in Yahya Kethüda neighborhood of Kasımpaşa, is supposed to pay 100 kuruş as a special emergency (imdadıye) tax. The residents of the neighborhood write a petition stating that İbrahim is unable to pay his tax since he is in İznik for the time being. Upon the Sultan's approval, it is registered in the debit (zimmet) book that İbrahim is unable to pay his tax.

Defterde olduğu vâki' ise Galata Efendisi ve kapûcibaşı ağa ma'rifetiyle zimem defterine kayd oluna

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultanım hazretleri sağ olsun Kasım Paşa'da Yahya Kethüdâ Mahallesi ahâlîleri olup mahallemizde Muradpaşazade ve cümlelerin ittifâkla ta'yîn olunan yüz guruş imdâdiye akçesin mezbûr İbrahim Ağa İznikmid Nâhiyesi'nde olmağın edâ olunmayup zimmetinde kalmışdır merâhim-i aliyyelerinden mercûdur ki izzetlü kapûcibaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân sultanımındır

Ahâlî-i mahalle

566 - 1689 (1101) Galata 145: 122b/3 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa'daki Yahya Kethüda Mahallesi'nde oturup tersane çavuşlarından olan Ahmet'in 15 kuruş imdadiye vergisi ödemesi gerekmektedir. Mahalleli, Ahmet'in donanmada görevde olmasından ötürü söz konusu vergiyi ödeyemeyeceğini belirten bir arzuhal yazar. Ahmet'in vergiyi ödeyemeyeceği, padişah onayıyla zimmet defterine kaydedilir.

Ahmet, who works as a shipyard sergeant and lives in Yahya Kethüda neighborhood of Kasımpaşa, is supposed to pay a 15 kuruş special emergency (imdadıye) tax. Residents of the neighborhood write a petition stating that Ahmet is unable to pay his tax

since he is away from the neighborhood, on duty at the navy. Upon the Sultan's approval, it is registered in the debit (zimmet) book that Ahmet is unable to pay his tax.

Galata Efendisi hazretleri ve kapûcibaşı ağa zimem defterine kayd olunmak buyuruldu

Sa'âdetlü ve mürüvvetlü sultânım hazretleri sağ olsun

Kasım Paşa'da vâki' Yahya Kethüda Mahallesi ahâlîleri olup mahallemizde Tersâne-i Âmire çavuşlarından Ahmed Çavuş cümlesinin ittifâkıyla vaz' olunan imdâdiye akçesinden on beş gurus vaz' olmağla mezbûr hâliyâ donanma-yı hümayûnda olmağla zimmetinde kalmak mercûdur ki kapûcibaşı ağa ma'rifetiyle zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân sultânımındır

Bende ahâlî-i fukarâları

567 - 1689 (1101) Galata 145: 123a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Mehmet Reis ile Ali, Galata'daki Sirkeci Muslihuddin Mahallesi'nde oturmaktadırlar. Bu kişilerin söz konusu mahallede sahip oldukları bir han vardır. Mehmet Reis'in ödemesi gereken tutar 15 akçe, Ali'nin ödemesi gereken tutar ise 50 akçedir. Mahalle imamı, bu kişilerin şu an mahallede bulunmadıklarını ve ödeme yapamayacaklarını belirten bir arzuhal yazar. Padişahın onayıyla bu durum zimmet defterine kaydedilir.

Mehmet Reis and Ali live in the Sirkeci Muslihuddin neighborhood of Galata. They own an inn (han) in this neighborhood. Mehmet Reis is supposed to pay 15 akçe, and Ali 50 akçe. The prayer leader (imam) of the neighborhood writes a petition reporting that these individuals are currently away from the neighborhood and, hence, are unable to make a payment. Upon the Sultan's approval, their situation is registered in the debit (zimmet) book.

Fazîletlü Galata Efendisi ve Kapûcîbaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd oluna deyü buyuruldı

Mehmed Reis hâlen donanma tersane kethüdası reisidir hane 1 guruş 15

El-Hac Ali bâzergân-ı tersâne hâliyâ donanmadır hâne 1 guruş 50 Devletlü sa'âdetlü sultânım hazretleri sağ olsun

Bâlâda ma'lûmu'l-esâmî kimesneler Sirkeci Muslihuddin Mahallesi'nde hâneleri olup kendileri mevcûde olmamağla cümle itti-fâkiyla feth (?) olan akçeî fazîletlü Galata Kâdısı ve mürüvvetlü kapûcîbaşı ağa ma'rifetleriyle zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân-ı şerîfleri ricâ olunur bâkî fermân sultân hazretlerinin

Bendegân

Sirkeci Muslihuddin ibn İmam Veli Efendi

568 - 1689 (1100) Galata 145: 123a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul'a başka bölgelerden gelip, kalacak yerleri olmadığından ekmek fırınlarında kalan Hristiyanlar, orduya bir arzuhal gönderirler. Bu arzuhalde, yıllık imdadiye akçelerini verdiklerini, buna rağmen yerli Ermenilerin kendilerinden ek olarak 100 kuruş istediklerini ve kendilerinin bunu ödemeye güçlerinin olmadığını ileri sürerler. İstanbul kadısına gönderilen fermanla, söz konusu kişilerin yaşadıkları fırınların vergisini ve avarızını cemaatleri ile birlikte ödedikten sonra tekrardan rahatsız edilmemeleri emrediliyor.

Certain Christians, having come to İstanbul from other districts, are living in bakeries for lack of residences of their own. They send a petition to the army. In this petition, they claim that even though they have already paid their annual special emergency (imdadiye) tax, local Armenians have been pressuring them to pay an extra 100 kuruş, which they cannot afford. An imperial decree to the judge of İstanbul orders these people to be left alone after they, as a community, have paid the taxes of the bakeries in which they are living and their extraordinary taxes (avarız).

Akzâ-yı kuzâtî’l-müslimîn evlâ-yı vülâtî’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn vâris-i ulûmî’l-enbiyâ’ ve’l-mürselîn hüccetü’l-hakk ale’l-halk ecma‘în el-muhtass bi-mezîd-i ‘inâyeti’l-melikî’l-mu‘în mevlânâ İstanbul Kadısı zîde fezâ’iluhû tevkî’-i refî’-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki İstanbul’da etmekci furunlarında âhar diyârdan gelüp mülki ve emlâki olmayup furunlarda yatup sâkin olan zimmîler ordû-yı hümayûnuma arzihâl idüp işbu sene-i mübâreke de imdâdiye akçeleri virdiğimizden mâ‘ada yerlü Ermeni keferesi bizim hânemize dahi imdâd eyledük deyü rencîde ve yüz gurus taleb iderler iktidârımız yokdur deyü merhamet ricâ itmekle furunları tekâlifine düşen tekâlif ve avâriz virdiklerinden sonra evleri ve avâriz icâb ider emlâkleri olmayup sâyir diyârdan gelüp bîkâr olup furunlarda yatup sâkin olanlardan tekrâr mahalle-i [?] avâriz deyü rencîde eylemiyeler deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi işbu sene-i mübâreke de vâki’ olan teklife mu‘âf ve gayr-ı mu‘âf ale’s-seviyye dâhil olmağla mesfûrlar dahi furunları teklîfine düşen tekliflerin ve avârizları ve cemâ‘atleri ile ma‘an tekâlifleri hisselerin edâ eyledikden sonra rencîde olmayalar şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer şehri Şa‘bânî’l-mu‘azzam sene 1100

569 - 1689 (1100) Galata 145: 125b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ali Ağa, sahip olduğu taşınmazından ötürü 6 kuruş imdadiye akçesi ödemek zorundadır. Gönderilen arzuhalle, Ali Ağa’nın askerlik görevini yapmakta olduğu bildirilir. Padişahın onayıyla, durum zimmet defterine kaydedilir.

Ali Ağa is supposed to pay 6 kuruş as special emergency tax (imdadiye) on his real estate. A petition informs the palace that Ali is away on military service. Upon the Sultan’s approval, his condition is noted in the debit book (zimmet defteri).

Fazîletli Galata efendisi ve kapûcibaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd oluna

Devletlü sultânım hazretleri sağ olsun Kasaba-i Kasımpaşa'da [silik] Mahallesi fukarâları olup mahallemizde mükemmel emlâk tasarruf idenlerden [silik] kapûcılarından Ali Ağa nâm kimesne cümlelerin ittifâklarıyla altı gurus imdâdiye akçesi vaz' olunmuş idi mezbûr asâkir-i İslâmdan olmağla Galata Kâdısı ma'rifetiyle ve kapûcibaşı zimem defterine kayd olunmak bâbında fermân ricâ olunur

Bende fukarâ [...]

570 - 1689 (1100) Galata 145: 126a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Vakıf mütevellilerinin her altı ayda bir devlete ödemeleri gereken bir kesinti vardır. Galata Kadılığı'na bağlı vakıfların mütevellilerinden kimileri 1689 (H. 1100) yılına ilişkin altı aylık ödemesini yapmamıştır. Galata kadısına gönderilen emr-i şerifle, bu konuda daha önce birkaç defa ferman gönderildiği vurgulanarak ödemelerin yapılmaması durumunda mütevellilerin görevden alınacağı belirtiliyor.

Mutawallis of waqfs are obligated to pay a certain fee to the state once every six months. Some of the mutawallis under the supervision of the Galata Court have failed to make their payments for the year 1689 (AH 1100). A Sultanic order (emr-i şerif) sent to the judge of Galata emphasizes that several other imperial decrees (ferman) had been issued previously. It notes also that any mutawalli who fails to make the payment will be removed from his post.

Galata Kâdısı fazîletlü efendi hazretleri

Taht-ı nezâretinizde olan evkâf mütevellîlerinden ba'zıları bin yüz senesine mahsûb olmak üzere mütevellîlerden tahsîli fermân olunan altışar aylık mürtezika evkâf vazîfelerin mahalline edâ ve teslîm eylemeleri için birkaç def'a fermân-ı âlî vârid olmağın bu

âna değin avk ve te’hîr ve teslîm eylemedikleri i’lâm olunmağla imdi sâdır olan emr-i şerîf-i âlî-şân mücebince te’hîr ve tevakkuf itmeyip sene-i sâbıkada gördükleri muhâsebe defterleriyle bâb-ı hü-mâyûna götürdüp kabzına me’mûr olan tersâne emîni izzetlü Mustafa Efendi’ye bi’t-tamâm edâ ve teslîmlerine temessük alup bundan sonra ihmâl ve müsâmaha iderler ise tevliyetleri âhara virildikten gayrı zarar ve nedâmet çekmeleri mukarrer olduğu gereği kendülere tefhîm ve tenbîh ve te’kîd eyliyesiz deyü
Şevvâl sene 1100

571 - 1689 (1100) Galata 145: 126b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kasımpaşa’daki Büyük Cami (Cami-i Kebir) Mahallesi’nde taşınmaz sahiplerinden Hasan ve Mehmet’in 20’şer kuruş imdadiye akçesi vermeleri gerekmektedir. Mahalle halkı, yazdığı arzuhalle söz konusu kişilerin mahallede bulunmadığını bildirirler. Padişahın onayıyla durum zimmet defterine kaydedilir.

Hasan and Mehmet, who own real estate in the Cami-i Kebir (Big Mosque) neighborhood of Galata, have to pay a special emergency (imdadiye) tax of 20 kuruş per person. The neighborhood writes a petition stating that these men are away from the neighborhood. Upon the Sultan’s approval, their absence is registered in the debit book (zimmet defteri).

Fazîletlü Galata efendisi ve kapûcî hazretleriyle zimem defterine kayd ola

Devletlü sultanım hazretleri sağ olsun Kasaba-i Kasımpaşa’da Cami’-i Kebir Mahallesi fukarâları olup mahallemizde emlak ve arâzî tasarruf idenlerden Hasan nâm kimesneye yirmi gurus ve Mehmed nâm kimesneye yirmi gurus imdâdiye akçe vaz’ [ve] takdîr olunup lâkin mezbûrlar ticâret tarîkiyle diyâr-ı âharda olmağla cümlelerin ittifâkıyla vaz’ olunan hisseleri Galata Kadısı ve kapûcîbaşı ma’rifetiyle zimem defterine kayd oluna

Cami-i Kebîr Mahallesi

572 - 1689 (1100) Galata 145: 126b/3 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa'daki Büyük Cami (Cami-i Kebir) Mahallesi'nde taşınmazı bulunanlardan Mehmet ölmüştür. Mehmet'in çocuklarının 20 kuruş imdadiye akçesi ödemesi gerekmektedir. Mahalle halkı yazdığı arzuhalle, yetimlerin vasisi olan kişinin mahallede bulunmadığını bildirir. Padişahın onayıyla söz konusu verginin, vasinin dönüşünden sonra tahsil edileceği zimmet defterine kaydedilir.

Mehmet, who owns real estate in the Cami-i Kebir (Big Mosque) neighborhood of Galata, has passed away. His children must pay a 20 kuruş special emergency (imdadiye) tax as his legal heirs. The neighborhood writes a petition stating that the guardian of the orphans is away from the neighborhood. Upon the Sultan's approval, it is registered in the debit book (zimmet defteri) that the sum will be collected after the guardian's return.

Vasîler gelinceye değin edâ eylemek üzre zimem [defterine] kayd oluna

Devletlü sultânım hazretleri sağ olsun Kasımpaşa'da Cami-i Kebir Mahallesi fukarâları olup mahallemizde emlak tasarruf idenlerden Tatar müteveffâ Hacı Mehmed yetimlerine cümlenin re'y-i ittifâkları ile yirmi gurus' imdâdiye akçesi vaz' olunup vasileri olan ve yaraklı sipâhânlardan olup hâliyâ timarlı (?) olmağla yetimlerinden tahsîl bir vechile mümkün olmamağla vasîleri gelince edâ eylemek üzre Galata Efendisi ve kapûcîbaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd olunmak bâbında

573 - 1689 (1100) Galata 145: 126b/4 Tescil işlemi / Registration

Kasımpaşa'daki Büyük Cami (Cami-i Kebir) Mahallesi'nde taşınmaz sahiplerinden yeniçeri çorbacısı Mustafa'nın 50 kuruş imdadiye akçesi vermesi gerekmektedir. Mahalle halkı, yazdığı arzuhalle söz konusu kişinin mahallede bulunmadığını bildirir. Padişahın onayıyla bu durum zimmet defterine kaydedilir.

Mustafa, who works as a soup maker for the janissaries, owns real estate in the Cami-i Kebir (Big Mosque) neighborhood of Galata. He must pay a 50 kuruş special emergency (imdadiye) tax on this property. The neighborhood writes a petition stating that he is away from the neighborhood. Upon the Sultan's approval, his absence is registered in the debit book (zimmet defteri).

Galata efendisi hazretleri ve Kapûcibaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd oluna

Devletlü sultânım hazretleri sağ olsun

Bu kulları Kasaba-i Kasımpaşa'da Cami-i Kebir Mahallesi fu-karâları olup mahallemizde emlâk arâzî tasarruf idenlerden yeni-çeri çorbacılarından Mustafa Ağa nâm kimesneye cümlelerin ittîfâkıyla elli guruş imdâdiye vaz' olunup lâkin kendi bundan olma-mağla sultânımdan mercûdur ki Galata Efendisi ve kapûcibaşı ma'rifetiyle zimem defterine kayd olunmak bâbında

574 - 1689 (1100) Galata 145: 130b/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Tophane'deki Feyruz Ağa Mahallesi'nin halkı, bir arzuhalle pa-dişaha mahallelerinde bulunan şeyhülislama ait odalarda samsuncuların (kangal köpeği bakıcısı) 150 kuruş karşılığında kirada oturduklarını bildirirler. Mahalle halkı, diğer samsuncuların da 150 kuruş kirada oturabilmeleri için saraydan bir ferman rica ederler.

The people of the Feyruz Ağa neighborhood of Tophane petition the Sultan, stating that kangal dog keepers (samsuncular) have been renting the rooms for 150 kuruş. The residents request an imperial decree (ferman) from the Palace to allow other kangal dog keepers to rent the rooms for the same amount.

Mîriye mahsûb olmak üzere kayd oluna deyü buyuruldu

Devletlü sultânım hazretleri sağ olsun Tophane'de Feyruz Ağa

Mahallesi'nin hânesi ve ahâlî fukarâ olup mahallemiz toprağında fazîletli şeyhü'l-islâm efendi hazretlerinin çukadârlar furuht idgeldikleri kurtlarını zabt iden kimesne sâkin olmak için samsuncıların iki odaları olup icâre ile içinde iskân iderler cümlelerin ittifâk ve ma'rifetleriyle zikr olunan [...] ve odalar için yüz elli gurus vaz' ve tahmîl ve hâliyâ müste'cir habs olunmuşdur bâ-fermân-ı âlî diğer çuka-dârân ve samsuncılardan yüz elli gurus izzetlü sekbanbaşı ağa hazretleri ma'rifetiyle tahsîl olunmak bâbında sultânımındır

Mahall-i muharrer fukarâsı

575 - 1689 (1100) Galata 145: 131a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İçki vergisini toplayan kişilerin yanlarında bir de yasakçının görevlendirilmesi gerekmektedir. Yeniçeri Ahmet'in kethüdasından almış olduğu mektupla yasakçı olarak atandığı ve dolayısıyla bu işe başkasının karışmaması gerektiğini bildiren ferman.

A guard (yasakçı) must accompany the collector of the spirits tax. This is an imperial decree documenting that janissary Ahmet is appointed as guard with a letter from his steward (kethüda). No one else should be involved in the collection of this tax.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i'l-'inâyeti'l-melîki'l-mu'în mevlânâ Galata Kadısı zîde fezâ'iluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hamr emîni olanların yanına yasakçı nasb ve ta'yîn olunmak zehâb-ı kadîm olmağla dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden beşinci bölükden Ahmed nâm yeniçeri emîn olanlara yasakçı olmak üzere nasb ve ta'yîn olunup yasakçılık hıdmetinde mezbûr istihdâm olunup âharı dahl ve ta'arruz itdirmiyessin deyü bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin kul ket-

hüdâsı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Receb dâme mecduhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle mücebince amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve mûmâ-ileyh tarafından virilen mektûb mücebince amel idüp hilâfına rızâ ve cevâz göstermiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıtı şehri Cumâdelâhire li-sene mie ve elf

Edirnetü'l-mahrûsa

576 - 1689 (1100) Galata 145: 131b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Galata kadısının orduya gönderdiği bir mektup, Kapıdağı, Mir Ali (İmrâlı) ve Marmara nahiyelerinin halklarından imdadiye-i seferiye (avarız) vergisi istendiğini belirtir. Ancak söz konusu halklar, vergi yerine saray mutfağına odun verdiklerini ileri sürerek, vergi ödemediklerini padişaha bildirirler. Bunun üzerine padişah, sadrazam vekili, Galata kadısı ve söz konusu vergiyi toplamakla yükümlü görevliye hitaben bir ferman yazdırır. Fermanla, hazine-de tutulan mevkufat defterlerine bakıldığı ve söz konusu odunların cizye ve nüzul vergilerine karşılık alındığının saptandığı belirtilir. Sonuç olarak, söz konusu halkların avarız vergilerini, daha önceki emr-i şerifte de belirtildiği gibi, hane başı iki kişi ve kişi başı da 150'şer kuruş olarak ödemeleri gerektiği belirtilir.

The judge of Galata sent a letter to the military, indicating that the state has asked for a military expedition (imdadiye-i seferiye) tax from the people of the Kapıdağı, Mir Ali (İmrâlı), and Marmara districts. However, the people of these districts wrote a petition to the Sultan rejecting the payment of this tax on the grounds that they have already paid their taxes through the delivery of wood for the palace kitchen. The Sultan then issued an imperial decree to the assistant of the grand vizier, the judge of Galata, and the officer in charge of tax collection. This decree points out that the

wood was collected in lieu of the capitation (cizye) and war (nü-zul) taxes. Consequently, the people of these districts are indeed obliged to pay an avarız tax for two persons per house and 150 kuruş per person, as previously stated through a Sultanic order.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdeb-bir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâyib müşeyyid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûfi'l-avâtif-i meliki'l-mu'în Âsitâne-i sa'âdetimde sadr-ı a'zam kâim-makâmı olan vezîrim [boş] Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû ve akzâ-yı ku-zâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-ya-kîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata kâdısı zîde fezâ'ilehû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bin yüz senesine mahsûb olmak üzere kazâ-i mezbûreden imdâd-ı seferiyye tahsiline me'mûr olan [boş] zîde kadruhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Galata kâdısı mevlana Halil Edirne Sah-rası'na ordû-yı hümayunuma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbî' Kapıdağı ve Mir Ali ve Marmara Nâhiyeleri re'âyâsından imdâdiye-i seferiye talep olundukda biz matbah-ı âmireye odun vi-ririz imdâdiye-i seferiye virmeğe iktidârımız yokdur deyü üzerleri-ne edâsı lâzım gelen imdâdiye-i seferiye'î virmediklerin i'lâm it-mekle hazîne-i âmiremde mahfûz olan mevkûfât defterlerine nazar olundukda zikr olunan nâhiyelerden matbah-ı âmire için virile ge-len odun ziyâde-i cizye ve bedel-i nüzulleri mukâbelesinde olup avâızları mukâbelesinde olmayup ve avâız hânelerinin her bir hânesinde ikişer nefer ve her bir neferinde yüz ellışer gurus tahsîl olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîf virdüğü der-kenâr olun-dukda imdi nâhiye-i mezbûrlardan tahsîl olunan odun ziyâde-i ciz-ye ve bedel-i nüzulleri mukâbelesinde olmağla yine avâızları mu-kâbelesinde imdâd-ı seferiye tahsîli için emrim olmuşdur bu-yurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emr üz-re amel idüp dahi zikr olunan nâhiyelerden tahsîl olunan ziyâde-i cizye ve bedel-i nüzulleri mukâbelesinde avâızları mukâbelesinde

imdâd-ı seferiyeleri tahsîl olunmak fermânım olmağla avâızları mukâbelesinde imdâd-ı seferiyeleri mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince tahsîl idüp biz matbah-ı âmireye odun virürüz deyü ve gayrı bahâne ile kat'â ta'allül itdirmiyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Receb-i şerîf sene 1100

577 - 1689 (1100) Galata 145: 135a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Galata'daki ekmek fırınlarının ordu için bir vergi ödemeleri gerekmektedir. Bu konuda daha önce Galata kadısına bir emr-i şerif gönderilmesine karşın, toplanması gereken vergi gecikmiştir. Söz konusu aksaklığın hemen giderilmesini emreden ve Vezir Ömer Paşa ile Galata kadısına gönderilen ferman.

The bakeries in Galata are obligated to pay a tax for the military. Despite a previous Sultanic order (emr-i şerif) issued to the judge of Galata ordering the collection of the tax, the task has been delayed. This imperial decree is issued to Vizier Ömer Paşa and the judge of Galata, ordering them to have the tax collected without further delay.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâyib mümeħhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî'l-'izzî ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûfi'l-avâtifi meliki'l-a'lâ Âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-i 'uzmâ kapûcı olan vezîrim Ömer Paşa edâme'l-lâhu te'âlâ iclâluhû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata kâdısı zîdet feẕâilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâliyâ sefer-i hümayûn içün kazâ-i mezbûrede bun-

dan akdem emr-i şerîfimle tahsîl-i fermân olan etmekci furunları bedelleri akçeleri hâliyâ ordû-yı hümâyûnumla etmek tabh idecek furunlariyçün virilmek lâzım gelmekle bu âna değin tahsîl ve teslîm-i hazîne olunmak lâzım iken sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücebince henüz tevzî' ve taksîm idüp tahsîl için defter virmeyüp hıdemât-ı lâzîmede ihmâl ve müsâmaha üzre olduğun mesmû'-ı hümâyûnum olmuşdur imdi sefer-i hümâyûnumun ehemmi-i lâzîmesinden olmağla bir ân ve bir sâ'at te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp bu def'a emr-i şerîfim varduğu gibi iktizâ eylediği vech üzre tevzî' ve bir gün evvel tahsîl ve teslîm-i hazîne itdirmede ziyâde mücidd ve sâ'î oldu avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden nihâyet ihtirâz eyliyesiz deyü fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi kat'â te'hîr ve tevakkuf ve bir vec-hile 'özü ve bahâne eylemeyüp işbu emr-i şerîfim varduğu gibi mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfim mücebince iktizâ eylediği vech üzre tevzî' ve bir gün evvel cem' ve tahsîl ve teslîm-i hazîne itdürmede ziyâde mücidd ve sâ'î olup avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden bu bâbda ihtirâz eyliyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Recebi'l-mürecceb sene 1100

578 - 1689 (1100) Galata 145: 135b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Satılan her 100 kuruşluk tütünden, 12,5 kuruş vergi alınması ve kâtibiye ve huddamiye adlı vergilerin toplanması görevleri, beratla Ahmet'e verilmiştir. Vergilerin, Ahmet'in temessükle görevlendireceği kişilere ödenmesi ve vergi toplama işleminin güvenle yürütülmesi için Galata kadısı ve iskele eminlerine gönderilen ferman.

The duty of collecting a 12,5 kuruş tax on every 100 kuruş sale of tobacco, as well as the duty of collecting the katibbiye and

the spirits (huddamiye) taxes are assigned to Ahmet through a title of privilege (berat). This is the imperial decree issued to the judge of Galata and the port officers, ordering the payment of these taxes to the individuals appointed by Ahmet through promissory notes, and also the provision of security for the tax collection process.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hak ale'l-halk ecma'în vâris-i ulû-mî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikî'l-mu'în mevlânâ Galata Kâdısı zîde fezâ'ilehû ve mefharu'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsama gelüp bey' ü şîrâ olunan duhânın her yüz guruşluğunda on iki buçuk guruş mîrî için resmin ve kânûn üzre kâtibiye ve hüddâmiye alınmak üzre hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnum ve mücebince sâdır olan fermân-ı âlî-şânım mücebince bin yüz Recebi guresinde zabt-ı emlâk üzre üç sene ber-tahvîl ile sâbıkan yave cizye-dârı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ahmed zîde-mecduhûya der-'uhde olunup eline berât-ı âlî-şânım virilmek mücebince emîn-i mûmâ-ileyhin tarafından temessükiyle ta'yîn eylediği zîde-kadruhû yedine virilen berât-ı âlî-şânım mücebince ta'yîn olunan rûsûmâtı tahsîl itdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerî-fimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzre taşrada furuht için gelüp bey' ü şîrâ olunan duhânın yedine virilen berât-ı âlî-şânım mücebince rûsûmâtın emîn-i mûmâ-ileyhin temessükiyle ta'yîn eylediği ümenâsına ahz ü kabz ve tahsîl itdirdüp hilâf-ı şer' ve kânûn ve mugâyir-i berât ve emr-i hümayûn kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmiyessin cânib-i mîrîye özr ve zarar olmakdan ve fermânımda ziyâde külliyetli zulüm ve ta'addîden bu bâbda ihtirâz eyliyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılâsız tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehri Cumâdelâhire sene 1100

Be-makâm-ı mahrûsa-i Edirne

579 - 1689 (1100) Galata 145: 135b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Galata'ya bağlı Müslümanların ve gayrimüslimlerin yaşadığı bölgelerde, içki alım satımı yasaktır. İçki taşıyan bütün gemiler, Kızıl Ada ve Yassı Ada'ya yanaşmakta ve içki alım satımı bu iki adada yapılmaktadır. Bu alım satımlardan kesilecek öşür vergisinin tahsili, bir fermanla, üç yıllığına Ahmet adlı kişiye verilmiştir. Başkasının bu işe müdahalesi de aynı fermanla yasaklanmıştır. Ayrıca gayri müslimlerin içki üretmeleri için de içki eminden izin belgesi almaları gerektiği, Galata kadısına gönderilen söz konusu fermanla bildirilmiştir.

In districts of Galata, the sale of spirits is forbidden for non-Muslims as well as for Muslims. Hence all ships carrying spirits dock at either Kızıl Ada or Yassı Ada, where sales are made. Through an imperial decree, Ahmet is appointed for three years as the collector of tithe (öşür) imposed on the sale of these spirits. The decree sent to the judge of Galata forbids all other individuals from getting involved in the tax collection process. It also states that to produce alcoholic beverages non-Muslims must get written permission from the spirits officer (içki emini).

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk ale'l-halk ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Galata Kadısı zîde fezâ'ilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûr ve tevâbi'i nâhiyelerine kefere mesken olduğu kurâdan mâ'adâ bilâd-ı İslâmiyyede mezbûr hamr ve arak bey' ü şîrâ olmamak şartıyla hâlen beytü'l-mâlde vezâyifesi olup ve hamrın cizye-güzâr kefere beyninde te'âtîsi olmağla ta'şîr ve öşrin mîrîye alınmak üzere Kızıl ve Yassı Ada ta'bîr olunan cezîre tahsildârlara dükkân-ı mahsûs olup gayrı dükkân ve iskelelere hamr sefîneleri varmayup ve sefînde

hamrların ihrâc itmek üzere sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn vârid olan fermân-ı âlîşân mücebince bin yüz senesi Re-cebi guresinde zabt eylemek üzere üç sene bir tahvîl ile sâbıkan yave cizyedârı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ahmed zîde mecduhû-ya der-'uhde olunmağla bâlâda tertîb olduğu üzere mücebince mahalline kayd ve esâmî virilmek üzere fermân-ı âlî-şânı izzet-sâdır olmağla sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn mücebin-ce evkâf-ı selâtînin zâbitleri ve vüzerâ-yı izâm voyvodaları zü'amâ ve erbâb-ı timâr ve su yolcu ve şaykacı ve çakırcı ve topcu ve mat-uracı ve menzilci boş ise bizim defterlü re'âyâlarımızındır defter-de ve berâtlarımızda bize hâslar kayd olunmuşdur deyü mukad-demâ hakkı için sâdır olan hatt-ı hümayûna binâ'en vechen mi-ne'l-vücûh dahl ve ta'arruz eylemeyüp iddi'â ider olursa da'vâla-rı bir vechile istimâ' olunmayup bi'l-cümle zabt ve rabtı hamr emîni yedinde olup şöyle ki kefere tâifesi hamr kurduklarında hamr emîninden tezkiresi olmadıkça kurmayalar ve ehl-i İslam is-miyle bir ferdin yedinde emîn tezkiresi bulunursa istimâ'an zim-mînin hakkından gelmek şartıyla şart-ı defter emîni mücebince amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim-le vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi vech-i meşrûh üzere emîn-i mezbûrun şart-ı iltizâmı mücebince kefere tâyifesi hamr kurduklarında hamr emîninin ellerinde tezkireleri olmadıkça hamr kurmayalar ve ehl-i İslam ismiyle bir ferdin ye-dinde emîn tezkiresi bulunur ise şer'an emînin hakkından gelünür bilmiş olasın el-hâsıl emîn-i mezbûrun şartü'l-[...] ve elinde olan berât-ı âlîşânımda tasrîh olduğu üzere min ba'd evkâf-ı selâtîn zâbitleri ve vüzerâ-yı izâm ve voyvodaları ve zü'amâ ve erbâb-ı ti-mâr ve su yolcu ve şaykacı ve çakırcı ve topcu ve mandacı ve men-zilci boş ise bizim defterlü zü'amâlarımızındır deyü ve sâ'ir bahâ-ne ile kat'an âharı dahl ve ta'arruz itdirmiyessin şöyle bilesin alâ-met-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî'l-ıyevmi's-sâlis ve'l-'işrîn min şehri Cumâdelâhire sene 1100

Be-makâm-ı mahrûsa-i Edirne

580 - 1696 (1107) İstanbul 22: 11b/2 Tescil işlemi / Registration

Borçlarından dolayı hapsedilmiş yoksulların borçlarının bir bölümünün devlet tarafından ödenmesine ilişkin bir ferman çıkmıştır. Mehmet'in elinde Yahudi Aslan'dan 50 kuruş alacağı olduğunu belgeleyen bir hüccet vardır. Padişah tarafından borçların ödenmesi için görevlendirilen Ebubekir Ağa, Mehmet ve Aslan ile birlikte mahkemeye çıkarak Aslan'ın borcunun 17 kuruşunu devlet adına Mehmet'e ödediğini belirtir. Mehmet, alacağının geri kalan bölümünden vazgeçtiğini belirterek sulh yapar. Sonuçta, borçlu Aslan hapishaneden salıverilir.

An imperial decree (ferman) was issued stating that a portion of the debts of people imprisoned for their unsettled debts will be paid by the state. Mehmet holds a hujjet documenting the 50 kuruş debt of Aslan, a Jew. Ebubekir Ağa, who is appointed by the Sultan to pay the debts, appears in court with Mehmet and Aslan. He states that on behalf of the state he has paid to Mehmet 17 kuruş of Aslan's debt. Mehmet makes a settlement and absolves Aslan of the remainder of the debt. In conclusion, the debtor Aslan is released from prison.

İşbû eyyâm-ı mübâreke de es-sadakatü terüddü'l-belâ ve tezîdü'l-ömr mazmûnı ile amel buyurılıp ihrâz-ı rızâ-yı melik-i gaffâr isticlâb-ı ed'îyye-i hayriyye-i ashâb-ı ıztırâr içün tasdîk buyurılmağ-la sicn-i sultânide düyûn-ı müsbete içün mahbûs fukarâ ve zu'afânın ğarîmları bedelinde olan hüccet mücebince deynlerinin birer mikdârı cânib-i şer'îyyeden tasdîk ve edâ içün fermân-ı âlî sâdır olmağla imtisâlen kıbel-i şer'den irsâl olunan Ebubekir Efendi mahmiyye-i İstanbul'da Baba Cafer zindânına varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-ı şerîf eyledükde işbu derûn-ı hüccette ismi mestûr olan Mehmed bin Mustafa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda medyûn-ı merkûm Arslan veled-i Avraham muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp işbu derûn-ı hüccetde mestûr olduğu vech üzre edâsına şer'an tenbîh olu-

nan meblağ-ı mezbûr elli gurûşın on yedi gurûşı taraf-ı şehriyârîden tasdik ve ihsân olunan mebî’den husûs-ı mezbûra me’mûr olan Ebu Bekir Ağa yedinden alız ü kabz idüp mâ’adâ da’vâsından mezbûr Arslan’ın zimmetini ibrâ’-i âmm-ı kâtî’ü’ş-şer’le ibrâ’ ve iskât eyledim didikde gibbe’t-tasdikî’ş-şer’î vâki’ hâl mevlânâ-yı mezbûr Ebubekir Efendi mahallinde tahrîr idüp ba’dehû ma’an ba’s olunan Ali bin Bali ve Mehmed bin Ahmed ile meclis-i şer’a gelüp alâ vukûihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâdis min şehri Recebi’l-ferd sene 1107

Şühûd

Es-Seyyid Şükrullah Efendi bin kâtib-i sicn, es-Seyyid Hasan Efendi bin Kâtib-i sicn, es-Seyyid Ali Efendi bin Kâtib-i sicn, Mehmed Ağa bin Asesbaşı, Mehmed Ağa Subaşı, Veznedâr Ali Çelebi, Edirneli Hüseyin Çelebi, Bosnavî Salih, Resûl bin Şaban

581 - 1696 (1107) İstanbul 22: 19a/2 Dava / Adjudication

İstanbul’un Nişancı Cafer Çelebi Mahallesi’nde vefat eden Abdurrahman’ın kızı Ümmühani’nin, Kuran okunması için vakfettiği paranın mütevellisi Mehmet Efendi, beytülmal emini Mustafa Ağa’nın vekili Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Çelebi, ölen kadı Abdülkerim Efendi’den miras kalan bir eve varisi olmadığı gerekçesiyle el koymuştur. Mehmet Efendi, Abdülkerim Efendi’nin söz konusu evi ölümünden önce istiglal (ipotek, rehin) yoluyla 500 kuruşa vakfa sattığını söyleyerek satışı belgeleyen hücceti mahkemeye sunar. Davacı Mehmet Efendi, evin vakfa geri verilmesini istemektedir. Görüşü sorulan davalı Mehmet Çelebi, bu ifadeyi reddeder. Bunun üzerine, davacı Mehmet Efendi mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Mehmet Efendi’nin görüşlerine ve hüccetin içeriğine şahit olduklarını bildirirler. Sonuçta, davacı mütevelli Mehmet Efendi davayı kazanır.

Ümmühani Hatun, daughter of the late Abdurrahman, a resident of İstanbul’s Nişancı Cafer Çelebi neighborhood, had endowed some money for Quran reading. Mehmet Efendi, mutawalli

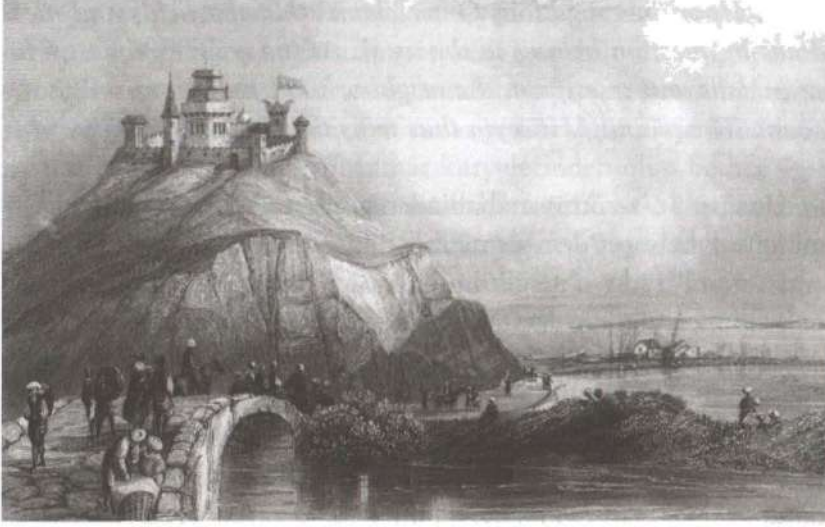
of her waqf, is in court with Mehmet Çelebi, legal agent of Mustafa Ağa, a treasury officer (beytülmal emini). Mehmet Çelebi has confiscated a house of the late judge Abdülkerim Efendi on the ground that he had no heirs. For his part, the plaintiff Mehmet Efendi states that before his death Abdülkerim Efendi took out a 500 kuruş mortgage (istiglal) on the house from the waqf. Presenting to court a hujjet documenting the transaction, he requests that the house be returned to the waqf. Questioned by the court, the defendant Mehmet Çelebi rejects his testimony. Mehmet Efendi then calls to court witnesses. They testify to the veracity of Mehmet Efendi's testimony and the contents of the hujjet. In conclusion, the plaintiff Mehmet Efendi wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Nişancı Cafer Çelebi mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Nalçacızâde Abdurrahman Efendi'nin kızı Ümmühani Hâtûn nâm sâhibetü'l-hayrın eczâ'-i şerîf tilâveti içün mevkûf nükûdına bi'l-fi'l mütevellî olan Mehmed Efendi ibn Fazlullah Efendi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahmiyye-i mezbûrede beytül-mâl hâssa emîni Mustafa Ağa bin Abdülmennân'ın vekîl-i müsecceli olmağla zikri âtî menzile beytül-mâla ait olmak za'mıyla vaz'-ı yed iden Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûre ahâlîsinden iken bundan esbak bilâ-vâris fevt olan kuzâtdan Abdülkerim Efendi ibn Cafer bin Abdurrahman nâm kimesne hâl-i hayâtında işbu yedimde olan istiglâl hücceti nâtika olduğu üzre yedinde mülki olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Halil Çelebi mülki ve bir taraftan İbrahim Bey mülki ve bir taraftan Çavuş veresesi mülki ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd büyût-i adîdeyi müştemil mülk menziline bin doksan sekiz senesi Saferü'l-hayrı evâsıtında vakf-ı mezbûra mütevellî iken fevt olan Hasan Ağa bin Mustafa'ya hayâtında beş yüz gurûşa bi tarîki'l-istiglâl bey' ve teslim ve meblağ-ı mezbûrî mâl-ı vakf-ı mezbûrdan olmak üzre mütevellî-i merkûm Hasan Ağa yedinden ahz ü kabz idüp kable'l-fekk merkûm Abdülkerim Efendi vefât itmekle menzil-i mahdûd-ı mezkûr ber vech-i meşrûh vakf-ı mezbûra rehîn

iken bundan akdem emîn-i mezbûr-ı merkûm Abdülkerim Efendi bilâ-vâris fevt olmağla menzil-i mezkûrı bi-gayr-i hakk vaz'-ı yed idüp hattâ bey'a arz etmişdir [silik] suâl [silik] ve menzil-i mezbûrı bana teslîm itmek üzere tenbîh olunmak bi't-tevliye matlûbumdur deyû mazmûnı min külli'l-vücûh takrîrine mutâbık ve târîh-i mezbûr ile müverrah ve mahmiyye-i mezbûrede muhâsib-i evkâf olan Abdullah Efendi'nin hatt ve hatemini hâviye bir kıt'a istiglâl hücceti ibrâz idüp merkûm Mehmed Çelebi muvâcehesinde feth ve kı-râ'et ve istintâk olundukda merkûm Mehmed Çelebi cevâbında menzil-i mahdûd-ı mezkûra ber-vech-i muharrer vaz'-ı yed [silik] inkâr idicek mütevellî-i mezbûr Mehmed Efendi'den mazmûn-ı hüccet-i mezkûreye beyyine taleb olundukda udûl-i müsîmînden olup mahmiyye-i mezbûrede Karagümrük kurbünde vâkî' [silik] Hatun Mahallesi ahâlîsinden el-Hac [silik] Efendi ibn Receb ve el-Hâc İsmail Çelebi bin el-Hâc Murad nâm kimesneler li ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup iştihâd olundukları fi'l-hakîka bin doksan sekiz senesi Saferü'l-hayrî evâsıtında merkûm Abdülkerim Efendi bin Cafer bin Abdurrahman hayâtında mülki olan menzil-i mahdûd-ı mezkûrı vakf-ı mezbûr-ı mütevellî [silik] Mustafa'ya beş yüz gurûşa bi-tarîki'l-istiglâl bizim önümüzde bey' ve teslîm ve meblağ-ı mezbûrı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan olmak üzere [silik] Ağa yedinden ahz ü kabz idüp ve hüccet-i mezbûreyi mûmâ-ileyh Abdullah Efendi'ye tahrîr itdirüp kable'l-fekk merkûm Abdülkerim Efendi vefât etmişdi biz mazmûn-ı hüccet-i mezkûreye bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücebince ba'de'l-hükmi's-şer'î emîn-i mezbûrın menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan kasr-ı yedine ve mütevellî-i mezbûr Mehmed Efendi'ye teslîm itmek üzere vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

El-Hâc Mustafa Çelebi kethüdâ-yı muhızrân, Mustafa Çelebi bin el-Hâc İsmail, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Mustafa Çelebi bin Şaban, Ahmed bin Mahmud

Thomas Allom'un çizgileriyle Silivri.

Silivri as illustrated by Thomas Allom.

582 - 1696 (1107) İstanbul 22: 20b/1 Dava / Adjudication

Silivri'nin bir köyündeki timarı berat belgesi ile işleten Hüseyin Bey, Hoca Sinan Paşa Vakfı'nın mütevellisi Seyyit Ömer Çelebi karşısında mahkemededir. Hüseyin Bey'e göre, timarına ait bazı tarla ve otlak arazilerin timarlı sipahilere teslim ettiği aşar ve diğer vergi gelirlerine Ömer Çelebi el koymaktadır. Mahkeme Ömer'e görüşünü sorar. O da söz konusu toprakların vakfa ait olduğunu, dolayısıyla vergi gelirlerine el koyduğunu söyler. Mahkeme Hüseyin'den delil ister. Hüseyin de söz konusu bölgeden birçok şahit getirir ve şahitlerin kendi tezini destekleyen sözleriyle davayı kazanır.

Hüseyin Bey who holds the tenure over a fief in Silivri sues Seyyit Ömer Çelebi, the mutawalli of the Hoca Sinan Paşa waqf. Some meadows and fields belong to Hüseyin's fief. He collects their tithe (aşar) and other taxes and hands them over to the fief holder (timarli sipahi). However, Ömer has been seizing these tithes and

taxes. Upon investigation, Ömer claims that the fields and meadows in question belong to the waqf. At the court's request, Hüseyin calls witnesses from the neighborhood, who confirm his account. The plaintiff Hüseyin thus wins the case.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde istimâ' ve tahrîr ve fasl-ı hase-mi içün kibel-i şer'den bir nâ'ib [silik] bu fakîre hitâben fermân-ı cihân-mutâ' sâdır olmağla imtisâlen-leh kibel-i şer'den me'zûnen ba's olunan sâbikan Kestel [?] kâdısı umdet-i kuzât[il-müslimîn] Abdullah Efendi ibn Ahmed Havâss-ı Aliyye Kazâsı muzâfâtından Silivri nâhiyesine tâbi' Büyük Hanbekci [?] nâm karye kurbünde vâki' zikr-i âti' arâzînin üzerlerine varup zeyl-i kitâbda muharre-rü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyle-dikte zikr olunan Hanbekci nâm karye ve gayri timâra berât-ı şe-rîf-i âlî ile mutasarrıf olan Hüseyin Bey ibn Kurd nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda merhûm Hoca Sinan Paşa vakfına bi'l-fi'l mütevellî olmağla vakf-ı mezbûrdan olan Gelüri [?] nâm karye arâzîsinden olmak üzre zikr-i âti' tarla ve mişelik ve otlağ ve mahsûlâtına vâzî'u'l-yed olan es-Seyyid Ömer Çelebi ibn Receb mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp benim timârım karyelerinden olan sâlifü'z-zikr Hanbekci nâm karyenin cânib-i şer'iyyesinde vâki' etrâf-ı erba'ası devletlû sa'âdetlû Hadîce Sultân hâssı ve timâr-ı mezbûrdan olan arâzî ve mârû'z-zikr Hoca Sinan Paşa vakfından olan arâzî ve Gelüri nâm karyeye giden tarîkden nehir başına ândan Gölüngeç pınârına ândan dere sıra oluklar ba-şına ândan hark-ı kebîr cirâsından kavâk değirmenine ve yine hark-ı mezbûrdan [...] değirmenine ve hark kenârından Ramazan değirmenine ve yine hark-ı mezbûr cirâsından Köstemir karyesine müntehî tahmînen yüz elli keyl tohum istî'âb ider tarlalar ve mişe-lik ve otlak feth-i hâkânîden beri benim mutasarrıf olduğım timâr-ı mezbûr arâzîsinden olup be-her sene hâsıl olan a'şar-ı şer'iyye ve sâ'ir rûsûmâtını timâr-ı mezkûr sipâhîleri kabz eyleye gelmişken hâlen mütevellî-i mezbûr es-Seyyid Ömer Çelebi zikr olunan tarla ve mişelik ve otlağı vakf-ı merkûm karyesi toprağından olmak üz-re zabt ve hâsıl olan a'şar-ı şer'iyye ve sâ'ir rûsûmâtına bi-gayr-ı

hak vaz'-ı yed ider suâl olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak mat-lûbumdur didikde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr Ömer Çelebi cevâbında zıkr olunan arâzî vakf-ı mezbûr toprağından olmak üzere zabt ve mahsûlâtına bi't-tevliye vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrın ber-vech-i meşrûh timâr karyelerinden olup be-her sene a'sâr-ı şer'îyye ve sâ'ir rüsûmâtını timâr-ı mezbûr zâbitleri tarafından kabz oluna geldiğini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan sıdk-ı makâline beyyine talep olundukda udûl-i ikrâr-ı ricâl-i müslimînden olup Köstemir nâm karye ahâlîsinden Receb Çelebi bin Piri Bey ve mü'ezzin Ahmed Halife bin Bayezid ve Mustafa bin Ali Kapûcî ve diğer Mustafa Çelebi bin Ali ve İbrahim bin Şaban ve Ali bin Mehmed ve İmam Osman Efendi ibn Bayram ve Halil bin Mahmud ve diğer Halil bin İbrahim ve Mustafa bin Ahmed ve Veli bin Duran ve Kara nâm karye ahâlîsinden Hüseyin bin Mahmud ve Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Baltacı Hüseyin ve Ahmed Çelebi bin el-Hâc Duran ve diğer Ahmed Çelebi ibn el-Hâc [...] ve Beğceler nâm karyeden Mehmed Bey ve Mustafa Bey bin Abdullah ve Ahmed Çelebi bin Hüseyin ve Mehmed Kethüdâ ibn Ahmed ve Ahmed Beşe bin Hamza ve Derviş Beşe bin Ali ve Kılıccı (?) nâm karyeden Mehmed bin Hasan ve Kara Ali bin Veli ve Mehmed Ağa bin Ali ve Abdullah Çelebi bin Abdullah ve Mustafa Beşe ibn Ivaz Bey ibn Abdullah ve Hasan Beşe bin Ali ve Mustafa Çelebi ibn Ömer Ağa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i mezbûra hâzırûn olup isrû'l-iştihâd ve fi'l-hakîka işbu mârû'z-zıkr Hanbekci nâm karyenin cânib-i şer'îyyesinden vâki' etrâf-ı erba'ası müşârûn-ileyhâ Hadîce Sultân hâssı ve timâr-ı mezbûrdan olan tarlalar ve Hoca Sinan Paşa vakfından olan arâzî ve Gelüri nâm karyeye giden tarîkden nehir başına ândan Gülengeç pınârına ândan dere sıra oluklar başına ândan hark-ı kebîr cirâsından Kavak değirmenine ve yine hark-ı mezbûrdan tabaka değirmenine hark-ı mezbûr kenârından Ramazan değirmenine ve hark-ı mezbûr cirâsından Köstemir karyesine şehri müntehî tahmînen yüz elli keyl tohum istî'âb ider işbu tarlâlar ve mişelik ve otlak [silik] biri müdde'î-i mezbûr Hüseyin Bey'in mutasarrıfında olan timâr-ı merkûm arâzîsinden olup be-her sene hâsıl olan a'sâr-ı şer'îyye ve sâ'ir rü-

sûmâtı timâr-ı merkûm sipâhîler tarafından kabz oluna gelmiştir [silik] bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de hükm arâzî-i mezbûreden mütevellî-i mezbûrın kasr-ı yedine tenbîh ve vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr [silik] Efendi mahallinde tahrîr ba'dehu ma'an ba's olunan Musa Çelebi bin Musa ve diğer Musa [silik] meclis-i şer'a gelüp mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr-i kelâm [silik] mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

İsmail Bey Kethüdâ [silik]

583 - 1695 (1107) İstanbul 22: 22a/2 Dava / *Adjudication*

Çukacı esnafından bir grup Hıristiyan, bozmacılardan bir grup Hıristiyan karşısında mahkemeye çıkar. Çukacılar, her yıl ödenen ordu bedeliyesi vb. vergileri bozmacılarla birlikte ödediklerini, ancak bozmacıların bu yıl vergilerini birlikte ödemeye yanaşmadıklarını ileri sürerler. Görüşleri sorulan bozmacılar, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan) bu vergileri terzilerle birlikte ödediklerini söylerler. Daha önce Edirne'de, yine bu konuda çukacılarla bozmacılar mahkemelik olmuşlar, bozmacılar bu davayı savlarını belgeleyen emr-i şerife dayanarak kazanmışlar ve dava hüccetinin bir örneğini Edirne kadısından almışlardır. Davalı bozmacılar şimdi bir kez daha söz konusu emr-i şerif ve hücceti mahkemeye sunarak davayı kazanırlar.

A group of Christian broad cloth producers (çukacı) sue a group of Christian bozma tradesmen. The former group claims that although they pay the yearly military tax (ordu bedeliyesi) together with the bozma tradesmen, this year the bozma tradesmen have refused to pay with them. For their part, the bozma tradesmen state that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan) they pay their taxes

together with the tailors. Previously in Edirne the two groups had a dispute over tax payments, and the matter ended up in court. The bozma tradesmen won the case by proving their claim through a Sultanlic order (emr-i şerif). They also received a hujjet from the judge of Edirne documenting the outcome of the case. The bozma tradesmen win the case again by presenting to court the pertinent Sultanlic order and hujjet.

[Orijinal metnin kondisyonu zayıf olduğundan yayınlanmadı. / *The original text left out because of its poor condition.*]

584 - 1696 (1107) İstanbul 22: 30b/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbullu Hasan Ağa, Rumeli'deki Varna şehrinde bulunan bir çeltik tarlasının mukataasını elinde bulundurmaktadır. Hasan Ağa, özgür bıraktığı kölesi Şahin'i bu mukataanın deposunu gözetmek ve bu depodaki pirinçleri satmak için görevlendirmiştir. Şahin, mahzendeki 17.563,5 keyl buğdayı toplam 1.175.347 akçeye satar. Daha sonra aralarında muhasebe yaparlar. Şahin yaptığı hizmet karşılığı, her keyl pirinç için 2'şer akçeden toplam 33.390 akçe ve buna ek olarak her keyl için birer vukıyye (bir ölçü birimi) pirinç almıştır. Bunun dışındaki masraflar için de 50.698 akçe düşüldükten sonra, Şahin geriye kalan paranın 954.470 akçesini Hasan Ağa'ya teslim eder. Dolayısıyla, Şahin'in Hasan Ağa'ya 137.089 akçe borcu kalmıştır. Hasan Ağa, daha önce parasının kalanını almak için Şahin'den davacı olmuş, bu mahkemede Şahin, Müslümanlar huzurunda borcunu itiraf etmiştir. Taraflar şimdi araçların devreye girmesiyle 60.000 akçe üzerine sulh yaptıklarını belirtirler. Daha sonra Şahin bu parayı hemen ödeyemeyeceğini belirtir. Hasan Ağa, borcun ödenmesini altı ay erteler. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Hasan Ağa, a resident of İstanbul, holds tax farming revenues of a rice field in Varna, Rumelia. He appointed his manumitted

slave Şahin to supervise his tax farming storage depot and to sell the rice in this depot. Şahin sells 17,563.5 keyl of grain for a total of 1,175,347 akçe. They then balance their accounts. In return for his services Şahin receives 2 akçe per keyl of rice, totaling 33,390 akçe, plus 1 vukıyye (approximately 2.8 lbs) rice for each keyl. Another 50,698 akçe is deducted for expenses. Şahin then turns over 954,470 akçe to Hasan Ağa, leaving a remainder of 137,089 akçe. Earlier Hasan Ağa sued Şahin to collect the remainder of the debt and Şahin admitted the debt before Muslim witnesses. Now, upon mediation, the two sides reach an amicable settlement for 60,000 akçe. Şahin says that he is unable to settle the debt immediately. Hasan Ağa postpones payment for six months. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da [...] Mescid Mahallesi'nde sâkin Hasan Ağa bin Ebubekir meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kendünün mu'takı Şahin bin Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bin doksan sekiz senesi Martı ibtidâsından bin yüz beş senesi Mart'ına gelince Rumili'nde vâki' Varna Kasabası'nda mîrî çeltik mukâta'ası taht-ı iltizâmımda olmağla müddet-i mezbûrede [silik] nam karye der-mahzen olan pirinç her keyli on bir vakıyye olmak üzere narh-ı cârî üzere ne mikdâr pirinç bey' olunursa her keyl başına ikişer akçe ve birer vakıyye pirinç [silik] üzere kavl ve tarafımdan mezbûr Şahin'i ber vech-i muharrer mahzenimi nasb ve tayin ol da hi ber-vech-i muharrer kabul itdiğinden sonra zikr olunan mahzen-de mevcûd pirinçten bir def'a her on vakıyyesi bir keyle olmak üzere yetmiş ikişer sağ akçeye üç [silik] elli altı keyli âhara bey' idüp [silik] üç yüz on bir keyl her keyli kırk ikişer akçeye üç yüz kırk bir keyl keyli seksen ikişer akçe ve dört [silik] keyl [silik] olmak üzere bey' idüp ve yine iki def'ada her keyli seksen ikişer akçeye olmak üzere dört bin [silik] keyl pirinçle cem'an on yedi bin beş yüz altmış üç buçuk keyl pirinç bey' itdiğinden sonra semenleri olan min hay-si'l-mecmû' on bir yük yetmiş beş bin üç yüz kırk yedi akçeyi ahz ü kabz itdiğinden sonra beynimizde muhâsebe gördüğümüzde ber-vech-i muharrer ücreti için her keyli başına ikişer akçeden otuz üç

bin üç yüz doksan akçe ve yine her keyl başına birer vakıyye pirinç ki cem'an bin altı yüz elli dört buçuk keyl pirinç kendüye teslim idüp ve beynimizde ma'lûm masârif içün dahi elli bin altı yüz doksan sekiz akçesi ihrâc olundıktan sonra yedinde olan meblağ-ı bâkî-i mezbûrdan bana dokuz yük elli dört bin dört yüz yetmiş akçesini teslim idüp bâkî bir yük otuz yedi bin seksen dokuz akçe kalup meblağ-ı mezbûr dahi mezbûr Şahin'den bundan akdem taleb ve da'vâ itdiğimde kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mezbûr bir yük otuz yedi bin seksen dokuz akçe bana zimmetinde edâsı lâzım deyni olduğunu huzûr-ı müsliminde ikrâr ve itiraf itdiğinden sonra muslihûn tavassut idüp müdde'âm olan meblağ-ı mezbûrdan mezbûr Şahin benim ile altmış bin sağ akçe üzerine sulh oldukda ben dahi sulh-i mezbûr kabûl ve ben ziyâde müdde'âm olan meblağ-ı mezbûra mûte'allika âmm-e-i da'vâdan mezbûr Şahin'in zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ idüp ve mezbûr Şahin dahi beynimizde ma'lûm ziyâde ücret da'vâsına mûte'allika âmm-e-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-i âmm-ı kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve ıskât itdiğinden sonra bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr altmış bin akçeyi mezbûr Şahin acele edâya iktidârı olmayup te'cîl ve taksîte tâlib olduğunda ben dahi meblağ-ı mezbûrî târih-i kitâbdan altı ay tamâmına değin bana edâ ve teslîm itmek üzere te'cîl itdiğimde ol dahi kabûl ve ecl-i mezkûr hulûlünde meblağ-ı mezbûrî bi't-tamâm bana edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Ahmed Ağa bin Abdullah, Abdullah Çelebi bin Ali, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Yusuf Çelebi bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Osman.

585 - 1696 (1107) İstanbul 22: 33b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Halil Efendi'nin vekili Ebubekir Ağa, Marziye Hatun'un vekili Mustafa Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Edir-

ne'de ölen vezir Ali Paşa'nın devlete olan borçlarının tahsil edilmesi için miras bıraktığı taşınmazlarının satılmasını emreden bir ferman yazılmıştır. Defterdar vekili Ebubekir Ağa, vezir Ali Paşa'nın yaşamında arsalarını çeşitli vakıflardan kiralayarak üzerine yaptırmış olduğu binaları, mütevellilerin izniyle ve açık artırma yoluyla satışa çıkarır. En yüksek pey olan 6000 kuruşu veren Marziye Hatun bu taşınmazların sahibi olur. Marziye Hatun'un vekili Mustafa Efendi, 6000 kuruşu bütünüyle Ebubekir Ağa'ya teslim eder. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ebubekir Ağa, legal agent of Minister of Finance (defterdar) Halil Efendi, is in court with Mustafa Efendi, legal agent of Marziye Hatun. An imperial decree (ferman) is issued ordering the sale of the estate of vizier Ali Paşa, who died in Edirne, for the settlement of his debt to the state. The legal agent Ebubekir Ağa auctions off the buildings that Ali Paşa had erected on plots rented from various waqfs, with the permission of waqf mutawallis. Making the highest offer, Marziye Hatun buys the properties for 6000 kuruş. Her legal agent Mustafa Efendi makes payment to Ebubekir Ağa in full. The court registers the transactions.

Bî'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan câmi'ul-emvâlî's-sultânîyye hâfîzu'l-hazâyini'l-Osmaniyye zü'l-kadri'r-râsih ve's-şerefi's-şâmih izzetlü Halil Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu İslam Ağa ibn Ali ve Siyavuş Bey ibn Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbit olan fahrü'l-a'yân Ebûbekir Ağa ibn Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enver ve mahfil-i dîn-i münîf-i ezherde mahmiyye-i İstanbul'da Hâcepaşa kurbünde Elvanzâde Mahallesi sâkinlerinden râfi'atü hâze'l-kitâb umdetü'l-muhaddarât Marziye Hatun ibnet-i el-Hâc Osman Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Mustafa Efendi ibn Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vezîr-i a'zam olduktan sonra bin yüz altı senesinde medîne-i Edirne'de vedâ'-ı âlem-fenâ iden merhum Ali Paşa'nın cânib-i mîrîye olan düyûnı içün akârâtı bey' ve semenleri taraf-ı mîrîden kabz olunmak bâbında fermân-ı cihan-mutâ' sâdir ol-

mağla mahmiyye-i mezbûrede Kırkçeşme mukâbilinde Sekbanbaşı İbrahim Ağa Mahallesi'nde vâki' Kırkçeşme Fırını demekle meşhûr ma'rûf olmağla tecdîd ve tavsîfden müstağnî kârgir habbâz fırınının tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî'i iki yüz doksan iki zirâ' arsası Koca Sinan Vakfı'ndan senede iki bin beş yüz yirmi akçe mukâta'a ile ve tûlen ve arzen bi-hesâb-ı mezbûr iki yüz kırk zirâ' arsası Tire Çavuş Vakfı'ndan senede üç yüz altmış akçe mukâta'a ile ve yine bi-hesâb-ı mezkûr üç yüz yedi zirâ' arsası Sirevî Ayşe Hatun Vakfı'ndan senede altı yüz akçe mukâta'a ile ve kezâlik bi-hesâb-ı mezbûr beş yüz yetmiş zirâ' arsası [...] Ali Ağa Vakfı'ndan senede iki bin sekiz yüz seksen akçe mukâta'a ile merhûm mûmâ-ileyh Ali Paşa'nın taht-ı tasarrufında ve hâlen üzerinde mevcûd olan kârgîr divar ve sakf ve döşeme ve harc ve sâir ebniyesi evkâf-ı mezbûre mütevellîleri izn ve ma'rifetleriyle ve kendi malıyla nefsiyçün binâ olunmağla silk-i mülkine münselik olmağın müvekkilim mûmâ-ileyh Halil Efendi ebniye-i mezbûreyi kirâren ve mirâren sûk-ı sultânîde nidâ ve müzâyede ittürüp ragabât-ı nâs münkatı'a oldukda mûmâ-ileyhâ Marziye Hatun üzerinde altı bin guruşa karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar olmayup ve meblağ-ı mezbûr ebniye-i mezbûrenin el-ân semen-i misli idüğü vukûfı olan sikât-ı makbûleti'l-kelimât ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın müvekkilim mûmâ-ileyh Halil Efendi fırını mezkûr ebniyesini bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-mürâfık semen-i misli olan meblağ-ı merkûm altı bin guruşa merhûm mûmâ-ileyhin deyni içün bâ-fermân-ı âlî mûmâ-ileyhâ Marziye Hatun'a bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra semen-i merkûm altı bin guruşu yedine verilen işbu sûret-i rûznâmçe-i hümayûna nâtik olduğu üzre vekîl-i mezbûr Mustafa Efendi yediyle cânib-i mîrîye tamâmen teslim itmeğın ba'de'l-yevm ebniye-i mezbûre bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık mûmâ-ileyhâ Marziye Hatun'ın mülk-i müşterâsı olmuştur didikde gıbbe't-tasdîki's-ser'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed Efendi emîn-i Matbâh-ı Âmire, umdet-i erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Hüseyin Efendi emîn-i

şehîr, zübdet-i ashâbü't-tastîr ve'r-rakam Yusuf Efendi nâzır-ı Top-hâne, fahrü'l-eşbâh ve'l-a'yân Yusuf Efendi emîn-i Tersâne, fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Kapan Çelebi bin Mehmed Efendi, fahrü'l-erbâb Mektûbî Mehmed Efendi, maden halîfesi İbrahim Efendi, fahrü'l-eşbâh İbrahim Ağa ser-i gulâm-ı bâkî, fahrü'l-akrân el-Hâc Mahmud Ağa mütevellî-i Haremeynü's-şerîfeteyn, umdetü'l-a'yân Mehmed Ağa vekîl-i emîn-i matbah, fahrü'l-eşbâh kethüdâ Mustafa Efendi, fahrü'l-akrân Ahmed Bey bin [boş] ve gayruhum mine'l-huzzâr.

586 - 1696 (1107) İstanbul 22: 34a/1 Dava / Adjudication

Vefat eden el-Hac Mehmet Efendi'nin mirası eşi Fatma Hatun'a kalır. Mehmet ölmeden önce 2. el-Hac Mehmet'i vasi tayin eder ve ona vasiyette bulunur. Fatma mahkemede eşinin bütün eşyalarını kendisine bıraktığını vasiyet ettiğini söyler ve bu konuda elindeki hücceti mahkemeye sunar. Bunun dışında kalan akçelerin ise dörtte birinin kendisine ve dörtte üçünün de devlete kaldığını belirtir. Ancak 2. el-Hac Mehmet, Beytülmal emini Ömer Ağa ile birlikte Fatma'nın evine gelmişler ve içerisinde olan akçeleri almışlardır. Fatma bu akçelerden kendi payına düşen çeyrek hisseyi ister. Davalı 2. el-Hac Mehmet Fatma'nın hissesine el koyduğunu inkâr eder. Mahkeme Fatma'dan delil ister. Fatma delil getiremez. Mahkeme 2. el-Hac Mehmet'ten yemin etmesini ister. O da yemin ederek davayı kazanır.

The deceased el-Hac Mehmed Efendi's inheritance falls to his wife Fatma Hatun. Before his death, Mehmet had appointed a second el-Hac Mehmet as his executor and given him his will. Fatma states at court that her husband left all his belongings to her and presents a hüjjet regarding the matter. Further, she says that a quarter of the remaining money devolved upon her and three-quarters to the state. However, the second Mehmet, together with the treasurer (beytülmal) Ömer Ağa, came to Fatma's house and sei-

zed all the money. Fatma demands back her quarter share. The defendant Mehmet rejects the allegation that he lay claim to Fatma's share. The court asks Fatma for evidence, which she fails to produce. The court asks Mehmet to take an oath. He takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Akseki Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden el-Hâc Mehmed Efendi ibn Ali bin Abdullah'ın zevce-i metrûkesi Fatıma bint-i Kasım nam hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrın ber-vech-i âtî vasî-i muhtârı el-Hâc Mehmed bin Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcim müteveffâ-yı mezbûr hâl-i huyûtında bi-emrillâhi te'âlâ ben dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rıhlet itdiğimde malımdan yüz guruş ifrâz olunup meblağ-ı mezbûrdan mu'tâd üzere techîz ve tekfîn ve sâir levâzım-ı defnim görüldükden sonra bâkî kalan meblağ vücûh bize sarf oluna deyü vasiyet ve bu vasiyetini tenfize tarafından mezbûr el-Hâc Mehmed'i vasî-i muhtâr nasb ve ta'yîn ol dahi kabûl itmekle müteveffâ-yı mezbûrın huyûtında sâkin olduğu mahalle-i mezbûrede vâki' menziline mevcûd olan nûkûd ve urûz ve esâs-ı beyt ve evânî nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur eşyânın cümlesi benim mülkim olup hattâ müteveffâ-yı mezbûr hâl-i huyûtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde bin doksan yedi senesi Recebü'l-ferdinin evâsıtında sâkin olduğum menzil-i mezbûr dâhilinde üzerimde lâbüs olduğum köhne libâstan mâ'adâ nûkûd ve urûz ve esâs-ı beyt ve evânî nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve bi'l-cümle ism-i mâl ıtlâk olunur eşyânın mecmû'ı benim için zevcem mezbûrenin mülkidir benim kat'an alâkam yokdur keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun deyü ikrâr ve târih-i mezkûr ile müverraha yedime işbu hüccet-i şer'iyyesini virdiğinden sonra vefât itmeğin zâhirde benden gayrı vârisi olma- mağla terekesinin rub'ı bana ve selâse-i erbâ'ı cânib-i beytü'l-mâla ait olmak za'mıyla mezbûr el-Hâc Mehmed ol vaktile beytü'l-mâl emîni olan Ömer Ağa ve kassâm-askeri tarafından tahrîre ta'yîn olan işbu hâzır bi'l-meclis Ali Efendi ve mahalle-i mezbûre imamı ve mü'ezzini ve sâir cemâat ile menzil-i mezbûra gelüp içinde mev-

cûd olan eşyâmdan mezbûr el-Hâc Mehmed bi-gayr-ı hak bir piş tahta içinde nakd yedi yüz guruş ve dolab içinde mevcûd beş yüz mahlût guruş ve kırk bin çil akçemi ahz ve gasb idüp me’hûzı olan meblağ-ı mezbûrdan mehr-i mü’eccelim olmak üzere altı bin akçe ve rub’ hisse-i irsiyem olmak üzere sekiz bin iki yüz yirmi iki akçe ki cem’an on dört bin iki yüz yirmi iki akçesin bana def’ ve teslîm ve emîni mezbûra dahi işbu kâtib-i mezbûrın defteri mûcebince otuz iki bin dört yüz on sekiz akçesin bi-gayr-ı hak teslîm idüp ziyâdesi olan sekiz yüz on bir guruş ve bir zolta guruş ile kırk bin çil akçesi mezbûr el-Hâc Mehmed kendi masârifine sarfla istihlâk itmeğın suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr el-Hâc Mehmed cevâbında müteveffâ-yı mezbûrın terekesinden vasîyeti üzere ancak doksan guruş ahz ü kabz itdiğini ikrâr ziyâdeyi bi’l-külliye inkâr idicek müdde’iyye-i mezbûre Fâtıma’dan müdde’âsını mübeyyene beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâk itmeğın fi’l-hakîka mezbûre Fatıma’nın ziyâde müdde’âsı olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz on bir guruş ve bir zolta guruş ile kırk bin çil akçeyi dahi ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk itmeyüp ol vechile üzerine red ve damân nesne lâzım olmadığına mezbûr el-Hâc Mehmed’e yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vefki’l-mes’ûl yemîn-i billâhi’l-aliyyi’l-a’lâ itmeğın mücebiyle bilâ-beyyine bî-vech mu’ârazadan men’ birle mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-iş-rîn min Recebi’l-ferd li-sene seb’a ve mi’e ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Mehmed, el-Hâc Hasan bin Mahmud, Ahmed Çelebi bin Abdülkerim, Hasan Çelebi ibn Şaban, İsa bin Mehmed, Mustafa bin Şaban.

587 - 1696 (1107) İstanbul 22: 34a/2 Dava / *Adjudication*

Vefat eden Derviş Ağa’nın mirası kardeşi İbrahim Ağa’ya kalmıştır. Derviş hayatta iken zeametini Veli’ye devretmek istemiştir. Bu nedenle Veli, Derviş’e bir miktar para vermiştir. Ancak Derviş

zeametini başka birisine devretmiş ve ardından vefat etmiştir. Dolayısıyla Veli, Derviş'e verdiği bu parayı varisi olan İbrahim Ağa'dan ister. Mahkeme İbrahim'e görüşünü sorar. İbrahim, kardeşi Derviş'in söz konusu zeameti Veli'ye bir yıl devretmek için Veli'den 550 kuruş aldığını kabul eder. Ancak Derviş'in zeameti başkasına devrettikten sonra bu parayı Veli'ye geri verdiğini belirtir. İbrahim bu konuda Veli'nin kendi ağzından çıkan ve onun imzasını taşıyan, Derviş'ten olan alacağını tahsil ettiğini yazan temessük belgesini mahkemeye sunar. Mahkeme belgeyi Veli'ye okur. O da belgeyi doğrular ve davayı kaybeder.

The deceased Derviş Ağa's estate devolves upon his brother İbrahim Ağa. In his lifetime, Derviş wanted to transfer his fief [zeamet] to Veli. Veli gave Derviş some money for this purpose. However, Derviş transferred his fief to somebody else and then passed away. Now, Veli is asking Derviş's inheritor İbrahim to return the money. Upon investigation, İbrahim admits that Derviş received 550 kuruş from Veli to lease the fief for one year. However, he claims that after leasing it to somebody else Derviş returned to Veli the paid sum. İbrahim presents to the court the promissory note (temessük) bearing Veli's signature and certifying in his own words that he received payment from Derviş. When the document is read at court, Veli admits its authenticity. The plaintiff Veli thus loses the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Yazıcı Mahallesi'nde sâkin Derviş oğlu Veli nam kimesne mahfil-i kazâda mahmiyye-i merkûmede Arpaemini Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden diğer Derviş Ağa ibn Receb'in li-ebeveyn karındaşı ve hasran vârisi olan işbu râfi'ü'l-kitâb İbrahim Ağa nam kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı merkûm Derviş Ağa'ya huyûtında vilâyet-i Anadolu'da Virân şehrinde vâki' ze'âmetini bana der-'uhde itmek için bin yüz dört senesi şehri Rebi'ülevvelinin on birinci günü kırk gurusımı def' ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer ahz ü kabz itdiğinden sonra ze'âmet-i merkûmeyi âhara vi-

rüp benden makbûzı olan meblağ-ı merkûmı kable'l-edâ vefât itmeğin hâlen terekesine bi'l-verâse vâzi'ü'l-yed olan mezbûr İbrahim Ağa'ya suâl olunup terekesinden bana edâya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezkûr İbrahim Ağa cevâbında mûrisim müteveffâ-yı mezbûr huyûtında ze'âmet-i mezkûresini sene-i mezkûreye mahsûb olmak üzere müdde'î-i merkûma beş yüz elli guruşa işbu müdde'î-i mezbûrın imzâ ve hatemini hâvî temessük nâtik olduğu üzere der-'uhde ve meblağ-ı merkûmı ber-vech-i peşîn ahz ü kabz itdiğinden sonra ze'âmet-i merkûmeyi âhara der-'uhde itmekle makbûzı olan meblağ-ı merkûm beş yüz elli guruşu ve harc nâmıyla virdiğim meblağı bi't-tamâm ahz ü kabz idüp husûs-ı mezkûra müte'allika da'vâdan mezkûr diğer Derviş Ağa'nın zimmetini ibrâ ve iskât eyledim deyüp yedine temessük dahi virmişidi deyü mazmûnı takrîrine muvâfık ve müdde'î-i mezbûrın imzâ ve hatemini hâvî ve târih-i mezkûr ile müverrah temessük ibrâz idüp müdde'î-i merkûm muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundıkda müdde'î-i mezbûr mazmûn-ı temessük-i mezkûrî ikrâr ve i'tiraf itmeğin mücebine müdde'î-i merkûm Derviş Ağa ber vech-i muharrer bi'v-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve mi'e ve elf

588 - 1696 (1107) İstanbul 22: 34b/2 Dava / *Adjudication*

Vefat eden el-Hac Hasan Ağa'nın mirası eşi Ayşe Hatun'a, oğulları Ahmet ve Mehmet'e ve kızları Emine ile Ümmügülsüm'e kalır. Mehmet'in vasisi olarak ve kendi adına Ayşe Hatun ile diğer mirasçılar, Zülfikar Ağa'dan davacı olurlar. Davacıların iddiasına göre, Hasan hayatta iken Bolu nezaretini ve Korine (?) mukataasını bir yıllığına Zülfikar'a devreder. Zülfikar paranın bir kısmını Hasan'a öder, kalanını da kendi masraflarına harcar. Daha sonra Hasan bu kalan miktarı da ister ve Zülfikar ile aracılardan yardımıyla sulh yaparlar. Ancak Hasan sulh yapılan bedeli alamadan ölür. Dolayısıyla mirasçılar bu sulh bedelini Zülfikar'dan isterler. Zülfikar gerek borcunu gerekse sulh miktarını inkâr eder. Mahke-

me davacılara kanıt getirmeleri için süre verir. Ancak davacılar mahkemeye kanıt sunamazlar. Zülfikar da borcu olmadığına yemin eder. Ayrıca doğru şahitlikleriyle tanınan bazı Müslüman kişilerin, davacıların davalarının asılsız olduğunu bildirmeleri üzerine mahkeme, davacıları davalarından vazgeçmelerini söyler.

The deceased el-Hac Hasan Ağa's estate devolves upon his wife Ayşe Hatun, his sons Ahmet and Mehmet, and his daughters Emine and Ümmügülsüm. As Mehmed's guardian and representing herself, Ayşe and other inheritors sue Zülfikar Ağa. The plaintiffs claim that in his lifetime Hasan transferred the administration (nezaret) of Bolu and the tax (mukataa) of Korine (?) to Zülfikar for one year. Zülfikar, they say, paid part of the sum to Hasan and spent the rest on his expenses. Afterwards, Hasan demands the remaining sum. Hasan and Zülfikar reach an amicable settlement upon arbitration. However, Hasan passes away without receiving the payment, and his inheritors ask for payment. Zülfikar denies the debt and the amicable settlement. The plaintiffs are given time by the court to produce evidence, which they fail to do. Zülfikar takes an oath and calls witnesses, all Muslims known for their probity. The witnesses attest that the claims of the plaintiffs are false. The court instructs the plaintiffs to drop the case.

Medîne-i Üsküdar'da Mehmed Paşa Mahallesi ahâlisinden olup bundan akdem Şâm-ı Şerîf'de müsâfîren sâkin iken vefât iden el-Hâc Hasan Ağa ibn Ahmed bin Hasan'ın verâseti zevce-i metrûkesi Aîşe bint-i İbrahim nam hatun ile sulbî kebîr oğlu Ahmed Ağa ve sağîr oğlu Mehmed ve sulbiyye kebîre kızları Amine ve Ümmügülsüm nam hatunlara münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûre Aîşe kendi tarafından asâleten ve sağîr-i mezbûr Mehmed'in tesviye-i umûrına kibel-i şer'den mansûbe vasîsi olmağla vesâyeten ve mezbûrûn Ahmed Ağa ve Âmine ve Ümmügülsüm asâleten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Zülfikar Ağa ibn Abdullah mahzarında her biri üzerine da'vâ ve

takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr hâl-i huyûtında tahtü'l-nizâmında olan Bolı Sancağı nezâreti ve Korine mukâta'asını bir sene tamamına değin zabt itmek üzere mezbûr Zülfikar Ağa'ya bin doksan dört senesinde on üç bin beş yüz guruşa der'uhde ve ilzâm ol dahi ber vech-i muharrer iltizâm ve kabûl ve bir sene zabt idüp bedel-i iltizâmın on bir bin iki yüz yetmiş iki gurusını mûrisimiz mezbûra def' ve teslîm ol dahi yedinden ahz ü kabz idüp bâkî iki bin iki yüz yirmi sekiz gurusını kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı bâkî-i mezbûr mûrisimiz merkûm el-Hâc Hasan Ağa mezbûr Zülfikar Ağa'dan taleb ve da'vâ ol dahi edâdan imtinâ' itmekle muslihûn tavassut idüp mezbûr Zülfikar Ağa meblağ-ı bâkî-i mezbûr da'vâsından müteveffâ-yı mezbûr ile bin guruş üzerine sulh oldukda mûrisimiz dahi sulh-i mezbûrî kabûl ittikten sonra meblağ-ı mezbûr bin guruş kable'l-ahz fevt olmağla suâl olunup alıvirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-sual mezbûr Zülfikar Ağa cevâbında zikr olunan nezâret ve mukâta'a-ı mezbûreyi ber-vech-i muharrer bir sene zabt ve mahsûlâtlarından ancak müteveffâ-yı mezbûra medfû'ım olan meblağ-ı mezbûr on bir bin iki yüz yetmiş iki guruş kabz itmişdim deyü meblağ-ı mezbûrdan ziyâde kabzını ve ber-vech-i mübeyyen sulh-ı merkûmı bi'l-küllîye inkâr idücek müdde'ûn-ı mezbûrûndan müdde'âlarını mübeyyene beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istihlâk itmekle mehl-i şer'î birle ba'de'l-imhâl ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ittiklerinden mâ'adâ verese-i mezbûrûn ve mukaddemâ hâkimü's-şer' de zikr olunan nezâret ve mukâta'ayı müteveffâ-yı mezbûrdan on üç bin beş yüz guruşa iltizâm ve kabûl idüp meblağ-ı mezbûrın on bir bin iki yüz yetmiş iki gurusı virüp mâ'adâsı olan iki bin iki yüz yirmi sekiz gurusı yedinde kalmışdır deyü mezbûr Zülfikar Ağa'dan da'vâ idüp ol dahi mahsûlât-ı mezbûreden dahi medfû'ı olan meblağ-ı mezbûrdan ziyâde kabzını inkâr itmekle verese-i mezkûrûn müdde'âlarını beyâna kâdir olmamalarıyla mezbûr Zülfikar Ağa'ya bi't-taleb yemîn virilüp men' olundıklarından sonra sulbiyye sâkinler olup sinn-i mahsûlât-ı mezkûreden ziyâde-i mezkûreyi kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk ittikten sonra mûrisimiz mezbûr el-Hâc

Hasan Ağa meblağ-ı bâkî-i mezbûresinden ba'de'd-davâ bin gurus üzerine sulh olup sulh zimmetinde kalmış idi deyü eyittikleri da'vânın kat'an aslı olmayup hîle ve müzevvir olduğu vukûf-ı tâmmı olan sikât-ı müslimînden makbûletü'l-kelimâtattan bî-garaz müslimîn meclis-i şer'a gelüp haber vermeleriyle müdde'ûn-ı mezbûrûn bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-îşrîn min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Mustafa, İbrahim Çelebi ibn Mehmed, Küçük İbrahim Çelebi ibn Mehmed, Mustafa bin Şaban, Ali Çelebi ibn Bali, Ahmed Çelebi ibn Ahmed, Müslüman bin Receb, el-Hâc Mehmed ibn İbrahim.

589 - 1696 (1107) İstanbul 22: 38a/2 Tescil işlemi / Registration

Unkapanı'nda unculuk yapan bir grup gayrimüslim, eski gümrük mukataası emini Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek yeniçerilere ve sekbanlara ait devlet fırınında üretilen ekmek için yedi günde bir 330 keyl buğday satın alındığını ve bunun parasının gümrük mukataasından karşılandığını söylerler. Uncular, Ali Ağa'nın gümrük mukataası emini olduğu dönemde un alımı için kendisinden 1.638.000 akçe teslim aldıklarını belirtirler. Mahkeme, uncuların ifadelerini sicile kaydeder.

Some non-Muslim flour producers (uncu) working in Unkapanı (flour scale) appear in court with Ali Ağa, the former customs tax farmer. They state that every seven days 330 keyl of grain is bought for the production of bread by an imperial bakery owned by janissaries and sekban soldiers. The cost of the grain is covered by the customs tax farming revenues. The flour producers state that they have collected 1,683,000 akçe from Ali Ağa in return for the flour bought during his tenure. The court registers the flour producers' testimony.

Husûs-ı âtiz-zikrin mahallinde ketb ü tahrîri için savb-ı şer' den bi't-taleb irsâl olunan Ebubekir Efendi bin el-Hâc Abdülkerim sâbıkan gümrük emîni olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ali Ağa bin Abdurrahman'ın mahmiyye-i İstanbul'da Monla Zeyrek Mahallesi'nde sâkin olduğu mahalle varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mahmiyye-i mezbûrede kabbân-ı dakik uncılarından Kaya ve Kosta veled-i Todori ve Yanaki veled-i Penapot ve Yorgaki veled-i Manol nâm zimmîler meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu râfi'ü'l-kitâb mûmâ-ileyh Ali Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp dergâh-ı 'âlî yeniçerileri ve sekbânlarına mahsûs sekbân fırını demekle ma'rûf mîrî fırında tabh olunan fodula için her yedi günde iştirâ olunan üç yüz otuz altı keyl dakîkin semenleri kadîmden ocaklıkları olan gümrük-i merkûm mülhakâtından dalyân-ı mâhî mukâta'ası malından virile gelmeğin mûmâ-ileyh Ali Ağa mukâta'a-i mezbûre emîni iken bin yüz altı senesi Cumâdelûlası guresinden işbu bin yüz yedi Şabanü'l-mu'azzamının sekizinci gününe gelince fodula kâtibinin tezkireleri mücebince altmış beş haftada fırın-ı mezbûrda tabh olunan fodula için bey' ve teslîm eylediğimiz yirmi bir bin sekiz yüz kırk keyl dakîkin semenleri olan be-her keyli yetmiş akçeden min haysi'l-mecmû' on altı yük otuz sekiz bin akçeyi mukâta'a-i mezbûre malından mûmâ-ileyh es-Seyyid Ali Ağa bize def' ve teslîm biz dahi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz ve tesellüm eyledik min ba'd târih-i mezbûra mahsûb olmak üzre mârû'z-zikr dakîk bahâsından mûmâ-ileyh Ali Ağa'da ve taraf-ı mîrîde bir akçe virecek hakkımız bâkî kalmadı didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î vâki' hâli mezbûr Ebubekir Efendi mahallinde ketb ü tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Ali bin Bali ve Mehmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam sene [1]107 Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed Çelebi sâkin-i Vâlîde Han, Mehmed Efendi kâtib-i gümrük, Mehmed Efendi el-kâtib, es-Seyyid Ali Efendi bin Hüseyin rûzname, el-Hâc Ali Ağa bin Mehmed, İbrahim Ağa bin Mehmed, Ali Ağa bin [boş], Hasan Ağa bin Mehmed ve gayrum.

590 - 1696 (1107) İstanbul 22: 38b/1 Dava / *Adjudication*

Vezir Mahmut Ağa, 2. Mahmut Ağa'yı dava eder. Davacı Mahmut'un savına göre, 1160 (H. 1747) yılında kumaş (mensucat) bedelini toplamaya kendisi görevlidir. Fermanla bildirilen bu derkenar belgesi gereğince (bir sonraki hüküm kastediliyor olabilir) diğer mukataa mallarından kalemiye vergisi alındığı, fakat kumaş bedelinden kalemiye vergisi alınmadığı halde davalı Vezir Mahmut Ağa, davacı 2. Mahmut Ağa'yı İstanbul'da hapsedirerek kumaş gelirinden kalemiye adına kendisinden zorla 2000 kuruş almıştır. Mahkeme davalıya görüşünü sorar. Davalı Mahmut Ağa, davacının söylediklerini kabul etmekle birlikte Vezir Ali Paşa'nın kethüdası Ahmet Efendi'nin mektubuna dayanarak, parayı Yako'ya verdiğini belirtir. Mahkeme de davalıya, aldığı parayı davacı Vezir Mahmut Ağa'ya ödemesini söyler.

Vizier Mahmut Ağa sues Mahmud Ağa II, the porte steward (kapı kethüdası) of the deceased vizier Ali Paşa. According to the plaintiff Mahmut Ağa, he was appointed to collect the textile [mensucat] income for the year 1160 (AH 1747). According to the sidenote on the imperial order [it might refer to the order in the next entry], textile income is exempt from the kalemiye tax, which is imposed on other farms [mukataas]. Nevertheless, the defendant Mahmut Ağa II let the plaintiff Mahmut be sent to prison in İstanbul and appropriated 2000 kuruş by force from the textile income under the rubric of kalemiye tax. Upon questioning by the court, the defendant admits his deed. He also states that he gave the money to Yako because a letter from Ahmet Efendi, the steward of vizier Ali Paşa. The court instructs the defendant to pay the money to the plaintiff.

Mahmiyye-i İstanbul'da Odun Kapısı dâhilinde Gebencî Sinan Mahallesi sükkânından işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Mahmud Ağa bin Ebâbekr nam kimesne divân-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i âlîden vezîr-i a'zam oldukdan son-

ra bin yüz altmış senesinde medîne-i Edirne'de vedâ'-ı âlem-i fânî iden merhûm Ali Paşa'nın hîn-i vezâretinde kapûcibaşı kethüdâsı olan Mahmud Ağa bin Ahmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm idüp ben sene-i mezbûrede mensûcât bedeliyesini cem'a memûr olmağla bâ-ferman-ı âlî mahallinden arz ve i'lâm olunan işbu der-kenâr mücebince sâyir mukâta'ât malından aldığı gibi mensûcât bedeliyesi malından kalemiye alınugelmiş dahi değil iken mezbûr Mahmud Ağa vezîr-i mûmâ-ileyhin kapûcibaşı kethüdâsı olmağla beni Âsitâne-i Sa'âdet'de baş bâkî kuli vekîline habs itdürüp mensûcât bedeliyesi malından kalemiye nâmıyla benden bi-gayr-ı hak iki bin gurusımı cebren ahz ü kabz ve istihlâk itmişdir hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûrın bi-tarîki'd-damân alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mahmud Ağa cevâbında fi'l-hakîka kazıyye bâlâ[da] tafsîl ü beyân ve şerh ü ayân olunan vech üzre olup müdde'î-i mezbûr el-Hâc Mahmud Ağa'dan mensûcât bedeliyesi malından vezîr-i mûmâ-ileyhin kalemiyesi nâmıyla iki bin gurusı ahz ü kabz idüp vezîr-i mûmâ-ileyhin [...] kethüdâsı Ahmed Efendi'nin mektubu üzre bâzîrgân Yako nam Yahudi'ye def' ve teslîm eyledim deyü müdde'î-i mezbûr el-Hâc Mahmud Ağa'nın hilâf-ı şer' ve'l-kânûn iki bin gurusını ahz ü kabz ve istihlâk eylediğini tâyi'an ikrâr ve i'tiraf itmeğin alâ müceb-i i'tiraf meblağ-ı mezbûr iki bin gurusı bi-tarîki'd-damân müdde'î-i mezbûr el-Hâc Mahmud Ağa'ya red ve teslîme merkûm Mahmud Ağa bin Ahmed'e tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdet-i erbâbü'l-kalem ve't-tahrîr tezkireci-i evvel Mustafa Efendi, zübdet-i ashâbü't-tastîr ve'r-rakam tezkireci-i sâni Mehmed Efendi, umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Bey ser-çâvuşân, fahrü'l-eşbâh ve'l-akrân Mehmed Ağa el-muhzır, Osman Ağa bin Zülfikar, Süleyman Ağa bin Abdullah, Osman Ağa bin Mehmed Ağa, Köse Mahmud Ağa bin Abdullah, bâkî kuli Mehmed Ağa bin Abdullah.

591 - 1696 (1107) İstanbul 22: 40a/2 Dava / Adjudication

Siyavuş Ağa'nın vekili Ahmet Bey, Abdülkadir Bey karşısında mahkemeye çıkar. Siyavuş Ağa, Selanik sancağına bağlı Boğdan nahiyesinde bulunup kullanım hakları kendisinde olan bir köyün zeametini 1695 (H. 1106) yılı için 850 kuruşa Abdülkadir Bey'e devretmiştir. Vekil Ahmet Bey, Abdülkadir Bey'in bu devir işleminde Siyavuş Ağa'ya 100 kuruş borcu kaldığını ileri sürer. Görüşü sorulan Abdülkadir Bey, bu borcu reddeder. Davacı vekili Ahmet Bey'den savını kanıtlaması istenir. Ancak Ahmet Bey mahkemeye kanıt sunamaz. Davalı Abdülkadir Bey'den borcu olmadığına yemin etmesi istenir. O da yemin ederek davayı kazanır.

Ahmet Bey, legal agent of Siyavuş Ağa, sues Abdülkadir Bey. At a price of 850 kuruş, Siyavuş Ağa transferred to Abdülkadir Bey the fief (zeamet) of a village in the Boğdan (Moldavia) district of the Selanik (Salonika) sanjak for 1695 (AH 1106). The legal agent Ahmet Bey claims that Abdülkadir Bey owes his client 100 kuruş from the transfer. Questioned by the court, the defendant Abdülkadir Bey denies that he owes money. The court asks the legal agent of the plaintiff to prove his claim. Ahmet Bey fails to do so. The court then asks Abdülkadir Bey to state under oath that he owes no money. The defendant Abdülkadir Bey takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kurşunlu Karye kurbünde sâkin Siyâvuş Ağa bin Abdullah tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu Mustafa Çavuş bin Abdülbaki ve Yusuf Çelebi bin Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbite olan Ahmed Bey bin Mustafa divân-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i âlîde işbu bâ'isü'l-kitâb Abdülkâdir Bey ibn Mustafa nam kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûr Siyavuş Ağa berât-ı şerîf-i âlişân ile mutasarrıf olduğu Selanik Sancağı'nda Boğdan Nâhiyesi'nde Sohe nam karye ve gayrı ze'âmetini bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere zabt ve mahsûlâtını kabz

itmek üzre merkûm Abdülkadir Bey'e sekiz yüz elli guruşa der-'uhde ve ilzâm ol dahi ta'ahhüd ve iltizâm ve ze'âmet-i merkûmeyi târih-i mezbûrede zabt ve mahsûlâtından ol mikdâr meblağ-ı ahz ü kabz eyledikten sonra bedel-i iltizam olan meblağ-ı mezbûrın yedi yüz elli gurusını müvekkilim mezbûr Siyavuş Ağa'ya def' ve teslîm idüp yüz guruş-ı bâkî kalmışdır hâlen suâl olunup meblağ-ı bâkî-i mezbûrın alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl merkûm Abdülkâdir Bey cevâbında müvekkil-i mezbûrdan ze'âmet-i merkûmeyi sekiz yüz elli guruşa iltizâm ve kabûl ve ze'âmet-i merkûmeyi ba'de'l-zabt yediyüz elli guruş ber-vech-i muharrer def' ve teslîm eylediğini ikrâr lâkin mahsûlât-ı mezkûreden ziyâde-i mezkûreyi kabzını inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına mutâbika beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf itmeğin fi'l-hakîka ze'âmet-i merkûme mahsûlâtından ziyâde medfû'ı olan yediyüz elli guruşdan mâ'adâ yüz guruş dahi ahz ü kabz itmeyüp ol vechile meblağ-ı bâkî-i mezbûrın müdde'î-i mezbûra red ü teslîmi üzerine lâzım gelmediğine mezkûr Abdülkâdir Bey'e yemîn teklîf olundukda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn bi'llâhi te'âlâ itmeğin mücebiyle müdde'î-i merkûm bilâ-beyyine vech-i mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Mustafa Efendi, zübdet-i ashâbü't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Mehmed Efendi, fahrü'l-eşbâh ve'l-a'yân Yusuf Bey ser-çâvuşân, umdetü'l-akrân muhzır el-Hâc Mehmed Ağa, Ali Çelebi bin Çukadar, Mehmed Efendi bin Hüseyin, Ebûbekir bin Sinan.

592 - 1696 (1107) İstanbul 22: 40b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul kadısı kendisine ait olan Rukiye Sultan Yalısı'nı saraydan Fatma Sultan'a hibe eder. Fatma Sultan da karşılığında Şah

Huban Sarayı'nı İstanbul kadısına hatt-ı hümayun belgesiyle hibe eder. Bu karşılıklı mülk mübadelesinin işleminin mahkemede tescil edilmesi için saraydan İstanbul kadısına yazılmış buyuruldu.

The kadi of İstanbul donates the Rukiye Sultan villa (yalı) to Fatma Sultan, a resident of the palace. In return, Fatma Sultan donates the Şah Huban Palace to the kadi with the authorization of an imperial order (hatt-ı hümayun). The Palace hereby orders the kadi of İstanbul to register the exchange.

İstanbul kâdısı izzetlü fazîletlü efendi hazretleri şevketlü ve ke-
râmetlü pâdişâhım hazretleri fazîletlü şeyhü'l-islâm efendi hazret-
lerinin mülk-i mevhûbı olan Rukiye Sultan Yalısı'nı iffetlü Fâtıma
Sultan hazretlerine hîbe ve temlîk ve mukâbelesinde mülk-i mev-
rûsları olan Şah Hûban Bağçesi mülhâkâtından olan etmekçi fırı-
nı ve börekçi dükkânı ve sâir müte'allikâtıyla mübâdele ve hatt-ı
hümâyûn-ı şevket-makrûnlarıyla mevlânâ-yı mûmâ-ileyh hazretle-
rine hîbe ve temlîk buyurmalarıyla bâğçe-i merkûma varup tevâbî
ve levâhıkıyla hudûdını ve sâir ahvâlini sıhhati üzre tahrîr ve hü-
cet eylesiz deyü buyuruldu

593 - 1696 (1107) İstanbul 22: 41a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul kadısı Feyzullah Efendi kendisine ait Rukiye Sultan Yalısı'nı saraydan Fatma Sultan'a hibe eder. Fatma Sultan da Fey-
zullah Efendi'ye karşılığında Şah Huban Sarayı'nı hatt-ı hümayun belgesiyle hibe eder. Bu konuda saraydan gelen buyuruldu nede-
niyle kadı, mimar ve bilirkişilerden bir ekibi söz konusu saraya gönderir ve sarayın ayrıntıları saptanarak tescil edilir.

The kadi of İstanbul donates the Rukiye Sultan villa (yalı) to Fatma Sultan, a resident of the palace. In return, Fatma Sultan donates the Şah Huban Palace to the kadi with the authorization of

an imperial order (hatt-ı hümayun). In accordance with an order (buyuruldu) from the palace, the kadi sends architects and experts to the exchanged palace for an inquiry. The estimations are hereby registered.

[Orijinal metnin kondisyonu zayıf olduğundan yayınlanmamıştır. / *The original text left out because of its poor condition.*]

594 - 1696 (1107) İstanbul 22: 45b/1 Dava / *Adjudication*

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Yenişehir nahiyesinin Kirasu köyünden 1. Trandafilo, 1. Yani, 2. Yani, Nikola, 3. Yani, 2. Trandafilo, Penapot, Dimitri ve Panot adlı kişiler, İstanbul Kasımpaşa'da oturan Yorgaki'nin köken olarak Kirasu köyünden olmasına karşın bu köyün 1677 (H. 1088) yılına ait 5000 kuruş tutarındaki vergisinden kendi payına düşen 350 kuruşu ödemediği gerekçesiyle Yorgaki'den davacı olurlar. Görüşü sorulan Yorgaki, 40 yıl önce söz konusu köyden göç edip Galata'ya yerleştiğini ve buradaki Sultan Ahmet Han Vakfı'na bağlı olduğu için vergilerini düzenli olarak bu vakfa ödediğini, adı geçen köyde emlak veya arazisi kalmadığını, üstelik 19 yıldır kimsenin konuya ilişkin olarak kendisinden davacı olmadığını ileri sürerek vergi borcunu reddeder. Yorgaki söylediklerini desteklemek için Sultan Ahmet Han Vakfı defterindeki bir derkenarı mahkemeye sunar. Yeniden görüşü sorulan davacılar, Yorgaki'yi doğrularlar. Bunun üzerine mahkeme, davayı reddeder. Sonuçta, davalı Yorgaki davayı kazanır.

Trandafilo I, Yani I, Yani II, Nikola, Yani III, Trandafilo II, Penapot, Dimitri and Panot sue Yorgaki from the Kasımpaşa district. They state that the inhabitants of the district owe 5000 kuruş in taxes. Since Yorgaki is originally from the district, they demand 350 kuruş from Yorgaki as his contribution to the tax. Yorgaki responds that he has been paying his tax to the Sultan Ahmet Han waqf. The inhabitants of his original district have not

complained about this for 19 years. He presents a document (derkenâr) to support his claims. The plaintiffs admit that the defendant has been registered to the waqf. They also admit that he has been paying his taxes to the waqf, that the defendant owns nothing in his original neighborhood, and that they have not been demanding any payment for 19 years. The court instructs the plaintiffs to drop their charges. In conclusion, the defendant Yorgaki wins the case.

Vilâyet-i Rumili'nde medîne-i Yenişehir nevâhiyesinden Kühistan [?] Nâhiyesi'ne tâbi' Kirasu nâm karye ehâlisinden Trandafilo veled-i Yorgi ve Yani veled-i Yorgi ve Yani veled-i Todori ve Nikola veled-i Laberno ve Yani veled-i İskoli ve diğer Trandafilo veled-i Todori ve Penapot veled-i Şilo ve Dimitri veled-i İspano ve Panot veled-i Yani nâm zimmîler divân-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i 'âliyyede mahrûsa-i Galata kazâsına tâbi' kasaba-i Kâsımpaşa'da Tahta Kadı Mahallesi sükkânından işbu râfî'ül-vesîka Yorgaki veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin seksen sekiz senesinde karye-i mezbûre ehâlisinin tekâliflerinden beş bin guruş deynleri olup merkûm Yorgaki fi'l-asl [silik] ehâlisinden olmağla meblağ-ı mezbûrdan merkûm Yorgaki'nin hissesine üç yüz elli guruş isâbet itmekle [silik] merkûm Yorgaki'den taleb ideriz suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yorgaki cevâbında ben kırk [silik] karye-i mezbûreden kalkup yedimde olan işbu derkenâr mücebince Galata Kazâsı'nda olan cennet-mekân-ı firdevs [silik] merhûm ve mağfûr-ı leh Sultan Ahmed Han-ı Evvel tâbe serâhu hazretlerine ra'yyet kayd olunmağla târih-i mezbûrdan beri be-her sene üzerime [silik] vakf-ı mezbûr re'âyâsıyla ma'an edâ idüp karye-i mezbûrede emlâk ve arâziden kat'an bir [silik] karye-i mezbûre ehâlisi her senede mahmiyye-i İstanbul'a gelüp benimle her bâr mülâkî oluriken bin [silik] senesinden beri meblağ-ı mezbûra müte'allik benden bir nesne da'vâ itmeyüp on dokuz senede bilâ 'özü-i şer'î sükût itmişlerdir deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına muvâfık defter-i evkâfdan mahrec sâlifü'z-zıkr derkenârı ib-

râz itmekle gıbbe'l-istintâk müdde'ûn-ı mezbûrûn cevâblarında fi'l-hakîka mezbûr Yorgaki kırk sene mukaddem karye-i mezbûrede kalkup merhûm-ı müşârûn-ileyhin vakfına ra'iiyyet kayd olunup her bir sene üzerine edâsı lâzım gelen tekâlifi vakf-ı mezbûr re'âyâsıyla ma'an edâ idüp karye-i mezbûrede emlâk ve arâziden kat'an bir nesnesi olmayup ve kendiler be-her senede mahmiyye-i İstanbul'a gelüp mezbûr Yorgaki ile her bâr mülâkî olurlar iken bin seksen sekiz senesinden beri meblağ-ı mezbûra müte'allika bir nesne da'vâ itmeyüp on dokuz seneden beri bilâ-özü-i şer'î sükût itmişlerdir deyü kaziiye vech-i mübeyyen üzre olduğu her biri tâ-yi'an ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebince müdde'ûn-ı mezbûrûn bivech mu'ârazadan men' olunup hâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetu erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Mustafa Efendi tezkire-i evvel, zübde-i ashâbü't-tastîr ve'l-kalem Mehmed Efendi tezkire-i sâ-nî, fahrü'l-eşbâh ve'l-a'yân Muhzır Mehmed Ağa, fahrü'l-akrân Yusuf Bey bin Çavuşân, 'umdetü'l-a'yân Odabaşı Mustafa Ağa, el-Hâc Mehmed Çavuş, İbrahim Çavuş, Mehmed Ağa ibn Ali, el-Hâc Ali bin Sinan.

595 - 1696 (1107) İstanbul 22: 46a/1 Dava / Adjudication

Belgrat'ta vefat eden 57. yeniçeri bölüğünden Menemenli Mustafa'nın mirası eşi Fatma, kızı Ayşe ve kardeşi Ümmühan'a kalır. Mirasçıların vekili Seyyit Ahmet, yeniçerilerin beytûlmalcısı olup Mustafa'nın terekesine el koyan Recep'i dava eder. Mustafa'nın ölümünden sonra miras bırakmış olduğu 265.800 akçe, Rusçuk kadısı Seyyit İsmail imza ve mührüyle imzalı müfredat defterine kaydedildikten sonra, Rusçuk serdarı Hüseyin'le İstanbul'a gönderilmiştir. Mirasçıların İstanbul'da olmaması nedeniyle yeniçeri beytûlmalcısı Recep, Mustafa'nın varisi olmadığı gerekçesiyle söz konusu paraya el koymuştur. Davacıların vekili Seyyit Ahmet

mahkemede bu parayı ister. Davalı Recep ise, Mustafa'nın 57. Ağa Bölüğü'nün para vakfına, İstanbul'dan bazı kişilere ve Rusçuk'tan İsmail Yazıcı'ya borcu olduğunu söyler. Alacaklıların açtıkları davalar sonucunda, Mustafa'nın miras bıraktığı paranın toplam borcu karşılamadığı anlaşılmıştır. Bunun üzerine miras kalan para, alacaklılar arasında alacaklarının oranına göre bölüştürülmüş ve tereke görevlisinin gurema defterine kaydedilmiştir. Recep bu alacaklıların davalarına ilişkin altı hücceti ve tereke görevlisinin tuttuğu gurema defterini mahkemeye sunar. Mahkeme hüccetleri ve defteri inceler ve Seyyit Ahmet'in davası düşer. Sonuçta, davalı beytülmal görevlisi Recep davayı kazanır.

Mustafa, originally from Menemen and a janissary of the 57th division, dies in Belgrade. His inheritance falls to his wife Fatma, daughter Ayşe and sister Ümmühan. Seyyit Ahmet, legal agent of the inheritors, sues Recep, treasurer (beytûlmalcı) of the janissaries who confiscated Mustafa's estate. Upon Mustafa's death, his 265,800 akçe estate was registered in the signed inventory book (imzalı müfredat defteri) under the signature and seal of Seyyit İsmail, judge of Rusçuk. Then the inventory book was sent to İstanbul with Hüseyin, commander (serdar) of Rusçuk. The janissary treasurer Recep confiscated the estate on the ground that the decedent had no heirs in İstanbul. The legal agent Seyyit Ahmet now wants the money back. The defendant Recep states that Mustafa owed some money to the cash waqf of the 57th janissary division, certain persons in İstanbul, and İsmail Yazıcı, a resident of Rusçuk. As a result of charges pressed by the creditors, it became apparent that Mustafa's total estate was insufficient to settle the debts, says Recep. The unpaid amount was thus deducted proportionally from each creditor's due and registered in the credit book (gurema defteri) of the inheritance officer. Recep presents to court the six hujjets regarding the cases filed by the creditors, along with the credit book. Examining the documents, the court drops the plaintiff Seyyit Ahmet's case. In conclusion, the defendant treasury officer Recep wins the case.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da kasaba-i Menemen mahallâtından Menemenli Mahallesi ahâlîsinden olup dergâh-ı âlî yeniçerilerinin Elliyedinci Ağa Bölüğü'ne mahsûs oda çavuşlarından olmağla mahrûsa-i Belgrad'da maktûlen fevt olan Mustafa Çavuş bin Mehmed bin Mustafa'nın verâseti kasaba-i mezbûrede sâkine zevce-i metrûkesi Fatıma Hatun ibnet-i el-Hâc Ali ile sulbiyye kızı Aişe nam bîkr-i bâliğaya ve li-ebeveyn kız karındaşı Ümmühan nam hatuna münhasıra oldığı ve mezbûrât Fatıma Hatun ve Aişe ve Ümmühanı taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekil olduğu kasaba-i mezbûre sükkânından zât-ı mezbûrâtı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân el-Hâc Ali bin Osman ve Ali Çelebi bin el-Hâc Musa şehâdetleriyle hasm-ı şer'î-yi câhid mahzarında şer'an sâbit ve sübût ve rast ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan es-Seyyid Ahmed Efendi bin Mehmed bin Mahmud meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-fi'l dergâh-ı âlî-i yeniçerileri beytü'l-mâl emîni olmağla müteveffâ-yı mezbûrın zikri âti terekesine bi'l-emâne vâzi'ü'l-yed olan işbu bâ'isü'l-kitâb Receb Ağa ibn Halil mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çavuş ber-vech-i muharrer fevt oldukda medîne-i Ruscuk'da mevcûd olan terekesi Ruscuk kâdısı olan es-Seyyid İsmail Efendi'nin mûmzâ ve mah-tûm müfredât defteri mûcebince her bir esedî yüz yirmi akçe hesâbınca iki yük altmış beş bin-sekiz yüz akçe olmak üzre iki bin iki yüz on beş guruşa bâliğ ve meblağ-ı mezbûr Ruscuk serdârı olan Hüseyin Beşe yediyle Âsitâne-i Sa'âdet'e geldikde müvekkilât-ı mezbûrât kasaba-i merkûmede mevcûde bulunmamalarıyla müteveffâ-yı mezbûrın ber-vech-i muharrer zâhirde vârisi ma'rûf ve ma'rûfesi olmamak za'mıyla emîn-i mezbûr Receb Ağa meblağ-ı mezbûr bi'l-emâne ahz ü kabz itmişidi hâlen meblağ-ı mezbûr emîn-i mezbûrdan taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûr Receb Ağa cevâbında fi'l-hakîka tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz on beş guruş serdâr-ı mezbûr Hüseyin Beşe yediyle Âsitâne-i Sa'âdet'e geldikde bi'l-emâne ahz ü kabz eylediğimden sonra dergâh-ı âlî yeniçerilerinin Elli-yedinci Ağa Bölüğü'ne mahsûs oda ahâlîsinin mühimmâtlarına mevkûfe nûkûda bi'l-fi'l mütevellî olan Ahmed Çelebi bin Musta-

fa asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan sekiz yüz yetmiş guruş ve sâbikan turnacıbaşı olan izzetlü İsmail Ağa bin Mehmed cihet-i karzdan sekiz yüz guruş deyni mukaddemâ turnacıbaşı olup fevt olan Osman Ağa bin Abdullah'ın sulbî kebîr oğlu olup kendi tarafından asil ve sağîr oğulları Ali Ağa ve Mustafa Ağa'nın vasîleri olan Mehmed [silik] Aişe Hatun ibnet-i Abdurrahman ile [silik] [silik] olan Hüseyin Efendi bin Hasan vekâleten [silik] müteveffâ-yı mezbûrın cihet-i karz-ı şer'iden yediyüz elli guruş deyni kasaba-i mezbûre sükânından Şaban Ağa bin Abdullah tarafından vekîl-i müsecceli olan Hasan Beşe bin Musalli müvekkil-i mezbûr Şaban Ağa'nın cihet-i deyn-i şer'iden yüz yetmiş guruş ve onuncu bölüğün odabaşısı Mehmed Beşe bin Mustafa cihet-i deyn-i şer'iden yüz guruş hakları oldukları târih-i kitâb senesi şehri Recebû'l-ferdi guresinde mahmiyye-i İstanbul'da kassâmü'l-askeri olan umdetü'l-müderrişin Mehmed Efendi kibellerinden istimâ'-ı tahrîre me'zûn olan Abdullah Efendi bin Mustafa'nın mahmiyye-i mezbûrede Süleymaniye kurbünde vâki' Ağa Kapusu'nda Beytül-mâl emînlerine mahsûs odada udûl-i müslimîn huzûrlarında akd eylediği meclis-i şer' de tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan olmak üzere [silik] [silik] mezbûr Ahmed Çelebi müdde'âsını Mustafa Beşe ibn Ahmed ve Yusuf Beşe ibn Abdullah [silik] [silik] Mustafa Beşe ibn Osman ve Ahmed Beşe ibn Veli şehâdetleriyle ve müteveffâ-yı mezbûr [silik] [silik] Hüseyin Efendi dahi müdde'âlarını yeniçerileri ocağında başçavuş olan fahrû'l-akrân Hüseyin Ağa ibn Osman ve Hasan (silik) şehâdetleriyle ve mezbûr Şaban Ağa'nın vekîli merkûm Hasan Beşe müdde'âsını mûmâ-ileyh Başçavuş Hüseyin Ağa ibn Osman ve İsmail Beşe ibn Mustafa şehâdetleriyle ve mezbûr Odabaşı Mehmed Beşe dahi müdde'âsını İbrahim Beşe bin Mehmed ve Abdulah bin Mustafa şehâdetleriyle muvâcehemde her biri ba'de'l-isbât ve't-tahlîf ve zikr olunan meblağları tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan edâ itmek üzere mevlânâ-yı merkûm Abdullah Efendi'ye tenbîh eyledikten sonra kasaba-i Ruscuk sâkinlerinden İsmail Yazıcı ibn Mustafa ve min ciheti'l-karzdan müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Çavuş zimmetinde yediyüz guruş hakkım vardır kable'l-edâ fevt oldukdan sonra terekesin serdâr-ı mezbûr Hüseyin Beşe kabz eyle-

dikde târih-i kitâb senesi Cumâdelûlânın yirmi beşinci günü Rus-cuk Kâdısı olan Esad Efendi huzûrunda da'vâ ve müdde'âmı Ali Çelebi ibn Ahmed ve el-Hâc Veli ibn Mustafa ve Halil Çelebi ibn Ahmed şehâdetleriyle isbât ve ba'de't-tahlîf tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan edâsına hükm-i hâkimü's-şer' lâhık ve işbu hüccet tahrîr olunmuşidi deyü da'vâ ve müdde'âsını şühûd-ı udülle yine ba'de'l-isbât ânın dahi şer'an edâsına tenbîh olundukdan sonra zıkr olunan meblağların mecmu'ı üç bin üç yüz doksan guruşa bâliğ olup müteveffâ-yı mezbûrın terekesi olan meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz on beş guruş tamâmen vefâ itmemele kassâm-ı mûmâileyhin imzâsıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtûm işbu guremâ defteri nâtık olduğu üzre iki bin iki yüz on beş guruş garîmleri mezbûrûn mâbeynlerinde taksîm olundukda zıkr olunan elliyedi bölüğün orta malından isbât olunup edâsına hükm-i şer'î lâhık olan yedi yüz elli guruşa elli sekiz bin yediyüz yetmiş akçe ve mezbûr İsmail Yazıcı'nın isbât idüp hükm-i şer'î lâhık olan yediyüz guruşa elli dört bin sekiz yüz elli iki akçe ve mezbûr Şaban Ağa'nın vekîli mezbûr Hasan Beşe'nin isbât idüp edâsına hükm-i şer'î lâhık olan yüz yetmiş guruşa on üç bin üç yüz yirmi bir akçe ve mezbûr Mehmed Odabaşı'nın isbât idüp edâsına hükm-i şer'î lâhık olan yüz guruşa yedi bin sekiz yüz otuz altı akçe isâbet itmekle her biri kendüye isâbet iden sâlifü'z-zıkr meblağları tamâmen ahz ü kabz ve tereke-i mezbûra müte'allika da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskât idüp mevlânâ-yı mezbûr Abdullah Efendi vâki hâli mahallinde tahrîr ve ma'an irsâl olunan İbrahim Beşe ibn Ahmed ve Ali Beşe ibn Veli meclis-i şer'a varup alâ vuku'ihî ba'de'l-inhâ işbu altı kıt'a hüccet-i şer'iyye tahrîr olunmuşidi deyü da'vâyı [...] ve kassâm-ı mezbûr Mehmed Efendi'nin her biri imzâsıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtûme târih-i mezbûr ile müverraha ve mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına muvâfık altı kıt'a hüccet-i şer'iyye ve bir kıt'a guremâ defteri ibrâz itmeğin ba'de'l-istintâk [silik] mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi zıkr olunan altı kıt'a hüccet-i şer'iyye ve bir kıt'a guremâ defterinden her birinin mazmûnını tâyi'an ikrâr ve itiraf itmeğin mücebiyle müdde'î-i mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-ta-

leb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Fahrü'l-akrân Nâzır Hüseyin Ağa, [silik] Efendi ibn [silik], Mehmed Efendi ibn Şaban, Abdurrahman Halife muhasebe, el-Hâc Süleyman ibn Ahmed, Ahmed Beşe bin Mustafa ve gayruhum.

596 - 1696 (1107) İstanbul 22: 49a/1 Tescil işlemi / *Registration*

1694 (H. 1106) senesinde toplanan Kıbtıyan cizyesi (Çingene-lerin cizye vergisi) ve maden mukataası evraklarının saptanıp işlemin hüccet ettirilmesi ve sonra Hazine-i Amire'ye teslimi için mahkemeye ferman gelir. Mahkeme, naib İbrahim Efendi'yi maden mukataacısı olan Mustafa Efendi'nin evine gönderir. Naib İbrahim buradaki Müslümanlar huzurunda evrakları saydırır. 33.272 Kıbtıyan ve 5552 Müslüman evrakı, yani toplam 38.824 adet evrak olduğu saptanır. Ardından bu evraklar bir sandık içerisine konulur ve sandık mühürlendikten sonra hazineye teslim edilir.

The court receives an imperial decree ordering that the collected (Kıbtıyan cizye) Gypsy taxes and mining taxes for 1694 (AH 1106) be registered on a hujjet and then deposited in the treasury. The court sends the deputy İbrahim Efendi to Mustafa Efendi's house, who is responsible for the collection of the mining taxes. İbrahim lets the documents be counted in the presence of the Muslims present. 33.272 Gypsy and 5552 Muslim documents are counted, for a total of 38.824 documents. The documents are put in a chest, sealed, and sent to the treasury.

Bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere tevzî'i fermân buyurulan Kıbtıyân cizyesi evrâkından [silik] maden mukâta'ası kaleminde mevcûd olan Kıbtıyân evrâkı ma'rifet-i şer'le maden-i mezbûr mukâta'acısı ma'rifetiyle hazîne-i âmireye mahsûben vaz' olunmak lâzım gelmekle husûs-ı mezbûr için taraf-ı şer'den bir nâ'ib

ta'yîn ve ale'l-[...] adet ve hesâb-ı maden kaleminde hıfz olunmak üzere hüccet-i şer'îyye ittükden sonra nâ'ib ve maden mukâta'acısı ve kalfası mühürleriyle memhûr hazîne-i âmireye teslim ittiresüz deyü sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen savb-ı şer'den irsâl olunan İbrahim Efendi bin Mehmed el-hamîdî mahmiyye-i İstanbul'da [silik] Mahallesi'nde sakin halen maden mukâta'acısı olan umdetü'l-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem [silik] Mustafa Efendi'nin menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında mukâta'a-i mezbûra baş halîfe olan fahrü'l-eşbâh el-Hâc Hasan Efendi bin Veliyüddin ve [silik] el-Hâc Hasan Efendi ve kîsedârı Osman Efendi [silik] mârû'z-zikr evrâklar cümle muvâcehelerinde adet ve hesâb olundukda otuz üç bin iki yüz yetmiş iki [silik] Kıbtîyân ve beş bin beş yüz elli iki müslim evrâkı ki cem'an otuz sekiz bin sekiz yüz yirmi dört adet evrâk mevcûd bulunup zikr olunan evrâkı bir ayaklı sanduk içine vaz' ve vech-i meşrûh üzere mühürlenüp bâb-ı hümayûn hazînesine teslim olundığını nâ'ib-i mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Ahmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Fahrü'l-eşbâh Ahmed Efendi kâtib-i gümrük, el-Hâc Mehmed Efendi kâtib-i gümrük, el-Hâc Mehmed Efendi bin Abdullah, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Ahmed bin Ahmed, Mehmed bin Üveys, Ali bin Bali ve gayruhum.

597 - 1696 (1107) İstanbul 22: 50b/1 Tescil işlemi / Registration

Şeyhülislam Mehmet Efendi, vekili Osman Efendi aracılığıyla kitaplarını ve kimi mülklerini doğum yeri olan Ladik'te vakfetmek ister. Dolayısıyla vekil Osman, Mehmet Efendi'nin onlarca kitabını, dışarıya verilmemeleri koşuluyla, Ladik'te yine Mehmet Efendi'ye ait vakıf medresesindeki hoca ve öğrencilere okumaları ve yararlanarak çoğaltmaları (istinsah) için vakfeder. Osman Efendi ayrıca

söz konusu kasabada bulunan ve Mehmet Efendi'ye ait olan değirmeni de vakfeder. Bu değirmen kiraya verilecek ve elde edilen gelirle medresedeki hocaların maaşına eski vakfiyedeki miktar üzerinden zam yapılacaktır, medreseye yeni sınıflar eklenecek ve öğrencilere harçlık olarak dağıtılacaktır.

The Şeyhülislam Mehmet Efendi, through his legal agent Osman Efendi, wants to endow some of his books and property in his place of birth, Ladik. Osman Efendi endows the books to the madrasa, also endowed by Mehmet Efendi, to be read and copied (istinsah) by scholars and students, with the stipulation that they be circulated only within the madrasa. Besides these, Osman also endows a mill that belongs to Mehmet Efendi in the same vicinity. The rent exacted from the mill is to be used to raise the scholars' salaries, provide student stipends, and add new classrooms.

[Orijinal metnin kondisyonu zayıf olduğundan yayınlanmıyor.
/ *The original text left out because of its poor condition.*]

598 - 1696 (1107) İstanbul 22: 52a/2 Tescil işlemi / Registration

Kumkapı'daki Rum cemaati her yıl sahip oldukları taşınmazların büyüklüğü oranında devlete kürekçi ve lağım bedeli adı altında emlak vergisi ödemektedirler. Rum cemaati bu verginin, emlaklarının genişliğine göre orantılı olarak toplanmadığını bir dilekçe ile saraya şikâyet etmişlerdir. Saraydan söz konusu cemaatin durumlarının incelenmesi ve verginin adil olarak bölüştürülmesini emreden bir ferman İstanbul kadısına gönderilir. Söz konusu Rum cemaati mahkemeye gelerek üzerlerine düşen vergiyi taşınmazlarının büyüklüğüne göre aralarında bölüştürür ve sicile kaydettirir.

The Greeks of Kumkapı pay their annual real estate taxes in the form of shovel and sewage payments, in proportion to the size of their immovables. The community petitions the palace, clai-

ming that the taxes have been collected disproportionately among its members. The palace issues an imperial order (ferman) to the kadi of İstanbul commanding that the plight of the community members be investigated and any inequities be addressed. The members of the community are brought to court. They divide the taxes among the community's members in proportion to their private property. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kumkapu kurbünde vâki [...] Bali Paşa ahâlîsi zikirleri âti Rum tâ'ifesinin be-her sene üzerlerine edâsı lazım gelen iki adet kürekçi bedeli ile bedel-i lağımı kadîmden beynlerinde emlâk ve vüs'atlerine mukâyese ile tahmîn ve cem' ve kabza memûr olanlara edâ idegelüp hâlen emlâk-ı kesîre sâhibi olup malı olan zimmi noksan üzre virüp emlâk-ı kalîle sahibi olup fakîr ve fakîre olana beynlerinde ziyâde tahmîl itmeleriyle birbirlerine gadr eylediklerini taraf-ı saltanat-ı aliyeye arzihâl eylediklerinde mezbûrünün ahvalleri görölüp birbirlerine gadr olunmak bâbında bu fakîre hitâben fermân-ı âlî sâdır olmağla imtisâlen-leh tâife-i mezbûre bâ-cem'ihim meclis-i şer'a ihzâr ve emlâk ve vüs'atleri ba'de'l-istifsâr zikr olunan iki adet kürekçi bedeli olan yüz yirmi guruş ve bedel-i lağım olan yirmi üç guruş ki cem'an yüz kırk üç guruş her biri emlâk ve vüs'atlerine mukâyese ile kendi rızâlarıyla tahmîn ve beynlerinde cem' ve kabza memûr olanlara teslîme ta'ahhüd ve iltizâm ittiklerini vech-i âti üzre zikr olunur.

Hurrire fî gurrei Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Bakkal Yorgi veled-i Penapot guruş = 6.5, Standefilo (?) veledi Yani guruş = 3.5, Ezmerağda bint-i Loyzo guruş = 3.5, Sarı Ceban karısı Ezmerağda guruş = 1.5, Simitçi Yorgi guruş = 6.5, Papuççı Penapot veled-i Kosta guruş = 2.5, Kürekçi Kiryako veled-i Preşkova guruş = 2.5, Takyeci Apostol veled-i Yorgi guruş = 3, Kürekçi Dimitri veled-i Nikola guruş = 2.5, [...] Liğor veled-i Emandak guruş = 1.5, Bozacı Dimitri veled-i Yani guruş = 3.5, Kürekçi Yani guruş = 6.5, Kürekçi Koci zevcesi Beraba (?) bint-i Yani guruş= [silik], Kuyumcı Kiryazi [silik] guruş= 3.5, Acı Argiri veled-i Apostol guruş 10.5, Attar Nikola veled-i Sitavler guruş = 6, kürekçi Yorgi ve-

led-i Yani gurus = 2.5, Celeb Leflete veled-i Yorgi gurus = 7, [silik] veled-i Tanaş gurus = 2.5, Kuyumcı Sava veled-i Kaloyormi gurus = 3.5, Takyeci Anaştas veled-i Nikola gurus = 1.5, Kürekçi Todori veled-i Dimitri gurus = 6, Taşçıoğlu Anaştas gurus = 3.5, Balıkçı Hürmüz veled-i Mami gurus = 5, Çizmeci Mihal veled-i Mariya gurus = 4, Sarıbaş İstaki gurus = 5, Mariyora Nasraniye gurus = 3.25, Yani veled-i Rizo oğlu gurus = 3.25, Abacı Kiryazi menzili gurus = 4.5, Alani Rose Nasraniye (gurus) = 5.25, Çizmeci Bover Tato gurus = 1.25, İslako veled-i Ostoyko gurus = 2.25, Papa Yani menzili Rus karısı gurus = 2.5, Bakkal İstati veled-i Nikola gurus = 10, Simitçi Yorgi menzili gurus = 1, Bakkal Sarık Yanaki gurus = 3.5, Kutucı [?] Yanaki gurus = 3, Acı Dimitri veled-i Todori gurus = 7.5.

Şühûd

Abdurrahman Çelebi bin Fazlullah, İbrahim Çelebi ibn Abdullah, Berber Hasan Çelebi bin Abdullah, Attar Abdullah Çelebi bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Abdülgahtar, Mustafa Ağa el-mübaşir, Siyavuş Bey berber, el-Hâc Ebubekir Çukadar, Abdurrahman Çelebi el-muhzır ve gayruhum.

599 - 1696 (1107) İstanbul 22: 56b/2 Tescil işlemi / Registration

Gelen ferman gereğince, İstanbul'da bulunan 35 adet firkate türünde geminin Azak ve Özi taraflarına gönderilmesi emrolunmuştur. Gemilerin serdari İlyas Bey ve kaptanlarından Mehmet ve diğerleri, tersane emini Yusuf'ta bulunan imzalı ve mühürlü mahzen defterinde kayıtlı top ve cephanelerini yine Yusuf'tan teslim alırlar. Mahkeme de bu işlemi tescil eder.

An imperial decree ordered that 35 galleys be sent to Azak and Özi. İlyas Bey, the commander of the galleys, and Mehmet, who is one of the captains, and others receive from Yusuf canons and ammunition. The deliveries are all recorded in a signed and sealed book held by Yusuf, the emin of the ship-yard. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ü tahrîri içün sâdır olan fermân-ı şerîf-i imtisâlen-leh savb-ı şer'den irsâl olunan İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Mecîdî Tersâne-i Âmire'de kapudân paşaya mahsûs olan divân-hâneye varup hâlen düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham Mezamorte dimekle şehîr sa'âdetlü Hüseyin Paşa yessera'llâhü külle mâ-yezîd ve mâ-yeşâ hazretlerinin huzûrlarında ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen Azak ve Özi taraflarına ihrâcî fermân olunan otuz beş pâre firkate ta'bîr olunur sefînelerin üzerlerine serdârları olan emîrû'l-ümerâi'l-kirâm İlyas Bey bin Mehmed ve kapudânlarından Semmûrkaş dimekle şehir Mehmed Kapudan bin Yusuf ve sâyirleri bâ-cem'ihim meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen tersâne emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-ekârim Yusuf Efendi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp biz işbu bin yüz yedi senesinde zikr olunan Azak ve Özi taraflarına ihrâcî fermân olunan otuz beş pâre firkateler içün emîn-i mûmâ-ileyh Yusuf Efendi'nin yedine deyü virdiğimiz müzmâ ve mahtûm mahzen defteri mücebince her birinin ikişer [...] ta'bîr olunur yetmiş dört adet tunc top ve yetmiş adet timur top ki cem'an yüz kırk dört adet topları ve bunlardan mâ'adâ sefîne-i mezbûreler içün iktizâ iden otuz dokuz adet koğuş (?) toplarının on dört adet topu top-hânedan ve on sekiz adet topları tersâne-i mezbûreden ve yedi adet koğuş topları mukâbelelerinde dahi on üç sacma toplarını ve yine mârû'z-zikr sefînelere lâzım olan timur ve esbâb-ı âhen ve bâdibân-ı dirsânlarımızı (?) ve [...] ve kürek ve tente ve tente-sitelerimizi ve sâyir cemî' mühimmâtlarımızı mûmâ-ileyh Yusuf Efendi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdik [silik] vâki' hâli mezbûr İbrahim Efendi mahallinde ketb ü tahrîr ve ma'an irsâl olunan Mehmed bin [silik] meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

[Silik]

600 - 1696 (1107) İstanbul 22: 61b/2 Dava / *Adjudication*

Urfa sakinlerinden Veli, Urfa mutasarrıflığını yürütürken vefat etmiş olan İsmail Paşa'nın varislerinden davacı olur. Veli 1687 (H. 1098) yılında Diyarbakır'da Kürtlerin Berazemi (?) Aşireti'nin reisi olduğunu İsmail Paşa'ya beratını da göstererek söylemiştir. İsmail Paşa bu aşireti ancak kendisinin yöneteceğini söyleyerek Veli'nin reisliğini kabul etmemiş, hatta Veli'nin atını ve üzerindeki 2000 kuruşunu zorla almıştır. Bunun üzerine Veli, İstanbul'da Rumeli Kazaskeri Mehmet Efendi huzurunda, İsmail'in eski vekili olan Mehmet karşısında davacı olmuş ve İsmail'de olan parası ve gasbettiği atın bedelini İsmail'den almaya, mahkemeye getirdiği şahitlerin desteğiyle hak kazanmış ve bu konuda Mehmet Efendi'den hüccet almıştır. Ardından İsmail'in vefat etmesi üzerine Veli elindeki hücceti mahkemeye sunarak bu alacağını İsmail'in mirasçılarından ister. Mirasçıların vekili olan Vakkas, Veli'nin elindeki hüccetin içeriğini ispatlamasını ister. Veli'nin mahkemeye getirdiği şahitler, İsmail'de alacağı olduğuna ve bunu daha önce Mehmet Efendi huzurunda ispatlayıp almaya hak kazandığına ve hüccetin doğruluğuna şahitlik ederler. Mahkeme ayrıca Veli'den, daha önce İsmail'le olan davasından vazgeçmediğine yemin etmesini ister. O da yemin eder. Sonuç olarak mahkeme davacı Veli lehine karar verir.

Veli from Roha in Anatolia sues the inheritors of the deceased İsmail Paşa, the governor of Roha. In 1687 (AH 1098) Veli told İsmail Paşa that he is the chieftain of the Kurdish Berazemi (?) tribe in Diyarbakır and presented him a pertinent imperial authorization (berat). However, İsmail Paşa rejected Veli as the chieftain and stated that he himself will rule over the tribe. He also seized Veli's horse plus 2000 kuruş. Thereupon, Veli sued İsmail's former legal agent Mehmet in front of the Kazasker of Rumeli Mehmet Efendi. He won the case and acquired the right to get back his horse and money. The Kazasker gave him a hujjet to that effect, after which İsmail died. Now Veli presents the hujjet to the

court and demands his belongings from the inheritors of İsmail. Vakkas, the legal agent of the inheritors urges Veli to substantiate the hujjet. Veli calls witnesses who confirm his account. The court also asks Veli to take an oath that he did not drop his charges previously. Veli takes an oath and wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da nefsi-i Ruha ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Veli Bey ibn Ali nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sâbikan Ruha Sancağı'nda mutasarrıf olup nefsi-i marazdan fevt olan İsmail Paşa ibn Ali ibn Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Saliha Hatun ibnet-i el-Hâc Hasan ile sulbî sağır oğlu Abdullah Bey ve sulbiyye kebîre kızı Ayşe Hanım'a ve sağıre kızı Raziye'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra sağırân-ı mezbûrânın vâlideleri ve tesviye-i umûrlarına vasi-i şer'îleri olmağla tereke-i müteveffâ-i mezbûra vâzi'atü'l-yed olan mezbûre Saliha Hatun ile merkûme Ayşe Hanım taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîli olduğu zât-ı mezbûretânı ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Süleyman Çelebi ibn Cafer ve Yusuf Bey ibn İsmail şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Vakkas Bey ibn Osman mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin doksan sekiz senesi şehri Recebü'l-ferdi evâsıtında müteveffâ-yı merkûm İsmail Paşa Ruha vâlisi iken ben Diyarbakır'da Ekrâd tâ'ifesinin Berâzemi [?] Aşîreti'nin berât-ı âlişân ile mîr-i aşîreti olmağla mezbûr İsmail Paşa'ya berât-ı âlî-kadrî ibrâz eylediğimde aşîret-i mezbûreyi ben zabt iderim deyü beni ahz ve bi-gayr-ı hak cebren nakd iki bin gurusım ile iki yüz elli gurusı kıymetli bir re's kır atımı ahz ü kabz idüp hatta bundan akdem şeyhü'l-İslâm olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-müslimîn efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'n imâm-ı sultânî sa'âdetlü Mehmed Efendi hazretlerinin bin doksan dokuz senesi Cumâdelâhiresinin dokuzuncu günü Rumili kadı'askeri oldukları halde mahmiyye-i İstanbul'da huzûrlarında meclis-i şer'-i hatîrde müteveffâ-yı mezbûrın huyûtında tarafından husûmet ve red ü cevâba vekîl olduğu Ali Ağa ibn Abdi ve Hasan Bey ibn Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Mehmed Efendi ibn İdris muvâcehesinde meblağ-ı mezbûr iki bin gurusâ ve zikr olunan atın aynı ol tarih-

te paşa-yı mezbûrın yedinde kâ'im olmağla aynını bi't-taleb da'vâ eylediğimde vekîl-i merkûm Mehmed Efendi inkâr itmekle ben dahi müdde'âmı udûl-i müsliminde ve zikr olunan Ruha sükkânından olup mahmiyye-i mezbûrede Mahmud Paşa kurbünde Tahta Hanı'nda müsâfîren sâkin Acemzâde el-Hâc Mehmed Ağa ibn el-Hâc Ali ve Abbas bin Hasan şehâdetleriyle vekîl-i mezbûr muvâcehesinde şer'an isbât idüp müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretleriyle dahi zikr olunan iki bin guruşa ve atın aynını paşa-yı mûmâ-ileyh bana red ü teslîm itmek üzre şer'an hükm ve vekîl-i mezbûra tenbîh ve işbu hüccet-i şer'iyyeyi bana vir didikden sonra mûmâ-ileyh İsmail Paşa kable'r-red yedinde ve zimmetinde iken fevt olup terekesine müvekkiletân-ı mezbûretân vâzi'atü'l-yed olmasın hâlen suâl olunup tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan meblağ-ı mezbûr iki bin guruş ve zikr olunan at hâlen aynını mevcûd iken aynını müstehlik ise ba'de's-sübût kıymet-i şer'iyyesini müvekkiletân-ı mezbûretân bana teslîme vekîl-i mezbûra tenbîh olunmak matlûbumdur deyü müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretlerinin imzâsıyla mûmzâ ve hatemi ile mahtûme ve târih-i mezkûr ile müverraha bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ibrâz idüp vekîl-i mezbûr muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundıkda mazmûn-ı mûnîf min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına muvâfık bulunmağın gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr Vakkas Bey cevâbında fi'l-hakîka müvekkileleri mezbûretân tereke-i müteveffâ-yı mezbûre vâzi'atü'l-yed olduklarını ikrâr mazmûn-ı hüccet-i mezkûreyi inkâr idicek müdde'î-i mezbûra müdde'âsını mübeyyene beyyine talep olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden olup ve medîne-i Üsküdar'da At Pazarı kurbünde sâkin es-Seyyid Ali Ağa ibn Ali ve mahmiyye-i mezbûrede [silik] Mahallesi'nde sâkin Sunullah Efendi ibn Ali nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istîşhâd fi'l-vâki müdde'î-i mezbûr Veli Bey bundan akdem şeyhü'l-İslam [silik] sultânî müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretleri bin doksan dokuz senesi Cumâdelâhiresinin dokuzuncı günü Rumili kâdî-askeri oldukları halde mahmiyye-i mezbûrede [silik] meclis-i şer'-i hatîrde müteveffâ-yı mezbûrın hayâtında tarafından husûmet ve red ü cevâba vekîli olduğu mezbûrât Ali Ağa

bin Abdi ve Hasan Bey bin Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbit olan mezbûr Mehmed Efendi ibn İdris muvâcehesinde mezbûr İsmail Paşa ibn Ali ibn Abdullah bin doksan sekiz senesi şehri Recebül-l-ferdi evâsıtında Roha valisi iken ben Diyarbakır'da ekrâd tâifesinin ve Berâzemi [?] Aşîreti'nin berât-ı âlişân ile mîrî aşeri [?] olmağla mezbûr İsmail Paşa'ya berât-ı âlî-kadr ibrâz eylediğimde aşîret-i mezbûreyi ben zabt iderüm deyü beni ahz ve bi-gayr-ı hak cebren nakd iki bin guruş ile ol târihte merkûm İsmail Paşa yedinde aynı kâim olup iki yüz elli guruşa kıymet-i şer'iyyesi olan sâlifü'z-zikr kır atı ahz ü kabz eyledi deyü mûmâ-ileyh İsmail Paşa tarafında husûmet ve red ü cevâba vekîli olduğu mezbûrân Ali Ağa ibn Abdi ve Hasan Bey ibn Abdullah şehâdetleriyle sâbit olan merkûm Mehmed Efendi ibn İdris muvâcehesinde taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi inkâr itmekle müdde'î-i mezbûr Veli Bey müdde'âsını udûl-i müslimînden ve mârû'z-zikr Roha sükkânından olup mahmiyye-i mezbûrede Mahmud Paşa kur-bünde Tahta Hanı'nda müsâfiren sâkinler olan Acemzâde el-Hâc Mehmed Ağa ibn el-Hâc Ali ve Abbas bin Hasan şehâdetleriyle vekîl-i mezbûr muvâcehesinde şer'an isbât idüp ve müşârün-ileyh Mehmed Efendi hazretleri dahi zikr olunan iki bin guruşa ve atın aynı müşârün-ileyh İsmail Paşa müdde'î-i mezbûr Veli Bey'e red ü teslîm itmek üzere bizim huzûrımızda hükm ve vekîl-i mezbûra tenbîh idüp işbu hücceti virmişidi biz mazmûn-ı hüccet-i mezkûreye bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olundıktan sonra meblağ-ı mezkûr iki bin guruşa ve zikr olunan atın aynını veyahud kıymet-i şer'iyyesini küllen veya ba'zan ahz ü kabza veya hîbe veya âhara havâle itmeyüp ve'l-hâsıl taraf-ı şer'iyyede bir tarîk ile paşa-yı mûmâ-ileyhin zimmetini ibrâ ve iskât eylemediğine müdde'î-i mezbûr Veli Beye yemîn teklîf olundıkda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi te'âlâ itmeğin mûcebiyle ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûr iki bin guruş ile atın aynı mevcûde ise aynını müstehlike ise kıymet-i şer'iyyesini tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan müvekkiletân-ı mezbûretân edâ itmek üzere vekîl-i mezbûra ba'de't-tenbîh ketb olundı fi'l-yev-

mi's-sâbi' ve'l-'ișrîn min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a
ve mi'e ve elf

Şühûd

A'lemü'l-ulemâ'i'l-izâm Hasan Mansurlızâde Ahmed Efendi emîn-i fetvâ, fahrü'l-akrân Ali Ağa ibn İslam hazret-i kâyim-makâm-ı pâşa, umdetü'l-ulemâ Hasan Efendi el-muğnî Ruha'da, es-Seyyid Ali ibn Halil, Mehmed Bey ibn Süleyman, Receb Efendi nâib-i Kabbân, Sahnâf Veli Efendi.

601 - 1696 (1107) İstanbul 22: 62a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Hüseyin Paşa'nın mirasçılarının tasarrufunda olup saf ekmek pişirilen fırında kiracı olanlar, borçlarından dolayı iki sene önce kaybolmuşlardır. Fırının olduğu bölgedeki diğer fırınlar da yangında yanmıştır. Varisler bu fırında saf ekmek pişirilmesi konusunda verilen izni gösteren emr-i şerif ve hücceti padişaha sunarlar ve fırının yeniden işler hale getirilmesini rica ederler. Padişah diğer fırınların da işlemediğini göz önünde bulundurur. Söz konusu fırının faaliyete geçirilmesi ve içinde saf ekmek pişirilmesi konusunda İstanbul kadısına yazdığı emr-i şerif belgesi.

The renters of the bread bakery belonging to the inheritors of Hüseyin Paşa disappeared two years ago to evade their debts. Meanwhile, other bakeries in the vicinity burned down. Hüseyin Paşa's inheritors present the court an imperial order and a hujjet that allows this bakery to operate. They demand that the shop be reopened. The sultan, considering the circumstances, orders the kadi of İstanbul that the bakery be reopened.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdisı zîde fezâilehû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl

olıcak malûm ola ki mahrûsa-i İstanbul'da müteveffâ Gümrükî Hüseyin Paşa verese-i tasarruflarında olup Sultan Bayezid Han Cami-i şerîfi kurbünde vâki Vezneciler Sûkî'nda olan mu'attal habbâz fırınının keyfiyeti fermân olduğu üzere vukûf-ı tâm olan bî-garaz müslimînden suâl olundıkda fırın-ı mezbûrda mukaddemâ has etmek tabh oluna gelüp iki sene mukaddem müste'cirleri medyûn olmağ-la gaybet ve firâr idüp fırın-ı mezbûr kapanup ve mu'attal olmuştu di deyü her biri haber verdiklerinden mâ'ada verese-i mezbûrûn yedlerinde olan hüccet-i şer'îyye ve evâmir-i şerîfe mukaddemâ fırın-ı mezbûrda has etmek tabhına izn virildiğîn nâtik olup ve fırın-ı mezbûrdan mâ'ada kurbünde vâki' Darbhâne Fırını ve Kemeraltı Fırını [...] ve Şeyh Ebû'l-Vefâ Fırını muhterik olup iskeleleri mu'attal hâlen fırın-ı mezbûr açılıp kemâ fi'l-evvel sâir has etmek fırınları tabh olunan vech üzere has etmek tabh olunmak ol havâlîde sâkin ibâdullah hakkında her vechile evlâ ve enfa' olduğunu i'lâm eylediği ecilden müceddeden nizâm virildiği üzere kerestesi gâyet pâk ve hâlis olmak üzere fırın-ı mezbûrda dahi harcî etmekten on dirhem noksanlı has etmek tabh itdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel eyleyüp dahi müceddeden nizâm virildiği üzere kerestesi gâyet pâk ve hâlis olmak üzere fırın-ı mezbûrda dahi harcî etmekten on dirhem noksanlı has etmek tabh itdirüp emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timad kılasın

Tahrîren fî evâyili Şa'bân sene seb'a ve mi'e ve elf

Kostantiniyetü'l-mahmiyye

602 - 1696 (1107) İstanbul 22: 62b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Devlet görevlisi İbrahim Efendi'nin vefatı üzerine Vezaret makamından, İbrahim'in miras kalan evinin varisi olmadığı için keşfedilip hüccetinin çıkarılması konusunda İstanbul kadısına emr-i şerif gelir. Kadı Ali Efendi, mahalle imamı Seyyid Mehmet Efendi ve vezir Osman Paşa'nın belirlediği iki kişiyle birlikte evin bulunduğu bölgeye giderek evin ayrıntılarını keşfederler.

Upon the death of the state official İbrahim Efendi, the vizierate orders the kadi of İstanbul to initiate an inquiry and to issue a hujjet for İbrahim's house, since he has no inheritors. The kadi Ali Efendi, along with the local imam Seyyid Mehmed Efendi and two persons appointed by the vizier, goes to the house and registers the details of the house.

Tirâzende-i serîr-i cihân ferâzende-i livâ-i sâhib-kırân hüdâvend-i tâc-bahş-ı efser-rübâ-yı cihandâr add ü pend kişver-küşâ-yı sultan-ı a'zam şehinşâh-ı mu'azzam el-mü'eyyed mine's-semâ' el-muzaffer ale'l-a'dâ' el-leysü'l-hussâr ale'l-eşrâr el-gaysü'l-midrâr ale'l-ahyâr kehfû's-[silik] el-mezâyâ kâmus-i bahrî'l-cûd ve'l-kerem fâyiz-i emtârî'l-lutf ale'l-ümem râfî-i râyâtî'l-İslâm ilâ zirveti'l-kemâl hâfız-ı a'dâ'illâh ilâ hafîzi'l-kahr ve'l-idlâl hâmî-i [...] ed-dîn ve'd-dünyâ mazhar-ı kelimâtullâhi'l-ulyâ bâsıt-ı ecnihatî'l-emn ve'l-emân el-müttekâ bi-müttekâ-i inna'llâhe ye'muru bi'l-adli ve'l-ihsân el-âmir li-ibâdillâhi bi-ikâmeti'n-nakl-i ve'l-farz el-müşerref bi-teşrîf-i hüvellezî ca'aleküm halâ'ife fi'l-arz seyf-i savletuhû lâ-bâliğa'l-kırâb [...] nâr şevketuhû lâ-[...]kırât zekâ-i lâ-zâlet ve âyât-ı saltanatıyye alâ kubbeti's-semâ' madrûbe ve âyât-ı ma'deletuhû fî cebheti'l-eflâk mektûbe [silik] seyfuhû ve sinânuhû bi'l-feth-i ve'n-nusr nâtika ve sehâb-ı cûduhû ve ihsânuhû alâ ru'usi'l-enâm râfî'a hazretleri ulemâya râğbet buyurmalarıyla ulemâdan fahrü'l-müderresini'l-kirâm zübdetü'l-muhakkıkini'l-fihâm İbrahim Efendi ibn Yusuf Hameyn muhâsebesinde baş halîfe olup mahmiyye-i İstanbul'da Saray-ı Atîk kurbünde Mercan Mahallesi'nde sâkin iken bilâ-vâris fevt olan Şehâbeddin Halife'nin menziline bâ-hatt-ı hümayûn temlîk buyurmalarıyla üzerine varılup ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene hudûd-ı müştemilâtı tahrîr ve hüccet olunmak bâbında Âsitâne-i sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâ'im-makâmı olan vezîr-i âlişân düstûr-ı âsaf-nişân râkib-i huyûli'l-izz ve'l-ikbâl sâhib-i züyûli'l-mecd ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûfi'l-meliki'l-müte'âl sa'âdetlü Osman Paşa yessera'llâhü te'âlâ mâ-yezîd ve mâ-yeşâ hazretleriyle bu fakîre [...] evvel defterdârı vekîli umdet-i erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem zübdet-i ashâbü't-tastîr

ve'r-rakam Ali Efendi'ye hitâben bâ-emr-i şerîf-i cihân-mutâ' sâdır olmağın imtisâlen-leh kıbel-i şer' den irsâl olunan İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Mecidî ve vezîr-i müşârün-ileyh tarafından ta'yîn olunan Ali Ağa ve Ali Efendi ve mahalle-i mezbûre imamı es-Sey-yid Mehmed Efendi ve mü'ezzini ve sâir kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn ile menzil-i mezbûr keşf ve mu'âyene olundıkda bir taraftan Sırt hamamı ve bir taraftan Canhüdâ Vakfı olan odalar ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd olup tabaka-i ulyâda bir kârgir oda ve bir sofa ve dehlîz ve kur-bünde bir kebîr sofa ve bir sağîr oda ve kenîf ve orta tabakada iki bâb oda ve bir kârgir hazîne odası ve bir kârgir kebîr oda ve mah-zen ve ahur ve dehliz ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bağ-çe ve köşk ve havuz-ı kebîr ve fıskıye ve havlu ve üç su kuyusını müştemil bulunmağın vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan İbrahim bin Mehmed ve Mehmed bin Hüseyin ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yev-mi's-sânî ve'l-ışrîn min şehrî Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Ebubekir Efendi ibn Hasan, İbrahim Çelebi ibn İsmail, Ömer Ağa ibn Mehmed, İbrahim Çelebi ibn Yunus, Ali Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi Takvâ, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Ali Çelebi bin-i Bayram, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Hasan Çelebi ibn Hüseyin, Mehmed bin Abdurrahman ve gayruhum mine'l-hâzırûn.

603 - 1696 (1107) **İstanbul 22: 78b/1** Tescil işlemi / *Registration*

Sarı Ahmet Paşa, Tersane-i Amire emini Yusuf Efendi'nin vekili Halil Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek padişah fermanı gereğince yeniden yaptırmış olduğu başvarta (başlarda?) türündeki gemisiyle Karadeniz'e gemi araç gereçleri taşıyacağını belirtir. Sarı Ahmet Paşa, mahzen defterine de kayıtlı olan söz konusu araç gereçleri bütünüyle vekil Halil Ağa'dan teslim almıştır. Halil Ağa, Sa-

rı Ahmet Paşa'yı doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Sarı Ahmet Paşa is in court with Halil Ağa, legal agent of Yusuf Efendi, the dockyard officer (Tersane-i Amire emini). In accordance with an imperial order (ferman), Sarı Ahmet Paşa is assigned to deliver shipping equipment to the Black Sea in his renovated başvarta (baştanda?) type boat. He states that he has received from the legal agent Halil Ağa all of the equipment in question, as registered in the cellar book (mahzen defteri). Halil Ağa corroborates Sarı Ahmet Paşa's testimony. The court registers the testimonies of the two sides.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ü tahrîri için sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen-leh savb-ı şer'den irsâl olunan fahrû'l-müderrişini'l-kirâm İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Mecîdî Tersâne-i Âmire'de kapûdan paşalara mahsus yalı ta'bir olunur divân-hanelere varılıp zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i nebevî eylediğinde başvarta ta'bir olunur sefine ile baş ve buğ olup Karadeniz tarafına me'mûr olan emîr-ü'l-ümerâi'l-kirâm kebîr-ü'l-küberâi'l-fihâm Sarı Ahmed Paşa ibn Ali Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen Tersâne-i Âmire emîni olan umdet-ü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Yusuf Efendi ibn Mustafa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan fahrû'l-eşbâh Halil Ağa ibn Abdurrahman Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp ber-mûceb-i emr-i şerîf-i âlişân müceddeden binâ eylediğim sefinem ile işbu sene-i mübârekede baş ve buğ olup ben Karadeniz tarafına me'mûr olmağla yedine virdiğim mahzen defteri mücebince sefine-i mezbûreye lâzım olan yüz yirmi kantar kırk bir lodra mesâmîr-i mütenevvi'a ve altmış üç kantar ve seksen üç lodra esbâb-ı ahen ve üç yüz yirmi dokuz vakıyye baskı ta'bir olunur timur âlâtı ve yetmiş dokuz vakıyye mesâmîr-i levha ve otuz yedi vakıyye zağre ve kırk bir vakıyye meyâne ve sekiz vakıyye mismâr-ı kalâfat ve on sekiz vakıyye zevrak (?) ve yüz yirmi iki kantar zift ve beş kantar ve yetmiş sekiz

lodra üstûbî beyaz ve yedi kantar ve bir lodra üstûbî siyah ve iki yüz yirmi kıt'a kirpas bâdibân ve yüz on kıt'a kirpas tente ve on iki vakıyye revgan-ı bezîr ve altmış vakıyye revgan-ı don ve on beş adet post-ı ganem ve on altı adet çöp-i kızılıçık ve otuz üç buçuk vakıyye tahta kurşun ve yirmi sekiz adet küfe ve iki adet kûfî-i sağîr ve dört adet tınâb-ı alaca ve kırk iki kantar iki adet lenger ve yine yirmi iki buçuk kantar iki lenger ve on beş kantar iki zigomena [?] ve yirmi üç kantar iki gomena ve bir kantar ber'ûd-ı isparçine ve bir müsta'mel pilamar firkate ve on beş adet resn-i sire [?] ve otuz vakıyye kırk dokuz adet tuç makara ve iki adet ladite ta'bîr olunur ağaç ve dört bağ gerili ve iki bükülü ve on adet [...] ve dört yüz varol ve bâ-fermân-ı vezîr-i mükerrerrem kapudân paşa yüz gurus kıymetli yaldızlı bir kebîr fenar ve iki direk ve dört adet [...] ve kırk dört kantar beynimizde ma'lûm âlât-ı mütenevvî'a ve sâir iktizâ iden [...] âlâtımızı vekîl-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eylediğimde paşa hazretlerinin fermân-ı şerîfleri ve mahzen defteri mücebince yüz otuz adet kirpas bâdibân ve yüz yirmi adet kirpas tente ve elli adet kirpas cengâr ve otuz iki adet [...] ve beş kevn ve yirmi kantar katran ve beş kantar üstûbî ve kırk vakıyye revgan-ı bezîr ve dokuz kantar revgan-ı don ve altmış altı vakıyye frengî süliken ve kırk dört vakıyye sadnoz [?] ve beş vakıyye isfîdâc ve iki vakıyye cengâr ve on beş küfe ve altmış altı vakıyye şem'-i asel ve sâyir bi'l-cümle mühimmâtımızı dahi mezbûr Halil Ağa yedinden bi't-tamam ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ve ma'an irsâl olunan Mehmed bin Ahmed ve Ahmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Şevvâli'l-mükerrerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Başmuhâsebe-i halife Yusuf Efendi, mahzen halifesi Mehmed Efendi ibn Salih, Fazlullah Efendi kâtib-i mahzen, Hüseyin Çelebi [silik], Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Ali Ağa ibn Ahmed, el-Hâc Ömer Efendi ibn Abdullah, Abdurrahman Ağa ibn Abdullah, Salih Çelebi ibn Abdullah.

604 - 1696 (1107) İstanbul 22: 79a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Tersane kethüdası Ali Kaptan, tersane emini Yusuf Efendi'nin vekili Halil Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek, kadirga türündeki gemisiyle Karadeniz'e götüreceği ve mahzen defterine kayıtlı gemi araç gereçlerini Halil Ağa'dan teslim aldığını belirtir. Vekil Halil Ağa, Ali Kaptan'ın ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Ali Kaptan, the dockyard steward (tersane kethüdası), appears in court with Halil Ağa, legal agent of Yusuf Efendi, the dockyard officer (tersane emini). The former states that he has received from Halil Ağa some shipping equipment that is registered in the cellar book (mahzen defteri). The equipment is to be delivered to the Black Sea in his galley. The legal agent Halil Ağa corroborates Ali Kaptan's testimony. The court registers the testimonies of the two sides.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîri için sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen-leh savb-ı şer' den irsâl olunan fahrü'l-müderresîn İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Hamîdî Tersâne-i Âmir'e'de kapudân paşalara mahsûs yalı ta'bir olunur divânhânelere varup zeyl-i kitâbda fahrü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde kadirga ta'bir olunur sefîne ile Karadeniz tarafına me'mûr olan hâlen tersâne kethüdâsı umdetü'l-eşbâh ve'l-ekfâ Ali Kapudan ibn Mustafa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen tersâne-i ma'mûre emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Yusuf Efendi ibn Mustafa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan Halil Ağa ibn Abdurrahman Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp ben işbu sene-i mübârekede kadirga ta'bir olunur sefîne ile bi'l-iktizâ Karadeniz tarafına me'mûr olmağın sinîn-i sâbık üzre mezbûr Halil Ağa'nın yedine virdiğim mümzâ ve mahtûm kurşunlu mahzen defteri mücebinece yelken ve tente ve tenteler ve üsârâ ve esbâb-ı ahen ve beynimizde ma'lûm bi'l-cümle sâir mühimmâtımızı vekîl-

i mezbûr Halil Ağa yedinden bi't-tamam ahz ü kabz eyledim didik-de gibbe't-tasdîki'l-mer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Ahmed ve Ahmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vuku'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Şevvâlî'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Başmuhâsebe halîfesi Yusuf Efendi, mahzen halîfesi Mehmed Efendi, Fazlullah Efendi kâtib-i mahzen, Halil Çelebi Şimârî.

605 - 1696 (1107) İstanbul 22: 80a/1 Tescil işlemi / Registration

Kemerci loncasının kethüdası İbrahim ve loncanın önde gelenlerinden 12 Müslüman ile 19 Hristiyan, yine lonca üyesi olan Seyyit Mustafa ile birlikte mahkemeye gelirler. Birinci tarafa göre Seyyit Mustafa, bundan önce kethüda seçildiğini ileri sürerek esnafın ödemekte olduğu kemer vergisini (kemer akçesi) toplayarak kişisel harcamaları için kullanmış, ayrıca lonca üyelerini dövme ve sövme gibi kötü davranışlarla huzursuz etmiştir. Lonca üyeleri, Seyyit Mustafa'nın bir daha bu tür davranışlarda bulunmayacağına dair söz verdiğini belirterek durumun Seyyit Mustafa'ya sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini isterler. Mahkeme, Seyyit Mustafa'ya görüşünü sorar. O da anlatılanları doğrular. Mahkeme, Seyyit Mustafa'nın ifadesini sicile kaydeder.

İbrahim, steward (kethüda) of the belt-makers (kemerci), and 12 Muslim and 19 Christian notables of the guild appear in court with Seyyit Mustafa Çelebi, another member of the same guild. Claiming that he was the former steward, the former groups state, Seyyit Mustafa collected the belt tax (kemer akçesi) from guild members and then used the revenue on himself. He also caused unrest by hitting and swearing at guild members. Noting that he had promised to refrain from such behaviors, the guild members want Seyyit Mustafa questioned and his testimony registered. Questio-

ned by the court, Seyyit Mustafa corroborates the guild members' testimony. The court then registers his testimony.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' kemerci tâifesinin kethüdâları olan İbrahim bin Ahmed ve ihtiyârlarından Mehmed Beşe bin İsmail ve Salih Beşe ibn Ramazan ve Mehmed Çelebi ibn Hüseyin ve Mustafa bin Mansur ve Ömer Beşe bin Mehmed ve Mustafa bin Seyyid ve Ömer bin Mehmed ve İbrahim bin Mehmed ve İsmail bin Ahmed ve Mehmed bin Hüseyin ve Ahmed bin Abdullah ve Osman bin Hasan nâm kimesneler ile yine tâife-i mezbûreden Hedros veled-i Merat ve Misayil veled-i Vasil ve Norsiz veled-i Kiragos ve Sokaz veled-i Ohan ve Petro veled-i Vartan ve Norhat veled-i Ferhat ve Şirin veled-i Ferhat ve Astor veled-i Hedros ve Mikayil veled-i Tamor ve Hristo veled-i Merat ve Kilyar veled-i Bekos ve Avanos veled-i Kiragos ve Hortos veled-i Şirvan ve Aslan veled-i Hristo ve Kosta veled-i Kiragos ve Agob veled-i Yosib ve Nikola veled-i Meşih ve Şirvan veled-i Kurt ve Begos veled-i Manol ve sâyirleri divân-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde tâife-i mezbûrdan es-Seyyid Mustafa bin Ali mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp mezbûr es-Seyyid Mustafa bundan akdem ben üzerine kethüdâ oldum deyü cânib-i mîrîye virilen kemerimizin akçesini ba'de'l-kabz ashâbına tevzî' ve edâ itmeyüp kendi masârifine sarfla istihlâk eylediğinden mâ'adâ her birimizi birer tarîk ile hilâf-ı inhâ tefrîm [?] ve tahrîm ve durûb ve şütûm idüp mezbûrın ef'âl ve akvâlinde cümlemiz müte'ezzi ve mutazarrır olmağla beynimizde ihtilâle bâdî olmağla ba'de'l-yevm mezbûr es-Seyyid Mustafa bâ'is-i ihtilâl olmamak için aslen umûrımıza karışmamağa râzı ve müte'ahhid olmuştur hâlen suâl olunup takrîri tahrîr olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr es-Seyyid Mustafa Çelebi cevâbında fi'l-hakîka kaziyye vech-i muharrer üzre olup ba'de'l-yevm tâife-i mezbûrenin aslen umûrlarına karışmamağa râzı ve müte'ahhid oldum didikde mâhûve'l-vâki' hıfzan li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi min Şevvâli'l-mükerrrem sene 1107

Şühûdü'l-hâl

'umdetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yusuf Efendi tezkire-i evvel, zübdetü ashâbi't-tastîr ve'l-kalem tezkire-i sâni Hafız Efendi, fah-

rü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed Ağa ser-çâvuşân, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi, Halil Efendi ibn Mehmed, Ali Beşe çukadar, el-Hâc Mehmed Efendi ibn Hüseyin, Receb Beşe ibn Süleyman.

606 - 1696 (1107) İstanbul 22: 80b/2 Dava / *Adjudication*

Kırk üçüncü yeniçeri ağa bölüğünün giderlerini karşılamak amacıyla vakfedilmiş olan paranın mütevellisi Ahmet Odabaşı, Eyüp'ün Şah Sultan Mahallesi'nden söz konusu vakfın eski mütevellisi Abdullah Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet Odabaşı, Abdullah Ağa'nın görevden alınmasından (azil) sonra, mütevellilik görevine kendisinin getirildiğini ve vakıf muhasebesinde yaptığı inceleme sonucunda Abdullah Ağa'nın vakfın 820,5 kuruşunu kişisel giderlerine harcadığını ve 682,5 kuruşunu da vakfiye koşullarına aykırı olarak kefil ve rehin almadan borç verdiğini ileri sürerek vakfın toplam 1503 kuruşunu geri ister. Görüşü sorulan davalı Abdullah Ağa, davacının savını doğrular. Sonuçta, mahkeme davalı Abdullah Ağa'yı vakfa olan borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Ahmet Odabaşı, mutawalli of funds endowed for the 43rd janissary squad, sues Abdullah Ağa, former mutawalli of the same waqf and a resident of Eyüp's Şah Sultan neighborhood. The plaintiff states that when he was appointed as the mutawalli after the dismissal (azil) of Abdullah Ağa, he examined the waqf accounts and found out that Abdullah Ağa used 820.5 kuruş belonging to the waqf on his personal expenses. In addition, contrary to the waqf deed (vakfiye), he loaned 682.5 kuruş without surety or pawn. Now he wants back the 1503 kuruş belonging to the waqf. Questioned by the court, the defendant Abdullah Ağa corroborates the plaintiff's claim. In conclusion, the court instructs Abdullah Ağa to pay his debt to the waqf.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'ı ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden Mevlana Mehmed Efendi ibn Hüseyin

yin me'zûnen irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Eski Odalar'da vaki' dergâh-ı 'âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinin kırk üçüncü ağa bölüğü'ne mahsûs odaya varup zeyl-i vesîka-da muharrerü'l-esâmî müslimîn mahzarlarında 'akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledükde oda-i mezbûr neferâtı mühimmâtına mevkûfe nukûdun bi'l-fi'l mütevellîsi olan râfi'u'l-kitâb Ahmed Odabaşı ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda medîne-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî aleyhi rahmeti'l-bârî mahallâtından Şah Sultan Mahallesi'nde sâkin olup nukûd-ı mevkûfe-i mezkûrenin bundan akdem mütevellîsi olan Abdullah Ağa ibn İsmail nâm kimesne mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdullah Ağa tevliyet-i merkûmeden 'azl olunup yerine mütevellî olmağla mezbûrun işbu meclis-i şer'de oda-i merkûme ahâlîsi mahzarlarında bin yüz üç senesi Muharrem'i guresinde târîh-i kitâba gelince muhâsebesini gördüğimde mezbûr Abdullah Ağa sinîn-i mezkûreden zimem-i nâsda asl-ı mâl olan beş bin beş yüz kırk iki guruşun içinden yedi yüz doksan guruşu bi't-tevliye ahz ve kabz idüp makbûz olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz doksan guruşa oda-i mezbûr ahâlîsinin mühimmâtlarına vefâ itmemekle asl-ı mâlden ba'de'l-harc nemâsından tekmîl olunmak üzre meblağ-ı mezbûr yedi yüz doksan guruş ve asl-ı mâlden dahi beş yüz yirmi iki guruş ki cem'an bin üç yüz guruşa dört senedir oda-i mezbûre ahâlîsinin mühimmâtına ihtiyârlarımız ma'rifetiyle harc ve sarf idüp ve zimem-i nâsdan bin beş yüz üç guruşu dahi kabz ve meblağ-ı merkûmun sekiz yüz yirmi buçuk guruşını kendi masârifine sarfla ve altı yüz seksen iki buçuk guruşunu dahi hilâf-ı şart-ı vâkîf bi-lâ rehin ve lâ-kefil âhara idâne ve teslim idüp ol vechile istihlâk itmekle hâlen suâl olunup asl-ı mâl-ı vakf-ı mezbûrdan kendi masârifine sarfla istihlâk eylediği meblağ-ı mezbûr sekiz yüz yirmi iki buçuk guruş ile hilâf-ı şart-ı vâkîf bi-lâ rehin ve lâ kefil âhara idâne ile istihlâk eylediği meblağ-ı mezbûr altı yüz seksen iki buçuk guruş ki cem'an bin beş yüz üç guruşu bana edâya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Abdullah Ağa cevâbında fi'l-hakîka kazıyye-i bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzre olup asl-ı mâl vakf-ı mezbûrun zimeminden bin beş yüz üç guruş ahz ve

kabz ve meblağ-ı mezbûrun sekiz yüz yirmi buçuk gurusını kendi masârifine sarfla ve altı yüz seksen iki buçuk gurusını dahi hilâf-ı şart-ı vâkif bi-lâ rehin ve-lâ kefil âhara idâne ile istihlâkine mezbûr Abdullah Ağa bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın 'alâ mûceb-i i'tirâ-fihî meblağ-ı mezbûr bin beş yüz üç gurusı vakf-ı mezbûr için mütevellî-i mezbûr Ahmed Odabaşı'na edâ ve teslîm merkûm Abdullah Ağa'ya ba'de't-tenbîh vâki' hâli mevlânâ-yı merkûm mahallinde ketb ve tahrîr ve ba'dehû ma'an ba's olunan muhâsebe kâtiblelerinden Hammâmîzâde Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi ibn Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Odabaşı ibn Receb, Ali Çelebi ibn Ali, İbrahim Beşe ibn Yakub, Ali Ağa ibn Abdullah, Ivaz Ağa ibn Abdullah, diğer Hasan Odabaşı ibn Osman, Mehmed Çelebi ibn Osman, Ali Odabaşı ibn Aşur, Mustafa Beşe ibn Hasan Çavuş aşçı, Mustafa Beşe ibn Abdullah, İbrahim Beşe ibn Mustafa Bosnavî, Receb Beşe ibn Mehmed, Hüseyin Beşe ibn Mehmed.

607 - 1696 (1107) İstanbul 22: 81b/2 Dava / *Adjudication*

Angiline, ölmüş olan Dimo'nun mirasçısı olduğunu iddia eder. Ona göre babası Todori ve Dimo'nun babası Yani kardeşler. Şimdi Angiline Dimo'nun mirası olan 4000 akçeye el koyan beytülmal emini el-Hac Mustafa'dan kendisi ve Dimo'nun eşi Margarite için miras hakkı talep eder. Angiline, mahkemeye çağırdığı şahitlerle varis olduğunu ispatlar. Sonuç olarak Angiline terekeden hisse almaya hak kazanır.

Angiline claims to be the deceased Dimo's inheritor. She sues the treasurer (beytülmal emini) el-Hac Mustafa, stating that her father Todori and the decedent's father Yani are brothers. She claims that she and the deceased's wife Margarite are the inheritors

and demands the 4000 akçe inheritance from el-Hac Mustafa. Upon request, the plaintiff calls witnesses, who confirm her account. The court registers their accounts. In conclusion, the plaintiff Angline wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Yalakâbâd Kazâsı'na tâbi' Engüre [?] nâm karye sükkânından [olup] bundan akdem hâlik olan Dimo veled-i Yani veled-i Dedebor nâm zimminin ber-vech-i âtî vârisesi olduğunu iddi'â iden Angiline bint-i Todori nâm Nasrâniyye divân-ı kâyim-makâm-ı hazret sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i en-verde hâlik olan hîn-i helâkinde kazâ-i mezbûrede emîn-i beytü'l-mâl olmağla terekesinden bi'l-emâne vaz'ü'l-yed olan el-Hâc Mustafa ibn Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp benim babam mezbûr Todori hâlik-i mezbûrın babası mezkûr Yani ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları adı Dedebor ve anaları adı Bilur ve cedleri adı Kosta olup ben hâlik-i mezbûrın li-ebeveyn 'ammi kızı ve vârisi olmağın hattâ hâlik-i mezbûr Dimo ber-vech-i muharrer kendinin 'ammi kızı ve vârisesi olduğımı hâl-i huyûtında 'alâ re'si'l-istişhâd ikrâr ve i'tirâf ve işhâd ve ben tasdik idüp mezbûr Dimo mazarren hâlik olmağla verâseti zevce-i metrûkesi işbu hâzır bi'l-meclis Margarite bint-i Temeli nâm Nasrâniyye ile bana münhasıra iken emîn-i mezbûr el-Hâc Mustafa hâlik-i mezbûrın terekesinden zevcesi merkûme Margarite'nin rub' hissesinden mâ'adâ selâse-i erba'a olmak üzre pâre üç akçe hesâbınca dört bin akçesine bi'l-emâne vâzi'ü'l-yed olmağın hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûr dört bin akçeyi bana edâya mezbûr el-Hâc Mustafa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Mustafa cevâbında fi'l-hakîka tereke-i hâlik-i mezbûrın selâse-i erba' olmak üzre pâre üç akçe hesâbınca meblağ-ı mezbûr dört bin akçeyi ber-vech-i muharrer bi'l-emâne vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'iyye-i mezbûreden müdde'âsına beyyine taleb olundıkda 'udûl-i müsliminden ve mukaddemâ pazarcı tâifesiinden olmağla ekser-i eyyâmda karye-i mezbûrede ticâret üzre olup hâlen dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin sekizinci sekbânlarına mahsûs oda ahâlîsinden Kollukçı İbrahim Beşe ibn Musa nâm kimesne ile kar-

La Chapelle'in çizgileriyle İstanbullu bir Rum kadını (1648).

A Greek woman from Istanbul, by La Chapelle (1648).

ye-i mezbûre sükkânından Aksandimi veled-i Yani nâm zimmî li-ecli'ş-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâkı' hâlik-i mezbûr Dimo veled-i Yani veled-i Dede bor hâl-i huyûtında benim babam mezbûr müdde'îyye-i mezbûrenin babası mezbûr Todori ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları adı Dede bor ve anaları adı Bilur ve cedleri adı Kosta olup müdde'îyye-i mezbûre Angiline li-ebeveyn 'ammim kızı ve vârisemdir deyü bizim huzûrımızda kirâren ve mirâren ikrâr ve itirâf ve bizi işhâd idüp mezbûre Angiline dahi tasdik eyledikten sonra mezbûr Dimo

mazarren hâlik olmuşıdi hâlen hâlik-i mezbûrın terekesinden selâse-i erba'ını emîn-i mezbûrı ve sâir vâzi'ü'l-yed olanlardan müdde'iyye-i mezbûre için hak taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Yusuf Efendi, zübde-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Hâfız Efendi, 'umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Ağa bin Çavuşân, fahrü'l-akrân ve'l-eşbâh Odabaşı Mustafa Ağa, ve gayruhum mine'l-huzzâr.

608 - 1696 (1107) İstanbul 22: 86a/2 Dava / Adjudication

Hemşin kazasına bağlı çeşitli köylerde yaşayan bir grup gayrimüslimin vekili olduğunu elindeki hüccetle iddia eden Agop Keşiş, Hemşin kazası mukataa emini Mahmut Ağa'nın tahsildarı Musalli'nin adı geçen gayrimüslimlerden haksız olarak 500 kuruş aldığını ve bunu geri vermesi gerektiğini iddia eder. Musalli, parayı aldığını kabul etmekle birlikte Agop'un vekâletini reddeder. Agop, mahkemeye çağırıldığı şahitlerle vekil olduğunu ispatlar. Mahkeme, adı geçen gayrimüslimler lehine karar verir.

Agop, a monk, approaches the court with a hujjet documenting that he is the legal agent for a group of non-Muslims of various villages in Hemşin. Arguing that Musalli, the collector of the tax officer (mukataa emini) Mahmut Ağa illegally expropriated 500 kuruş from the said non-Muslim, Agop demands the money back. Musalli admits that he collected the money, but challenges Agop's legal agency. Agop calls witnesses who confirm that he is, indeed, the legal agent. The court decides in favor of the non-Muslim plaintiffs.

Vilâyet-i Anadolu'da Trabzon Sancağı'nda Hemşin Kazası tevâ-bi'inden Çat nâm karye ahâlîsinden mülk ta'bîr olunur karye-i mezbûrenin kethüdâları olmağla cedd isminden müstağnî olan mülk Ordik veled-i Manok ve Balos nâm karye ahâlîsinden Savar veled-i Avanos ve Bestan veled-i Yani ve Himon [?] nâm zimmi karyede sâkin Varton veled-i Mardiros ve Lalahan Arakli ve Şive nâm karyeden Kuyumcı veled-i Kahlâ ve Şişonlu veled-i Kişi ve Magranis nâm karyeden Karid veled-i Somas ve Andriyos veled-i Kolay ve Dertan veled-i Yani ve [...] nâm karyeden Markar veled-i İlya ve Serkiz veled-i Kirakoz ve Mellah nâm karyeden Ariton veled-i Karabet ve Kirkor veled-i Milan ve Mahmud bin Abdullah Zümreye nâm karyeden Varton veled-i Sagar ve Demürçi veled-i Tavaş ve Agob veled-i Hobyar ve Eksandara nâm karye sükkânından Demürçi veled-i Ariton ve Ödik veled-i Ovans ve Vartok veled-i Oseb ve Mardiros veled-i Fasos ve Sahak veled-i Reyhan ve Piragol veled-i Yani ve Agol nâm karyeden Agob veled-i Sakoz ve Saval veled-i Bicaker ve Markar veled-i Reyhan ve Yekan veled-i Keşter ve Kirakoz veled-i [...] ve Makraz ve Ohan veled-i Mardiros ve Serhan veled-i Arakil ve Bagdesar veled-i Oseb ve Rabil veled-i Ovak nâm zimmi'ler taraflarından ber-vech-i âtî vekâlet iddi'âiden Agob Keşiş veled-i Hiristo nâm zimmi meclis-i şer'-i şerîf-i en-verden bin yüz yirmi senesinde kazâ-i mezbûrede Hemşin mukâta'ası emini Mahmud Ağa'nın etbâ'ından mukâta'a-i mezbûre tahsîldârı olan el-Hâc Musalli bin Abdullah mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkillerim mezbûrûn kadîmü'l-eyyâmdan be-her sene cizyeleri olmak üzere üç bin vakıyye balmumu matbah-ı âmireye ve bin beş yüz guruş Künye Kal'ası mevâcibi için vire gelmişler iken sene-i mezbûrede üzerlerinden bâ-fermân-ı 'âlî ref' olunup hâlen harâc virirler iken mezbûr el-Hâc Musalli kazâ-i mezbûrede mukâta'a-i mezbûre emvâlini ol vakitte tahsîl iderken ben zikr olunan üç bin vakıyye bal mumu ile beş yüz guruş yine cizye bedeli olmak üzere tahsîl iderin deyü bi-gayr-ı hak müvekkillerim mezbûrûnı ahz ve beş yüz guruşların yedlerinden ahz ve gasb ve istihlâk itmekle meblağ-ı mezbûr mezbûr el-Hâc Musalli'den taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve kabz-ı îsâ-

le mütevakkıf olduğu umûrun küllisine işbû yedimde olan hüccet mücebince beni taraflarından vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn ben dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûremi kabûl itmekle bi'l-vekâle meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşu taleb iderim suâl olunup bi'l-vekâle teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Musallî cevâbında bâlâda zikri mürûr itdiği vech üzre mezbûrünün yedlerinde bi-gayr-ı hak beş yüz guruşlarını ahz ve gasb ve istihlâk itdiğine ikrâr lâkin mezbûrun vech-i muharrer üzre vekîl olduğına bi'l-küllîye inkâr idicek vekîl-i mezbûrun ber-vech-i muharrer müdde'âsını mübeyyene beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden olup vilâyet-i mezbûreden [...] Kazâsı ahâlîsinden Abdurrahman bin İbrahim ve Abdûlbâkî Çelebi ibn Mehmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakîka ber-vech-i muharrer mülk ta'bîr olur karyelerin kethüdâları olan mezbûrûn ve Ördik veled-i Manok ve Sadar veled-i Ovars ve Bestan veled-i Yani ve Derton veled-i Mardiros ve Lalahan veled-i Arakil ve Kuyumcı veled-i Kahna ve Şişonlu veled-i Keşiş ve Karabet veled-i Mezkaş ve Andriyos veled-i Külab ve Vatan veled-i Yani ve Markaro veled-i İlya ve Serkiz veled-i Kirakoz ve Ariton veled-i Karabet ve Kirkor veled-i Milan ve Mehmed bin Abdullah ve Varton veled-i Sagar ve Demürçi veled-i Tavaş ve Agob veled-i Hobya ve Demürçi veled-i Ariton ve Ödik veled-i Ovanos ve Varton veled-i Oseb ve Mardiros veled-i Kalyos ve Sahak veled-i Reyhan ve Reyhan veled-i Köste ve Kirakos veled-i Makras ve Ohan veled-i Mardiros ve Seferhan veled-i Arakil ve Bagdesar veled-i Oseb ve Aknos veled-i Mardiros ve Aknos veled-i Bagdesar ve Ohan veled-i Oseb ve Vabil veled-i Adak nâm zimmîler meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşu vech-i muharrer üzre mezbûr el-Hâc Musallî'den taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza îsâle mütevakkıf olduğu umûrın küllîsine bizim huzûrımızda mezbûr Agob Keşiş veled-i Hiristolar taraflarında vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn itdiklerinde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağını mücebiyle vekâletine ba'de'l-

hükm meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş mezbûr Agob Keşîş'e red ve teslîm[e] mezbûr el-Hâc Musallî'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundı fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Efendi ibn Mehmed Efendi, Koca Mustafa Paşa ibn Mustafa Efendi, İbrahim Çavuş ibn Sefer, İbrahim Çelebi ibn Ahmed.

609 - 1696 (1107) İstanbul 22: 96b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Timar ücretlerini toplama görevlisi olan Mahmut Ağa, Atpazarı yakınlarında oturan Ahmet adlı çocuğun ninesi ve vasisi olan Ayşe Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Ayşe Hatun, Ahmet adına Biga'ya bağlı bir köyün timarını bir yıllığına 50 kuruşa devralmış, Mahmut Ağa'ya işlemi belgeleyen bir temessük vermiş, Yusuf da Ayşe Hatun'a kefil olmuştur. Ayşe Hatun, söz konusu timar arazisini farelerin sardığını ve hiçbir ürün elde edemediğini söyleyerek vermiş olduğu temessükü geri ister. Mahmut Ağa, temessükü kaybettiğini belirtmekle birlikte bulunması durumunda geçersiz sayılmasını kabul ettiğini söyler. Mahkeme de Mahmut Ağa'nın ifadesini sicile kaydeder.

Mahmut Ağa, a fief tax collector, is in court with Ayşe Hatun, grandmother and guardian of Ahmet, who resides near Atpazarı (horse market). On behalf of Ahmet, Ayşe Hatun bought the fief of a village in Biga for one year for 50 kuruş, giving Mahmut Ağa a promissory note (temessük) documenting the transaction. Yusuf served as Ayşe Hatun's surety for the sale. Ayşe Hatun now demands the return of the promissory note, on the ground that the land in question has been overrun by mice, making it unproductive. Mahmut Ağa states that he has lost the promissory note. However, he agrees to treat it as void, if ever it is found. The court registers Mahmut Ağa's testimony.

[illegible]

İstanbul 22 numaralı sicil defterinde 96b/1 kodlu hüküm.

Facsimile of case 96b/1, Istanbul court register 22.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kepenekci Sinan Mahallesi sükkânından olup bin yüz altı senesinde mensûhât kaleminde olan timârların bedellerini cem'a me'mûr olan Mahmud Ağa ibn Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahmiyye-i mezbûrda At Pazarı kurbünde sâkin Ahmed bin Ali nâm sağîrin ceddesi ve vasî-i şer'îsi olan Ayişe Hâtun ibnet-i Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp vilâyet-i Anadolu'da Biga Kazâsı'na tâbi' Âhî nâm karye ve gayrı Abdullah timârı dimekle ma'rûf timârı sene-i mezbûra mahsûb olmak üzere zabt ve kâbil olan mahsûlâtını kabz itmek üzere sağîr-i mezbûr Ahmed için mezbûre Ayişe Hâtun benden elli guruşa iltizâm ve kabûl ve hatt ve hatemini hâvî yedime bir kıt'a temessük virüp işbu hâzır bi'l-meclis Yusuf bin Zeynelabidin nâm kimesne kefil olmuşidi lâkin târîh-i mezbûrda timâr-ı mezbûr arâzisine fâre müstevlî olup mahsûlâtına noksân-ı küllî terettüb itmekle mezbûr Ayişe Hâtun timâr-ı mezbûra kat'an vaz'-ı yed itmeyüp mahsûlâtından bir nesne kabz itmemekle temessük-i merkûmı benden talep ve da'vâ itmekle ben dahi mârû'z-zikr temessûki zâ-yi' ve istihlâk eyledüm bulunursa kat'an 'amel olunmasun ba'de'l-yevm târîh-i mezbûra mahsûben timâr-ı mezbûr mahsûlâtına ve bedeline müte'allika mezbûre Ayişe Hâtun ve kefil-i merkûm Yusuf ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ım ve husûmetim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî 26 Şevvâl sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn el-Hâc Mustafa, Hüseyin ibn İsmail, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Mehmed bin Şaban.

610 - 1696 (1107) İstanbul 22: 100b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Zeyrek Mahallesi'nden 1. Ali Ağa, eski İzmir gümrükçüsü 2. Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. 1. Ali Ağa, 2. Ali Ağa'ya Mihaliç'te bulunan bir çiftliğini içindeki araç gereçlerle birlikte 500 kuruşa satmış; yine aynı bölgede bulunup vakıf ya da timar toprağı olan tarlalarını da mütevellî ya da timarlı sipahi izniy-

le 1000 kuruşa devretmiştir. 1. Ali Ağa, toplam 1500 kuruşu 2. Ali Ağa'dan bütünüyle teslim aldığını söyler. 2. Ali Ağa, bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Ağa I, a resident of İstanbul's Zeyrek neighborhood, is in court with Ali Ağa II, the former customs officer (gümrükçü) of İzmir. The former sold to the latter a farm house in Mihaliç, including its equipment, for 500 kuruş. With the permission of the fief holder or the mutawalli, he also transferred the usufruct rights of fief or waqf land in the same region for 1000 kuruş. Ali Ağa I states that he has collected the 1500 kuruş in full from Ali Ağa II. Ali Ağa II corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den fahru'l-müderresin İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Hamîdî irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek Mahallesi'nde vâki' 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Haleb muhassılı olan Ali Ağa ibn Abdurrahman'ın menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müsli-mîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde mûmâ-ileyh Ali Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hazînedârı olup sâbika Medîne-i İzmir Gümrükçisi olan fahrü'l-eşbâh ve'l-ekfâ Ali Ağa ibn Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülkümde münselik olup vilâyet-i Anadolu'da Mihaliç Kazâsı'na tâbi' Kızıllar nâm karyede vâki' Kızıllar demekle ma'rûf lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd hâriciyye ve dâhiliyyede büyût-ı 'adîde ve anbâr ve âhur ve dâhiliyyede bir kıta' bâğı ve kenîf ve havlûyı müştemil çiftlik ta'bîr olunur menzilimi ve yedine verdiğim defter mûcebince içinde mevcûd çiftlik âlâtını cemî'-i tevâbî' ve levâhıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i kat'î ile mezbûr Ali Ağa'ya beş yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve yine çiftlik-i mezbûr ile zirâ'at olunan taht-ı tasarrufunda olan tahmînen bin kile tohum istî'âb ider lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd ve'l-kita' tarlalarımı bâ-izn-i sâhibi'l-arz bin guruş bedel mukâbelesin-

de ferâğ ve tefvîz ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefevvüz ve kabûl ve her birini mahallerinde kabza taslît itdiğimden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş ile bedel-i ferâğ olan bin guruşun cem'an mezbûr Ali Ağa yedinde bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledüm ba'de'l-yevm çiftlik-i mezbûrda ve arâzî-i mezkûrda kat'an 'alâkam kalmayup mezbûr Ali Ağa'nın mülk-i müştêrâsı ve hakk-ı mufevvezi olmuştur keyfe-mâ yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkî' hâli mevlânâyı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mehmed ve Mustafa bin Şaban ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eşbâh İbrahim Ağa ibn Musalli, diğer İbrahim Ağa ibn Mahmud, Küçük Emir demekle ma'rûf es-Seyyid Ahmed Çelebi, Ömer Çelebi bin Ebubekir, Hazinedâr Ali Ağa, Hüseyin Beşe ibn Mehmed, Mehmed Ağa ibn Ali, es-Seyyid Ali Efendi ibn Mustafa.

611 - 1696 (1107) İstanbul 22: 101a/1 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Zeyrek Mahallesi'nden 1. Ali Ağa, eşi Emine Hanım'ın vekili 2. Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. 1. Ali Ağa, eşi Emine Hanım'a Manisa'da bulunan çiftlik evini içindeki hayvanlar ve eşyalarla birlikte 1500 kuruşa satmış ve yine aynı bölgede bulunup vakıf ya da timar toprağı olan tarlasını da mütevellî ya da timarlı sipahi izniyle 2000 kuruşa devretmiştir. 1. Ali Ağa, bu satış ve devir işlemlerine ilişkin olarak eşi Emine Hanım'dan alacağı kalmadığını belirtir. Vekil 2. Ali Ağa, bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Ağa 1, a resident of İstanbul's Zeyrek neighborhood, is in court with Ali Ağa 2, legal agent of his wife Emine Hanım. The former sold his wife Emine Hatun a farm house in Manisa for

1000 kuruş, along with the furnishings and animals in it. He also transferred the usufruct rights of fief or waqf land in the same region for 2000 kuruş, with the permission of the fief holder or the mutawalli. Ali Ağa 1 states that he has no further issues with Emine Hanım regarding the sale and transfer of the properties. The legal agent Ali Ağa 2 corroborates his testimony. The court registers these transactions.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'den irsâl olunan İbrahim Efendi ibn Mehmed el-cündî mahmiyye-i İstanbul'da Zeyrek Mahallesi'nde vâki' umdetül-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Haleb muhassılı olan Ali Ağa ibn Abdurrahman'ın menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn mahzarlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mûmâ-ileyh Ali Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen zevce-i menkûhası fahrü'l-muhaddarât Amine Hânım ibnet-i elmerhûm Mehmed Paşa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i şer'isi olan sâbıkan İzmir gümrükçisi olan fahrü'l-esbâh Ali Ağa ibn Ahmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti sudûrına değin silk-i mülkimde münselik olup medîne-i Mağnisa muzâfâtından Palamut Nâhiyesi'ne tâbî' Haratlı nâm karyede vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd dâhiliyye ve hâriciyyede büyût-ı adîde ve anbâr ve dolu âhûrî müşt Emil çiftlik ta'bîr olunur menzirim ve içinde mevcûd on iki re's lük ve tülü [?] develerimi ve yüz elli aded koyun ve kuzu ve kırk re's kara sığır ve su sığırı ve ke-bîr bağçe ve âlât-ı lâzımemi bi-cümleti't-tevâbî' ve'l-levâhık ve kâf-fetü'l-hukûk ve'l-murâfık tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i kat'î ile bi-safkatin vâhidetin bin beş yüz guruşa zevcim mezbûre Amine Hânım'a bey' ve temlik ve yine karye-i mezbûre sınırı dâhilinde lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd ve'l-kita' bin keyl tohum istî'âb ider tarlalarımı dahi iki bin guruş bedel mukâbelesinde bi-izn-i sâhib-i arz mezbûre Amine Hânım'a ferâğ ve tefvîz ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tefevvüz ve kabûl ve mahallerinde kabza taslît itdiğimden sonra semenleri olan bin beş yüz guruş ile bedel-i mezkûr iki bin guruşun cem'an üç bin beş yüz mu-

tâlebesinden mezbûre Amine'nin zimmetini ibrâ'-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm eşyâ-i muharrere-i mezbûrede kat'an alâkam kalmayup mezbûrenin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı mufevvezi olmuştur keyfe mâ-teşâ mutasarrıfa olsun didik-de gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mehmed ve Mustafa bin Şaban ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Ağa ibn Mahmud, Diğer İbrahim Ağa ibn Musalli, Küçük Emir demekle ma'rûf es-Seyyid Ahmed Çelebi, fahrû'l-eşbâh es-Seyyid Ali Çelebi ibn Mustafa, Ömer Çelebi ibn Ebubekir, Hüseyin Beşe bin Mehmed, Mehmed Ağa ibn Ali, Hazinedar Ali.

612 - 1696 (1107) İstanbul 22: 105b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kudüs sakinlerinden Seyyit Abdülatif Efendi'nin ölümü üzerine mirası iki eşi Emetullah ve Fatma ile dört çocuğuna ve cariyesi Gülistan'dan doğacak çocuklara kalmıştır. Gülistan'dan doğan çocuğun ve Abdülatif Efendi'nin kızlarından olan Bedriye'nin vasisi Seyyit Fahrettin Efendi, eski Kudüs kadılarından Mahmut Efendi'nin vekili Ali Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Vasi Seyyit Fahrettin, daha önce Seyyit Abdülatif Efendi'nin mirasını bölüştürürken 1000 kuruşu kendi zimmetine geçirdiği gerekçesiyle eski Kudüs kadısı Mahmut Efendi'den davacı olmuş, ancak davalı bu suçlamayı reddetmiş ve davacı mahkemeye kanıt sunamamıştır. Vasi Seyyit Fahrettin, şimdi Mahmut Efendi ile 150 kuruş üzerine sulh yaptıklarını ve parayı bütünüyle vekilinden aldığını söyler. Vekil Ali Efendi, vasinin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemi sicile kaydeder.

Upon the death of Seyyit Abdülatif Efendi, a resident of Jerusalem, his estate falls to his two wives Emetullah and Fatma, his

four children, and the children to be born from his concubine Gülistan. Seyyit Fahrettin Efendi, guardian of Gülistan's child, and Bedriye, one of Abdülatif Efendi's daughters, are in court with Ali Efendi, legal agent of Mahmut Efendi, the former judge of Jerusalem. Earlier the guardian Seyyit Fahrettin sued Mahmut Efendi on the ground that he embezzled 1000 kuruş while distributing the inheritance. The defendant rejected the claim and the plaintiff failed to present supportive evidence. The guardian Seyyit Fahrettin states that he and Mahmut Efendi have reached an amicable settlement for 150 kuruş, and that he has collected the sum. The legal agent Ali Efendi corroborates the guardian's testimony. The court registers the settlement.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den irsâl olunan fahrü'l-müderrişin İbrahim Efendi [silik] el-Hamidî mahmiyye-i İstanbul'da sâbıkan Rumili kâdî'askeri olan a'lemü'l-ulemâi'l-izâm efdalü'l-fudalâi'l-fihâm yenbû'ül-fezâ'il ve'l-me'âlî metbû'u'l-efâzıl ve'l-e'âlî alemü'l-ilm ve'd-dîn menâru'l-fazl ve'l-yakîn sa'âdetlü es-Seyyid Ali Efendi hazretlerinin sa'âdethânelerine varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müs-limîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i Nebevî eyledikde Kuds-i şerîfde sâkin iken bundan akdem vefât iden Şeyhu'l-Harem es-Seyyid Abdülatif Efendi ibn Abdülkadir bin Musa'nın verâseti zevce-teyn-i metrûketeyn Emetullah bint-i Abdurrahman ve Fatıma bint-i Mehmed nâm hâtunlar ile sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Abdullah ve Sağîr oğlu es-Seyyid Hasan ve sulbiyye sağîre kızları Şerife Rabia ve Şerife Bedriye ve zevcesi mezbûre Fatıma'dan ve câriye-i memlûkesi Gülistan bint-i Abdullah nâm hâtunlardan zuhûr iden hamillerine münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra mezbûre Gülistan'dan zuhûr iden haml-i mezbûre ve sağîre-i mezbûre Bedriye kibel-i şer' den mansûb vasîleri olan es-Seyyid Fahreddin Efendi ibn Abdurrahman meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda sâbıkan Kuds-i Şerîf kâdısı olan a'lemü'l-ulemâi'l-izâm efdalü'l-fudalâi'l-fihâm Mahmud Efendi ibn [boş] tarafından husûs-ı âti'l-beyâna ve-kîl-i şer'îsi olan kuzât-ı Mısriyye'den Ali Efendi ibn Abdurrahman

mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ali Efendi'nin müvekkilesi mûmâ-ileyh Mahmud Efendi Kuds-i Şerîf kâdısı olduğu hâlde kısmet-i askeriye dahi kendüye tefvîz olunmakla müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Abdüllatif Efendi'nin veresesi tahrîr ve beyne'l-verese taksîm ve tevzî' itdiği vakitte resm-i kısmetden hâric müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi-gayr-ı hak bin gurus aHz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mezbûrdan vasîsi olduğım sağîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyelerini mûmâ-ileyh Mahmud Efendi'den talep ve da'vâ itdiğimde ol dahi bi'l-külliye inkâr idüp ben dahi müdde'âmı bir vec-hile isbâta kâdir olmayup sağîrân-ı mezbûrân haklarında sulh min külli'l-vücûh enfa' olduğına binâ'en mûmâ-ileyh Mahmud Efendi da'vâ-yı mezkûremden benimle yüz elli gurus üzerine sulh oldukda ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yüz elli gurusâ vekîl-i mezbûr yedinden bi't-tamâm aHz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allika mûmâ-ileyh Mahmud Efendi ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'm kalmamışdır didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ba'dehû ma'an irsâl olunan Ahmed bin Ahmed ve Ali bin Bali ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdürrezzak Efendi ibn Bedreddin, Abdülbaki Efendi ibn Hüseyin, es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn Mehmed, eş-Şeyh Mustafa Efendi el-ilmî, Mustafa Efendi bin İsmali Efendi.

613 - 1696 (1107) İstanbul 22: 120a/1 Dava / *Adjudication*

İhtisab Ağası Mustafa, baharatçılar (attarlar) ve ketenciler esnafının kethüdaları, yiğitbaşları ve ileri gelenleri karşısında mahkemeye çıkarak adı geçen esnaf grubunun diğer esnaf grupları gibi vergi vermeleri gerektiği halde buna uymadıklarını ileri sürer.

Söz konusu esnaf grupları, ellerinde geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan bu âna) kendilerine hiçbir biçimde muhtesiblerin karışamayacağını bildiren çok sayıda emr-i şerif bulunduğunu belirterek bunlardan birini mahkemede okurlar. Görüşü sorulan ihtisab ağası Mustafa Ağa da bu durumu kabul eder. Sonuçta, davalı esnaf grupları davayı kazanırlar.

The market supervisor (ihtisab ağası) Mustafa sues the stewards (kethüda), guild regulators (yiğitbaşı) and notables of the herbalists (attar) and linen weavers, on the ground that these tradesmen have not been paying their taxes as required, like other tradesmen groups. The tradesmen groups in question state that they have several Sultanatic orders (emr-i şerif) noting that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan bu âna) market supervisors (muhtesib) stay out of their affairs. They read one of these Sultanatic orders in court. Questioned by the court, the market supervisor Mustafa Ağa accepts the custom. In conclusion, the defendant tradesmen win the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da bi'l-fi'l ihtisâb ağası olan fahrü'l-akrân Toygun Mustafa Ağa ibn Abdurrahman meclis-i şer'-i şerîf-i en-verde cennet-mekân firdevs-âşiyân merhûm ve mağfûrûn-lehâ Vâlide Sultan dâmet 'ismetuhâ hazretlerinin mahmiyye-i mezbûrede Bağçe Kapısı dâhilinde müceddeden binâ buyurdukları câmi'-i şerîf ve ma'bed-i latîfleri kurbünde vâki' sûk-ı cedîdde sâkin attârlar kethüdâsı olan el-Hâc Süleyman bin el-Hâc Hüseyin ve yiğitbaşıl原因 el-Hâc Mehmed bin Mustafa ve ihtiyârlarından el-Hâc Ali bin Hüseyin ve el-Hâc Mehmed bin Ali ve Mehmed Çelebi ibn Ahmed ve ketancı tâifesinin kethüdâları olan İsmail Çelebi ibn Rıdvan ve Mehmed Bölükbaşı ibn Süleyman ve İbrahim Bölükbaşı ibn Ebibekir ve el-Hâc Hüseyin Bölükbaşı ibn Abdullah ve ihtiyârlarından el-Hâc Hasan bin Abdullah ve el-Hâc Cafer bin Murad ve diğer el-Hâc Hasan bin Osman ve el-Hâc Abdullah bin Ali ve el-Hâc Mahmud bin Abdullah ve el-Hâc Ali bin Abdullah ve Hüseyin Beşe ibn Abdülkerim ve el-Hâc Ebubekir bin Ali ve el-Hâc Hüseyin bin Ab-

dülmennân ve Yusuf Beşe ibn Piri ve sâirleri mahzarlarında takrîr-i da'vâ ve tasvîr-i müdde'â idüp tâifeteyn-i mezbûreteyn sûk-ı mezkûrda attâr ve ketancı olup kâr kesb itmeleriyle sâir erbâb-ı hiref gibi rûsûm-ı mu'tâdeleri ihtisâb mukâta'asiyçün taleb eylediğimde teslîmden imtinâ' iderler suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûrûn cevâblarında kadîmü'l-eyyâmdan mahmiyye-i mezbûrede muhtesib olanlar bizim umûrımıza karışı gelmeyüp vâki' olan husûslarımız ma'rifet-i şer'le bölükbaşlarımız ve kethüdâlarımız ma'rifetiyle İstanbul kâdîları huzûrlarında görülüp min ba'd muhtesib olanlar bize karışmayup dahl eylememek için selâtîn-i mâzîden ellerimizde müte'addid emr-i şerîfemiz olduğundan mâ'ada merhûme müşârûn-ileyhâ hazretleri câmi'-i şerîf ve ma'bed-i latîfi ve sûk-ı mezkûr binâ ve ihyâ buyurduklarında bizler sûk-ı mezkûrda sâkin olmamız ile bundan böyle sûk-ı cedîdde sâkin olan 'attârlara ve ketâncılara ve müceddeden ta'mîr ve ihyâ olunan tahmislere muhtesib olanlar min ba'd dahl ve ta'arruz itmeyüp ve bir tarîk ile karışmayup aralarında şer'an ve kânunen vâki' olan husûsların bölükbaşları ve kethüdâları ma'rifetleriyle İstanbul Kadısı huzûrunda ma'rifet-i şer'le görülüp muhtesib olanları ve tarafından kabûl olanları müdâhale ve mu'âraza itdirilmemek bâbında bin yetmiş yedi senesi Saferü'l-hayrî evâyilinde merhûm ve mağfirret-nişân cennet-mekân firdevs-âşiyân Sultan Mehmed Han 'aleyhi'r-rahmeti ve'r-rıdvân sa'âdetlerinde dahi emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ahz olunup ve bâlâsında mücebince 'amel oluna deyü hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnı erzân kılınup kat'â beynimizde muhtesib ve kol oğlanları karışmamak üzre men'-i sultan ile memnû'dur deyü hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn ile mahallî bir kıt'a emr-i şerîfe-i cihân-mutâ' ibrâz eyleyüp muhtesib-i mezbûr Mustafa Ağa muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundukda mazmûnı münîfi min külli'l-vücûh mezbûrûn takrîr-i meşrûhlarına muvâfık bulunup ve mezbûr Mustafa Ağa dahi ber-vech-i muharrer kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince tâifeteyn-i mezbûreteynin beynlerine muhtesib ve kol oğlanları karışa gelmediğine ikrâr ve i'tirâf idüp ve ber-vech-i muharrer rûsûm-ı mu'tâdeyi sâir esnâf gibi mezbûrûndan ahza yedinde mu'ahhar fermân-ı 'âlî dahi olmamağın mücebiyle

fermân-ı hümayûn kadîmden olgeldiği vech üzre mezbûrûnun beynlerine karışmayup rûsûm talebiyle bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi nâib-i recül, Receb Efendi nâib-i kabbân, el-Hâc Mehmed Çelebi ibn İbrahim, Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Ahmed, Mustafa Çelebi Yiğitbaşı, el-Hâc Süleyman bin Mehmed Yiğitbaşı, el-Hâc Halil Efendi ibn Mehmed, Mehmed Efendi ibn Hüseyin, Ali Beşe ibn Mehmed, Receb Çelebi ibn Osman.

614 - 1696 (1107) İstanbul 22: 122a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un İsmailağa Mahallesi'nden Ahmet Çelebi'nin vekili Süleyman Çelebi, Ali Ağa'nın vekili Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Daha önce Ali Ağa, emini olduğu gümrüğü bir yıllığına 1.200.000 akçeye Ahmet Çelebi'ye mukataaya vermiş ve 420.000 akçeyi peşin almıştır. Ne var ki Ahmet Çelebi söz konusu gümrüğü 97 gün elinde tuttukten sonra Ali Ağa görevden alınmış ve gümrük başkasına devredilmiştir. Ahmet Çelebi, bu süreçte mukataa gelirinden yalnızca 265.920 akçe elde ettiğinden Ali Ağa'dan 154.080 akçe alacağı kalmıştır. Ahmet Çelebi, bu alacağını tahsil etmek için, daha önce Ali Ağa'dan davacı olmuş, ancak dava sonuçsuz kalmıştır. Vekil Süleyman Çelebi, araçların yardımıyla tarafların 535 kuruş üzerine sulh yaptıklarını mahkemeye bildirir. Ali Ağa'nın vekili Mustafa Ağa bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Süleyman Çelebi, legal agent of Ahmet Çelebi, a resident of İstanbul's İsmailağa neighborhood, is in court with Mustafa Ağa, legal agent of Ali Ağa. Earlier Ali Ağa leased to Ahmet Çelebi the farming rights of the customs office that he heads for 1,200,000 akçe for one year. Ahmet Çelebi paid 420,000 akçe in advance. Just 97 days later Ali Ağa was dismissed from office and the right

Thomas Allom'un çizgileriyle Eminönü'ne adını veren Gümrük Emaneti binası ve Yeni Cami.

*The Customs' House, which gave Eminönü its name, and the New Mosque,
by Thomas Allom.*

to collecting custom dues was transferred to someone else. In the meantime, Ahmet Çelebi raised only 265,920 akçe. This implies, he says, that Ali Ağa owes him 154,080 akçe. In the past Ahmet Çelebi sued Ali Ağa to collect the sum, yet the case was inconclusive. The legal agent Süleyman Çelebi now states that, through arbitration, the sides have reached an amicable settlement for 535 kuruş. Ali Ağa's legal agent Mustafa Ağa corroborates this testimony. The court registers the settlement.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri içün savb-ı şer'den bi't-taleb irsâl olunan Ebubekir Efendi ibn el-Hâc Abdülkerim sâbıkan gümrük emîni olup hâlen mahrûsa-i Halebü'ş-Şehbâ muhassılı olan 'umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Ali Ağa ibn Abdullah'ın mahmiyye-i İstanbul'da Monla Zeyrek Mahallesi'nde vâki' menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikde mahmiyye-i mezbûrede İsmail Ağa Mahallesi ahâlisinden olup hâlen ordû-yı hümayûnda

olan Ahmed Çelebi ibn Mustafa bin Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu Ali Çelebi ibn Mehmed ve Mustafa Çelebi ibn Hasan şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Süleyman Çelebi ibn Abdi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mûmâ-ileyh Ali Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Mustafa Ağa ibn Hüseyin mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan gümrük emâneti müvekkil-i mezbûr Ali Ağa gümrük-i mezbûr emîni iken târîh-i kitâb senesine mahsûben bir sene tamâmına değin zabt itmek üzere müvekkilim mezbûr Ahmed Çelebi'ye on iki yük akçeye der'uhde ve iltizâm ol dahi ta'ahhüd ve iltizâm ve bedel-i iltizâm-ı mezbûrun dört yük yirmi bin akçesini ber-vech-i peşîn mûmâ-ileyh Ali Ağa'ya def' ve teslîm ol dahi ba'de'l-kabz müvekkilim mezbûr Ahmed Çelebi mukâta'a-i mezbûre ile emânet-i merkûmeyi doksan yedi gün zabt ve mahsûlâtından ancak iki yük altmış beş bin dokuz yüz yirmi akçesini ahz ü kabz ve istîfâ idüp mâ'adası olan yüz elli dört bin akçeyi kable'l-ahz mûmâ-ileyh Ali Ağa gümrük emânetinden 'azl olunup mukâta'a-i mezbûre âhara tevcîh olunmağla medfû'ı olan meblağ-ı mezbûr dört yük yirmi bin akçeden istîfâsı olan iki yük altmış beş bin dokuz yüz yirmi akçeden bâkî meblağ-ı mezbûr yüz elli dört bin seksen akçeyi vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa'dan bi'l-vekâle taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi cevâbında müvekkil-i mûmâ-ileyh Ali Ağa'nın ber-vech-i peşîn mukâta'a-i mezbûre ile emânet-i merkûme için dört yük yirmi bin akçe kabzını ikrâr lâkin meblağ-ı mezbûrun kıstu'l-yevm hesabı üzere üç yük yirmi sekiz bin sekiz yüz otuz akçesini zikr olunan doksan yedi günde mahsûlât-ı mezbûreden alız ü kabz idüp doksan bin yüz yetmiş akçe kalmışdır dimekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân itmişidi el-hâletü hâzihî beynimizde muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremize merkûm Mustafa Ağa ile beş yüz otuz beş guruş üzerine beynimizde 'akd-i musâlaha olundukda ben dahi meblağ-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh-i mezbûrun beş yüz guruş ile beni işbu hâzır bi'l-meclis Ali Ağa ibn Mehmed üzerine cümlemiz bir meclisde iken havâle-i sahîha-i şer'îyye ile havâle ben dahi merkûmî kabûl ve [beş] otuz beş guruş yedinden tamâmen alup kabz idüp husûs-ı mezbûra ve bi'l-cümle târîh-i kitâba gelin-

ce beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika 'âmme-i da'vâdan ben müvekkil-i mezbûr Ali Ağa ile vekîl-i merkûm Mustafa Ağa'nın zimmetlerini ol dahi müvekkil-i mezbûr Ahmed Çelebi'nin ve benüm zimmetimi ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledük didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr Ebubekir Efendi mahallinde ketb ve tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Mehmed bin Ali ve Receb bin Mahmud ile meclis-i şer'a gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Zilhicceti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Hasan Ağa bin Abdullah, Ali Ağa ibn Ahmed, Murad Ağa ibn Hüseyin, Hamza Ağa ibn Mehmed, Mustafa Emin ibn Receb, İbrahim Çelebi ibn Abdullah, Ali Ağa kethüdâ-i bevâbîn.

615 - 1696 (1107) İstanbul 22: 131b/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Solak Ahmet Beşe'nin çocuklarının annesi ve vasisi Ayşe Hatun elindeki istiglal (ipotek, rehin) hücceti ile, İstanbul'da gümrük emini olan Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Ayşe Hatun, çocukların parasından kardeşi Mehmet Çelebi'ye 290 kuruş borç vermiş, Mehmet Çelebi de arsasını Medine-i Münevvere Vakfı'ndan yıllık 510 akçeye kiralamış olduğu evini kendisine rehin (istiglal) vermiştir. Ayşe Hatun, daha sonra aynı evi kardeşi Mehmet Çelebi'ye bir yıllığına 43 kuruşa kiralamış, ancak Mehmet Çelebi'nin borcunu ödememesi üzerine Ayşe Hatun evi açık artırmaya çıkarmış ve en yüksek pey olan 71.000 akçeyi veren Mehmet Ağa'ya evi satmış, arsasını da mütevellî izniyle 57.000 akçeye yine Mehmet Ağa'ya devretmiştir. Ayşe Hatun, şimdi mahkemede Mehmet Ağa'nın ödemesi gereken toplam 128.000 akçeyi ödemediği gerekçesiyle davacı olur. Görüşü sorulan Mehmet Ağa ise, söz konusu istiglal hüccetinin içeriğini ve dolayısıyla Ayşe Hatun'un Mehmet Çelebi'nin vekili olduğunu reddeder. Mahkeme,

Ayşe Hatun'dan savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, hüccetin içeriğine ve Ayşe Hatun'un kardeşi Mehmet Çelebi'nin vekili olduğuna şahitlik ederler. Mahkeme, davalı Mehmet Ağa'yı evin ve arsanın parasını ödemesi yolunda uyarır. Sonuçta, davacı Ayşe Hatun davayı kazanır.

Ayşe Hatun, mother and guardian of the late Solak Ahmet Beşe's children, sues Mehmet Ağa, customs officer in İstanbul, based on a mortgage (istiglal) hujjet in her possession. She gave her brother Mehmet Çelebi a 290 kuruş loan out of the children's funds. In exchange, Mehmet Çelebi pawned her a house built on a plot rented from the Medine-i Münevvere Waqf at 510 akçe per annum. Ayşe Hatun then rented the same house to her brother for 43 kuruş for one year. When her brother failed to pay the debt, Ayşe Hatun auctioned off the house. For 71,000 akçe she sold it to Mehmet Ağa, who made the highest offer, and transferred to him the plot for 57,000 akçe, with the permission of the mutawalli. Now she sues Mehmet Ağa on the ground that he has failed to settle the 128,000 akçe bill. Questioned by the court, Mehmet Ağa rejects the mortgage hujjet as inauthentic, and also that Ayşe Hatun is Mehmet Çelebi's legal agent. The court then asks Ayşe Hatun to prove her claims. Ayşe Hatun calls to court witnesses, who corroborate the authenticity of the hujjet as well as Ayşe Hatun's legal agency. The court instructs the defendant Mehmet Efendi to pay for the house and plot. In conclusion, the plaintiff Ayşe Hatun wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Deniz[?] Abdal Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Solak Ahmed Beşe ibn Mehmed'in sulbî sağır oğulları İbrahim ve İsmail'in vâlideleri ve tesviye-i ümurlarına kibel-i şer'den mansûbe vasîleri olan Ayişe bint-i Ahmed nâm hâtun ba'de't-ta'rîfi's-şerif meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede bi'l-fi'l gümrük emini olan 'umdetül-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa ibn Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp yedimde olan işbu istiglâl hücceti nâtika oldu-

ğı üzre bin yüz beş senesi şehri Recebü'l-ferdinin on ikinci günü vasîleri olduğım sağîrân-ı mezbûrân mâllarından karındaşım gâ'ib 'ani'l-meclis Mehmed Çelebi bin Ahmed bin Mustafa'ya ayda iki yüz doksan guruş idâne ve teslîm ol dahi istidâne ve kabz ve mukâbelesinde mahmiyye-i mezbûrede Sarı Musa Mahallesi'nde vâki' hâlen bir taraftan ba'zan mûmâ-ileyh Mehmed Ağa mülki ve ba'zan Ebezâde Mehmed Çelebi mülki ve iki taraftan küllen yine mûmâ-ileyh Mehmed Ağa mülki ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir sağîr oda ve hammâm ve ahurı müşt Emil 'arsası Medine-i Münevvere şerrefeha'l-lâhu te'âlâ Vakfı'ndan senede beş yüz on akçe mukâta'a-i kadîme ile taht-ı tasarrufunda ve ebniyesi silk-i mülkünde münselik olan menzili ni bi-tarîki'l-istiglâl rehin vaz' ve teslîm ben dahi irtihân ve tesellüm itdiğimden sonra menzil-i mezbûrî ba'de't-tahliyeti's-şer'iyye ve't-tekâbuzi'l-mer'î târîh-i mezbûrdan bir sene tamâmına değ in kırk üç buçuk guruşa yine karındaşım mezbûr Mehmed Çelebi'ye îcâr ve teslîm ol dahi istîcâr ve kabz asl-ı mâl-i mezbûr iki yüz doksan guruş ile ücret-i mezbûre kırk üç buçuk guruş ki cem'an üç yüz otuz üç buçuk guruşu mezbûr Mehmed Çelebi târîh-i mezbûrdan bir sene tamâmına bana itmiş menzil-i mezbûrun ebniyesini semen-i misli ile âhara bey' ve kabz-ı semene ve arsasını bâ-izn-i mütevellî bedel-i misli ile âhara ferâğ ve semen ve bedelinden deyn-i mezbûrî ahz ve istîfâ ve fazlasını kendi için hıfz ve 'azl ve in'izâlden masûne vekâlet-i devriye ile tarafından beni vekîl nasb ve ta'yîn idüp ben dahi vekâlet-i mezbûremi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eylediğ imden sonra merkûm Mehmed Çelebi deyn-i mezbûrî bana edâ ile fekk-i rehin itmeyüp ve ecl-i mezkûr hulûl itdükde ben dahi menzil-i mezbûrî ber-vech-i muharrer bey' ve ferâğı için hâssa münâdîlerden işbu hâzır bi'l-meclis el-Hâc Mustafa bin Abdullah yediyle bi'l-izni's-şer'î mahalle-i mezbûrede ve Sûk-ı Sultânî'de ve mecma'-ı nâs olan mevâzi'de kirâren ve mirâren nidâ ve müzâyede itdirüp ragebât-ı nâs münkatı'a oldukda pâre dörder akçe hesâbı üzre menzil-i mezbûrun 'arsa ve binâsı mûmâ-ileyh gümrük emini Mehmed Ağa üzerinde yetmiş bir bin akçede karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar olmayup ve meblağ-

ı mezbûr menzil-i mezbûrun semen ve bedel-i misilleri idiği sikât-ı makbûleti'l-kelimât ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın lâkin menzil-i mezbûrî mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'nın menziline muttasıl olup her vechile kendüye elzem olmağla menzil-i mezbûrun ancak ebniye-i memlûkesini meblağ-ı mezbûr yetmiş bir bin akçeye ve kâletim hasebiyle bey' ve temlik ve arsasını elli yedi bin akçe bedel mukâbelesinde bâ-izn-i mütevellî bi'l-vekâle ferâğ ve tefvîz idüp mûmâ[-ileyh] Mehmed Ağa dahi iştirâ ve temellük ve tefevvüz ve kabûl itmekle semen-i mezbûr ile bedel-i merkûm cem'an yüz yirmi sekiz bin akçe ki bi-hesâb-ı esedî sekiz yüz guruşı yedinden ahz ü kabz idüp lâkin mezbûr semeni teslîm murâd itdiğimde kabzından imtinâ' ider hâlen suâl olunup menzil-i mezbûrî yedinden kabz itmek üzere tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mûmâ-ileyh Mehmed Ağa cevâbında fi'l-hakîka menzil-i mezbûrun ebniye-i memlûkesini müdde'iyeye-i mezbûreden yetmiş bir bin akçeye iştirâ ve temellük ve arsasını elli yedi akçe mukâbelesinde bâ-izn-i mütevellî tefevvüz ve kabûl idüp semen-i mezbûr ile menzil-i merkûm cem'an yüz yirmi sekiz bin akçe ki bi-hesâb-ı esedî sekiz yüz guruşı müdde'iyeye-i mezbûreye def' ve teslîm itmişidim lâkin havf iderim ki mezbûr Mehmed Çelebi tevkîlini münkir olup ben isbâta kâdir olmamağla ba'de't-tahlîf menzil-i mezbûr yedimde iken münhedim olup yahud bir târîk ile kıymet ve bedeline noksan terettüb itmekle benden tazmîn ve ahz itmemek için müdde'iyeye-i mezbûre izn-i vekâletini vech-i şer'î üzere isbât eylesün ba'dehû menzil-i mezbûrî kabz ideyim deyücek müdde'iyeye-i mezbûreden ber-vech-i muharrer vekâletini mübeyyene beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden ve müdde'iyeye-i mezbûrenin zâtını 'ârifân olup mahmiyye-i mezbûrede Aydın Kethüdâ Mahallesi sükkânından İbrahim Çelebi ibn Abdurrahman ve İsmail Çelebi ibn İbrahim nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' bin yüz beş senesi şehri Recebü'l-Ferdi'nin on ikinci günü işbu istiglâl hücceti nâtik olduğu üzere müdde'iyeye-i mezbûre Ayişe Hâtun vasîleri olduğu sağırân-ı mezbûrân mallarından karındaşı mezbûr Mehmed Çelebi ibn Mustafa'ya ayda iki yüz doksan guruş idâne

ve teslîm ol dahi istidâne ve kabz ve mukâbelesinde zikr olunan Sarı Musa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan mûmâ-ileyh Mehmed Ağa mülki ve ba'zan Ebezâde Mehmed Çelebi mülkleri ve iki taraftan küllen mûmâ-ileyh Musa ibn Mehmed Ağa mülki ve ba'zan bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir sağır oda ve bir hammâm ve ahûrî müştemil arsası Medine-i Münevvere Vakfı'ndan senede beş yüz akçe mukâta'-i kadîme ile taht-ı tasarrufumda ve ebniyesi yedinde mülk ve hakkı olan menzil-i mezbûrî bi-tarîki'l-istiglâl rehin vaz' ve teslîm idüp mezbûre Ayişe dahi ba'de'l-irtihân menzil-i mezbûrî gıbbe't-tahliye ve't-takâs târîh-i mezbûrda bir sene tamâmına değin kırk üç buçuk guruşa mezbûr Mehmed Çelebi îcâr ve teslîm ol dahi ba'de'l-istîcâr asl-ı mâl-i mezbûr iki yüz doksan guruş ile ücret-i merkûme kırk üç buçuk guruş târîh-i mezbûrdan bir sene tamâmına değin edâ itmesi menzil-i mezbûrun ebniyesini sehmini misli ile âhara bey' ve kabz-ı semen ve 'arsasını izn-i mütevellî ve bedel-i misli ile ferâğ ve kabz-ı bedele ve semen ve bedelinden deyn-i mezbûrî ahz ve istîfâya ve fazlasını kendü için hıfz 'azl-i in'izâl-den masûne vekâlet-i devriye ile mezbûr Mehmed Çelebi ibn Ahmed ibn Mustafa işbu müdde'iyye-i mezbûre Ayişe Hatun'ı bizim huzûrımızda vekîl nasb ve ta'yîn idüp mezbûre Ayişe Hatun dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'dehû hükm ve't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 28 min Zilhicce sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân el-Hâc Halil ağa-yı Bezzâzistân, Mehmed Efendi ibn Ahmed el-imâm, Süleyman Çelebi ibn Mustafa Çelebi, Mustafa Çelebi ibn Süleyman, Ahmed Çelebi ibn Mustafa, el-Hâc Resul bin Mahmud, Mehmed Çelebi ibn Hasan, Mehmed Çelebi ibn Fazlı, Mehmed Çelebi ibn Abdullah, Hasan Çelebi ibn Mustafa, Mehmed Ağa ibn Mahmud, Ahmed Efendi ibn Hamza, el-Hâc Mehmed Çelebi ibn İbrahim.

616 - 1696 (1107) İstanbul 22: 136b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un yemişçileri, ekmekçileri, bakkalları, kasapları, helvacıları, ayakkabıcıları, şerbetçileri, çörekçileri, baharatçıları, çömlekçileri, kumaşçıları, terzileri, leblebicileri ve pamukçularından oluşan bir grup Hristiyan ve Müslüman, bakkal esnafının pazarbaşı el-Hac Osman ile birlikte mahkemeye gelirler. İstanbul esnafı, her yıl sefere çıkacak ordu için fermanla vergi istenildiğinde Galata esnafından kendilerine 144.000 akçe katkı sağlandığını ve bu paranın İstanbul ihtisabı mukataasından karşılandığını söylerler. İstanbul esnafı, bu yıla ait 144.000 akçeyi bakkal esnafının pazarbaşı el-Hac Osman'ın teslim alarak loncalarının ileri gelenleri aracılığıyla kendilerine dağıttığını belirterek, kendisinden alacakları kalmadığını mahkemeye bildirirler. El-Hac Osman, esnafın ifadesini doğrular. Mahkeme de esnafın ifadesini sicile kaydeder.

A group of Christian and Muslim fruit sellers, bread makers, grocers, butchers, helva makers, shoe makers, sorbet sellers, bun makers, herbalists, potters, fabric sellers, tailors, roasted chickpea sellers, and cotton traders of İstanbul appear in court with el-Hac Osman, warden of the market (pazarbaşı). The tradesmen of İstanbul state that every year when an imperial order (ferman) is issued to collect taxes for a military expedition, the Galata tradesmen contribute 144,000 akçe belonging to the farm for market supervision (ihtisap mukataası) of İstanbul. The tradesmen of İstanbul state that the warden of the grocers el-Hac Osman has received this year's 144,000 akçe and distributed it among the tradesmen via the notables of the guild. They add that they have no remaining issues with el-Hac Osman. El-Hac Osman corroborates their testimony. The court registers the tradesmen's testimony.

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olun-
dukda savb-ı şer' den bi't-taleb mevlânâ el-Hâc Mehmed Efendi bin
Hüseyin irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Balkapanı
kurbünde pazarbaşılara mahsûs odaya varup zeyl-i kitâbda muhar-

rerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde mahmiyye-i mezbûrede habbâzân tâ'ifesi kethüdâsı Süleyman Ağa bin İbrahim ve tâ'ife-i mezbûreden Zeyrek fırını ustası Maksad veled-i Abram ve Mercân fırını ustası Kabril veled-i Markiz ve Hâce Paşa fırını ustası Ferhad veled-i Murad ve Çavuşbaşı fırını ustası Andreas veled-i Bogaz ve Yeni Câmi' fırını ustası Hogar veled-i Sercan ve sâ'irleri ve bakkâlân tâ'ifesinden Kara Hüseyin Bölükbaşı bin Turmuş ve Mehmed Bölükbaşı bin Dâvud ve İsmail Bölükbaşı bin Abdullah ve Kara Mehmed Bölükbaşı Mustafa ve sâ'irleri yemiş pazar başısı es-Seyyid İsmail Çelebi bin es-Seyyid Ali ve es-Seyyid Hasan Paşa ibn es-Seyyid Mehmed ve Murad Bölükbaşı bin Receb ve Mehmed Bölükbaşı bin Ahmed ve sâ'irleri ve kassâb tâ'ifesinin kethüdâları Serdengeçdi Mehmed Ağa ibn Mustafa ve helvaciyân tâ'ifesinin kethüdâları Mehmed Beşe ibn Hüseyin ve Tahtelkala'da haffâf tâ'ifesinin kethüdâları Ahmed Ağa bin Mehmed ve yiğitbaşları İbrahim Ağa ibn el-Hâc Ahmed ve şerbetci tâ'ifesinin kethüdâları Ali bin Mustafa ve Hasan Beşe bin Receb ve çörekci tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Ahmed bin Abdullah ve attâr tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Süleyman Ağa bin el-Hâc Hüseyin ve çömlekçiler tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Ahmed bin Muharrem ve mûytâblar tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Ahmed bin Mehmed ve bezzâzlar tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Mustafa bin Mahmud ve çukacıyân tâ'ifesinin kethüdâları Hayder veled-i Kamal nâm yahûdî ve hayyâtân tâ'ifesinin derzi başısı Mehmed Çelebi bin İbrâhim ve leblebiciler tâ'ifesinin kethüdâları es-Seyyid Hasan Çelebi ibn es-Seyyid Hamza ve berberler tâ'ifesinin kethüdâları Receb Çelebi bin Abdullah ve hallâclar tâ'ifesinin kethüdâları Ömer Çelebi bin Mahmud ve kassâbân-ı bakar tâ'ifesinin kethüdâları el-Hâc Süleyman nâm kimesneler kendi taraflarından asâleten ve tavâ'if-i mezbûrûn sâ'ir ma'lûmetü'l-esâmî ve mahsûretü'l-eşhâs kimesneler taraflarından her biri sâbitü'l-vekâle vekîl olmalarıyla vekâleten meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda bakkâl tâ'ifesinin hâlen pazar başıları olan işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Osmân bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûre esnâfından be-her sene sefer-i hümayûn için mükemmel ordu fermânı

ihrâc olundukda kadîmden yamağımız olan mahrûsa-i Galata esnâfının bize imdâd idgeldikleri yüz kırk dört bin akçe bâ-hatt-ı hü-mâyûn-ı şevket-makrûn mezbûrûndan taleb olunmayup mahmiyye-i İstanbul’da ihtisâbı mukâta’ası malından virilmek üzre fermân-ı âlî sâdır olmağla işbu sene-i mübâreke mahsûb olmak üzre meblâğ-ı mezbûr yüz kırk dört bin akçeyi mezbûr pazar başı el-Hâc Osman bizim emrimiz ile hâlen mukâta’a-i mezbûre emîni olan Koygun Mustafa[‘dan] ahz ü kabz eyledikten sonra meblâğ-ı mezbûr yüz kırk dört bin akçeden kendi ihtiyârlarımız ma’rifetleriyle tahrîr olunan defter mücebince her birimizin hissesini bize def’ ve teslîm biz dahi yedinde bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz ve beynimizde ma’lûm masârif-i mühimmemize harc ve sarf eyledik min-ba’d meblâğ-ı mezbûr yüz kırk dört bin akçeden mezbûr el-Hâc Osman yedinde ve zimmetinde bir akçe ve [bir] habbe bâkî kalmamışdır didiklerinde gibbe’t-tasdîkü’s-şer’î vâki’ hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve terkîm idüp ma’an ba’s olunan Süleyman Çelebi bin Hamza ile meclis-i şer’a gelüp alâ-vukû’ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî min şehri Ramazânî’l-mübârek li-sene seb’a ve mi’e ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ağdacı el-Hâc Mehmed, Uzun Mustafa bin Mehmed, Kara Mustafa ibn İbrahim, el-Hâc Hasan bin [silik], el-Hâc Mustafa bin Receb, el-Hâc Mustafa Şerbetci, Dede el-Hâc Hüseyin bin Nasûh, Paşa bin Mehmed el-bakkâl.

617 - 1696 (1107) İstanbul 22: 137b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’da bulunan Trabzon’lu Hasan Ağa, ölen Mustafa Efendi’nin varisi Emetullah Hatun’un eşi ve vekili olan Mustafa Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Hasan Ağa, Trabzon’daki Hatuniye Vakfı’nın mütevellisi olduğu dönemde Mustafa Efendi’ye vakıf parasından toplam 4500 kuruşu emanet olarak verdiğini, ancak bu parayı geri alamadığı için vakfa kendi cebinden ödeme yaptığını ileri sürerek bu paranın Mustafa Efendi’nin mirasından tah-

sil edilmesini ister. Görüşü sorulan davalı vekili Mustafa Ağa, beş gün önce çıkmış oldukları mahkemede Hasan Ağa'nın 4500 kuruşu rüşvet olarak Mustafa Efendi'ye verdiğini söylediğini, ayrıca Hasan Ağa'nın davalı tarafla yirmi yıldır görüşmekte olduğunu ve bu süreçte ne Mustafa Efendi'den ne de varislerinden davacı olmadığını, dolayısıyla savının çelişkili olduğunu belirterek savı bütünüyle reddeder. Yeniden görüşü sorulan Hasan Ağa, davalı vekilinin ifadesini doğrular. Mahkeme, hem 15 yıl boyunca mazeretsiz açılmayan bir davanın ancak emr-i şerifle görülebileceği ilkesini hem de Hasan Ağa'nın ifadesindeki çelişkileri gerekçe göstererek davayı reddeder. Sonuçta, davalı taraf davayı kazanır.

Hasan Ağa, originally from Trabzon and now residing in İstanbul, sues Mustafa Ağa, husband and legal agent of Emetullah Hatun, heir of the late Mustafa Efendi. The plaintiff claims that while he was the mutawalli of the Hatuniye Waqf in Trabzon, he entrusted Mustafa Efendi with 4500 kuruş of the waqf's money. Because the money was never returned, he adds, he had to repay the waqf out of his own pocket. He now wants 4500 kuruş paid from Mustafa Efendi's estate. Questioned by the court, the legal agent of the defendant Mustafa Ağa states that at a court hearing five days earlier, Hasan Ağa acknowledged that his 4500 kuruş payment to Mustafa Efendi was a bribe. Besides, the legal agent says, the plaintiff socialized with the defendants for twenty years without filing a case against Mustafa Efendi or his heirs. Pointing to these contradictions, he rejects the plaintiff's testimony. Questioned again, Hasan Ağa corroborates the defendant's testimony. The court invokes a rule according to which a person who neglects to sue for 15 years without a legitimate excuse loses the right to file a lawsuit, except through a Sultanic order (emr-i şerif). For this reason and because of contradictions in Hasan Ağa's testimony, the court rejects his lawsuit. In conclusion, the defendant wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da medîne-i Trabzon'da Ekşünce Mahallesi ahâlîsinden olup mahmiyye-i İstanbul'da bi-tarîki'l-müsâfere sâ-

kin olan Hasan Ağa bin Mehmed nâm kimesne dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamda ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde merhûm vezîr-i a'zam Kara Mustafa Paşa'nın mukaddemâ mektûb-cısı ve hîn-i fevtinde reisülküttâb olup bundan akdem medîne-i Edirne'de [...] fevt olan Mustafa Efendi ibn Hüseyin Ağa bin Hamza'nın verâseti sulbî sağır oğlu Abdullah Çelebi'ye münhasıra olup ba'dehu sağır-i mezbûr Abdullah Çelebi dahi fevt olup verâseti vâlidisi Emetullah Hâtun ibnet-i Abdullah ibnet-i Abdurrahman'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra mezbûre Emetullah Hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsec-celi olan zevci Mustafa Ağa ibn Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûrede vâki' İmâret-i Hâtûniyye Evkâfı'nın tevliyeti üç sene ber-tahvîl ile üzerime tevcih itdirüp ve berât ve sâ'ir kapu harcına sarf ve zikr olunan üç senenin harc-ı muhâsebe virmek için emâneten ben kendi malımdan mezbûr reis Mustafa Efendi'ye hayâtında bin seksen yedi senesinde bin beş yüz guruş ve bin seksen sekiz senesinde üç bin guruş ki cem'an dört bin beş yüz guruş def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledikde mezbûr Mustafa Efendi zikr olunan masârif-i mezbûreye bir habbe virmeyüp ben tekrâr kendi malımdan edâ itmemele meblâğ-ı mezbûr dört bin beş yüz guruş mezbûr Mustafa Efendi zimmetinde bâkî kalup kable'l-edâ ve evvelâ kendi ba'dehu oğlu merkûm Abdullah Çelebi fevt olmağla hâlen suâl olunup meblâğ-ı mezbûr tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan bana edâya vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl vekîl-i mezbûr Mustafa Ağa cevâbında husûs-ı mezbûr-ı bi'l-küllîye inkâr eylediğinden mâ'adâ müdde'î-i mezbûr Hasan Ağa târih-i kitâbdan beş gün mukaddem huzûr-ı hâkimü's-şer'de zikr olunan berât ve kapu harcı ve harc-ı muhâsebeye müte'allika bir nesne iddi'â itmeyüp hâlen müdde'âsı olan meblâğ-ı mezbûr dört bin beş yüz guruş merhûm-ı mezbûra mutlak rüşvet olmak üzre def' ve teslîm itmişdim deyü iddi'â idüp ol vechile müdde'î-i mezbûrun da'vâsı münâkız olduğundan gayrı müdde'î-i mezbûr Hasan Ağa sağır-i mezbûr Abdullah Çelebi'nin hayâtında vasîsi olan Ahmed Ağa ile Gümüşhâne'ye giderken menzilinde altı ay meks

idüp ekser-i eyyâmda mahmiyye-i mezbûreye gelüp merhûm-ı mezbûr Mustafa Efendi ile hayâtında ve ba'dehu vasî-i mezbûr ile müvekkile-i merkûme Emetullah Hâtun ile her bâr mülâkî olup husûs-ı mezbûra müte'allika aslen bir nesne da'vâ itmeyüp yirmi seneden beri bilâ-özü-i şer'î sükût itmiştir deyücek gıbbe'l-istintâk müdde'î-i merkûm Hasan Ağa cevâbında fi'l-hakîka târih-i kitâbdan beş gün mukaddem huzûr-ı hâkimü'ş-şer' de hâlen müdde'âsı olan meblâğ-ı mezbûr dört bin beş yüz guruşa merhûm-ı mezbûra mutlak rüşvet olmak üzere def' ve teslim itmişidim deyü iddi'â eylediğine ve ber-vech-i muharrer vasî-i mezbûr Ahmed Ağa ile Gümüşhâne'ye giderken menzilinde altı ay meks idüp ve ekser-i eyyâmda mahmiyye-i mezbûreye gelüp merhûm-ı mezbûr Mustafa Efendi ile hayâtında ba'de'l-vefât vasî-i mezbûr ile ve müvekkile-i merkûme Emetullah Hâtun ile her bâr mülâkî olup husûs-ı mezbûra müte'allika aslâ bir nesne da'vâ itmeyüp yirmi seneden berü bilâ-özü-i şer'î sükût eylediğine tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebiyle on beş sene bilâ-özü-i şer'î terk olunan da'vânın bilâ-emr-i şerîf istimâ'ı memnû' olduğundan mâ'adâ müdde'î-i mezbûr Hasan Ağa meblâğ-ı mezbûr merhûm-ı mezbûra gâh rüşvet olmak üzere def' ve teslim eyledim ve gâh berât ve kapu harcına sarf ve harc-ı muhâsebeye virmek üzere emânete virmişidim deyü iddi'â itmekle da'vâsı tenâkuz olup müdde'î-i mezbûr Hasan Ağa ber-vech-i muharrer bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi 6 min Zilhicce sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

Tezkire-i evvel Yûsuf Efendi, tezkire-i sâni Hâfız Efendi, Mehmed Ağa-yı çavuşân, Muhzır Mehmed Ağa, Mustafa Efendi nâ'ib-i Recül mahmiyye-i İstanbul'da, Receb Efendi nâ'ib-i Kapan, el-Hâc Halil Efendi bin Mehmed, Hüseyin Efendi bin Mehmed.

618 - 1696 (1108) İstanbul 22: 140a/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Musa'nın mirasına, varisi olmadığı gerekçesiyle Filibe kazasının hazine (beytülmal) görevlisi Hüseyin Beşe el koymuştur. Fi-

libe kazası (bugün Bulgaristan'da) sakinlerinden Hasan, Hüseyin Beşe karşısında mahkemeye çıkarak ölen Musa'nın oğlu olduğunu belirterek Filibe kadısından almış olduğu ve babasından kalan mirasın varisi olduğunu belgeleyen nakil belgesini mahkemeye sunar. Mahkeme, öncelikle Hasan'dan ölen Musa'nın varisi olduğunu kanıtlamasını ister. Hasan'ın mahkemeye çağırdığı şahitler, ölen Musa'nın geride kalan varislerinin Hasan ile Hasan'ın eşi Şerife olduğunu mahkemeye bildirirler. Şahitlerin ifadeleri üzerine mahkeme, Hüseyin Beşe'den el koyduğu mirası Hasan'a devretmesini ister. Hüseyin Beşe, mirasa el koyduğunu doğrulamakla birlikte, Hasan'ın elinde bulunan ve Filibe kadısından almış olduğunu ileri sürdüğü nakil belgesinin sahte olduğu gerekçesiyle mirası devretmeyeceğini bildirir. Mahkeme, bu kez Hasan'dan sunmuş olduğu nakil belgesinin gerçekliğini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, nakil belgesinin Filibe kadısına ait olduğunu mahkemeye söylerler. Sonuçta, davacı Hasan davayı kazanır.

Hüseyin Beşe, the treasury officer (beytülmal emini) of Filibe (now Plovdiv, Bulgaria), confiscated the estate of the late Musa on the ground that he had no legal heirs. Hasan, a resident of Filibe sues Hüseyin Beşe, claiming that he is the decedent's son and his heir, as confirmed by a transfer document (nakil belgesi) received from the judge of Filibe. The court asks Hasan to prove that he is Musa's heir. The witnesses that Hasan calls to court testify that Hasan and his wife Şerife are indeed Musa's sole inheritors. Upon hearing witness testimonies, the court asks Hüseyin Beşe to return the confiscated estate to Hasan. Admitting to have confiscated the estate, Hüseyin Beşe challenges the authenticity of the transfer document and refrains from returning the estate. The court then asks Hasan to prove the document's authenticity. He calls to court witnesses, who confirm that the transfer document was issued by the judge of Filibe. In conclusion, the plaintiff Hasan wins the case.

Hâlen medîne-i Filibe kâdısı olan umdetü'l-mevâlîyi'l-'izâm Mehmed Efendi bin İbrâhim bin Durmuş imzâsıyla mümzâ ve ha-

temiyle mahtûm ve bin yüz yedi Zilhicceti'ş-şerîfesinin yirmi ikinci günü târihi ile müverrah nakl-i şer'î vârid olup mazmûnı medîne-i Filibe kazâsına tâbî' İstone nâm karye ahâlîsinden nâkilü'l-ki-tâb Hasan bin Musâ bin Osmân nâm kimesneden ber-vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'îyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sudûrundan sonra udûl-i müslimînden ve karye-i mezbûre ahâlîsinden Yahyâ bin Mehmed bin Malkoç ve Yûsuf bin Tur Ali bin Veli nâm kimesneler nakl ve tahvîl için mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân her biri şöyle şehâdet-i şer'îyye eylediler ki fi'l-asl karye-i mezbûre ahâlîsinin odabaşları olup mahmiyye-i İstanbul'da Kâtib Muslihiddin mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olmağla terekese emîn-i beytûlmâl yedinde mazbûta idüğü mesmû'umuz olan Mehmed Beşe ile müsteşhid-i mezbûr Hasan'ın babası merkûm Mûsâ li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Osmân ve vâlideleri ismi Nefise Hâtun ibnet-i Osmân ve cedleri ismi Ali ve maskat-ı re'sleri mârû'z-zikr İstone karyesidir müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Beşe'nin verâseti min-ciheti'l-usûbeti'n-nesebiyye ancak müsteşhid-i mezbûr Hasan ile zevce-i menkûhası Şerîfe Âişe Hâtun'a münhasıradır gayrı vârisi ve terekesine müstahik-i âhar olduğu ma'lûmumuz değildir hâlen müteveffâ-yı mezbûrun terekese selâse-i erbâ'ını müsteşhid-i mezbûr Hasan için emîn-i mezbûrdan ve sâ'ir vâzî'ü'l-yed olanlardan hakk taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olduğunu hâvî bulunmağın nakl-i mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun vâlidesi mezbûre Nefise Hâtun'un li-ebeveyn karındaşı Kaya nâm kimesnenin oğlu olup zî-rahm cihetinden vârisi olmağla ancak emîn-i beytûlmâlden mukaddem olan Hüseyin Beşe nâm kimesne müsteşhid-i mezbûr karye-i merkûmede bulunmağla kendi vâris ve tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun sülûse-i erbâ'ına müstahik olmak üzre müteveffâ-yı mezbûrdan emîn-i beytûlmâlin makbûzunu ahz ü kabz itmekle tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzî'ü'l-yed olan mezbûr Hüseyin Beşe muvâcehesinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda ber-vech-i muharrer tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan emîn-i beytûlmâlin makbûzunu ahz ü kabz itmekle tereke-i müte-

veffâ-yı mezbûra vâzi'ü'l-yed olduğunu ikrâr lâkin nakl-i mezbûrun mevlânâ-yı mûmâ-ileyh kıbelinden vürûdını inkâr idicek mezbûr Hasan'dan nakl-i mezbûrun mevlânâ-yı mezbûr kıbelinden vürûdını mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden ve zeyl-i nakl-i mezbûrda isimleri mestûr olan şühûd tarîkinden olup karye-i mezbûre ahâlîsinden İmâm Mustafa Efendi ibn Mehmed ve zikr olunan birinci sekbânlarına mahsûs oda ahâlîsinden Mehmed Beşe ibn Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu nakl-i mezbûr hâlen medîne-i Filibe kâdısı olan mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ibn İbrâhim bin Durmuş kıbelinden vârid olup nakl-i mezbûr mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Efendi bizim huzûrımızda ba'de'l-kırâ'e imzâ idüp ve mühürleyüp hatt ve hatemine bizi işhâd eyledi hâlen nakl-i mezbûrun zeylinde olan olan hat ve zahrında olan hatem mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ibn İbrâhim bin Durmuş'un hatt ve hatemidir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideo-
 riz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-
 ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-
 hükm ve't-tenbîh mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yev-
 mi'l-âşir min Muharremi'l-harâm li-sene semâne ve mi'e ve elf
 Şühûdü'l-hal

Mustafa Efendi bin Mehmed, Sâlih Efendi bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Mehmed Efendi bin Mustafa, Ahmed Efendi bin el-Hâc Esad, Mustafa Çelebi bin, Mehmed Çelebi bin İbrâhim, Receb bin Osmân, el-Hâc Halîl Efendi.

619 - 1696 (1108) İstanbul 22: 143b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Müslüman ve Hristiyanlardan oluşan bir grup uncu, yine Müslüman ve Hristiyan ekmekçi esnafı karşısında mahkemeye çıkar. Uncular, geleneksel olarak (kadîmü'l-eyyâmdan) orduya vermekle yükümlü oldukları buğday ve diğer vergileri ekmekçilere vermekte, ekmekçiler de bu vergileri vergi toplayıcılarına iletmektedirler. Uncular, gemilerle un kapanına gelen buğdayın paylaşımı konu-

sunda ekmekçilerin geleneklere aykırı davranarak kendilerine haksızlık yaptıklarını, ancak daha sonra bu konuda geleneklere uya-
caklarına söz verdiklerini bildirerek ekmekçilerin görüşlerinin so-
rulmasını ve ifadelerinin sicile kaydedilmesini isterler. Görüşleri
sorulan ekmekçiler, un kapanına gelen buğdayın paylaşımı konu-
sunda geleneklere uyacaklarına unculara söz verdiklerini mahke-
meye bildirirler. Sonuçta, mahkeme ekmekçilerin ifadelerini sicile
kaydeder.

*Some Muslim and Christian flour producers sue some Muslim and Christian bread makers. The flour producers customarily (ka-
dîmü'l-eyyâmdan) give the grain and other taxes that they are re-
quired to pay to the army through the bread makers. They state
that the bread makers have unjustly violated established custom
during the distribution of the flour brought to the flour scale (un-
kapamı) by boats. The flour producers subsequently promised to
abide by the tradition. Now the plaintiffs want the bread makers
questioned and their testimony registered. Questioned by the court,
the bread makers state that they promised to the flour producers to
obey the tradition regarding the distribution of the flour brought to
the scale. The court registers the bread makers' testimony.*

Mahmiyye-i İstanbul'da uncılar kethüdâsı olan Mehmed Ağa
ibn Mehmed ve Mehmed Çelebi bin Hüseyin ve Mehmed bin Ebî-
bekir ve sâbıkâ kethüdâ olan el-Hâc Mehmed bin Ahmed ve el-
Hâc Osmân bin Mehmed ve es-Seyyid Burhâneddin Çelebi bin Ah-
med ve es-Seyyid Kâsım Çelebi ibn Mehmed ve Ahmed bin el-Hâc
Ömer ve el-Hâc Sâlih bin Mehmed ve Hüseyin bin Sâlih ve Mus-
tafa bin Ahmed ve Fazlı bin Mustafa ve Ahmed bin Yûsuf ve Mus-
tafa bin Hüseyin ve Ali bin Hüseyin ve Yûsuf bin Ahmed ve Ali
bin [silik] ve Hasan bin Abdullah ve İbrâhim bin Yahyâ ve Zeke-
riyya bin Mehmed ve Ahmed bin Mustafa ve diğer Zekeriyya ibn
Mustafa ve el-Hâc İbrâhim bin Zeynelâbidin ve Ahmed bin Meh-
med nâm kimesneler ile yine tâ'ife-i mezbûreden İstati veled-i Di-
mo ve Penapot veled-i Dimo ve Petro veled-i Andriye ve Kanalo

veled-i İstati ve Yani veled-i Kiryazi ve Yani veled-i Kosta ve Yorgo veled-i Kiryazi ve Penapot veled-i Kanalo ve Kiryazi veled-i Yorgo ve Kanolo veled-i Kesbayı nâm zimmîler ve sâ'irleri meclisi şer'-i şerîfde mahmiyye-i mezbûrede habbâz tâ'îfesinin kethüdâları olan Süleymân Ağa ibn Mehmed ve yiğitbaşları olan Ali bin Mehmed [silik] ve Salcı Mustafa ibn Eyyub ve tâ'îfesinden Natar veled-i Karman ve Nikeforos veled-i Makos ve Kiragos veled-i Haçok ve Kifo veled-i Kiro ve Andriyas veled-i Hokat ve Ariton veled-i Filibos ve Elpek veled-i Batom ve Sehrab veled-i Mardoros ve Kalos veled-i Kalok ve Ferhad veled-i Marat ve Astor veled-i Zarak ve Moses veled-i Agob ve Maksor veled-i Agob ve Serbet veled-i Bedros ve Haçok veled-i Çoban ve Arakil veled-i Evanos ve Evanos veled-i Kiragos ve sâ'irleri muvâcehelerinde her biri takrîr-i kelâm idüp biz kadîmü'l-eyyâmdan ilâ-hâze'l-ân etmekçi tâ'îfesinin yamağı olup be-her sene ifrâzı fermân olunan ordu-yı hümayûn bedelini ve sâ'ir tekâlifî mezbûrlara virüp anlar dahi kabza me'mûr olanlara edâ idüp bu mukâbeleda kabbân-ı dakîkden buğday sefîneleri geldikde her on sefîne bir sefîne buğday ve sâ'ir sefâinin başı ve kış altlarında olan buğdayı bizim hirefimiz olan semt uncları iştirâ ve kendi beynimizde iktisâm ve değirmenimizde dakîk idüp dükkânlarımızda ve bazârlarımızda ağniyâ ve fukarâ ve zu'afâ ve âmm-i ibâdullahâ bey' ide-gelüp ve mâ'dâ dokuz sefîne buğdayı ve orta anbarlarının buğdaylarını habbâz tâ'îfesi iştirâ idegelmişiken tâ'îfe-i mezbûre size mahsûs ve mu'ayyen sefîne virüp ibâdullahın zahîresi olan dakîkin killetine bâ'is ve beynimizde ihtilâle bâdî olmuşidi hâlen kadîmden olageldiği vech üzre kabbân-ı mezbûra gelen buğday sefînelerinin her on sefîne bir sefîne buğdayı ve sâ'ir sefâinin başı ve kış altlarında olan buğdayı ibâdullahâ [silik] dakîk itmek için ve mâ'dâ dokuz sefîne ve orta anbarlarının buğdayını habbâz tâ'îfesi iştirâ idüp ba'de'l-yevm her birimiz âhara mu'ayyen ve mahsûs olan buğdaya dahl ve ta'arruz itmemek üzre kavl ü ittifâk ve ahd ü mîsâk eyledik suâl olunup takrîrleri tahrîr olunmak matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûrûn habbâz tâ'îfesi cevâblarında fi'l-hakîka kazıyye bâlâda mufassal olduğu vech üzre olup her birimiz âhara mu'ayyen ve

mahsûs olan buğdaya dahl ve ta'arruz itmemek üzre beynimizde kavl ü ittifâk ve ahd ü mîsâk eyledik deyü mezkûr unci tâ'îfesi cemî-i kelimât-ı meşrûhalarında vicâhen ve şifâhen tasdîk ve't-tahkîk itmeğin mâ-vaka'a hıfzan li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu fı gurrei Zilhicceti's-şerîfe sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Mehmed yiğitbaşı, el-Hâc Osmân bin Mehmed bâzârbaşı, el-Hâc Süleymân bin Mehmed yiğitbaşı, Receb Efendi nâ'ib-i kabbân, Mustafa Efendi nâ'ib-i recül, Hüseyin Çelebi bin terâzübaşı, Ramazân Çelebi terâzübaşı, el-Hâc Ali çukadâr.

620 - 1696 (1108) İstanbul 22: 145b/1 Tescil işleri / *Registration*

Tophane nazırı Yusuf Efendi'nin vekili Mehmet Efendi, iki gemi reisinin gemileriyle getirdiği ve Gümüşhane mukataasından elde edilen ve dökülmesi ferman ile emrolunmuş olan bakırı teslim aldığı gemiciler karşısında sicile kaydettirir.

Mehmet Efendi, the legal agent of Yusuf Efendi, the superintendent (nazır) of the arsenal, states that he has received the copper brought from Gümüşhane and ordered by the palace to be cast. He has this registered in the presence of the sailors.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri için sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen savb-ı şer'îden ayak nâ'ibi olan fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi ibn Mehmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Eminönü nâm mevzi'de gümrük emîni olanlara mahsûs odaya varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslihîn hüzzûrlarında akd-i meclis-i şer'î nebevî eyledikde hâlen Tophâne nazırı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim Yûsuf Efendi ibn Abdurrahman tarafından husûs-ı âti'l-be-yâna vekîl-i şer'îsi olan fahrü'l-eşbâh Mehmed Efendi ibn Abdullah meclis-i ma'kûd-ı mezburda sefîne re'islerinden Mustafa Reis bin Abdurrahman ve Hüseyin bin Bünyâd nâm kimesneler mah-

zarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp sâbıkâ Gümüşhâne mukâta'ası emîni olan Süleymân nâm kimesne mahmiyye-i mezbûrede vâki' Tophâne-i Âmire'de müceddeden dökülmesi fermân olunan topçılar için mukâta'a-i mezbûre mahsûlünden hâsıl olan bakırdan medîne-i Trabzon iskelesine ba'de'n-nakl mezbûrânın sefînesine tahmîl ve tophâne-i âmire'ye teslîm itmek üzere gönderdiği bakırlar bi-hesâb-ı külçe bakır işbu mîrî kantar ile vezn olundukda on iki bin otuz dokuz buçuk vakıyye bakır olmağla zikr olunan on iki bin otuz dokuz buçuk vakıyye bakırı bi'l-vekâle mezbûrân Mustafa ve Hüseyin yedlerinden bi't-tamâm alız ü kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîki'sher'î vâki' hâl mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehu ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mehmed ve Ahmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî 16 min Muharremi'l-harâm li-sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Ağa ibn Ali, Ali Çelebi ibn Bali, Ahmed ibn Ahmed, Mehmed ibn İdris, Mustafa Çelebi ibn Ahmed.

621 - 1696 (1108) İstanbul 22: 151(1)b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Defterdar Ahmet Çelebi Mahallesi sakinlerinden yeniçeri onbaşı el-Hac Süleyman, Hamide Hatun'un vekili Mustafa Efendi karşısında mahkemeye çıkar. İstanbul'un Kocamustafapaşa Mahallesi sakinlerinden Osman Ağa'nın ölümü üzerine mirası halası Hamide Hatun'a kalmıştır. Davacı Süleyman, elinde bulunan iki temessûke dayanarak Mehmet Ağa adlı kişiden 850 kuruş alacağı olduğunu ve bu borca Kalıçeci Abdullah'ın kefil olduğunu, daha sonra Mehmet Ağa'nın bu borcu Osman Ağa'ya havale ettiğini ve Osman Ağa'nın da borcunu ödeyemeden öldüğünü söyler. Davacı yeniçeri Süleyman, şimdi bu parayı Osman Ağa'nın varisi Hamide Hatun'dan istemektedir. Görüşü sorulan davalı vekili Mustafa, kefil Kalıçeci Abdullah'ın bu parayı alacaklı Süley-

man'a ödemiş olduğunu söyleyerek savını destekleyen bir hücceti mahkemeye sunar. Mahkeme davacı Süleyman'a yeniden görüşünü sorar. O da hüccetin içeriğini doğrular. Sonuçta davalı Hamide Hatun davayı kazanır.

El-Hac Süleyman, a janissary corporal and a resident of İstanbul's Defterdar Ahmet Çelebi neighborhood, sues Mustafa Efendi, legal agent of Hamide Hatun. Upon the death of Osman Ağa, a resident of İstanbul's Kocamustafapaşa neighborhood, his estate falls to his paternal aunt Hamide Hatun. Based on two promissory notes (temessük) in his possession, the plaintiff Süleyman claims that Mehmet Ağa owes him 850 kuruş and that Kalıçeci Abdullah served as his surety. Later Mehmet Ağa transferred the debt to Osman Ağa, he says, who passed away before settling the debt. The plaintiff Süleyman now wants Hamide Hatun to pay the debt as Osman Ağa's heir. Questioned by the court, Mustafa, legal agent of the defendant, claims that the surety Kalıçeci Abdullah paid the money to Süleyman. He proceeds to present to court a hujjet documenting the payment. Questioned for a second time, Süleyman corroborates the hujjet. In conclusion, the defendant Hamide Hatun wins the case.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinin Otuzuncı Bölüğü'ne mahsûs oda ahâlîsinin onbaşları olup mahmiyye-i İstanbul'da Defterdâr Ahmed Çelebi mahallesinde sâkin el-Hâc Süleyman bin Mustafa nâm kimesne dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i âlîde mahmiyye-i mezbûrede Koca Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mihribân-zâde demekle şehîr Osmân Ağa ibn Mehmed bin Abdullah'ın vâlidesinin kız karındaşı ve hasran vârisesi olmağla tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'atü'l-yed olan Hâmade Hâtun ibnet-i Ömer bin Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre ve kîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Sunullah Efendi ibn Mustafa ve Hüseyin Bey bin İsmail şehâdetleriyle şer'an sâbit olan bâ'is-i hâze'l-kitâb Mustafa Efendi bin Mehmed nâm ki-

mesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp gâ'ib anî'l-meclis İbrahim Hânzâde kethüdâsı Osmân Ağa bin Ahmed'in oğlu Mehmed Ağa zimmetinde mûmzâ ve mahtûm iki kît'a temessük nâtık olduğu üzre yedimden müşterâ ve makbûz eşyâ-i ma'lûme bahâlarından cem'an sekiz yüz elli guruş hakkım olup meblâğ-ı mezbûra Kaliçeci Abdullah dimekle ma'rûf Abdullah [Çelebi] bin el-Hâc Piyâle bin Abdullah bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil oldukdan sonra asîl-i mezbûr Mehmed Ağa ile kefil-i merkûm Abdullah Çelebi zimmetlerinde meblâğ-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe hakkım olmayup mezbûr Mehmed Ağa târih-i kitâbdan dört sene mukaddem ki bin yüz dört senesi Muharremü'l-harâmında üçümüz bir meclisde iken meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz [elli] guruş ile müteveffâ-yı mezbûr Mihribân-zâde Osmân Ağa üzerine havâle idüp ben dahi ba'de'l-kabûl mezbûr Osmân Ağa meblâğ-ı mezbûrî bana kable'l-edâ zimmetinde iken fevt olup tereke-i vâfiyesine müvekkile-i mezbûre Hâmide Hâtun vâzî'atü'l-yed olmağın hâlen suâl olunup meblâğ-ı mezbûrî müvekkile-i mezbûre Hâmide Hâtun tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan bana edâ eylemek üzre vekîl-i mezûra tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl vekîl-i merkûm Mustafa Efendi cevâbında havâle-i mezbûrei bi'l-küllîye inkâr eylediğinden mâ'adâ müdde'î-i mezbûr el-Hâc Süleymân'ın iddi'â eylediği havâle târihinden on altı ay mukaddem ki bin yüz iki senesi şehri Ramazânü'l-mübârekinin on dokuzuncı günü müdde'î-i mezbûrun cihet-i merkûmeden mezkûr Mehmed Ağa zimmetinde iki kît'a temessük nâtık olduğu üzre hakkı olup merkûm Kaliçeci Abdullah Çelebi'nin ber-vech-i muharrer kefil olduğu meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz elli guruş mezbûr Abdullah Çelebi bi-hükmi'l-kefâle müdde'î-i mezbûr el-Hâc Süleymân'a tamâmen edâ ve teslîm ol dahi ahz ü kabz ve istîfâ idüp meblâğ-ı mezbûrdan kat'an bir habbe hakkı bâkî kalmayup hattâ zikr olunan bin yüz iki senesi şehri Ramazânü'l-mübârekinin on dokuzuncı günü mahmiyye-i mezbûrede nâ'ibü's-şer'î's-şerîf olup hâlen medîne-i mezbûre şerrefeha'llâhu te'âlâ kazâsında münfasıl olan umdetü'l-mevâlîyi'l-'izâm Hıfzı İbrâhim Efendi kıbelinden husûs-ı mezbûrî tahrîre me'zûnen irsâl olunan Ali Efendi bin Hüseyin'in

mahmiyye-i mezbûrede Sarı Nasûh Mahallesi'nde mezbûr Abdullah Çelebi mâbeynlerinde udûl-i müslimîn huzûrlarında akd eylediği meclis-i şer' de müdde'î-i mezbûr el-Hâc Süleymân meblâğ-ı mezkûr sekiz yüz elli guruş kefil-i mezbûr Abdullah Çelebi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim meblâğ-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı deyü ikrâr ve i'tirâf idüp işbu hüccet-i şer' iyye dahi tahrîr olunmuşıdi deyü da'vâyı def' ve mûmâ-ileyh Hıfzı İbrâhim Efendi'nin imzâsıyla mûmzâ ve hatemiyle mahtûme ve târih-i mezbûr ile [müverrah] bir kıt'a hüccet-i şer' iyye ibrâz idüp feth ve kırâ'et olundukda mazmûn-ı meşrûhı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhuna muvâfık bulunmıyup gibbe'l-istintâk el-Hâc Süleymân mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ müceb-i i'tirâfihi müdde'î-i mezbûr el-Hâc Süleymân bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 23 min-Muharremi'l-harâm sene [1]108.

622 - 1696 (1108) İstanbul 22: 155b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Bayezit Mahallesi'nde oturan eski gümrük emini Dilaver Ağa, Fener sakinlerinden Andon karşısında mahkemeye çıkar. Dilaver Ağa, Sakız Adası'nın sakız üretim mukataasını bir yıllığına satın aldığını, adada bir yılda 300 sandık sakız üretildiğini, kendisinin bu sakızın yarısını Süleyman adlı kişiye sattığını, kalan 150 sandığı da 8100 kuruşa Andon'a sattığını, paranın 4000 kuruşunu peşin aldığını, 3128 kuruşunu daha sonra Andon'un ortağı ve vekili Sakız Adası sakinlerinden olan Pandili'den aldığını, ancak kalan 972 kuruşunu alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Andon, Dilaver Ağa'nın ifadesini reddederek kendisinden vekili ve ortağı Pandili aracılığıyla yalnızca 143 sandık sakız satın aldıklarını ve vekilinin parayı bütünüyle ödediğini ileri sürer. Andon, hazineadaki mukataa defterlerine göre Sakız Adası'ndaki yıllık sakız üretimini içeren ve savını belgeleyen bir fermanı mahkemeye sunar. Mahkeme fermanı inceledikten sonra, davacı Dilaver Ağa'dan savını kanıtlamasını ister. O da kanıt getirmek için mahkemeden

ek süre ister. Mahkeme, Dilaver Ağa'ya kanıt getirmesi için ek süre tanır. Ancak Dilaver Ağa bu sürede de mahkemeye kanıt sunamaz. Sonuçta, davalı Andon davayı kazanır.

Dilaver Ağa, a former customs officer (gümrük emini) and resident of İstanbul's Bayezit neighborhood, sues Andon, a resident of Fener. The plaintiff states that he bought tax farming rights of gum mastic production in Sakız Island (Chios) for one year. The island's yearly gum mastic production amounts to 300 crates, he adds. He states that he sold half the gum mastic to Süleyman and the remaining 150 crates to Andon, for a total of 8100 kuruş. He collected 4000 kuruş in advance, received another 3128 kuruş from Pandili, a resident of Sakız Island and Andon's partner and legal agent. Yet, he has not been paid the remaining 972 kuruş, Dilaver Ağa claims. Questioned by the court, Andon rejects Dilaver Ağa's testimony. "I bought only 143 crates of gum mastic from the plaintiff through my partner and legal agent Pandili," he says, "and Pandili paid him in full." The defendant presents to court tax farming books of the treasury and an imperial order (ferman) documenting his claim. Examining the imperial order, the court asks Dilaver Ağa to prove his claim. The plaintiff requests an extension to bring in evidence. The court grants the extension. However, he fails to do so by the deadline. In conclusion, the defendant Andon wins the case.

Sâbıkâ gümrük emîni olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Topkapısı kurbünde Bayezid mahallesinde sâkin Dilâver Ağa ibn Abdullâh nâm kimesne dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahmiyye-i mezbûrede Fener Kapısı kurbünde sâkin işbu râfi'ü'l-vesîka Andon veled-i Nikola nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin yüz üç senesi Cumâdelûlâsının on dördüncü gününde bir sene tamâmına değin zabt itmek üzere gümrük emâneti taraf-ı mîrîden der-uhde ve iltizâm eylediğimde gümrük-i mezkûr mülhakâtından cezîre-i Sakız'da sene-i mezbûrede taraf-ı mîrî için hâsıl

olan üç yüz sanduk mastaki sakızının nısfı olan yüz elli sandukunu Süleyman ve el-Hâc Mustafa nâm kimesnelere semen-i ma'lûma bey' ve teslîm eylediğimden sonra nısf-ı âharı olan yüz elli sandukun her bir sandukunu elli dörder guruşa mezbûr Andon'a bey' ve mahallinde kabza mezbûrî taslît idüp ol dahi iştirâ ve kabûl ve semen-i mezbûrun dört bin guruşunu ben ber-vech-i peşîn yedinden ahz ü kabz idüp ve üç bin yüz yirmi sekiz guruş ile Vefalı el-Hâc Mahmûd Çavuş ibn el-Hâc Sefer'i mezbûr Andon üzere havâle idüp ol dahi havâle-i mezbûreyi kabûl ve meblâğ-ı mezbûr üç bin yüz yirmi sekiz guruş min-ciheti'l-havâle mezbûr el-Hâc Mahmûd Çavuş'a edâ ve teslîm idüp ve zıkr olunan yüz elli sanduk mastaki sakızı şerîki ve vekîli olup cezîre-i mezbûrede sâkin Pandili nâm zimmî yediyle mahallinde tamâmen ahz ü kabz idüp semen-i mezbûrdan dokuz yüz yetmiş iki guruş hakkım bâkî kalmışdır hâlen suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Andon cevâbında ber-vech-i muharrer târihi-i mezbûrda her bir sanduk mastaki sakızı müdde'î-i mezbûrdan elli dörder guruşa iştirâ ve kabûl itmişidim lâkin mukâta'a-i mezbûrenin senesi üç yüz elli dört gün olup üç yüz elli dört günde taraf-ı mîrîye üç yüz dört sanduk sakız hâsıl olmağın müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa gümrük-i mezbûr emânetini İbrâhim Ağa'dan üç yüz kırk bir gün zabt eyledikde azl olunup yerine Ali Ağa ibn Abdullah gümrük emîni olmağla kıstu'l-yevm hesâbı üzere mezbûrun uhdesinde olan üç yüz kırk bir güne iki yüz doksan üç sanduk sakız isâbet idüp ve mezbûr Ali Ağa'nın tahvîl ve târihine geçen on üç güne on bir sanduk sakız isâbet idüp ol vechile mezbûr Dilâver Ağa'nın tahvîl ve târihine isâbet iden iki yüz doksan üç sanduk sakızın yüz elli sanduk sakızımız mukaddemâ mezbûrân Süleymân ve el-Hâc Mustafa'ya bey' ve teslîm mâ'dâsı olan yüz kırk üç sanduk sakızı kabza mezbûr Pandili'yi tarafımdan vekîl eylediğimde ol dahi ba'de kabûli'l-vekâle cezîre-i mezbûrede on bir sanduk sakızı ahz ü kabz idüp semenleri olan cem'an yedi bin yüz yirmi sekiz guruş ki dört bin guruşını ber-vech-i peşîn kendüye ve üç bin yüz yirmi sekiz guruşunu müdde'î-i mezbûrun ihâlesiyle merkûm el-Hâc Mahmûd Çavuş'a edâ itmişidim hattâ

müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa zıkr olunan sakızın yüz elli sandukunu mezbûrân Süleymân ve el-Hâc Mustafa'ya ve mâ'adâsını bana bey idüp yedine ma'lûmün-bih temessük virdüm âhardan dahl olunmak îcâb eylemez iken mezbûr Ali Ağa tarafından ve ba'zı Efrenc tâ'îfesi müdâhele idüp gadr ve te'addî iderler deyü bin yüz dört senesi Recebül'ferdinde Dîvân-ı Hümâyûn'a arzihâl eyledikde hazîne-i âmirede mahfûz olan [silik] mukâta'ası defterlerine nazar olundukda cezîre-i Sakız'da hâsıl olan mîrî sakız senede üç yüz dört sanduk sakız olup emîn-i sâbık ile emîn-i lâhikkîn hesabları kıstu'l-yevm hesâbı üzre olup minvâl-i meşrûh üzre emîn-i sâbika üç yüz kırk günde iki yüz doksan üç sanduk sakız isâbet idüp ve emîn-i lâhikk dahi on üç günde on bir sanduk sakız isâbet ider deyü der-kenâr olunup arz olundukda şer' ve kânûn üzre der-kenârı mücebince amel olunup kıstu'l-yevm hesâbı üzre her birinin hisselerine isâbet eyleyen sakızı şer' ve kânûn üzre zabt itdirdüp hilâf-ı şer' ve kânûn birbirlerine gadr ve te'addî itdirilmemek bâbında işbu fermân-ı cihân-mutâ' dahi ihsân olunmuşdur deyü mazmûnı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık bir kıt'a fermân-ı cihân-mutâ' ibrâz idüp ziyâde-i mezbûr on sekiz sanduk sakızı ber-vech-i muharrer kabzını inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa'dan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyine içün istimhâl itmekle mehl-i şer'î birle kirâren ve mirâren ba'de'l-imhâl ityân-ı beyyineden bi'l-küllîye izhâr-ı acz idüp tahlîfe dahi tâlib olmamağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa bilâ-tenbîh bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir mine'l-Muharremi'l-harâm sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcîd ve'l-ekârim Mehmed Ağa ser-çâvuşân, umde-i erbâbî't-tahrîr ve'l-kalem Yûsuf Efendi tezkire-i evvel, zübde-i as-hâbî't-tastîr ve'r-rakam Hâfız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-eşbâh Mustafa Ağa odabaşı, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi nâ'ib-i recül, Receb Efendi nâ'ib-i kabbân, Mehmed Çavuş bin Abdullah, el-Hâc Ali bin Ömer, el-Hâc Ebûbekir bin Sinân, Mehmed Ağa ser-muhzırân.

623 - 1696 (1108) İstanbul 22: 158a/2 Dava / *Adjudication*

Koyun celebi Yanaki, kendi adına ve diğer ortağı Paroş'un vekili olarak üçüncü ortak Dimo'yu da yanlarına alarak Boğdan voyvodası Kostantin karşısında mahkemeye çıkarlar. Üç ortak koyun satın almak için Boğdan'a gittiklerinde, sürücü başı Yorgaki'nin devlete ihanet ettiği anlaşıldığından voyvoda Kostantin'e Yorgaki'nin mallarına el koymasını emreden bir ferman gönderilmiştir. Kostantin, Yorgaki'ye ait olduğunu düşünerek Dimo'nun elinde bulunup ortaklık sermayesi olan 3500 kuruşa da el koyarak Dimo'yu tutuklatmış ve bu parayı devlete teslim etmeyerek kendisi için kullanmıştır. Ortakların elinde bu paranın kendilerine ait olduğunu belgeleyen mektuplar vardır. Kostantin'e parayı asıl sahipleri olan adı geçen ortaklara vermesini emreden bir ferman gönderilmesine karşın Kostantin parayı sahiplerine teslim etmemiş ve daha sonra da görevden alınmıştır. Davacı ortaklar, şimdi dava konusu olan 3500 kuruşun kendilerine ait olduğunu belgeleyen bir emr-i şerifi mahkemeye sunarak paralarının Kostantin'den alınarak kendilerine verilmesini isterler. Görüşü sorulan davalı Kostantin, emr-i şerif belgesinin içeriğini onaylar. Sonuçta mahkeme, davalı Kostantin'i 3500 kuruşu davacılara ödemesi yolunda uyarır.

Sheep merchant Yanaki, representing himself and his partner Paroş and his partner Dimo, sues the Voyvoda of Boğdan Kostantin. The plaintiffs state that the voyvoda was ordered to collect all the debts and belongings of the chief horse cart driver (sürücü başı) Yorgaki, who was in treason against the state. However, in the process he also took the plaintiffs' 3500 kuruş unjustly, thinking it belonged to Yorgaki. Moreover, Kostantin did not transfer this sum to the treasury but used it on his own expenses. The partners had letters showing that the money belonged to them. Kostantin was also sent an imperial order (ferman) confirming that the collected money was the plaintiffs' property and should be compensated. But he did not hand the money over and was subsequently discharged from his office. Now the plaintiffs present a Sultanic

order (emr-i şerif) confirming that the 3500 kuruş belongs to them. Questioned by the court, Kostantin affirms the content of the Sultanic order. In conclusion, he is instructed to pay the sum.

Koyun celebelerinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Edirne Kapısı kurbünde kendi tarafından asıl ve şerîki Paroş veled-i Hristo veled-i Yani nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu medîne-i Üsküdar Nâhiyesi'ne tâbi' Kuzguncuk nâm karye sükkânından Aleksandri ve[lled-i] İsterpo ve Dimo veled-i Hristo nâm zimmîler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Yanaki veled-i Drako nâm zimmî asâleten ve vekâleten ve âhar şerîkleri olan Dimo veled-i Hristo asâleten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bin yüz altı sene-sinde Boğdan Voyvodası olan Kostantin veled-i Duka muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp [silik] [silik] diyâr-ı Boğdan'da voyvoda iken biz koyun iştirâsı için diyâr-ı mezbûra vardığımızda sürücü başı olan Yorgaki nâm zimmînin devlet-i 'aliyyeye hıyâneti olmağla tertîb-i cezâ için emvâl-i erzâkı kabz ve zimem-i nâsda olan hukûkî tahsîl olunmak bâbında taraf-ı saltanat-ı 'aliyye voyvoda-i mezbûr Kostantin'e hitâben fermân-ı şerîf sâdır oldukda bizim sermayemiz üçümüzün müstakillen malı olan nakd üç bin beş yüz guruş müvekkil-i mezbûr Paroş'ın karındaşı işbu mezbûr Dimo yedinde mevcûd bulunmağla meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgaki'nin malı olmak üzere mezbûr Kostantin mezbûr Dimo'yı ahz ve habs ve taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeye hilâf-ı inhâ 'arz ve i'lâm itmekle meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgaki'nin malı olmak üzere mezbûr Dimo'dan tahsîl olunmak bâbında sene-i mezbûre Şevvâlü'l-mükerreminin on yedinci günü târihi ile müverrah tekrâr fermân-ı 'âlî sâdır oldukda mezbûr Kostantin dahi ber-vech-i muharrer bizim malımız olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Dimo'dan bi-gayr-ı hakk ahz ü kabz eyledikten sonra cânib-i mîrîye dahi teslîm itmeyüp kendü masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra mârû'z-zikr voyvodalıktan 'azl olunup meblağ-ı mezbûr zimmetinde kalmağla meblağ-ı mezbûrdan sürücü-i mezbûr Yorgaki'nin kat'â 'alâkası olmayup bizim kendi malımız olduğunu müş'ir

yedimize mektûblar virilüp ve meblağ-ı mezbûr henüz cânib-i mîrîye teslîm dahi olunmıyup mezbûr Kostantin zimmetinde bâkî kalmağla bize teslîm olunmak bâbında rikâb-ı hümayûndan sadâret-i uzmâ kâim-makâmı olan vezîr-i mükerrem Siyavuş Hasan Paşa hazretleri tarafından fermân-ı 'âlî dahi virilmişiken merkûm Kostantin el-ân bize edâ ve teslîm itmeyüp zimmetinde kalmışdır meblağ-ı mezbûr merkûm Kostantin'den bize alıvrilmek bâbında yüz yedi senesi Zilka'detü's-şerîfesinin on ikinci günü Edirne Sahrâsı'nda rikâb-ı hümayûna 'arzihâl eylediğimizde ber-vech-i muharrer bizim mâlımız olan meblağ-ı mezbûr mîrî için teslîm-i hazîne olunmayup voyvoda-i mesfûrın henüz zimmetinde ise ma'rifet-i şer'le görölüp zimmetinde zuhûr iden hakkımız alıvrilüp ihkâk olunmak bâbında yedimize tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mücel-lâ işbu emr-i şerîf-i cihan-mutâ' dahi ihsân olunmışdır hâlen suâl olup zimmetinde olan meblağ-ı mezbûrî bi-tarîki'd-damân bize redd ve teslîme mezbûr Kostantin'e tenbîh olunmak matlûbumuzdur deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık fermân-ı cihan-mutâ' ibrâ itmeleriyle gibbe's-sual mezbûr Kostantin cevâbında fi'l-hakîka kazıyye bâlâda tafsîl ve beyân ve şerh ve 'ayân olunan vech üzre oldığı mezbûrûn Paroş ve Yanaki ve Dîmo'nun müstakillen kendi malları olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgağı'nın malı olmak üzre işbu mezbûr Dîmo yedinden alız ü kabz idüp cânib-i mîrîye dahi teslîm itmeyüp kendi masârifine sarfla istihlâk itmişidim el-ân meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş müdde'ûn-ı mezbûrûna edâ olunmayup ve taraf-ı mîrî için hazîne-i 'âmireye dahi teslîm olunmayup hâlen mezbûrûna bi-tarîki'd-damân zimmetimde edâsı lâzım deynimdir deyü bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebiyle meblağ-ı mezbûr müdde'ûn-ı mezbûrûna edâ ve teslîme mezbûr Kostantin'e tenbîh olup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Saferi'l-hayr sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi nâ'ib-i recül, Hasan Efendi el-müderres, el-Hâc Hasan bin Mehmed, el-Hâc Halil Efendi ibn Mehmed, Mehmed Efendi ibn Hüseyin, el-Hâc Mehmed ibn İbrahim.

624 - 1696 (1108) İstanbul 22: 159b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Koca Hacı Sofu Mehmet Paşa Vakfı mütevellisinin vekili (kaymakamı) Mustafa Efendi, eski gümrük emini Mehmet Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfın Davutpaşa yakınlarında bulunup çeşmelere bağlı olan üç su yolundan su geçişi olmadığından bu yolların onarılması gerekmektedir. Bundan dolayı su yollarından dört kanadın vakıf tarafından kiraya verilmesi ve bu kira geliri ile bozuk olanlarının tamir edilmesi gündemdedir. Müteveli, bu konudaki izni içeren hücceti mahkemeye sunar. Bunun üzerine keşif yapılır ve fiyat tespit edilir. Mehmet Ağa kendisinin yaptırdığı bir başka çeşmeye su getirmek üzere bu su yolu kanatlarını açık artırmada en yüksek peyi vererek 1000 kuruşa kiralar. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Efendi, deputy mutawalli (kaymakam) of the Koca Hacı Sofu Mehmet Paşa Waqf, appears in court with Mehmet Ağa, the former customs officer (gümrük emini). Three waqf-owned water canals near Davutpaşa are out of order and in need of repair. The waqf thus wants to rent out four other water canal wings, with the aim of using the rent revenue for repairing the other three. The mutawalli presents to court a hujjet authorizing the transactions. The court conducts an investigation and determines the expenses. Mehmet Ağa, the highest bidder, rents these water canal wings for 1000 kuruş in order to carry water to another fountain he had built. The court registers the transaction.

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden bi't-taleb irsâl olunan Ebûbekir Efendi bin el-Hâc Abdülkerim bi'l-fi'l gümrük emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa ibn Mustafa'nın mahmiyye-i İstanbul'da Sarı Musâ Mahallesi'nde sâkin olduğu menzile varup bi'l-fi'l su nâzırı olan umdetü'l-eşbâh ve'l-â'yân Osman Ağa ibn Ali sâbıkâ su nâzırı olup şehremîni kâtibi olan umdetü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mehmed Efendi ve râh-ı âbîlerde sarây-ı cedîd ve atîk-i

sultânî bölükbaşı el-Hâc Hüseyin bin Ömer ve mevzi'-i âtîde vâki' Turunçluk suyu huddâmından Ramazân bin Abdullah ve Mustafa bin Receb ve merhûm Dâvud Paşa su yolcusı ve usta Mahmûd bin Abdullah ve merhûm ve mağfûrûn-leh Ebülfeth Sultân Mehmed Hân bölükbaşı usta Mehmed bin Abdullah ve râh-ı âbîlerde kâtib el-Hâc Abdullah ve Usta Yahyâ bin Abdullah ve sâ'ir zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikte bi'l-fi'l İstanbul kâdılarının nezâret-i aliyyelerinde olan evkâfdan merhûm Koca Hacı Sofî Mehmed Paşa Vakfî'na evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan Abdullah Bey bin Mustafa tarafından kâ'im-makâm-ı mütevellî olan Mustafa Efendi ibn el-merhûm Fazlullah Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mûmâ-ileyh Mehmed Ağa ibn Mustafa mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp vâkîf-ı mezbûrun mahmiyye-i İstanbul'da hısnı ebvâbından Topkapusu hâricinde hadâyık-ı sultânîyede Dâvud Paşa bağçesi kurbünde merhûm Sultân Ahmed Hân kubbesi yanında Timur-kapu demekle ma'rûf mevzi'de vâki' dört adet yapılı bacalarından cem' olup yine bâb-ı mezbûr hâricinde vâki' Fazlı Paşa bağçesi ardında hafr itirdiği bacalara cereyân idüp andan dahi hâsıl olan su ile ba'de'l-cem' mahmiyye-i mezbûrede Mevlevî-hâne Yeni-kapusu dâhilinde vâki' üç adet çeşmelere cereyân iden suyun yolları mürûr-ı eyyâm ve şühûr ile bi'l-küllîye harâb olup zikr olunan üç adet çeşmelere kat'â su cereyânı mümkün olmayup ve ta'mîr ve termîme vakf-ı mezbûrdan bir vechile kadr ve vüs'at dahi olmayup cümlesi zâyî' ve telef olmak mukarrer olup ve mârû'z-zikr Timur-kapu nâm mevzi'de olan bacalar ve kanadât mahmiyye-i mezbûreye ba'îd ve Fazlı Paşa Bağçesi ardında olan baca ve kanadât karîb olmağla mârû'l-beyân Timur-kapu nâm mevzi'de vâki' dört adet bacalardan cem' olan suyun kanadâtına mu'accele-i misliye ile âhara îcâr ve mu'accele-i misliye ile sâlifü'z-zikr Fazlı Paşa Bağçesi ardında vâki' bacalardan cem' olan suyu sâlifü'z-zikr çeşmeler icrâ için kanadâtı ta'mîr ve termîm olunmak vakf-ı mezbûr hakkında min-küllî'l-vücûh evlâ ve enfâ' olup ve husûs-ı mezbûr yedimde olan hüccet-i şer'îye nâtika olduğu üzere kibel-i şer'den me'zûn olmağla nâzır-ı mûmâ-ileyh ve zikr

olunan bölükbaşılar ve râh-ı âblar mârû'z-zikr dört aded bacada hâsıl olan suyu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn hu-zûrlarında keşf ve mu'âyene ve vezn itdiklerinde ancak iki masura ve nısf çuvaldız [?] su mevcûd olup ve yolları bi'l-küllîye müşrif-i harâb olup bir vechile icrâ mümkün olmadığı zâhir ve müte'ayyin olmağla sûk-ı sultânîde kirâren ve mirâren nidâ ve müzâyede itdi-rüp ragabât-ı nâs münkatı'a oldukda mûmâ-ileyh Mehmed Ağa üzerinde bin guruşda karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar olmayup ve meblâğ-ı mezbûr bin guruş zikr olunan kanadâtın üç misli idüğünü vukûf-ı tâmmı olan müslimîn-i mezkûrinin icmâ' ve ittifâklarıyla zâhir ve müte'ayyin olmağla vâkîf-ı mezkûrun ancak sâlifü'z-zikr Timur-kapu nâm mevzi'de olan dört aded baca ve kanadâtını ta-raf-ı vakfdan bi'l-izni's-şer'î mu'accele-i misliyesi olan meblâğ-ı mezbûr bin guruşa mûmâ-ileyh Mehmed Ağa'ya îcâr ve teslîm ol dahi mâ-i mezkûr mahall-i mezbûrdan bir münâsib suya ilhâk an-dan mahmiyye-i mezbûrede Avret Pazarı'nda kendi sâkin olduğu iş-bu menzilde mücerred binâ eylediği çeşmeye icrâ içün istîcâr ve ka-bûl eyledikten sonra mu'accele-i mezbûre bin guruşa vâkîf-ı mez-bûrun mârû'z-zikr Fazlı Paşa Bağçesi ardında vâkî' baca ve su yol-larını ta'mîr ve termîm içün bi't-tevliye ahz ü kabz ve tesellüm ey-ledim fîmâ-ba'd sâlifü'z-zikr Timur-kapuda vâkî' kanadât-ı muhar-rere-i mezbûra mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Ağa'nın dâhil-i [...] tasarrufı olmuşdur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkî' hâli mevlâ-nâ-yı mezbûr Ebûbekir Efendi mahallinde ketb ve terkîm ba'dehu ma'an ba's olunan Abdurrahman Efendi bin Mehmed ve Mustafa Çelebi bin İsmail ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi's-salis min-Saferi'l-hayr li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi nâzır-ı sâbık, el-Hâc Abdurrahman Ağa ibn el-Hâc Mehmed Diyârbekirî, el-Hâc Halil Ağa ibn Mehmed el-bezis-tânî, es-Seyyid İbrâhim Çelebi en-nakkâş, el-Hâc Mustafa bin Yû-suf, Mustafa câbî-i vakf, İbrâhim Ağa bin Osmân, Pîrî Çelebi bin Mehmed, Yahyâ Ağa bin Ömer, Mehmed Ağa bin Musallî, Mus-tafa Çelebi bin Veli, Ahmed Çelebi bin Abdullah, Ali Ağa bin Si-

nân, Dervîş Mehmed Çelebi bin Süleymân, Abdullah Bey bin Abdullah, Mehmed Bey bin Mustafa, Ali Bey bin Abdullah, el-Hâc İbrâhim bin el-Hâc Halil, Abdülbâkî bin Ali, Abdullah Efendi imâm-ı Câmî-i Dârüssa'âde, İsmail Efendi bin Abdullah, Süleymân Halife el-mü'ezzin, Mustafa bin Süleymân, Mehmed Çelebi bin Mahmûd el-mühürdâr.

625 - 1696 (1107) İstanbul 22: A2a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Hristiyan Çingenelerin (Kıbtıyan) cizyelerini toplamakla görevli olan Karakulak Ahmet saraya bir dilekçe yazmıştır. Ahmet'e göre, Çingenelerden kimisi "biz cephane, tersane ve saray bahçesine hizmet ediyoruz" diyerek vergiden muaf olduklarını öne sürmüşler ve cizye vergisini vermek istememişlerdir. Ahmet bu vergiyi toplayabilmek için saraydan emr-i şerif belgesi ister. Hazineadaki mukataa defterlerine bakılır ve Ahmet'e, İstanbul'daki Müslüman adı taşıyan Çingeneler için 660'ar akçe kesinti ve Hristiyan adı taşıyan Çingenelerden 730'ar akçe cizye tahsil etme hakkının tanındığı görülür. Sonuç olarak, Ahmet'e söz konusu cizye ve maktulaları bu emr-i şerife uygun olarak tahsil etmesi emredilir.

Karakulak Ahmet, who is in charge of collecting the taxes of the Gypsy (Kıbtıyan) community, petitions the court. He states that some gypsies claimed to be exempt from the jizya tax, on the ground that they serve in the gardens of the arsenal, the docks and the palace. Ahmet demands a Sultanîc order from the palace to collect the taxes. The tax records (mukataa defterleri) are checked. It turns out that 660 akçe is to be collected Muslim gypsies and 730 akçe from non-Muslim gypsies. Therefore Ahmet is authorized to collect the tax accordingly.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmi's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ulûmî'l-en-

biyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul Kadısı zîdet fezâ'ilehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere İstanbul Kıbtîyân cizyesi cibâyeti ve müslümânın maktû'ları tahsîline memur olan Ahmed zîde mecduhû divân-ı hümâyûnuma arzihâl sunup eline virilen berât-ı şerîfim mücebince Kıbtîyân tâifesinin evrak ile cizyesi ve maktû'ları tahsîline mübâşeret eyledüğüne Kıbtîyân tâifesinin bazıları mücerred cizyelerini ve maktû'larını virmemek için biz cebhâne ve tersâne ve hâssa bâğçeye hıdmet iderüz cizyeden mu'âfız deyü virmekde ta'allül idüp mîrîye gadr eylediklerin bildirüp ol makûlelerin zâbitleri ma'rifetiyle cizye ve maktû'ları tahsîl olunup ta'allül ve nizâ ittirülmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den mukâta'ası defterlerine nazar olundıkda bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere İstanbul kalemî Kıbtîyân cizyesi cibâyetini ve müslüman namında olanların maktû'ları mîrî evrak ile cem' ve tahsîl olunmak üzere İstanbul cizyedârı Karakulak Ahmed zîde mecduhûnın uhdesinde olup tâife-i mezbûrenin müslümân nâmına olanlarında altışar yüz altmış akçe maktû'ları ve keferesinin yedişer yüz otuz akçe cizyeleri serbest üzere cem' ve tahsîl olunmak üzere defterde mestûr olup derûn-ı arz-ı hâlde olan ol makûle hıdmetleri mukâbelesinde cizye ve maktû'larından mu'âf olan Kıbtîyânların lüzûmı olduğu tekrâr arz ve i'lâm olunup müceddeden fermân olunmadıkça kadîmde olan mu'âfiyetlerine amel olunmak üzere fermân vârid olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi der-kenârı mücebince amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi tâife-i mezbûrenin mu'âfiyet iddi'â idenlerinin yedlerinde cedîd fermânları olmayanların üzerlerine edâsı lazım gelen cizye ve maktû'ları cizyedârın yedinde olan berât-ı âlişân mücebince evrâk ile tahsîl ittirdüp hilâf-ı kânûn ve defter kimesneye ta'allül ve nizâ ittirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Cumâdelâhi-re li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa.

626 - 1696 (1107) İstanbul 22: A2a/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Haremeyn-i Muhteremeyn Vakfı nazırı el-Hac Ali Ağa saraya bir dilekçe göndermiştir. Dilekçeye göre, Rumeli'den İstanbul'a gelen yiyecek vs. geleneksel olarak (kadîmden berü) Ayasofya-i Kebir Camisi Vakfı'na ait Balkapanı Hanı'na gelmekte ve buradan İstanbul kadısı aracılığıyla saray mutfağına teslim edilmektedir. Ancak, beylikçiler birlik olup iskelelerdeki bu malzemelerin bir miktarını saray mutfağına, kalanını da bakkallara ve matarabazlara satmaya başlamışlardır. Aynı şekilde Yahudiler de iskeleye gelen bazı ürünleri kendi mallarıymış gibi çeşitli yerlere satmaktadırlar. Bu nedenle devletin vergi geliri eksildiği gibi malzemeler kendine ait olan kapana girmediği için Haremeyn-i Muhteremeyn Vakfı zarar görmektedir. İskeleye gelen malların, Balkapanı Hanı'nda tutulup istenildiğinde saray mutfağına verilmesi ve gerek iskelede gerekse etrafında beylikçi ve pazarbaşılarının bulunmaması gerekmektedir. Bu konuda daha önce verilmiş olan emr-i şerif Haremeyn-i Şerife'nin muhasebesine kayıtlıdır. Padişah, İstanbul kadısına gönderdiği emr-i şerif ile bu konuda daha önce yazılmış olan emr-i şerife uygun davranılmasını emrediyor.

El-Hac Ali Ağa, minister (nazır) of the Haremeyn-i Muhteremeyn Waqf, has petitioned the palace, stating that customarily (kadîmden berü) the food brought to İstanbul from Rumeli arrives at the Balkapanı Inn, which belongs to the Ayasofya-i Kebir Mosque Waqf, and is then delivered to the palace kitchen via the judge of İstanbul. However, the chancery officers (beylikçi) have conspired to sell a portion of the supplies at the quays to the palace kitchen, and the remainder to grocers and shady dealers (matarabaz). Likewise, Jews have been selling some of the products arriving at the quays as if they themselves owned them. The state's tax revenue is affected adversely. Also, the Haremeyn-i Muhteremeyn Waqf suffers when the goods bypass its scales at Balkapanı. Supplies are supposed to be kept in the Balkapanı Inn and sent to the palace kitchen upon request. Chancery officers and market su-

pervisors (pazarbaşı) have no business at the quays or their vicinity. An earlier Sultanic order (emr-i şerif) regarding the same issue is registered in the account books of Haremeyn-i Şerifeyn. The Sultan hereby sends to the judge of İstanbul another Sultanic order calling on all parties to obey the previous Sultanic order on this matter.

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtı'd-dîniyye hallâlü'l-mufasssalatı'l-yakîniyye el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Anadolu kâdi'askeri pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mevlânâ [boş] edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehu tevkî'i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak malûm ola ki iftihârü'l-havâs ve'l-mukarrabîn muhtârü'l-'izz ve'l-temkîn mefharu'l-mülûk ve's-selâtîn bi'l-fi'l dârü's-sa'âdetim ağası olup hâlen Haremeyn-i Muhteremeyn Evkâfı nâzırı olan el-Hâc Ali Ağa dâme ulüvvühü divân-ı hümayûnıma arz gönderüp merhûm ve mağfûrûn-leh ebü'l-feth Gazi Sultan Mehmed Han tâbe serâhunun Ayasofya-i Kebîr Câmî-i Şerîfi'ne vakf eyledüğü Balkapanı dimekle ma'rûf olan han kadîmden berü gelen bal ve Rumeli tarafından gelen yağ ve don yağı ve zeytun yağı ve yine keten ve şeker ve kahve ve Trablus [silik] ve Haleb ve İzmir sabunu ve pastırma ve peynir ve fındık ve [...] taş ve Eflak tuzu ve sair eşyâ ve revâc olan zehâyir kabbân-ı mezbûrda zabt olmayup matbah-ı âmireye lâzım oldıkça İstanbul kâdısı olanlar ma'rifetiyle teslim olunur iken hâlen revâc olan beğlikçiler mahzan kendü ittifaklariyçün mîrî nâmiyla iskelelerde olan mahzenlerde zabt idüp bir mikdârı matbah-ı âmireye ve mâ'adâsını mârde ile bakallara ve mâtrabâzlara furuht idüp kabbân-ı mezbûra gelmemeğle resm-i mîrîye kesr ve noksân ve vakf-ı mezbûra küllî gadr olunmağla zikr olunan eşyâ ve zehâyir kadîmü'l-eyyâmdan olıgeldüğü vech üzre tüccâr tâifesi kabbân-ı mezbûra getirüp matbah-ı âmireye lâzım oldukça olıgeldüğü üzre kabbândan virilüp iskelelerde beğlikçiler ve pazarbaşılar tevzî' iderler ise men' ve def' olunup ve Yahudi tâifesi peynir ve sair eşyâları gelüp bu bizim metâ'imızdır deyü sair yerlerde tevzî' itmeleriyle cânib-i mîrîye ve vakf-ı şerîfe gadr-ı küllî terettüb itdirilmekle zikr olunan zehâir geldikde ka-

dîmden Balkapanı'na gelüp hân-ı mezbûrda tevzî' olup âhar yerlerde tevzî' olunmayup cânib-i mîrîye ve vakf-ı mezbûra gadr itdirilmemek üzre emr-i şerîf virüldiği haremeynü'ş-şerîfeteyn muhâsebesinde mestûr ve mukayyed olup mücebince amel olunmak emrim iken hâlen bazârbaşı ve eşya sâhibi [silik] olduklarından [silik] âhar yerlerde vezn ve tevzî' itmeleriyle resm-i vezne ve taraf-ı mîrîye gadr olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr dahi [boş] ve mücebince amel olunup zikr olunan zehâyir mutlaka hân-ı mezbûrda mu'tâd ve kadîm üzre vezn ve taksîm olunursa [?] olup bazarbaşılar ve eşya sahibi ve kantarcı hilâf-ı fermân-ı şerîfe olagelmış muhâlefet ve mu'âraza itdirilmemek bâbında müceddeden emr-i şerîf-i âlişânım sâdır olmuştur buyurdumki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi mukaddemâ hâlen vârid olan evâmîr-i şerîfemin mazmûn-ı mesfûrına mugâyir kimesneye tard ve türlü def' ve tecâvüz itdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın.

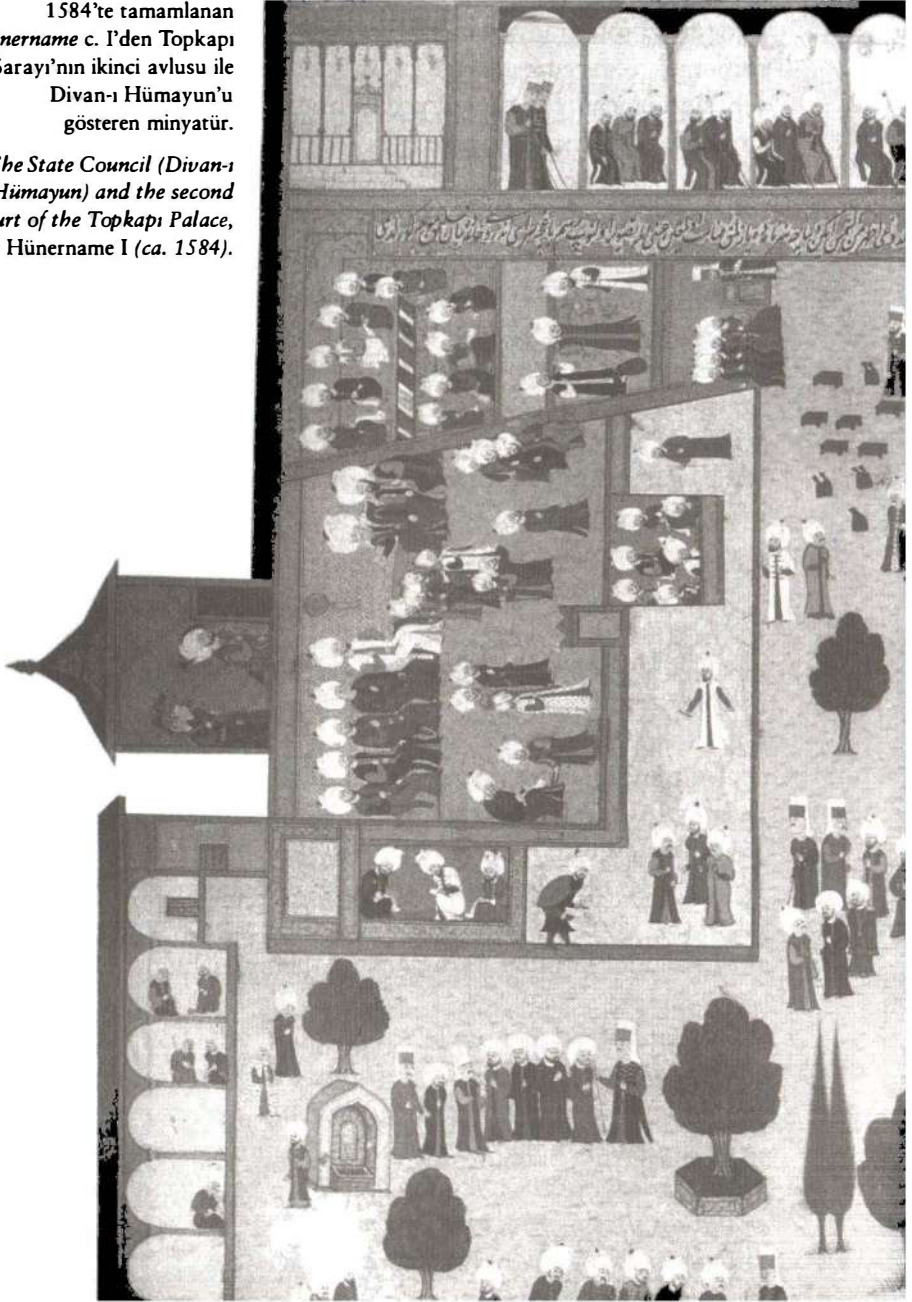
627 - 1695 (1107) İstanbul 22: A2b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

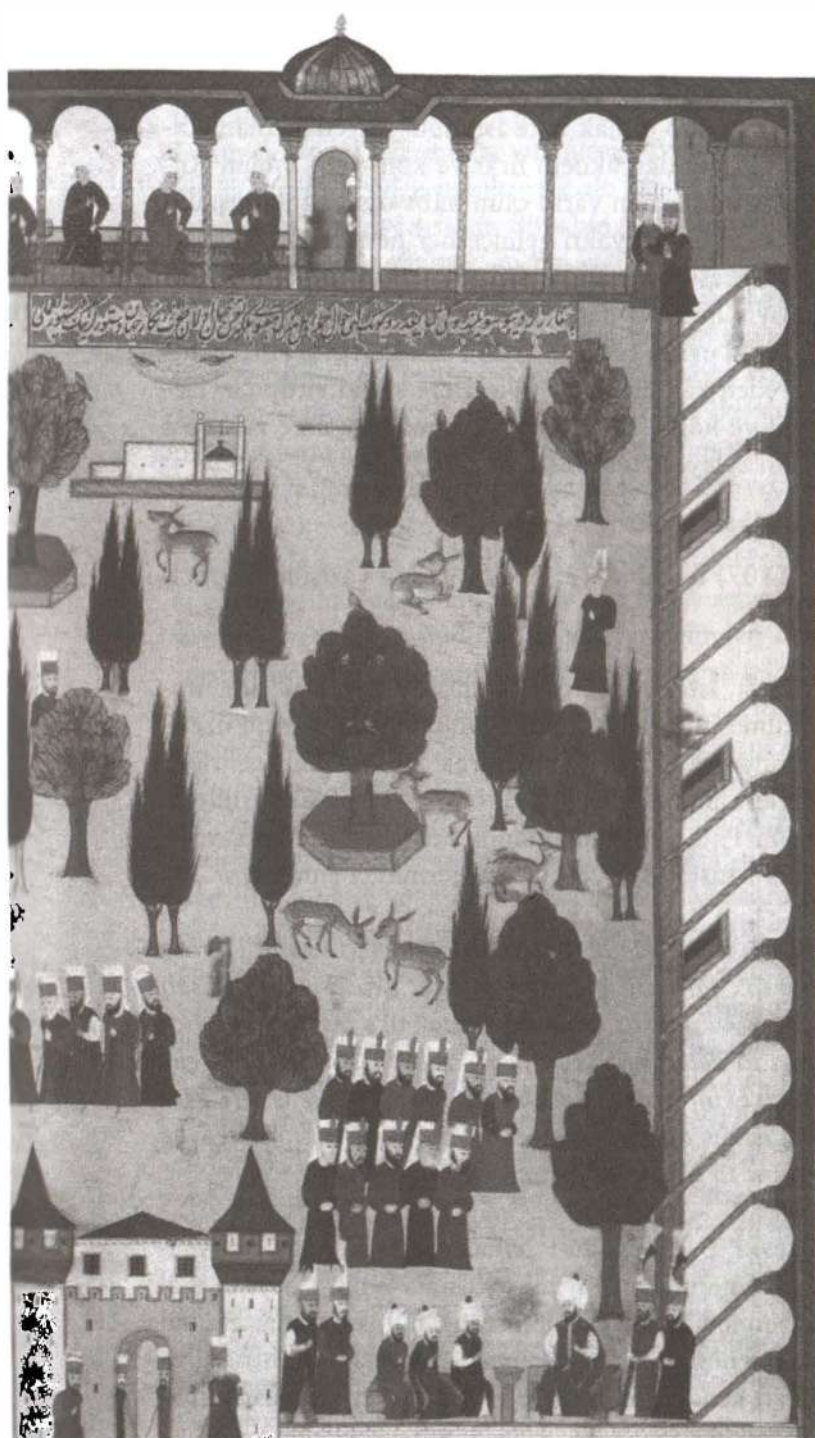
İstanbul'un cizye toplayıcısı Karakulak Ahmet ortadan kaybolmuştur. Ahmet'in yakalanıp, hapsedilmesini emreden bir ferman yazılmış ve bu fermana uygun olarak Ahmet hapse konulmuştur. Padişah İstanbul kadısına bir ferman göndererek yeni yılda cizye ödeyecek Hristiyanlara birer belge (kâğıt) verilmesini ve bu belgede açıklanan kurallara göre cizye toplanmasını emrediyor.

Karakulak Ahmet, collector of İstanbul's cizye (capitation) tax disappeared from sight. In response, an imperial order (ferman) was issued, commanding his capture and imprisonment. Ahmet is now in prison in accordance with the imperial order. The Sultan hereby sends another imperial order to the judge of İstanbul, commanding that Christians obligated to pay the cizye tax next year should each be given a document (kâğıt) and that the tax should be collected in accordance with its directives.

1584'te tamamlanan
Hünernâme c. I'den Topkapı
Sarayı'nın ikinci avlusu ile
Divan-ı Hümayun'u
gösteren minyatür.

*The State Council (Divan-ı
Hümayun) and the second
court of the Topkapı Palace,
from Hünernâme I (ca. 1584).*

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân tersâne emîni efendi zîde mecduhû yüz yedi senesine mahsûb olmak üzere İstanbul cizyedârı olan Karakulak Ahmed Ağa bundan akdem firâr ve kefil ve [...] olan Ahmed'in dahi habs için fermân vârid olup habs olunmağla inşallâhu te'âlâ sene-i cedîd tevzî'i vakti gelince her ne mikdâr kâğıdsız kefereler bulunur ise tecessüs ve kâğıd virilmek üzere sizi ta'yin ve fermân buyurmalarıyla imdi siz dahi kadr-ı kifâye evrâk ahz idüp ve inşallâhu te'âlâ cedîd evrâk tevzî'i vaktine dek gereği gibi tecessüs ile sene-i mezbûreden kâğıdsız olan keferelere kâğıd virüp cizyelerin cem' ve tahsîl ve kâğıdsız bir kefereler kalmamak üzere ziyâdece ikdâm ve ihtimâm eylesiniz Fî 7 R. sene 1107.

628 - 1695 (1107) İstanbul 22: A3b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Doygun Mustafa, İstanbul ve çevresi ihtisabının kendisine mukataa olarak verilmesini Divan-ı Hümayun'dan ister. Bunun üzerine İstanbul mukataa defterlerine bakılarak mukataanın gelirleri, vergileri ve giderleri hesaplanır ve değerinin 641.700 akçe olduğu padişaha bildirilir. Padişah, mukataanın belirlenen ücret karşılığında bir yıllığına Mustafa'ya verilmesini fermanla emreder.

Doygun Mustafa requests that the State Council (Divan-ı Hümayun) give to him tax farming rights of market supervision (ihtisab mukataası) in İstanbul and its environs. İstanbul's tax farming books are examined to determine that farm's revenues, taxes, and expenses. The Sultan is informed that the tax farm's value is 641,700 akçe. The sultan issues an imperial order (ferman) authorizing the transfer of the farm to Mustafa for one year at the set price.

İşbu râfi'-i tevkî'-i refî'iş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İstanbul sâkinlerinden Doygun Mustafa emîn-i beytü'l-mâl zîde kadruhû Âsitâne-i Sa'âdet'imde divân-ı hümayûnuma arzihâl idüp bin yüz yedi senesine mahsûb olmak üzere İstanbul ihtisabı ve tevâbi'i mukâta'atı kendüye der-'uhde ve berât-ı şerîfim virmek bâ-

binda inâyet ricâ itmeğın hazîne-i âmiremden mahfûz olan İstanbul mukâta'ası defterlerine nazar olundıkda mukâta'a-i mezbûrın İmam Şems [?] üzerine üç yüz altmış beş günde yevmiyesi dörder bin dörtyüz akçeden on altı yük altı bin akçe ve fermân-ı âlişân ile sene-i sâbıkda ziyâde olan dört bin yedi yüz akçe ile cem'an mâl-i mîrîsi senede on altı yük on bin yedi yüz akçe olup meblağ-ı mezbûrın elli dokuz bin akçesi mevâcib-i nakîbü'l-eşrâf ve yirmi dört bin akçesi mezbûrın hubûbatı ve doksan altı bin akçesi anbar-ı âmireye revgân-ı zeyt ve bezîr bahâsı ve otuz bin akçesi sarây-ı cedîd-i âmireye kaba hasır [?] bahası ki bu cümle iki yük dokuz bin akçe masârif-i mu'ayyenesi ocaklığı olup bundan mâ'adâ sinîn-i sâbıkaya mukâyese ile yedi yük altmış bin akçesi ber-vech-i münâsafa mütekâ'idîn ve du'â-gûyânın nısf-ı vazîfelerine virilmek üzere ihrâc olundukdan sonra sahhû'l-bâkî altı yük kırk bir bin yedi yüz akçesi irsâliye-i hazine olmak üzere bin yüz yedi senesi Şa'banü'l-mu'az-zamının yedinci gününde vâkî' Mart evvelinden olup henüz kimesnenin uhdesinde olmadığı derkenâr ve arz ve telhîs olundıkda mücebine şürûtuyla der-'uhde olunup berât-ı şerîfim virilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp mücebine bin yüz yedi Şa'banının altıncı gününde vâkî' Mart evvelinden bir sene tamâmına değin zabt etmek üzere der-'uhde idüp zabtiçün bu berât-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnı virdüm ve buyurdum ki mezkûr Mustafa zîde kadruhû varup târih-i mezbûrdan mukâta'a-i mezbûrî bi'l-cümle tevâbi' ve levâhıkı ile zabt u rabt ve ayid olan cüz'î ve küllî rûsûm-ı dekâkîn ve sâir rûsûm-ı senevî ve rûsûm-ı [...] ve gayrı rûsûmâtı bi'l-cümle ahz ü kabz idüp bundan akdem mukâta'a-i mezbûrî zabt idenler minvâl üzere zabt idelmişler ise mezkûr dahi ol minvâl üzere zabt ü rabt ve mîrîyçün ait olan rûsûmâtı cüz'î ve küllî ahz ü kabz eyledüğünde vechen mine'l-vücûh âhardan bir ferd dahl ve ta'arruz eyleme ve mukâta'a-i mezbûrede be-her sene ber-vech-i ocaklık virilügelen mevâcib-i nakîbü'l-eşrâf ve bahâ-i âzer ve hınta ve şa'îr hubûbatı mezbûr ve bahâ-i revgan-ı zeyt ve bezîr anbar-ı âmire ve bahâ-i hasır kaba [?] sarây-ı cedîd-i âmire ocaklıkları virilüp mu'tâd-ı kadîm ve sinîn-i sâbıkâ üzere ve yine mahsûb kılına ve mukâta'a-i mezbûrdan berât-ı âlişân ile mütekâ'idîn ve du'â-gûyân vazîfeleri fer-

mân olundığı üzre ber-vech-i münâsafa virilüp kimesneye cevır ve eziyet olunmaya ve sene-i âharında emîn-i merkûm gelüp ber-mûceb-i temessükât-ı sahîh-i mîrî ile muhâsebesin görüp kat'an alâka ile ol babda zabt ve tasarrufına ve ahz ü kabza efrâd-ı efrîdeden bir ferd vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arruz kılmayup mâni' ve dâfi' ve müzâhim ve râfi' olmaya ve itdirilmeyeler ve emîn-i mezkûr yedinden ber-vech-i peşîn ma'a tekâvüt iki yük doksan yedi bin akçe bin yüz yedi Rebi'i'l-âhirinin onuncı günü kendü virmeyle teslîm-i hazîne-i âmire olmuştır şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

629 - 1695 (1107) İstanbul 22: A4a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ihtisabı mukataasını üstlenmiş olan Doygun Mustafa, geleneğe uygun olarak (mu'tâd-ı kadîm üzere) ödemesini peşin yapmıştır. Mukataaların süresinin bitmesine birkaç gün kala, kendisinden önceki mütezim Süleyman mukataalara el koymak istemiştir. Bunun üzerine Mustafa devlete 100.000 akçe daha ödeyerek mukataanın kendisinde kalmasını ister. Mustafa, kendisine verilen berata dayanarak saraydan emr-i şerif belgesi ister. Padişah İstanbul kadısına gönderdiği bu emr-i şerif ile, söz konusu mukataayı elinde olan berata dayanarak Mustafa'nın üstlenmeyi sürdüreceğini bildiriyor.

Doygun Mustafa, farmer of İstanbul's market supervision revenues (ihtisab mukataası), made his payment in advance in accordance with tradition (mu'tâd-ı kadîm üzere). A few days prior to the farm's expiration date, his successor Süleyman tried to take over the farm. In response, Mustafa offers another 100,000 akçe to the state for the extension of his office. Relying on his earlier imperial appointment (berat), he requests a Sultanic order (emr-i şerif) from the palace. The Sultan hereby sends a Sultanic order to the judge of İstanbul, stating that Mustafa will continue to hold tax farming rights in accordance with his imperial appointment.

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtı'd-dîniyye hallâlü'l-mu-

fassalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzî'l-hakâyık misbâh-ı rümûzî'd-dekâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu kâdı'askerliği pâyesiyle hâlen İstanbul kâdısı olan mevlânâ Abdullah zîdet fezâilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz yedi senesine mahsûb olmak üzere İstanbul ihtisâbı der-'uhde iden Doygun Mustafa zîde kadruhû divân-ı hümayûnıma arzı-hâl sunup bin yüz yedi senesi Martı ibtidâsından ihtisâb-ı mezbûr kendüye der-'uhde olunduğın bildirüp mu'tâd-ı kadîm üzere peşîn ve kalemiyesin virüp yedine berât-ı âlişân alup cüz'î ve küllî mukâta'aların tâlibine furuht ve temessük virüp zamân-ı zabta bir kaç gün kalmış iken selefi Süleyman mukâta'a-i mezbûra tâlib olup üzerinde bir tarîk ile ref' itdirmek murâd itmekle kendüye gadr olmağın cânib-i mîrîye bir yük akçe dahi şer' olmak üzere teslîm-i hazîne-i âmire eyledüğinden sonra yedine virilen berât-ı âlişân mücebince zabt itdirmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden imdi yüz bin akçeyi mîrîye teslîm eyledikten sonra tahvîl bozulmayup mezkûr Doygun Mustafa'ya zabt itdirülmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi vech-i meşrûm üzere bin yüz yedi Recebinin on beşinci gününde Doygun Mustafa zîde kadruhû yediyle doksan dokuz bin akçe teslîm-i hazîne-i âmire olunup ve mukaddemâ yedine berât-ı âlişânım virilmekle mücebince zabt itdürdüp hilâf-ı berât-ı âlişâna âharı muvâsıl itdürmesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfeme i'timâd [kılâsın] tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve mi'e ve elf Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

630 - 1695 (1107) İstanbul 22: A4b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Cenabi Bey Medresesi Vakfı'nın zamanla yok olması üzerine, padişah fermanıyla medresedeki müderrislere İstanbul ihtisabı mukaatasından günlük 40'ar akçe verilmesi emredilmiştir. Padişah gönderdiği bu fermanla, öğretmenlerin, söz konusu mukataayı elinde bulunduranlardan yıllık ücretlerini almalarını emrediyor.

The Cenabi Bey Medrese Waqf's endowment shrank over time. An imperial order (ferman) has stipulated that the teachers (mü-derris) of the Cenabi Bey Medrese should each be paid 40 akçe per diem out of İstanbul's market supervision farm (ihtisab mukataası). The Sultan hereby issues another imperial order instructing the teachers to collect their annual payment from the tax farmers.

Cenabî Bey Medresesi bir bakiyye-i kadîme olup mürûr-ı ezmine ile evkâfı zâyî' olmağın medrese-i mezbûr müderrisleri mutasarrıf olmak üzere İstanbul ihtisâbı mukâta'ası kaleminden be-her sene tamamıyla ve pâre üçer akçeye olmak üzere yevmî kırk akçe vazife tevcîh ve berât-ı âlişânım virilmek fermân olmağın bin yüz yedi senesi Şabanü'l-mu'azzamının gurreşi günü târihiyle müverrah virilen berât-ı hümayunım mücebince mukâta'a-i mezbûre malından be-her sene tamamıyla bir pâre üçer akçeye ve medrese-i mezbûre müderrisleri mutasarrıf olmak üzere tevcîh idüp deyü berât-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnı virdüm ve buyurdum ki medrese-i mezbûre müderrisîni olanlar varup vech-i meşrûh üzere ta'yin olunan yevmî kırk akçe vazîfesin İstanbul ihtisâbı mukâta'ası malından emîn olanlar yedinden be-her sene tamâmıyla ve pâre üçer akçe olmak üzere alup mutasarrıf olalar ol bâbda hiç ferd dahl ve tasarruf kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfeme itimâd [kılalar]

Sene seb'a ve mi'e ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye

Cenâbî Bey Medresesi bir bakiyye-i kadîme olup mürûr-ı ezmine ile evkâfı zâyî' olmağın medrese-i mezbûre müderrisleri mutasarrıf olmak üzere İstanbul ihtisâbı mukâta'ası malından be-her sene tamâmıyla ve pâre üçer akçe olmak üzere kırk akçe tevcîh olunmak bâbında bin yüz yedi senesi Şa'banının gurreşi günü târih ile müverrah rûşen-i hümayûn sâdır olmağın vech-i meşrûh üzere berât-ı şerîf virilmek içün işbu tezkire virildi.

631 - 1695 (1107) İstanbul 22: A5a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ihtisap emini olan Mustafa Ağa adına düzenlenmiş vergi miktarlarını gösteren tahvil senedi.

Bond (tahvil senedi) certifying the tax sums to be collected by the Istanbul market supervisor [ihtisab emini] Mustafa Ağa.

An tahvîl-i Mustafa Ağa emîn-i ihtisâb-ı İstanbul ve rüsûm-ı ma'âş ve [...] an rüsûm-ı senevîye ve tevâbi'ihâ der mahrûsa-i mezbûre an akçe fâ'iz-i mukâta'a-i mezbûre vâcib an-evvel-i Mart el-vâkî' fî 7 Şaban sene 1107 gâye-i Şubat el-vâkî' [...] an ihrâc-kerden ordû-yı esnâf an-cânib-i İstanbul her ay sefer-i hümayûn der sene bin yüz yedi bâ-mukâbele-i hisse-i ordû ber-esnâf-ı Galata ez-an sebeb ki bâ-hatt-ı hümayûn ref' şüd bâ-fermân-ı âlî

fî 23 Receb sene [1]107

An bi-hisâb-ı pâre: 100.000 – 33.333

An akçe: 9.860

An [...]: 1.400

Fî be-her para üçer akçeden

Der-miyân-ı tezkire: 133.000

Temessük olmak için işbu sûret-i tahvîldir [...] ile tahsîl olundu.

Hazîne-i Âmire fî gurrei Şabân sene [1]107

632 - 1696 (1107) İstanbul 22: A6a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Bahçekapı'da bulunan ve Valide Sultan Vakfı'na ait olan Balık Pazarı'nın içinde, darüssaade ağası Ali Ağa'nın denetiminde işleyen bir ekmek fırını vardır. Ali Ağa, saraya gönderdiği bir mektupla, kendi denetimindeki bu fırının karşısına geleneğe aykırı olarak (kadîme muhâlif) başka fırınların tezgâh kurup ekmek sattıklarını bildirerek bu tezgâhların kapatılması için emr-i şerif ister. Gerekli araştırma yapılarak söz konusu tezgâhların oradan kaldırılması ve geleneğe aykırı davranılmasının engellenmesi konusunda İstanbul kadısına yazılmış emr-i şerif.

Ali Ağa, the chief eunuch (darüssade ağası), petitions the court regarding a bakery under his control in the Fish Market (Balık Pazarı) in Bahçekapı. The bakery belongs to the Valide Sultan Waqf. Ali Ağa states that in violation of the tradition (kadîme muhâlif)

Melchior Lorichs'in
çizgileriyle 16. yüzyılda bir
Osmanlı kadısı.

*An Ottoman kadi (judge), of
the sixteenth century, as drawn
by Melchior Lorichs.*

other bakeries have been selling bread from booths set up in the square across from the bakery. He demands a Sultanlic order (emr-i şerif) commanding the removal of those booths. This is the Sultanlic order sent to the judge of İstanbul, ordering an investigation of the matter and enforcement of the tradition.

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyâdi'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi'l-'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâyim-makâmı olan vezîrim [boş] paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâluhû ve ak-zâ-yı kuzâtı'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi-i a'lâmi'ş-şerî'ati ve'd-dîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak malûm ola ki bi'l-fi'l dârü's-sa'âdetim ağası olan iftihârü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn el-Hâc Ali Ağa

dâme ulüvvühû südde-i sa'âdetime mektub gönderüp taht-ı nezâre-
 tinde olup mahrûsa-i İstanbul'da Bağçekapu kurbünde vâki merhû-
 me ve mağfûrûn-lehâ Vâlide Sultân tâbe serâhânın câmi'-i şerîfi ev-
 kâfından Balık Pazarı Kapusu dâhilinde olan etmekçi furununun
 karşusunda yine câmi'-i merkûm kurbünde olan meydân [...] nâs ve
 zihâm-ı kesîr olup usret çekdiklerinden mâ'dâ mahall-i mezbûre ve
 sâir furunların tezgâh yeri olmayup tekneleri konıla gelmiş değil
 iken hâliyâ sâir furunların müste'cirleri tekneler ile etmek getirüp
 zikr olunan meydanda bey' iderüz deyü nizâ' itmeleriyle kesrine
 bâ'is olmalarıyla zikr olunan mahalde sâir furunların tekne ile et-
 mekleri gelmeyüp vakf-ı merkûm furununun kesrine ve mürûr ve
 ubûr idenlerin müzâhamesine bâ'is olmayup men' ve def' olunmak
 bâbında emr-i şerîfim virilmeğin ricâsına arz itmeğin vehc-i meşrûh
 üzre amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim
 vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim [üzre] amel dahi husûs-
 ı mezbûra tamâm mukayyed olup göresin nizâ' olunan mahalde ka-
 dîmü'l-eyyâmdan berü sâir furunların tekneleriyle etmekleri bey'
 oluna gelmiş değil iken mezbûrlar fuzûlî tekneler ile etmek getirüp
 bey' itmeleriyle kadîme muhâlif zikr olunan furunların kesrine ve
 nâsın müzâhamesine bâ'is olup ta'addî olduğu vâki' ise men' ve def'
 idüp min ba'd şer'-i şerîfe ve kadîme ve emr-i hümâyûnuma muhâ-
 lif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle [bilesin] alâmet-i şerîfe i'timâd
 kılasın tahrîren evâsıtı Şa'bân'li-sene seb'a ve mi'e ve elf
 be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiyye

633 - 1696 (1107) İstanbul 22: A7b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Üsküdar, İstanbul, Galata ve Hasköy kadılarına gönderilen fer-
 manla, söz konusu kadılıklardaki cizye toplama memurunun ciz-
 ye evrakını bazı yerlere erken, bazı yerlere de geç ulaştırmış olma-
 sına değinilir. Evrakların geç teslim edildiği yerlerden vergiler ek-
 sik yollanmaktadır. Bunu önlemek için söz konusu cizye evrakla-
 rının yerinde sandığa konulup işlemleri yapılırken gerekli özenin
 gösterilmesi ve nasıl yapılması gerektiği belirtilir. Ayrıca, bu konu-
 da telhis belgesine de uygun davranılması emredilir.

A writ to the kadis of Üsküdar, İstanbul, Galata, and Hasköy states that the cizye collectors in these districts have been distributing cizye documents either too early or too late. In districts where documents were delivered late, taxes are being underpaid. As a preventive measure, it is ordered that attention be paid to the procedures of delivering cizye documents. Moreover, the procedures are reiterated. The kadi of İstanbul is ordered to solve the problem according to established procedures.

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efâzîlû'l-fuzalâ'i'l-müteverri'in yenbû'ül-fezâ'ilehû ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâ-lü'l-mufaddalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzî'l-hakâyık misbâh-ı rû-mûzî'd-dekâyık el-muhtassun bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbı-kan Rumeli Kâdiaskeri olup hâlen ber-vech-i arpalık Üsküdar Ka-zâsı'na mutasarrıf olan mevlânâ [boş] ve hâlen Anadolu Kâdiasker-liği pâyesiyile hâlen İstanbul kâdısı olan mevlânâ Abdullah edâ-ma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâ-tî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassun bi-me-zîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in Galata ve Hâslar kâdısı zîdet fezâ'ile-hümâ ve mevâhirü'l-kuzât ve'l-ahkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm li-vâ-i Kocaeli'nde vâki' olan kâdılar zîdet fezâ'ilehüm ve kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'yân bin yüz sekiz senesi zıkr olunan kâdılıkların ciz-yeleri cibâyetine memûr olan [boş] zîdet mecduhû tevki'-i refi'-i hü-mâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz sekiz senesi cizye evrâkı tevzi'i bin yüz yedi Ramazân-ı şerîfi gurrasinden fermânım olup Rumeli ve Anadolu'da vâki' kazâ ve livânın ba'zıları karîb ve ba'zı-ları dahi mesâfe-i ba'dehû olmağla cümlesinden evrâk Ramazân-ı şerîf gurrasinde verilmek lâzım gelürse karîb olan yerler mukaddem varılup kâğıd tevzi'ine mübâşeret ve ba'îd olan yerlere sonradan va-rılmak iktizâ itmekle ol sebep ile mukaddem varılan kazâ ve livâda cizyedâr ziyâde kâğıd tevzi' idüp mukâyese üzre hesâb virmeğe tâ-lib olup ve sonra varanlar mukâyesesinden noksân kâğıd tevzi' it-mekle ve kesri hîn-i hesâbda cevâbı kâdir olmayup mâl-ı mîriye gadr olunmağın fîmâ-ba'd cizyedârların beyninde olan hilâf ve ih-tilâf def' için inşâallâhü te'âlâ karîb ve ba'îdine göre evrâk-ı cizye

her cizyedâra gadr olunup teslîm olundukdan sonra kendüleri ve her ne tarikle mahallinde gönderilmek murâd iderlerse evrâkı vaz' ideceği sanduğa ve müştemili heğbe ve sâir götürecekleri şeyi vaz' olunup hâlen sene-i mezbûrın olan mühürlenene mîrî mühür ve târih-i mühri ve defterdâr ve cizye muhâsebecisi mühürleriyle bu tarafda mühürlenüp me'mur olduğu üzre zikr olunan kâdıkların keferesinin cizyeleri cibâbeyetine mübâşeret eyledikde gurrei Ramâzandan hâkimü'l-vakt huzûrunda ahâlî-i vilâyet reis ve erleri ma'rifetleriyle mühürleri kat' ve evrâkda olan mühür ile tatbîk olundukdan sonra bir kîseye vaz' ve kâdısı mühürleyüp arz ve mahzar olunup der-i sa'âdetime irsâl olunmak üzre cümle memâlik-i mahrûsa cizyedârları vaktiyle kâğıd tevzî'ine mübâşeret itmiş olmalarıyla bu tarikle sene-i sâbika mukâyeseten karîne-cevâb virmeleri âsân olup ve bundan mâ'adâ cizyedârın me'mur oldukları kazâ ve elviyeden kurâ ve nevâhî gönderecekleri kolcılarına kâğıd tevzî' eylediklerinde kâğıd alup cizye kaleminde mahfûz memhûr temessükleri mühüriyle kendi bi-nefsihî mühürleyüp kolcılarına [silik] eylediği bir kâğıd ele gitdikde cizye kaleminde mahfûz temessükât mühürleriyle tatbîk ve def'-i sebt olunmak için fimâ-ba'd kolcılar mühürleyüp asl cizyedârların mühürleriyle mühürlemek üzre cizye kaleminde kayd ve kâğıd tevzî'ine nizâm virilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına arz ve telhîs olundukda imdi telhîs mücebince amel olunmak fermânım olmuştur-buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu babda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi siz ki kâdılar ve ahâlî-i vilâyet ve iş erlerisiz minvâl-i meşrûh üzre sâdır olan fermân-ı âlişânımın mazmûn-ı münîfi ile amel idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

634 - 1696 (1107) İstanbul 22: A8a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Daha önce bir ferman ile Çingenelere (Kıptilere) dağıtılmış olan cizye belgelerinin kadı ve maden mukataacısının mühürleri ile mühür-

lenerek Hazine-i Amire'ye konulmasını, buna ilişkin bir hüccet düzenlenmesini ve bu iş için bir naib tayin olunduğunu bildiren ferman.

An imperial edict (ferman) specifying that the cizye documents previously given to Gypsy (Kıpti) cizye payers are to be sealed by the kadi and the mining tax farming (mukataa) officer, and be placed in the imperial treasury. An appropriate hujjet is to be prepared, and a deputy is to be appointed to carry out the procedure.

Fazîletlü semâhatlü İstanbul kâdısı Efendi hazretleri bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere tevzî'i fermân buyurulan Kıbtîyân cizyesi evrâkından mâ'adâ ma'den mukâta'ası kaleminde mevcûd olan Kıbtîyân evrâkı ma'rifet-i şer'le ve ma'den mukâta'acısı ve hulefâsı ma'rifetleriyle hazîne-i âmireme memhûren vaz' olunmak lâzım gelmekle husûs-ı mezbûr içün taraf-ı şer'den bir nâ'ib ta'yîn ve ale'l-infirâz add ü hisâb ve ma'den kaleminde hufz olunmak üzere hüccet-i şer'îyye itdirdikden sonra nâ'ib efendi ve ma'den mukâta'acısı ve hulefâsı mühürleriyle memhûren hazîne-i âmireme teslim idesin sene 1107

635 - 1696 (1107) İstanbul 22: A8a/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Dağıtılması ferman ile emredilen Çingenelere (Kıptilere) ait cizye belgelerinin nâib ve maden mukataacısının mühürleri ile mühürlenerek Hazine-i Amire'ye konulması ve bunun için hüccet düzenlenerek mukataa kaleminde tutulmasını bildiren ferman.

An imperial edict (ferman) stipulating that documents previously ordered to be given to Gypsy cizye payers are to be sealed by the mining tax farming (mukataa) officer and the deputy and placed in the imperial treasury.

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ma'den mukâta'acısı efendi zîde mecduhu tezkire-i dîvân vusûlünde bin yüz altı senesine mahsûb olmak üzere ber-mûceb-i fermân-ı âlî tevzî' olunan Kıbtîyân evrâkından mâ'adâ hâlen kaleminizde mevcûd olan evrâkı taraf-ı

şer'den ta'yîn olunan nâ'ib efendi ma'rifetiyle add ve kaleminizde hıfz olunmak üzere hüccet-i şer'îyye itdirdikden sonra nâ'ib efendi ve kendünüz ve hulefâ ve cizye bâkî kuli mühürleri ile memhûr etdürüp hazîne-i âmireye vaz' eyliyesin

Fî 3 sene 1107

636 - 1696 (1107) İstanbul 22: A8b/4 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ihtisabı mukataasına bağlı olan kul oğlanları ve terazi-başlarından bir grup Müslüman saraya bir dilekçe göndermişlerdir. Gönderilen bu dilekçeye göre söz konusu mukataanın gelir kaynağı olan dükkânlardan bir bölümü 1693 (H. 1105) yılında çıkan yangında kül olmuştur. Dolayısıyla da söz konusu mukataa için devlete teslim edilen günlük 5000 akçe, 4075 akçeye düşmüştür. Bunu fırsat bilen Peynirci Salih adlı kişi mukataa vergisi olarak devlete günlük 4400 akçe ödemeyi önererek söz konusu mukataa gelirlerini toplama yetkisini Süleyman'dan devralmıştır. Daha sonra Süleyman da günde 4400 akçe ödemeyi kabul ederek Peynirci Salih'ten mukataayı geri devralmıştır. Süleyman ödeyeceği paranın 4075 akçesini kul oğlanlarından toplamayı sürdürerek kalan 325 akçeyi de kendi cebinden ödemeye başlamıştır. Süleyman'dan sonra mukataa muhtesipliğine getirilen Mustafa ise, kul oğlanlarından tekrar günlük 4400 akçe toplamaya başlamıştır. Kul oğlanları, vergi defterlerindeki kayıta göre ödemekle yükümlü oldukları günde 4075 akçeden fazlasını toplamak isteyen Mustafa'dan şikâyetçidirler. Padişah, İstanbul kadısına gönderdiği bu fermanla kul oğlanlarından ve halktan geleneklere aykırı olarak (olagelmışe muhâlif) fazladan ücret alınmamasını emrediyor.

A group of Muslims consisting of kuloğlanları and terazibaşları of the Istanbul market supervision farm (ihtisab mukataası) have petitioned the palace. The shops from which the mukataa generated revenue were destroyed in a 1693 (AH 1105) fire, they say. Under the circumstances, some of the daily revenue of the said

mukataa of 5000 akçe is going uncollected. Specifically, the market supervisor (muhtesib) has been able to pay only 4075 akçe to the mukataa emini. Detecting an opportunity to seize the position, Salih the cheese vendor (Peynirci Salih) offered to pay the state 4400 akçe per day, thus acquiring Süleyman's place. However, Süleyman got back the position by promising to match the higher collection amount. He collected 4075 akçe from the kuloğlans and covered 375 akçe out of pocket. After Süleyman, Mustafa became the muhtesib and started to collect 4400 akçe daily from the kuloğlans. Now the kuloğlans complain that Mustafa is forcing them to pay more than the authorized 4075 akçe. The Sultan hereby issues an imperial order (ferman) to the kadi of Istanbul, prohibiting the imposition of further taxes on the kul oğlanları and the populace in violation of the custom (olagelmiş muhâlif).

A'lemü'l-ulemâ'î'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâî'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfû'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâlû'l-mufaddalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzi'l-akâyık misbâh-ı rümûzi'd-dekâyık el-muhtassun bi-mezîd-i inâyeti'l-mekilî'l-a'lâ Anadolu kâdi-askerliği pâyesiyle hâlen İstanbul kâdısı olan mevlânâ Abdullah edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki mevlânâ-yı müşârün-ileyhsin divân-ı hümayûnıma arz gönderüp mahmiyye-i İstanbul'da ihtisâbı mukâta'asında olan kul oğlanlarından ve terâzübaşılardan Mustafa bin Mehmed ve el-Hâc Süleyman bin Mustafa ve İbrahim bin Ahmed ve Mustafa bin Süleyman ve Hüseyin bin Mehmed ve İsmail bin Mehmed ve el-Hâc İsmail bin Mehmed ve Mehmed bin Mehmed ve İbrahim bin Bayram ve Ramazan bin Mustafa ve İbrahim bin Mehmed ve diğer İbrahim bin Mehmed ve Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Abbas ve İbrahim bin Abbas ve Abdi bin Mustafa ve Receb bin Ömer ve Ali bin Mustafa bundan akdem divân-ı hümayûnıma arzihâl idüp mukâta'a-i mezbûra hâsıl kayd olunan mahmiyye-i mezbûrede vâkî dekâkînin bin yüz beş senesi Muharreminde olan harîkda altı yüz yetmiş bir dükkân muhterik olmağla mukâta'a-i mezbûrenin mâl-ı mîrîsi olan yevmî beşer bin akçenin bin beş yüz onar akçesi kesr ve noksan gelüp ba'dehû muhterik kalan dekâkînden binâ olunmağla

beş def'a taraf-ı şer'-i şerîfden tahrîr ve müzmâ ve mahtûm defter olunduğı vech üze kesr-i mezbûrın yevmî beşer yüz seksen beşer akçesi vücûda gelmemekle mukâta'a-i mezbûre için dekâkîn-i mezkûre erbâbından be-her yevm cem' ve mukâta'a-i mezbûre emînlerine yevmen fe-yevm teslîm eyledüğümüz yevmî dörder bin yetmiş beşer akçe iken bundan akdem peynirci Salih nam kimesne mukâta'a-i mezbûre emîni olan Süleyman'a arzen üçer yüz yirmi beşer akçe izdiyâd be-her yevm dörder bin dörder yüz akçe ile mukâta'a-i mezbûreye tâlib ve mezbûr Süleyman'ı bir tarikle def' itdürüp kendi iltizâm ve kabûl eyledikde kable'l-zabt mezbûr Süleyman dahi merkûm Peynirci Salih'i def' ve mukâta'a-i mezbûreyi kendüye ilgâ ve mukarrer itdürmekle işbu bin yüz yedi senesi Şabanü'l-mu'azzamında vâki' Mart ibtidâsına gelince mukâta'a-i mezbûreyi zabt eyledikde ziyâde-i mezbûreyi ahz bir vechile imkân olmamağın bizden taleb ve ahz itmeyüp be-her yevm ibâdullâhdan cem' eyledüğümüz yevmî dörder bin yetmiş beşer akçeyi kabz itmişiken ânın üzerinden dahi mukâta'a-i mezbûreyi iltizâm iden hâlen muhtesib Mustafa bin [boş] mukâta'a-i mezbûreyi merkûm Salih'in izdiyâdı olan üçer yüz yirmi beşer akçe ki cem'an yevmî dörder bin dörder yüz akçeye iltizâm ve kabûl eyledim deyü ziyâde-i mezbûreyi bizden taleb itmekle bize gadr ve hayf ider deyü her biri izhâr-ı tezallüm ve istidâ-yı inâyet eylediklerinden mezbûrların ahvâlleri görölüp hakikat-i hâl vukû' üze ba'de't-tahrîr arz u i'âm olunmak için sâdır olan fermân-ı azîmü'l-şânım mücebince bundan akdem muhterik olup hâlen binâ olunan dekâkîn-i mezbûre erbâbından zikr olunan kul oğlanlarının cem' ve tahsîl itdikleri meblağı mahallinde tahrîr için taraf-ı şer'-i şerîfden lede'l-kuzât nâib ve muhtesib-i merkûm Mustafa ve mezbûrûn kul oğlanları ve bazarbaşları bâ-cem'ihim dekâkîn-i mezbûrenin üzerlerine varup her biri alâ haddin tahrîr ve defter olundıkda vech-i meşrûh üze muhterik olmağla ba'de'l-binâ kesr-i mezbûrın yevmî beşer yüz seksen beşer akçesi vücûda gelüp ziyâde bulunmağla zikr olunan kul oğlanlarının mukâta'a-i mezbûreye hâsıl kayd olunan atîk ve cedîd dekâkînden el-yevm cem' ve tahsîl itdikleri gedik yevmî dörder bin yetmiş beşer olduğı zâhir ve müte'ayyin olmağın emîn-i mezbûr ziyâde-i merkûmeyi mezkûrûn kul oğlanlarından taleb ider ise anlar dahi dekâkîn-i mezbûre erbâbından ola gelmişe

muḥâlîf ziyâde talebiyle ibâdullâha ta'cîz ve umûr-ı narh-ı cârî muhattam ve müşevveş olmasına bâ'is olmaları mukarrer olduğın i'lâm eyledüğü ecilden imdi tahrîr-i cedîd mücebince mahallinde kayd olunup ziyâde talebiyle rencide olunmaya deyü fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi tahrîr-i cedîd mücebince mahalline kayd olunmağla minvâl-i meşrûh üzre alıvirilüp ziyâde akçe talebiyle ibâdullâh fukarâsına ta'cîz ve rencide itdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve mi'e ve elf

637 - 1696 (1107) İstanbul 22: A9b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Eski vezir Ali Paşa, ölmeden önce saraya Bahçekapı civarındaki salhanenin (mezbanhanın) kendisine verilmesini talep eden bir dilekçe sunmuştur. Ali Paşa'nın bu ricası ölümünden sonra kabul edilir ve söz konusu salhane Ali Paşa'nın dört çocuğuna bağışlanır. Bu konuda İstanbul kadısına yazılmış emr-i şerif.

The former vizier Ali Paşa had petitioned the palace, asking that the slaughterhouse (salhane) in Bahçekapı be assigned to him. Ali Paşa's request is granted after his death. The slaughterhouse is assigned to four surviving children. The kadi of Istanbul is informed of the decision.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mümeḥhid-i meḥâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeḥhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıf-ı meliki'l-a'lâ âsitâne-i sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kaymakamı olan vezîrim [boş] Paşa edâma'llâhü iclâlehu ve a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhîrîn ve efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâti'd-dîniyye hallâlü'l-mufaddalâti'l-yakîniyye miftâh-ı künûzi'd-dekâyık misbâh-ı rümûzi'd-dekâyık el-muhtass bi-

mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ bi'l-fi'l Anadolu kâdı-askerliği pâyesiyile İstanbul kâdısı olan mevlânâ [boş] Efendi edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehü tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki vezîr-i a'zam-ı sâbık merhûm Ali Paşa ibn İbrahim zîde mecdühü orduyu hümayunıma arzihâl sunup Bağçekapu kurbünde vâki' salhânesi kendülere in'âm olunmak bâbında inâyet ricâ eylemekle zikr olunan salhâne müteveffâ-yı merkûmın dört nefer evlâdlarının hallerine merhameten in'âm olunmak telhîs olunup arz olundıkda mücebince zabtiçün mülknâme-i hümayûn virilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boş] vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üze amel idüp dahi müteveffâ-yı merkûmın Bağçekapu kurbünde vâki' salhânesi dört nefer evlâdlarına hallerine merhameten in'âm olunmağla kemâkân taraflarından zabt idüp taraf-ı mîrîden ve âhardan kimesne müdâhele itdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî şehri Ramazânî'l-mübârek sene [1]107

638 - 1696 (1107) İstanbul 22: A20a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul, Üsküdar, Kocaeli, Haslar ve Galata bölgelerinde yaşayıp cizye vermekle yükümlü olan kişilerin araştırılması, bulunanlara devlet tarafından yükümlülükleriyle ilgili birer kâğıt verilmesi ve cizyelerinin alınması konusunda, aynı zamanda Anadolu kazaskeri olan İstanbul kadısına gönderilen ferman.

An imperial decree ordering the kadi of Istanbul, who serves also as the Kazasker (military judge) of Anatolia, to produce a census of the cizye payers in İstanbul, Üsküdar, Kocaeli, Haslar and Galata, and also to issue proper documents to the payers, along with instructions concerning their tax obligations.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûrî'l-cümhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-

enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl mü-şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ asitâne-i sa'âdetimde sadâret-i 'uzmâ ve vekâlet-i küb-râ kâyim-makâmı olan vezîrim paşa edâma'llâhü iclâlehû ve a'le-mü'l-'ulemâî'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâî'l-müteverri'in yen-bû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfû'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâlû'l-mufas-salâtî'l-yakîniyye el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Ana-dolı Kadiaskerliği pâyesiyile bi'l-fi'l İstanbul kâdısı olan mevlânâ edâma'llâhü te'âlâ fezâ'iluhû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bin yüz sekiz senesine mahsûb olmak üzere İstanbul keferesinin cizyeleri ci-bâyetine me'mûr olan zîde mecduhû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz yedi senesine mahsûb olmak üzere İs-tanbul ve Üsküdar ve Kocaili ve Haslar ve Galata kazâlarında sâ-kin ve mütemekkin mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimînî keferi ve Ya-hudi ve Acem tâ'ifesinin niçesi bu âna değin cizyelerini virmeyüp ve mîrî kâğıdları olmayup ihtifâ ve gaybet idüp taraf-ı mîrîye gadr ve zarar ve hazînenin muzâyakasına bâ'is ve sene-i sâbika mukâyese-sine küllî noksan terettüb eylediği mesmû'-ı hümâyûnum olmağın imdi bu asılları muhkem mahallât ve kurâ ve kasabalarda ve ba'zı ihtifâ eylemiş mahallerde tefahhus olunup bulup ve buldurması lâ-zım gelenlere buldurup bi-eyyi vech [...] kâğıdsız bulunanlara berât-ı 'âlî-şânda ta'yîn ve tasrîh olundığı üzere kâğıd virdirüp cizyeleri de mîrî için taleb ve tahsîl itdirmede her biriniz dikkat ve ihtimâm ey-liyesiz şöyle ki sene-i mezbûre cizyesin virmeyüp ve yedinde mîrî mühürlü ismi ve eşkâli mutâbık olmayup hak olunmuş ola ve ya-hud âharın mürde kâğıdı olmuş ola ve yahud kâğıd aldım evimde ve rehinde ve emânetdür didirmeyüp yedinde kâğıdı bulunmayan-ların yüz sekiz senesi kâğıdı ve cizyesiyle ma'an tahsîl itdirdüp ve kâğıdların virdirüp kat'an bir ferde himâye itdirilmemek bâbında 'arz ve telhîs olundukda imdi mücebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüp dahi vech-i meşrûh üzere bu makûle muhkem mahallât ve kurâ ve kasabalarda ve ba'zı ihtifâ eylemiş mahallelerde tefahhus olunup bulup ve buldurması lâzım gelenlere buldurup bi-eyyi vech [...] kâğıdsız bulunanlara berât-ı 'âlî-şânım-

da ta'yîn ve tasrîh olunduğı üzre kâğıd virdirüp cizyelerin mîrî içün taleb ve tahsîl itdirmede her biriniz dikkat ve ihtimâm eyliyesiz şöyle ki sene-i mezbûre cizyesin virmeyüp ve yedinde mîrî mühürlü ismi ve eşkâlî mutâbık olmayup hak olunmuş ola ve yahud âharın mürde kâğıdı olmuş ola ve yahud kâğıdı aldım evimde ve rehinde ve emânetdir didirmeyüp yedinde kâğıdı bulunmayanların yüz sekiz senesi cezâ ve cizyesiyle ma'an tahsîl itdirüp ve kâğıdların virdürüp kat'an bir ferde himâye ve bir şahsa sıyânet itdirmiyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

639 - 1696 (1107) İstanbul 22: A20a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul, Üsküdar, Kocaeli, Galata ve Haslar bölgelerinde yaşayan cizye vermekle yükümlü olan kişilerin cizyelerini verdiklerini gösteren kâğıtlarını yanlarında bulundurmalarını, kâğıdı olmayanların da almalarını sağlamaları amacıyla, İstanbul kadısı ve cizye toplayan görevliye gönderilen ferman.

An imperial decree telling the kadi of Istanbul that the cizye payers in İstanbul, Üsküdar, Kocaeli, Haslar and Galata should keep their receipts with them at all times. It also stipulates that tax payers lacking documents should receive documents and keep them at all times.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehtid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ Asitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i 'uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâim-makâmı olan vezîrim paşa edâma'llâhü iclâlehû ve a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâti'd-dîniyye hallâlü'l-

mufaddalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzî'l-hakâyık misbâh-ı rumûzî'd-dekâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu kâdiaskerliği pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mevlana edâma'llâhü te'âlâ ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İstanbul ve tevâbi'i keferesinin cizyeleri cibâyetine me'mûr olan zîde mecduhû tevkî'i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz sekiz senesine mahsûb olmak üzere İstanbul ve Üsküdar ve Kocaili ve Galata ve Hâslar ve tevâbi'i kazâlarında vâki' ehl-i zimmet kefer ve Yahudi ve Acem tâ'ifesinin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin ba'zılarından taleb olundukda hileyi sâlik ve bizler cizyemizi tamâmen edâ eyleyüp ve kâğıdımız evde kaldı ve emânetdir ve zâbitimizdedir deyü yedlerinde cizyeleri edâ eylediklerine kâğıdları bulunmayup taraf-ı mîrîye küllî gadr eyledikleri mesmû'-ı hümayûnum olmağla bu asılların kat'â cevâblarına 'amel olunmayup be-her kazâda üçer gün dellâllar nidâ itdirüp her kes kâğıdın yanından ayırmayup fîmâ ba'd yedlerinde sahîh mîrî mühürlü cizyeleri edâ eylediklerine kâğıdları olmayanların berât-ı 'âlî-şânda ta'yîn ve tasrîh olundığı üzere bir neferin hâric kodurmayup ve bir ferdin cevâbına 'amel olunmayup ma'rifet-i şer'le cizyelerin tamâmen cem' ve tahsîl itdirüp ve yedlerine kâğıd virdirüp ammâ bu bahâne ile fukarâyâ zulm ve ta'addî itdirmesün deyü 'arz ve telhîs olundukda imdi telhîs mücebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlî-şânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüp dahi bu makûlelerin kat'â cevâblarına 'amel olunmayup be-her kazâda üçer gün dellâllar nidâ itdirüp her kes kâğıdın yanından ayırmayup fîmâ ba'd yedlerinde sahîh mîrî mühürlü cizyelerin edâ eylediklerine kâğıdları olmayanların berât-ı 'âlî-şânımda ta'yîn ve tasrîh olundığı üzere bir neferin hâric kodurmayup ve virmezduk cevâbına 'amel olunmayup ma'rifet-i şer'le cizyeleri tamâmen cem' ve tahsîl itdirüp ve yedlerine kâğıd virdürüp ammâ bu bahâne ile fukarâyâ zulm ve ta'addî itdirmeyüp vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı 'âlî-şânımın mazmûn-ı münîfi ile 'amel olasın şöyle bile-sin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' 'aşer şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

640 - 1696 (1107) İstanbul 22: A20b/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Levent askerlerinin gereksinim duyduğu mercimek ve pirinç daha önce Mısır'a gönderilen erzaktan karşılanmaktaydı. Bu kez, cizye toplamakla yükümlü olan Kethüda Ahmet'in elinde bulunan cizye malından karşılanması konusunda ferman gönderilir. Ancak, cizye malının kalyonlarda tüketildiği anlaşılır. Tüketilen erzak, kalyonlar kâtabinin borcu olarak muhasebeye kaydedilir. Eksik kalan erzakın, söz konusu borca karşılık olarak alınması gerektiği konusunda ferman.

An imperial decree reports that the lentil and rice needed by the sailors (levant)) were previously provided from the supplies sent to Egypt. This time steward Ahmet, who is responsible for collecting the cizye tax, was ordered to supply food to sailors from the cizye supplies. It turns out that part of the cizye supplies was already consumed on board. The consumed supplies are to be treated as the debt of the galley clerk (kalyonlar kâtibi). An imperial order (ferman) instructing the purchase of the remaining needs at the galley clerk's expense.

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebberu'l-umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûfi 'avâtıfî'l-meliki'l-a'lâ vezâretli kapudânım olan vezîrim paşa edâma'llâhü iclâlehû tevkî'i refî'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen mîrî kalyonlar levendânının bin yüz yedi rûz-ı Hızırından sene-i mezbûre rûz-ı Kasım'ına gelince çorbalıkları için lâzım gelen on sekiz bin kile pirinc ve on bir bin iki yüz kile mercimekleri bundan akdem Mısır irsâliyesi mâlından havâle olunmuş idi zıkr olunan pirincin altı bin kilesi Mısır askerini götüren kalyonlar ile gelüp bâkî kalan on iki bin kile pirincin 'acâleten tedârîki mühim ve muktezâ olmağla düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Mısır-ı Kahire muhafızı olan vezîrim el-hâc İsmail Paşa edâma'llâ-

hü te'âlâ iclâlehûnun kethüdâsı yine irsâliye mâlından mahsûb olmak üzere Âsitâne-i Sa'âdeti'mde tedârik ve teslîm eylemek şartıyla fermânım olup lâkin bu sene-i mübâreke de Mısır-ı Kahire'de mercimek dahi olmamağla zikr olunan on bir bin iki yüz kile mercimek be-her kilesini birer guruşdan on bir bin iki yüz guruş bedeli yine Mısır irsâliyesi mâlından havâle ve beş bin kilesinin bedeli birer guruş yanlarında tevzî' olunmak üzere kapudânlarına teslîm ve altı bin iki yüz guruşun hesâbı taleb olunmak üzere mukâbelesinden altı bin iki yüz kile buğday kethüdâları Ahmed zîde mecdûhû uhdesinde olan cizye mâlından mübâyâ'a eylemek üzere bundan akdem havâle ve fermânım olup lâkin kethüdâ-yı mûmâ ileyhın uhdesinde olan cizye mâlî kalyonda îrâd ve masraf olunup ve bir kile mercimek yerine iki kile hinta iktizâ eylediği ve levendân mercimek bedeli Mısır'dan havâle olunup on bir bin iki yüz guruşdan beş bin guruşun tevzî'i dahi mümkün olmayup beş bin kile mercimek be-her kilesi birer guruşdan İstanbul ve İzmir ve Kuşadası etrâfında tedârik olunmak mümkün olup minvâl-i meşrûh üzere deynine mahsûb olmak şartıyla kalyonlar kâtibi beş bin kile mercimek mübâyâ'a ve kusûr kalan altı bin iki yüz kile mercimek yerine iki kat hinta mübâyâ'a olunmak üzere mûmâ-ileyh kethüdân i'lâm eylemeni imdi işbu emr-i şerîfim vardıği gibi mukaddemâ Mısır'dan havâle olunup mercimek bedeli olan on bir bin iki yüz guruş mahallinde ahz ü kabz ve kalyonlar masârifine îrâd kayd olunup beş bin guruş kalyonlar kâtibi yediyle be-her kilesi birer guruşa olmak üzere İstanbul ve İzmir ve Kuşadası etrâfında beş bin kile mercimek tedârik ve kusûr kalan altı bin iki yüz kile mercimek yerine kethüdânın i'lâmı mücebince iki kat hinta mübâyâ'a ve tedârik ve kalyonlar kâtibinin deynine mahsûb olmak üzere başmuhâsebe defterlerine kayd olunmağın mücebince 'amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hük-m-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüp dahi sen ki müşârün-ileyh-sin işbu emr-i şerîfim vardıği gibi mukaddemâ Mısır-ı Kahire'den havâle olunup mercimek bedeli olan on bir bin iki yüz guruş mahallinde ahz ü kabz beş bin guruş kalyonlar kâtibi yediyle be-her kilesi birer guruşa olmak üzere İstanbul ve İzmir ve Kuşadası etrâfından beş bin kile mercimek tedârik ve kalyonlar kâtibinin deynine

mahsûb olmak üzre kusûr kalan altı bin iki yüz kile mercimek yerine iki kat hinta mübâyâ'a ve tedârik itdirüp vech-i meşrûh üzre olan emr-i şerîf-i âlîşânımın mazmûn-ı münîfi ile 'âmil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-îşrîn min Şevvâli'l-mükerrerem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

641 - 1696 (1107) İstanbul 22: A21b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kıbrıs Muhafızı Kaptan Hüseyin Paşa'nın vekili kalyonlar kâtibi Hasan Efendi, Yusuf Bey ile birlikte mahkemeye gelerek, Hüseyin Paşa'ya ulaştırılması fermanla emredilen parayı teslim aldığını mahkemeye tescil ettirir.

Hasan Efendi, the galley clerk (kalyonlar kâtibi) and the legal agent of captain Hüseyin Paşa, Protector (Muhafız) of Cyprus, states that he has received from the captain's nephew Yusuf Bey the money that he was given for delivery to the captain.

Bil-fi'l kapudân olan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham râkib-i huyûli'l-izz ve'l-ikbâl sâhib-i züyûli'l-mecd ve'l-iclâl sa'âdetlü el-Hâc Hüseyin Paşa taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âti'z-zikre vekil olduğu hâlen tersâne-i âmire emîni 'umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Efendi ibn Mustafa ve Halil Ağa ibn Mustafa şehâdetleriyle şer'an sâbit olan kalyonlar kâtibi Hasan Efendi ibn Abdullah huzûr-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen cezîre-i Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr-i mükerrerem Hüseyin Paşa hazretlerinin yeğeni 'umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Bey ibn Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp işbu bin yüz yedi senesine mahsûb olmak üzre yirmi beş bin guruş ta'yîn ve havâle olunmağla meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin guruşa cezîre-i mezbûre muhâfızı müşârûn-ileyh Hüseyin Paşa dahi mâl-i mezbûrdan ba'de't-tahsîl müvekkilim müşârûn-ileyh tarafına teslim için yeğeni işbu mûmâ-ileyh Yusuf Bey'i irsâl ve teslim itmekle mûmâ-ileyh Yusuf Bey dahi bâ-fermân-ı 'âlî meblağ-ı mezkûr yirmi beş bin guruş masârif-i merkûme

içün bana teslîm ben dahi yedinden bi't-tamâm vekâletim hasebiyle ahz ü kabz ve teslîm eyledüm min ba'd meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin guruşdan bir habbe bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Efendi emin-i tersâne, umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yusuf Efendi tezkire-i evvel, züb-det-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam Hafız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ser-çâvuşân, Salih Bey ibn Muharrem, Ali Ağa ibn Salih, İmam Abdülaziz Efendi, Osman Ağa ibn İbrahim, Receb Efendi nâib-i Kabbân, Mustafa Efendi nâib-i Recül

642 - 1696 (1107) İstanbul 22: A23a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Haremeyn Vakfı Nazırı olan Ali Ağa, padişaha yazdığı dilekçe ile aynı zamanda nazırı olduğu Üsküdar Atik Valide Vakfı'na ait Kocaeli'nde bulunan mandıralarda üretilen peynirlerin İstanbul'a getirildiğinde vergilendirilmemesi gerektiği yolunda daha önce emri şerif yazıldığını, ancak bu emri şerifin yenilenmesi gerektiğini bildirmiştir. Padişah, İstanbul kadısına gönderdiği emri şerif ile bu konuda daha önce yazılmış olan emri şerife uyulmasını emrediyor.

Ali Ağa, minister (nazır) of the Haremeyn Waqf and the Atik Valide Waqf in Üsküdar, petitions the Sultan, stating that he holds a Sultanic order (emr-i şerif) instructing that the cheese produced in the dairy farms in Kocaeli and belonging to the Atik Valide Waqf should not be taxed upon arrival in İstanbul. He requests that the Sultanic order be re-issued. The Sultan thus sends a Sultanic order to the judge of İstanbul, instructing enforcement of the previous Sultanic order.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü'l-mehâmî'l-

enâm bi'r-re'yi's-sâib müşeyyid-i erkânî'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-i 'avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ Asitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i 'uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâyim-makâmı olan vezirim paşa edâma'llâhü iclâlehû ve akzâyı kuzâtî'l-müslimîn ve evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn kıdvetül-fezâ'il ve'l-yakîn râfî-i a'lâmi's-şerî'at ve'd-dîn vâris-i 'ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâ'ilehû tevkî-i refî-i hümayun vâsıl olacak ma'lûm ola ki iftihârü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedül-mülûk ve's-selâtîn muhtârü'l-izz ve't-temkîn bi'l-fi'l dârü's-sa'âdetim ağası olup Haremeyn-i Muhteremeyn Evkâfı nâzırı olan el-Hâc Ali Ağa dâme 'ulüvvühû dîvân-ı hümayunuma arzihâl gönderüp taht-ı nezâretinde olup Üsküdar'da vâki' merkûme ve mağfûrûn-lehâ Atik Valide Sultan Evkâfından Kocaeli Sancağı'nda olup yaylakda vakfın mandırasında olan ağnâmın südlerinden hâsıl olan peynir gerek kaşkol ve gerek tulum peynirleridir İstanbul'a geldikde gümrük emini olanlar resm-i gümrük nâmıyla bir akçe ve bir habbe taleb itmeyüp ve bâc-ı pazar ve kapu akçesi talebiyle rencîde ve Üsküdar ve İstanbul pazarbaşıları ve dîdebânları ve kolcılar ve yasakcılar ve vakfın mandıralarına hıdmet iden iki nefer Yahudi ve vakfın hıdmetkârları müdâhale ve rencîde olunmaya de-yü mukaddemâ virilen emr-i şerîf tecdîd olunmak ricâsını i'lâm itmeğin imdi mazmûnı mesfûr üzre mukaddemâ virilen hükm-i hümayûnum mücebince 'amel idüp hilâfına kat'â rızâ ve cevâz göstermeyesin şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayunumu yedlerinde ibkâ idüp 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve mi'e ve elf Sahrâ-i Edirne

643 - 1696 (1107) İstanbul 22: A23b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Hassa tuğcubaşı Murtaza yazdığı dilekçe ile, devlet için tuğ yapan çarşı esnafının kötü malzeme kullandığını ve bu tuğları istedikleri fiyata sattıklarını belirtmiştir. Esnafın daha önce bu konu-

da yazılan fermana uygun bir şekilde davranmasını emreden ve İstanbul kadısına gönderilen ferman.

The head aigrette (tuğ) maker Murtaza of the imperial army complains in his petition that the aigrette producers are using low quality materials and selling their products at prices they want. The kadi of Istanbul is ordered to take the necessary measures to enforce the rules laid out in a previous imperial decree.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn râfî'-i a'lâmi'ş-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ulûmî'l-en-biyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâilehû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûn ola ki hâssa tuğcılarım başı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Murtaza zîde mecduhû dergâh-ı mu'allâma 'arzihâl idüp ehl-i sûk işleyüp mîriye virdikleri tûğları kalb işlemeleriyle zamân-ı kalilde fenâ bulup ve sırikların tomrukdan yapmayup oklava dalından yapmalarıyla eğilüp ve tuğların mu'tâddan noksan yapup ve istedikleri bahâya furuht eyleyüp ve tuğlar alınup virildikde tuğcıbaşıya mürâca'at itmeyüp ta'addî ve tecâvüz üzre olmalarıyla mezbûrlar umûrlarında tuğcı başıya mürâca'at idüp ol vechile ta'addî ve tecâvüz ve ihtilâlden ihtirâz olunup mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince 'amel oluna deyü merkûm ve mağfûrûnleh amm-i cennet-mekânım Sultan Ahmed Han tâbe serâhû zamânında emr-i şerîf virmekle müceddeden hükm-i hümayûnum ricâ eylemeğin vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda câri olan emrim üzre 'amel idüp dahi mezbûrlara muhkem tenbîh ve te'kid eyliyesin ki kalb tûğ işlemeyüp ve sırikların hâlis ve kurı tomrukdan yapup ve tuğlar alınup virildikde tuğcıbaşı ma'rifetiyle virilüp ve hâm-dest olanlar san'atlarına karışmayup ihtilâle bâ'is olunmayup bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile 'âmil olasın şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümayûnımı yedinde ibkâ idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâhiri şehri Receb sene sitte ve mi'e ve elf

Be-makâm-ı Edirne el-mahrûsa

644 - 1696 (1107) İstanbul 22: A24a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Denize çıkarılacak donanmanın kürekçileri için her yıl toplanan cizyenin 1696 (H. 1108) yılı için Rum, Ermeni ve Yahudi cemaatlerinden olan hamallardan, elindeki mevkufat defterine dayanarak tersane emini tarafından toplanmasını emreden ve aynı zamanda Anadolu kazaskeri sıfatını taşıyan İstanbul kadısına gönderilen ferman.

An imperial order sent to the kadi of Istanbul, holding also the title of the Kazasker of Anatolia, regarding the collection of cizye taxes by the superintendent of the docks (tersane emini) from the porters of the Greek, Armenian and Jewish communities to pay for the rowers of newly launched galleys in the year 1696 (AH 1108).

A'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yebû'u'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâlü'l-mufassalâtî'l-yakîniyye el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in bi'l-fi'l Anadolu kâdî'askerliği pâyesiyle bi'l-fi'l İstanbul kâdısı olan mevlânâ edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehü tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki inşâallâhü te'âlâ deryâ yüzine çıkacak donanma-yı hümayûnum kadırgalarıyçün her sene 'aynı kürekçi ihrâcı mu'tâd-ı kadîm olup mahmiyye-i İstanbul'a hammâlâtım tâifesinden kırk nefer ve Yahudiyan tâifesinden yüz elli nefer ve Rumiyân-ı İstanbul'dan elli nefer ve Galata ve tevâbi'i Rumiyânından kırk üç nefer ki Rumiyân tâifesinden doksan üç nefer ve Ermeniyân tâifesinden yüz nefer 'aynı kürekçilerinin işbu bin yüz sekiz senesine mahsûs olmak üzere bedelleri tahsîl olunmak lâzım olmağla hammâlât-ı merkûm tâifesinden kırk nefer kürekcinin her bir neferinden el-işer gurus esedî ve Yahudiyan ve Rumiyân ve Ermeniyân tâifelerinin dahi üç yüz kırk üç nefer kürekcinin her neferinden el-işer gurus esedî kâmil gurus-ı tām bedelleri tahsîl olunu gelmişiken sâdır olan fermân-ı hümayûnum mücebince sa'y cizyesiyle her bir neferinden dörder buçuk gurus esedî bedelleri donanma-yı hümayûnum kadırgalarının iktizâ iden kürekci bedeliyesiyçün tersâne-i 'âmirem

emîni zîde mecduhû tarafına teslîm olunmak lâzım gelmeğın imdi mübâşirin yedine virilen mühürlü ve nişânlu merkûmât defteri sûret-i mücebince tahsîl ve tersâne-i 'âmirem emîni zîde mecduhûya teslîm itdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan 'amel idüp dahi vech-i meşrûh üzere ihrâc olunu gelen aynı kürekcilerinin târîh-i mezbûrda tahsîli lâzım gelen bedeliyyeleriyçün ol mikdâr hammâlât neferâtının her bir neferinden ellîşer guruş ve Yahudiyân ve Rum ve Ermeni tâifelerinin üç yüz kırk üç neferinin her bir neferinden ellî dörder buçuk esedî guruş ile ellî beş akçe bedelleri tahsîldâr-ı mûmâ-ileyhin yedine virilen mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûret-i mücebince vakt-i zamânıyla tahsîl ve tersâne-i 'âmirem emîni zîde mecduhû teslîm itdirdüp hilâf-ı emr ve defter ve kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmiyersiz ki defterden ve nakz-ı mâl-i mîrîden ve hilâf-ı emr ve defter ta'addîden ihtirâz eyliyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî gurrei Zilka'deti'sş-şerîfe sene seb'a ve mi'e elf

645 - 1696 (1107) İstanbul 22: A24a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul'un 1696 (H. 1108) yılına ait avarız vergisinin, vergi toplayıcıları tarafından ellerindeki mevkufat defterlerine dayanılarak toplatılmasına ilişkin İstanbul kadısına gönderilen ferman.

An imperial order (ferman) sent to the judge of İstanbul instructs the collection of İstanbul's extraordinary tax (avarız) for 1696 (AH 1108) in accordance with the suspended payments books (mevkufat defterleri).

A'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in yenbû'u'l-fazl ve'l-yakîn hallâlü'l-müşkilâtî'd-dîniyye keşşâfü'l-mufasssalâtî'l-yakîniyye vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in bi'l-fi'l Anadolu kâdi-askerliği pâyesiyile İstanbul kâdısı olan zîde fezâ'iluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahmiyye-i İstanbul kazâsı-

nın kürekçi bedeli iki bin yedi yüz altmış iki buçuk avâriz-hânele-ri olup bin yüz sekiz senesine mahsûb olmak üzere avârizları cem' ve tahsîl olunmak lâzım gelmeğin imdi câbîlerin yedine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince vakt ve zamanile cem' ve tahsîl itdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârid oldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi kazâ-i mezbûrun ol mikdâr avâriz-hânelerinin târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinin dörder yüz yirmi dokuzar akçe avârizları irsâl olunan mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince vakt ve zamanile cem' ve tahsîl ve dâhil-i hazîne-i âmirem itdürüp hilâf-ı emr ve defter kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmiyessin ve bundan mâ'dâ mübâşirin cihet-i ma'îşetiychün her bir hânelerinden onar akçe dahi aldurdup bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe alınmaya ve aldırımıyasın dahi tahsîlinden mîrîychün alınan akçenin her yüz on akçesinden birisini esedî gurus olmak üzere alınan frengi altını iki buçuk gurusu ve şerîfî ve Macar altını iki gurus ve bir rub' ve hâlisü'l-ayâr pârenin kırk bir gurusu aldırılıp ziyâdeye ve noksana alınmaya ve aldırımıyasın kesr-i defterden ve nakz-ı hânedan ve hilâf-ı emr ve defter ta'didden ihtirâz eyliyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî gurrei Zilka'deti's-şerîfe sene seb'a ve mi'e ve elf Sahra-yı Edirne

646 - 1696 (1108) İstanbul 22: A24b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul'da lâğımçılar bedeli mukataasının Hüseyin Ağa'ya verildiğine dair buyuruldu.

An imperial order (buyuruldu) stipulating that the the mukata-a (tax farm) of the Istanbul's sewage dues has been awarded to Hüseyin Ağa.

İstanbul kadısı izzetlü fazîletlü efendi hazretleri hâlen mutasarrıf olduğumuz hâslarından bedel-i lâğımcıyân mukâta'asının bin yüz

sekiz senesi zabtı ağalarımızdan dârende-i hurûf fahrü'l-akrân Hüseyin Ağa zîde kadruhûya sipâriş olunmağın imdi sinîn-i sâbık ve kadîmden tahsîl olunugeldüğü üzre gurusı tâtım ve rûsûm-ı sâ'iresiyeyle serbestiyet üzre mûmâ-ileyhe cem' ve tahsîl itdirilüp sinîn-i sâbık ve kadîme muhâlif kimesneye ta'allül itdirmiyessin deyü buyruldu

Tıbk-ı aslihi'r-refî' nemakahü'l-fakîr [...] Mehmed el-mevlâ hilâfetihi bi-mahkeme-i Mahmûd Paşa bi-medîne-i Kostantiniyye gafere-anhu

fî sene [1]108

647 - 1696 (1107) İstanbul 22: A24b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Hristiyanlardan toplanan cizyelerin evrak ile toplanmasına ilişkin fermana karşın Çingenelerin cizyeleri bu biçimde toplanamaz ve hazine bu gelirden açık verir. Çingenelerden cizye ödeyenlere kâğıt verilmesi konusunda yeniden bir ferman çıkarılması istenir. Mukataa defterlerine bakılır ve ferman çıkartılır. Fermanın sonra, İstanbul ve Edirne civarındaki Çingene cizyelerini toplama izni olarak berat istenir. Bunun üzerine kimden ne kadar cizye alınacağını belirten bir berat yazılır.

Despite orders that the collection of cizye taxes from Christians be documented, the taxes of gypsies are collected improperly, resulting in a loss for the treasury. Another order is requested, commanding that Gypsy cizye payers be given a document. The mukataa records are inspected, and an order is issued. Following the order, an authorization is requested to tax the gypsies near Istanbul and Edirne. An authorization is then issued, specifying who is going to pay how much.

Bundan akdem ehl-i zimmînin ru'usu üzerine mevzû olan cizyeleri vech-i şer'î üzre evrâk ile cibâyât olunmak üzre bundan akdem hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn sâdır olup hâlen bi'l-cümle ehl-i zimmetden cizyeleri kâğıd ile cem' olunmak üzre olup lâkin Kıbtî-

yân tâ'ifesinin cizyeleri tahsîlinde vech-i şer'î mürâ'ât olunmamakda cizyeleri malı gereği gibi mazbût ve mahfûz olduğundan mâl-i mîrîye gadr ve noksân terettüb nümâyân olup bunların dahi cizyeleri kâğıd ile cibâyet olunmak fermân olunur ise mîrîye nef'-i küllî olduğu zâhir olmağla hâliyâ hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den mukâta'ası defterlerinde yoklandukda Rumili tevâbi'i Kıbtîyân tâ'ifesinin müslümân nâmında olanlarından maktû' nâmıyla altışar yüz altmış akçe bedel-i maktû'ları ve keferesinden yedişer yüz otuzar akçe cizyeleri mîr-i Kıbtîyân olanlar tarafından cem' ve tahsîl olunugeldüğü mukayyed bulunup zikr olunan Kıbtîyân tâ'ifesinin müslümân nâmına olanlarından yine vech-i meşrûh üzre ol mikdâr akçe bedel-i maktû'ları ve keferesinin dahi üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri malları kâğıd ile cibâyet olunmak münâsib olduğu ve bin yüz yedi senesi târihinde zabt ve cibâyet olunmak üzre tâ'ife-i mezbûra elvân kâğıd ile tevzî' olunmak için mahalline kayd ve fîmâ-ba'd vech-i meşrûh üzre cem' olunmak için tâlibine berât ve evrâkı virilmek bâbında sâbıkan hazîne-i âmiremin baş defterdârı olan Ahmed dâme ulüvvühû arz ve telhîs itmeğin mücebince mahalline kayd olunup şurûtiyla evrâkı virilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın merhûm Musâ Efendi etbâ'ından işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i's-şân şehriyârî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadruhû mübâşeretiyile Edirne ve İstanbul ve tevâbi'i aklâmı Kıbtîyân cizye ve maktû'ı ve kadîmden Rumili Kıbtîyânından perâkende olup geçüp Anadolu'da vâki' Kocaili ve Hudâvendigâr ve Biga ve Karesi sancaklarında sâkin olan Rumili Kıbtîyânı tâ'ifesinin cizye ve maktû'ları bin yüz yedi senesine mahsûb olmak üzre evrâk ile tahsîl olunmak için berât-ı âlî-şânım virilmek bâbında inâyet ricâ itmeğin hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüp mûmâ-ileyhe der-'uhde idüp zabt ve tahsîl için bu berât-ı hümayûn-ı izzet-makrûnı virdim ve buyurdum ki zikr olunan Edirne ve İstanbul ve tevâbi'i aklâmı Kıbtîyânı cizye ve maktû'ı ve kadîmden Rumili Kıbtîyânından alup geçüp Anadolu'da vâki' Kocaili ve Hudâvendigâr ve Biga ve Karesi sancaklarında sâkin olan Rumili Kıbtîyânı tâ'ifesinin sâkin ve mütemekkin ve gezende Kıbtîyân tâ'ifesi kadîmü'l-eyyâmdan mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem mine'l-küllî'l-vücûh serbest olup ve serbestiyet üzre yed-i vâhiden zabt ve tasarruf olunugelmeğin yine

vech-i meşrûh üzre bin yüz yedi Zilhiccesinin yirminci gününde zabt olunmak üzre telhîs ve sâdır olan fermân-ı âlişân mücebince her bir elviye ve kazâlarda olan Kıbtîyân tâ’ifesinin oldukları mahall mu’ayyen olmayup gezende ve hoş-âyende tâ’ifeden olmağla cizyeleri cibâyetine me’mûr olanlar her biri ele götürünce ziyâde âdem ile elviye ve kazâları dolaşmağa muhtâc olup ol cihet ile masârifi ziyâde olduğundan be-her hâl câmi’ olanlara cihet-i ma’îşet ta’yîn olunmak iktizâ itmekle bundan akdem ehl-i zimmet kefereden evrâk ile cibâyet olunan cizyelerinden câbîlerine her bir varakda dokuzar para ve muhâsebeci ve kâtibine birer para ki cem’an onar para olup taraf-ı mîrîden cizyedârların deynine mahsûb olmak şartıyla ta’yîn olunmağla zikr olunan Kıbtîyân cizyesiychün dahi her bir evrâkdan dokuzar para vech-i ma’âş ve birer para mukâta’acı ve hulefâsına ve kâtibine emîn-i cizyeleri malından taraf-ı mîrîden mahsûb olmak üzre ta’yîn olunmak iktizâ idüp ve bundan mâ’adâ zikr olunan Kıbtîyân tâ’ifesi cizyedârları olan kimesneler bir seneye dek tahsîlde meks üzre olmaları muktezî olduğundan min ba’d hâricde vüzerâ ve ümerâ ve mîr-i mîrân voyvodaları ve subaşları ve evkâf-ı selâtîn mütevellîleri ve emlâk zâbitleri ve askerî ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesi min-ba’d çingâne umûrına karışmamak üzre mîr-i Kıbtîyân olanlar kadîmden serbestiyet üzre zabt olunu gelmeğın yine şurût-ı kadîme mürâât olunup taraf-ı âhardan bir ferd müdâhale eylememek üzre ve tâ’ife-i mezbûrun cürm-i galîzi sâdır oldukda ba’de’s-sübût şer’le iktizâ iden cizyedâr-ı mezbûr tarafından kadîmden icrâ olunugeldüğü üzre icrâ itdirilüp dahi kadîmden olageldüğü üzre çeribaşları berbirlerine kefil kayd olunup hîn-i tahsîlde firâr iden çingânelerin cizyeleri çeribaşlarından ve akrabâsından suâl ve taleb oluna ve gezende olan çingâne tâ’ifesi hîn-i tahsîlde kadîmî sâkin oldukları yerlerinden kalkup mücerred cizyelerin virmemek için âhar kasabât ve kurâlara firâr idüp ba’dehu ele girdiklerinde ellerinde kâğıdları olmiyanlardan cizyeleri alındıktan sonra kadîmî üzre zecren ele üçer yüz akçe cerîmeleleri alına ve tâ’ife-i mezbûrelerden ba’zıları mücerred cizye ve makûtûları virmemek için hîn-i tahsîlde ba’zı zu’amâ ve erbâb-ı timâr ve çavuş ve müteferrika ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topcı ve sâ’ir askerî ve ehl-i örf tâ’ifesinin evlerine ve ahurlarına ve çiftlik-

lerine girüp tahsîn ve ihtifâ idüp mâl-i mîrîye gadr eylemek murâd iderler ise men' ve def' olunup bir vechile müdâhale ve mu'âraza itdirilmiye ve bi'l-cümle evkâf kurâsında sâkin olan Kıbtîyân tâ'ife-sinin havâss-ı selâtîn ve vüzerâ-i izâm ve mîrlivâ ve sâ'ir re'âyâsı-yuz deyü cizyeleri virmekde imtinâ' itdirilmiyüp bu makûlelerin cizyeleri dahi vech-i sâbık üzre cizyedâr-ı mezbûr tahsîl idüp ba'de-hu her vakfın defterde kaç re's cizye tahrîr olunmuş ise ol mikdâr ru'us cizyesin vakfa alup geldüğü vakt cizyesi hesâbı üzre evkâf mütevellîlerine taraf-ı mîrîden teslîm olunup ve ba'zı cizyeleri gayr-ı mahsûr olan evkâfın dahi sinîn-i sâbıkada vakfa ne mikdâr mahsûl mahsûb olunu-gelmiş ise seneleri ihtilâfına göre hâle-i vustâsı i'tîbâr olunup ol vech üzre taraf-ı vakfa â'id olacak cizyeleri dahi mîrîden mütevellîlerine teslîm olunmak üzre dahi tâ'ife-i mezbûrun vâki' olan âmme ve hâssa beytü'l-mâlleri ve yave kaçkun ve cürm-i cinâyet ve mâl-i gâ'ib ve mâl-i nükûd ve rüsûm-ı arûsâne ve berhevâları ve bi'l-cümle mîrîye â'id hukûk ve rüsûmları cüz'î ve kül-lî her ne ise kadîmden mîr-i Kıbtîyân olanlar tarafından zabt ve rabt ve cem' ve tahsîl olunageldüğü minvâl üzre zabt u rabta ve cem' ü tahsîl olunup kadîme mugâyir ve hâliyâ sâdır olan fermân-ı âlîşânım ve cizyedâr-ı mezbûrun sâ'irine virilen işbu berât-ı âlîşânımın şurût ve kuyûdını icrâ itdirüp kat'an hilâfına rızâ ve cevâz göstermiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

648 - 1696 (1107) İstanbul 22: A25a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Geçmişte Çingenelerden cizyelerini ödeyenlere evrak verilmesine ilişkin bir ferman gönderilmiştir. Eski evrakların gerçekliğinden şüpheye düşülmemesi için kadınlara bu evrakların kurallara göre mühürlenilmesi, cizye toplayan kişilerin görevli oldukları yerlere gönderecekleri yardımcılar için bu evrakları kendilerinin mühürlemeleri ve daha sonra maden kalemine kaydettirmelerini emreden ferman.

Previously an imperial order (ferman) was issued to provide documents to those who paid their cizye tax. In order to forestall

doubts about the authenticity of the documents, kadis are ordered to seal those documents properly. The collectors are also going to seal the documents handed to the deputies they are sending to location. Finally, they are to register the documents in the minerals department [maden kalemi] records.

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtı'd-dînîyye hallâlü'l-müfaddalâtı'l-yakînîyye miftâh-ı künûzı'l-hakâyık misbâh-ı rümûzı'd-dakâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu kazas-kerliği pâyesiyle hâlen İstanbul kâdısı olan mevlânâ Abdullah edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehu ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ke'lâm İstanbul kalemine tâbi Kıbtıyân sâkin olan yerlerin kadıları zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz yedi senesi evrâkı tevzî'i bin yüz yedi Zilhicesinin yirminci gününde fermânım olup Kıbtıyân aklâmının ba'zıları karîb ve ba'zıları dahi mesâfe-i ba'idede olmağla cümlesinin evrâkı târih-i mezkûrdan virilmek lâzım gelür ise karîb olan yerlere mukaddem varılup kâğıd tevzî'ine mübâşeret ve ba'îd olan yerlere sonra varmak iktizâ eylemekle ol sebep ile mukaddem varılan kazâ ve elviyeye Kıbtıyân cizyedârları ziyâde kâğıd tevzî' idüp mukâyese üzre hesâb virmeğe tâlib olup ve sonra varılır mukâyesesinden noksân kâğıd tevzî' eylemekle ekseri hîn-i hesâbda [silik] ihtilâl ve ihtilâfı def' için inşaallahü te'âlâ kurb ve bu'duna göre evrâk-ı cizye add olunup teslim olundukdan sonra kendüler dahi ne tarîk ile mahalline götürmek murâd iderler ise evrâkı vaz' idecek sanduk ve müşemma'la heybe ve sâ'ir götürecekleri şeye vaz' olunup hâlen sene-i mezbûrenin evrâkı mühürlenene mîrî mühr ve târih-i mührî ve ma'den mukâta'acısının mührî ile bu tarafda mühürlenüp me'mûr olduğu târih-i mezkûrda hâkimü'l-vakt huzûrunda ahâlî-i vilâyet iş erleri ma'rifetleriyle mühürlüyüp kat' ve evrâkda olan mühürleri ile tatbîk olundukdan sonra bir kisyeye vaz' ve kâdısı mühürlüyüp ve arz ve mahzar olunup Dersâ'âdet'ime irsâl olunmak fermânım olmağla cümle Kıbtıyân sâbık mukâyeselerine cevâb virmeleri âsân olur ve bundan mâ'adâ Kıbtıyân cizyedârları me'mûr oldukları ka-

zâ ve elviyeden kurâ ve nevâhiye gönderecekleri kolcılarına kâğıd tevzî' eylediklerinden kâğıd alup ma'den kaleminde mahfûz temes-sükleri mühri ile kendülere bi-nefsihi kâğıd mühürliyüp kolcılarına tevzî' eyliyeler ki bir kâğıd ele girdikde ma'den kaleminde mahfûz olan temessükleri mühri ile tatbîk ve def'-i şübhe olunmak içün min-ba'd kolcılar mühürlemeyüp asl-ı Kıbtiyân cizyedârlarının mü-hürleri ile mühürlenmek üzre ma'den kalemine kayd olunup def'-i şübhe ve kâğıd tevzî'ine nizâm virilmek üzre arz ve telhîs olunma-ğın mücebince mahalline kayd olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda sâdır olan fermân-ı celîlî'l-kadrim mücebince amel idüp ve hilâf-ı emr-i hü mâ-yûn vaz'-ı hareketden ihtirâz üzre olası şöyle bilesiz alâmet-i şerî-fime i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi'l-'aşer min şehri Şevvâlî'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahmiye

649 - 1695 (1106) İstanbul 22: A27a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Sürücübaşı olan Yorgaki'nin devlete hıyaneti yazdığı mektup-lardan ortaya çıkar ve bütün malları müsadere edilir. Yorgaki'nin Boğdan voyvodası Kostantin'den alacağı kalmıştır. Voyvoda Kos-tantin'e, Yorgaki'nin bütün mallarını saptaması ve bunları borcuy-la birlikte gönderilen mübaşire teslim etmesi ferman ile bildirilir.

Upon inspection of his correspondence, the head horseman (sü-rücübaşı) Yorgaki is convicted of treason. Accordingly, all his pro-perty is seized. The voyvoda of Buğdan Kostantin owes some mo-ney to Yorgaki. An imperial edict (ferman) orders the voyvoda to report all of Yorgaki's belongings and to hand them over to the sent deputy, along with the amount owed.

Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-milleti'l-mesîhiyye umdet-i küberâ-i tâ'ifetü'l-İseviyye Boğdan voyvodası olan Kostantin hutimet avâkibuhû bi'l-

hayr tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem sürücibaşı olan Yorgaki zimmînin hatt ve hatemi ile a'dâ-yı dîn ü devletim tarafına câsusluk ile mektûbları tutulup hıyâneti zâhır olmağla hâlen tertîb-i cezâ için ahz ü habs olunup bi'l-cümle emvâl ve erzâkı cânib-i mîrîden zabt olunmağın defterlerinin iktizâsı ve âdemlerinin ihtiyârı mücebince zimemi tahsîl olunmak lâzım gelmeğın mukaddemâ sana ber-vech-i nakd karz virdüğü akçeden hâlen zimmetinde olan on altı bin guruşu ve ta'yîn olunan mübâşire teslim idüp ve bu def'a kethüdâsı olan İzmirli Yorgi zimmî vilâyet-i Boğdan'da koyun mübâya'asıyçün gönderdüğü gurusluk mikdârı akçeyi mezbûr Yorgi zimmîyi ahz ve habs ve elinde olan nukûd akçeyi bi't-tamâm ahz ve mevcûd olan koyunu ve akçesi virilüp hâlen kendüye teslim olunmıyup ashâbı yedinde olan ağnâmı bi'l-cümle vücûda getirüp mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle kassâb-başı tarafından gönderilen âdemisine teslim ve husûs-ı mezbûrun keyfiyeti acâleten i'lâm eyliyesin deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi sen ki voyvoda-i mesfûrsun mesfûr sürücibaşı Yorgaki zimmînin defterlerinin iktizâsı ve âdemlerinin ihbârı mücebince zirnemi tahsîl olunmak lâzım gelmekle mukaddemâ sana ber-vech-i nakd karz virdüğü akçeden hâlen zimmetinde olan on altı bin [guruş] işbu emr-i şerîfim varduğı gibi tedârik ve mübâşir-i mezbûra teslim idüp ve bu def'a kethüdâsı olan İzmirli Yorgi zimmî ile ve yedinde Boğdan'da koyun mübâya'ası için virdüğü ol mikdâr gurusluk akçeyi mezbûr Yorgi zimmîyi ahz ve habs ve elinde mevcûd olan nukûd akçeyi bi't-tamâm ahz ve mevcûd olan koyununu ve akçesi virilüp hâlen kendüye teslim olunmıyup ashâbı yedinde olan ağnâmı bi'l-cümle vücûda getirüp mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle kassâb-başı tarafından gönderilen âdemisine teslimi husûs-ı mezkûrun keyfiyeti acâleten i'lâm idüp gerek nukûdun ve gerek koyunlarını bir dürlü ketm ve ihtifâ idüp ve zimmetinde olan akçeyi dahi bir gûne ve bir sâ'at mukaddem tedârik ve teslim eylemekde tekâsül ve tehâvût ve ta'vîk ve te'hîrden bigâyet ihtirâz idüp sâdır olan fermân-ı âlîşânımın mazmûn-ı münîfi ile âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi'aşer şehri Şabânî'l-mu'azzam sene [1]106

Edirne el-mahrûsa

650 - 1695 (1106) İstanbul 22: A27a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Sürücübaşı Yorgaki'nin devlete hıyaneti saptanır ve malları müsadere edilir. Yorgaki'nin Boğdan'a kendisi ile para gönderdiği Paroş'un kardeşi hapistedir. Padişahın bu durumdan haberi olur. Bunun üzerine, Paroş'un kardeşinin borcu ödemedен hapisten çıkarılmaması için Boğdan voyvodası Kostantin'e ferman gönderilir.

Upon inspection of his correspondence, the head horseman (sürücübaşı) Yorgaki is convicted of treason. Accordingly, all his property is seized. The Sultan finds out that the brother of Paroş, with whom Yorgaki sent money to Buğdan, is in prison. An imperial edict (ferman) orders the voyvoda Kostantin not to release Paroş's brother until he hands over the money to him.

Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-milleti'l-mesîhiyye umdetü'l-küberâi't-tâ'ifeti'l-İseviyye Boğdan voyvodası olan Kostantin hutimet avâki-buhû bi'l-hayr tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sürücübaşı Yorgaki bundan akdem Boğdan vilâyetine Paroş'un karındaşıyla beş bin gurus gönderüp ve meblâğ-ı mezbûr beş bin gurusun üç bin gurusı yine Boğdan'da mevcûd olduğu mesmû'-ı hümayûnum olup ve mesfûr Paroş'un karındaşı dahi hâlen Boğdan'da mahbûs olmağla imdi işbu emr-i şerîfim vardıgı gibi kat'â avk ve te'hîr ve özr ve bahâne eylemeyüp meblâğ-ı mezbûr bâ'in-i hâl tamâmen merkûm Paroş'un karındaşıdan bi't-tamam taleb ve ahz ü kabz idüp tamâmen tahsîl olunmadıkça habsden ıtlâk eylemeyesin deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle emekdârlardan kıdvetü'l-emâsıl ve'l-akrân Hüseyin zîde kadruhu bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi sen ki voyvoda-i mesfûrsun mezbûr sürücübaşı Yorgaki bundan akdem Boğdan vilâyetine Paroş'un karındaşıyla beş bin gurus gönderüp ve meblâğ-ı mezbûr beş bin gurusun üç bin gurusı yine Boğdan'da mahbûs olmağla işbu emr-i şerîfim vardıgı gibi kat'â avk ve te'hîr ve özr ve bahâne itdirmiyüp meblâğ-ı mezbûr bâ'in-i hâl

tamâmen merkûm Paroş'un karındaşımdan bi't-tamâm tahsîl idüp
ve tamâmen tahsîl olunmadıkca habsden ıtlâk eylemiyesin şöyle
bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi'
'aşer min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene sitte ve mi'e ve elf
Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

651 - 1696 (1107) İstanbul 22: A27b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Sürücübaşı Yorgaki'nin devlete hıyaneti saptandıktan sonra malına el konulması ferman ile Boğdan voyvodası Kostantin'e bildirilir. Kostantin de Yanaki, Dimo ve Paroş isimli zimmilerden Yorgaki'ye ait olduğunu düşündüğü paraları haksız yere alır. Mağdur edildikleri gerekçesiyle bu üç kişi Kostantin'e dava açarlar ve paralarının geri alınabilmesi için padişahı ferman istediklerini bildirirler. İstanbul kadısı durumu padişaha açıklar. Bunun üzerine Kostantin'den paraların alınıp üç mağdura verilmesini emreden ferman çıkar.

Upon the confirmation of the treason of the head horseman [sürücübaşı] Yorgaki, the voyvoda of Buğdan Kostantin is ordered to seize Yorgaki's property. Kostantin wrongfully takes some sums from Yanaki, Dimo and Paroş, assuming that they belonged to Yorgaki. Complaining of mistreatment, the three persons sue Kostantin and petition the Sultan for an imperial order to get their money back. The kadi of Istanbul presents the case to the Sultan. An imperial order is then issued to make Kostantin return the seized money to the plaintiffs.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-
enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl mü-
şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-i avâtîfîl-
meliki'l-a'lâ Âsitâne-i Sa'âdeti'mde bi'l-fi'l sadâret-i uzmâ ve vekâ-
let-i kübrâ kâ'im-makâm olan vezîrim [boş] Paşa edâma'llâhü

te'âlâ iclâlehu ve a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ-i'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâlü'l-müfaddalâtî'l-yakînîyye miftâh-i künûzî'l-hakâyık misbâh-ı rümûzî'd-dekâyık el-mahfûfün bi-sunûf-i avâtîfî'l-melîki'l-a'lâ Anadolu kâdî'askerliği pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mev-lânâ [boş] edâma'llâhü te'âlâ fezâ'ilehü tevkî'i refî-i hümayun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Yanaki, Dimo ve Paroş nâm zimmîler ordû-yı hümayûnuma arzihâl idüp beş on nefer fukarâtın elinde sermâyemiz olan yedi kise akçemiz için Boğdan'da bulunup sâbıkâ Boğdan voyvodası Kostantin sürücü Yorgaki zimmînin olmak üzere cebrî fuzûlen elimizden ahz ü kabz eyleyüp İstanbul'da kendüsünden da'vâ ve taleb eylediğinde mezbûr Kostantin Bey'den mîrî için tahsîl olunmak fermân olunup lâkin henüz zimmetinde ve meblâğ-ı merkûm kendi malımız olduğu ve sürücünün alâkası olmadığını müş'ir hâl-i huyûtında mektûblar virüp ve malımız teslim olunmak üzere Hasan Paşa'dan yedimize fermânlar alıvirüp sâhiblerine teslim itdirile deyü tenbîh dahi olunmuşiken hilâfû's-şer'i's-şerîf ve hilâf-ı kânûn fuzûlî mîrî için tahsîline fermân virilüp biz ehl-i zimmet fukarâyuz ehl-i iyâlimize evvel sermâye ile ma'îşet kesb idüp evlâd [ü] iyâlleri ve cizye ve tekâlifimizi ânınla icrâ idüp şimdi hâ'ib ve âciz kalup zulm-i azîm olmuşdur hâlimize merhamet olunup mesfûr Kostantin voyvodanın zimmetinde olan malımız ma'rîfet-i şer'le alıvirilmek bâbında emr-i şerîf ricâ ideriz deyü bildirdikleri ecilden mesfûrların akçeleri bâ-fermân-ı âlişân mîrî-çün teslim-i hazîne olunup voyvoda-i mesfûrun hâlen zimmetinde ise ma'rîfet-i şer'le görilüp alıvirilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi mesfûrların akçeleri bâ-fermân-ı âlişân mîrî-çün teslim-i hazîne olunmayup voyvoda-i mesfûrun henüz zimmetinde ise ol takdîrce ma'rîfet-i şer'le görüp zimmetinde zuhûr ideni alıvirüp ihkâk-ı hakk idesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî 12 şehri Zilka'deti's-şerîfe sene [1]107

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

652 - 1696 (1108) İstanbul 23: 7a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Devletin İstanbul'daki baruthanesinde barutçubaşı olan Halil Ağa, baruthane nazırı Ali Efendi, baruthanenin üç bölükbaşısı ve mektupçusu, cebecibaşı Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Baruthane yetkilileri, ürettikleri siyah barutun yakın zamana kadar tam ayarında olduğunu belirtirler. Barut yapımında kullandıkları güherçile ocaklardan gelmekte, baruthane nazırları tarafından satın alınmakta ve ardından baruthanede yeniden işlenerek inceltilmektedir (rafine edilmektedir). Bu işlemden sonra üretilen barut yüksek kaliteli olmaktaydı. Ancak, son dönemde güherçile alımına birtakım güçlü kişiler karışmış olup bunların yüzünden üretilen barutun kalitesi düşmüştür. Yetkililer, artık baruthanede üretilen barutun İngiliz barutundan daha kaliteli olmasını emreden padişah fermanına uygun olarak üretim yapmak üzere aralarında sözleştiklerini mahkemeye bildirirler. Mahkeme de baruthane sorumlularının bu ifadelerini sicile kaydeder.

Halil Ağa, director of the government powder mill (barutçubaşı) in İstanbul, Ali Efendi, minister (nazır) of the powder mill (baruthane), three janissary captains (bölükbaşı) and the chief secretary (mektupçu) of the powder mill appear in court with Mustafa Ağa, the chief armorer (cebecibaşı). The powder mill officials state that until recently the black gunpowder that they produced was always of the expected quality. The saltpeter used in production came from the mines; it was bought by the ministers; and it was then refined in the powder mill to yield high-quality gunpowder. Noting that some powerful persons have taken to intervening in saltpeter purchase, the officials complain that this has lowered the quality of the produced gunpowder. They add that they have agreed to abide by the Sultan's imperial order (ferman) instructing production of gunpowder that is higher in quality than English gunpowder. The court registers the testimony of the powder mill officials.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olup savb-ı şer' den irsâl olunan fahrü'l-müderrisîn Mehmed Efendi bin el-merhûm Eyüp Efendi hâlen sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâ'im-makâmı olan düstûr-ı ekrem zî-şân müşîr-i mufahham âsaf-nişân devletlû sa'âdetlû İbrahim Paşa yessera'llâhü te'âlâ mâ-yurîd ve mâ-yeşâ hazretlerinin huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âli eyledikde mahmiyye-i İstanbul dâhilinde vâki' mîrî barut-hâne-i âmi-rede hâlen barutcıbaşı olan Halil Ağa bin Yusuf ve barut-hâne nâzırı fahrü'l-eşbâh Ali Efendi ve bölükbaşlarından Halil bin Mehmed ve Hüseyin bin Hasan ve Mustafa bin Hasan ve ruznâmecî Mehmed Efendi bin Ali nâm kimesneler meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen dergâh-ı âlî cebecibaşısı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa ibn Velîyüddin mahzarında her biri şöyle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm idüp kârhâne-i mezkûrda bu âna değin tabh olunan barut-ı siyâh kâmilü'l-'ayâr olup lâkin dahî güzîde olmak lâzım ve mühim olmağla mukaddemâ ocaklık tarafından ve gerek nâzırı efendilerin mübâyâ'a eylediği güherçilenin kâr-hâne-i mezbûrede bizim ma'rîfetimiz ile kâl olunup teslim iderler idi hâlen güherçile mübâyâ'asına zî-kudret kimesneler karışıp kâr-hâne-ye teslim olunmamakla tekrâr kâl-i kâr-hâne itdirmekden imtinâ' idüp tabh olunan barut bundan ziyâde olmaz ba'de'l-yevm işlenen barut İngiliz barutundan ahlâş ve a'lâ işlenmek üzre rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûn tarafından husûs-ı mezkûr için sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadr mücebince fî-mâ ba'd eğer nâzır efendiden eğer ocaklık tarafından gelen taşra kâli güherçileler baruthâne-i âmi-rede vâki' kâl-hânede tekrâr kâl olup ahlâş ve a'lâ işlenmek üzere her birimiz kavî ü ittifâk ve ahd ü mîsâk eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîki'l-mer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mahmud ve Ali bin Bali ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmekle mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi 4 Cumâdelâhire sene 1108

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa bin Ali, Zahru'l-eşbâh Hasan Ağa bin Hüseyin Kethüda, fahrü'l-a'yân Velîyüddin Ağa el-muhzır,

fahrü'l-eşbâh Mustafa Ağa ases-i çâvûşân, Mustafa Çavuş bin Abdullah, tezkire-i ûlâ Abdullah Efendi, tezkire-i sâni Hafız Efendi.

653 - 1696 (1108) İstanbul 23: 9b/1 Dava / Adjudication

İstanbul'daki Mahmut Paşa Hanı'nda kalırken ölmüş olan Siyaslı Ömer'in mirasına varisi olmadığı gerekçesiyle gümrük emini el koymuştur. Merhum Ömer'in eşi Fatma, kızları Fatma ile Emine ve kardeşleri Yusuf ile İsmail, kendilerinden başka varis olmadığını şahitler yardımıyla mahkemede kanıtlamışlardır. Ali Efendi, adları geçen varislerin vekili olduğunu belgeleyen ve Sivas kadısından almış olduğu nakil belgesini mahkemeye sunarak, mirası elinde bulunduran gümrük emini 1. Mehmet Ağa'nın vekili 2. Mehmet Ağa'yı dava ederek el konulan mirasın kendisine verilmesini ister. Görüşü sorulan davalı vekili 2. Mehmet Ağa, mirasa el koyduklarını doğrulamakla birlikte nakil belgesinin Sivas kadısından verilmiş olduğunu reddeder. Mahkeme davacı vekilinden nakil belgesinin gerçekliğini kanıtlamasını ister. O da nakil belgesinde şahit olarak adı geçenleri mahkemeye çağırır. Şahitler, nakil belgesinin Sivas kadılığı görevini yürütmekte olan Hüseyin Efendi tarafından verildiğini söylerler. Sonuçta mahkeme, davalı vekili 2. Mehmet Ağa'yı toplam 280 kuruş değerinde hayvan kürklerinden oluşan mirası davacı vekili Ali Efendi'ye vermesi yolunda uyarır. 2. Mehmet Ağa da kürkleri Ali Efendi'ye teslim eder.

Ömer, a resident of Sivas, died while living in the Mahmut Paşa Inn in İstanbul. A customs officer (gümrük emini) confiscated his estate on the ground that he had no legal heirs. The decedent's wife Fatma, his daughters Fatma and Emine, and his brothers Yusuf and İsmail proved in court through witness testimonies that they are the sole heirs of the late Ömer's estate. Ali Efendi is the legal agent of the above-stated heirs, as documented by a transfer document (nakil belgesi) obtained from the judge of Sivas. Presenting to court the transfer document, Ali Efendi sues Mehmet Ağa

2, legal agent of the customs officer Mehmet Ağa 1 who confiscated the estate, and demands that the estate be returned to the heirs. Questioned by the court, Mehmet Ağa 2, the legal agent of the defendant, admits to confiscating the estate. By the same token, he challenges the authenticity of the transfer document. The court then asks the plaintiff's legal agent to prove the document's authenticity. Ali Efendi calls to court witnesses mentioned in the transfer document. The witnesses state that the transfer document was issued by Hüseyin Efendi, judge of Sivas. In conclusion, the court instructs the legal agent of the defendant Mehmet Ağa 2 to return the estate comprising fur valued at 280 kuruş to Ali Efendi, the legal agent of the plaintiffs. Mehmet Ağa 2 returns the fur to Ali Efendi.

Hâlen medîne-i Sivas kâdısı olan Hüseyin Efendi bin Mustafa bin İbrahim imzâsıyla mümzât ve hatemiyle mahtûme ve târîh-i kitâb senesi şehri Rebî'ulâhiri evâsıtı târîhiyle müverraha nakl-i şer'î vârid olup mazmûnı zikr olunan medîne-i Sivas'da Ağca Bülke Mahallesi sâkinlerinden Yusuf ve İsmail benî Ahmed ve Fatıma bint-i Veysi ve mezbûre Fatıma'nın sadriye sağîre kızları Fatıma ve Âmine nâm sağîrelerin tesviye-i umurlarına vasî-i mensûbı olmağ-la mezbûre Fatıma taraflarından ber-vech-i âtî da'vâ-yı sahîha-i şer'iyye ile mesbûk istişhâd-ı şer'î sudûrundan sonra mahalle-i mezbûre sâkinlerinden olup mezbûre Fatıma'nın zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Veli Çavuş bin Hasan bin İsrail ve Şaban bin Şahbaz bin Ahmed nâm kimesneler nakl ve tahvîl içün mahall-i cerh ve ta'dîle hâzırân olup her biri şöyle edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediler ki fi'l-asl medîne-i Sivas'da zikr olunan Ağca Bülke Mahallesi'nde olup ticâret vechi üzre mahmiyye-i İstanbul'da Mahmud Paşa Hanı'nda sâkin iken fevt olup terekese mahmiyye-i mezbûrede gümrük emîni yedinde mazbûta olduğu mesmû'umuz olan Ömer bin el-Hâc Osman bin el-Hâc Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi mezbûre Fatıma bint-i Veysi bin Abdullah ile sulbiyye sağîre kızları mezbûretân Fatıma ve Amine ve ammilere mezbûrân Yusuf ve İsmail bin Ahmed bin Abdullah nâm kimesne-

lere münhasıradır bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstahik-ı âhar olduğu ma'lûmumuz değildir hâlen müteveffâ-yı mezbûrun terekesini emîn-i mezbûrdan ve sâ'ir vâzi'u'l-yed olanlardan mezbûre Fatıma bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve mezbûrân Yusuf ve İsmail bi'l-asâle hak-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müsteşhidûn-ı mezbûrûn bi'l-asâle ve bi'l-vesâye müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden kendülere isâbet iden hisse-i irsiyelerin emîn-i mezbûr ve sâ'ir vâzi'u'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz ü kabz ve kendülere isâle ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsine işbu nâkilü'l-kitâb Ali Efendi bin Yusuf nâm kimesneyi taraflarından vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn itdiklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl itdiğini hâvî bulunmağın nakl-i mezbûrı vekîl-i mezbûr talebiyle mahmiyye-i mezbûrede gümrük emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa bin Mustafa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i şer'îsi olan Mehmed Ağa bin Ahmed mahzarında feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda vekîl-i mezbûr cevâbında müvekkil-i mezbûrun tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vaz'-ı yedini ikrâr lâkin nakl-i mezbûrun kâdî-i mezbûr tarafından vürûdını inkâr idicek vekîl-i mezbûrdan kitâb-ı mezbûrun mevlânâ-yı mezbûr kıbelinden vürûdına beyyine taleb olundukda zeyl-i nakl-i mezbûrda mestûru'l-ism olan şühûd tarafından Abdullah Efendi bin el-Hâc Mesud bin Mehmed ve Mahmud Efendi bin el-Hâc Ömer bin Mahmud nâm kimesneler liecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka işbu nakl-i mezbûr hâlen Sivas kâdısı olan Hüseyin Efendi bin Mustafa bin İbrahim kıbelinden vârid olup mezbûr Hüseyin Efendi nakl-i mezbûrı bizim huzûrımızda ba'de'l-kırâ'et imzâ idüp ve mühürleyüp hatt ve hatemine bizi işhâd itmişidi nakl-i mezbûrun zeylinde olan hat ve zahrında olan hatem mezbûr Hüseyin Efendi'nin hatt ve hatemidir biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm ve't-tenbîh vekîl-i mezbûr Ali Efendi mec-

lis-i şer‘de vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ânifen bana edâsına tenbîh olunup müteveffâ-yı mezbûr emîn-i mûmâ-ileyh yedinde olan eşyâsından mecmû‘ı iki yüz seksen guruş kıymetli cedîd on sekiz nâfe kürk ve iki boğaz kürk ve on beş kedi kürki ve kırk dört dâne boğaz kürk ve beş sansar kürki bana def‘ ve teslîm ben dahi vekîl-i mezbûr Mehmed yedinden ahz ü kabz eyledüm didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-va-ka’a bi’t-taleb ketb olundı fî 5 Cumâdelâhire sene 1108

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdi, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Mustafa bin Şaban, Ahmed bin İbrahim, Receb bin Süleyman.

654 - 1697 (1108) İstanbul 23: 10b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Kepenkli Sinan Mahallesi’nden el-Hac Mahmut Ağa, Edirne’de ölen vezir Ali Paşa’nın vezirliği döneminde kapıcılar kethüdası olan Mahmut Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Kethüda Mahmut Ağa, söz konusu dönemde dokuma bedeli (mensûcât bedeliyesi) toplamakla görevliyken el-Hac Mahmut Ağa’dan kalemiye kesintisi adı altında haksız yere 2000 kuruş almıştır. El-Hac Mahmut Ağa, bu parayı almak için daha önce kethüda Mahmut Ağa’yı dava etmiş ve davayı kazanarak mahkemeden hüccet almıştır. El-Hac Mahmut Ağa, şimdi aracılardan yardımıyla kethüda Mahmut Ağa ile 1500 kuruş üzerine sulh yaptıklarını ve bu parayı bütünüyle tahsil ettiğini söyler. Kethüda Mahmut Ağa bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

El-Hac Mahmut Ağa, a resident of İstanbul’s Kepenkli Sinan neighborhood, is in court with Mahmut Ağa, who served as the steward of the gatekeepers (kapıcılar kethüdası) during the vizierate of Vizier Ali Paşa, who died in Edirne. While he was assigned to collect the textiles payment (mensûcât bedeliyesi), the steward Mahmut Ağa collected from el-Hac Mahmut Ağa 2000 kuruş unlawfully as paperwork fee (kalemiye kesintisi). Earlier el-Hac

Mahmut Ağa sued steward Mahmut Ağa to retrieve the money. He won the case and received a hujjet to that effect. Now, el-Hac Mahmut Ağa states upon mediation that he and steward Mahmut Ağa have reached an amicable settlement for 1500 kuruş. He adds that he has been paid in full. Steward Mahmut Ağa corroborates his testimony. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Odun Kapısı dâhilinde Kepenkli Sinan Mahallesi sükkânından el-Hâc Mahmud Ağa ibn Ebibekir meclis-i şer'î şerîf-i enverde vezîr-i a'zam olduktan sonra bin yüz altı senesinde medîne-i Edirne'de vedâ'ı âlem-i fânî iden merhûm Ali Paşa'nın hîn-i vezâretinde kapûcılar kethüdâsı olan fahrü'l-eşbâh Mahmud Ağa ibn Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp sene-i mezbûrede mensûcât bedeliyesi cem'ine me'mûr olmağla sâ'ir mukâtâ'ât mâlından alındığı gibi mensûcât bedeliyesi mâlından kalemiye alını gelmiş dahi değil iken mezbûr Mahmud Ağa vezîr-i mûmâ-ileyhin kapûcılar kethüdâsı olmağla kalemiye nâmıyla bi-gayr-ı hak iki bin guruşumı ahz ü kabz ve istihlâk itmekle bundan akdem meblağ-ı mezbûr mezbûr Mahmud Ağa'dan taleb ve da'vâ ve işbu yedimde olan hüccet-i şer'iyye nâtik olduğu üzre bana edâsına hükm-i şer'î lâhık olmuşıdi el-hâletü hâzihî muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremden mezbûr Mahmud Ağa benimle bin beş yüz guruş üzerine sulh oldukda ben dahi sulh-i mezbûr kabûl ve bedel-i sulh olan bin beş yüz guruş yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz itdüm ziyâde müdde'âm olan beş yüz guruşa müte'allik âmm-i da'vâdan mezbûr Mahmud Ağa'nın zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'ı'n-nizâ'la ibrâ ve iskât idüp ol dahi bedel-i sulh olmak üzre medfû'ı olan bin beş yüz guruşa müte'allik âmm-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 18 Cumâdelâhire sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin Yusuf Efendizâde mahdûmı, fahrü'l-eşbâh Musa Efendi bin Osman, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Mehmed Ağa tâbi-i çâvuşân, Mehmed Çelebi bin Abdullah, Subaşı Ahmed

Çavuş, Ebubekir Çavuş, el-Hâc Hüseyin Ağa, İbrahim Çelebi bin Ahmed.

655 - 1697 (1108) İstanbul 23: 12a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Şehremini yakınlarındaki baruthane-i amirenin barutçubaşısı Halil Ağa; Vezir İbrahim Paşa'nın tayin ettiği Halil, cebecibaşı Mustafa Ağa, muhasebeci Abdullah Efendi, baruthane nazırı Ali Efendi ve baruthane ruznamçecisi Mehmet Efendi ile birlikte baruthanede görülen mahkemededir. Halil Ağa, baruthanede üretilen siyah barutun İngiliz barutundan daha kaliteli olmasını emreden bir emr-i şerif yazıldığını belirterek Seyyit Yahya Efendi'nin baruthane için Kayseri ve Karaman'dan satın aldığı ve barut yapımında kullanmakta oldukları güherçileden ve baruthanede bulunan ham kükürtten emredilen nitelikte barut üretilmeyeceğini söyler. Halil Ağa, elinde bulunan ve söz konusu güherçile ve kükürtün baruthanede yeniden inceltilerek (rafine) istenilen nitelikte barut üretililecek duruma getirilmesini emreden bir ferman ve bir emr-i şerifi mahkemeye sunarak bu işlemin bilirkişiler huzurunda yapılmasını ister. Mahkeme, ferman ile emr-i şerifi inceledikten sonra Halil Ağa'nın isteğini uygun bularak baruthane yetkilileri huzurunda inceltme işleminin yapılmasına karar verir. İşlem sonucunda, elde edilen güherçile ve kükürtün tam ayarında olduğu belirlenir. Mahkeme de işlem sonucunu sicile kaydeder.

Halil Ağa, director of the government powder mill (barutçubaşı) near Şehremini, is in court with Halil, who was appointed by Vizier İbrahim Paşa; Mustafa Ağa, chief armorer (cebecibaşı); Abdullah Efendi, accountant; Ali Efendi, minister (nazır); and Mehmet Efendi, daybook keeper (ruznamçeci) of the powder mill (baruthane). The case is heard at the powder mill. Noting that a Sultan's order (emr-i şerif) commanded the production of black gunpowder of a higher quality than its English counterpart, Halil Ağa states that the saltpeter Seyyit Yahya Efendi purchased for the gun-

powder mill from Kayseri and Karaman and the sulphur in use at the mill will not yield the desired quality. Halil Ağa presents to court an imperial order (ferman) and a Sultanic order, which commands a second refinement of the saltpeter and sulphur in question, so that they will yield the required quality gunpowder. Halil Ağa asks that the procedure be conducted before experts. Examining the orders, the court finds it appropriate for the refinement to take place before the gunpowder mill officials. At the end of the refinement, the saltpeter and sulphur are found to be of the desired fineness. The court registers the outcome of the refinement procedure.

Husûs-ı lâhıku'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri bâbında sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen kıbel-i şer' den irsâl olunan Eubekir Efendi bin el-Hâc Abdülkerim hâlen Âsitâne-i Sa'âdet'de sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâ'im-makâmı olan düstûr-ı zî-şân vezîr-i âsaf-nişân râkib-i huyûli'l-'izzî ve'l-ikbâl sâhib-i züyûli'l-mecdi ve'l-iclâl sa'âdetlü İbrahim Paşa hazretleri taraflarından ta'yîn buyurılan fahrü'l-eşbâh Halil ve bi'l-fi'l cebecibaşı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim izzetlü Mustafa Ağa ve Âsitâne-i Sa'âdet'de ve dizdâr-ı evvel vekîli umdetü'l-emâcid ve'l-e'âlî Hüseyin Efendi tarafından ta'yîn olunan muhâsebe-i evvel halîfesi Abdullah Efendi ve hâlen baruthâne-i âmire nâzırı olan umdet-i erbâbi't-tahrîri ve'l-kalem Ali Efendi ve baruthâne-i mezkûre rûznâmçecisi mefharu'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Efendi ile mahmiyye-i İstanbul'da Şehremîni kurbünde vâki' baruthâne-i âmireye varılıp zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında beş gün ale'd-devâm akd-i meclis-i şer'-i şerîf olundukda hâlen baruthâne-i mezkûrede barutçibaşı olan Halil Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp işbu baruthâne-i âmirede ba'de'l-yevm işlenen barut-ı siyâh İngiliz barutundan a'lâ olmak üzere işlendirilmek bâbında rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûndan emr-i şerîf-i cihân-mutâ' sâdır olup lâkin Kayseriyye ve Karaman câniblerinden mübâyâ'asını der-'uhde iden es-Seyyid Yahya Efendi tarafından Miftâhizâde Mustafa Ağa yediyle teslîm-i kâr-

hâne olup el-ân mevcûd olan güherçileden ve kezâlik kârhâne-i mezkûrede mevcûd olan mîrî hâm kükürdden fermân olunan barut işlenmek mümkün olmamağla her biri müceddeden kârhâne-i mezbûrede kal olup hâlisü'l-ayâr kaldıkda fermân olunan barut işlenmek için vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri tarafından fermân-ı şerîf sâdır olmağla nümûne için zikr olunan güherçileden ve hâm kükürdden birer mikdâr kal olup her birinden hâlisü'l-ayâr ne mikdâr güherçile ve kükürd kaldığı zâhir ve mübeyyen olmak matlûbumdur deyü her birinin mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhuna muvâfık bir kıt'a emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ve bir kıt'a fermân-ı âlî ibrâz itmeğîn imtisâlen lehümâ müslimîn-i mûmâ-ileyhim huzûrlarında mezbûr es-Seyyid Yahya Efendi tarafından ber-vech-i muharrer teslim-i kârhâne olunan güherçileden hâssa vez-zânlardan Ahmed bin Mustafa'nın vezn eylediği üç yüz vakıyye güherçileye dört yüz kırk vakıyye odun sarf olunup beş gün ale'd-devâm kal oldukda yirmi vakıyye toz ve çerk (?) çıkup iki yüz seksen vakıyye hâlisü'l-ayâr güherçile kaldığı zâhir ve müte'ayyin ve zikr olunan hâm kükürdden kezâlik vezzân-ı mezbûrun vezn eylediği yüz vakıyye kükürde yirmi dört vakıyye odun sarf olunup kal oldukda yirmi iki buçuk vakıyye kum ve toprak çıkup yetmiş yedi buçuk vakıyye hâlisü'l-ayâr kükürd kaldığı zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra ber-vech-i meşrûh kal olup hâlisü'l-ayâr kalan iki yüz seksen vakıyye güherçile ve yetmiş yedi buçuk vakıyye kükürd gâyet a'lâ ve hâssu'l-hâs olup fermân olunan barut bu ayârdan işlenmek mümkün olduğına barutcıbaşı mezbûr Hali Ağa ve kalcıbaşı Halil Bölükbaşı ve Hüseyin Bölükbaşı ve Ali Bölükbaşı ve sâ'ir huddâm-ı baruthâne icmâ' ve ittifâk itdiklerinde mezbûr Ebubekir Efendi mahallinde ketb ve tahrîr idüp ma'an ba's olunan el-Hâc Ebubekir Beşe bin Sinan ve Mehmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-ışrîn min Cumâdelâhire li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Ağa kethüdâ-i cebeciyân, Ramazan Ağa kethüdâ-i cebeciyân, Mehmed Ağa kethüdâ-i cebeciyân, Mehmed Ağa tâbi'-i rûz-

nâmçeciyân, Mustafa Çelebi kâtib-i baruthâne, Ali Efendi bin Ahmed Ağa tâbi'-i nâzır, Mehmed Çelebi kollukçıbaşı, [silik].

656 - 1697 (1108) İstanbul 23: 18b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'daki Mustafa Ağa Vakfı'nın mütevellisi Abdullah Efendi yaşlı ve hasta olduğu için vekili olarak oğlu Mehmet Ağa mahkemeye gelir. Vakfın ölen kâtibi el-Hac Mehmet Efendi'nin görünürde varisi olmadığı gerekçesiyle mirasına beytülmal görevlisi olarak el-Hac Hüseyin Efendi el koymuştur. Mehmet Ağa, el-Hac Hüseyin Efendi'nin vekili İbrahim Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Davacı vekili Mehmet Ağa'ya göre, vakfa ait bir mukataa devredilirken mukataanın iki yıllık gelirlerinden 750 akçe ve 250 kuruşu vakfın o dönemde kâtibi olan el-Hac Mehmet Efendi alıp kendi harcamaları için kullanmıştır. Mehmet Ağa, el-Hac Mehmet Efendi'nin ölüm döşeginde müteveli Abdullah Efendi'ye şahitler huzurunda vakfa borçlu olduğunu itiraf ettiği gerekçesiyle vakfın alacağını mirasından tahsil edilmesini ister. Görüşü sorulan vekil İbrahim Ağa, beytülmalin el-Hac Mehmet Efendi'nin mirasına el koyduğunu doğrulamakla birlikte söz konusu borcu reddeder. Mahkeme, davacı vekilinden savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, el-Hac Mehmet Efendi'nin kendilerinin yanında vakfa borçlu olduğunu müteveliye itiraf ettiğini ve mütevellinin de bu parayı almadığına yemin ettiğini söylerler. Sonuçta, davacı vekili Mehmet Ağa davayı kazanır.

Mehmet Ağa appears in court as the legal agent of his old and sick father Abdullah Efendi, mutawalli of the Mustafa Ağa Waqf in İstanbul. Treasury officer (beytülmal emini) el-Hac Hüseyin Efendi has confiscated the estate of el-Hac Mehmet Efendi, the deceased secretary (kâtip) of the waqf, on the ground that he has no legal heirs. Mehmet Ağa sues İbrahim Ağa, legal agent of el-Hac Hüseyin Efendi. Mehmet Ağa, the legal agent of the plaintiff, claims that during the transfer of a waqf-owned tax farm, el-Hac

Mehmet Efendi, the secretary of the period, spent on himself 750 akçe and 250 kuruş out of the tax farm's two-year revenues. Stating that el-Hac Mehmet Efendi confessed the resulting debt to the mutawalli Abdullah Efendi in his death-bed before witnesses, the plaintiff wants the money paid from his estate. Questioned by the court, İbrahim Ağa, the legal agent of the defendant, admits that the treasury confiscated the estate in question. By the same token, he rejects the debt. The court then asks the legal agent of the plaintiff to prove his claim. The legal agent calls to court witnesses, who testify that el-Hac Mehmet Efendi admitted his debt to the waqf in their presence and that the mutawalli swore under oath that he was not paid. In conclusion, Mehmet Ağa, the legal agent of the plaintiff, wins the case.

Husûs-ı âti'z-zikrin istimâ' ve tahrîri bâbında bu fakîre hitâben emr-i âlî vârid olmağla imtisâlen-leh mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm dârüssa'âde ağası Mustafa Ağa Vakfı'na meşrûtiyyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan Abdullah Efendi ibn Süleyman bin Mehmed pîr ve ihtiyâr ve alîlül-mizâc olup meclis-i şer'a bi'z-zât huzûr-ı müte'azzir olmağla oğlu ve tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu es-Seyyid Mustafa Efendi ibn ve Murtaza Ağa ibn Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vakf-ı mezbûrun kâtibi iken bundan akdem vefât iden müteveffâ el-Hâc Mehmed Efendi ibn Muzaffer bin Abdullah'ın zâhirde vâris-i ma'rûfı olmayup terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id olmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesine bi'l-emâne vâzi'u'l-yed olan şikk-ı evvel defterdârı vekîli umdetül-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Hüseyin Efendi ibn el-Hâc Mahmud Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan baş [...] vekîli İbrahim Ağa ibn Yunus mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûr mukâta'âtından Argalaştı mukâta'asını bin yüz yedi ve yüz sekiz senelerinde âhara deruhde olundukda mezbûr müteveffâ el-Hâc Mehmed Efendi vakf-ı mezbûrun kâtibi olmağla kıstu'l-yevm hesâbı üzere bin yüz yedi senesinin üç aylık yedi bin beş yüz sağ akçe ve işbu bin yüz sekiz se-

nesinde iki yüz elli guruş kalemiyyesini ber-vech-i peşîn babam müvekkil-i mezbûr Abdullah Efendi'den ahz ü kabz idüp kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle babam müvekkil-i mezbûr Abdullah Efendi yedinden ber-vech-i peşîn meblağeyn-i mezbûreyni ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle zimmetinde reddi lâzım deyni idüğünü mezbûr müteveffâ el-Hâc Mehmed Efendi hâl-i maraz-ı mevtinde alâ ru'ûsi'l-işhâd ikrâr ve i'tirâf işhâd eylediğinden sonra kable'l-edâ zimmetinde iken fevt olmuştur hâlen terekesinden taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr İbrahim Ağa cevâbında fi'l-hakîka müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyin Efendi'nin tereke-i vâfiyesi müteveffâ-yı mezbûra bi'l-emâne vaz'-ı yedini ikrâr lâkin deyn-i mezbûrı inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden ve müteveffâ-yı mezbûrun huyûtunda etbâ'ından olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede Harâcî Muhyiddin Mahallesi'nde sâkinler olan el-Hâc Ahmed bin Abdullah ve Receb Çelebi ibn Hasan ve Hasan bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr müteveffâ el-Hâc Mehmed Efendi ibn Muzaffer bin Abdullah vakf-ı mezbûrdan olan Argalaştı mukâta'asının kalemiyyesiçün kıstu'l-yevm hesâbı üzre bin yüz yedi senesinin üç aylık yedi bin beş yüz sağ akçe ve yüz sekiz senesi içün iki yüz elli guruş mütevellî-i mezbûr Abdullah Efendi bin Süleyman ibn Abdullah ber-vechi peşîn ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledüm zimmetimde lâzımı'l-edâ deynimdir deyü hâl-i maraz-ı mevtinde bizim huzûrımızda ikrâr ve i'tirâf idüp bizi işhâd itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve t-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkil-i mezbûr Abdullah Efendi'yi şer'an tahlîf içün kibel-i şer'den irsâl olunan el-Hâc Halil Efendi bin Mehmed mezbûr Abdullah Efendi'nin el-Hâc Timur Mahallesi'nde sâkin olduğu menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde meblağeyn-i mezbûreyi yedi bin beş yüz sağ akçe ile iki yüz elli guruş müteveffâ-yı mezbûrdan huyûtunda küllen ve ba'zan

ahz ü kabz veya hibe veya âhara havâle itmeyüp ve'l-hâsıl taraf-ı şer'den bir tarîk ile müteveffâ-yı mezbûrun zimmetini ibrâ ve iskât eylemediğine vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa muvâcehesinde mezbûr Abdullah Efendi'ye yemîn teklîf eyledikde ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn billâhi te'âlâ eylediğin mezbûr el-Hâc Halil Efendi mahalinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Mustafa bin Ahmed ve Şaban bin Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mücebiyle ba'de'l-hükm ve't-tescîl mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Recebi'l-ferd li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Hasan bin Mehmed, Mü'ezzin Mehmed Çelebi ibn Süleyman, Abdurrahman bin Süleyman, Şaban Bey ibn Mehmed, Ali Çelebi ibn Ali, Mustafa bin Ahmed.

657 - 1696 (1108) İstanbul 23: 20a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Demirtaş Mahallesi'nden saray ahırlarının eski sorumlusu (mirahor) Ali Ağa'nın ölümünden sonra büyük oğlu Mehmet Ağa mahkemeye gelerek, babasının 1680 (H. 1091) yılında öldüğünde kimseye borcu olmamasına karşın Üsküdar'ın Hasan Ağa Mahallesi'nden Mustafa Ağa'nın, Ali Ağa'ya 1683 (H. 1094) yılında Filibe nezareti mukataasını devralmak için 2500 kuruş ödediği, Ali Ağa'nın bu parayı kişisel harcamalarında kullandığı ve daha sonra mukataayı başka bir kişiye devrettiği gerekçeyle kendilerinden davacı olduğunu söyler. Mehmet Ağa'ya göre, Mustafa Ağa savını kanıtlamak için Edirne kadısının imzasını taşıyan sahte bir nakil belgesi düzenlemiştir. Mehmet Ağa, elinde babasının 1680 yılında öldüğünü ve çocuklarına nafaka tayin edildiğini belgeleyen Rumeli kazaskeri Ahmet Efendi'nin imza ve mühürünü taşıyan iki hüccet örneği ve askeri kassam defteri bulunduğunu belirterek beraberinde mahkemeye getirdiği ve babasının cenazesinde bulunduklarını ileri sürdüğü güvenilir Müslümanların da görüşlerinin sorulmasını ve ifadelerinin sicile kaydedilmesini ister.

Mahkeme, Mehmet Ağa’nın sunduğu belgeleri inceler ve mahkemeye getirdiği şahitlere görüşlerini sorar. Şahitler, Mehmet Ağa’nın ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, bu durumu sicile kaydeder.

Upon the death of Ali Ağa, former master of the palace stables (mirahor) and a resident of İstanbul’s Demirtaş neighborhood, his elder son Mehmet Ağa appears in court. He states that although his father was debt-free at his death in 1680 (AH 1091), Mustafa Ağa, a resident of Üsküdar’s Hasan Ağa neighborhood, sued him on the ground that in 1683 (AH 1094) he paid Ali Ağa 2500 kuruş to take over the tax farming rights of Filibe (Plovdiv). Mustafa Ağa claimed that Ali Ağa used the money on himself and then transferred the tax farm to someone else. According to Mehmet Ağa, to prove his claim Mustafa Ağa used a forged transfer document (nakil belgesi) bearing the signature of the judge of Edirne. Mehmet Ağa presents to court two hujjets bearing the seal and signature of Ahmet Efendi, chief military judge (kazasker) of Rumelia, and the military inheritance registry (askeri kassam defteri), all documenting that Ali Ağa died in 1680 and that his children were granted alimony. He also requests that the court question certain trustworthy Muslims who were present at his father’s funeral and register their testimony. The court examines the documents that Mehmet Ağa presents and then questions the witnesses. The witnesses corroborate Mehmet Ağa’s testimony. In conclusion, the court registers the testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul’da Timurtaş Mahallesi sükkânından olup mîrâhor-ı sâni iken bundan akdem vefât iden Ali Ağa ibn Şükrullah ibn Ahmed nâm kimesnenin sulbî kebîr oğlu Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i şer’-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta’bîri anî’l-merâm idüp babam mezbûr Ali Ağa bin doksân bir senesi şehri Rebî’ulevvelinde fevt olup kat’â bir kimesneye deyni yoğiken medîne-i Üsküdar’da Hasan Ağa Mahallesi’nde sâkin Mustafa Ağa ibn İbrahim ibn Halil nâm kimesne Filibe nezâreti mukâta’asını

benim üzerime itdirmek için mezbûr Ali Ağa'ya bin doksan dört senesinde babam mezbûr Ali Ağa'ya sıhhatde olmak üzre iki bin beş yüz guruş def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz ve kendi masârîfîne sarfla istihlâk idüp nezâret-i mezbûre âhara tevcîh olunup benim için zabtı gayb olmayup meblağ-ı mezbûrî bana edâ itmeyüp zimmetinde iken mezbûr Ali Ağa fevt olmuştur deyü terekesinden telbîs ve tezvîr ile şirret da'vâ idüp ve târîh-i kitâb senesi Saferü'l-hayrının onuncu günü târîhiyle müverrah hâlen Edirne kâdîsı olan umdetü'l-mevâlîyi'l-'izâm İdris Efendi kaleminden nakl-i şehâde ısdâr itmeğin babam mezbûr Ali Ağa ber-vech-i meşrûh bin doksan bir senesi şehri Rebî'ulevvelinde fevt olup hattâ sene-i mezbûre şehri Rebî'ulevvelinde fevt olduğunu mübeyyene bin doksan bir senesi şehri Cumâdelâhiresi gurresi târîhiyle müverraha ve Rumili kâdiâskerî olan merhûm ve mağfûrûn-leh Beyazzâde Ahmed Efendi'nin imzâsıyla mümzât ve hatemi ile mahtûme ve merhûm-ı mezbûrun evlâd-ı sığârına diğer Ali Ağa ibn Ahmed isbât-ı vesâyet eylediğini ve sığâr-ı mezbûrûna babalarından intikâl iden mâllarından nafaka takdîr olundığını nâtika iki kıt'a hüccet-i şer'îyye ve defter-i kassâmü'l-askerî dahi olmağın mezbûr Mustafa Ağa'nın bin doksan dört senesinde iki bin beş yüz guruş virmişidim deyü iddi'âsı kizb-i sarîh ve müdde'âsı şirret-i malız olmağın husûs-ı mezbûr babam mezbûr Ali Ağa'nın cenâzesine hâzırlar olan bî-garaz müslimînden istihbâr olunup haberleri tahrîr olunmak matlûbumdur deyü mûmâ-ileyh Beyazzâde Ahmed Efendi'nin imzâsıyla mümzâ ve hatemiyle mahtûme ve bin doksan bir senesi Cumâdelâhiresi gurresi târîhiyle müverraha bir kıt'a hüccet-i şer'îyye ve defter-i kassâm-ı askerî ibrâz idüp nazar olundukda her birinin derûnunda merhûm mîrâhor-ı sâni Ali Ağa ibn Şükrullah ibn Ahmed fevt olduğunu nâtika bulunduğundan mâ'ada merhûm-ı mezbûrun cenâzesine hâzırûn olan udûl-i müslimîn ve sikât-ı muvahhidinden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîrden hakikat-i hâl suâl olundukda fi'l-hakîka müstahbir-i mezbûr Mehmed Ağa'nın babası merhûm-ı mezbûr mîrâhor-ı sâni Ali Ağa bin Şükrullah ibn Ahmed bin doksan bir senesi şehri Rebî'ulevvelinde fevt olup biz mezbûrun cenâzesinde hâzır olmuştuk deyü her biri haber virmekle mâ-vaka'a

hıfzan li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu fi 29 Saferi'l-hayr sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-mevâlîyi'l-izâm Mustafa Efendi el-kâdı bi-Kuds-i Şerîf, umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm Hüseyin Bey Efendi, Mustafa Efendi bin Abdullah, fahrü'l-akrân ev kethüdâsı Mehmed Ağa, Mustafa Ağa bin Ali, Mehmed Efendi bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin İbrahim, Mustafa bin Şaban.

658 - 1697 (1108) İstanbul 23: 20b/1 Dava / *Adjudication*

Beykoz'da ölüp de varisi olmayanların mirasına beytülmal adına el koymakla görevli Ömer Ağa, Göksu'da bulunup Abdurrahman Paşa Bostanı'nda bostancılık yapan Yorgi ve Nikola adlı iki Rum ortak karşısında mahkemeye çıkar. Ömer Ağa, Yorgi ile Nikola'dan 10.031 akçe alacağı olduğunu ileri sürerek alacağını belirleyen temessükü mahkemeye sunar. Görüşleri sorulan Yorgi ve Nikola'ya göre, adı geçen bostanda bostancılık yapan Kosta'nın ölümünden sonra varisi olmadığı gerekçesiyle miras bıraktığı hayvan ve eşyalara Ömer Ağa el koymuş, sonra da bu malları 16.031 akçeye kendilerine satmış, iki ortak Ömer Ağa'ya 6000 akçe ödeme yapmış, kalan 10.031 akçe için de bir temessük düzenlemişlerdir. Daha sonra, Kostantin adlı kişi Kosta'nın kardeşi ve varisi olduğunu ileri sürerek Ömer Ağa'dan davacı olmuş, davayı kazanarak mirası geri almaya hak kazanmış ve Ömer Ağa'nın adı geçen ortaklara açtığı dava da düşmüştür. Görüşü sorulan Ömer Ağa, davalıların ifadelerini doğrular. Sonuçta, davalı ortaklar Yorgi ve Nikola davayı kazanır.

Ömer Ağa, treasury officer (beytülmal emini) of Beykoz, sues Yorgi and Nikola, two Greek vegetable gardeners (bostancı) working at the Abdurrahman Paşa vegetable garden in Göksu. The plaintiff claims that Yorgi and Nikola owed him 10,031 akçe and presents to court a promissory note (temessük) documenting the

debt. Questioned by the court, Yorgi and Nikola state that following the death of Kosta, another vegetable gardener in the same vegetable garden, Ömer Ağa confiscated his animals and goods on the ground that he had no legal heirs. He then sold the animals and goods to Yorgi and Nikola for 16,031 akçe. The two partners paid Ömer Ağa 6000 akçe and prepared a promissory note for the remainder. Later Kostantin sued Ömer Ağa, claiming to be Kosta's brother and heir. Kostantin won the case and retrieved the estate. Thus, the partners state, Ömer Ağa's case against them has become moot. Questioned by the court, the plaintiff Ömer Ağa corroborates Yorgi and Nikola's testimony. In conclusion, the defendant partners Yorgi and Nikola win the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Yoros Kazâsı'nda subaşı olup kazâ-i mez-bûrede bilâ-vâris hâlik olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için kabza me'mûr olan Ömer Ağa bin Osman dîvân-ı kâ'im-ma-kâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enver-de kazâ-i mezbûra tâbi' Göksu nâm mevkî'de vâkî' merhûm Abdurrahman Paşa Bostanı dimekle ma'rûf bostanda bostancılar olan Yorgi veled-i Kosta ve Nikola veled-i Dimo nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Yorgi ve Nikola zimmetlerinde târih-i kitâb [senesi] şehri Rebûlâ-hirinin on ikinci târihiyle müverrah yedime virdikleri deyn temes-sûki nâtık olduğu üzre cihet-i karz-ı şer'îden on bin otuz bir akçe hakkım vardır hâlen taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-su-âl mezbûrân Yorgi ve Nikola cevâblarında bostân-ı merkûma vâ-ris-i ma'rûfı olmayup terekese cânib-i beytü'l-mâla 'â'id olmak za'mıyla hâlik-i mezbûrun bostân-ı mezbûrda mevcûd bârgir ve sâ'ir terekese müdde'î-i mezbûr Ömer Ağa zabt ve bize on altı bin otuz bir akçeye bey' ve teslîm biz dahi iştirâ ve tesellüm ve se-men-i mezbûrın altı bin akçesini müdde'î-i mezbûra def' ve teslîm mâ'adâsı olan on bin otuz bir akçe cihet-i karzdan olmak üzre zikr olunan temessûki muvâza'aten virdiğimizden sonra işbu hâzır bi'l-meclis Kostantin veled-i Yani nâm zimmî hâlik-i mezbûr Kosta'nın li-ebeveyn karındaşı olup hasran vârisi olduğu işbu meclis-i

ma'kûd-ı mezbûrda merkûm Ömer Ağa muvâcehesinde şühûd-ı udülle isbât itmekle mezbûr Kostantin'in verâsetine hükm-i şer'î lâhık olup tereke-i hâlik-i mezbûrdan merkûm Ömer Ağa'nın makhbûzını mezbûr Kostantin'e redd ve teslîmi şer'le tenbîh ve tereke-i mezbûre semenlerinden zimmetimizde bâkî kalan meblâğ-ı mezbûr on bin otuz bir akçe mutâlebesinden müdde'î-i merkûm Ömer Ağa şer'an mu'ârazadan men' olunmuşdur deyücek gibbe'l-istintâk müdde'î-i merkûm Ömer Ağa cevâbında fi'l-hakîka kaziyeye mezkûrân Yorgi ve Nikola'nın takrîr-i meşrûhları üzre olup derûn-ı temessükden tahrîr olunan on bin otuz bir akçe kabz-ı şer'îden olmayup hâlik-i mezbûrun terekesi semenlerinden olduğunu ve merkûm Kostantin ber-vech-i muharrer hâlik-i mezbûrun li-ebeveyn karındaşı hasran vârisi olduğunu da'vâ ve müdde'âsını şühûd-ı udülle şer'an isbât itmekle mezbûrun verâsetine hükm-i şer'î lâhık olup meblâğ-ı mezbûr mutâlebesiyçün şer'an men' olunduğunu bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebince müdde'î-i mezbûr Ömer Ağa bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi 2 şehri Recebi'l-mürecceb sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çâvuşân, 'umdetü erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdet-i ashâbi't-tastîr Hâfız Efendi tezkire-i [sânî], fahrû'l-akrân el-Hâc Mehmed Çavuş Hâsköyli, İbrahim Çavuş.

659 - 1697 (1108) İstanbul 23: 21a/1 Dava / *Adjudication*

Babaeski kazasına bağlı Yeniköy'de doğmuş olup Beykoz'a bağlı Göksu'da bulunan Abdurrahman Paşa Bostanı'nda bostancılık yaparken ölen Kosta'nın mirasına varisi olmadığı gerekçesiyle beytûlmal adına subaşı Ömer Ağa el koymuştur. Kosta'nın kardeşi ve tek varisi olduğunu ileri süren Kostantin, Ömer Ağa karşısında mahkemeye çıkarak Ömer Ağa'nın Kosta'nın söz konusu bostanda miras bıraktığı hayvan ve eşyalarına el koyduktan sonra bu malları başkalarına 16.000 akçeye sattığını ve 6000 akçesini al-

dığını belirterek Ömer Ağa'dan tahsil etmiş olduğu 6000 akçeyi kendisine devretmesini ister. Görüşü sorulan Ömer Ağa, miras kalan mallara el koyduğunu, sonra bu malları 16.000 akçeye sattığını ve 6000 akçesini aldığını doğrulamakla beraber, Kostantin'in Kosta'nın varisi olduğunu reddeder. Mahkeme, davacı Kostantin'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Kostantin'in ifadesini desteklerler. Sonuçta mahkeme, davalı Ömer Ağa'yı Kosta'nın bıraktığı her şeyi kardeşi ve tek varisi olan davacı Kostantin'e vermesi yolunda uyarır.

Kosta, born in Yeniköy, Babaeski, died while working as a vegetable gardener in the Abdurrahman Paşa vegetable garden in Göksu, Beykoz. Superintendent (subaşı) Ömer Ağa has confiscated Kosta's estate on behalf of the treasury (beytülmal), on the ground that he had no legal heirs. Claiming to be Kosta's brother and only heir, Kostantin sued Ömer Ağa. He states that after confiscating the animals and goods that Kosta left in the vegetable garden, Ömer Ağa sold the goods to some other person for 16,000 akçe and collected 6000 akçe of this sum. Kostantin now requests that the money be transferred to him. Questioned by the court, Ömer Ağa admits to confiscating the estate, selling it for 16,000 akçe and collecting 6000 akçe. By the same token, he rejects that Kostantin is Kosta's heir. The court then asks the plaintiff Kostantin to prove his claim. He calls to court witnesses who corroborate his testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Ömer Ağa to return Kosta's confiscated estate to Kostantin, the decedent's brother and only heir.

Fi'l-asl Vilâyet-i Rumeli'nde Baba-yı Atik Kazâsı'na tâbi' Yeniköy nâm karye ahâlîsinden olup Yoros Kazâsı'na tâbi' Göksu nâm mevzi'de vâki' merhûm Abdurrahman Paşa bostanında bostancı iken bundan akdem hâlik olan Kosta veled-i Yani veled-i Ustoyko nâm zimmînin li-ebeveyn karındaşı ve hasran vârisi olduğunu iddi'â iden bâ'is-i hâze'l-kitâb Kostantin veled-i Yani nâm zimmî dîvân-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şe-

rîf-i enverde zikr olunan Yoros Kazâsı'nda subaşı olup bi-lâ vâris hâlik olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için kabza me'mûr olmağla hâlik-i mezbûr Kosta'nın vâris-i ma'rûfı olmayup terekesine cânib-i beytü'l-mâle âyid olmak za'mıyla zikri âtî terekesine bi'l-emâne vâzı'u'l-yed olan Ömer Ağa ibn Osman mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp ben hâlik-i mezbûr Kosta ile li-ebeveyn karındaşlar olup babamız ismi merkûm Yani ve anamız ismi Kirane bint-i Petko ve ceddimiz ismi Ustoyko ve maskat-ı re'simiz zikr olunan Baba-yı Atik Kazâsı'na tâbî' Yeniköy nâm karyede hâlik-i mezbûr Kosta'nın vârisi min ciheti'l-usûbeti'n-ne-sebiyye ancak bana münhasır olup benden gayrı vârisi ve terekesine müstahikk-i âhar yoğiken mezbûr Ömer Ağa hâlik-i mezbûrun ber-vech-i muharrer vârisi olmayup terekesi cânib-i beytü'l-mâle â'id olmak za'mıyla bostan-ı mezbûrda mevcûd bârgîr ve sâ'ir terekisini zabt ve on altı bin akçeye âhara bey' ve semeninden ancak altı bin akçesini kabz itmiştir hâlen suâl olunup makbûzı olan meblağ-ı mezbûrî bana edâya mezbûr Ömer Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Ömer Ağa cevâbında fi'l-hakîka hâlik-i mezbûrun bostan-ı mezbûrda mevcûd terekisini ber-vech-i muharrer zabt ve on altı bin akçeye âhara bey' ve semeninden ancak altı bin akçesine vaz'-ı yedini ik-râr lâkin müdde'î-i mezbûrun ber-vech-i muharrer verâsetini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına mutâbika beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı müslimînden olup mahmiyye-i İstanbul'da Piri Ağa Mahallesi'nde sâkinler olan Mustafa Ağa bin Ahmed ve Süleyman Beşe ibn Ali nâm kimesneler ile fi'l-asl karye-i mezbûre ahâlîsinden olup hâlen zikr olunan Göksu'da bostancı olan Yorgi veled-i Kosta ve Nikola veled-i Dimo nâm zim-mîler li-eclî'ş-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırûn olup isri'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûr Kostantin zikr olunan Göksu'da merhûm Abdurrahman Paşa bostanında hâlik olup terekesine emîn-i mezbûr Ömer Ağa'nın ber-vech-i mübeyyen vâzı'u'l-yed olduğu hâlik-i mezbûr Kosta ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Yani ve anaları ismi Kirane bint-i Petko ve cedleri ismi Ustoyko ve maskat-ı re'sleri Baba-yı Atik Kazası'na tâbî'

Yeniköy nâm karyedir hâlik-i mezbûr Kosta'nın verâseti min ci-
 heti'l-usûbeti'n-nesebiyye ancak müdde'î-i mezbûr Kostantin'e
 münhasıradır gayrı vârisi ve terekesine müstahik-ı âhar olduğu
 ma'lûmumuz değildir hâlen tereke-i hâlik-i mezbûrdan emîn-i
 mezbûrun makbûzını müdde'î-i mezbûr için hakk-ı taleb ve ahz
 vardır biz bu husûsa bu vech-i üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz
 deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe't-ta'dîl
 ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i
 mezbûrun verâsetine ba'de'l-hükm tereke-i hâlik-i mezbûrdan
 makbûzını müdde'î-i mezbûra red ve teslîme mezbûr Ömer
 Ağa'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 21 min
 şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

660 - 1697 (1108) İstanbul 23: 22a/1 Tescil işlemi / Registration

Bostancıbaşı Mustafa Ağa, defterdar vekili el-Hac Hüseyin Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Ağa, padişah ferma-
 nı gereğince Anadolu'daki eşkıyanın püskürtülmesi için yanına
 yardımcı olarak tayin edilen 200 bostancıya at parası olarak
 gönderilen 4000 kuruşu, Eşrefi Mısri altın olarak el-Hac Hüse-
 yin Efendi'den teslim aldığını söyler. El-Hac Hüseyin Efendi,
 Mustafa Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sici-
 le kaydeder.

*Mustafa Ağa, commander of imperial guards (bostancıbaşı),
 appears in court with el-Hac Hüseyin Efendi, deputy minister of
 finance (defterdar vekili). An imperial order (ferman) commanded
 the payment of 4000 kuruş to Mustafa Ağa as a horse fee (at pa-
 rası) to 200 imperial guards (bostancı) appointed to repulse ban-
 dits in Anatolia. Mustafa Ağa states that el-Hac Hüseyin Efendi
 has handed over to him the money in Eşrefi Mısri golden coins. El-
 Hac Hüseyin Efendi corroborates his testimony. The court regis-
 ters the transaction.*

Guer'in 1747 tarihli bostancıbaşı portresi.

Portrait of a commander of the imperial guards, by Guer (1747).

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olmağın savb-ı şer'eden irsâl olunan fahrü'l-müderrişin İbrahim Efendi ibn Mehmed el-cündî mahmiyye-i İstanbul'da sarây-ı cedîd-i sultânîde vâki' bostancıbaşı ağalarına mahsûs odaya varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde hâlen bostancıbaşı olan umdetü'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' izzetlü Mustafa Ağa ibn el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen mahmiyye-i mezbûrede şıkk-ı evvel defterdârı vekîli olan umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem zübdet-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam el-Hâc Hüseyin Efendi bin el-Hâc Mahmud Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûndan işbu hâzır bi'l-meclis devletlü sa'âdetlü

sadr-ı a'zam [...] hazretlerinin ağalarından umdetü'l-eşbâh ve'l-ek-fâ el-Hâc Süleyman Ağa yediyle hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-la ma'nûn sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadr mücebince ben Anadolu'nun sağ kolunda vâki' eşkiyâsı def'ine me'mûr olmağla bâ-fermân-ı âlî yanımcâ ta'yîn olunan iki yüz nefer bostancılarının at [et] bahâları olmak için bâb-ı hümayûn hazînesinden almak üzere dört bin gurusı mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyin Efendi'den havâle olunmağla meblağ-ı mezbûr dört bin gurusı bâb-ı hümayûn hazînesinden mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyin Efendi yüzi yüz on dirhem olmak üzere cedîd Eşrefî Mısırî altını bana def' ve teslîm ben dahi yedinden bi't-tamâm kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mehmed ve Ali bin Süleyman ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğîn mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 10 Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh veznedârbaşı el-Hâc Hasan Ağa, fahrü'l-eşbâh Abdülvehhab Efendi bin Mustafa, Mehmed Bey bin Ali, Osman Ağa bin Abdurrahman, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Ahmed Ağa bin Mahmud, Mehmed Ağa bin Ali.

661 - 1697 (1108) İstanbul 23: 22a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Büyük Ayasofya Camisi yakınlarında oturan Mustafa Ağa, eski Diyarbakır kadısı Mehmet Emin Efendi'nin vekili Salih Çavuş ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Ağa, Mehmet Emin Efendi'nin kadılığı döneminde Diyarbakır'da kebeci mukataasını iltizam yoluyla satın aldığı, kadının mültezimlik yapmasını engellediğini, elinden 450 kuruşunu aldığını ve hapse attırdığını, daha sonra parasını geri almak için açtığı davanın sonuçsuz kaldığını söyler. Mustafa Ağa, şimdi aracılardan yardımıyla 32,25 kuruş üzerine sulh yaptıklarını ve bu parayı bütünüyle aldığını söyler. Vekil Salih Çavuş, Mustafa Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Ağa, who resides near the Büyük Ayasofya (Great St. Sophia) Mosque, is in court with Salih Çavuş, legal agent of Mehmet Emin Efendi, former judge of Diyarbakır. The former states that during Mehmet Emin Efendi's tenure, he bought the farming rights of the felt seller (kebeci) taxes in Diyarbakır. However, the judge prevented him from tax farming, confiscated his 450 kuruş, and imprisoned him. His lawsuit to retrieve his money was inconclusive, he adds. Mustafa Ağa now states that, upon mediation, he and Mehmet Emin Efendi have reached an amicable settlement for 32.25 kuruş and that he has received payment in full. The legal agent Salih Çavuş corroborates his testimony. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Anadolu'da Kasaba-i Derbende ahâlîsinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr câmi'-i şerîfi kurbünde sâkin Mustafa Ağa ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bin yüz beş senesinde Diyarbakır kâdısı olan umdetü'l-mevâliyi'l-izâm Mehmed Emin Efendi ibn Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu Salih Çavuş ibn İbrahim ve Hüseyin Çelebi ibn Mustafa şehâdetleriyle şer'an sâbit olan oğlu Mehmed Efendi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp sene-i mezbûrede müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Emin Efendi Diyarbakır kâdısı iken medîne-i Diyarbakır'de vâki' kebeciyân mukâta'asını iltizâm eylediğimde mukâta'a-i mezbûremi bana zabt itdirmeyüp beni ahz ü habs ve bi-gayr-ı hak dört yüz elli guruş bi-tarîki'd-damân mûmâ-ileyh Mehmed Emin Efendi'den taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân itmişidi el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezbûremden müvekkil-i mûmâ-ileyh ile beynimizde otuz iki guruş ve bir rub' guruş üzerine akd-i musâlaha olundukda ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr otuz iki guruş ve bir rub' guruş yedinden ahz ü kabz idüp mâ'adasına ve bi'l-cümle târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâ'ir hukûka müte'allika âmme-i da'vâdan müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Emin Efendi'nin zimmetini ibrâ'-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledüm di-

dikde gibbe't-tasdîki's-ser'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 3 min şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Abdullah el-kâdı, Mustafa Bey bin Salih, Hüseyin Bey bin Mustafa, Ağazade Salih Çavuş bin İbrahim, Şaban bin Mustafa, Mehmed Çelebi bin Abdi, Ali Çelebi bin Bali.

662 - 1697 (1108) İstanbul 23: 25a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gazi Hüseyin Paşa'nın oğlu ve kendi adını taşıyan vakfın mütevellisi Mehmet Bey'in vekili İbrahim Çelebi, eski vali Musapaşazade Mehmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa adlı ortakların vekili Kasım Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Gazi Hüseyin Paşa Vakfı'nın Girit'te bulunan köylerinin iki yıllık mukataası daha önce toplam 4100 kuruşa Mustafa Bey adlı bir imama verilmiştir. İbrahim Çelebi, müteveli Mehmet Bey'in bu anlaşmanın bağlayıcılığı olmadığı ve Musapaşazade Mehmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın söz konusu mukataaya 5000 kuruş önermeleri gerekçeyle Mustafa Bey'le yapılan anlaşmanın feshedildiğini ve mukataanın adları geçen iki ortağa verildiğini söyler. İbrahim Çelebi, müteveli Mehmet Bey'in 5000 kuruşu ortaklardan bütünüyle teslim aldığı söyler. Musapaşazade Mehmet Paşa ve Saraylızade Mustafa Ağa'nın vekili Kasım Çelebi, bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

İbrahim Çelebi, legal agent of Mehmet Bey, son of Gazi Hüseyin Paşa and the mutawalli of his father's waqf, is in court with Kasım Çelebi, legal agent of Mustafa Çelebi and Saraylızade Mustafa Ağa, who are legal agents of the former governor Musapaşazade Mehmet Paşa. Earlier, the Gazi Hüseyin Paşa Waqf sold to Mustafa Bey, a prayer leader (imam), the two-year tax farming rights of two waqf-owned villages in Girit (Crete) for 4100 kuruş. İbrahim Çelebi now states that mutawalli Mehmet Bey has annulled the sale, on the ground that it was non-binding, and sold the

tax farm to Musapaşazade Mehmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, two partners who offered 5000 kuruş for it. He adds that the partners paid mutawalli Mehmet Bey the 5000 kuruş in full. Kasım Çelebi, legal agent of Musapaşazade Mehmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Gâzî Hüseyin Paşa Vakfı'na meşrûtiyyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan sulbî kebîr oğlu umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu Hüseyin Bey bin İsmail ve Ali Bey bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan İbrahim Çelebi bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mukaddemâ Retmo vâlisi olan emîru'l-ümerâ Musapaşazâde Mehmed Paşa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Mustafa Çelebi bin Osman ve Saraylızâde Mustafa Ağa bin Mehmed tarafından husûs-ı câi'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Kasım Çelebi bin Yusuf mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûrun Cezîre-i Girid'de Hanya ve Retmo'da vâkı' vakıf kurâları işbu bin yüz sekiz senesinde vâkı' Mart ibtidâsından bin yüz on senesinde vâkı' Mart ibtidâsına varınca be-her senesi ikişer bin ellişer guruşdan iki sene tamâmına değin dört bin yüz guruşa müvekkilim mütevellî-i mezbûr Mehmed Bey gâ'ibi anı'l-meclis imâm Mustafa Bey nâm kimesneye der-'uhde ve ilzâm itmişidi lâkin husûs-ı merkûm akd-i lâzım olmadığından mâ'ada müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa kurâ-i mezbûreyi dört yüz ellişer guruşdan iki seneyi dokuz yüz guruş izdiyâd ile iltizâma tâlib olmalarıyla husûs-ı merkûm vakf-ı merkûm hakkında her vechile evlâ ve enfa' olmağla mezbûr imâm Mustafa Bey'i ref' idüp zikr olunan vakıf kurâları ber-vech-i muharrer bin yüz sekiz senesinde vâkı' Mart ibtidâsından bin yüz on senesinde vâkı' Mart ibtidâsına varınca zabt ve taraf-ı vakfa âyid olan mahsûlâtını kabz itmek üzere müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Bey mezkûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa'ya be-her senesi ikişer bin beşer yüz guruşdan iki sene tamâmına değin beş bin guruşa der-'uhde ve ilzâm ânlar dahi ta'ahhüd ve ilti-

zâm itdiklerinden sonra bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr beş bin guruş yedlerinden ber-vech-i peşîn tamâmen ahz ü kabz eyledi didikde gibbe't-tasdîki'sher'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi 17 min Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Bayrakdâr Ali Beşe, Çorbacı Mustafa Ağa, Arnavudzâde Mehmed Ağa, İbrahim Beşe, Yusuf Beşe, Mehmed Beşe, Hüseyin Reis, Abdülkerim Ağa, Mehmed odabaşı-yı sekbânân, Mehmed Çelebi bin Abdi, Ahmed Çelebi bin İbrahim.

663 - 1697 (1108) İstanbul 23: 25a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Gazi Hüseyin Paşa'nın oğlu Mehmet Bey'in vekili İbrahim Bey, eski vali Musapaşazade Ahmet Paşa'nın vekilleri olan Mustafa Çelebi ve Saraylızade Mustafa Ağa'nın vekili Kasım Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Bey, Padişah tarafından kendisine hibe edilen ve Girit'e bağlı Kandiye nahiyesinde bulunan köylerin bir yıllık mukataasını daha önce Mustafa Bey adlı imama 2500 kuruşa devretmiş, daha sonra Musapaşazade Ahmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın yıllık 2700 kuruş önermeleri üzerine, eski anlaşmanın bağlayıcılığı olmadığı gerekçesiyle mukataayı yeni ortaklara vermiştir. Vekil İbrahim Bey, Ahmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın 2700 kuruşu bütünüyle ödediklerini söyler. Diğer vekil Kasım Çelebi, İbrahim Bey'in ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

İbrahim Bey, legal agent of Mehmet Bey, son of the late Gazi Hüseyin Paşa, is in court with Kasım Çelebi, legal agent of Mustafa Çelebi and Saraylızade Mustafa Ağa, who in turn are legal agents of the former governor Musapaşazade Ahmet Paşa. Earlier Mehmet Bey sold to Mustafa Bey, a prayer leader (imam), the tax farming rights of villages in the Kandiye district in Girit (Crete), which were granted to him by the Sultan, for one year, for 2500 kuruş. Later, on the ground that the agreement was not binding,

he annulled the sale and sold the tax farm to Musapaşazade Ahmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, who offered 2700 kuruş per annum. The legal agent İbrahim Bey states that Musapaşazade Ahmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa have paid the 2700 kuruş in full. The other legal agent Kasım Çelebi corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Gazi Hüseyin Paşazâde umdetü'l-emâcîd ve'l-ekârim Mehmed Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikri ik-râra vekîl olduğu Hasan Bey bin İsmail ve Ali Bey bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan İbrahim Bey bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mukaddemâ Retmo vâlîsi olan emîru'l-ümerâ' Musapaşazâde Ahmed Paşa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Mustafa Çelebi bin Osman ve Saraylızâde Mustafa Ağa ibn Mehmed tarafından husûs-ı câi'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Kasım Çelebi bin Yusuf mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Bey taraf-ı saltanat-ı aliyyeden serbestiyet üzre kendüye hibe ve temlik olunan Kandiye Nahiyesi'nde vâki' kurâları bin yüz dokuz senesinde vâki' kurâları bin yüz dokuz senesinde vâki' Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt itmek üzre imâm Mustafa Bey nâm kimmesneye iki bin beş yüz guruşa der-'uhde ve ilzâm itmişidi hâlen müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa iki yüz guruş izdiyâd ile iltizâma tâlib olmalarıyla husûs-ı mezbûr akd-i lâzım olmamağla müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Bey dahi mezbûr İmam Mustafa Bey'i ref' idüp kurâ-i mezbûreyi bervech-i muharrer bin yüz dokuz senesinde vâki' Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt ve hâsıl olan mahsûlâtını kabz itmek üzre müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa'ya iki bin yedi yüz guruşa der-'uhde ve ilzâm ânlar dahi ta'ahhüd ve iltizâm eylediklerinden sonra bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz guruş yedlerinden tamâmen alız ü kabz itdi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 17 min şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Eş-şâhidûn es-sâbıkûn

664 - 1697 (1108) İstanbul 23: 27b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata'da bulunan Yezvit ve Kapûcık Kiliseleri 1695 (H. 1107) yılında çıkan yangında büyük zarar görmüşlerdir. Padişahın vezir İbrahim Paşa ile İstanbul ve Galata kadılarına gönderdiği bir emr-i şerif üzerine adı geçen kiliselerin bulunduğu bölgede mahkeme kurulur. Fransa kralının elçisi Şamaron de Şatanof'un vekilleri Hayan ve Dominiko, mimarbaşı Seyyit Mehmet Efendi ve bir grup mimar ile birlikte mahkemeye gelirler. Hayan ve Dominiko, Fransız ruhbanlarının ellerinde bulunan bir ahidnameye uygun olarak İstanbul'un fethinden bu yana bu kiliselerin kullanım haklarını ellerinde bulundurduklarını söylerler. Vekillere göre, Fransız elçisi padişaha bir dilekçe yazarak söz konusu ahidnameye (kapitülasyon) uygun olarak kiliselerin yangından önceki hallerine döndürülmesini istemiştir. Padişah da adı geçen devlet görevlilerine gönderdiği bir emr-i şerif ile kiliselerde keşif yapılmasını ve durumlarının sicile kaydedilmesini emretmiştir. Mahkeme keşif için bilirkişileri görevlendirir. Bilirkişiler, her iki kilisede inceleme yaparak durumlarını mahkemeye bildirirler. Sonuçta mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

The Yezvit and Kapûcık churches in Galata were destroyed in the 1695 (AH 1107) fire. In accordance with a Sultanlic order (emr-i şerif) sent by the Sultan to vizier İbrahim Paşa and the judges of Galata and İstanbul, a case is heard in the vicinity of the churches. Hayan and Dominiko, legal agents of the French ambassador Şamaron de Şatanof, appear in court, along with head architect (mimarbaşı) Seyyit Mehmet Efendi and a group of other architects. Based on a treaty (ahidname, capitulation) in the possession of the French clergy, Hayan and Dominiko state that they have been holding the usufruct rights of the churches since the conquest of İstanbul. The French ambassador has petitioned the Sultan, they add, requesting the restoration of the churches to their pre-fire condition, in accordance with the treaty in question. In response, they say, the Sultan sent a Sultanlic order to the above-

mentioned state officers, commanding an investigation of the churches and registration of the findings. The court appoints experts to conduct an investigation at the churches. Experts report to the court the outcome of the investigation, and the court registers it.

Zikri âtî kiliselerin üzerlerine varılup ber-vech-i âtî münhedim ve muhterik olan mahalleri keşf ve tahrîr ve resm olunup der-i devlet-medâra arz ve i'lâm olunması bâbında rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûndan işbu bin yüz sekiz Cumâdelâhiresinin evâyili târihiyle müverrah hâlen Âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâyim-makâmı olan düstûr-ı zî-şân vezîr-i âsaf-nişân râkib-i huyûlî'l-'izz ve'l-ikbâl sâhib-i züyûlî'l-mecd ve'l-iclâl sa'âdetlü İbrahim Paşa hazretleri ile bu fakîre ve hâlen Galata kâdîsı olan a'lemü'l-'ulemâi'l-'izâm ebu'l-mekârim es-Seyyid Mehmed Efendi'ye hitâben bâ-tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mücellâ emri şerîf-i cihân-mutâ' sâdır olmakla imtisâlen li'l-emri'l-'âlî bi'z-zât vezîr-i müşârûn-ileyh ve bu fakîr ve mûmâ-ileyh es-Seyyid Mehmed Efendi ve hâlen ser-mi'mârân-ı hâssa umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed Efendi bin Halil ve mi'mâr halîfelerinden Mehmed Halife bin Abdullah ve Hasan Halife bin Mahmud ve es-Seyyid Mustafa Halife bin Eyyub ve Mustafa Halife bin Abdullah ve sâyir zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan sikât-ı makbûletü'l-kelimât ile mahrûsa-i Galata'da vâki' Yezvit ve Kapocin Kiliseleri demekle ma'rûf iki aded kiliselerin üzerlerine varup vezîr-i müşârûn-ileyh ve müslimîn-i mezkûrîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî olundukda hâlen Asitâne-i sa'âdetimde mukîm Franca pâdişâhının ilçisi olan Şamaron de Şatanof tarafından husûs-ı âtî'z-zikre vekîl oldukları baştercümân Corci veled-i Kontana ve ikinci tercüman Domaniko veled-i Koronta şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Hayan veled-i Boran ve Dominiko veled-i Kontana meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda her biri bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîri anî'l-merâm idüp zikr olunan iki aded kiliseler Yezvit ve Kapocin nâm Franca ruh-bânlarının ahidnâme-i hümayûnda mestûr olduğu üzre feth-i hâkânîden yedlerinde zabt ve tasarruflarında iken bin yüz yedi senesin-

de vâki' harîkda zıkr olunan Yezvit Kilisesi'nin küçük bâğçeleri tarafında sundurma sakfı ve bir divarı münhedim ve kapusu ve pencereleri ve manastırları muhterik olup ve mâru'l-beyân Kapûcık Kilisesi'nin bir mikdâr kiremidleri kırılıp ve Manastırları muhterik olmağla müvekkilerimiz ilç-i mezbûr zıkr olunan kiliselerin ber-vech-i mübeyyen münhedim ve muhterik olan mahalleri vaz'-ı kadîmi üzre ta'mîr olunmak içün rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûnuma arz eyledikde vech-i meşrûh üzre ahidnâme-i hümayûnda mestûr Yezvit ve Kapocin nâm Franca râhibleri yedlerinde olan iki kiliselerin üzerlerine varılıp hâssa mi'mârbaşı ve ma'rifet-i şer'le keşf olunup muhterik ve münhedim olan mahalleri nedir ve ne mikdârdır tamâm ma'lûm idindikden sonra mesâğ-ı şer'î olduğu üzre kemâl-i taharrî ile vaz'-ı kadîmini tecâvüz itmemek üzre sicil ve hüccet ve sıhhati üzre resm itdirüp der-i devlet-medâra arz ve i'lâm idüp bu husûsa ziyâde ihtimâm olunmak bâbında işbu emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ihsân olunmuşdur hâlen ber-mûceb-i emr-i âlî zıkr olunan kiliselerin münhedim ve muhterik olan mahalleri keşf ve müşâhede ve vaz'-ı kadîmi vukûfı olan bî-garaz müslimînden istihbâr olunup hakikat-i hâl sicil ve hüccet ve sıhhati üzre resm ve der-i devlet-medâra arz ve i'lâm olunmak matlûbumuzdur didiklerinde evvelâ zıkr olunan Yezvit Kilisesi vezîr-i müşârûn-ileyh mi'mârûn-ı mezbûrûn ve müslimîn-i mezkûrîn muvâcehelerinde keşf ve müşâhede olundukda küçük bâğçe tarafında sundurma sakfı ve bâğçe-i mezbûre ile tarîk-i âmm tarafında vâki' tûlen altmış yedi zirâ' olan tîn ile mebnî taş divârın iki mahalli münhedim olup ve kapusu ve dâhilde sağîr kubbede beş aded pencere ve orta kubbede dört aded kebîr pencere ve mermer raf meremmeti ve ruhbânlar sâkin olacak manastır odaları bi'l-küllîye muhterik olmağla zıkr olunan manastır odalarının matbah ocağı ve ba'zı divâr ve sıva alâmeti olan mevcûd olduğu mu'âyene olduktan sonra zıkr olunan Yezvit Kilisesi'nin muhterik olan mahallerinin vaz'-ı kadîmi udûl-i müslimîn ve sikât-ı muvahhidînden olup mahrûsa-i mezbûrede Câmî-i Kebir Mahallesi imâmı olan Mustafa Efendi bin Mehmed ve Mehmed Efendi bin Ali el-imâm ve Osman Efendi bin Mehmed el-imâm ve kuzâtdan Veli Efendi bin Ramazan ve Esad

Çelebi bin Abdülhalim ve Benlizade Mehmed Efendi bin Mehmed ve Abdülaziz Efendi bin Mehmed ve Kayyım Mustafa Halife bin İbrahim ve İbrahim Beşe bin Mehmed ve Ramazan Beşe bin İbrahim ve el-Hâc Süleyman ve Ali Çelebi bin Mustafa ve Mehmed Bey bin Bayram ve Mustafa Çelebi bin Abdullah ve Ali Beşe bin Ivaz ve İbrahim Beşe bin Hasan ve Hasan Çelebi bin [...] ve Monla Mehmed bin Yusuf ve İbrahim Çelebi bin Hasan ve Hasan Beşe bin Abdullah ve Ebubekir Beşe bin Maksud ve sâyir cem'-i gafîr ve cemm-i kesîrden suâl olundukda işbu Yezvit Kilisesi'nin vaz'-ı kadîminde işbu sundurma ve dîvârın kiremid örtülü ikişer kat dîvâr camı ve orta kubbede dört aded kebîr penceresinde [...] çârcûbeli kanadlı camı olup ve ruhbânlarının sâkin olacak sed üzerinde her biri birer kapulu ve çıkırcı altı ikişer ağaç pencere ve çam tahtasından sâde tavanlı ve sakfı kiremid örtülü ikisi ocaklı altı ocaksız sekiz aded manastır odaları ve şark tarafında yine sed üzerinde bir matbahı olup zikr olunan odalara ve matbaha tarîk içün bostân tarafından matbaha varınca kiremid sakflı arzan üç zirâ' sarkıtma dehlîz olduğunu her biri haber virdiklerinden sonra mi'mârûn-ı mezbûrûn cümle muvâcehesinde mesâha itdiklerinde zikr olunan sundurma sakfı tûlen on sekiz zirâ' ve arzan yedi zirâ' bi-hesâb-ı terbî'î yüz yirmi altı zirâ' ve dîvâr-ı mezbûrun münhedim olan bir mahallinde tûlen dört zirâ' ve kadden dört buçuk zirâ' bi-hesâb-ı mezbûr on sekiz zirâ' ve bir mahallinde tûlen on sekiz zirâ' ve kadden bir buçuk zirâ' bi-hesâb-ı merkûm yirmi yedi buçuk zirâ' ve dîvâr-ı mezbûr üzerine tûlen altmış yedi zirâ' ve arzan iki zirâ' kiremid örtülü sakfı ve mârû'z-zikr kapu kadden üç zirâ' ve altı barınak ve arzan iki zirâ' ve sağîr kubbede olan beş aded pencerenin her biri kadden birer zirâ' ve altışar parmak ve arzan birer zirâ' ve orta kubbede olan dört aded kebîr pencerenin her biri tûlen dört buçuk zirâ' ve arzan ikişer buçuk zirâ' ve mermer raf mermeti altı zirâ' ve kubbe ve dîvârlarda sıva mermeti bi-hesâb-ı terbî'î dört yüz yetmiş zirâ' ve mârû'z-zikr sekiz aded manastır odaları tûlen kırk sekiz buçuk zirâ' ve arzan yedi buçuk zirâ' bi-hesâb-ı terbî'î üç yüz altmış üç zirâ' olup her biri tûlen altı ve arzan beş buçuk ve kadden dört zirâ' ve matbah-ı mezbûr tûlen on

yedi buçuk zirâ' ve arzan yedi zirâ' bi-hesâb-ı merkûm yüz yirmi iki buçuk zirâ' ve zıkr olunan sarkıtma dehlîz tûlen seksen dokuz buçuk zirâ' ve arzan üç zirâ' ve sedd-i mezbûr ke'l-evvel tîn ile lâzım gelen mahallî ta'mîr ve meremmete muhtâc olduğu zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra sâniyen zıkr olunan Kapûcık Kilisesi ve zîr-i müşârûn-ileyh ve mi'mârûn-ı mezbûrûn ve müslimîn-i mezkûrîn muvâcehelerinde keşf ve müşâhede olundukda kiremidleri kırılıp tarîk-i âmm tarafında ruhbânlar sâkin olacak birbiri üzerinde manastır odaları ve vustâda matbah ve kilise-i mezbûre zahrında tahtânî iki oda bi'l-küllîye muhterik olup etrâf-ı erba'asında dîvârları mevcûd ve dîvârlarda yirmi bir aded pencere yerleri ve matbah ocağı olduğu ve dîvârların bir mikdâr mahallî münhedim ve zokâk kapısı muhterik olduğu mu'âyene olunduktan sonra mârû'z-zıkr Kapûcık Kilisesi'nin muhterik olan mahallâtının vaz'-ı kadîmi mahrûsa-i mezbûre ahâlîsinden olup bâlâda isimleri mestûr olan udûl-i müslimîn ve sikât-ı muvahhidînden suâl olundukda işbu manastır odalarının vaz'-ı kadîmi tahtında mahzen ve vustâda dört bâb oda ve ulyâda dört bâb oda ve vustâda bir matbah ve üzeri kiremid örtülü sakf ve zahrında olan iki bâb odanın kiremid örtülü sakfı ve kara ağaçdan bir zokâk kapısı ve zıkr olunan odaların cümlesi çam tahtasından sâde tavanı olduğunu her biri haber virdiklerinden sonra mi'mârûn-ı mezbûrûn kezâlik cümle muvâcehesinde misâha itdiklerinde zıkr olunan birbiri üzerinde sekiz bâb oda ve bir matbah arsası tûlen yirmi altı buçuk zirâ' ve arzan yirmi iki zirâ' ve kadden on altı zirâ' olup tahtında olan mahzenleri kaddi altı zirâ' ve vustâda olan dört odanın kaddi altı zirâ' ve ulyâda olan odaların kaddi dört zirâ' ve münhedim olan dîvârları tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbi'î iki yüz zirâ' ve zahrında olan iki aded tahtânî odanın arsası tûlen on sekiz buçuk zirâ' ve arzan beş zirâ' ve kadden beş zirâ' ve zokak kapısı kadden üç zirâ' ve arzan iki zirâ' olduğu bâhir ve [...] mütebeyyin olmağın mâ-hüve'l-vâkî' hıfzan li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene semâne ve mi'e ve elf min Hicre men lehü'l-'izzî ve ş-şeref

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa ser-sekbânân hâlen, umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mustafa Ağa kethüdâ-i [...], umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Efendi emîn-i tersâne-i âmire, umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Mustafa Efendi bin Mehmed, fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çâvûşân, umdetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem tezki-re-i evvel Abdullah Efendi, zübdetü ashâbi't-tastîr ve'r-rakam tezki-re-i sâni Hafız Efendi, Fahrü'l-akrân muhızır el-Hâc Veli Ağa, fahrü'l-a'yân odabaşı İbrahim Ağa, kapûcılar kethüdâsı Abdullah Ağa, Selam Ağa bin Mehmed Ağa, fahrü'l-akrân Ömer Ağa bin Mehmed Şatırbaşı İbrahim Ağa bin Mehmed, Tüfenkcibaşı Hasan Ağa, Mataracıbaşı Mehmed Ağa, Çukadâr Ali Bey bin Mehmed, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Ali Bey bin Mehmed, Ali Bey bin Mehmed el-Bostânî, mü'ezzin Mehmed Çelebi bin Receb, el-Hâc Hasan Efendi bin Mehmed, Hasan Çavuş bin Abdullah, Ivaz Beşe bin Abdullah ve gayruhum mine'l-huzzâr.

665 - 1697 (1108) İstanbul 23: 30a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Hobyar Mahallesi sakinlerinden el-Hac Süleyman Ağa'nın vekili Osman Bey, Ali Bey karşısında mahkemeye çıkar. Osman Bey'e göre, Ali Bey Biga sancağına bağlı bir köyün humbara timarını bir yıllığına 600 kuruşa el-Hac Süleyman Ağa'ya devretmiş ve parasını da peşin almış, ancak daha sonra bedelci Mahmut Ağa adlı devlet görevlisinin timarın o yılki gelirine el koymasıyla el-Hac Süleyman Ağa'nın Ali Bey'de 600 kuruş alacağı kalmıştır. Görüşü sorulan davalı Ali Bey, kendisinin söz konusu dönemde Belgrad kuşatmasına katılmış olduğunu, padişah tarafından gönderilen bir emr-i şerife göre hiçbir devlet görevlisinin bu dönemde söz konusu timar gelirine el koyamayacağını, dolayısıyla el-Hac Süleyman'ın timar gelirini bütünüyle almış olduğunu ileri sürerek savını destekleyen söz konusu emr-i şerifi mahkemeye sunar. Yeniden görüşü sorulan davacı vekili, davalı Ali Bey'in ifadesini doğrulayarak el-Hac Süleyman'ın söz konusu emr-i şerife dayanarak Mahmut Ağa'nın timar gelirine el koymasını engellediğini itiraf eder. Sonuçta, davalı Ali Bey davayı kazanır.

Osman Bey, legal agent of el-Hac Süleyman Ağa, a resident of İstanbul's Hobyar neighborhood, sues Ali Bey. Osman Bey states that for 600 kuruş Ali Bey transferred to el-Hac Süleyman the moneybox (humbara) fief of a village in the Biga Sanjak for one year. El-Hac Süleyman paid for the fief in advance. However, he claims, later Mahmut Ağa, a state officer procuring military substitutes (bedelci), confiscated that year's revenue, leaving Ali Bey with a debt of 600 kuruş to el-Hac Süleyman. Questioned by the court, Ali Bey states that during the period in question he joined the siege of Belgrade. In accordance with the Sultanic order (emr-i şerif), he states, no state officer was allowed to confiscate the fief revenue during that period. Thus, el-Hac Süleyman should have received the fief revenue in full, he adds, presenting to court the supportive Sultanic order. Questioned again, the legal agent of the plaintiff corroborates Ali Bey's testimony and confesses that el-Hac Süleyman prevented Mahmut Ağa from confiscating the fief revenue on the basis of the Sultanic order in question. In conclusion, the defendant Ali Bey wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Davudpaşa camî-i şerîfi kurbünde Hobyar Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Süleyman Ağa ibn Abdullah ibn Abdülmennan nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu hasm-ı câhid mahzarında Mahmud Ağa ibn Mustafa ve İbrahim Çelebi ibn Abdullah şehâdetleriyle şer'an sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Osman Bey ibn Yakub nâm kimesne dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Biga Sancağı'nda Çatal Bergos Nâhiyesi'nde Komadanlı nâm karye ve gayrida humbaracı timârına mutasarrıf olan humbaracı Ali Bey ibn Yusuf mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ali Bey timâr-ı mezbûrî bin yüz beş senesine mahsûb olmak üzere zabt ve hâsıl olan mahsûlâtını kabz itmek üzere müvekkil-i mezbûr el-Hâc Süleyman Ağa'ya altı yüz guruşa der-'uhde ve iltizâm ol dahi ta'ahhüd ve ilzâm ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr altı yüz guruşu ber-vech-i peşin mezbûr Ali Bey'e def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz eylediğinden sonra timâr-ı mezbûrî taraf-ı mîrîden bedelci Mahmud Ağa sene-i mezbû-

rede zabt ve mahsûlâtını kabz idüp müvekkil-i mezbûrun medfû'ı olan meblağ-ı mezbûrî merkûm Ali Bey zimmetinde kalmışdır hâlen suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Ali Bey cevâbında fi'l-hakîka timâr-ı mezbûrî târîh-i merkûmda müvekkil-i mezbûr el-Hâc Süleyman Ağa'ya altı yüz guruşa der'uhde ve ilzâm ve bedel-i merkûm altı yüz guruşı ber-vech-i peşîn ahz ü kabz idüp lâkin ben humbaracılıkda halîfe-i sâni olmağla bin yüz dört ve yüz beşe ve yüz altı senelerinde mahrûsa-i Belgrad muhâsara ve muhâfazasında mevcûd olmağla timâr-ı mezkûr mahsûlâtına bedelciler ve mîrî taraflarından ve taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz olunmamak üzre bâ-fermân-ı âlî kaydına şerh virilüp mücebinece tuğrâ-yı sultânî ile mücellâ işbu emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ih-sân olunmağla imtisâlen-leh mezbûr bedelci Mahmud Ağa'ya vaz'-ı yed itdirmeyüp mezbûr el-Hâc Süleyman Ağa târîh-i mezbûrda timâr-ı merkûmı zabt ve mahsûlâtından medfû'ı olan altı yüz guruşa tamâmen ahz ü kabz ve istîfâ itmişdir deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhuna mutâbık bir kıt'a emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ibrâz idicek gibbe'l-istintâk vekîl-i mezbûr el-Hâc Süleyman Ağa ber-müceb-i emr-i şerîf-i âlişân mezkûr bedelci Mahmud Ağa'ya vaz'-ı yed itdirmeyüp târîh-i mezbûrdan timâr-ı merkûmı kendi zabt ve mahsûlâtından medfû'ı olan altı yüz guruşı tamâmen ahz ü kabz ve istîfâ eylediğini tav'an ikrâr ve itirâf itmeğin mücebiyle müdde'î-i mezbûr bi-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa ser-çavûşân, umdetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdetü ashâbi't-tastîr ve'r-rakîm Hafız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-akrân İslam Ağa bin Abdullah Ağa.

666 - 1697 (1108) İstanbul 23: 31b/1 Dava / *Adjudication*

Tersane emini Mustafa Efendi'nin ölümü üzerine, miras işlemlerinin görülmesi için mahkeme tarafından kardeşi İbrahim Ağa vasi

tain edilmiştir. İbrahim Ağa, ölen kasapbaşı Yusuf Efendi'nin varislerinden eşleri Rabia Hatun ve Fatma Hatun ile İngiliz tacirler Edvardo, Cerat ve Mosi karşısında mahkemeye çıkar. İngiliz elçisinin baş tercümanı Antonaki de mahkemede bulunmaktadır. İbrahim Ağa'ya göre, Yusuf Efendi ölümünden önce kullanım haklarını elinde bulundurduğu bir mukataayı bir yıllığına merhum kardeşi Mustafa Efendi'ye 28.750 kuruşa devretmiş, Mustafa Efendi Yusuf Efendi'ye 28.085 kuruşluk peşin ödeme yapmış, ancak Yusuf Efendi aldığı parayı kendi harcamalarına kullanmış ve mukataayı da devretmemiştir. Tarafların ölümünden sonra Yusuf Efendi'nin eşlerinin vekili Ahmet Ağa, Yusuf Efendi'nin miras bıraktığı Mismari Şüca Mahallesi'ndeki evini 5500 kuruşa Halep kadısı İsmail Efendi'ye satarak parasını bütünüyle almış, daha sonra Yusuf Efendi'nin adı geçen üç İngiliz tüccara toplam 29.445 kuruş borcu olduğunu belgeleyen bir hüccet gereğince alacaklılara 4000 kuruş ile 858 kuruş değerinde demiri borca karşılık olarak vermiştir. İbrahim Ağa, Yusuf Efendi'nin borcunun mirasından daha fazla olduğu gerekçesiyle mirasın alacaklılar arasında paylaştırılması gerektiğini belirterek üç İngiliz tüccara daha önce yapılan ödemeden kendi payına 1026 kuruş düştüğünü ileri sürer. Görüşleri sorulan İngiliz tüccarlar, Yusuf Efendi'nin ölümünden sonra alacaklarını varislerinden tahsil etmek için Rumeli Kazaskeri Mirza Mustafa Efendi huzurunda mahkemeye çıktıklarını, bu mahkemede varislerin vekilleri olan Ahmet Ağa ile Hüseyin Ağa'nın borca kefil olduklarını ve daha sonra ellerinde bulunup söz konusu kefaleti belgeleyen hüccete dayanarak Ahmet Ağa'dan 4000 kuruş ve 858 kuruş değerinde demiri alacaklarına karşılık olarak tahsil ettiklerini ve bu tahsilatı hüccetin arkasına yazdırdıklarını söylerler. Sözüne güvenilir kişilerin, Ahmet Ağa'nın bu ödemeyi kefaleti gereği yaptığını bildirmeleri üzerine mahkeme, İbrahim Ağa'nın İngiliz tacirlerden davacı olamayacağına, dava açarsa Ahmet Ağa'ya açması gerektiğine karar verir. Sonuçta, davalı İngiliz tacirler Edvardo, Cerat ve Mosi davayı kazanırlar.

Upon the death of Mustafa Efendi, a dockyard officer (tersane emini), the court appointed his brother İbrahim Ağa as executor of

his inheritance. İbrahim Ağa sues Rabia Hatun and Fatma Hatun, wives and heirs of the late Yusuf Efendi, chief butcher (kasapbaşı), and Edvardo, Cerat and Mosi, three English merchants. Antonaki, chief dragoman of the English ambassador, is present in court as well. The plaintiff claims that, before his death, Yusuf Efendi transferred to his brother Mustafa Efendi the usufruct rights of a tax farm for 28,750 kuruş for one year. Mustafa Efendi paid 28,085 kuruş in advance. Yusuf Efendi used the money on himself, İbrahim Ağa claims, and did not transfer the tax farm. Following Yusuf Efendi's death, Ahmet Ağa, legal agent of his widows, sold to İsmail Efendi, judge of Aleppo, a bequeathed house in the Mismari Şüca neighborhood for 5500 kuruş and received payment. Later, in accordance with a hujjet documenting Yusuf Efendi's 29,445 kuruş debt to the above-stated three English merchants, Ahmet Ağa paid the creditors 4000 kuruş and counted iron worth 858 kuruş towards the debt. Stating that Yusuf Efendi's total debt exceeds the value of his estate, İbrahim Ağa notes that it should be distributed among the creditors. Thus, he demands 1026 kuruş as his share of the payment formerly made to the English merchants. Questioned by the court, the English merchants state that they appeared in the court of Mirza Mustafa Efendi, chief military judge (kazasker) of Rumelia, to collect Yusuf Efendi's debt from his heirs. In court, Ahmet Ağa and Hüseyin Ağa, legal agents of the heirs, admitted suretyship of the debt. Later, based on a hujjet documenting Ahmet Ağa's suretyship, they received payment in form of 4000 kuruş in cash and iron worth 858 kuruş. This payment was documented on the back of the same hujjet. Upon hearing some trustworthy persons testify that Ahmet Ağa paid the English merchants in accordance with his suretyship, the court decides that İbrahim Ağa cannot sue the merchants. If he is to file a case, the court rules, it should be against Ahmet Ağa. In conclusion, Edvardo, Cerat and Mosi, the three English defendants, win the case.

Bî'l-fi'l tersâne-i âmire emîni iken bundan mukaddem vefât iden Mustafa Efendi ibn Yunus ibn Yusuf'un zimem-i nâsda olan

hukûkunu cem' ve tahsîl ve düyûn-ı müsbetesini edâya kıbel-i şer'den vasî ve kayyım ta'yîn olunan merhûm-ı mezbûrun karındaşı İbrahim Ağa nâm kimesne dîvân-ı kâim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâssa kassâbbaşı iken bundan akdem vefât iden Yusuf Efendi ibn Ahmed bin Mahmud'un vârisleri zevceteyn-i metrûketeyn Rabia Hâtun ibnet-i Mehmed Efendi ve Fatıma Hâtun ibnet-i Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşı Meryem nâm hâtun ve li-ebeveyn ammizâde el-Hâc İbrahim ibn Mustafa nâm kimesneye münhasıra olduktan sonra zâtlarını ma'rîfet-i şer'îyye ile ârifân Ahmed Çelebi ibn Salih ve Mehmed Çavuş ibn Mustafa ta'rîfleriyle mu'arrefetân olan mezbûrân Rabia Hâtun ve Fatıma Hâtun ile İngiltere ilçisinin baş tercümânı Antonaki veled-i İstefani hâzırlar iken İngiltere tüccârından Edvardo veled-i İstafert ve Cerat veled-i [silik] ile Mosi veled-i Avam muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem her birinin huyûtunda mîrî mukâta'âtdan Merşovan (?) mukâta'ası mezbûr Yusuf Efendi'nin cânib-i mîrîden uhdesinde olmağla mukâta'a-i mezbûreyi bir sene tamâmına değin zabt ve hâsıl olan mahsûlâtını kabûl itmek üzre mezbûr Yusuf Efendi karındaşım mezkûr Mustafa Efendi'ye yirmi sekiz bin yedi yüz elli [silik] der-'uhde ve ilzâm mûmâ-ileyh Mustafa Efendi dahi iltizâm ve kabûl-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûrun [silik] yirmi sekiz bin seksen beş gurusunu ber-vech-i peşîn mezbûr Yusuf Efendi'ye def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra kable'z-zabt mezbûr Yusuf Efendi fevt olmağla mukâta'a-i mezbûre taraf-ı mîrîden âhara der-'uhde olunup kat'an zabtı müyesser olmayup ve medfû'ı olan meblağ-ı mezbûr ahz ü istifâ itmeksizin karındaşım mezbûr Mustafa Efendi dahi fevt olup meblağ-ı mezbûrî merkûm Yusuf Efendi zimmetinde bâkî kalmağın müteveffâ-yı mezbûr Yusuf Efendi'nin terekesinden Mismari Şüca Mahallesi'nde vâki' ma'lûmu'l-hudûd mülk menzili mezkûretân Rabia Hâtun ve Fatıma Hâtun vekilleri olan gâ'ibi ani'l-meclis Ahmed Ağa ibn eş-Şeyh Mehmed Efendi sâbıkan Haleb-i şehbâ kâdîsı olan umdetü'l-mevâlî'l-'izâm İsmail Efendi'ye be-her kîsesi beşer yüz guruş olmak üzre on bir kîsede mevcûd beş

bin beş yüz guruşa bi'l-vekâle bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eyledikten sonra semen-i mezbûrun sekiz kîsede mevcûd dört bin gurusu ile sekiz yüz elli sekiz gurusu kıymetli yüz otuz kantâr demûri merkûm Ahmed Ağa mezbûrûn Edvardo ve Cerat ve Mosi'ye mezbûr Yusuf Efendi'nin hüccet-i şer'îyye nâtika olduğu üzre cihet-i deyn-i şer'îden zimmetinde deyni olup kable'l-edâ vefât itmekle terekkesinden edâsı lâzım gelen cem'an yirmi dokuz bin dört yüz kırk beş gurusun ol mikdârına mahsûben edâ ve teslîm itmeğin lâkin mezbûr Yusuf Efendi'nin düyûnı terekkesinden ezyed olmağla terekkesi guremâsı beynlerinde taksîm olunmak lâzım gelmekle meblağ-ı mezbûr dört bin gurusu ile mârû'z-zikr demûrin kıymet-i şer'îyyesinden merhûm-ı mezbûr Mustafa Efendi'nin hakkı olan meblağ-ı merkûm yedi bin sekiz yüz seksen beş guruşa bin yirmi altı gurusu vâcibü'r-redd iktizâ itmeğin hâlen meblağ-ı merkûm bin yirmi altı gurusu mezbûrûn Edvard ve Cerat ve Mosi'den bi'l-vesâye taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûrûn Edvard ve Cerat ve Mosi cevâblarında bizim müteveffâ-yı mezbûr Yusuf Efendi zimmetinde ber-vech-i muharrer cihet-i deyn-i şer'îden hüccet-i şer'îyye nâtika olduğu üzre yirmi dokuz bin dört yüz kırk beş gurusu hakkımız olmağla meblağ-ı mezbûr bize kable'l-edâ zimmetinde iken mezbûr Yusuf Efendi fevt olup meblağ-ı mezbûrun edâsı şer'an terekkesine vâzı'u'l-yed olan verese-i mezbûrûn zimmetlerine lâzım geldikde meblağ-ı mezbûr yirmi dokuz bin dört yüz kırk beş gurusu hakkımıza bin yüz altı senesi Şevvâli'l-mükerremnin on beşinci günü Rumili kâdîaskeri olan a'lemü'l-ulemâ-i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in sa'âdetlü Mirza Mustafa Efendi hazretleri huzûrunda mezbûr Ahmed Ağa ile Hüseyin Ağa ibn Abdullah'dan her biri emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahiha-i şer'îyye ile her biri alâ haddetin kefiller olup kefâlet-i mezbûreyi nâtika işbu hüccet-i şer'îyye tahrîr olunduktan sonra mezbûr Ahmed Ağa meblağ-ı mezbûr dört bin gurusu ile zikr olunan sekiz yüz elli sekiz gurusu kıymetli hâm demûri deyn-i mezbûrun ol mikdârına mahsûben kendi mâlından bi-hükmi'l-kefâleti'l-mezbûr bize edâ ve teslîm biz dahi ahz ü kabz idüp hüccet-i mezkûre zahrına tahrîr itdirmişidik deyücek derâhim denânir ta'yîn ile

müte'ayyin olur makûlesinden olmadığından mâ'ada meblağ-ı mezbûr ile zikr olunan demüri mezbûr Ahmed Ağa kefâleten edâ eylediği vukûfı olan sikât-ı makbûletü'l-kelimâtdan cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr dahi haber vermeleriyle meblağ-ı mezbûrun edâsı semen-i mezbûr ile zikr olunan demüri ahz ü istihlâk iden mezbûr Ahmed Ağa'dan lâzım gelüp tüccâr-ı mezbûrûndan taleb meşrû' olmamağla mezbûr İbrahim Ağa bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'âşir min şehri Recebi'l-ferd sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çâvûşân, umdet-i erbâbi't-tahrîr Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdet-i ashâbi't-tastîr Hafız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-eşbâh Odabaşı İbrahim Ağa, el-Hâc Mehmed Çavuş.

667 - 1697 (1108) İstanbul 23: 33a/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Ankara valisi Veli Paşa'nın mirası eşi ile iki oğluna kalır. Oğullardan Veli Bey, Mehmet Ağa karşısında mahkemeye çıkarak babasının miras bıraktığı ve İstanbul'un Kasap İlyas Mahallesi'nde bulunan 16 hisseli arsadan kendi payına 7 hisse düştüğünü, ancak Mehmet Ağa'nın bu arsaya haksız olarak bütünüyle el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulan davalı Mehmet Ağa, merhum Veli Paşa'nın ölümünden önce arsayı 750 kuruşa yeniçeri İbrahim Beşe'ye sattığını söyleyerek satışı belgeleyen hücceti mahkemeye sunar. Mehmet Ağa'ya göre daha sonra İbrahim Beşe de vefat etmiş, varisi olmadığı gerekçesiyle beytülmal arsaya el koymuş, daha sonra arsa açık artırma yoluyla satışa çıkarıldığında babasının özgür bıraktığı kölesi Handan Bey en yüksek pey olan 900 kuruşu vererek arsayı satın almış ve işlemi sicile kaydettirerek mahkemeden hüccet almış, ardından onun da ölümüyle başka varisi olmadığından arsa doğrudan kendisine kalmıştır. Yeniden görüşü sorulan davacı Veli Bey, bu ifadeyi bütünüyle reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davalı Mehmet Ağa'dan savını kanıtlamasını ister. O da mahke-

meye şahitlerini çağırır. Şahitler, Mehmet Ağa'nın ifadesine ve mahkemeye sunduğu iki hüccete şahit olduklarını bildirirler. Sonuçta, davalı Mehmet Ağa davayı kazanır.

The estate of the late Veli Paşa, governor of Ankara, falls to his wife and two sons. Veli Bey, one of the sons, sues Mehmet Ağa, claiming that the defendant confiscated a 16-share plot bequeathed by his father, of which 7 shares belong to him. The plot in question is located in İstanbul's Kasap İlyas neighborhood. Questioned by the court, the defendant Mehmet Ağa states that before his death the decedent sold the plot to janissary İbrahim Beşe for 750 kuruş. He presents to court a hujjet documenting the sale. Mehmet Ağa claims that when İbrahim Beşe died without legal heirs, the treasury (beytülmal) confiscated the plot and then auctioned it off. Issuing the highest bid of 900 kuruş, Handan Bey, a manumitted slave of Mehmet Bey's father, bought the plot and had the sale registered through a hujjet. Upon his death, Mehmet Ağa inherited the plot because Handan Bey had no other heirs. Questioned again, the plaintiff Veli Bey rejects the defendant's testimony entirely. The court asks the defendant to prove his claim. He calls to court witnesses, who corroborate his testimony and testify to the authenticity of the two hujjets he presented to court. In conclusion, the defendant Mehmet Ağa wins the case.

Medîne-i Ankara vâlîsi iken bundan akdem vefât iden Veli Paşa ibn Ahmed bin Mehmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Ayişe bint-i Turhan nâm hâtun ile hîn-i vefâtında sağîrlar olup hâlen kebîrlar olan sulbî oğulları Ali Bey ve Veli Bey'e münhasıra olup tashîh mes'alesi on altı sehimden olup sihâm-ı mezbûrdan iki sehmi mezbûr Ayişe Hâtun'a ve yedişer sehmi mezbûrân Ali Bey ve Veli Bey'den her birine isâbeti tahakkukundan sonra mezbûr Veli Bey meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikri âtî mülk menzil arsasına vaz'-ı yedi sâbit ve zâhir olan bâ'is-i hâze'l-kitâb Mehmed Ağa ibn Ahmed Kethüdâ ibn Veli mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul'da Kassâb İlyas Mahallesi'nde vâki' bir taraf-

dan Ahmed Efendi Vakfı ve bir taraftan ba'zan mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakıf menzil ve ba'zan İlyas Bey Vakfı ve bir taraftan Nakkaş Bey Vakfı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzil arsası babam mezbûr Veli Paşa'nın ile'l-vefât mülk ve hakkı olup ba'de'l-vefât hesâb-ı mezkûr üzre on altı sehimden yedi sehmi irsen bana isâbet itmişken mezbûr Mehmed Ağa arsa-i mezbûreye bi-gayr-ı hak vazı'u'l-yed olmağın ve babam mezbûrun hîn-i fevtinde ben sağır bulunup hâlen âmil ve bâliğ ve reşid olup umûrımı vasî görmekden müstağnî olmağla hisse-i mezbûremi mezkûr Mehmed Ağa'dan taleb iderim suâl olunsun didikde gibbe's-suâl mezbûr Mehmed Ağa cevâbında arsa-i mahdûde-i mezbûre müdde'î-i mezbûrun babası mezbûr Veli Paşa'nın mülk ve hakkı olup bin altmış altı senesi Şevvâli'l-mükerreminin on dokuzuncu günü yedinde mülk ve hakkı olduğu hâlde mezbûr Veli Paşa arsa-i mezbûreyi yedi yüz elli kıt'a esedî guraşa dergâh-ı âlî yeniçerilerinin yedinci bölüğüne mahsûs oda ahâlîsinden olup Valide Hanı'nda sâkin İbrahim Beşe ibn Abdullah bin Abdurrahman'a bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm ve semen-i mezbûr-ı mezkûr Veli Paşa'ya def' ve teslîm idüp hattâ mezbûr Veli Paşa arsa-i mezbûreyi mezkûr İbrahim Beşe'ye meblağ-ı mezbûr yedi yüz elli guraşa bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eylediğini tarafından vekîli olduğu Ahmed Bey ibn Abdullah ve Mehmed Bey bin Ahmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Mahmud Çelebi bin Abdullah târîh-i mezbûrda Mahmud Paşa Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'i's-şerîf olan Kız Ali Efendi ibn İdris huzûrunda bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf itmekle işbu hüccet-i şer'îye tahrîr olunup arsa-i mezbûre şirâ' [?] yedinde mülk ve hakkı iken mezbûr İbrahim Beşe bin yetmiş dokuz senesi Zilhiccesinin yirmi yedinci günü bi-lâ vâris fevt olup cânib-i beytü'l-mâle âyid oldukda târîh-i mezbûrda yeniçeri beytü'l-mâli emîni olan Mehmed Ağa bin Mehmed Efendi arsa-i mezbûreyi kabz ve sûk-ı sultânîde nidâ ve müzâyede itdirüp ragabât-ı nâs münkatı'a oldukda ol târîhde semen-i misli olan dokuz yüz guraşda babam mezbûr Ahmed Kethüdâ'nın mu'takı Handan Bey ibn Abdullah üzerinde karâr itmekle emîn-i mezbûr Mehmed Ağa dahi arsa-i mezbûreyi meblağ-ı mezbûr dokuz yüz guraşa mezbûr Handan Bey'e bi'l-emâne bey' ve tes-

lîm ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def'-i semen-i mezbûr idüp ol târîh-
de mahmiyye-i mezbûrede kassâmü'l-askerî olan Mehmed Efendi
ibn Ebâbekir tarafından irsâl olunan Mehmed Efendi ibnü's-Şeyh
Süleyman Efendi emîn-i mezbûr Mehmed Ağa'nın Ağa Kapısı'nda
vâki' odasına varup akd-i mezkûrî tahrîr ba'dehû ma'an ba's olu-
nan Çukadâr İbrahim Çelebi ibn el-Hâc Ahmed ve Mehmed bin
Ahmed ile meclis-i şer'a varup alâ vukû'ihî inhâ itmekle işbu hü-
cet-i şer'iyye dahi tahrîr olunup mârû'z-zikr merkûm Handan
Bey'in mülk-i müştêrâsı oldukdan sonra mezbûr Handan Bey dahi
bi-lâ veled fevt olmağla verâseti usûbet-i nesebiyye cihetinden an-
cak bana münhasıra olmağla arsa-i mezbûre irsen bana isâbet it-
mekle vaz'-ı yed iderim deyü da'vâyı def' ve mûmâ-ileyh Kız Ali
Efendi ve kassâmü'l-askerî Mehmed Efendi imzâlarıyla mûmzât ve
hatemleriyle mahtûme ve her birinin mazmûnı min külli'l-vücûh
takrîr-i meşrûhuna mutâbık iki kıt'a hüccet-i şer'iyye ibrâz itmeğin
gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mehmed Ağa'dan def'-i mezbûr-
nı mübeyyene beyyine taleb olundukda udûl-i müsîlimînden olup
mahalle-i mezbûrede sâkin olan müsînn ve ihtiyârlardan el-Hâc Su-
nullah bin Durgud ve el-Hâc Halil bin Yusuf ve mü'ezzin Mehmed
Çelebi ibn Şaban ve Şahin Ağa ibn Abdullah ve İvaz Çelebi ibn Ha-
san ve Mehmed Ağa ibn Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde
meclis-i şer'a hâzırûn olup isri'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'î-i mez-
bûr Veli Bey'in babası olup Ankara Valisi iken fevt olan mezbûr Ve-
li Paşa ibn Ahmed bin Mehmed ve zikr olunan Kassâb İlyas Mahal-
lesi'nde vâki' bir taraftan Ahmed Efendi Vakfı ve bir taraftan
ba'zan mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakıf menzil ve ba'zan
İlyas Bey Vakfı ve bir taraftan Nakkaş Bey Vakfı ve bir taraftan ta-
rîk-i âmm ile mahdûd arsa-i mezkûreyi bin altmış senesi Şevvâlinin
on dokuzuncı günü yedinde mülk ve hakkı olduğu hâlde yedi yüz el-
li kıt'a esedî guruşa mezbûr İbrahim Beşe bin Abdullah ibn Abdur-
rahman'a bizim huzûrımızda bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesel-
lüm ve semen-i mezbûr yedi yüz elli esedî guruşa merkûm Veli Pa-
şa'ya def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz idüp hattâ mezbûr Veli Paşa
tarafından vekîl olduğu Ahmed Bey ibn Abdullah ve Mehmed Bey
ibn Ahmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Mahmud Çelebi ibn Ab-

dullah târîh-i mezbûrda Mahmud Paşa Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'î's-şerîf olan mûmâ-ileyh Kız Ali Efendi huzûrunda arsa-i mezbûreyi müvekkil-i mezbûr Veli Paşa yedi yüz elli guruşa mezbûr İbrahim Beşe'ye bey' ve kabz-ı semen eylediğini bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf itmekle işbu hüccet-i şer'iyye tahrîr olunduktan sonra mezbûr İbrahim Beşe bin yetmiş dokuz senesi Zilhiccesinin yirmi yedinci günü bi-lâ vâris fevt olup terekisi cânib-i beytül-mâle âyid olduktâ târîh-i mezbûrda [silik] olan Mehmed Ağa ibn Mehmed Efendi arsa-i mezbûreyi ba'de'l-müzâyede semen-i misli olan dokuz yüz guruşa işbu mezbûr Mehmed [silik] babası merkûm Ahmed kethüdâ ibn Mehmed'in mu'takı Handan bey bin Abdullah'a bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def'-i semen-i mezbûr idüp ol târîhde kassâmül'-askerî olan Mehmed Efendi ibn Ebibekir tarafından irsâl olunan Mehmed Efendi bin eş-Şeyh Süleyman Efendi husûs-ı mezbûrî vech-i meşrûh üzre tahrîr itmekle işbu hüccet-i şer'iyye tahrîr olunduktan sonra mezbûr Handan Bey dahi bi-lâ veled fevt olup verâseti usûbet-i nesebiyye cihetinden ancak mezbûr Mehmed Ağa'ya münhasıra olup adem-i vârisi ve terekisine müstahikk-i âhar olmamağın arsa-i mezbûre bi'l-irsi's-şer'î mezbûr Mehmed Ağa'ya isâbet itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Veli Bey bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş bin Ahmed, el-Hâc İbrahim bin Şahin, Abdülcelil Efendi el-imâm, el-Hâc Abdullah bin Abdullah, Abdullah bin ahmed, Kayyim Mehmed bin Mustafa.

668 - 1697 (1108) İstanbul 23: 33b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kahire darphanesinin nazırı Yahudi Yasef, İstanbul darphanesinin nazırı Seyyit Abdülkerim Efendi ile birlikte mahkemeye gelir.

Padişah fermanıyla Kahire darphanesinde yeniden basılacak tuğralı sikke çeşitleri için, İstanbul darphanesinden Kahire darphanesine bir takım araç gereçin taşınması emredilmiştir. Yasef, söz konusu araç gereçleri Seyyit Abdülkerim Efendi'den teslim aldığını ve Kahire darphanesine götürmeyi üstlendiğini belirtir. Seyyit Abdülkerim Efendi, Yasef'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Yasef, a Jew and the director (nazır) of the Cairo mint, appears in court with Seyyit Abdülkerim Efendi, director of the İstanbul mint. An imperial order (ferman) instructed the transportation of certain equipment from the İstanbul mint to the Cairo mint for use in the printing of new coins bearing the Sultan's signature (tuğralı sikke). Yasef states that he has taken over the equipment from Seyyit Abdülkerim Efendi and that he will have them transported to Cairo. Seyyit Abdülkerim Efendi corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Mısır-ı Kahire darbhânesinin nâzırı olan Yasef veled-i Mosi nâm Yahudi mahmiyye-i İstanbul'da vâki' darbhâne-i âmirede huzûr-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen Âsitâne-i Sa'âdet darbhânesi nâzırı olan mü-mehhidü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid Abdülkerim Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp hâlen zikr olunan Mısır-ı Kahire darbhânesinde tuğrâ-yı hümayûnla meskûk müceddeden kat'ı fermân olunan altûn ve esedî ve zolta ve nısır ve sülûs için Âsitâne-i Sa'âdet darbhânesinden bana teslîm ve Mısır-ı Kahire darbhânesine nakli fermân olunan üç aded burma ve üç aded rakkâs ve altı hattî demür ve üç örs ve üç na'leyn ve bir miftâh-ı sağır ve bir altun halkasını hâvî demürden üç aded mükemmel altun ve sengâhî ve iki kebîr burma ve iki kebîr rakkâs ve dört kebîr kol demüri ve iki [silik] ve iki na'leyn ve bir miftâh-ı kebîri hâvî [...] iki aded mükemmel esedî ve zolta ve nısır ve sülûs destgâhı ve yirmi çift altun sikkesi ve beş çift esedî sikkesi ve iki çift zolta sikkesi ve iki çift nısır guruş sikkesi ve iki çift sülûs sikkesi ve iki çift rub' sik-

kesini mûmâ-ileyh es-Seyyid Abdülkerim Efendi bana teslîm ben dahi bi't-tamâm ahz ü kabz ve Mısır-ı Kahire darbhânesine naklini iltizâm eyledüm didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 25 Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdet-i ashâbi't-tahrîr ve'r-rakam Hafız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Ağa Ser-çavûşân, Odabaşı İbrahim Ağa, Mehmed Çavuş bin Abdullah.

669 - 1697 (1108) İstanbul 23: 35a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Tophane İskeleyi'ne bağlı Fransız gemisinin kaptanı olan Cerad adlı yabancı (müstemen) ve tercümanı Kasalın, cebeciler kethüdası Hasan Ağa ile beraber mahkemeye gelirler. Cerad, sefere çıkacak ordu için padişah fermanıyla satın alınması emredilen mühimmatın Hasan Ağa tarafından satın alındığını belirterek bu mühimmatı Eğriboz, Narda, İskenderiye ve Bar kalelerine ulaştırmak için Hasan Ağa'dan teslim alarak gemisine yüklediğini ve Hasan Ağa'ya teslimatı belgeleyen imzalı ve mühürlü bir defter verdiğini söyler. Hasan Ağa, Cerad'ın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Cerad, a protected foreigner (müstemen) and captain of a French ship anchored at the Tophane Quay, and his translator Kasalın appear in court with Hasan Ağa, steward (kethüda) of the armorers (cebeci). In accordance with an imperial order (ferman), Hasan Ağa purchased the ammunition required for the upcoming military expedition. Cerad states that he took over the ammunition from Hasan Ağa and loaded it on his ship to be delivered to the Eğriboz (Euboea), Narda, Alexandria and Bar fortresses. He gave Hasan Ağa a signed and sealed book (defter) documenting the delivery. Hasan Ağa corroborates Cerad's testimony. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri için sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen savb-ı şer' den irsâl olunan fahrü'l-müderisîn İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Humeydi mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophane iskelesi'nde merbûta Franca seffinesine varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde seffine-i mezbûrenin hâlen kapudânı Cerad veled-i Cerad nâm müste'men tercümânı Kasalın veled-i Kasalın hâzır olduğu hâlde meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen dergâh-ı âlî cebecileri kethüdâsı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Hasan Ağa bin Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübârekede sefer-i hümayûn-ı nusret-makrûn için taraf-ı saltanat-ı aliyyeden ağa-yı müşârün-ileyh yediyle iştirâsı fermân buyurılan cebe-hâne mühimmâtından Ağrıboz Kal'ası lâzimesiyyün beş çift müşk ve beş aded örti ve beş koğa ve on dokuz çubuk olmak üzere on kantar âhen-i hâm ve otuz vakıyye çelik ve yüz aded beyâz kiçe ve on beş aded arka kırbası ve seksen çift garar ve on beş kantar mismâr-ı mütenevvî'a ma'a kûfe ve yüz kantar kurşun yüz sekiz külçe olmak üzere ve yine Narda Kal'ası için bin aded şişe el humbarası ve bin aded hançere-i taba ve yine İskenderiye Kal'ası için iki bin aded şişe hunbara dest ma'a yirmi sepet ve iki bin taba ve yine Bar Kal'ası lâzimesiyyün üç bin aded ma'den el hunbarası ma'a otuz sepet ve üç bin aded tabayı yedine virdiğim mümzâ ve mahtûm defter mücebince zikr olunan kal'alarda kabzına me'mûr olanlara îsâl ve teslîm itmek üzere ağa-yı müşârün-ileyh yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz ve [silik] sefineme tahmîl idüp mahallerine sâlîmen götürüp bi't-tamâm teslîm itmeğe müte'ahhid ve iltizâm eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'l-vicâhî vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Ömer bin İbrahim ve Ahmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukûihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrin min şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi halîfe-i cebeciyan, Mustafa Efendi halîfe-i cebeciyan, Çorbacı Ali Ağa bin Mustafa, Bektaş Efendi bin Mehmed Efendi,

Mehmed Ağa kethüdâ-i sâlis-i cebeciyân, Çorbacı Mehmed Ağa, Gedik Mehmed Ağa, İbrahim Çelebi bin Ahmed.

670 - 1697 (1108) İstanbul 23: 38b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Tersane kâtibi Mustafa Efendi, Edirne'de öldürülen veziriazam Ali Paşa'nın ölümüne kadar harem kethüdalığını yapan Ahmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Efendi, merhum Ali Paşa'nın Galata'da bulunan çeşmelerinin yeniden yapılmasına 622.000 akçe harcamış, daha sonra elindeki hüccete dayanarak parasını Edirne'de Ali Paşa'dan istediğinde, Ali Paşa borcunun 1600 kuruşunu ödemesi için Ahmet Efendi'ye havale etmiş, Ahmet Efendi de borcun 1600 kuruşunu üstlenmiştir. Mustafa Efendi, daha sonra bu parayı almak için Ahmet Efendi'ye dava açmış, Ahmet Efendi borcu reddetmekle birlikte Mustafa Efendi'den 317,5 kuruş alacağı olduğunu ileri sürmüştü ve dava sonuçsuz kalmıştır. Mustafa Efendi, şimdi aracılardan yardımıyla Ahmet Efendi'den 300 kuruş aldığını ve sulh yaptıklarını, dolayısıyla Ahmet Efendi'den alacağı kalmadığını belirtir. Ahmet Efendi de Mustafa Efendi'den alacağı bulunmadığını söyler. Sonuçta mahkeme, bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Mustafa Efendi, a dockyard secretary (tersane kâtibi), appears in court with Ahmet Efendi, who served as the steward (kethüda) of the harem until the assassination of grand vizier. Ali Paşa in Edirne. Mustafa Efendi states that he spent 622,000 akçe on the restoration of the late Ali Paşa's fountains in Galata. Later, based on a hujjet in his possession, he requested reimbursement from Ali Paşa, who was in Edirne. Ali Paşa transferred 1,600 kuruş of the debt to Ahmet Efendi, who assumed responsibility for payment. Mustafa Efendi then sued Ahmet Efendi to collect the debt. Ahmet Efendi not only rejected the debt but also claimed that Mustafa Efendi owed him 317.5 kuruş. The case was thus inconclusive. Mustafa Efendi now states that, upon mediation, he and Ahmet

Efendi have reached an amicable settlement for 300 kuruş and that he has received payment. Ahmet Efendi and Mustafa Efendi state that the two have no further issues. The court registers the settlement.

Husûs-ı âti’z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer’den irsâl olunan ayak nâyibimiz Mustafa Efendi bin Mehmed mahmiyye-i İstanbul’da At Meydanı kurbünde Uzun Şüca Mahallesi’nde sâkin Mahmud Ağa ibn Ahmed’in menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerü’l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikde tersâne-i âmirede icâre kâtibi olan Mustafa Efendi ibn Kabil meclis-i ma’kûd-ı mezbûrda bin yüz altı senesinde vezîr-i a’zam olduktan sonra medîne-i Edirne’de katilen fevt olan merhûm Ali Paşa’nın huyûtunda harem kethüdâsı olan bâ’isü’l-kitâb Ahmed Efendi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merhûm-ı mûmâ-ileyh Ali Paşa hâl-i huyûtunda mahrûsa-i Galata’da vâki’ çeşme ve sebîlhâneyi müceddeden [binâ] itdirdikde üzerlerine beni emîn nasb ve ta’yîn itmekle ben dahi ber-mûceb-i hüccet-i keşf masrûfum olan altı yük yirmi iki bin akçeyi yine huyûtunda merhûm-ı mûmâ-ileyh Ali Paşa’dan medîne-i Edirne’de taleb eylediğimde meblağ-ı mezbûrun bin altı yüz guruş ile beni mezbûr Ahmed Efendi üzerine cümlemiz bir yerde iken havâle-i sahîha-i şer’iyye ile havâle ve her birimiz dahi havâle-i mezbûreyi kabûl itmişidik deyü meblağ-ı mezbûr bin altı yüz guruş bi-hükmi’l-havâleti’l-mezkûre mezbûr Ahmed Efendi’den taleb ve da’vâ eyledikde ol dahi inkâr eylediğinden mâ’ada cihet-i karz-ı şer’îden zimmetinde üç yüz on yedi buçuk guruş hakkım vardır deyü benden taleb ve da’vâ itmekle beynimizde münâza’ât-ı kesîre cereyân itmişidi el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp da’vâ-yı mezbûremden merkûm Ahmed Efendi ile beni üç yüz guruş üzerine beynimizde akd-i musâlaha olundukda ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh-ı mezbûr üç yüz guruş yedinden ahz ü kabz idüp ben mâ’adasına ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâ’ir ahz ü i’tâyâ müte’allika âmmе-i da’vâdan mezbûr Ahmed Efendi’nin zimmetini ibrâ’-i âmm-ı kâ-

tı'û'n-nizâ'la ibrâ ve iskât idüp mezbûr Ahmed Efendi dahi med-fû'ı olan meblağ-ı mezbûra ve müdde'âsı olan meblağ-ı merkûm ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâ'ir ahz ü i'tâya müte'allika âmm-i da'vâdan benim zimmetim ibrâ-i âmm-ı kâ-tı'û'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledi min ba'd birimiz ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı didikde gibbe't-tasdîki'sher'î vâki' hâli mezbûr Mustafa Efendi mahallinde ketb ve tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Hasan bin Abdullah ve Receb bin Osman ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb şüd fi 28 min şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Hüseyin Ağa bin Memi, el-Hâc Mehmed ibn Zülfikar, Mehmed Çavuş bin Ahmed el-mübâşir, İbrahim Ağa bin Mehmed, umdetü'l-emâcîd ve'l-ekârim Mehmed Efendi ser-mi'mârân, el-Hâc Abdurrahman bin Abdullah, İbrahim Bey bin Mustafa, Ahmed Odabaşı ibn Mehmed, Derviş Ahmed Çelebi bin Hasan.

671 - 1697 (1108) İstanbul 23: 40a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Nevbethane Mahallesi sakinlerinden ve eski kasap-başılardan olup Bolu voyvodalığı görevini yürütürken ölen Sarı Osman Ağa'nın varisleri olan kadınların vekil ve vasisi el-Hac Mehmet Ağa mahkemeye gelir. Karşısında eski veziriazam el-Hac Ali Paşa'nın tezkirecisi ve koyun mukataacısı olup daha önce ölmüş olan Negahi Mustafa Efendi'nin eşi, varisi ve çocuklarının vasisi olan Arife Hatun'un kardeşi ve vekili Mahmut Ağa vardır. Davacı vekili el-Hac Mehmet Ağa'ya göre, Sarı Osman Ağa ölümünden önce saraya ve yeniçerilere vereceği et için Negahi Mustafa Efendi'ye toplam 2000 kuruş peşin ödeme yapmış, o da bu parayı kişisel harcamalarına kullandıktan sonra geri ödemedi. Ölmüş, yerine Abdullah Efendi koyun mukataacısı olmuş ve Abdullah Efendi'nin döneminde söz konusu işlemin muhasebesi ele alınmıştır. Dönemin defterdarı Halil Efendi, saraya bu olayın mahkemece

incelenmesini isteyen bir dilekçe yazmıştır. Bunun üzerine saraydan 2000 kuruşun, mahkeme tarafından Negahi Mustafa Efendi'nin mirasından tahsil edilerek Sarı Osman Ağa'nın varislerine verilmesini emreden bir emr-i şerif gönderilmiştir. Davacı vekili el-Hac Mehmet Ağa, şimdi bu parayı davalı vekilinden ister. Görüşü sorulan davalı vekili Mahmut Ağa, bu borcu reddeder. Mahkeme davacı vekilinden savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı vekilinin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine, bir mahkeme görevlisi davacıların yaşadığı eve giderek söz konusu parayı herhangi bir biçimde tahsil ya da hibe etmediklerine yemin etmelerini ister. Onlar da bu doğrultuda yemin ederler. Sonuçta, davacılar davayı kazanırlar.

Sarı Osman Ağa, a resident of İstanbul's Nevbethane neighborhood and former head butcher (kasapbaşı), died while in office as the vaivode of Bolu. El-Hac Mehmet Ağa, legal agent and guardian of Sarı Osman Ağa's female heirs, sues Mahmut Ağa, legal agent and brother of Arife Hatun. Arife Hatun is the wife, heir, and guardian of the children of the late Negahi Mustafa Efendi, secretary (tezkireci) of former grand vizier el-Hac Ali Paşa and a sheep tax farmer. El-Hac Mehmet Ağa, the legal agent of the plaintiff, claims that, before his death, Sarı Osman Ağa paid Negahi Mustafa Efendi 2000 kuruş to purchase meat for the palace and the janissary corps. Negahi Mustafa Efendi used the money on himself and died before paying it back. Abdullah Efendi replaced him as sheep tax farmer, and during his tenure the accounts of the transaction were investigated. Halil Efendi, minister of finance (defterdar) of the period, petitioned the palace requesting a court examination of the case. In response, the palace issued a Sultanic order (emr-i şerif) instructing the court to have the 2000 kuruş paid to Sarı Osman Efendi's heirs out of Negahi Mustafa Efendi's estate. El-Hac Mehmet Ağa, the legal agent of the plaintiff, requests payment from the legal agent of the defendants. Questioned by the court, the legal agent Mahmut Ağa denies the debt. The court asks the legal agent of the plaintiffs to prove his claim. He calls to co-

urt witnesses, who corroborate his claim. A court officer then visits the plaintiffs at their homes to have them state under oath that they did not receive or donate the sum in question. The plaintiffs take the oath. In conclusion, the plaintiffs win the case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Demürkapu kurbünde Nevbethane Mahallesi sükkânından olup hâssa kassâbbaşı olduktan sonra Bolu voyvodası iken bundan akdem vefât iden Sarı Osman Ağa ibn Mehmed bin Ahmed'in hasran vârisleri olan zevce-i metrûkesi Fatıma Hâtun ibnet-i Mehmed ile sulbiyye kebîre kızı Hadice Hâtun taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûretânı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Ömer Çelebi ibn Osman ve Ali Çelebi bin Receb şehâdetleriyle şer'an sâbit ve evlâd-ı sigârının vâsî-i muhtârları olan el-Hâc Mehmed Ağa ibn Ahmed dîvân-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bundan akdem vezîr-i a'zam olan sa'âdetlü el-Hâc Ali Paşa'nın büyük tezkirecisi olmağla koyun mukâta'acısı olduktan sonra bundan akdem vefât iden Negahi Mustafa Efendi ibn Abdi bin Murad'ın verâseti zevce-i metrûkesi Arife bint-i Abdullâh nâm hâtûn ile sulbî sağîr oğulları Ahmed ve Mehmed'e münhasıra olduktan sonra kendi tarafından asîl ve mezbûrânın vasîleri olmağla tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzî'atü'l-yed olan mezbûre Arife Hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Mehmed Efendi bin Şaban ve Mustafa Çelebi bin Yusuf şehâdetleriyle şer'an sâbit olan müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn karındaşı Mahmud Ağa ibn Abdi mahzarında vekâleten ve vesâyeten üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Sarı Osman Ağa ber-vech-i muharrer kassâbbaşı iken bin doksan dokuz senesi Zilkâ'desi gurrelerinden yüz iki senesi gâyetine gelince üç sene ve iki ayda sarây-ı cedîd-i âmire ve sarây-ı atîk-i ma'mûre ve yeniçeri meydânına virdiği lahm-ı ganem ta'yînâtı muhâsebesin görmek için ber-vech-i peşîn sefer-i hümayûna giderken kendi çadırında beş yüz gurus ve sefer-i hümayûn avdetinde bin beş yüz gurus ki cem'an iki [bin] gurusı mezbûr Osman Ağa mezkûr Negahi Mustafa Efendi'ye ber-vech-i

muharrer tezkireci ve koyun mukâta'acısı olduğu hâlde def' ve teslim ol dahi ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra mezbûr Mustafa Efendi ber-vech-i muharrer muhâsebe-i mezbûreyi görmüyüp ve meblağ-ı mezbûr edâ itmeksizin fevt oldukda yerine mukâta'acı olan Abdullah Efendi mezbûr Osman Ağa'nın muhâsebesin görüp harc-ı muhâsebeyi tamâmen mezbûr Osman Ağa'dan ahz ü kabz ve bin yüz altı senesi Şabanında sûret-i muhâsebe virilüp ba'dehû mezbûr Osman Ağa meblağ-ı mezbûr mezbûr Mustafa Efendi'nin veresesinden kable'l-ahz fevt olmağın hattâ mezbûr Osman Ağa'nın zikr olunan muhâsebesi mezbûr Mustafa Efendi zamânında görülmiyüp yerine mukâta'acı olan merkûm Abdullah Efendi zamânında görilüp ve harc-ı muhâsebeyi mezbûr Abdullah Efendi tamâmen ahz eylediğini bi'l-fi'l şikk-ı evvel defterdârı olan câmi'u'l-emvâlî's-sultânî izzetlü Halil Efendi arz ve i'lâm eyledikten sonra bin yüz altı senesi Şevvâlî'l-mükerreminin yirmi dokuzuncı günü rikâb-ı hümayûna arz eyledikde husûs-ı merkûm şer'le görilüp meblağ-ı mezbûr iki bin guruş mezbûr Mustafa Efendi'nin veresesinden şer'le bana alıvirilmek bâbında emr-i şerîf-i cihân-mutâ' dahî ihsân olunmuşdur hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûr tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan bana edâya vekîl-i mezbûra tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mahmud Ağa cevâbında fi'l-hakîka müvekkilesi mezbûre Arife Hâtun tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'atü'l-yed olduğunu ikrâr lâkin deyn-i mezbûrî inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden huyûtunda mezbûr Osman Ağa'nın etbâ'ından olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede [silik] Paşa Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Ali bin Receb ve Şeyh Ferhad Mahallesi'nde sâkin duhân mukâta'ası emîni olan kabbân çelebisi el-Hâc Mehmed Ağa ibn Yusuf nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırân olup isri'l-istişhâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Sarı Osman Ağa ibn Ahmed bin Mehmed ber-vech-i muharrer huyûtunda kassâbbaşı olmağla Negahi Mustafa Efendi bin Abdi ibn Murad'a vezîr-i müşârün-ileyhin tezkirecisi ve koyun mukâta'acısı olmağla mezbûr Sarı Osman Ağa şühûr-ı mezkûrede

sarây-ı cedîd-i âmire ve sarây-ı atîk-i ma'mûre ve yeniçeri meydânına virdiği lahm-ı ganem ta'yînâtı muhâsebesini görmek için ber-vech-i peşîn sefer-i hümayûna giderken kendi çadırında beş yüz guruş ve sefer-i hümayûn avdetinde bin beş yüz guruş ki cem'an iki bin guruşını mezbûr Osman Ağa mezbûr Negahi Mustafa Efendi'ye bizim huzûrımızda def' ve teslim ol dahi ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra muhâsebe-i mezbûreyi dahi görmüyüp ve meblağ-ı mezbûr ahz murâd itmek-sizin mezbûrândan her biri fevt olmağın hâlen meblağ-ı mezbûr müdde'î-i merkûm için mezbûr Negahi Mustafa Efendi'nin terekasinden müvekkile-i mezbûreden vesâyeten ve vekâleten hakk-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra mezbûr Osman Ağa'nın veresesinden olup kebîrler olan müvekki-letân-ı mezbûretânı tahlîf için kıbel-i şer'den irsâl olunan el-Hâc Mehmed Efendi bin Hüseyin mahalle-i mezbûrede sâkinler oldukları menzile varup udûl-i müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde mezbûretân Fatıma Hâtun ve Hadice Hâtun'un zâtlarını ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân el-Hâc Ali bin Abdullah ve el-Hâc Mehmed bin Hasan ta'rîfleriyle mu'arrefetân olduklarından sonra meblağ-ı merkûm iki bin guruş mûrisleri mezbûr Osman Ağa huyûtunda küllen veya ba'zan ahz ve kabz veya hibe veya âhara havâle itmeyüp ve'l-hâsıl turuk-ı şer'iyeden bir tarîk ile mezbûr Mustafa Efendi'nin zimmetini ibrâ ve iskât eylediğini bilmediklerine ba'dehû kendülere dahi küllen ve ba'zan ahz ü kabz veya hibe veya âhara havâle itmeyüp ve'l-hâsıl vücûh-ı şer'iyeden bir vecihle mezbûr Mustafa Efendi'nin zimmetini ibrâ ve iskât itmediklerine vekîl-i mezbûr Mahmud Ağa muvâcehesinde mezbûretân Fatıma Hâtun ve Hadice Hâtun'dan her birine yemîn teklîf eyledikde mezbûretândan her biri dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîni bi'llâhi te'âlâ eylediklerini mezbûr Mehmed Efendi mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Ali bin Mehmed ve Receb bin Süleyman ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın sığâr-ı mezbûrûn için mevkûfân ale'l-yemîn mûce-

biyle ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu
fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min şehri Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-a'yân İbrahim Ağa Odabaşı, fahrü'l-akrân ve'l-ekfâ el-
Hâc Veli muhızır-ı ağa, umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Ağa bin
Halil, umdet-i erbâbi't-tahrîri ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i
evvel, zübdet-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam Hafı Efendi tezkire-i [sânî].

672 - 1697 (1108) İstanbul 23: 41a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Tophane İskeleyi'nde bağlı olan Fransız gemisinde görülen
mahkemede gemi kaptanı olan yabancı (müstemen) Cerad ile ter-
cümanı Kasalin, topçubaşı Abdülkerim Ağa ile birliktedirler. Ce-
rad, Ege'deki birtakım kalelere gönderilmesi fermanla emredilen
topçu araç gereçlerini Abdülkerim Ağa'dan aldıklarını ve bu duru-
mu belgeleyen bir defteri kendisine verdiğini söyler. Abdülkerim
Ağa bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

*In a case heard on a French ship anchored at the Tophane Qu-
ay, Cerad, captain of the ship and a protected foreigner (müste-
men), and his translator Kasalin appear with Abdülkerim Ağa,
master general of the artillery (topçubaşı). Cerad states that an im-
perial edict (ferman) ordered the delivery of some artillery equip-
ment to certain fortresses in the Aegean region. He adds that he re-
ceived from Abdülkerim Ağa the equipment in question and gave
him a book (defter) documenting the delivery. Abdülkerim Ağa
corroborates his testimony. The court registers the transaction.*

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri içün sâdır olan
fermân-ı şerîfe imtisâlen savb-ı şer'-i şerîfden irsâl olunan Ziyaed-
din Efendi ibn Halil mahrûsa-i Galata muzâfâtından Kasaba-i
Tophane iskelesinde merbûta Franca sefinesine varup zeyl-i kitâb-
da muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i
nebevî eyledikde sefîne-i mezbûrenin hâlen kapudânı Cerad veled-

i Cerad nâm müste'men tercümânı Kasolin veled-i Kasolin hâzır oldığı hâlde meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda hâlen dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî topcıbaşı olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Abdülkerim Ağa ibn Mehmed Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp işbu sene-i mübâreke de Ağrıboz ve Narda ve Bar ve Örgen kal'alarına nakl ve irsâli fermân buyurılan tophâne mühimmâtından Ağrıboz kal'ası lâzımesiyçün kırk beş aded mükemmel kebîr top kundağı ve doksan aded mükemmel tekerlek ve on aded temür dingil ve yüz elli aded top sıırı ve yüz çift tomar top ve dokuz aded sanduk ve içinde on kantâr saçma ve altmış aded döşeme tahtası ve yüz aded renfin ta'bîr olunur burgı ve on deste top iğnesi ve on beş top kendir bezi ve on kantâr paçavralık köhne çadır ve üç yüz aded hançere ve kazgân ve yine Narda Kal'asıyçün bir vakıyye yuvarlak atar iki aded tuc top ve nısıf vakıyye yuvarlak atar üç aded tuc top ve üç vakıyye yuvarlak atar iki aded engîz topı ve yedi aded mükemmel kundak ve on dört aded mükemmel tekerlek ve yedi aded dingil çöp ve yedi aded zıbgın ta'bîr olunur burgı ve yedi deste top iğnesi ve yirmi bir aded hark ve yedi aded tomar ve yedi aded top kiçesi ve yedi aded vezene ve dört aded cıvata-i ser-dingil ve elli altı aded çârpâre ve bir kankal isparçine ve üçer vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ve birer vakıyye beş yüz ma'denî yuvarlak ve nısıf vakıyye bin aded temür yuvarlak ve yine Bar Kal'asıyçün üçer vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ve birer buçuk vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ma'a otuz sepet ve yine Örgen Kal'asıyçün üçer vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ve birer buçuk vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ve birer vakıyye bin aded ma'denler yuvarlak ve nısıf vakıyye bin aded ma'denî yuvarlak ma'a kırk dokuz sepet ağa-yı müşârün-ileyhin yedine virdiğim mümzâ ve mah-tûm defter mücebince zıkr olunan kal'alarda kabzına me'mûr olanlara îsâl ve teslîm itmek üze ağa-yı müşârün-ileyh yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz ve işbu sefîneye tahmîl idüp mahallerine sâlimen götürüp bi't-tamâm teslîm itmeğe ta'ahhüd ve iltizâm eyledim didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an ba's olunan Osman Çavuş ibn

Ebibekir ve Abdullah bin Mehmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî gurrei Şa'bâni'l-mu'azzam sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yusuf Efendi nâzır-ı tophâne, Mehmed Efendi bin Osman, Yusuf Efendi tâbi'-i müşârün-ileyh, Mustafa Ağa bin Ahmed, Hüseyin Efendi bin [boş], Receb bin Abdullah.

673 - 1697 (1108) İstanbul 23: 41b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Veziriazam Ali Paşa'nın ölümünden önce kapıcılar kethüdası olan Mahmut Ağa, merhumun Edirne'de bezirganbaşılığını yapmış olan Yahudi Portakal Cemaati'nden Pako'nun vekili Yahudi Avram ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Paşa'nın Pako'ya 13.000 kuruş borcu olup paşanın Edirne'deki evinin kethüdası Ahmet Efendi bu borcun 2000 kuruşunu ödemesi için Mahmut Ağa'ya havale etmiş, o da borcu üstlenmiştir. Mahmut Ağa, Ali Paşa'nın vezir olduğu dönemde kendisine bağlı olan mensukat bedeliyesi mukataasının emini el-Hac Mahmut Ağa'dan kalemiye vergisi adı altında 2000 kuruş alarak bu parayı Pako'nun alacağı olarak vekili Avram'a teslim etmiştir. Mukataa emini el-Hac Mahmut Ağa, paşanın ölümünden sonra mensukat bedeliyesi mukataasından geleneklere göre kalemiye vergisi alınmadığını (alına gelmiş değil) ileri sürerek savını belgeleyen bir hüccetle Mahmut Ağa'ya dava açmış, daha sonra iki taraf aracılardan yardımıyla 1500 kuruş üzerine sulh yapmışlardır. Mahmut Ağa, daha sonra vekil Avram'a ödemiş olduğu parayı geri almak için dava açtığını ve Avram'dan 500 kuruş alarak sulh yaptığını belirterek Pako'dan ve vekili Avram'dan alacağı kalmadığını söyler. Avram da Mahmut Ağa'yı doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Mahmut Ağa, who served as the superintendent of the ushers (kapıcılar kethüdası) before the death of grand vizier Ali Paşa, ap-

pears in court with Avram, a Jew and legal agent of Pako, a member of the Jewish Portakal community and the chief merchant (be-zirganbaşı) of the late grand vizier in Edirne. Ali Paşa owed Pako 13,000 kuruş. Ahmet Efendi, steward of Ali Paşa's residence in Edirne, transferred 2000 kuruş of the debt to Mahmut Ağa, who assumed responsibility for the debt. Mahmut Ağa took from el-Hac Mahmut Ağa, officer of textile tax farm (mensukat bedeliyesi mukataası) during Ali Paşa's tenure, 2000 kuruş as an office fee (kalemiye vergisi) and used it to make payment to Avram, Pako's legal agent. After Ali Paşa's death, the tax farm officer el-Hac Mahmut Ağa sued Mahmut Ağa on the ground that customarily an office fee is not deducted from the textile tax farm (alına gelmiş değil). He supported his claim with a hujjet. Upon mediation, the sides reached an amicable settlement for 1500 kuruş. Mahmut Ağa states that he later sued the legal agent Avram to retrieve the money he had paid to him. They, too, reached an amicable settlement whereby Mahmut Ağa received from Avram 500 kuruş. Mahmut Ağa notes that he has no further issues with Pako or his legal agent Avram. Avram corroborates Mahmut Ağa's testimony. The court registers the settlement.

Asrında vezîr-i a'zam olduğundan sonra mahrûsa-i Edirne'de bundan akdem vedâ-ı âlem-i fânî iden merhûm Ali Paşa'nın huyûtunda kapûcılar kethüdâsı olup mahmiyye-i İstanbul'da Et [veya At!] Meydanı kurbünde sâkin fahrü'l-eşbâh Mahmud Ağa ibn Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahrûsa-i Edirne'de müteveffâ-yı müşârün-ileyhin huyûtunda bâzergânbaşısı ve tâ'ife-i yehûdun Portakal Cemâ'atî'nden olan Pako veled-i İlyâ veled-i Mosi nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu es-Seyyid Mehmed Çelebi bin el-Hâc Ahmed ve Ahmed bin Mustafa nâm kim mesneler şehâdetleri ile şer'an sâbit olan Avram veled-i Mosi nâm Yahudi muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr Pako'nun paşa-yı müşârün-ileyh zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iden olan ma'lûmu'l-mikdâr hakkının on üç bin gurusunu huyûtunda merkûm Pako'ya virmek üzere mahrûsa-i Edirne'de ev ket-

hüdâsı olan Ahmed Efendi ibn Ahmed'den bir meclisde hâzır oldukları hâlde havâle-i sahîha-i şer'îyye ile havâle ve havâle-i mezbûremi ba'de'l-kabûl mezbûr Ahmed Efendi dahi kendiden havâle olunan meblağ-ı mezbûr on üç bin guruşun iki bin guruşunu merkûm Pako'ya virmek üzere benden havâle ben dahi ba'de'l-kabûl bu minvâl üzere benden havâle olunan iki bin guruşu paşa-yı mûmâ-ileyhin hîn-i vezâretinde bin yüz altı senesinde mensûkât (?) bedeliyyesi mukâta'ası emîni olan el-Hâc Mahmud Ağa ibn Ebâbekir'den mukâta'a-i mezbûre kalemiyyesi olmak üzere iki bin guruş ahz ü kabz idüp makbûzum olan meblağ-ı mezbûrî müşârün-ileyhin deyni için merkûm Pako'nun emriyle hâlen mezbûrun vekîli olan merkûm Avram'a def' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer ahz ü kabz itdiğinden sonra paşa-yı müşârün-ileyh vefât itmekle ba'de vefâtihî mezbûr el-Hâc Mahmud Ağa mensûkât bedeliyyesi mukâta'asından sâ'ir mukâta'ât gibi kalemiye alına gelmiş değildir deyü mukâta'a-i mezbûrenin kalemiyyesi için bana virdiği meblağ-ı mezbûr iki bin guruşu yedinde olan hüccet-i şer'îyye nâtik olduğu üzere huzûr-ı hâkimi's-şer'de benden da'vâ ve hükm-i hâkim ile bundan akdem bana edâsına tenbîh olunduktan sonra muslihûn tavassut idüp bin beş yüz guruşa sulh ve bedel-i sulh-i mezbûrî yedimden ahz ü kabz idüp ziyâde müdde'âsı olan beş yüz guruşdan zimmetimi ibrâ itdiğinden sonra ben dahi meblağ-ı mezbûr iki bin guruş yedinde kalmıştır deyü vekîl-i mezbûrdan huzûr-ı hâkimde da'vâ sadesinde olduğumda ol dahi bi'l-vekâle kabzını ikrâr lâkin müvekkilim mezbûra meblağ-ı mezbûrî teslîm eyledüm demekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuş idi el-hâletü hâzihî muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremden mezbûr Avram dahi bi'l-vekâle benimle beş yüz guruş üzerine sulh oldukda ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan beş yüz guruşu vekîl-i mezbûr yedinden ahz ü kabz idüp ben müdde'âm olan meblağ-ı mezbûr iki bin guruşdan bedel-i sulh olmak üzere makbûzum olan beş yüz guruşdan mâ'ada bin beş yüz guruşa müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Pako ile vekîl-i mezbûr Avram'ın zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât idüp vekîl-i mezbûr Avram dahi bedel-i sulh olmak üzere bana medfû'ı olan beş yüz gu-

ruşa müte'allika âmm-e-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ-i âmm ile
ibrâ ve iskât eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-ta-
leb ketb olundu fi 8 min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin Mehmed Efendi, Nurullah Efendi bin Abdurrahman, Mehmed Çelebi bin Abdi, Mehmed Çelebi bin Ahmed, İbrahim Efendi tâbi'-i müşârün-ileyh Musa Efendi Kâtib-i Sultan Bayezid.

674 - 1697 (1108) İstanbul 23: 46a/1 Tescil işlemi / Registration

Sikke ve çil akçe basımı konusunda saraydan gelen ferman dolayısıyla, vezir İbrahim Paşa'nın evinde mahkeme kurulur. Mahkemeye Kaptan Hüseyin Paşa, sekbanbaşı Mehmet Ağa, baş defterdar vekili Hüseyin Efendi, darphane bakanı Seyyit Abdülkerim Efendi, tersane emini Yusuf Efendi, kuyumcubaşı vekili Hasan Çelebi, İstanbul'daki ticaret hanlarının ileri gelenleri ve darphanede para ayarından sorumlu görevlilerden Eremya, Efrayim dahil olmak üzere birçok bilirkişi çağrılır. Saraydan gelen ferman mahkemede okunduktan sonra bu kişilere, fermanda belirtildiği yönde akçe basımı konusundaki görüşleri sorulur. Gönderilen numuneyi inceleyen bilirkişiler, bunun piyasada zamanla kızarak biçiminin bozulacağını belirtirler. Bilirkişiler, piyasada zamanla biçimi bozulmayacak akçe için, 90 dirhem saf gümüşe 10 dirhem ayar eklenmesini, 1 dirhem gümüşe ayar yapılarak 18 akçeye kesilip her birinin 3'er akçeye rayiç olmasını önerirler. Bu biçimde basılan paranın sahtesini yapmak da mümkün olmayacaktır. Sonuçta mahkeme, bilirkişilerin görüş birliğiyle verdiği bu yanıtı sicile kaydeder.

The court establishes a courtroom at vizier İbrahim Paşa's house, in accordance with an imperial order (ferman) regarding the printing of golden coins (sikke) and shiny coins (çil akçe). Several experts are called to court, including Kaptan Hüseyin Paşa, Sek-

banbaşı Mehmet Ağa, Hüseyin Efendi (legal agent of the minister of finance), Seyyit Abdülkerim Efendi (minister of the mint [darphane bakanı]), Yusuf Efendi, (dockyard officer [tersane emini]), Hasan Çelebi (legal agent of the chief jeweler [kuyumcubaşı]), notables of markets in İstanbul (including Eremya and Efrayim), mint officers examining the fineness of coinage, and other experts. After the imperial order is read aloud, the experts are consulted about the minting of coins, as determined in the imperial order. Examining the sample, the experts note that it is likely to turn red and lose shape with usage. In order to print coins that will keep their shape, they suggest adding 10 dirhem solder to 90 dirhem pure silver. One dirhem silver should then be assayed and divided into 18 coins, each of which will be equivalent to 3 akçe. Coins printed in this manner will be immune to counterfeiting, the experts add. In conclusion, the court registers the experts' unanimous answer.

Hâlen sikke-i hümayûnla meskûk pâyve ve çil akçe hususiyçün rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûndan tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mümlâ fermân-ı şerîf-i cihân-mutâ' sâdır olmağın imtisâlen-leh bu fakîr hâlen Âsitâne-i Sa'âdet'de sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kayim-makamı olan düstûr-ı zî-nişân vezîr-i âsaf-nişân râkib-i hu-yûlî'l-izz ve'l-ikbâl sâhib-i züyûlî'l-hamd ve'l-iclâl sa'âdetlü İbrahim Paşa hazretlerinin sarây-ı âlîlerine varup vezîr-i müşârûn-ileyh hazretleri ve düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem sa'âdetlü Kapudân el-Hâc Hüseyin Paşa hazretleri ve mefharu'l-emâcid ve'l-e'âlî müstecmi'ü'l-mehâmid ve'l-me'âlî bi'l-fi'l sekbânbaşı olan izzetlü Mehmed Ağa ve umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim baş defterdâr vekîli olan el-Hâc Hüseyin Efendi ve darbhâne-i âmire nâzırı es-Seyyid Abdülkerim Efendi ve tersâne-i ma'mûre efendi el-Hâc Yusuf Efendi ve sâirleri zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i hatîr olundıkda darbhâne-i âmire kâtibleri Mustafa Efendi ibn Ömer ve Ömer Efendi ibn Abdullah ve Kefce nâzırı İsmail Efendi ibn Mehmed ve Kefce kâ-tibi el-Hâc İsmail bin Mustafa ve sekbanbaşı Mehmed bin Hüse-

yin ve kuyumcibaşı vekîli Hasan Çelebi bin Mehmed ve bezzazis-
 tân-ı atîk kethüdâsı Mehmed Ağa ibn Abdülbâki ve bezzazistân-ı
 atîk erbâbından Bozucu el-Hâc Mehmed bin Süleyman ve Kömük-
 çî [?] Mustafa Ağa ibn Mehmed ve Bozucu Bodur Ahmed Çelebi
 bin Mehmed ve el-Hâc Ahmed ibn el-Hâc Hasan ve el-Hâc Meh-
 med bin Mustafa ve Gümüşçi Mustafa bin Mehmed ve Gümüşçi
 Hüseyin Çelebi bin Abdullah ve Sinan Çelebi bin Mehmed ve bez-
 zazistân-ı cedîd kethüdâsı el-Hâc Mehmed Ağa ibn İbrahim ve er-
 bâbından el-Hâc Hamza ibn Mehmed ve Süleyman Ağa ibn el-Hâc
 Hamza ve es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn Receb ve es-Seyyid Hüse-
 yin Çelebi ibn Mehmed ve el-Hâc Mustafa ibn Abdüllatif ve el-
 Hâc Abdullah ibn Ahmed ve merhûme ve mağfûrûn-lehâ Vâlide
 Sultan-ı Atîk Han'ında olan tüccârdan es-Seyyid Abdülkerim
 Efendi ibn Salahaddin ve el-Hâc İsmail ibn el-Hâc Ömer ve es-Sey-
 yid Abdüsselam Çelebi ibn es-Seyyid İbrahim ve el-Hâc Hüseyin
 bin Yusuf ve el-Hâc Şehbaz ibn Abdülkerim ve merhûm vezîr-i
 a'zam Köprülü Mehmed Paşa Hanı'nda olan tüccârdan el-Hâc
 Hüseyin Ağa ibn Yusuf ve el-Hâc Mehmed bin Yusuf ve İsmali
 Ağa ibn Mehmed ve darhâne-i âmirede hâlen sâhib-i ayâr olan
 Eremya veled-i Sarohan ve kalaycibaşı Efrayim veled-i Merdehay
 ve kalaycı tâifesinden Hayim veled-i Baroh ve Simon veled-i Avra-
 ham ve Menahim veled-i Barham ve sâir derâhim ve denânîr-i sîm-
 i zer ahvâline ittîlâ' ve kemâl-i vukûfları olan udûl-i müslimîn ve
 sikât-ı muvahhidîn vezîr-i müşârûn-ileyhâ hazretlerinin huzûrla-
 rında akd-i meclis-i şer'-i âlîye da'vet olunup cümlesi hâzır olduk-
 ları halde zikr olunan fermân-ı hümayûn cümle muvâcehesinde
 feth ve kırâ'et ve mazmûn-ı münîfi kendülere tefekkür ve i'lâm
 olunup darbhâne-i âmirede kat' olunan pâye ve çil akçe fermân-ı
 hümayûnda tasrîh olundığı vech üzre kat' olunmasında ve mürûr-
 ı zamân ile kızarup te'âmül-i nâsa zarar olurmu ibâdullâha ve fu-
 karâ ve fukahânın nizâm-ı hallerine sebep olurmu deyü vech-i mü-
 nâsibi istihbâr ve istifsâr ve isticvâb olundıkda anlar dahi her biri
 ba'de't-te'cîl ve't-tedkîk hâlen işbu müşâhede olunan mürûr yazı-
 sı kenîz olan nümûne vech üzre altmış ayârından seksen ayârına
 varınca pâye kat' olursa bey' u şîrâ esnâsında tahta üzerinde

uduvv [?] süründükde ortası çukur olmayup yazusu kesîr olmağla elbet kızarup fenâ bulur lâkin bu âna gelince kat' olundığı vech üzere ortası çukur ve yazusu kalil yetmiş ayarı kat' olunsa kızarup fenâ bulmaz te'âmül-i nâsda âmme-i ibâdullâha enfa'dır çil akçe husûsiyçün doksan dirhem hâlis sîme on dirhem ayâr zamm olunsa kızarup fenâ bulmaz ancak bir dirhemi yirmi dört akçe kat' olunsa gâyet züyûf olup elde ve avuçta durmaz kalb-i renk kesretine bâ'is olmak ihtimâli vardır lâkin sîmin el-ân bir dirhemi sûk-i sul-tânide on sekiz sağ akçeye bey' u şîrâ olunur bir dirhem sîmden ayâr zammından sonra on sekiz akçe kat' olunup pâye üçer akçeye râyic olsa kalbazâna kat'an nef'i kalmamağla akçenin teksîr ve tevfirine bâ'is ve bâdî olur deyü müslimîn-i mezkûrîn ile hademe-i darbhâne ve vukûf-ı tâmları olan sâir müslimîn icmâ' ve ittifâk ve bu vechi ahsen ü savâb görmeğın mâ-hüve'l-vâki' hıfzü'l-makâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Şa'bânî'l-mu'az-zam sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çavuşân, umdetü'l-ashâbü't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Abdullah Efendi, zübdetü'l-erbâbi't-tastîr tezkire-i sâni Hafız Efendi, fahrü'l-a'yân el-Hâc Veli Ağa, umdetü'l-akrân Odabaşı İbrahim Ağa, Ali Ağa ibn Mehmed, İbrahim Ağa ibn Ali, Receb Ağa ibn Mehmed, Mahmud Ağa ibn Ali, el-Hâc Halil Efendi, el-Hâc Ali Beşe bin Mehmed, el-Hâc Ebubekir Beşe bin Sinan, Mustafa Efendi el-kâdî, Ebubekir Efendi bin el-Hâc Ali Ağa.

675 - 1697 (1108) İstanbul 23: 48b/1 Dava / *Adjudication*

Antep'in Şehreküstü Mahallesi'nden merhum İsmail Ağa'nın akrabası olup İstanbul'da Nevbethane Mahallesi'nde oturan Hamza Ağa, Mehmet Paşa Vakfı'nın mütevellisi Ali Bey'in vekili Abdülbaki karşısında mahkemededir. Ali Bey'in 1694 (H. 1105) yılında, Payas bölgesinin bir yıllık gelirlerini toplamak için Payas tevliyetini (mütevelliliğini) 16.000 kuruşa bir yıllığına kendisine

devrettiğini belirten Hamza Ağa, iltizam temessükünü aldıktan sonra merhum Ömer Ağa aracılığıyla Ali Bey'e 7500 kuruş ödeme yaptığını söyler. Bu sırada Türkmen ağası olan Hamza Ağa, Türkmen bölgesine gideceği için Payas tevliyetinden vazgeçerek iltizam temessükünü Ali Bey'e geri verdiğini, ancak ödediği 7500 kuruşu alamadığını belirtir. Mahkeme Abdülbaki'ye görüşünü sorar. Abdülbaki, Hamza Ağa'nın söz konusu tevliyet için peşin 7500 akçe ödedikten sonra Türkmen ağası olduğu için söz konusu tevliyetten vazgeçtiğini kabul eder. Ancak Hamza Ağa, o zaman sağ olan İsmail Ağa'yı temessükle birlikte göndererek ya 7500 kuruşun İsmail Ağa'ya verilmesini ya da tevliyetin İsmail Ağa'ya devredilmesini istemiştir. Tevliyet İsmail Ağa'ya devredilecekse, Ali Bey'den istenilen 7500 kuruş ile İsmail Ağa'nın ödeyeceği paranın 7500 kuruşu takas edilecektir. İkinci seçeneği kabul eden Ali Bey, iltizamı merhum İsmail Ağa'ya devrederek, yapılan işlemi söz konusu temessükün kenarına yazdırmıştır. Mahkeme Abdülbaki'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Son olarak şahitlerin güvenilirliğini araştıran mahkeme, Hamza Ağa'yı tekrar dava açmaması konusunda uyarır.

Hamza Ağa, a resident of İstanbul's Nevbethane neighborhood and a relative of İsmail Ağa from Antep's Şehreküstü neighborhood, sues Abdülbaki, legal agent of Ali Bey, mutawalli of the Mehmet Paşa Waqf. Hamza Ağa states that Ali Bey transferred to him the office of mutawalli (tevliyet) of the Payas region to collect revenues for the year 1694 (AH 1105) for 16,000 kuruş. After receiving the tax farm promissory note (temessük), he says, he paid Ali Bey 7500 kuruş via the late Ömer Ağa. Hamza Ağa, who was also the agha of the Turkomans, decided to give up the office of mutawalli of Payas when it became necessary for him to go to Turkoman lands. He thus returned the tax farm promissory note to Ali Bey. Alas, he could not get back the 7500 kuruş he had paid for the tax farm. Questioned by the court, Abdülbaki admits that after paying 7500 kuruş in advance, Hamza Ağa gave up the office due to his duties as the agha of the Turkomans. However, he cla-

ims that Hamza Ağa sent İsmail Ağa along with the promissory note and asked that either the 7500 kuruş or the office of mutawalli be given to İsmail Ağa. If the office were transferred to İsmail Ağa, Ali Bey's 7500 kuruş debt would be counted towards the 7500 kuruş that İsmail Ağa was supposed to pay. Ali Bey chose to transfer the office to the late İsmail Ağa and had the transaction registered on the margins of the promissory note. The court asks Abdülbaki to prove his claim. He does so through witness testimonies. After examining the reliability of the witnesses, the court instructs Hamza Ağa not to file another case on this matter.

Fi'l-asl vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Ayıntab'da Şhreküsti Mahallesi ahâlîsinden ve mukaddemâ cebecibaşı oldukdan sonra katilen fevt olan İsmail Ağa ibn Yusuf'un mensûbâtından olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Nevbethâne Mahallesi'nde misâfiren sâkin Kabasakal oğlu dimekle şehîr Hamza Ağa ibn el-Hâc İsmail nam kimesne huzûr-ı kâim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zam ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf-i enverde mukaddemâ vezîr-i a'zam iken şehîden vefât iden merhûm Mehmed Paşa'nın Vakfı'na evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Hanzâde Ali Bey ibn Ahmed Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu hasm-ı şer'î-yi câhid mahzarında İbrahim Çelebi ibn Osman ve Mustafa Çelebi ibn Ali şehâdetleriyle şer'an sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan kethüdâları Abdülbâki Efendi ibn Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vâkîf-ı mûmâ-ileyhin nefsi Payas ve tevâbi'inde vâki' Payas tevliyyetini bin yüz beş senesinde vâki' Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt ve hâsıl olan mahsûlâtını kabz itmek üzere mütevellî-i mûmâ-ileyh Ali Bey on altı bin guruşa bana der-'uhde ve ilzâm ben dahi ta'ahhüd ve iltizâm idüp iltizâm-ı mezbûrî nâtik ve hatt ü hatemini hâvî işbu müşâhede olunan temessûki yedime virdikde bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr on altı bin gurusın yedi bin beş yüz gurusını bundan akdem vefât iden Ömer Ağa ibn Rıdvan bin Hasan huyûtında benim emrimle bana bi-şarti'r-rücû' kendi malından müvekkil-i mûmâ-ileyh Ali Bey'e def' ve tes-

lîm ol dahi ahz ü kabz eyledikten sonra ben târîh-i mezbûrda Türkmen ağası olup Türkmen'e gider olduğımda mûmâ-ileyh Ali Bey'den aldığım iltizâm temessükini girü redd ve teslîm idüp tevliyet-i mezbûrenin benim için zabtı müyesser olmamağla meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş mûmâ-ileyh Ali Bey'de bâkî kalmışdır hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş müvekkil-i mûmâ-ileyh Ali Bey bana redd ve teslîm itmek üzere vekîl-i mezbûr Abdülbâki Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr Abdülbâki Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl vekîl-i mezbûr Abdülbâki Efendi cevâbında fi'l-hakîka târîh-i mezbûrda tevliyet-i mezbûreyi müdde'î-i mezbûr Hamza Ağa müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey'den on altı bin guruşa iltizâm ve kabûl ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûrın yedi bin beş yüz guruşını müdde'î-i mezbûrın emriyle kendüye bi-şarti'r-rücû' müteveffâ-yı mezbûr Ömer Ağa huyûtında müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey'e def' ve teslîm itmişti lâkin müdde'î-i mezbûr Hamza Ağa sene-i mezbûrede medîne-i Edirne'den mahmiyye-i mezbûreye gelüp ben Türkmen ağası olup Türkmen'e gider olmağla tevliyet-i mezbûreden kasr-ı yed eyledim vech-i meşrûh üzere merkûm Ömer Ağa yediyle taraf-ı vakf-ı mezbûra teslîm eylediğim yedi bin beş yüz guruş mezbûr İsmail Ağa'dan medîne-i mezbûrede bi't-tamâm ahz ü kabz idüp iltizâm temessükini mezbûr İsmail Ağa'ya teslîm ve meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş ile mezbûr İsmail Ağa'yı senin üzerine havâle eyledim mezbûr İsmail Ağa geldikde meblağ-ı mezbûrı teslîm eyle yâhud tevliyet-i mezbûreyi mezkûr İsmail Ağa'ya iltizâm idüp meblağ-ı mezbûrı merkûm bedel-i iltizâmına takâs eyle deyü işbu mezbûr Hamza Ağa havâle-i mezbûreyi müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey'e i'lâm ve ber vech-i muharrer teslîm ve iltizâm emr eyledikde müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey dahi havâle-i mezbûreyi ba'de'l-kabûl mezbûr Hamza Ağa Türkmen'e gitdikden sonra mezbûr İsmail Ağa dahi gelüp müdde'î-i mezbûrın işbu iltizâm temessükini müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey'e ba'de't-teslîm tevliyet-i mezbûreyi iltizâma tâlib olmağla müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey dahi tevliyet-i mezbûreyi târîh-i mezbûra mahsûben müdde'î-i mezbû-

rın emriyle mezbûr İsmail Ağa'ya yine on altı bin guruşa der'uh-de ve ilzâm ve mezbûr İsmail Ağa dahi ta'ahhüd ve iltizâm ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûrın yedi bin beş yüz guruşını min ciheti'l-havâleti'l-mezbûre taraf-ı vakıfıdan reddi lâzım olan meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruşa takâs ol dahi mukâsa ve kabûl ve meblağ-ı mezbûr ber vech-i peşîn kabz olunmak üzre müceddeden yedine virilen iltizâm temessükünün derûnına tahrîr olundıktan sonra mezbûr İsmail Ağa dahi tevliyet-i mezbûreyi kendinin vekîl-i şer'îsi olan İbrahim Ağa ibn Mehmed yediyle târih-i mezbûrda zabt ve mahsûlâtından bedel-i iltizâmı bi't-tamâm ahz ü kabz itmeğîn ol vechile meblağ-ı mezbûr mutâlebesinden taraf-ı vakf ile müvekkilim mûmâ-ileyh Ali Bey'in zimmeti berî olmuştur deyü da'vâ-yı def' idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr [silik] mezbûr Abdûlbaki Efendi'den def'-i mezbûrını mübeyyene beyyine taleb olundıkda udûl-i ahrâr-i ricâl-i müslimînden olup mahmiyye-i mezbûrede Çadırcı Ahmed Mahallesi sükkânından Zülfi-kar Mehmed Ağa ibn Abdullah ve Çadırcı Mehmed Ağa ibn Mustafa ve el-Hâc Mustafa ibn Hüseyin ve Ali Ağa ibn Mustafa nam kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' işbu müdde'î-i mezbûr Hamza Ağa bin yüz beş senesinde zikr olunan Payas tevliyetini [silik] mûmâ-ileyh Ali Bey'den on altı bin guruşa ba'de'l-iltizâm bedel-i ilzâm olan meblağ-ı mezbûrın yedi bin guruşını ber vech-i peşîn mezbûr Ömer Ağa yediyle teslîm ve iltizâm temessükünü ba'de'l-ahz medîne-i Edirne'den mahmiyye-i mezbûreye gelüp ben Türkmen ağası oldum Türkmen'e gider olmağla tevliyet-i mezbûreden kasrı yed eyledim ber vech-i meşrûh taraf-ı vakfa mezbûr Ömer Ağa yediyle medfû'ım olan yedi bin beş yüz guruş cebecibaşı olduktan sonra katîlen fevt olan mezbûr İsmail Ağa ibn Yusuf'dan medîne-i Edirne'de bi't-tamâm ahz ü kabz idüp iltizâm temessükünü mezbûr İsmail Ağa'ya teslîm ve meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş ile mezbûr İsmail Ağa'yı senin üzerine havâle eyledim mezbûr İsmail Ağa geldikde meblağ-ı mezbûrı teslîm eyle yahud tevliyet-i mezbûreyi mezkûr İsmail Ağa'ya iltizâm idüp meblağ-ı mezbûrı merkûmın bedel-i iltizâmına takâs eyle deyü işbu mezbûr

Hamza Ağa havâle-i mezbûreyi müvekkil-i mûmâ-ileyh İbrahim Hanzâde Ali Bey'e bizim huzûrımızda i'lâm ve ber vech-i muhar-rer teslîm ve iltizâma emr idüp müvekkil-i mûmâ-ileyh Ali Bey da-hi havâle-i mezbûreyi ba'de'l-kabûl mezbûr Hamza Ağa Türk-men'e gitdikden sonra mezbûr İsmail Ağa dahi gelüp müdde'î-i mezbûrın iltizâm temessükini ba'de't-teslîm tevliyet-i mezbûreyi iltizâma tâlib olmağla vekîl-i mûmâ-ileyh Ali Bey dahi tevliyet-i mezbûreyi târih-i mezbûra mahsûben mezbûr Hamza Ağa'nın emriyle mezbûr İsmail Ağa'ya kezâlik on altı bin guruşa der-'uh-de ve ilzâm mezbûr İsmail Ağa dahi ta'ahhüd ve iltizâm ve bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûrın yedi bin beş yüz guruşını min ci-heti'l-havâle mezbûra taraf-ı vakıfdan reddi lâzım olan meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruşa takâs ol dahi mukâsa ve kabûl ve meblağ-ı mezbûr ber vech-i peşîn kabz olunmak üzre mücedde-den yedine virilen iltizâm temessükünün derûnına tahrîr olundık-dan sonra mezbûr İsmail Ağa dahi tevliyet-i mezbûreyi merkûm İbrahim Ağa ibn Mehmed yediyle târih-i mezbûrda zabt ve mah-sûlâtından bedel-i iltizâmı tamâmen ahz ü kabz itmişidi biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şühûd-ı mezbûrûnın keyfi-yet-i halleri suâl içün kıbel-i şer'den irsâl olunan Ebubekir Efendi ibn el-Hâc Abdülkerim şühûd-ı mezbûrûnın sâkin oldukları mâ-rû'z-zikr Çadırcı Ahmed Mahallesi'ne varup ahâlîsinden İmam Halil Efendi ibn Ömer ve Mü'ezzin Yusuf Halife ibn Ahmed ve İmam Mehmed Efendi ibn Osman ve sâbıkan teberdârân-ı hâssa kethüdâsı el-Hâc Ahmed Ağa ibn Süleyman ve Abdullah Ağa ibn Abdurrahman ve Hasan Bey ibn Resûl ve Mustafa Çelebi ibn Ab-durrahman ve Mustafa Ağa ibn Osman ve Hüseyin Ağa ibn Ali ve İbrahim Bey ibn Hüseyin ve Monla Ömer bin Halil ve Halil Beşe bin Murtaza ve Hasan Beşe ibn Bali ve Berber Salih Çelebi ibn Mehmed ve el-Hâc Mehmed bin Şaban ve Abdullah Çelebi ibn Mehmed ve Ali Çelebi ibn Abdullah ve İbrahim Bey ibn Os-man ve Mustafa Bey ibn el-Hâc Ahmed ve Mustafa Çelebi ibn Ali ve Mustafa Bey ibn Osman ve İbrahim Bey ibn Mehmed ve Ali Bey ibn Durhan ve Davud bin Abdürrezzak ve Mustafa Ağa ibn

Abdünnebi ve Çorbacı Ömer Ağa ibn Ali Dede şühûd-ı mezbûrûnın keyfiyet-i hallerin suâl eyledikde anlar dahi şühûd-ı mezbûrûndan her biri adl olup velev aleynâ makbûlûş-şehâdelerdir deyü haber virdiklerin mezbûr Ebubekir Efendi mahallinde ketb ü tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Mehmed bin Ahmed ve Şahin bin Abdullah ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin şühûd-ı mezbûrûn serren ve alenen ta'dîl ve tezkiyye olunup şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Hamza Ağa bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çâvuşân, umdetü'l-erbâbî't-tahrîr Abdullah Efendi tezkire-i [boş], zübdet-i ashâbî't-tastîr Hafız Mehmed Efendi tezkire-i [boş], fahrü'l-eşbâh muhzır el-Hâc Veli Ağa, fahrü'l-akrân selamağası Abdullah Ağa, fahrü'l-a'yân kapûcılar kethüdâsı Mehmed Ağa, Cafer Ağa ibn Mehmed birâder-i [...] Mustafa ve gayruhum.

676 - 1697 (1108) İstanbul 23: 49a/1 Dava / *Adjudication*

Yalova'nın Lalederesi köyünden Ohan, Kirkor, Baron, 1. Haçok, 2. Haçok ve Kesper isimli Ermeniler, eski ismi Agop olup sonradan Müslüman olan Mehmet karşısında mahkemeye çıkarlar. 1694 (H. 1107) yılına kadar Mehmet'i cizye vb. işlerini takip etmesi için vekil seçtiklerini belirten köy halkı, bir yıl önce Mehmet ile hesap çıkardıklarını söylerler. Bu hesaba göre, Mehmet köy halkına 217 kuruş borçlu çıkmıştır. Mehmet bunun 96 kuruşunu ödemiş olup geriye 121 kuruş borcu kalmıştır. Şimdi Mehmet'ten 121 kuruşu isteyen köy halkı, bu konuyla ilgili daha önce Davutpaşa Mahkemesi'nde görülen dava hüccetini de mahkemeye sunarlar. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Mehmet söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme kalan borcunu da ödemesi konusunda Mehmet'i uyarır.

Ohan, Kirkor, Baron, Haçok 1, Haçok 2 and Kesper, Armenian residents of the Lalederesi village in Yalova, sue Mehmet, a convert who was formerly known as Agop. The villagers state that until 1694 (AH 1107) Mehmet was their legal agent handling their capitation tax (cizye) issues. One year ago, they reviewed their accounts with Mehmet, and it turned out that he owed 217 kuruş to the villagers. He settled 96 kuruş of the debt, leaving 121 kuruş unpaid. Presenting to court a hüjjet issued by the Davutpaşa court that documents the outcome of a previous hearing, the villagers request the 121 kuruş. Questioned by the court, Mehmet corroborates the villagers' testimony. In conclusion, the court instructs Mehmet to pay his remaining debt.

Vilâyet-i Anadolu'da Yalakabâd Kazâsı'na tâbî' Lale Deresi demekle ma'rûf karye ahâlisinden Ohan veled-i Vartan ve Kirkor veled-i Toma ve Baron veled-i Makroviç ve Haçok veled-i Kesper ve diğer Haçok veled-i Bağram ve Kesper veled-i Bades nam Ermeniler divân-ı kâim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre sükkânından olup mukaddemâ Agop veled-i Zarik ismi ile müsemmâ olup hâlen şeref-i İslâm ile müşerref olan Mehmed nam mühtedî mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed bin yüz yedi senesi Şa'banü'l-mu'azzamına gelince karye-i mezbûrede cizye ve sair umûrımızı görmeğe tarafımızdan vekilimiz olmağla mezbûr Mehmed ile târih-i mezbûrda beynimizde hesâb gördüğümüzde bizden ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle zimmetinde iki yüz on yedi guruş hakkımız zuhûr idüp meblağ-ı mezbûrın doksan altı guruşını bize edâ ve teslîm biz dahi ahz ü kabz idüp yüz yirmi bir guruş hakkımız bâkî kalmağın hatta mezbûr Mehmed târih-i mezbûrda mahmiyye-i mezbûrede Mahmud Paşa Mahkemesi'nde nâ'ibü's-şer'î's-şerîf olan [silik]-müderresini'l-ki-râm Mehmed Efendi huzûrunda ber vech-i muharrer bizden ahz ü kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eylediği ikiyüz on yedi guruşdan bize edâ eylediği doksan altı guruşdan mâ'adâ yüz yirmi bir guruş zimmetinde edâsı lâzım deyni olduğunu ikrâr ve itirâf it-

mekle işbu hüccet-i şer'iyye dahi tahrîr olunmuşıdi hâlen taleb eylediğimizde bize edâdan imtinâ' ider suâl olunup alıvirilmesin matlûbumuzdur deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin imzâ ve hatemini hâvî bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ibrâz itmeleriyle gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-hakîka kaziyye bâlâda tafsîl ve beyân olunan vech üzre olup müdde'ûn-ı mezbûrûndan ahz ü kabz ve kendi masârifime sarfla istihlâk eylediğim iki yüz on yedi guruşın doksan altı guruşını müdde'ûn-ı mezbûrûna edâ idüp mâ'adâsı olan yüz yirmi bir guruş el-ân zimmetimde lâzımü'l-edâ deynimdir deyü tav'an ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebiyle meblağ-ı mezbûr yirmi bir guruş müdde'ûn-ı mezbûrûna edâya mezbûr Mehmed'e tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi 15 min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1108

Şühûd

Fahrü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çâvuşân, umdetü'l-erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Abdullah Efendi, zübdetu ashâbü't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Hafız Efendi, fahrü'l-eşbâh [silik]

677 - 1697 (1108) İstanbul 23: 53b/2 Tescil işlemi / Registration

Sinan Paşa Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Ağa, Mehmet Ağa ile birlikte mahkemededir. Vakfın Erzurum'un Tofaniç köyündeki mukataa gelirlerinden olan bir tarlanın gelirlerine Ebubekir Ağa el koymuştur. Ahmet Ağa, söz konusu tarlanın gelirlerini Ebubekir Ağa'dan geri alması için Mehmet Ağa'yı vekil olarak atar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Ahmet Ağa, mutawalli of the Sinan Paşa Waqf, is in court with Mehmet Ağa. Ebubekir Ağa has confiscated the revenues of a waqf-owned tax farm in Erzurum's Tofaniç village. Ahmet Ağa appoints Mehmet Ağa as his legal agent to retrieve the tax farm revenue from Ebubekir Ağa. The court registers the appointment.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrûn-leh vezîr-i a'zâm-ı sâbık Sinan Paşa Evkâfı'na meşrûtiyyet üzre mütevellî olan Ahmed Ağa ibn Behram Ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp vâkıf-ı müşârûn-ileyh evkâfı mukâta'âtından olup vilâyet-i Anadolu'da Erzurum Kazâsı'na tâbî' Tufanic mukâta'ası karyesinin sınıru dâhilinde vâki' arâzi zirâ'at ve hırâset olunup a'sâr-ı şer'iyelerin kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince taraf-ı vakf için ahz ü kabz olunur iken civârında vâki' ze'âmete mutasarrıf olan Ebubekir Ağa nam kimesne bi-gayri vech-i şer'î arâzi-i mezkûrede hâsıl olan mahsûlâtı ahz ü kabz itmekle mezbûr Ebubekir Ağa'dan makbûzını taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve ba'de'l-kabz bana îsâle ve kabz ve îsâle mütevakkıf olduğu umûrın külliyesine kazâ-i mezbûrede sâkin merhûm Vânî [?] eş-Şeyh Mehmed Efendi'nin kethüdâsı olan el-Hâc Mehmed Ağa'yı kabûlüne mevkûfe vekâletle tarafımızdan vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb u ta'yîn eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 3 min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1108

Şühûd

Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Efendi bin Habib, el-Hâc Süleyman Beşe bin el-Hâc Mehmed, Mustafa Çelebi bin Abdullah, Yusuf Beşe ibn Ali.

678 - 1697 (1108) İstanbul 23: 56a/1 Dava / *Adjudication*

Dülbentçi Hüsam Mahallesi'nden Mehmet Çelebi, eski Eğin kadısı Mahmut Efendi karşısında mahkemededir. Mehmet Çelebi, 1688 (H. 1100) yılında Eğin kazasında satın alma (iştirâ) vergisi toplamakla görevli Ali Ağa'ya bağlı olarak vergi topladığını belirterek topladığı paranın 300 kuruşunu Mahmut Efendi'nin aldığını söyler. Mahkeme Mahmut Efendi'ye görüşünü sorar. Mahmut Efendi'ye göre Ali Ağa, Mehmet Çelebi'yi mahkemeye getirerek onda bulunan 300 kuruş vergi parasının alınması için dava açmıştır. Mehmet Çelebi de Ali Ağa'nın tezini doğrulamıştır. Sonuç olarak Ali Ağa'nın lehine karar veren Mahmut Efendi, Mehmet Çele-

bi'deki parayı Ali Ağa'ya vermiştir. Mahmut Efendi'nin bu sözleri üzerine mahkeme, onu tanıyan güvenilir kişilerden onun güvenilirliğini soruşturur. Yapılan soruşturma, Mahmut Efendi'nin hata yapmayan adil bir kadı olduğunu ortaya çıkarır. Sonuç olarak mahkeme, tekrar dava açmaması konusunda Mehmet Çelebi'yi uyarır.

Mehmet Çelebi, a resident of the Dölbentçi Hüsam neighborhood, sues Mahmut Efendi, former judge of Eğin. The plaintiff states that in 1688 (AH 1100) he was working under the tax collector Ali Ağa; in that capacity, he collected sales tax (işтира) of the Eğin district (kaza). He claims that Mahmut Efendi took 300 kuruş from the sum that he had collected. Questioned by the court, Mahmut Efendi claims that Ali Ağa sued Mehmet Çelebi in his court for a 300 kuruş tax debt. Mehmet Çelebi corroborated Ali Ağa's testimony, he adds, prompting Mahmut Efendi to decide in favor of Ali Ağa and to make Mehmet Çelebi pay the 300 kuruş. Upon hearing Mahmut Efendi's testimony, the court investigates Mahmut Efendi's reliability from trustworthy persons who know him. The investigation reveals that Mahmut Efendi is a just judge who never errs in his decisions. The court thus instructs Mehmet Çelebi not to file another case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Dölbendci Hüsam Mahallesi sükkânından Mehmed Çelebi bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde hâlen Hârim [?] Kazâsı muvakkiti olan umdetü'l-kuzât Mahmud Efendi ibn Abdülhay mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mûmâ-ileyh Mahmud Efendi bin yüz senesinde Eğin kâdısı olduğu halde ben kazâ-i mezbûrede iştirâ cem'ine me'mûr olan Ali Ağa'nın etbâ'ından olmağla mûmâ-ileyh Mahmud Efendi yedimde olan iştirâ malından üç def'ada üç yüz guruş ahz ü kabz itmişdir hâlen suâl olunup alvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mûmâ-ileyh Mahmud Efendi cevâbında fi'l-hakîka târih-i mezbûrda ben Eğin kâdısı olduğım halde müdde'î-i mezbûr Mehmed Çelebi kazâ-i mezbûrede iştirâ cem'ine me'mûr

hükm-i şer'î ve meblağ-ı mezbûrî tahsîl ve mezkûr Ali Ağa'ya bi-aynihî def' ve teslîm idüp meblağ-ı mezbûr mutâlebesinden zimmetim berîdir deyücek kâdî-yı mûmâ-ileyh Mahmud Efendi'nin keyfiyet-i hâli vukûf-ı tâmmı olan sikât-ı makbûleti'l-kelimâtdan istif-sâr olundıkda mezbûr Mahmud Efendi âdil ve âlim olup hiyânet ve hatâ töhmetinden berî olmağla kavli ile musaddak olduğunu meclis-i şer'de cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr haber virmeğın mezbûr Mahmud Efendi husûs-ı mezbûrede kavli ile musaddak olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Mehmed Çelebi bî-vech mu'ârazadan men'-i birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 23 min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1108

Şühûd

Abdullah Efendi ibn Ahmed el-kâdî, diğeri Abdullah Efendi bin Mehmed el-kâdî, Süleyman Efendi bin Hasan el-kâdî, Mustafa Efendi bin Süleyman el-kâdî, Mustafa Salyan Bey bin Ebubekir, Ahmed Çelebi bin Abdülhay, Hüseyin Ağa bin Musa, Ömer Çelebi bin Ali ve gayruhum.

679 - 1697 (1108) İstanbul 23: 59a/1 Dava / *Adjudication*

Galata'da ihtisab mukataası emini olan Mehmet Ağa, gemiciler kethüdası el-Hac Mahmut, çavuşlarından el-Hac Ahmet ve gemici tairesinden kimisi Müslüman, kimisi de gayri müslim otuzdan fazla kişi karşısında mahkemeye çıkar. Geleneğe göre (kadîmden bu âna değin) Galata ve Hasköy'deki iskelelere yanaşan büyük gemilerden 150, orta boylu gemilerden 100 ve küçük gemilerden 75 akçe kıslak vergisi ile 60 akçe dümen vergisi alındığını belirten Mehmet Ağa, mahkemede bulunan gemicilerin bu vergiyi ödeme-yi reddetmelerinden şikâyetçi olur. Mahkeme gemicilere görüşlerini sorar. Kendilerinin zahireci (tahıl toplayıcısı) olduğunu belirten gemiciler, zahirecilik yapan gemicilerin geçmişte söz konusu vergileri ödemediklerini (bu âna gelince alını gelmeyüp) söylerler. Nitekim 1677 (H. 1088) yılında mukataa emini olan Mehmet Ağa, zahirecilik yapan gemicilerden kıslak ve dümen vergisi alınması

için saraya bir dilekçe yazmış, ancak olumsuz cevap almıştır. Gemiciler, o tarihte konuyla ilgili saraydan gelen bir emr-i şerif belgesini mahkemeye sunarlar. Sunulan emr-i şerifi inceleyen mahkeme, gemicilerden söz konusu vergilerin alınamayacağına karar vererek bu konuda tekrar dava açmaması için Mehmet Ağa'yı uyarır.

Mehmet Ağa, tax farmer of the Galata markets (istisab mukataası emini), sues el-Hac Mahmut, steward (kethüda) of the sailors, el-Hac Ahmet, a bailiff (çavuş), and more than thirty sailors, some Muslim and others non-Muslim. The plaintiff Mehmet Ağa states that customarily (kadîmden bu âna değin) ships that dock at the Galata and Hasköy quays pay a 60 akçe rudder tax (dümen vergisi) and a winter quarter (kışlak) tax according to their size (150 akçe for large ships, 100 akçe for medium-sized ships and 75 akçe for small ships). He complains that the defendants have been refusing to pay the taxes. Questioned by the court, the sailors state that they transport grain (zahireci). They add that in the past grain transporters have been exempt (bu âna gelince alını gelmeyüp) from the taxes in question. Indeed, when in 1677 (AH 1088) tax farmer Mehmet Ağa petitioned the Sultan for authorization to collect winter quarter and rudder taxes from grain transporters, the answer was negative. The sailors present to court a Sultanic order (emr-i şerif) that substantiates their claim. Examining the document, the court rules that the ships in question are exempt from the taxes. It also instructs Mehmet Ağa to refrain from filing another case about the same issue.

Mahrûsa-i Galata'da ihtisâb mukâtâ'ası emini olan Mehmed Ağa ibn Ahmed dîvân-ı kâim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde gemiciler kethüdâsı el-Hâc Mahmud bin el-Hâc Ramazan ve çavuşları el-Hâc Ahmed Ali ve rû'esâ tâifesinden Mehmed Reis bin Halil ve Abd Reis bin el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Hasan bin Ahmed ve el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Ali ve el-Hâc Ahmed bin İbrahim ve el-Hâc Mahmud bin el-Hâc İbrahim ve el-Hâc Musa bin el-Hâc Mehmed ve el-Hâc Ömer

bin Abdülkerim ve el-Hâc Mehmed bin Ramazan ve el-Hâc Mehmed bin Veli ve Arpacı el-Hâc Mustafa bin Mahmud ve el-Hâc Fazlı bin el-Hâc Ahmed ve el-Hâc Ali bin Abdullah ve el-Hâc Ömer bin Piri ve el-Hâc Hasan bin Ahmed ve Mehmed Reis bin Hüseyin ve Hasan bin Mehmed ve el-Hâc İsmail bin Ali ve el-Hâc Osman bin Abdullah ve el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Fethullah ve el-Hâc Mehmed bin İbrahim ve Halil bin Mehmed ve el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mustafa ve Ebubekir Reis bin Abdullah ve Abdi bin Şaban ve el-Hâc İsa bin Hüseyin ve Süleyman bin İsmail ve Mehmed Reis bin Ahmed ve el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Osman ve Mehmed Reis bin Süleyman nâm kimesneler ile tâife-i mezbûre zimmîlerinden Ayvaz oğlu Yanaki Reis ve Sefer Reis veled-i Ferhad ve Uskoli Reis veled-i Yanaki ve Dimitraki veled-i Yorgi ve sayirleri mahzarlarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mukâta'a-i mezbûreye tâbî' Hasköy ve Galata ve tevâbi'i iskelelerinde kışlak rabt olunan kebîr sefineden yüz elli akçe ve evsat sefineden yüz akçe ve sağîr sefineden yetmiş akçe resm-i kışlak ve altmış akçe resm-i dümenleri kadîmden bu âna değin mukâta'a-i mezbûre emînleri tarafından alını gelmişken hâlen rü'esâ-i mezbûrûn zikr olunan iskelelere rabt itdikleri sefinelerinin yedimde olan defter mücebince resm-i kışlak ve resm-i dümenlerini edâdan imtinâ' iderler suâl olunup teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl rü'esâ-i mezbûrûn cevâblarına biz zahîreci olup taşradan Mahmiyye-i İstanbul'a zahîre getürmekle zahîrecilerden bu âna gelince kat'â resm-i kışlak ve resm-i dümen nâmıyla bir akçe ve bir habbe alını gelmeyüp hattâ bin seksen sekiz senesinde mukâta'a-i mezbûr emîni olan Mehmed Ağa zahîrecilerden rüsûm-ı mezbûreyi ahz içün der-i devlet-medâra arzihâl eyledikde rüsûm-ı mezbûre zahîrecilerden alınmayup mâ'adâdan yedimde olan defter mücebince alınup zahîrecilere kat'â müdâhil olunmamak bâbında emr-i şerîf-i cihân-mutâ' dahi ihsân olunmuşdur deyü târîh-i mezbûr ile müverrah Mahrûsa-i Galata Mahkemesi'nde sicill-i mahfûzdan muhrec bir kıt'a sûret-i emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ibrâz itmeleriyle müdde'î-i mezbûr Mehmed Ağa muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundukda mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına

muvâfık bulunmağın gibbe'l-istintâk emîn-i mezbûr Mehmed Ağa cevâbında fi'l-hakîka kazıyye rü'esâ-i mezbûrûnun takrîr-i meş-rûhları üzre olup rü'esâ-i mezbûrûn zahîrecilerden olup ve zahîre-cilerden bu âna gelince resm-i kışlak ve resm-i dümen nâmiyle bir habbe alını gelmeyüp memnû'-ı sultânî ile memnû' idüğünü ikrâr ve itirâf dahi itmeğın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Mehmed Ağa bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 5 min Şa'bân sene 1108

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-eşrâf ve'l-a'yân Mehmed Ağa Ser-çâvuşân, 'umdet-i er-bâbî't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Abdullah Efendi, zübde-i as-hâbî't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Hafız Efendi, fahrü'l-akrân el-Hâc Veli Ağa muhzır, fahrü'l-eşbâh Odabaşı İbrahim Ağa, Mustafa Efendi nâib-i recül, el-Hâc Mehmed Efendi nâib-i kabbân, el-Hâc Halil Efendi bin Mehmed, el-Hâc Mehmed Çelebi bin İbrahim, el-Hâc Ali Beşe bin Mehmed.

680 - 1697 (1108) İstanbul 23: 59b/1 Dava / *Adjudication*

Tersane emini iken vefat eden merhum Mustafa Efendi'nin miras işleri için kardeşi İbrahim Ağa vasi tayin edilmiştir. İbrahim Ağa, İzmit bölgesinin kereste emini Seyyit Muhammet Ağa karşısında mahkemeye çıkar. İbrahim Ağa'ya göre, Seyyit Muhammet üç yıl önce kereste alışverişinden merhum Mustafa Efendi'ye 2138 kuruş borçlanmıştır. Bu miktarın 520,25 kuruşunu tahsil ettiğini belirten İbrahim, kalan 1617,75 kuruşun alınmasını ister. Mahkeme Seyyit Muhammet'e görüşünü sorar. Seyyit Muhammet, üç yıl önce merhuma 2138 kuruş borcu olduğunu, hatta bunu şahitler huzurunda söylediğini kabul eder. Ancak Seyyit Muhammet borcunun gerçekte 520,25 kuruş olduğunu, fazladan olan 1617,75 kuruşu söylerken yalan söylediğini, bunu merhumun da bildiğini belirtir. Mahkeme Seyyit Muhammet'ten söylediklerini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini destekler. Mahkeme, Seyyit Muhammet'in getirdiği şahitlerin karak-

terlerini araştırır ve güvenilir kişiler oldukları ortaya çıkar. Sonuç olarak mahkeme, davacı İbrahim Ağa'yı tekrar dava açmaması konusunda uyarır.

Upon the death of dockyard officer (tersane emini) Mustafa Efendi, his brother İbrahim Ağa is appointed as executor of his estate. İbrahim Ağa sues Seyyit Muhammet Ağa, a lumber officer (kereste emini) in the İzmit area. The plaintiff claims that three years ago Seyyit Muhammet incurred a 2138 kuruş debt to the decedent for a lumber purchase. Stating that he has already collected 520.25 kuruş of the debt, İbrahim demands the remaining 1617.75 kuruş. Questioned by the court, Seyyit Muhammet admits that he incurred a 2138 kuruş debt three years ago. He adds that he confessed the debt before witnesses. However, he says, his actual debt was 520.25 kuruş. "I lied about the debt being 1617.75 kuruş more" he says, "and the decedent knew this." Asked to prove his claims, Seyyit Muhammet calls to court witnesses, who corroborate his testimony. Upon investigation, the court finds Seyyit Muhammet's witnesses to be reliable individuals. On that basis, the court instructs the plaintiff İbrahim Ağa to refrain from filing another case.

Tersâne-i âmire emîni iken bundan akdem vefât iden Mustafa Efendi ibn Yunus bin Yusuf'un düyûn-ı kesîresi olmağla terekisine veresesi vaz'-ı yed itmeyüp müteveffâ-yı mezbûrın zimem-i nâsda olan hukûkını taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve düyûn-ı müsbetesini edâya kibel-i şer'den vasî ve kayyım nasb u ta'yîn olan müteveffâ-yı mezbûrın birâderi İbrahim Ağa ibn Yunus meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medîne-i İznikmid'de mîrî kereste emîni olan es-Seyyid Muhammed Ağa ibn Ahmed mahzarında bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin yüz beş senesinde karındaşım müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi tersâne emîni ve mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa medîne-i İznikmid'de kereste emîni olmağla medîne-i mezbûre ve tevâbi'inde olan re'âyâyâ tevzî ve kereste iştirâ itmek üzre karındaşım müteveffâ-yı mezbûr-

dan ahz ü kabz eylediği meblağı ve tersâne-i âmirenin kadîmî ocaklığı olan Kocaeli Sancağı kerestesi mîrîsi malından beynerinde olan ahz u i'tâyâ sene-i mezbûre şehri Ramazan'ın yirmi beşinci günü hesâb itdiklerinden karındaşım mezbûr Mustafa Efendi'nin merkûm es-Seyyid Muhammed Ağa zimmetinde cihet-i mezbûreden iki bin yüz otuz sekiz guruş hakkı zuhûr idüp mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa dahi meblağ-ı mezbûr iki bin yüz otuz sekiz guruşu kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mezbûr iki bin yüz otuz sekiz guruş mezbûr Mustafa Efendi'ye zimmetimde lâzımü'l-edâ deynimdir deyü ikrâr ve i'tirâf idüp işbu zeyl-i deftere tahrîr itdirdikden sonra meblağ-ı mezbûrı kable'l-ahz mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa zimmetinde iken karındaşım mezbûr Mustafa Efendi fevt oldukdan sonra ben bervech-i muharrer vasî nasb olunup meblağ-ı mezbûrın pâre dört akçe hesâbı üzre seksen üç bin iki yüz kırk akçe ki bi-hesâb-ı guruş beş yüz yirmi guruş ve bir rub' guruşını mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa yedinden ahz ü kabz idüp bin altıyüz on yedi guruş ve üç rub' guruş ki bi-hesâb-ı hurda pâre üç akçe hesâbı üzre yüz doksan dört bin yüz yirmi beş akçe bâkî kalmışdır hâlen suâl olunup meblağ-ı bâkî-i mezbûrın dahi alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Efendi tersâne-i âmire mübâyâ'ası için seksen üç bin iki yüz kırk çürük akçe ki bi-hesâb-ı guruş beş yüz yirmi guruş ve bir rub' bana def' ve teslîm idüp ve tersâne-i âmire ocaklığı malından taraf-ı mîrîden hesâbıma mahsûb olursa sana yüz doksan dört bin yüz yirmi beş sağ akçe dahi vireyim deyü beni ta'zîz itmekle ben dahi meblağ-ı mezbûr yüz doksan dört bin yüz yirmi beş sağ akçeyi ahz ü kabz itmeksizin sene-i mezbûre şehri Ramazânî'l-mübârekinin yirmi beşinci günü meblağ-ı mezbûr yüz doksan dört bin yüz yirmi beş sağ akçeyi ahz ü kabz eyledim cem'an iki bin yüz otuz sekiz guruş mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye zimmetimde deynimdir deyü ikrâr ve i'tirâf idüp zeyl-i defter-i mezkûra tahrîr olunmuş idi lâkin meblağ-ı mezbûr yüz doksan dört bin yüz yirmi beş sağ akçe ikrârımda kâzib olup hattâ merhûm mûmâ-ileyh Mustafa Efendi ben bervech-i meşrûh zi-

yâde ikrârımda kâzib olup bana ancak medfû'ı olan seksen üç bin iki yüz kırk çürük akçe ki bi-hesâb-ı gurus beş yüz yirmi gurus virdikten mâ'adâ zimmetimde bir akçe ve bir habbe hakkı olmadığını bin yüz altı senesi Muharremü'l-haramında alâ ru'usü'l-işhâd ikrâr ve i'tirâf ve işhâd dahi itmişidi deyü ziyâde-i mezbûre için da'vâyı def' idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa'dan def'-i mezbûrına beyyine taleb olundıkda udûl-i müsliminden ve medîne-i İznikmid'de korucu olup hâlen medîne-i Üsküdar'da Kadıköyü nâm karyede sâkin Hüseyin Yazıcı ibn Muhammed ve mahmiyye-i mezbûrede Seferikoz Mahallesinde sâkin Hâceoğlu demekle ma'rûf Mustafa Çelebi ibn Ahmed nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr tersâne emîni Mustafa Efendi bin Yunus bin Yusuf tersâne-i âmire mübâya'ası için seksen üç bin iki yüz kırk akçeyi mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa'ya def' ü teslîm eyledükde tersâne-i âmire ocaklığı malından taraf-ı mîrîden hesâbıma mahsûb olursa sana yüz doksan dört bin yüz yirmi beş sağ akçeyi ahz ü kabz itmeksizin bin yüz beş senesi şehri Ramazânü'l-mübârekinin yirmi beşinci günü meblağ-ı mezbûr dahi ahz ü kabz eyledim cem'an iki bin yüz otuz sekiz gurus zimmetimde lâzımü'l-edâ deynimdir deyü işbu mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa ziyâde-i mezbûreyi kâziben ikrâr idüp zeyl-i defterde tahrîr olundu ol vechile mezbûr es-Seyyid Muhammed Ağa zimmetinde ancak beş yüz yirmi gurus ve bir rub' gurus hakkım olup andan mâ'adâ zimmetinde bir akçe ve habbe hakkım yoktur deyü mezbûr Mustafa Efendi ibn Yunus ibn Yusuf huyûtında bin yüz altı senesi Muharremü'l-haramında bizim huzûrımızda ikrâr ve i'tirâf idüp bizi işhâd itmişidi bu husûsa ber vech[-i meşrûh] üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrânın keyfiyet hallerin suâl için kıbel-i şer'den irsâl olunan el-Hâcî Halil Efendi ibn Mehmed şâhidân-ı mezbûrânın sâkini oldukları mahallelerine varup ahâlîlerinden İmam Ahmed Efendi ibn Mahmud ve Kalaycı İbrahim bin Receb ve İsmail Çelebi ibn Ömer ve Mehmed Beşe ibn Yusuf ve Mustafa Çelebi ibn İsa ve Bevvâb Hüseyin bin Abdullah

ve Ahmed Çelebi ibn Musalli ve Mehmed Beşe ibn Nasuh ve Berber Mustafa Çelebi ibn Ali ve Arpacı İbrahim Çelebi ibn Handan ve es-Seyyid Muhammed bin Ahmed ve Yusuf Çelebi ibn Mustafa ve sâyirlerinden şâhidân-ı mezbûrânın keyfiyet hallerin suâl eyledikde anlar dahi şâhidân-ı mezbûrândan her biri adl olunup velev aleynâ makbûlü'ş-şehâdelerdir deyü haber virdiklerini mezbûr el-Hâcî Halil Efendi meclisinde ketb ü tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Mehmed bin Ahmed ve Receb bin Osman ile meclisi şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin şâhidân-ı mezbûrân ve sirren ve alenen ta'dîl ve tezkiyye olundıkda şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle vasî-i mezbûr İbrahim Ağa bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bî't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam sene semân ve mi'e ve elf

Şühûd

A'lemü'l-ulemâ La'lizâde Mehmed Efendi, Mehmed el-mevâliyü'l-izâm Şemseddin-zâde Efendi, fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm-zâde Mahmud Efendi-zâde Çelebi Efendi, umdetü'l-meşâyihü'l-izâm Vefâ şeyhi Ömer Efendi, fahrü'l-müderrisîn Hamîdî İbrahim Efendi, el-Hâcî Halil Efendi ibn Mahmud.

681 - 1697 (1108) İstanbul 23: 62b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kemankeş Kara Mustafa Paşa Vakfı'nın mütevellisi Siyavuş Ağa, Galata kadısı ve vakıflar müfettişi olan Seyyit Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. 1695 (H. 1107) yılında Galata'da çıkan yangından Kurşunlu Mahzeni yanındaki Kemankeş Kara Mustafa Paşa Camisi zarar görmüştür. Siyavuş Ağa, caminin onarımı için vakfın yeterli parası olmadığından Seyyit Mehmet'ten 2100 kuruş borç almıştır. Bu parayla caminin zarar gören yerleri ile camiye bağlı olan beş mahzen ve bir bakkal dükkânı onarılmıştır. Onarımdan sonra söz konusu mahzenlerle bakkal dükkânının kiraya verilmesi için açık artırma düzenlenmiştir. Bu açık artırmada en yüksek teklifi, peşin 2100 kuruş ve günlük 6 akçeyle Seyyit Meh-

met verir. Daha sonra peşin kira bedeliyle, vakfa borç olarak verilen 2100 kuruşu Seyyit Mehmet'le karşılıklı takas eden Siyavuş Ağa, Seyyit Mehmet'çe mahzenlerin üzerlerine bina yapılmasına izin verdiğini söyler. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Siyavuş Ağa, mutawalli of the Kemankeş Kara Mustafa Paşa Waqf, appears in court with Seyyit Mehmet, judge of Galata and a waqf inspector. The Kemankeş Kara Mustafa Paşa Mosque near the Kurşunlu Cellar was destroyed in the 1695 (AH 1107) Galata fire. Because the waqf lacked funds, Siyavuş Ağa took out a 2100 kuruş loan from Seyyit Mehmet for the repairs. The money was used to repair the destroyed parts of the mosque, its five cellars, and a grocery store. After the repairs, the cellars and the grocery store are auctioned off for rent, and the highest bid comes from Seyyit Mehmet. The latter rents the structures with 2100 kuruş advance payment and a rent of 6 akçe per day. The advance payment is treated as repayment for the waqf's 2100 kuruş debt. Siyavuş Ağa authorizes him to construct buildings on top of the cellars. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde keşf ü tahrîri için sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen savb-ı şer' den fahrül'-müderris İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Hamîdî irsâl olunup ol dahi mi'mârân-ı hâssa fahrül'-eşbâh Mehmed Efendi ve Ali Halife ibn Abdullah ve Hasan Halife ile vezîr-i a'zam-ı sâbıkâ merhûm Kemankeş Kara Mustafa Paşa nam sâhibü'l-hayrı vakfından olup mahrûsa-i Galata hısnı dâhilinde Kurşunlu Mahzen'e muttasıl câmi'-i şerîfine varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde vâkıf-ı mezbûrın vakfına meşrû-tiyyet üzre mütevellî olan Siyâvuş Ağa ibn Abdullah meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda Mekke-i Mükerrreme pâyesi ile bi'l-fi'l Galata Kâdısı ve müfettiş-i evkâf olan a'lemü'l-ülemâ'l-izâm efdalü'l-fudalâi'l-fihâm yenbû'ü'l-fezâ'il ve'l-me'âlî metbû'ü'l-efâzıl ve'l-e'âlî es-Seyyid Mehmed Efendi ibn eş-Şeyh Mustafa mahzarında bi't-tevliyye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu mu'âyene olunan vâkıf-ı

mezbûrın câmi'-i şerîfi bin yüz yedi senesi Şevvâli'nde vâki' harîk-
da muhterik olmağla câmi'-i mezbûrî binâya şürû' olundıkda ta-
raf-ı vakıfda bir akçe ve bir habbe olmamağla izn-i şer'le müşârün-
ileyh hazretlerinden iki bin yüz guruş ben bi't-tevliyye taraf-ı vakf
içün istidâne ve kabz ve meblağ-ı mezbûr ile işbu câmi'-i şerîfe ve
tahtında iki bâb nâ-tamâm kârgir mahzen ve kezâlik iki bâb kâr-
gir mahzen ve bir bâb kârgir mahzenli bakkal dükkânı ki bir ta-
rafdan câmi'-i şerîf havlusı ve bir taraftan Kurşunlu mahzen ve bir
taraftan cidâr hısnı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd işbu
mi'mârân-ı mezbûrânın mesâha itdiği üzre tûlen ve arzen bi-hesâb-
ı terbi'i dokuz yüz yirmi yedi zirâ' arsası câmi'-i mezbûrın havlu-
sından izn-i şer'le ba'de'l-ifrâz üzerlerine üç bâb kârgir mahzen
ma'a bakkal dükkânı binâ idüp cem'an beş bâb kârgir mahzenleri
taraf-ı vakıfdan icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile âhara îcâr olun-
mak lâzım olmağla bundan akdem sûk-i sultânîde müzâyede olun-
dıkda ragabât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra zikr
olunan beş bâb kârgir mahzen ve bakkal dükkânı iki bin yüz gu-
ruş mu'accel ve yevmî altı akçe mü'eccel ile müşârün-ileyh es-Sey-
yid Mehmed Efendi üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zu-
hûr itmeyüp ve'l-yevm icâreteyn-i mezbûreteyn her birinin ecr-i
misilleri olduğu bî-garaz müslimîn ihbârlarıyla lede's-şer' zâhir ol-
mağın ben dahi tevliyetim haşebiyle iki bin yüz guruş mu'accel ve
yevmî altı akçe mü'eccel ile zikr olunan mahzenleri ve bakkal dük-
kanını müşârün-ileyh hazretlerine îcâr ve teslîm anlar dahi ber-
vech-i muharrer istîcâr ve tesellüm ve kabûl eylediklerinden sonra
mu'accel-i mezkûr iki bin yüz guruşı mukaddemâ müşârün-ileyh
hazretlerinden istidâne itmekle zimmetimde deynim olan iki bin
yüz guruşa takâs ol dahi mukâsa ve kabûl ve minvâl-i muharrer
üzre yedlerine mümzâ ve mahtûm temessük dahi virmişidim ve
ba'de'l-yevm zikr olunan mahzenler üzerine her ne binâ iderse
kendi malıyla mülki olmak üzre izn dahi virmişidim ba'de'l-yevm
zikr olunan mü'eccelesin vakfa edâ eyleye tasarrufına kimesne mâ-
ni' olmaya didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı
mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Meh-
med bin Ahmed ve Ali bin Bali ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî

inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrişin Süleyman Efendi ibn Mustafa, Hammâmî-zâde Mehmed Efendi, el-Hâc Receb ibn İbrahim, Mahmud Efendi ibn Mehmed el-imâm, Ahmed Çelebi ibn Abdullah, Mü'ezzin İbrahim Halife ibn Ahmed, Kayyim Mustafa ibn Abdullah, Mü'ezzin Mehmed Halife ibn Süleyman, el-Hâc Ahmed Efendi kâtib-i vakf-ı mezbûr, Abdurrahman Efendi ibn Mehmed Efendi.

682 - 1697 (1108) İstanbul 23: 63a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kemankeş Kara Mustafa Paşa Vakfı'nın mütevellisi Siyavuş Ağa, Galata kadısı ve vakıflar müfettişi olan Seyyit Mehmet ile birlikte mahkemeye çıkar. 1695 (H. 1107) yılında Galata'da çıkan yangından Kurşunlu Mahzeni yanındaki Kemankeş Kara Mustafa Paşa Camisi zarar görmüştür. Vakfın yeterli parası olmadığından Seyyit Mehmet'ten aldığı borç parayla cami ve çevresindeki mahzenleri onarttığını belirten Siyavuş Ağa, mahkemeden bir keşif yapılarak onarım için yapılan harcamanın belirlenmesini ister. Mahkeme tarafından bölgeye gönderilen mimarlar, güvenilir kişiler huzurunda bir keşif yaparak onarım için yapılan harcamaların detaylarını çıkarırlar. Bu keşif sonucunda, cami ile çevresindeki mahzenlerin onarımının en az 403.585 akçe ile gerçekleştirilmiş olabileceği anlaşılır. Mahkeme de yapılan keşfi sicile kaydeder.

Siyavuş Ağa, mutawalli of the Kemankeş Kara Mustafa Paşa Waqf, appears in court with Seyyit Mehmet, judge of Galata and the waqf inspector. The Kemankeş Kara Mustafa Paşa Mosque located near the Kurşunlu Cellar was destroyed in the 1695 (AH 1107) Galata fire. Siyavuş Ağa states that, because the waqf lacked funds, he borrowed money from Seyyit Mehmet to repair the mosque and the surrounding cellars. He now demands an investigation to determine the expenses. Court-appointed architects con-

duct an investigation before trustworthy persons. They then report to the court that the repairs should have cost at least 403,585 akçe. The court registers the outcome of the investigation.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde keşf ü tahrîri için sâdır olan fermân-ı şerîfe imtisâlen savb-ı şer' den irsâl olunan fahrü'l-mü-derrisîn İbrahim Efendi ibn Mehmed el-Hamîdî ser-mi'mârân-ı hâssa fahrü'l-eşbâh Mehmed Efendi ibn Halil hâssa mi'mârlardan Ali Halife ibn Abdullah ile mahrûsa-i Galata'da Kurşunlu Mahzen kurbünde kal'a divarına muttasıl merhûm ve mağfûrûn-leh Kemankeş Kara Mustafa Paşa nam sâhibü'l-hayrın kendüye intimâ ile tahrîr ve ta'rîf ve tavsîfden müstağnî câmi'-i şerîfine varup hâ-len mahrûsa-i mezbûrede seccâde-tebyîn-i şerî'at-ı garra ve müfet-tiş-i evkâf olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-izâmî'l-fihâm yenbü'ül-fezâ'il ve'l-me'ânî metbû'ül-efâzıl ve'l-e'âlî es-Seyyid Mehmed Efendi ibn es-Seyyid Mustafa Efendi ve sükûf ahvâline ıttılâ'-ı tâmmı olan zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî bî-garaz müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde vâkf-ı mûmâ-ileyhin vakfına hâlen meşrûtiyyet üzere mütevellî olan Siyavuş Ağa ibn Abdullah meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp mütevellîsi olduğım vâkıf-ı mûmâ-ileyhin câ-mi'-i şerîfe bundan akdem yâki' olan harîkda bi'l-küllîye muhterik olmağla câmi'-i mezbûrın ba'zı nuks-ı atiki ile binâsına şürû' olunup meblağ-ı mezbûr kifâyet itmeyüp câmi'-i mezbûr fevkânî binâ olunmağla taht-ı câmi'de iki bâb kârgir mahzen ve kezâlik iki bâb kârgir mahzen ve bir bâb kârgir mahzenli bakkal dükkan-ı ki bir taraftan câmi'-i şerîf havlısı ve bir taraftan Kurşunlu Mahzen ve bir taraftan cidâr hısnı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî'i dokuz yüz yirmi yedi zirâ câmi'-i mezbûrın havlısı arsası ifrâz olunup üzerine izn-i şer'le işbu mahzenlere binâ ve âdet-i ma'rûfe üzere her biri icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile âhara icâr olunup mu'accelelerinden hâsil olan meblağ ile câmi'-i mezbûr ve dekâkîni binâ olunmak cânib-i vakfa enfa' ve evlâ ve uhrâ olduğunı sikât-ı makbûleti'l-kelimât ihbârlarıyla müte'ayyin olmağın bundan akdem vech-i meşrûh

üzre binâya bana izn dahi virilmişidi ben dahi ber-vech-i muhar-
rer kıbel-i şer'eden me'zûn olduğuma binâ'en ba'de'l-istidâne işbu
câmi'-i mezbûrî ve beş bâb dükkanı ba'zı nuks-ı ıtıklarıyla işbu
mu'âyene olunan vech üzre nâ-tamâm binâ itdürüp yedimde el-ân
istidâne eylediğim meblağdan bir akçe kalmamağla masrûfım keşf
ve tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve takvîm olunmak matlûbumdur di-
dikde kaziyye bâlâda tafsîl ve beyân olunan vech üzre olduğu
ba'de'l-mu'âyene ve'l-müşâhede lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mü-
te'ayyin olduktan sonra mi'mârûn-ı mezbûrûn mütevellî-i mez-
bûr ve mürtezika-i [?] vakf ve sâyir müslimîn muvâcehelerinde ev-
velâ câmi'-i mezbûr tahtında vâki' kal'e dıvarına muttasıl bir bâb
kârgir mahzeni keşf ve mesâha itdiklerinde mahzen-i mezbûrın et-
râfında vâki' tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî'î yüz buçuk kârgir dı-
varın zirâ'ı doksan akçeden dokuz bin kırk beş akçe ve yine mah-
zen-i mezbûrın kapısı karşusunda bi-hesâb-ı mezbûr kırk üç bu-
çuk zirâ' kârgir dıvarın zirâ' kezâlik doksan akçeden üç bin do-
kuz yüz on akçe ve yine mahzen-i mezbûrın kapısı tarafında bi-
hesâb-ı mezbûr otuz altı zirâ' kârgir dıvarın zirâ'ı doksanar akçe-
den üç bin iki yüz kırk akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr doksan bir
zirâ' toloz ta'bîr olunur kubbenin zirâ'ı yüz otuzar akçeden on bir
bin sekiz yüz otuz akçe ve yine söke [?] taşından kadden iki bu-
çuk zirâ' arzen on dört parmak bir kapu ber-vech-i tahmîn bin
doksan akçe ve yine timur parmaklı taş çârçubeli iki aded pence-
re bin dört yüz seksen akçe ki cem'an otuz bin dokuz yüz akçeye
bâliğ olup ve yine mahzen-i mezbûra muttasıl kezâlik câmi'-i
mezbûr tahtında olan bir bâb mahzeni mesâha itdiklerinde mah-
zen-i mezbûrın etrâfında vâki' tûlen ve arzen bi-hesâb-ı mezbûr
kezâlik doksan bir zirâ' kârgir dıvarın zirâ'ı doksan akçeden se-
kiz bin yüz doksan akçe ve yine kapısı karşusunda bi-hesâb-ı mez-
bûr kırk üç buçuk zirâ' kârgir dıvarın zirâ'ı doksan akçeden üç
bin dokuz yüz on beş akçe ve yine mahzen-i mezbûrın kapısı ta-
rafında tozu altı zirâ' kârgir dıvarın zirâ'ı doksan akçeden üç bin
iki yüz kırk akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr toloz ta'bîr olunur
doksan bir zirâ' kârgir kubbenin zirâ'ı yüz otuzar akçeden on bir
bin sekiz yüz otuz akçe ve yine söke taşından iki buçuk zirâ' bir

kapu bin doksan akçe ve timur parmaklı taş çârçubeyi iki pencere bin dört yüz seksen akçe ki otuz bin kırk beş akçeyi bâliğ olup ve yine cümle muvâcehesinde câmi'-i mezbûrî keşf itdiklerinde câmi'-i mezbûrın bi-hesâb-ı mezbûr yüz kırk yedi zirâ' kârgir ve bir kubbesi olup zirâ' ikişer yüz kırkar akçeden otuz beş bin iki yüz seksen akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr etrâf-ı erba'asında dört yüz yirmi altı zirâ' kârgir divarın zirâ'ı yüz kırkar akçeden elli dokuz bin altı yüz kırk akçe ve yine söke taşından çârçubeli sekiz adet timur pencere be-heri dokuzar yüz akçeden yedi bin iki yüz akçe ve yine câmi'-i mezbûrın etrâfında cam vaz'ı için söke taşından yedi adet taş çârçube beş bin kırk akçe ve yine câmi'-i mezbûrın içinde [...] için sekiz adet taş söke bin kırk akçe ve yine câmi'-i mezbûrın içinde bi-hesâb-ı terbi'i kırk sekiz zirâ' kârgir koltuk kemeri zirâ' yüz elliser akçeden yedi bin iki yüz akçe ve yine köfke [?] taşından bir mihrâb üç bin altı yüz akçe ve yine câmi'-i mezbûrın etrâf-ı erba'asında yüz yirmi beş zirâ' köpri zirâ'ı altmışar akçeden yedi bin beş yüz akçe ve yine câmi'-i mezbûrın bi-hesâb-ı terbi'i sakfı üzerinde yüz doksan sekiz zirâ' kiremid zirâ'ı kırkar akçeden yedi bin dokuz yüz yirmi akçe ve yine câmi'-i mezbûrın içinde dört adet taş ferş çakma kürsi bin akçe ve yine zikr olunan atîk pencereler ücreti on bir bin akçe ve yine câmi'-i mezbûrın iskele ve kalıpları için ber vech-i tahmîn yirmi beş bin akçe ve yine hammâliye ve harc-ı mavune ve sâyir masraf-ı ma'lûme yirmi beş bin yedi yüz akçe ki cem'an bir yük doksan yedi bin yüz yirmi akçeye bâliğ olup ve yine bâlâda zikr olunan câmi'-i mezbûrın tarîk-i âmm tarafında vâki' havlusı üzerinde binâ olunan üç bâb mahzenlerden mahzen-i evvel keşf ve mesâha itdiklerinde mahzen-i mezbûrın etrâfında bi-hesâb-ı mezbûr yüz doksan sekiz zirâ' kârgir divarı olup zirâ'ı doksanar akçeden on yedi bin sekiz yüz yirmi akçe ve yine mahzen-i mezbûrın kapısı kurbünde ve karşusunda bi-hesâb-ı mezbûr yüz on dört zirâ' kârgir divar zirâ'ı doksan akçeden on bin iki yüz altmış akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr yüz on iki zirâ' toloz zirâ'ı yüz otuzar akçeden on dört bin beş yüz altmış akçe ve yine mahzen-i mezbûrda sâde bir taş kapu bin doksan akçe ve yine timur parmaklı taş çârçubeli iki adet pencere bin

dört yüz seksen akçe ki cem'an kırk beş bin beş yüz on akçeye bâliğ olup ve yine mahzen-i sâniyi mesâha itdiklerinde etrâf-ı erba'asında bi-hesâb-ı mezbûr seksen dört zirâ'ı kârgir divarın zirâ'ı doksan akçeden yedi bin beş yüz altmış akçe ve yine mahzen-i mezbûrın içinde bi-hesâb-ı mezbûr yüz on dört zirâ' doksan akçeden on bin iki yüz altmış akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr doksan sekiz zirâ' kârgir kubbe tolozu zirâ'ı yüz otuzar akçeden on iki bin yedi yüz kırk akçe ve yine timur parmaklı taş çârçubeli iki pencere bin dört yüz seksen akçe ve yine kanat taş çârçubeli bir kapu bin doksan akçeye ve yine bi-hesâb-ı mezbûr zirâ' toloz ta'bîr olunur kubbe zirâ'ı yüz ellişer akçeden bin elli akçe ki cem'an otuz dört bin dört yüz seksen akçeye bâliğ olup ve yine mahzen-i sâlisi mesâha itdiklerinde bi-hesâb-ı mezbûr yüz altmış sekiz zirâ'ı kârgir divarı olup zirâ' doksan akçeden on beş bin yüz yirmi akçe ve mahzen-i mezbûrın içinde bi-hesâb-ı mezbûr yüz on dört zirâ' taş divarın zirâ'ı doksanar akçeden on bin iki yüz altmış akçe ve yine bi-hesâb-ı mezbûr doksan sekiz zirâ' toloz zirâ' yüz otuzar akçeden on iki bin yedi yüz kırk akçe ve yine mahzen-i mezbûr tolozında yedi zirâ' kemer pâye iki bin yüz akçe ve mahzen-i mezbûrın söke taş çârçubeli iki timur pencere bin dört yüz seksen akçe ve yine mahzen-i mezbûrın kanatsız taş kemer çârçubeli bir kapu ber vech-i tahmîn bin doksan akçe ki cem'an kırk üç bin doksan akçeye bâliğ olup ve yine zikr olunan üç aded mahzenlerin üzerine tarîk-i âmmıdan içeri ve mahzende gidecek tarîk-i hâss üzerinde fûrûş için vaz' olunan on beş aded köprülük taş beheri yüz ellişer akçeden iki bin iki yüz elli akçe ve altı aded pehlü (?) taşı bin üç yüz yirmi akçe ve yine bi-hesâb-ı terbi'i elli altıdan zirâ' kârgir toloz kubbesi zirâ'ı yüz otuzar akçeden yedi bin iki yüz seksen akçe ve yine söke taşdan kemer çârçubeli kanatsız bir kapu bin doksan akçe ve zikr olunan beş aded mahzenin kemerleri için kalıb ve iskele harcı ber vech-i tahmîn on bin beş yüz akçe ki cem'an tarîk-i âmm tarafında vâki' üç aded mahzen yalnız yüz kırk beş bin beş yüz yirmi akçeye bâliğ olup zikr olunan beş bâb mahzenler ve câmi'-i şerîf min haysi'l-mecmû' pâre üç akçe hesâbı üzre yalnız dört yük üç bin beş yüz seksen beş akçeye bâliğ

olup [...] mezbûre meblağ-ı mezbûrî noksânı ile vücûda gelmek mümkin değildir deyü mi'mârûn-ı mezbûrûn ve sâ'ir ebniye ve sükûf ahvâline ittılâ'-ı tâmmı olan bî-garaz müslimîn icmâ' ve ittifâk ve bu minvâl üzre vifâk ve ittihâd itmeğin vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ü tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed bin Mehmed ve Ahmed bin İbrahim ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Fahrü'l-müderrişin Süleyman Efendi ibn Mustafa, vakf-ı mezbûrın kâtibi Hammâmîzâde fahrü'l-eşbâh Mehmed Efendi, el-Hâcî Receb ibn İbrahim, İmam Mahmud Efendi ibn Mehmed el-imâm, Mehmed Çelebi ibn Mustafa, Ahmed Çelebi ibn Abdullah, Mü'ezzin İbrahim Halife ibn Ahmed, Mü'ezzin Mehmed Çelebi ibn Süleyman, Kayyim Mustafa Çelebi ibn Abdullah, el-Hâcî Ahmed Çelebi ibn Mehmed, Mustafa Efendi kâtib-i mi'mâr, Abdurrahman Efendi ibn Mehmed Efendi, Ali ibn Bali, Ahmed Çelebi ibn Süleyman, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Çelebi ibn Abdi, Ahmed Efendi kâtib-i evkâf, Mehmed Çelebi ibn Davud, Receb Çelebi ibn Süleyman, Ahmed bin Ahmed.

683 - 1697 (1108) İstanbul 23: 64a/1 Dava / *Adjudication*

Elvanzade Mahallesi sakinlerinden olup vefat eden Ömer Ağa'nın mirası, eşi Havva, kız kardeşi Ayşe ve kızları Fatma ve Rukiye'ye kalır. Rukiye'nin de vefat etmesi üzerine onun mirası da kardeşi Fatma'ya kalır. Fatma'nın vasisi Ayşe ile Havva'nın vekili olan Cafer Ağa, aslen Antepli olup İstanbul'da Nevbethane Mahallesi'nde geçici olarak ikamet eden Hamza Ağa karşısında mahkemeye çıkar. Cafer Ağa'ya göre, Hamza Ağa, 1693 (H. 1105) yılında Payas mukataasını Abdülbaki Efendi'den 16.000 kuruşa devralmıştır. Bu işlem sırasında Hamza Ağa'nın emriyle merhum Ömer Ağa, Abdülbaki Efendi'nin vekili Ali'ye 7500 kuruş ödeme

yapmıştır. Cafer Ağa, Hamza Ağa'nın merhuma verdiği 7500 kuruşluk borç temessükünü mahkemeye sunar. Hamza Ağa'nın merhuma bunun dışında bir de kuşak bedelinden 1500 kuruş borcu olduğunu öne süren Cafer Ağa, 9000 kuruşluk toplam borcun ödenmesini ister. Mahkeme Hamza Ağa'ya görüşünü sorar. Hamza Ağa, sunulan temessükte olduğu gibi merhuma 7500 kuruş borcu olduğunu doğrular. Bunun dışında kuşak bedeli olarak istenilen 1500 kuruşun faiz olduğu gerekçesiyle bu borcu kabul etmez. Mahkeme Hamza Ağa'dan tezi doğrultusunda kanıt sunmasını ister. O da mahkemeden ek süre ister. Sonuç olarak mahkeme, Hamza Ağa'nın 7500 kuruşu ödemesine, kalan miktar konusunda da davanın ertelenmesine karar verir.

The inheritance of the late Ömer Ağa, a resident of the Elvanzade neighborhood, falls to his wife Havva, his sister Ayşe, and his daughters Fatma and Rukiye. Upon Rukiye's death, her inheritance falls to her sister Fatma. Cafer Ağa, Fatma's guardian and legal agent of Ayşe and Havva, sues Hamza Ağa, originally from Antep and temporarily residing in İstanbul's Nevbethane neighborhood. In 1693 (AH 1105) Hamza Ağa bought from Abdülbaki Efendi the tax farming rights of Payas for 16,000 kuruş. In accordance with Hamza Ağa's order, the late Ömer Ağa paid 7500 kuruş to Ali, legal agent of Abdülbaki Efendi, for this transaction. The plaintiff Cafer Ağa presents to court a promissory note (temessük) documenting Hamza Ağa's debt. He adds that Hamza Ağa owed the decedent another 1500 kuruş as the "belt price" (kuşak bedeli). Now Cafer Ağa wants Hamza Ağa to repay the 9000 kuruş total debt. Questioned by the court, Hamza Ağa acknowledges his 7500 kuruş debt as documented by the promissory note. However, he rejects the charge that he owes an additional 1500 kuruş, on the ground that the amount represents interest on the debt. The court asks Hamza Ağa to prove his claim, and he requests an extension. In conclusion, the court instructs the defendant Hamza Ağa to settle the 7500 kuruş debt that he has admitted. It also postpones the case regarding the remaining 1500 kuruş.

Mahmiyye-i İstanbul'da Demürkapu kurbünde Elvanzâde Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Ömer Ağa ibn Rıdvan ibn Hasan nam kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Havva Hatun ibnet-i Mustafa bin Mehmed ile li-ebeveyn kız karındaşı Âişe nam hatuna ve sulbiyye sağîre kızları Fâtıma ve Rukiyye'ye münhasıra olup ba'dehû mezbûre Rukiyye dahi fevt olup verâseti vâlidesi mezbûre Havvâ Hatun ile li-ebeveyn kız karındaşı sağîre-i mezbûre Fâtıma'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin oldukdan sona sağîre-i mezbûre Fâtıma'nın tesviye-i umûrına kıbel-i şer'den mansûb vasîsi ve mezbûretân Âişe ve Havva taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûrâtı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Abdurrahman Ağa ibn Hasan ve İsmail Ağa ibn Hasan şehâdetleriyle şer'an sâbit olan bâ'is-i hâze'l-kitâb Cafer Ağa ibn Mehmed huzûr-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i âlîde fi'l-asl medîne-i Ayıntab'da Şhreküsti Mahallesi ahâlîsinden ve mukaddemâ cebecibaşı oldukdan sonra katilen fevt olan İsmail Ağa'nın mensûbâtından olup hâlen mahmiyye-i mezbûrede Nebbethâne Mahallesi'nde misâfîren sâkin Kabasakal oğlu dimekle şehîr Hamza Ağa ibn el-Hâc İsmail mahzarında vesâyeten ve vekâleten üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp vezîr-i a'zam iken mukaddemâ şehîden vefât iden merhûm Mehmed Paşa'nın nefsi Payas'da vâkî Payas tevliyetin bin yüz beş senesinde evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olan işbu hâzır bi'l-meclis Abdülbâki Efendi ibn Mustafa'nın müvekkili umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Hanzâde Ali Bey'den on altı bin guruşa iltizâm ve kabûl eyledikde bedel-i iltizâmın peşîn olan yedi bin beş yüz guruş mezbûr Hamza Ağa'nın emriyle kendüye bi-şartî'r-rücû' müteveffâ-yı mezbûr Ömer Ağa hâl-i huyûtında kendi malından mûmâ-ileyh İbrahim Hanzâde Ali Bey'e def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz itmekle meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruş mezbûr Hamza Ağa'nın mezkûr Ömer Ağa'ya zimmetinde edâsı lâzım deyni olup deyn-i merkûm cihet-i karzdan olmak üzre ve yedinde iştirâ ve kabz eylediği bir mücevher kuşak bahâsından dahi bin beş yüz guruş ki cem'an dokuz bin guruş zimmetimde deynimdir deyi

mezbûr Hamza Ağa ikrâr ve i'tirâf idüp deyn-i mezbûrî nâtık ve hatt ve hatemini hâvî işbu temessüki dahi virdikden sonra meblağ-ı mezbûrî kable'l-ahz merkûm Hamza Ağa zimmetinde iken mezbûr Ömer Ağa fevt olup verese-i mezbûretâna irsen isâbet itmekle el-ân zimmetinde bâkî kalmağın hâlen vesâyeten ve vekâleten taleb iderim deyü mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık bir kıt'a temessük ibrâz itmeğın gıbbe's-suâl mezbûr Hamza Ağa cevâbında fi'l-hakîka mukâta'a-i mezbûrenin peşini olan yedi bin beş yüz gurusını müteveffâ-yı mezbûr Ömer Ağa mûmâ-ileyh İbrahim Hanzâde Ali Bey emriyle bana bi-şartı'r-rücû' kendi malından def' ve teslîm idüp meblağ-ı mezbûr Ömer Ağa'ya zimmetimde edâsı lâzım deynim olup kable'l-ahz fevt olmağla veresesine isâbet itmeğın hâlen mârû'z-zıkr yedi bin beş yüz gurusı verese-i mezbûrâta zimmetimde edâsı lâzım deynimdir deyü ikrâr ve zıkr olunan kuşak bahâsı olan bin beş yüz gurusı devr-i şer'î ile üzerime ilzâm olunmak ribâ-yı sarfdır deyü el-ân verese-i mezbûrâta yedi bin beş yüz gurusı zimmetinde deyni idüğünü ikrâr ve ziyâde bin beş yüz gurusı için da'vâ idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Hamza Ağa'dan def'-i mezbûrına beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyine için istimhâl itmekle mehl-i şer'î-yi birle ba'de'l-imhâl ikrârı mertebesi olan meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz gurusı müdde'î-i mezbûra edâya merkûm Hamza Ağa'ya tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-işrîn min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-emâcid Mehmed Ağa ser-çâvuşân, umdet-i erbabi't-tahrîr tezkire-i Abdullah Efendi, zübdet-i ashâbi't-tastîr tezkire-i Hafız Efendi, fahrü'l-eşbâh muhzır el-Hâc Velî Ağa, fahrü'l-akrân Odabaşı İbrahim Ağa, el-Hâc Mustafa ibn Hüseyin, Mehmed Ağa ibn Mustafa, Kapûcılar kethüdâsı Mehmed Ağa, selam ağası Abdullah Ağa, el-Hâcî Halil Efendi ibn Mehmed.

684 - 1697 (1109) İstanbul 23: 69b/1 Resmi yazışma / Official correspondence

Sabiha Hatun Vakfı'nın Haydarhane Mahallesi'ndeki bir arsası, bir yangında zarar gördüğü için uzun zaman boş ve atıl kalmıştır. Vakıf mütevellisi Ahmet, mahkemeye giderek bu arsanın kiraya verilemediğini bildirmiştir. Bunun üzerine İstanbul kadısı Seyyit Osman, aynı mahallede bulunan bir arsasını söz konusu vakıf arsasıyla takas etmek istemiştir. Bilirkişilerle birlikte söz konusu iki arsayı da inceleyen mahkeme, önerilen takasın vakfa faydalı olduğunu bildirerek bu konuda saraydan izin istemektedir. Saraydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu fermanla takas edilmek istenilen arsanın daha büyük ve kira açısından daha elverişli olduğu belirtilerek söz konusu takasın yapılması emrediliyor. Takas işlemi yapılırken eski arsanın vakıf koşulları yeni arsaya aynen uygulanacaktır.

A plot located in the Haydarhane neighborhood and belonging to the Sabiha Hatun Waqf was destroyed in a fire and has since been vacant. Ahmet, mutawalli of the waqf, has reported to the court that the plot cannot be rented out. In response, Seyyit Osman, judge of İstanbul, has proposed to exchange his plot in the same neighborhood with the waqf plot. Experts investigate the two plots. Convinced that the exchange would benefit the waqf, the court seeks permission from the Porte. This is an imperial order (ferman) sent by the Porte to the judge of İstanbul, stating that the proposed plot is both bigger and superior in terms of its rental potential. On these grounds, it indicates that the plots should be exchanged. Following the exchange, the stipulations in the old deed will be applied to the new plot.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn râfî-i a'lâmü's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâ'ilehû tevkî-i refî-i hümayûn vâ-

sıl olıcak ma’lûm ola ki südde-i sa’âdetime mektûb gönderüp mahmiyye-i İstanbul’da Haydarhâne Mahallesi’nde müteveffiye Sabiha Hatun Vakfı gurusın bi’l-fi’l mütevellisi olan Ahmed bin Cafer Çavuş meclis-i şer’-i şerîfe varup mahalle-i mezbûrede vâki’ a’lemü’l-ulemâ’i’l-mütebahhirîn bi’l-fi’l nakîbü’ş-şerâfım olan mevlânâ Seyyid Osman edâma’llâhü te’âlâ fezâ’ilehûnun taht-ı icâresinde olan bir tarafı Âmine Hatun Vakfı arsası ve iki taraftan yine mevlânâ-yı müşârün-ileyhin mülki ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd zikr olunan Sabiha Hatun Vakfı arsası muhterika ve nice eyyâm hâlî ve mu’attal ve imâret-i meremmetine mevkûfe taraf-ı vakfa bir akçe olmadığından mâ’adâ kimesne istîcâra tâlib olmağın hâlen mevlânâ-yı müşârün-ileyhin yine mahalle-i mezbûrede vâki’ bir taraftan kendi mülki ve bir taraftan dahi ba’zan kendi mülki ve ba’zan Serrâc kızı Havva Hatun ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd mülk arsa ile istibdâl olunmak murâd olunmağla mevlânâ-yı müşârün-ileyh tarafından kıdvetü’l-ulemâ’i’l-mütehakkikîn-i müderrisinden mevlânâ İbrahim zîde ilmuhû ve hâssa mi’mârlardan es-Seyyid Mustafa ve es-Seyyid Mehmed halîfeler ve ebniye ve sükûf ahvâline ittîlâ’-ı tâmmı olan bî-garaz müslimîn ile evvelen vakf olan arsanın üzerine varılup mesâha olundıkda tûlen ve arzen bi-hesâb-ı terbî’i beş yüz yetmiş altı zirâ’ arsa olup ve zirâ’ı otuzar akçeden on yedi bin iki yüz seksen akçe ve yedi yüz on dört taş duvar ve zirâ’ı ellîşer akçeden otuz dokuz bin iki yüz yetmiş akçe ve sâyir enkâz-ı mevcûdesi üç bin altı yüz akçe ki cem’an altmış bin yüz on beş akçeye bâliğ olup ve’l-yevm ecr-i misli iki akçe olup ve sâniyen mülk-i arsa üzerine varılup mesâha olundıkda tûlen ve arzen bi-hesâb-ı mezbûr altı yüz yirmi zirâ’ arsası olup zirâ’ı yüzer akçeden altmış iki bin akçe ve altı yüz elli sekiz zirâ’ cedîd taş duvar zirâ’ı altmış akçeden otuz dokuz bin dört yüz seksen akçe ve sâyir enkâzı iki bin akçe ki cem’an yüz üç bin dört yüz seksen akçeye bâliğ ve’l-yevm ecr-i misli yevmî üç akçe olduğu müte’ayyin oldukdan sonra rağbet ve kıymet cihetinden mülk olan arsa vakf arsadan ekser ve evfer ve istibdâli min külli’l-vücûh cânib-i vakfa enfa’ ve evlâ-yı olduğu meclis-i şer’de ihbâr olunduğın bildirüp izn-i hümayunım virilmek bâbında inâyet ricâsına arz itmeğın

istibdâl olunmak emrim olmuştur buyurdum ki şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi husûs-ı mez-bûra tamâm-ı hakk-ı adl üzre tekayyüd idüp göresin zikr olunan mülk arsa rağbet ve kıymet cihetlerinden vakf olan arsadan evfer ve ekser olup istibdâli her vechile vakfa evlâ ve enfa' ise istibdâli tecvîz eyleyen fukahâ-yı zü'l-ibtihâcın kavlleri üzre vakf arsa mülk ve mülk olan arsa vakf olup vakf olanın şürûtı vakf-ı sâniye icrâ olunmak üzre istibdâl eyleyüp tarafeyne hüccet viresin şöyle bile-sin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı min şehri Muharremi'l-harâm li-sene 1109
Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

685 - 1697 (1108) **İstanbul 23: 70b/3** Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ve Kocaeli bölgesinin cizyelerini toplamaya yetkili olan tersane emini Yusuf, cizye vergilerini vaktinden önce toplamaya çalışmıştır. Bu nedenle söz konusu bölgelerin cizye vergisi gelirlerini toplama yetkisi ondan alınarak saray kapıcılarından İsmail ile ortağı olan tütün gümrüğü emini Mehmet'e verilmiştir. Saraydan Galata, İstanbul ve Kocaeli kağılıklarına yazılan bu fermanla, Yusuf'un topladığı cizyelerle ilgili bütün evrakların toplanarak İsmail ile Mehmet'e gönderilmesi, kaybolan cizye evrakı varsa bunların da saraya bildirilmesi isteniyor.

Yusuf, the dockyard officer (tersane emini) authorized to collect the capitation taxes (cizye) of İstanbul and Kocaeli, has tried to collect the taxes earlier than usual. Hence, he has been recalled and replaced by İsmail, a palace doorkeeper (kapıcı), and his partner Mehmet, tobacco customs officer (tütün gümrüğü emini). This is an imperial order (ferman) sent to the judges of Galata, İstanbul and Kocaeli, instructing them to forward all paperwork related to Yusuf's capitation tax collection to İsmail and Mehmet. It adds that any missing paperwork should be reported to the palace.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbi-rü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yî's-sâ'ib mümehtid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşehhid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-meliki'l-a'lâ âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-uzmâ ve vekâlet-kübrâ kâim-makâmı olan vezîrim İbrahim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlühû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazl ve'l-yakîn râfî-i a'lâmi's-şerîfe ve'd-dîn vârisü ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în İstanbul ve Galata kâdıları zîdet fezâ'ilehümâ ve mefâhîru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Marmara ve Hâslar ve Kocaili ve tevâbi'i kâdıları zîdet fazluhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz doksan senesine mahsûb olmak üzere İstanbul cizyeleri tersâne emîni Yusuf'ın hilâf-ı fermân hareketi ve cizye evrâkı tevzî' vaktinden mukaddem ehl-i zimmete cizye evrâkı tevzî' eylediği zâhir ve nümâyân olup cizyeye hayâtında azli ve âhara tefvîz lâzım gelen dergâh-ı mu'allâm kapûcibaşarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İsmail dâme mecduhû ile hâlen İstanbul'da duhan gümrüğü emîni olan Kabbânî Mehmed zîde mecduhû ber-vech-i iştirâk tefvîz olunmuştur inşallâhu te'âlâ emri şerîfim vusûlünde mezbûr Yusuf'ın hâlen yedinde mevcûd olan cizye evrâkı bi'l-cümle ahz ve ma'rifet-i şer'le mezbûrlara teslîm olunup ve mezbûr Yusuf ne mikdâr cizye evrâkı sormuştur ve kolcılarda ne mikdâr evrâkı vardır ve Kocaili ve tevâbi'i kazâlarına ne mikdâr evrâk göndermiştir ve gönderdiği âdem kimlerdir bir akçe ve bir varak zâyî' ve telef olmamak üzere gereği gibi teftîş ve tafahhus olunup ve ma'rifet-i şer'le defter ve defteriyle mûmâ-ileyhâya teslîm ve ne mikdâr evrâk teslîm olunursa ber-sâat mukaddem dersi'âdetime i'lâm inşallâhu te'âlâ gurrei Ramazan-ı şerîfde ehl-i zimmete tevzî' itdirilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi inşallâhu te'âlâ emri şerîfim vusûlünde mezbûr Yusuf'un hâlen yedinde olan cizye evrâkı bi'l-cümle ahz ve ma'rifet-i şer'le mezbûrlara teslîm olunup ve mezbûr Yusuf'ın ne mikdâr cizye evrâkı buyurmuştur ve kolcılarda ne mikdâr evrâkı vardır ve Kocaili ve tevâbi'i ka-

zâlarına ne mikdâr evrâk göndermiştir ve gönderdiği âdem kimlerdir bir akçe ve bir varak zâyî‘ ve telef olmamak üzere gereği gibi teftîş ve tefahhus olunup ve ma‘rifet-i şer‘le defter ve defteri ile mûmâ-ileyhimâyâ teslîm ve ne mikdâr evrâk teslîm olunur ise ber-sâat mukaddem dersâ‘âdetime i‘lâm ve inşallâhu te‘âlâ gurre-i Ramazan-ı şerîfde ehl-i zimmete tevzî‘ itdirile şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahrîren fi‘l-yevmi‘l-hâmis ve‘l-‘işrîn min Şa‘bânî‘l-mu‘azzam li-sene semâne ve mi‘e ve elf

El-mahrûsa-i Edirne

686 - 1697 (1108) İstanbul 23: 71a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Vize sancağındaki koyun sahiplerinden koyun vergisini toplamakla görevli olan kişi, bölgedeki çiftlik sahiplerinin asker asıllı önemli kişiler olmalarından dolayı koyun vergisini ödemediklerini bildirmiştir. Saraydan yazılan bu fermana, Vize sancağındaki çiftlik sahiplerinden kim olursa olsun ödemeleri gereken koyun vergisinin eksiksiz olarak toplanması konusunda görevli memura yardımcı olunması, vergi ödemeye yanaşmayanların ise saraya bildirilmesi emrediliyor.

The state officer authorized to collect the sheep tax from sheep owners in the Vize Sanjak report to the court that the region's farm owners have been refraining from paying their taxes, either because they are of military origin or are notables. This imperial order (ferman) instructs that tax collectors should be assisted in collecting the required sheep tax from all the farm owners in the Vize Sanjak, regardless of whom they are, and without any reductions. It adds that anyone who refrains from making the payment should be reported to the palace.

Mefâhiru‘l-kuzât ve‘l-hükkâm me‘âdinü‘l-fazl ve‘l-keâm Vize Sancağı'nda vâkî‘ olan kâdılar zîde fazluhum tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki bin yüz sekiz senesine mahsûb olmak

üzre Vize Sancağı'nda vâki' âdet-i ağnâm rüsûmı tahsîline me'mûr olan [boş] zîde kadruhû divân-ı hümayunıma arz-ı hâl idüp eline virilen berât ve defter mücebince livâ-i mezbûrede vâki' koyun ashâbının yedlerinde mevcûd bulunan koyunlarının kânun ve defter mücebince resm-i ganemleri taleb olundıkda koyun sâhiblerinin ekseri çiftlik ashâbı ve kibâr ve a'yândan olup ve ekseri dahi askerî olup kânun ve defter mücebince resm-i ganemleri taleb olundıkda her biri bir türlü bahâne ile koyun haklarını mâl-ı mîriye küllî gadr eylediklerin bildirüp tahsildârın yedinde olan berât-ı âlem mücebince gerek çiftlik ashâbı ve gerek askerî ve zimmî kudret olanların ve hayvân ve hâric ez-defter ve geçginci ve sâirlerin yedlerinde mevcûd bulunan koyunların resm-i ganemleri tahsîl itdirilüp tahsîl husûsında kat'an bir ferde inâd ve muhâlefet itdirmeyüp itâ'at-ı fermân eylemeyenler ismi ve resimleri ve dirlikleri ile arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdi mücebince tahsîl itdirdüp ta'allül ve muhâlefet üzre olanları arz ve i'lâm eyleyesiz deyü fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi sen ki kâdılarsız taht-ı kazâlarınızda olan koyun ashâblarının gerek sâhibleri ve askerî ve zimmiyân ve geçginci ve sâir koyun sâhibleri her kim olur ise yedlerinde mevcûd bulunan koyunlarının berât-ı şerîfimde tasrîh olunduğu üzre [...] ağnâm ve resm-i ağıl ve [...] gulâmiyyelerin tahsîl itdirdüp bir ferde inâd ve muhâlefet itdirmeyesin muhâlefet üzre olup tahsile mâni' olup izâ'at-ı mîrî ve itâ'at-ı fermân eylemeyenleri isim ve resimleriyle ve şöhetleriyle yazup arz ve i'lâm eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn Şevvâlî'l-mükerrerem li-sene semâne ve mi'e ve elf

Hurrire fi 16 Zilka'deti'ş-şerîfe sene 1108

687 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-1b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Mahmut Çavuş, merhum Şevketi Mehmet'in 20 kese akçesinden 13 kesesini vakfettiği gerekçesiyle bu paraya el koymuştur. Sa-

raydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu fermanında, merhumun para vakfedip vakfetmediğinin araştırılması emredilmektedir. Eğer merhum para vakfetmişse vakfiye işleminin yapılması, vakfetmemişse söz konusu paranın Mahmut Çavuş'tan alınarak hazineye gönderilmesi bildiriliyor.

Mahmut Çavuş confiscated 13 of the 20 kese (purse) akçes belonging to the late Şevketi Mehmet. He did so on the ground that the decedent had endowed the money. This imperial order (ferman) sent to the judge of İstanbul requests an investigation to determine whether the decedent had endowed any money. If the money was actually endowed, a waqf deed (vakfiye) should be issued. Otherwise, the money should be taken from Mahmut Çavuş and transferred to the treasury.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehtid-i bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfî'l-meliki'l-a'lâ âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kâyim-makâmı olan vezîrim [boş] Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâluhü ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Âsitâne-i Sa'âdet'imde baş defterdârım vekîli olan [boş] zîde mecduhü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem vefât iden Şevketî Mehmed'in Mahmud Çavuş'da olan yirmi kîse akçesinin on üç kîsesini vakf olmak üzere akârât aldım deyü iddi'â idermiş sen ki İstanbul kâdısı mevlânâ Abdullah edâma'llâhü te'âlâ fazluhûsın müteveffâ-yı merkûm hâl-i huyûtında vakf idüp tescil-i şer'î ve teslîm-i mütevellî eylemiş ise vakfiyesin ve hüccet-i şer'iyyesin gönderesin ammâ vefâtından sonra da'vâ ve isbât olunmuş ise beytü'l-mâlik-i müslimînin böyle zarûreti vaktinde gadr olmak bu vechile münâsib görülmeyüp ziyâde ihtimâm ve muktezâ-yı şer' üzere tekayyüd eyleyesiz şer'an sâbit ve zâhir olursa hâlî üzere ibkâ olunup olmadığı sûretde yirmi kîse akçeyi tahsîl ve ber vech-i ta'cîl irsâl ve teslîm-i hazîne itdiresin deyü fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdır buyur-

dum ki şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi müteveffâ-yı merkûm Şevketî Mehmed'in yirmi kîse akçesinden on üç kîsesine vakf olmak üzre akârât aldım deyü mezbûr Mahmud Çavuş iddi'â itmekle merkûm hâl-i huyûtında vakf idüp tescîl-i şer'î ve teslîm-i mütevellî eylemiş ise vakfiyesin ve hüccet-i şer'iyyesin gönderesin ammâ vefâtından sonra da'vâ ve isbât olunmuş ise beytül-mâlik böyle zarûreti vaktinde gadr olmak bu vechile münâsib görölmediğinden ziyâde ihtimâm ve muktezâsı şer' üzre tekayyüd eylesesiz şer'an sâbit ve zâhir olunmuş ise hâlî üzre ibkâ olup olmadığı sûretde yirmi kîse akçeyi tahsîl ve ber vech-i ta'cîl irsâl ve teslîm-i hazîne itdiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız fi's-sânî ve'l-işrîn Cumâdelûlâ sene 1108

688 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-2a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Yeniçeri emekli Ahmet saraya yazdığı dilekçede, İstanbul tütün gümrüğü kantarcılığını işletmesini kantar emini Ali'nin engellemesinden şikâyetçi olmuştur. Saraydan yazılan bu fermana, arşiv kayıtlarında söz konusu tütün gümrüğü kantarcılığının Ahmet'e verildiğine ilişkin bir berat olduğu belirtilerek Ali'nin Ahmet'i engellemesine izin verilmemesi emrediliyor.

Ahmet, a retired janissary, petitions the palace, complaining that Ali, a weighing officer (kantar emini), is preventing him from operating İstanbul's tobacco customs weighing station (tütün gümrüğü kantarcılığı). This imperial order (ferman) notes that Ahmet's imperial appointment (berat) as the tobacco customs weighmaster (kantarcı) is registered in the archives. It also stipulates that Ali should not be allowed to prevent Ahmet from carrying out his duties.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-

17. yüzyıl sonunda bir yeniçeri, 1757-72 arasında Londra'da basılan dört ciltlik *A Collection of the Dresses of Different Nations, Ancient and Modern* adlı albümden.

A janissary of the late seventeenth century, from the four-volume album, A Collection of the Dresses of Different Nations, Ancient and Modern (London, 1757-72).

enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devle ve'l-ikbâl mü-şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i küb-râ kayım-makamı olan vezîrim [boş] Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâ-luhû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdı-sı zîdet fazluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allâm yeniçeri mütekâ'idlerinden Ahmed nam kimes-ne divân-ı hümayunıma arz-ı hâl idüp tekâ'üd ulûfesi mukâbele-sinde İstanbul'da duhan gümrüğü kantarcılığı berât-ı şerîfle üzerin-de olup bu âna değin dahl olunmaz iken hâlen kantar emîni Ali

nam kimesne bî-vech dahl eyledüğin bildirüp men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den defterlerine nazar olundıkda İstanbul duhan gümrüğünün kantarcılığı dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri mütekâ'idlerinden yevmî on beş akçe ulûfesin hazîne-mânde (?) iden Ahmed Niğbolı nam kimesne üzerinde olup bin yüz altı Zilka'desinin üçüncü günü virilen rü'us-ı hümayûnım mücebince berât-ı şerîf virildiği musavver ve mukayyed bulunmağın imdi derkenârı mücebince amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üsere amel idüp dahi kantarcılık-i mezbûr hâlen merkûm Ahmed'in üzerinde olmağla elinde olan berât-ı şerîfim mücebince zabt itdürüp mezbûr Ali'yi dahi kat'an dahl ve ta'arruz itdirmeyesin şöyle bilesin âlâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî Cumâdelûlâ sene 1108

Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne

689 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-3a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Bursa'nın Geyve nahiyesindeki Katluyoğa (?) ve Taşoluk köylerinin gelirlerini zeamet olarak toplama yetkisi Müteferrika Murtaza'ya verilmiştir. Geyve'deki Elvanbey Vakfı'nın mütevellisi söz konusu köylerin gelirlerinin vakfa ait olduğu gerekçesiyle Murtaza'ya engel olmaktadır. Saraydan yazılan bu ferman, defter emninden alınan bilgilere göre adı geçen köy gelirlerinin vakıfla bir ilgisi bulunmadığını ve bu gelirleri Murtaza'nın toplamaya yetkili olduğu bildiriyor. Söz konusu mütevellinin Murtaza'yı engellemesi önlenektir.

Müteferrika Murtaza is authorized to collect the fief revenue of the Katluyoğa (?) and Taşoluk villages in Bursa's Geyve district. On the ground that the revenues of the villages belong to the waqf, the mutawalli of the Elvanbey Waqf in Geyve has been preventing Murtaza from carrying out his duties. This imperial order (fer-

man) states that, based on the records of the registry officer (defter emini), the revenues of the villages do not belong to the waqf and that Murtaza is authorized to collect them. The mutawalli in question must not be allowed to interfere with Murtaza's work.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-
enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl mü-
şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-
meliki'l-a'lâ Âsitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i
kübrâ kayim-makamı olan vezîrim İbrahim Paşa edâma'llâhü
te'âlâ iclâluhû ve a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ-
i'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtî'd-dî-
niyye hallâlû'l-mufasssalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzî'l-hakâyık
mishâhu rumûzî'd-dekâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meli-
ki'l-a'lâ Anadolu kâdiaskerliği pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mev-
lânâ Abdullah edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilehû tevkî-i refî-i hümayûn
vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nişân-ı hümayûnım virilen dergâh-ı
mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Müte-
ferrika Murtazâ zîde mecduhû dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl idüp
Bolu Sancağı'nda ve nâhiyesinde Gedriğ [?] nam karye ve gayrıda
kırk dokuz bin altı yüz doksan bir akçe ze'âmete berât-ı şerîfimle
mutasarrıf olup Hüdâvendigâr Sancağı'nda Geyve Nâhiyesi'nde
kırk dokuz nefer re'âyâ ve bin beş yüz akçe yazusu olan karye-i
Katluyoğa [?] ma'a karye-i Taşoluk ve hâsılıyla tahtında mezra'a-
ı Turgutlu kurâ-yı uhrâyla bir görölüp yirmi bir bin sekiz yüz dok-
san yedi akçe ber-icmâl olmağla tamâmıyla mûmâ-ileyhin ze'âmet-
i mülhâkâtından iken yine Geyve Nâhiyesi'nde vâki' Elvan Bey Ev-
kâfı mütevellîsi olan [boş] nam kimesne zikr olunan Katluyoğa
ma'a karye-i Taşoluk için vakf-ı merkûmın evkâfındandır deyü hi-
lâf-ı defter müdâhil ve iki seneden berü fuzûlî zabt ve mahsûlün
kabz idüp ta'addî itmekle bundan akdem defter emîni arzı mûce-
bince emr-i şerîf virilüp ve mürâfa'a-i şer' olundıklarında vakfın
alâkası olmamağla men' olunmuşiken memnû' olmayup yine ol
vechile dahl ve ta'arruz eyledüğün bildirüp mütevellî-i mezkûr İs-

tanbul'da olmağla ahvâllerini şer'le görölüp ze'âmet-i mülhâkâtından olan karyelerine müdâhale olunmayup ve fuzûlî kabz eyledüğü mahsûli alıvirilmek bâbında hükm-i hümayûnım ricâ itmeğin defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûzname-i hümayûn ve defter-i icmal ve mufassal ve defter-i evkâfa mürâca'at olundıkda Geyve Nâhiyesi'nde olmak üzere Katluyoğa ma'a Taşoluk ve hâsılıyla tahtında ma'a mezra'a-i Turgudlu yirmi dokuz nefer re'âyâ ile beş yüz akçe yazusu olup kurâ-yı uhrâyla bir görölüp yirmi bir bin sekiz yüz doksan yedi akçe ber-icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmıyla mûmâ-ileyh Müteferrika Murtazâ'nın karye ve berâtına dâhil olup Katluyoğa ma'a karye-i Taşoluk vakfın alâkası yokdır deyü bi'l-fi'l defter emîni olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Hâşimîzâde mecduhû arz itmeğin sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin defter emîni arzı mücebince görmek emrim olmuştır buyurdum ki emr-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi defter emîni arzı mücebince mûmâ-ileyhin kayd ve berâtına dâhil ze'âmet-i mülhâkâtında Katluyoğa ma'a karye-i Taşoluk vakfın alâkası olmamağla mütevellî-i mezkûrî hilâf-ı defter dahl ve ta'arruz itdirmeyesin ve dahl idüp berâtı mücebince tahvîl-i târihe düşen mahsûlünde kabzen ne mikdâr nesne ahz itmiş ise ba'de's-sübût hükm idüp bî-kusûr alıvirüp min ba'd kânûn ve defter ve mukaddemâ [...] virilen emr-i hümayûna hilâf kimesneye iş itdirmeyüp husûs-ı mezbûr için tekrâr emrim varılmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasın tahrîren fî evâhiri Cumâdelûlâ sene 1108

Be-makâm-ı [sahrâ-yı] Edirne

690 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-6b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul gümrük emini Mehmet saraya yazdığı dilekçede, Başyemiş gümrüğüne gelen meyvelerden geleneğe göre (bu âna gelince alınugelüp) alınan %4 gümrük vergisi kesintisine yanaşmayanlar olduğunu bildirmiştir. İstanbul Kadılığı'na yazılan bu

fermanda, arşiv kayıtlarının incelenmesi sonrasında söz konusu gümrüğe gelen meyvelerden %4 kesinti yapılması gerektiği anlaşılmış olup vergi kesintisinin aynı biçimde sürdürülmesi emredilmiştir.

Mehmet, customs officer of İstanbul, petitions the palace, reporting that some persons have been refraining from paying the customary (bu âna gelince alınugeliüp) 4 percent customs duty on fruit brought to the Başıyemiş customs. This imperial order (ferman) sent to the judge of İstanbul reports that an examination of archive records revealed the necessity to deduct 4 percent from the fruit brought to the customs. Accordingly, the customs requirement is to be maintained.

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeahhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl müşşeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Âsitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i uzma ve vekâlet-i kübrâ kayım-makamı olan vezîrim paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlühû ve akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmi's-şerîfe ve'd-dîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîde fezâ'il-e-hû tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki İstanbul ve tevâbi' gümrüğü emîni olan kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'yân Mehmed zîde mecdühû der-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp İstanbul'da vâki Başıyemiş gümrüğü iltizâmına dâhil olup bu âna gelince her yüz akçelik meyvenizden sair eşyâ gibi dört akçe gümrükleri alınugeliüp ta'allül olunugelmış değil iken hâlen binde yirmi akçe virmek üzere emrimiz vardır deyü lâzım gelen yüzde dört akçe rûsûm gümrükleri virmekte inâd ve muhâlefet itmeleriyle mahallinde derkenâr olup şart-ı iltizâmı mücebince rûsûm-ı gümrükleri alıvrılıp inâd ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan ma'den mukâta'ası defterlerine nazar olundıkda mahmiyye-i İstanbul gümrüğü mülhakâtından meyve gümrüğü dokuz yüz elli bin akçe ber-mukâta'a olup

[...] ve sâir mahalde sefineyle gelüp furuht olunan yaş üzüm ve kiraz ve erik ve gayrı der-umûm üzre meyvenizden eşyâ gibi müslümandan yüz üç akçe gümrük ve bir akçe zarar-ı kassâbiye ki yüz dört akçe olur minvâl-i meşrûh üzre rüsûm-ı gümrükleri cem' ve tahsîl ve ahz ü kabz olunugeldüğü der-kenâr olunup arz olundıkda imdi der-kenâr olunduğı üzre şürûtiyla amel olunmak fermânım olmuştır buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi sefine ile gelüp furuht olunan yaş üzüm ve kiraz ve erik ve gayrıdır umûm üzre meyvenizden sair eşya gibi müslümânda yüzde üç akçe gümrük ve bir akçe zarar-ı kassâbiye ki yüzde dört akçe olur minvâl-i meşrûh üzre rüsûm-ı gümrükleri umûm üzre tahsîl itdürüp kimesneye ta'allül ve muhâlefet ve emîn-i mûmâ-ileyhin şart-ı iltizâmına gadr ve zarar itdirmeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşer min Cumâdelâhire sene 1108

691 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-7a/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ve ilçeleri ile Kocaeli'nin cizye vergilerini toplamakla görevli olan el-Hac Yusuf, kimi kişilerin vergi ödememek için evlerinde saklandıklarını ve çarşıya eşlerini gönderdiklerini, bu nedenle de 1695 (H. 1107) ve 1696 (H. 1108) yıllarına ait cizyelerin tamamının toplanamadığını bildirmiştir. Vergisini ödemeyenlerin evlerine mahkeme tarafından izin verilmediği için soruşturma amacıyla girilememektedir. Saraydan söz konusu bölgelerin kadı-lıklarına yazılan bu ferman, vergisini ödemeyenlerin gerekirse ev, bağ, bahçe, çiftlik vb. yerlerde araştırılarak bulunması ve bu kişilere cizye evraklarının verilerek vergilerinin toplanmasında yardımcı olunması emrediyor.

El-Hac Yusuf, who is authorized to collect the capitation taxes (cizye) of İstanbul and its surroundings as well as those of Kocaeli, has reported to the palace that to evade the tax, some persons

have been hiding in their homes and sending their wives to the marketplace. For that reason, he adds, he has been unable to complete the collection of the capitation taxes for 1695 (AH 1107) and 1696 (AH 1108). Alas, the court does not allow entering the houses of tax evaders for interrogation. This imperial order (ferman) sent to the judges of the above-stated regions stipulates that tax evaders should be searched in their houses, vineyards, gardens, farms and the like; and the delinquent taxpayers should be given their capitation paperwork to facilitate the work of tax collectors.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkib mütemmim-i mehâmî'l-
enâm bi'r-re'yî's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl mü-
şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtîfî'l-
meliki'l-a'lâ Âsitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i
kübrâ kayim-makamı olan vezîrim paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlu-
hû ve a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-mütever-
ri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn miftâh-ı künûzi'l-hakâyık misbâh-ı
rumûzi'd-dekâyık keşşâfû'l-müşkilâtî'd-dîniyye celâlü'l-mufadda-
lâtî'l-yakîniyye el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anado-
lî kâdiaskerliği pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mevlânâ [boş] ve sâ-
bıkâ Rumîlî kâdiaskeri olup ber vech-i arpalık Üsküdar Kazâsı'na
mutasarrıf olan mevlânâ [boş] edâma'llâhü te'âlâ iclâluhû ve ak-
zâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl
ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmü's-şerîfe ve'd-dîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ
ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în Galata
ve Hâslar kâdıları zîdet fezâ'ilehû ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hük-
kâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Kocaeli Sancağı'nda vâkî' olan kâ-
dılar zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'lâm zikr olunan ka-
zâların cizyeleri cibâyetine me'mûr olan hâlen tersâne-i âmirem
emîni el-Hâc Yusuf zîde mecduhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olı-
cak ma'lûm ola ki bin yüz sekiz senesine mahsûb olmak üzere İs-
tambul ve Galata ve Üsküdar ve Hâslar ve Kocaeli ve Marmara ve
Kapıdağı kazâları[nda] sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve ubûr

iden ehl-i zimmet kefare ve Yahudi ve Acem tâ'ifesinin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri beynlerinde nicesi bu âna değin edâ eyleyüp hânelerinde ve menzillerinde ihtifâ ve gaybet idüp cizyeleri virmemek için bey' ü şirâya avretlerin taşra çıkarup evlerine girilmeğe taraf-ı şer'den ruhsat virilmeyüp ve nicesi dahi birbirlerine esâme eşgâlleri mutâbık olanlar kâğıdların virüp cizyeden bu tarîk ile halâs bulup cizyedâr-ı müşârün-ileyhin yedinde küllî kâğıd kalup ve sene-i sâbık mu'âyesine noksân terettüb eyleyüp taraf-ı mîrîye küllî gadr olduğu mesmû-ı hümayûnım olmağla imdi siz ki vezîr-i müşârün-ileyhsiz ve siz ki kâdılarsız bin yüz yedi ve bin yüz sekiz senelerine mahsûb olmak üzere cizyedâr-ı mezbûrın yedine virilen berât-ı âlişân mücebince yedinde bulunan mevcûd kâğıdları bu âna değin cizyesin edâ eyleyüp yedinde kâğıdı olmayanlara ber-ihtifâ ve gaybet idüp ve ba'zı zî-kudret kimesnelerin himâyelerinde olup veyâhud dükkân ve mahzen ve hânelerin ve bağ ve bâğçe ve değirmen ve mandıra ve çiftlikde her kande bulunurlar ise ma'rifet-i şer'le muhkem tefahhus ve tecessüs itdirdüp ve buldurmasın lâzım geleni buldurup bellü başlı kocaları ve papasları ma'rifetleriyle bir nefer himâye olunmayup kâğıdsız bulunmamak üzere cümlesine kâğıd virüp cizyeleri taraf-ı mîrî için cem' ü tahsîl itdirmeğe ziyâdesiyle dikkat ve ihtimâm eylesesiz şöyle ki bundan sonra bir nefer re'âyâ kâğıdsız bulunup veyâhud mâl-ı cizye tahsîlinde tahsildâra [...] mâni' olup himâye iderler deyü muhkem haklarından gelünüp nefy olunurlar ve geri kocaları ve papaslarından ve cizyesin virmeyüp ihtifâ eylemiş re'âyâdan ise gör ki vaz' olunup eşedd-i ukûbet ile cezâları tertîb olunmasını mukarrer bilesiz deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin ve siz ki kâdılarsız zikr olunan senelere mahsûb olmak üzere cizyedâr-ı mezbûrın yedine virilen berât-ı âlişânım mücebince yedinde bulunan husûs kâğıdları bu âna değin cizyesin edâ eyleyüp yedinde kâğıdı olanlara ve ihtifâ ve gaybet eyleyüp ve ba'zı zî-kudret kimesnelerin himâyelerinde olup veyâhud dükkân ve mahzen ve hânelerin ve bağ ve bâğçe ve değirmen ve mandıra ve çiftlikde her kande bulunurlar ise ma'rifet-i şer'le muhkem te-

fahhus ve tecessüs itdirdüp ve buldurmaya ne lâzım gelirse buldur-
dub bellü başlı kocaları ve papasları ma'rifetleriyle bir nefere hi-
mâye olunmayup kâğıdsız bulunmamak üzre cümlesine kâğıd vir-
dirüp cizyelerin taraf-ı mîrî için cem' ve tahsîl itdirmegi ziyâdesiy-
le dikkat ve ihtimâm eyleyesiz şöyle ki bundan sonra bir nefer
re'âyâ kâğıdsız bulunup veyâhud mâl-ı cizye tahsîlinde tahsîldâra
bir ferd mâni' olup himâye iderler ise muhkem haklarından gelü-
nüp nefy olunurlar ve geri kocaları ve papaslarından ve cizyesin
virmeyüp ihtifâ itmiş re'âyâdan ise gereği vaz' olunup eşedd-i ukû-
bet ile cezâları tertîb olunması mukarrerdir bilmiş olası şöyle bi-
lesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer
min Cumâdelâhire sene 1108

Edirne el-mahrûsa

692 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-7b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Vefat eden Şevketî'nin varisi olmadığı için el-Hac Dervîş'e em-
net bıraktığı 10.500 kuruş hazineye devrolmuştur. Saraydan yazı-
lan bu ferman, söz konusu paranın merhum tarafından 11 yıl ön-
ce vakfedildiği mahkeme kayıtlarından anlaşıldığından, bu para-
nın vakıf mütevellisine verilmesini emrediyor.

*The 10,500 kuruş estate of the late Şevketi, which he had entrusted
with el-Hac Dervîş, was transferred to the treasury because he
had no legal heirs. This imperial order (ferman) decrees that, since
court records reveal that the decedent endowed the sum 11 years
earlier, the money should be transferred to the waqf mutawalli.*

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdeb-
bir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmi'l-
enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl mü-
şeyyid-i erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-
meliki'l-a'lâ Âsitâne-i Sa'âdet'imde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i

kübrâ kayım-makamı olan vezîrim paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlu-hû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan ak-dem bilâ-vâris fevt olan Şevketî'nin terekesinden olmak üzere Validehanı bazargâhlarından el-Hâc Derviş mahzeninde bulunan yedi kîse akçeyi müteveffâ-yı mezbûr on bir sene mukaddem vakf-ı şer'î ve tescîl-i kâdî idüp vakf olduğu iş'âr ve beyne'n-nâs mütevellisine teslîm olunmak üzere hâlen İstanbul kâdısı mevlânâ Abdullah'a edâma'llâhü te'âlâ fezâ'iluhû i'lâm itmekle imdi on bir sene mukaddem vakf-ı şer'î ve tescîl-i kâdî olmuş Hacı Derviş'de emânet bulunup mîrîden ahz ü kabz olunan üç bin beş yüz guruş ma'rifet-i şer'le girü mütevellisine redd ve teslîm oluna deyü fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hüküm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin vech-i meşrûh üzere on bir sene mukaddem vakf-ı şer'î ve tescîl-i kâdî olmuş Hacı Derviş'de emânet bulunup taraf-ı mîrîden ahz ü kabz olunan meblağ-ı merkûm üç bin beş yüz guruş ma'rifet-i şer'le girü mütevellisine redd ve teslîm eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Cumâdelâhire sene 1108

Edirne el-mahrûsa

693 - 1697 (1108) İstanbul 23: EK-7b/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Şevketî el-Hac Mehmet Efendi'nin vakfettiği paranın mütevellisi el-Hac Mahmut, hazine görevlisi el-Hac Hüseyin ile birlikte mahkemededir. El-Hac Hüseyin, merhumun vefatından sonra varisi olmadığı için Derviş Mehmet Ağa'da emanet olarak kalan 3500 kuruşuna el koymuştur. Daha sonra bu paranın merhum tarafından vakfedilmiş olduğu anlaşılmıştır. Saraydan gelen ferman, söz konusu paranın müteveliye verilmesini emretmiştir. El-Hac Mahmut, söz konusu parayı el-Hac Hüseyin'den aldığını söyler. El-Hac Hüseyin söylenenleri onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

El-Hac Mahmut, mutawalli of the cash waqf founded by the late Şevketî el-Hac Mehmet Efendi, is in court with treasury officer el-Hac Hüseyin. The latter has confiscated 3500 kuruş that the decedent had entrusted to Derviş Mehmet Ağa, on the ground that he had no legal heirs. Later, it became apparent that he had endowed the funds. An imperial order (ferman) instructed the transfer of the sum to the waqf mutawalli. El-Hac Mahmut states that he received the money from el-Hac Hüseyin. El-Hac Hüseyin corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ü tahrîri için sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen kibel-i şer' den irsâl olunan el-Hâc Halil Efendi ibn Mehmed mahmiyye-i İstanbul'da hâlen şikk-ı evvel defterdârı vekîli olan umdetül-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Hüseyin Efendi ibn el-Hâc Mahmud'ın mahmiyye-i mezbûrede Mahmud Bey Mahallesi'nde sâkin olduğu menziline varup zeyl-i kitâbda muharrerül-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikte mahmiyye-i mezbûrede merhûm ve mağfûrûn-leh Ebü'l-feth Sultan Mehmed Hân aleyhi'r-rahmeti ve'r-rıdvân câmi'-i şerîfi kurbünde Haraccı Muhyiddin Mahallesi'nde vâki' merhûm Şevketî el-Hâc Mehmed Efendi Vakfı'na meşrûtiyyet üzere bi'l-fi'l mütevellî olan el-Hâc Mahmud Ağa ibn Sefer meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda mûmâ-ileyh Hüseyin Efendi mahzarında bi't-tevliyye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûr Şevketî el-Hâc Mehmed Efendi zikr olunan Ebü'l-feth Sultan Mehmed Hân câmi'-i şerîfinde ba'de [...] otuz aded eczâ-yı şerîfe tilâvetiçün işbu vakfiyye-i ma'mûlûn-bihâ nâtika olduğu üzere vakf ve habs ve tescîl-i şer'î ve teslîmül-mütevellî eylediği be-her kîsesi beş yüz guruşdan yedi kîsede mevcûd üç bin beş yüz guruş mahmiyye-i mezbûrede Vâlidehanı'nda tüccârdan el-Hâc Derviş Mehmed Ağa odasında emâneten mahfûz iken mezbûr Şevki el-Hâc Mehmed Efendi fevt oldukda vâris-i ma'rûfı olmayup terekisi cânib-i beytü'l-mâla âid olmak üzere sâir terekisiyle meblağ-ı mevkûf-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyin Efendi ahz ü kabz ve bâ-fermân-ı âlî Karadeniz'de Çayağzı nâm mahalde müceddeden binâ olunan

kalyonlar masârifini Çukadâr Osman Bey yediyle kabza me'mûr olan dergâh-ı âlî kapûcubaşlarından el-Hâc Hüseyin Ağa'ya îsâl ve irsâl ile musarrıf eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruşu ber-vech-i meşrûh vakfiye-i ma'mûlün-bihâ nâtika olduğu üzere merhûm-ı mezbûr el-Hâc Şevketî Mehmed Efendi'nin eczâ-yı şerife tilâvetiçün vakf olduğu taraf-ı saltanat-ı aliyyeye arz ve i'lâm olundıkda meblağ-ı mevkûf-ı mezbûr üç bin beş yüz guruşu cânib-i mîrîden vakf-ı mezbûr için bana redd ü teslim olunmak bâbında rikâb-ı hümayûn-ı şevket-makrûndan emr-i şerîf-i cihân-mutâ' ih-sân olunmağla imtisâlen-leh mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyin Efendi [...] irsâliyesi malından bâb-ı hümayûn hazînesinde mevcûd olan maldan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruşdan bâ-fermân-ı âlî vakf için bana redd ve teslim ben dahi tevliyetim hasebiyle yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î vâki' hâli mezbûr Halil Efendi mahallinde ketb ü tahrîr idüp ba'dehû ma'an ba's olunan Ali bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylemeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 29 Cumâdelâhire sene 1108

Şühûd

El-Hac Hasan Ağa ser-veznedâr, el-Hâc Mahmud Ağa bin Mahmud, Ömer Ağa bin Hüseyin, Osman Efendi bin Şaban, Osman Bey bin Abdullah, el-Hâc Mahmud Ağa bin Hasan, Ahmed Çelebi bin Derviş, Ahmed Bey bin Abdullah.

694 - 1697 (1109) İstanbul 23: EK-12a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

1696 (H. 1109) yılında denize indirilecek olan donanma kadir-gaları için İstanbul hammallarından 40, Yahudilerden 150, İstanbul Rumlarından 50, Galata Rumlarından 43 ve Ermenilerden 100 olmak üzere toplam 383 kürekçi alınacaktır. Ordu sefere çıkacağından kürekçi başına 50 kuruş kürekçi bedeli toplanması gerekmektedir. Saraydan İstanbul Kadılığı'na yazılan bu fermanda

söz konusu kürekçi bedellerinin toplanması için gönderilen tahsil-dara yardımcı olunması ve toplanan miktarın tersane eminine ulaştırılması emredilmektedir.

The navy needs 383 oarsmen (40 porters of İstanbul, 150 Jews, 50 Greeks of İstanbul, 43 Greeks of Galata, and 100 Armenians) for the galleys to be completed in 1696 (AH 1109). For the upcoming military expedition, the military needs 50 kuruş per oarsman. This is an imperial order (ferman) sent to the judge of İstanbul, instructing cooperation with the collector assigned to collect the above-stated oarsmen fee. The collected sum is to be delivered to the dockyard officer (tersane emini).

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'în yenbû'ü'l-fazl ve'l-yakîn keşşâfü'l-müşkilâtî'd-dîniyye hallâlü'l-mufasssalâtî'l-yakîniyye miftâh-ı künûzi'l-hakâyık misbâh-ı rümûzi'd-dekâyık el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Anadolu kâdî'askerliği pâyesiyle İstanbul kâdısı olan mevlânâ Abdullah edâma'llâhü te'âlâ fezâ'iluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki inşallâhu te'âlâ deryâ yüzine çıkacak donanmâ-yı hümayûnım kadırgaları içün her sene aynî kürekci ihrâcî mu'tâd-ı kadîm olmağla mahmiyye-i İstanbul hammâlânı tâ'ifesinden kırk nefer ve Yahudiyanı tâ'ifesinden yüz elli nefer ve İstanbul ve tevâbi'i Rûmiyânından elli nefer ve Galata ve tevâbi'i Rûmiyânından kırk üç nefer ki Rûmiyân tâ'ifesinden doksan üç nefer ve Ermeniyân tâ'ifesinden yüz nefer aynî kürekçilerinin işbu bin yüz dokuz senesine mahsûb olmak üzere bedelleri tahsîl olunmak lâzım olmağla hammâlân-ı merkûm tâ'ifesinden kırk nefer kürekçilerinin her bir neferinden ellişer esedî guruş ve Yahudiyan ve Rûmiyân ve Ermeniyân tâ'ifelerinin dahi yüz kırk üç nefer kürekçilerinin her bir neferinden ellişer esedî guruş bedelleri tahsîl oluna gelmişken sâdır olan fermân-ı hümayûnım mücebince guruş-ı tâmm olmak üzere sefer hazînesiyle her bir neferinden dörder buçuk esedî guruş bedelleri donanmâ-yı hümayûnım kadırgalarının iktizâ iden kürekci bedeliyesi ancak tersâne-i âmirem emîni zîde mecduhû tara-

fına teslîm olunmak lâzım gelmeğın imdi mübâşirin yedine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince tahsîl ve tersâne-i âmirem emîni zîde mecduhûya teslîm itdirilmek fermânım olmuşdır buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi vech-i meşrûh üzre ihrâc oluna gelen aynî kürekçilerinin târih-i mezbûra mahsûb olmak üzre tahsîli lâzım gelen bedeliyeleri içün hammâlân tâ'ifesinin ol mikdâr neferâtının her bir neferinden Ellişer esedî gurusu ve Yahudi ve Rum ve Ermeni tevâyifinin dahi üç yüz kırk üç neferâtının her bir neferinde Elli dörder buçuk esedî gurusu ile beşer akçe bedelleri tahsildâr-ı mûmâ-ileyhin yedine virilen mühürlü ve nişanlı mevkûfât defteri sûreti mücebince dikkat ve zamânıyla tahsîl ve tersâne-i âmirem emîni zîde mecduhûya teslîm itdirdüp hilâf-ı emr ve defter kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmeyesin girü defterden ve naks-ı mâl-ı mîrîden ve hilâf-ı emr ve defter te'addîden hazer eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tah-rîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd sene 1109

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

DİZİN, Cilt 3 ve 4
(rakamlar bu iki ciltteki kayıt numaralarıdır)

- Abdülbaki Paşa (Başdefterdar), 289
Âbid Çelebi Mahallesi, 417
Adalar Nahiyesi, 403, 520
Ağa Kapısı, 595, 667
Ağrıboz. *Bkz.* Eğriboz
Ahırkapı, 366
Ahidname-i Hümayun. *Bkz.* Kapitülasyon
Ahmed Paşa (Vezir), 160, 210, 471, 546
Akçaabad, 44
Akçaşehir Kazası, 425
Akkirman, 83, 86, 103, 137, 142, 161, 407, 411, 450
Aksaray, 423, 453
Akseki Mahallesi, 438, 586
Akşehir Kasabası, 279
Akşemseddin Mahallesi, 415
Alanya, 139
Ali Paşa Mahallesi, 62
Alibeyköy, 416
Altıboğaca Mahallesi, 469
Amasra Kazası, 507
Andıra Adası, 143
Ankara, 667
Arap Adası, 39, 184
Arap İskeleyi, 171
Arap Kapısı, 121, 129
Arapgir Kazası, 283
Arpa emini, 41, 345
Arz-ı Rum. *Bkz.* Erzurum
Aşar, 94, 106, 219, 224, 225, 265, 320, 389, 452, 463, 579, 582
At Meydanı, 462, 670
At Pazarı, 600, 609
Atik Ali Paşa Mahallesi, 347, 388, 439
Atik Murad Paşa Mahallesi, 466, 467
Atik Zagara Kasabası, 477
Atina, 114
Avarız vergisi, 2, 5, 41, 62, 87, 94, 102, 126, 144, 156, 164, 169, 171, 174, 176, 177, 178, 191, 200, 202, 208, 217, 218, 228, 247, 252, 255, 263, 268, 275, 278, 302, 305, 344, 358, 408, 418, 420, 424, 432, 438, 443, 446, 449, 453, 457, 465, 471, 476, 486, 489, 496, 501, 509, 534, 538, 539, 543, 544, 545, 551, 554, 555, 556, 557, 558, 564, 568, 576, 645, 694
Avcıbey Mahallesi, 191
Avlonya Sancağı, 209, 488, 503
Avret Pazarı, 624
Aya Kapısı, 356
Aya Nikola Mahallesi, 22
Ayasofya Mahallesi, 331
Ayazma, 350, 353
Aydın Kethüda Mahallesi, 615
Aydıncık Nahiyesi, 96, 98, 99, 101, 106, 283
Aydonat Kazası, 327
Azak Vilayeti, 188, 419, 599

Baba Cafer Zindanı, 580
Baba Hasan Mahallesi, 336
Baba Haydar Mahallesi, 4
Bâc vergisi, 105, 106, 203, 267, 511, 624, 642
Bâd-ı Hevâ vergisi, 88, 90, 94, 102, 148, 219, 265
Badracık Kazası, 282
Bafra, 469
Bağçekapı. *Bkz.* Bahçekapı
Bahçe, 4, 13, 14, 15, 16, 38, 69, 104, 207, 231, 233, 242, 262, 277, 303, 307, 333, 336, 354, 363, 376, 378, 388, 399, 402, 416, 429, 434, 435, 455, 459, 468, 469, 478, 488, 504, 592, 593, 602, 611, 613, 624, 625, 632, 637, 664, 691

- Bahçekapı, 354, 363, 402, 613, 632, 637
 Bakırköy, 242
 Bakla Mahallesi, 339
 Balaban Ağa Mahallesi, 449
 Balat, 193, 219, 364, 369, 372, 414, 478, 502
 Balat Kapısı, 193, 219, 364, 369, 502
 Balçık Kazası, 84, 245
 Balık Emni, 102, 173, 208, 281, 282, 478, 502, 553
 Balık Pazarı, 24, 55, 394, 435, 478, 502, 543, 632
 Balıkhane, 173, 502
 Balkapanı, 386, 412, 616, 626
 Balya Kazası, 187, 225
 Bandırma, 97, 98, 99, 101, 106, 169
 Bare Adası, 143, 284
 Başı Mahallesi, 551
 Bayburt, 251, 256
 Bayezit Camisi, 253
 Bayındır, 133
 Bedreddin Bey Mahallesi, 525
 Beldesan Kasabası, 461
 Benefşe Adası, 72, 73, 122
 Bereketoğlu Mahallesi, 135
 Bereketzade Mahallesi, 376, 377, 378, 538
 Bergos Kasabası, 320, 456, 470, 541
 Beşiktaş, 132, 147, 171, 496, 511, 539
 Beyoğlu Sarayı Mahallesi, 303, 538
 Beyşehir Sancağı, 35, 253
 Biga Sancağı, 187, 225, 609, 647, 665
 Bit Pazarı, 540
 Boğdan, 285, 310, 312, 591, 623, 649, 650, 651
 Bolu, 58, 263, 313, 671
 Bornaba, 114
 Bostan vergisi, 94
 Bostancıbaşı, 207, 339, 502, 660
 Bozahane, 179, 288, 315
 Bozcaada, 187, 314
 Bursa, 84, 98, 99, 101, 168, 224, 487, 689
 Büyük Ayasofya, 384, 533, 626, 661
 Büyük Karaman, 454
 Büyükdere, 37, 529
 Camii Kebir Mahallesi, 2, 7, 20, 24, 488, 563, 564, 571, 572, 664
 Cenabi Bey Medresesi, 630
 Cerime vergisi, 179, 180, 181, 647
 Cerrahpaşa, 361
 Cihangir Mahallesi, 523
 Cihanlar Mahallesi, 530
 Cizye vergisi, 49, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 94, 102, 104, 117, 134, 137, 158, 161, 162, 163, 167, 168, 190, 192, 194, 199, 208, 210, 215, 216, 220, 222, 229, 253, 269, 283, 285, 287, 289, 292, 295, 297, 320, 345, 357, 366, 382, 406, 407, 480, 497, 500, 501, 503, 505, 510, 519, 541, 554, 557, 576, 596, 625, 627, 633, 634, 635, 638, 639, 640, 644, 647, 648, 676, 685, 691
 Cürm-i Cinayet vergisi, 107, 187, 647
 Çakır Ağa Mahallesi, 409
 Çakırcı, 91, 579
 Çanakkale, 187, 314
 Çankun, 419
 Çelebioğlu Mahallesi, 363
 Çerkeş Kazası, 251, 256
 Çiftbozan vergisi, 107, 211, 229, 421
 Çingene, 96, 207, 222, 228, 272, 293, 436, 596, 625, 634, 635, 647, 648
 Çirmen Sancağı, 477
 Çukacılar Hanı, 3
 Çukur Mahallesi, 220
 Dalyan, 42, 173, 187, 436, 502, 520, 589
 Darphane, 36, 61, 196, 197, 236, 429, 562, 601, 668, 674
 Davud Paşa (Vezir), 261
 Debbağ Yunus Mahallesi, 408
 Debbağzade Hacı Hasan Mahallesi, 418, 432
 Defterdar Ahmed Çelebi Mahallesi, 621
 Defterdar Mehmed Efendi Mahallesi, 240
 Değirmenlik Adası, 143
 Dellaliye vergisi, 76, 91, 102, 110, 181, 208, 540
 Derbendi Kazası, 44
 Devrek Kazası, 58
 Dimetoka, 160, 412
 Dimyat, 116, 139
 Divriği Kazası, 351, 480
 Diyarbakır, 294, 447, 600, 661

- Doğan Adası, 184
 Doğancı, 41, 94, 110
 Dolmabahçe, 455, 459
- Ece Ovası Nahiyesi, 69
 Edirne, 249, 265, 311, 337, 348, 423, 471, 475, 477, 576, 580, 585, 590, 617, 647, 654, 657, 670, 673, 675
 Edirnekapi, 92, 267, 623
 Eflak, 285, 602, 626
 Eğin Kazası, 283, 374, 442, 458, 519, 678
 Eğriboz, 257, 322, 381, 517, 518, 552, 553, 669, 672
 Elhac A'ma Mahallesi, 67
 Elhac Evliya Mahallesi, 457
 Elhac Hüsrev Mahallesi, 534
 Elhac İsa Mahallesi, 198
 Elhac Memi Mahallesi, 81, 475, 484
 Elhac Muhyiddin Mahallesi, 216
 Elhac Şaban Mahallesi, 548
 Elvanoğlu Mahallesi, 398
 Elvanzade Mahallesi, 585, 683
 Emekyemez Mahallesi, 33
 Emin Hasan Efendi Mahallesi, 13, 14
 Eminönü, 620
 Emir Efendi Mahallesi, 36
 Erdek, 84, 98, 99, 101, 167, 169, 505, 557
 Erzurum, 366, 677
 Esbâb vergisi, 94
 Eski Saray, 288, 315, 395, 602, 671
 Eşekli, 84
 Eşkinciyan cizyesi, 345
 Eyüp, 4, 88, 91, 94, 97, 102, 104, 107, 110, 179, 180, 183, 186, 281, 282, 283, 287, 288, 309, 355, 374, 399, 414, 416, 420, 510, 593, 606
- Fener Kapısı, 40, 220, 364, 397, 542, 622
 Fener Nahiyesi, 269, 406, 464
 Fındıklı Mahallesi, 477, 513, 515
 Firuzağa Mahallesi, 25, 544, 551, 574
- Galata İskelesi, 53, 498
 Gebenci Sinan Mahallesi, 590
 Gebze, 224
 Gekboze. *Bkz.* Gebze
 Gelibolu, 69, 91, 98, 101, 108, 118, 183, 261, 270
- Gemi, 6, 23, 41, 45, 46, 54, 55, 72, 73, 74, 95, 104, 105, 114, 120, 121, 130, 136, 142, 149, 167, 169, 172, 174, 176, 177, 182, 183, 188, 238, 285, 301, 308, 411, 431, 440, 481, 492, 498, 516, 521, 531, 557, 579, 599, 603, 604, 619, 620, 669, 672, 679, 690
 Gemlik, 84, 206, 229
 Gerece Kazası, 490
 Geyve Kazası, 325, 689
 Giresun, 130
 Girit, 72, 662
 Göksu, 658, 659
 Gönen, 96, 111, 174
 Gördes Kazası, 331, 468
 Gümrük emini, 57, 74, 91, 108, 114, 115, 128, 129, 130, 136, 183, 188, 340, 360, 402, 404, 455, 589, 614, 615, 620, 622, 624, 642, 653
 Gümrük vergisi, 74, 91, 97, 108, 110, 114, 115, 119, 121, 128, 129, 130, 136, 182, 183, 188, 203, 238, 589, 688, 690
 Gümülcine Kazası, 423
 Gümüşhane, 617, 620
 Güvercinlik, 41, 160, 176, 184
- Hâce Hatun Medresesi, 104
 Hâcepaşa. *Bkz.* Hocaşah Mahallesi
 Hacı Bektaş Kazası, 199
 Hadımpınar, 60
 Halep, 116, 452, 459, 610, 611, 614, 626, 666
 Halil Paşa (Vezir), 27, 31, 33, 261, 281, 308, 477
 Hamr emini. *Bkz.* İçki emini
 Hamr vergisi. *Bkz.* İçki vergisi
 Haraç vergisi, 86, 94, 100, 102, 103, 158, 164, 165, 166, 220, 293, 445, 456
 Haraççı Muhyiddin Mahallesi, 273, 347, 431, 693
 Harik. *Bkz.* Yangın
 Hasan Beyzade Ahmed Paşa (Defterdar), 318
 Hasköy, 374, 658, 679
 Hatip Muhyiddin Mahallesi, 446
 Hatun Sarayı Nahiyesi, 237
 Hemşin Kazası, 608
 Hezargrad Kazası, 500

- Hızır Bey Mahallesi, 224, 491, 492
 Hızır Çavuş Mahallesi, 205
 Hızır İlyas akçesi vergisi, 102, 208, 281
 Hisarönü Kazası, 234, 299
 Hobyar Mahallesi, 371, 372, 395, 427, 428, 444, 665
 Hoca Gıyaseddin Mahallesi, 341
 Hoca Halil Mahallesi, 359
 Hoca Piri Mahallesi, 384
 Hocapaşa Mahallesi, 246, 350, 354, 363, 371, 372, 398, 412, 427, 428, 444, 585
 Hurpışte Kazası, 367
 Hüseyin Ağa Mahallesi, 352
 Hüseyin Paşa (Defterdar), 350, 359, 363, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 393, 394, 395, 396, 412, 427, 428, 444, 599, 641, 674
 Iskarabar Kazası, 488
 İbradi Kasabası, 333, 334, 335
 İbrahim Paşa (Vezir), 455, 477, 652, 655, 664, 674, 685, 689
 İçki emini, 47, 48, 51, 78, 80, 82, 85, 97, 98, 99, 100, 107, 109, 123, 124, 131, 135, 138, 141, 146, 150, 153, 167, 169, 180, 181, 189, 193, 208, 236, 553, 557, 575, 579
 İçki vergisi, 47, 48, 51, 78, 82, 85, 89, 97, 98, 99, 101, 105, 109, 123, 124, 138, 141, 146, 150, 153, 180, 181, 182, 185, 189, 193, 195, 236, 559, 575
 İltizam, 47, 51, 53, 57, 61, 80, 82, 91, 98, 99, 108, 110, 135, 141, 148, 150, 152, 153, 154, 157, 159, 167, 169, 172, 173, 179, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 219, 223, 224, 227, 228, 229, 245, 249, 287, 288, 289, 296, 314, 316, 318, 320, 332, 343, 345, 436, 450, 475, 477, 482, 484, 487, 493, 579, 584, 588, 591, 598, 609, 614, 622, 636, 661, 662, 663, 665, 666, 668, 669, 672, 675, 683, 690
 İlyas Çelebi Mahallesi, 19, 22
 İmralı, 51, 89, 169, 184, 554, 556, 557, 558, 576
 İnebahtı, 231, 277, 326
 İngiltere elçisi, 165, 166, 310, 312, 546, 666
 İskenderpaşa Mahallesi, 356
 İslimye Kazası, 323
 İsmail Ağa Mahallesi, 614
 İспенçe vergisi, 88, 94, 102, 107, 208, 210, 211, 228, 229, 261, 281, 287, 293, 322, 503, 541, 553
 İstanköy, 157, 531, 564
 İstefe Kasabası, 491, 492, 542
 İstemre vergisi, 123, 167, 168, 169
 İstinye, 77, 440, 483, 503, 529, 535, 547, 549
 İvranya Kazası, 248
 İzdin Kazası, 230
 İzmir, 610, 611, 626, 640, 649
 Kabasakal Sinan Ağa Mahallesi, 359
 Kadirga Limanı, 339, 352, 353, 396
 Kalafatçıbaşı Mahallesi, 513, 515
 Kalafatlı, 157, 160
 Kal'a-i Sultaniye. *Bkz.* Çanakkale
 Kalkancılar Çarşısı, 525
 Kallâblık. *Bkz.* Sahte para
 Kalpazan. *Bkz.* Sahte para
 Kandıra, 132
 Kangırı. *Bkz.* Çankırı
 Kaniye, 209
 Kantariye vergisi, 114, 223, 238, 279, 282, 300
 Kapıdağı Nahiyesi, 96, 98, 99, 101, 105, 123, 124, 168, 169, 184, 298, 433, 505, 509, 554, 556, 557, 558, 576, 691
 Kapitulasyon, 164, 664
 Kara Mustafa Paşa Mahallesi, 526
 Karaağaç, 84, 423
 Karabaş Mahallesi, 219, 369, 397
 Karaburun, 116
 Karagömrük, 454, 581
 Karahisar-ı Şarkî. *Bkz.* Şebinkarahisar
 Karaköy, 55, 112, 137, 439, 485, 493, 531
 Karaman, 229, 241, 279, 655
 Karesi Sancağı, 187, 647
 Karıpazarı Kazası, 319
 Kasımpaşa, 12, 13, 14, 33, 36, 38, 92, 144, 156, 478, 506, 511, 512, 518, 525, 532, 534, 536, 537, 538, 548, 563, 564, 565, 566, 569, 571, 572, 573, 594
 Kastamonu, 243, 270, 338, 383, 508
 Kâtip Bali Mescidi Mahallesi, 247

Kâtip Hüsrev Mahallesi, 338
Kâtip Muslihiddin Mahallesi, 618
Kayseri, 400, 421, 655
Keçeci Piri Mahallesi, 340, 408
Kefe, 68, 114, 119, 188
Kemah Kazası, 366, 382
Kemankeş Kara Mustafa Paşa (Vezir), 617, 681, 682
Kemeraltı Mahallesi, 8, 601
Kenise
 i Mahallesi, 217
Kepenekçi Sinan Mahallesi, 609, 654
Kerpeniş Kazası, 194
Keşiş, 291, 433, 474, 608
Kıbrıscık Kazası, 313
Kıpti. *Bkz.* Çingene
Kırım Vilayeti, 533
Kırkçeşme, 381, 585
Kırşehir, 199
Kızılada, 6, 579
Kızılcatuzlu Kazası, 187
Kızıtaş Mahallesi, 255
Kilise, 58, 217, 317, 350, 354, 359, 363, 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 401, 407, 412, 427, 428, 435, 439, 444, 472, 664
Kırmasın Kasabası, 431
Koca Mustafa Paşa Mahallesi, 608, 621
Kocaali, 633, 638, 639, 642, 647, 680, 685, 691
Koğacıdede Mahallesi, 278, 383, 453
Kovan vergisi, 94
Koyun emini, 250, 346, 416, 455
Köstendil Sancağı, 209
Köşk, 355, 399, 417, 502, 593, 602
Kudüs, 472, 474, 564, 612, 657
Kuloğlu Mahallesi, 15, 16, 17, 66
Kurşunlu Köyü, 591
Kurşunlu Mahzen, 516, 604, 681, 682
Kurtuluş, 156, 511
Kortalı Adası, 184
Kuyumcu, 52, 125, 196, 443, 598, 608, 674
Kuzguncuk, 623
Küçük Ayasofya, 352
Küçük Karaman, 309, 370, 430, 454
Küçükçekmece, 416, 441

Küçükpazar, 317
Kürekcî Kapısı, 121

Lefke Kasabası, 325
Leh Vilayeti, 285
Lofça Kasabası, 316

Maçka Kazası, 429
Mağnisalı Çelebi Mahallesi, 424, 465
Mağreb, 114
Mahmud Paşa (Vezir), 8, 50, 64, 264, 341
Mahmud Paşa Hanı, 653
Mahmud Paşa Mahallesi, 36, 348, 600, 667, 676
Mahmud Paşa Mahkemesi, 36, 667, 676
Makrihori. *Bkz.* Bakırköy
Malatya Kazası, 387
Manastır Mahallesi, 274
Manastır, 260, 472, 474, 664
Marmara Adası, 39, 100, 149, 169, 184, 554, 556
Masdariye emini, 68, 76, 195
Matbâh-ı Âmire, 167, 168, 169, 170, 554, 557, 558, 576, 585, 626
Medrese, 98, 99, 101, 104, 177, 309, 388, 415, 423, 511, 597, 630
Mehmed Efendi (Defterdar), 390, 411
Mehmed Efendi (Şeyhülislam), 347, 363, 600
Mehmed Paşa (Vezir), 102, 241, 309, 317
Mehmed Paşa Camisi, 129
Mehmed Paşa Mahallesi, 404, 496, 588
Menemen Kasabası, 595
Mercan Mahallesi, 602
Mevlevihane, 624
Meydancık Mahallesi, 379, 392
Meydancılar Mahallesi, 185
Meyhane, 47, 48, 55, 56, 80, 82, 93, 109, 123, 124, 127, 131, 135, 138, 141, 146, 150, 180, 181, 195, 208
Meyyit İskeleyi, 478
Mezistre Kazası, 445
Midilli, 63, 64, 114, 134, 158, 232, 297, 307
Mihalic Kazası, 84, 160, 206, 389
Mimar Kemal Mahallesi, 304
Mirahor Mahallesi, 263, 450, 657
Mîr Ali. *Bkz.* İmralı

- Miripaşa Hanı, 74
 Mizan vergisi, 94, 332
 Modonic Kazası, 289, 381
 Molla Fenari Mahallesi, 548
 Molla Gürani Mahallesi, 436, 452
 Molla Hüsrev Mahallesi, 419
 Molla Zeyrek Mahallesi, 589, 614
 Molova, 125, 232, 307
 Mora Sancağı, 331, 375, 468
 Moton Vilayeti, 1, 3, 114
 Muhtesib Karagöz Mahallesi, 415
 Muhyiddin Halife Mahallesi, 305
 Mukataa, 43, 53, 59, 61, 63, 64, 89, 98, 99, 101, 108, 110, 124, 154, 157, 167, 173, 179, 186, 187, 195, 206, 210, 219, 223, 224, 227, 228, 246, 267, 287, 288, 314, 316, 318, 326, 332, 343, 354, 355, 383, 384, 402, 404, 423, 428, 436, 450, 466, 467, 477, 495, 498, 499, 511, 561, 584, 585, 588, 589, 590, 596, 608, 613, 614, 615, 616, 620, 622, 625, 628, 629, 630, 631, 634, 635, 636, 646, 647, 648, 654, 656, 657, 661, 666, 671, 673, 677, 679, 683, 690
 Mustafa Paşa (Sadrazam), 64, 246, 270, 323
 Mustafa Paşa Mahallesi, 207, 414
 Müeyyadzade Mahallesi, 30
 Müftü Ali Çelebi Mahallesi, 437
 Münecim Sadi Mahallesi, 465
 Mürted Adası, 342
 Nahçıvan, 411
 Nakşa Adası, 143, 154, 155, 284
 Nevrekop Kazası, 276, 388
 Nevyafte vergisi, 83, 86, 88, 103, 192, 213, 214
 Nif Kazası, 246
 Niğbolu Sancağı, 264, 316, 318, 688
 Nişancı Cafer Çelebi Mahallesi, 581
 Nüzul emini, 471
 Nüzul vergisi, 102, 160, 228, 282, 471, 496, 501, 553, 557, 576
 Odun Kapısı, 590, 654
 Ohri Mahallesi, 366
 Okçu Musa Mahallesi, 18, 23, 34
 Opar Kazası, 430
 Ormid Kazası, 365
 Ortaköy, 496, 560
 Osman Paşa (Vezir), 602
 Ömer Paşa (Vezir), 577
 Oşur. *Bkz.* Aşar
 Papaz, 123, 124, 156, 199, 232, 261, 291, 295, 350, 366, 538, 691
 Patrik, 274, 291, 342, 474
 Payas, 116, 675, 683
 Pazarbaşı, 37, 476, 489, 616, 626, 642
 Pazarcık Kazası, 259
 Peksimet emini, 549
 Pençik vergisi, 94
 Perakende haracı, 167, 168, 215, 222, 228, 283, 292, 382, 410, 500, 541, 547, 552, 553, 554, 557, 647
 Perakende Kasım Ağa Mahallesi, 410
 Pervizağa Mahallesi, 508
 Pirinççi Mahallesi, 319
 Polonya. *Bkz.* Leh Vilayeti
 Premedi Kazası, 370
 Rahip, 472, 474, 664
 Reft vergisi, 108
 Rençber, 158, 208, 292
 Resm-i tapu vergisi, 111, 276, 470
 Rodos, 157
 Rodoscuk. *Bkz.* Tekirdağ
 Roman. *Bkz.* Çingene
 Ruha. *Bkz.* Urfa
 Rukiye Sultan Yalısı, 592
 Ruscuk, 340, 595
 Rüstempaşa Camisi, 350
 Sahaf Muhyiddin Mahallesi, 512
 Sahaf, 410, 437, 512, 600
 Sahte para, 196, 197, 212
 Sakız Adası, 6, 8, 74, 114, 518, 531, 622
 Salyane vergisi, 253, 455, 459, 476, 479, 486, 489, 491, 493, 494, 496, 501, 505, 564
 Samako Kazası, 233
 Samatya, 502
 Sante Marka Köyü, 532, 538
 Santra Adası, 143

- Saraçhanebaşı, 461
 Saray-ı Atık. *Bkz.* Eski Saray
 Sarı Bayezid Mahallesi, 343
 Sarı Lütü Mahallesi, 62
 Sarı Musa Mahallesi, 615, 624
 Sarı Nasuh Mahallesi, 355, 621
 Sarı Timurcu Mahallesi, 393, 396
 Sarıbaşı Mahallesi, 354
 Sarıca Köyü, 148
 Sarıca Mehmed Paşa Mahallesi, 402, 404
 Sarıgöz Mahallesi, 256
 Sarıyer, 37, 42, 304
 Sazlıdere, 169, 337
 Sefine. *Bkz.* Gemi
 Seferikoz Mahallesi, 518
 Sekbanbaşı İbrahim Ağa Mahallesi, 585
 Selanik, 71, 340, 364, 384, 591
 Selime Hatun Mahallesi, 498
 Semerciler Çarşısı, 461, 462
 Senbasti Mahallesi, 150
 Serfiçe Kazası, 332
 Seyyit Ali Çelebi Mahallesi, 38
 Silistre, 219
 Silivri Nahiyesi, 582
 Sinan Ağa Mahallesi, 359, 389
 Sinan Paşa (Kaptanı Derya), 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 181, 502, 582
 Sinan Paşa Köşkü, 502
 Sirkeci Muslihiddin Mahallesi, 567
 Siroz, 348
 Sirte Adası, 143
 Sivas, 407, 469, 653
 Siyavuş Hasan Paşa (Vezir), 623
 Sofya, 242, 556, 557
 Sultan Bayezid Mahallesi, 131, 146, 153, 373, 538, 541, 544, 546
 Sultan Mehmed Han Medresesi, 309
 Sultan Selim Mahallesi, 50
 Suyolcu, 88, 91, 414, 441, 579, 593, 624
 Süheyl Bey Mahallesi, 477, 498
 Sürsat vergisi, 167, 169, 228, 471, 476, 486, 489, 497, 510, 523, 525, 538, 539, 543, 545, 547, 553, 556, 557
 Süruri Efendi Mahallesi, 12
 Sütluçe, 355
 Şah Sultan Mahallesi, 606
 Şahinci, 91, 94
 Şahkulu Mahallesi, 482
 Şam, 317, 474, 564, 588
 Şebinkarahisar, 142, 145, 357, 422, 426
 Şehsuvar Mahallesi, 339, 352, 420
 Şemsipaşa Mahallesi, 337
 Şire, 133
 Şirmerd Çavuş Mahallesi, 470
 Tahta Kadı Mahallesi, 594
 Tahta Minare Mahallesi, 390, 401
 Tahtakale, 246, 616
 Tarabya, 547
 Taşoz, 72, 73, 114
 Tatavla. *Bkz.* Kurtuluş
 Tavşan Adası, 39
 Tavukçular, 170, 370
 Tekalif-i Divaniye vergisi, 79
 Tekalif-i Örfiye vergisi, 56, 87, 91, 93, 94, 102, 110, 140, 160, 165, 207, 208, 228, 236, 269, 290, 328, 553
 Tekeburnu, 45, 46
 Tekfur Sarayı, 196, 197
 Tekirdağ, 91, 108, 183
 Terkos Nahiyesi, 434
 Tekür Sarayı. *Bkz.* Tekfur Sarayı
 Timar, 35, 42, 44, 58, 60, 69, 77, 94, 122, 125, 132, 133, 145, 147, 209, 231, 232, 233, 234, 237, 242, 243, 251, 256, 259, 260, 261, 262, 264, 270, 271, 277, 298, 299, 303, 304, 307, 313, 319, 322, 323, 325, 329, 330, 332, 333, 334, 336, 338, 351, 370, 374, 381, 387, 403, 416, 421, 425, 429, 430, 433, 434, 441, 442, 469, 470, 488, 490, 504, 507, 508, 582, 609, 610, 611, 665
 Timurtaş Mahallesi, 246, 657
 Tomtom Mahallesi, 475, 484, 504
 Tophane, 19, 66, 305, 475, 484, 504, 511, 523, 530, 536, 537, 544, 547, 551, 574, 585, 599, 620, 669, 672
 Topkapı, 315, 366, 622, 624
 Tora Limanı, 169, 184
 Trablus, 431, 531, 626
 Trabzon, 215, 229, 283, 292, 448, 608, 617, 620
 Tufancı, 88, 91
 Tuzla, 173, 520

Umur Fakih Kazası, 250
Unkapanı, 478
Urfa, 346, 400, 600
Uskumru Köyü, 77
Usturanca Nahiyesi, 209

Ünye Kazası, 503, 504
Üsküblü Mahallesi, 293
Üsküdar, 23, 49, 82, 84, 89, 94, 102, 104,
107, 132, 139, 148, 158, 167, 169,
173, 179, 180, 183, 195, 208, 222,
224, 229, 262, 281, 282, 283, 288,
337, 389, 399, 403, 496, 520, 541,
552, 553, 588, 600, 623, 633, 638,
639, 642, 657, 680, 691

Valide Hanı, 422, 426, 589, 667
Valide Sultan Camisi, 107
Varna, 223, 250, 269, 584
Vezneciler Çarşısı, 601
Viranşehir, 587
Vize Kazası, 265, 470, 483, 686

Yahya Çelebi Mahallesi, 513, 515
Yahya Kethüda Mahallesi, 565, 566
Yakub Ağa Mahallesi, 344
Yalakabad Kazası, 607, 676
Yalı, 173, 560, 592, 593, 603, 604
Yanbolu Kazası, 323

Yangın, 344, 350, 354, 359, 363, 369, 371,
372, 373, 376, 377, 378, 379, 384,
386, 390, 391, 392, 393, 394, 395,
396, 397, 398, 401, 402, 412, 423,
428, 435, 439, 443, 466, 601, 636,
664, 681, 682, 684

Yanya, 345
Yarhisar Mahallesi, 469
Yasakçı, 102, 241, 282, 342, 454, 575, 642
Yassıada, 579
Yave vergisi, 83, 86, 90, 102, 103, 107,
158, 163, 187, 190, 208, 210, 229,
281, 284, 286, 287, 292, 407, 455,
578, 579, 647

Yazıcı Mahallesi, 587
Yedikule, 242
Yeldeğirmeni Mahallesi, 36
Yeni Mahalle, 37
Yenice, 169, 184, 308, 333, 334, 335
Yenikapı, 478, 502, 624
Yeniköy, 392, 440, 503, 535, 549, 659
Yenişehir Kazası, 206, 269, 405, 406, 464,
594

Yolcuzaade Mahallesi, 517, 518
Yoros, 283, 288, 440, 538, 658, 659

Zeamet, 266, 587, 591, 689
Zeyrek Mahallesi, 224, 290, 371, 372, 398,
427, 428, 589, 610, 611, 614, 616
Zincirlikapı, 403

INDEX for Volumes 3 and 4 (numbers refer to cases in these two volumes)

- Abdülbaki Paşa (Chief Treasurer), 289
 Âbid Çelebi neighborhood, 417
 Adalar district, 403, 520
 Ağa Kapısı, 595, 667
 Ağrıboz. *Bkz.* Eğriboz
 Ahırkapı, 366
 Ahmed Paşa (Vizier), 160, 210, 471, 546
 Akçaabad, 44
 Akçaşehir district, 425
 Akkerman, 83, 86, 103, 137, 142, 161, 407, 411, 450
 Aksaray, 423, 453
 Akseki neighborhood, 438, 586
 Akşehir district, 279
 Akşemseddin neighborhood, 415
 Alanya, 139
 Aleppo, 116, 452, 459, 610, 611, 614, 626, 666
 Ali Paşa neighborhood, 62
 Alibeyköy, 416
 Altıboğaca neighborhood, 469
 Amasra district, 507
 Andıra island (Andros), 143
 Ankara, 667
 Arap island, 39, 184
 Arap İskelesi, 171
 Arap Kapısı (Arab Gate), 121, 129
 Arapgir district, 283
 Arpa emini, 41, 345
 Arz-ı Rum. *See* Erzurum
 At Meydanı, 462, 670
 At Pazarı, 600, 609
 Atık Ali Paşa neighborhood, 347, 388, 439
 Atık Murad Paşa neighborhood, 466, 467
 Atık Zagara district, 477
 Athens, 114
 Aşar (Öşür). *See*. Tithe
 Avarız (emergency) tax, 5, 41, 62, 87, 94, 102, 126, 144, 156, 164, 169, 171, 174, 176, 177, 178, 191, 200, 202, 208, 217, 218, 228, 247, 252, 255, 263, 268, 275, 278, 302, 305, 344, 358, 408, 418, 420, 424, 432, 438, 443, 446, 449, 453, 457, 465, 471, 476, 486, 489, 496, 501, 509, 534, 538, 539, 543, 544, 545, 551, 554, 555, 556, 557, 558, 564, 568, 576, 645, 694
 Avcıbey neighborhood, 191
 Avlonya district, 209, 488, 503
 Avret Pazarı, 624
 Aya Kapısı, 356
 Aya Nikola neighborhood, 22
 Ayasofya neighborhood, 331
 Ayazma, 350, 353
 Aydın Kethüda neighborhood, 615
 Aydıncık district, 96, 98, 99, 101, 106, 283
 Aydonat district, 327
 Azak province, 188, 419, 599
 Baba Cafer dungeon, 580
 Baba Hasan neighborhood, 336
 Baba Haydar neighborhood, 4
 Badracık district, 282
 Bafra, 469
 Bağçekapı (Bahçekapı), 354, 363, 402, 613, 632, 637
 Bakırköy, 242
 Bakla neighborhood, 339
 Balaban Ağa neighborhood, 449
 Balat Kapısı, 193, 219, 364, 369, 502
 Balat, 193, 219, 364, 369, 372, 414, 478, 502
 Balçık district, 84, 245
 Balık emini. *See* Fish controller
 Balkapanı, 386, 412, 616, 626

- Balya district, 187, 225
 Bandırma, 97, 98, 99, 101, 106, 169
 Barley controller. *See* Arpa emini
 Bare Island. *See* Paros
 Başı neighborhood, 551
 Bayburt, 251, 256
 Bayezit mosque, 253
 Bayındır, 133
 Bedreddin Bey neighborhood, 525
 Beehive tax (kovan vergisi), 94
 Beldesan district, 461
 Benefşe island, 72, 73, 122
 Bereketoğlu neighborhood, 135
 Bereketzade neighborhood, 376, 377, 378, 538
 Bergos district, 320, 456, 470, 541
 Beşiktaş, 132, 147, 171, 496, 511, 539
 Beyoğlu Sarayı neighborhood, 303, 538
 Beyşehir district, 35, 253
 Biga district, 187, 225, 609, 647, 665
 Boğdan. *See* Moldavia
 Bolu, 58, 263, 313, 671
 Bookseller (sahaf), 410, 437, 512, 600
 Bornaba, 114
 Boza shop (bozahane), 179, 288, 315
 Bozcaada, 187, 314
 Brokerage fees (dellaliye), 76, 91, 102, 110, 181, 208, 540
 Bursa, 84, 98, 99, 101, 168, 224, 487, 689
 Büyük Ayasofya, 384, 533, 626, 661
 Büyük Karaman, 454
 Büyükdere, 37, 529
 Camii Kebir neighborhood, 2, 7, 20, 24, 488, 563, 564, 571, 572, 664
 Capitulation, 164, 664
 Cenabi Bey Medrese, 630
 Cerrahpaşa, 361
 Chicken sellers (tavukçular), 170, 370
 Chief gardener (bostancıbaşı), 207, 339, 502, 660
 Chios, 6, 8, 74, 114, 518, 531, 622
 Church, 58, 217, 317, 350, 354, 359, 363, 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 401, 407, 412, 427, 428, 435, 439, 444, 472, 664
 Cihangir neighborhood, 523
 Cihanlar neighborhood, 530
 Cizye. *See* Poll Tax on non-Muslims
 Counterfeit money, 196, 197, 212
 Crete, 72, 662
 Crimea, 533
 Crime (cürm-i cinayet) tax, 107, 187, 647
 Customs controller (gümrük emini), 57, 74, 91, 108, 114, 115, 128, 129, 130, 136, 183, 188, 340, 360, 402, 404, 455, 589, 614, 615, 620, 622, 624, 642, 653
 Customs toll (gümrük vergisi), 74, 91, 97, 108, 110, 114, 115, 119, 121, 128, 129, 130, 136, 182, 183, 188, 203, 238, 589, 688, 690
 Çakır Ağa neighborhood, 409
 Çakırcı, 91, 579
 Çanakkale, 187, 314
 Çankırı, 419
 Çelebioğlu neighborhood, 363
 Çerkeş district, 251, 256
 Çiftbozan (farm-breaking) tax, 107, 211, 229, 421
 Çirmen district, 477
 Çukacılar (cloth makers) inn, 3
 Çukur neighborhood, 220
 Dalyan, 42, 173, 187, 436, 502, 520, 589
 Damascus, 317, 474, 564, 588
 Darphane, 36, 61, 196, 197, 236, 429, 562, 601, 668, 674
 Davud Paşa (Vizier), 261
 Day laborer (rençber), 158, 208, 292
 Debbağ Yunus neighborhood, 408
 Debbağzade Hacı Hasan neighborhood, 418, 432
 Defterdar Ahmed Çelebi neighborhood, 621
 Defterdar Mehmed Efendi neighborhood, 240
 Değirmenlik island, 143
 Derbendi district, 44
 Devrek district, 58
 Didymoteicho, 160, 412
 Dimyat, 116, 139
 Divriği district, 351, 480
 Diyarbakır, 294, 447, 600, 661
 Doğan Island, 184

- Doğancı, 41, 94, 110
Dolmabahçe, 455, 459
- Ece Ovası district, 69
Edirne, 249, 265, 311, 337, 348, 423, 471, 475, 477, 576, 580, 585, 590, 617, 647, 654, 657, 670, 673, 675
Edirnekapi, 92, 267, 623
Eflak. *See* Wallachia
Eğin district, 283, 374, 442, 458, 519, 678
Eğriboz, 257, 322, 381, 517, 518, 552, 553, 669, 672
Elhac A'ma neighborhood, 67
Elhac Evliya neighborhood, 457
Elhac Hüsrev neighborhood, 534
Elhac İsa neighborhood, 198
Elhac Memi neighborhood, 81, 475, 484
Elhac Muhyiddin neighborhood, 216
Elhac Şaban neighborhood, 548
Elvanoğlu neighborhood, 398
Elvanzade neighborhood, 585, 683
Emekyemez neighborhood, 33
Emin Hasan Efendi neighborhood, 13, 14
Eminönü, 620
Emir Efendi neighborhood, 36
English ambassador, 165, 166, 310, 312, 546, 666
Erdek, 84, 98, 99, 101, 167, 169, 505, 557
Erzurum, 366, 677
Esbâb tax, 94
Eski Saray (Old Palace), 288, 315, 395, 602, 671
Eşekli, 84
Eşkinciyan (irregular cavalry) jizya tax, 345
Eyüp, 4, 88, 91, 94, 97, 102, 104, 107, 110, 179, 180, 183, 186, 281, 282, 283, 287, 288, 309, 355, 374, 399, 414, 416, 420, 510, 593, 606
- Fener Kapısı, 40, 220, 364, 397, 542, 622
Fener district, 269, 406, 464
Fındıklı neighborhood, 477, 513, 515
Fief (tumar), 35, 42, 44, 58, 60, 69, 77, 94, 122, 125, 132, 133, 145, 147, 209, 231, 232, 233, 234, 237, 242, 243, 251, 256, 259, 260, 261, 262, 264, 270, 271, 277, 298, 299, 303, 304, 307, 313, 319, 322, 323, 325, 329, 330, 332, 333, 334, 336, 338, 351, 370, 374, 381, 387, 403, 416, 421, 425, 429, 430, 433, 434, 441, 442, 469, 470, 488, 490, 504, 507, 508, 582, 609, 610, 611, 665
Fief, medium-sized (zeamet), 266, 587, 591, 689
Fine (cerîme vergisi), 179, 180, 181, 647
Fire, 344, 350, 354, 359, 363, 369, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 384, 386, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 401, 402, 412, 423, 428, 435, 439, 443, 466, 601, 636, 664, 681, 682, 684
Firuzağa neighborhood, 25, 544, 551, 574
Fish controller, 102, 173, 208, 281, 282, 478, 502, 553
Fish Market (Balık Pazarı, Balıkthane), 24, 55, 173, 394, 435, 478, 502, 543, 632
Flea Market, 540
- Galata port, 53, 498
Gallipoli. *See* Gelibolu
Garden, 4, 13, 14, 15, 16, 38, 69, 104, 207, 231, 233, 242, 262, 277, 303, 307, 333, 336, 354, 363, 376, 378, 388, 399, 402, 416, 429, 434, 435, 455, 459, 468, 469, 478, 488, 504, 592, 593, 602, 611, 613, 624, 625, 632, 637, 664, 691
Garden tax (bostan vergisi), 94
Gebenci Sinan neighborhood, 590
Gebze, 224
Gekboze. *See* Gebze
Gelibolu, 69, 91, 98, 101, 108, 118, 183, 261, 270
Gemlik, 84, 206, 229
Gerede district, 490
Geyve district, 325, 689
Giresun, 130
Göksu, 658, 659
Gönen, 96, 111, 174
Gördes district, 331, 468
Gümölcine district, 423
Gümüşhane, 617, 620
Güvercinlik, 41, 160, 176, 184
Gypsy, 96, 207, 222, 228, 272, 293, 436, 596, 625, 634, 635, 647, 648

- Hâce Hatun Medrese, 104
Hâcepaşa. *See* Hocaşa neighborhood
Hacı Bektaş district, 199
Hadimpınar, 60
Haghia Sophia. *See* Ayasofya neighborhood, Büyük Ayasofya, Küçük Ayasofya
Halil Paşa (Vizier), 27, 31, 33, 261, 281, 308, 477
Haraj tax, 86, 94, 100, 102, 103, 158, 164, 165, 166, 220, 293, 445, 456
Haraççı Muhyiddin neighborhood, 273, 347, 431, 693
Hasan Beyzade Ahmed Paşa (Treasurer), 318
Hasköy, 374, 658, 679
Hatip Muhyiddin neighborhood, 446
Hatun Sarayı neighborhood, 237
Hemşin district, 608
Hezargrad district, 500
Hızır Bey neighborhood, 224, 491, 492
Hızır Çavuş neighborhood, 205
Hızır İlyas akçesi tax, 102, 208, 281
Hisarönü district, 234, 299
Hobyar neighborhood, 371, 372, 395, 427, 428, 444, 665
Hoca Gıyaseddin neighborhood, 341
Hoca Halil neighborhood, 359
Hoca Piri neighborhood, 384
Hocaşa neighborhood, 246, 350, 354, 363, 371, 372, 398, 412, 427, 428, 444, 585
Hurpiste district, 367
Hüseyin Ağa neighborhood, 352
Hüseyin Paşa (Treasurer), 350, 359, 363, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 393, 394, 395, 396, 412, 427, 428, 444, 599, 641, 674
İbradi district, 333, 334, 335
İbrahim Paşa (Vizier), 455, 477, 652, 655, 664, 674, 685, 689
İlyas Çelebi neighborhood, 19, 22
Imperial Kitchen (Matbâh-ı Âmir), 167, 168, 169, 170, 554, 557, 558, 576, 585, 626
İmralı, 51, 89, 169, 184, 554, 556, 557, 558, 576
İnebahtı. *See* Lepanto
Ioannina, 345
Iskarabar district, 488
İskenderpaşa neighborhood, 356
İslimye district, 323
İsmail Ağa neighborhood, 614
İspençe (land tax on non-Muslims), 88, 94, 102, 107, 208, 210, 211, 228, 229, 261, 281, 287, 293, 322, 503, 541, 553
İstanköy. *See* Kos
İstefe district, 491, 492, 542
İstemre tax, 123, 167, 168, 169
İstinye, 77, 440, 483, 503, 529, 535, 547, 549
İvranya district, 248
İzdin district, 230
İzmir, 610, 611, 626, 640, 649
Jerusalem, 472, 474, 564, 612, 657
Jeweler, 52, 125, 196, 443, 598, 608, 674
Jizya tax. *See* Poll tax on non-Muslims
Kabasakal Sinan Ağa neighborhood, 359
Kadırga port, 339, 352, 353, 396
Kalafatçıbaşı neighborhood, 513, 515
Kalafatlı, 157, 160
Kal'a-i Sultaniye. *See* Çanakkale
Kalkancılar Market, 525
Kallâblık. *See* Counterfeit money
Kandır, 132
Kangırı. *See* Çankırı
Kaniye. *See* Nagyanizsa
Kapıdağı district, 96, 98, 99, 101, 105, 123, 124, 168, 169, 184, 298, 433, 505, 509, 554, 556, 557, 558, 576, 691
Kara Mustafa Paşa neighborhood, 526
Karaağaç, 84, 423
Karabaş neighborhood, 219, 369, 397
Karaburun, 116
Karagümrük, 454, 581
Karahisar-ı Şarkî. *See* Şebinkarahisar
Karaköy, 55, 112, 137, 439, 485, 493, 531
Karaman, 229, 241, 279, 655
Karesi district, 187, 647
Karıpazarı district, 319
Kasımpaşa, 12, 13, 14, 33, 36, 38, 92, 144, 156, 478, 506, 511, 512, 518, 525, 532, 534, 536, 537, 538, 548, 563, 564, 565, 566, 569, 571, 572, 573, 594
Kastamonu, 243, 270, 338, 383, 508
Katip Bali Mescidi neighborhood, 247

- Katip Hüsrev neighborhood, 338
 Katip Muslihiddin neighborhood, 618
 Kayseri, 400, 421, 655
 Keçeci Piri neighborhood, 340, 408
 Kefe, 68, 114, 119, 188
 Kemah district, 366, 382
 Kemankeş Kara Mustafa Paşa (Vizier), 617, 681, 682
 Kemeraltı neighborhood, 8, 601
 Kenise Camii neighborhood, 217
 Kepenekçi Sinan neighborhood, 609, 654
 Kerpeniş district, 194
 Keşiş, 291, 433, 474, 608
 Kıbrıscık district, 313
 Kıpti. *See* Gypsy
 Kırkçeşme, 381, 585
 Kırşehir, 199
 Kızılada, 6, 579
 Kızılcaıuzlu district, 187
 Kızılaş neighborhood, 255
 Kirmastı district, 431
 Koca Mustafa Paşa neighborhood, 608, 621
 Kocaeli, 633, 638, 639, 642, 647, 680, 685, 691
 Koğacıdede neighborhood, 278, 383, 453
 Kos, 157, 531, 564
 Köstendil district, 209
 Köşk, 355, 399, 417, 502, 593, 602
 Kudüs. *See* Jerusalem
 Kuloğlu neighborhood, 15, 16, 17, 66
 Kurşunlu village, 591
 Kurşunlu Mahzen, 516, 604, 681, 682
 Kurtuluş, 156, 511
 Kutalu island, 184
 Kuzguncuk, 623
 Küçük Ayasofya, 352
 Küçük Karaman, 309, 370, 430, 454
 Küçükçekmece, 416, 441
 Küçükpazar, 317
 Kürekçi Gate, 121
 Lefke district, 325
 Leh province, 285
 Lepanto, 231, 277, 326
 Lesbos, 63, 64, 114, 134, 158, 232, 297, 307
 Little Ayasofya. *See* Küçük Ayasofya
 Lofça district, 316
 Maçka district, 429
 Mağnisalı Çelebi neighborhood, 424, 465
 Maghreb, 114
 Mahmud Paşa (Vezir), 8, 50, 64, 264, 341
 Mahmud Paşa inn, 653
 Mahmud Paşa neighborhood, 36, 348, 600, 667, 676
 Mahmud Paşa court, 36, 667, 676
 Makrihori. *See* Bakırköy
 Malatya district, 387
 Manastır neighborhood, 274
 Manastır, 260, 472, 474, 664
 Market dues (bâc vergisi), 105, 106, 203, 267, 511, 624, 642
 Marmara Island, 39, 100, 149, 169, 184, 554, 556
 Masdariye (export duty or grape juice duty) controller, 68, 76, 195
 Medrese, 98, 99, 101, 104, 177, 309, 388, 415, 423, 511, 597, 630
 Mehmed Efendi (Treasurer), 390, 411
 Mehmed Efendi (Grand Mufti), 347, 363, 600
 Mehmed Paşa (Vizier), 102, 241, 309, 317
 Mehmed Paşa mosque, 129
 Mehmed Paşa neighborhood, 404, 496, 588
 Menemen district, 595
 Mercan neighborhood, 602
 Mevlevi lodge, 624
 Meydancık neighborhood, 379, 392
 Meydancılar neighborhood, 185
 Meyyit port, 478
 Mezistre district, 445
 Midilli. *See* Lesbos
 Mihalic district, 84, 160, 206, 389
 Mimar Kemal neighborhood, 304
 Mirahor neighborhood, 263, 450, 657
 Mîr Ali. *See* İmralı
 Miripaşa Hanı, 74
 Mizan tax, 94, 332
 Modonic district, 289, 381
 Moldavia, 285, 310, 312, 591, 623, 649, 650, 651
 Molla Fenari neighborhood, 548
 Molla Gürani neighborhood, 436, 452
 Molla Hüsrev neighborhood, 419
 Molla Zeyrek neighborhood, 589, 614
 Molova, 125, 232, 307

- Mora Sanjak, 331, 375, 468
 Moton province, 1, 3, 114
 Muhtesib Karagöz neighborhood, 415
 Muhyiddin Halife neighborhood, 305
 Mukataa, 43, 53, 59, 61, 63, 64, 89, 98,
 99, 101, 108, 110, 124, 154, 157, 167,
 173, 179, 186, 187, 195, 206, 210,
 219, 223, 224, 227, 228, 246, 267,
 287, 288, 314, 316, 318, 326, 332,
 343, 354, 355, 383, 384, 402, 404,
 423, 428, 436, 450, 466, 467, 477,
 495, 498, 499, 511, 561, 584, 585,
 588, 589, 590, 596, 608, 613, 614,
 615, 616, 620, 622, 625, 628, 629,
 630, 631, 634, 635, 636, 646, 647,
 648, 654, 656, 657, 661, 666, 671,
 673, 677, 679, 683, 690
 Mustafa Paşa (Sadrazam), 64, 246, 270, 323
 Mustafa Paşa neighborhood, 207, 414
 Müeyyedzade neighborhood, 30
 Müftü Ali Çelebi neighborhood, 437
 Müneccim Sadi neighborhood, 465
 Mürted island, 342

 Nagykanizsa, 209
 Nahçıvan, 411
 Nakşa Adası, 143, 154, 155, 284
 Nevrekop district, 276, 388
 Nevyafte tax, 83, 86, 88, 103, 192, 213, 214
 Nif district, 246
 Niğbolu sanjak, 264, 316, 318, 688
 Nişancı Cafer Çelebi neighborhood, 581
 Nüzul controller (comissionary-general of
 an army), 471
 Nüzul (extraordinary campaign) tax, 102,
 160, 228, 282, 471, 496, 501, 553,
 557, 576

 Odun Gate, 590, 654
 Ohri neighborhood, 366
 Okçu Musa neighborhood, 18, 23, 34
 Opar district, 430
 Ormid district, 365
 Ortaköy, 496, 560
 Osman Paşa (Vizier), 602
 Overseer of sheep (koyun emini), 250, 346,
 416, 455

 Ömer Paşa (Vizier), 577

 Paros 143, 284
 Patriarch, 274, 291, 342, 474
 Payas, 116, 675, 683
 Pazarbaşı, 37, 476, 489, 616, 626, 642
 Pazarcık district, 259
 Peksimet emini (commisioner for hard bis-
 cuits), 549
 Pençik tax, 94
 Perakende Kasım Ağa neighborhood, 410
 Pera Palace neighborhood. *See* Beyoğlu Sa-
 rayı neighborhood
 Pervizağa neighborhood, 508
 Piriñçi neighborhood, 319
 Poland. *See* Leh province
 Poll tax on non-Muslims (cizye), 49, 83, 84,
 86, 87, 89, 90, 94, 102, 104, 117, 134,
 137, 158, 161, 162, 163, 167, 168,
 190, 192, 194, 199, 208, 210, 215,
 216, 220, 222, 229, 253, 269, 283,
 285, 287, 289, 292, 295, 297, 320,
 345, 357, 366, 382, 406, 407, 480,
 497, 500, 501, 503, 505, 510, 519,
 541, 554, 557, 576, 596, 625, 627,
 633, 634, 635, 638, 639, 640, 644,
 647, 648, 676, 685, 691
 Premedi district, 370
 Priest (papaz, rahip), 123, 124, 156, 199,
 232, 261, 291, 295, 350, 366, 472,
 474, 538, 664, 691

 Reft tax, 108
 Retail tax (perakende haracı), 167, 168,
 215, 222, 228, 283, 292, 382, 410,
 500, 541, 547, 552, 553, 554, 557, 647
 Rhodes, 157
 Rodoscuk. *See* Tekirdağ
 Roma. *See* Gypsy
 Ruha. *See* Urfa
 Rukiye Sultan Yalı, 592
 Ruscuk, 340, 595
 Rüstempaşa mosque, 350

 Sahaf Muhyiddin neighborhood, 512
 Sakız island, *See* Chios
 Saint George Day tax. *See* Hızır İlyas akçe-
 si tax
 Saint Sophia. *See* Ayasofya neighborhood,
 Büyük Ayasofya neighborhood, Küçük
 Ayasofya neighborhood

- Salonika, 71, 340, 364, 384, 591
 Salyane tax, 253, 455, 459, 476, 479, 486, 489, 491, 493, 494, 496, 501, 505, 564
 Samako district, 233
 Samatya, 502
 Sante Marka village, 532, 538
 Santira island, 143
 Saraçhanebaşı, 461
 Sarı Bayezid neighborhood, 343
 Sarı Lütüf neighborhood, 62
 Sarı Musa neighborhood, 615, 624
 Sarı Nasuh neighborhood, 355, 621
 Sarı Timurcu neighborhood, 393, 396
 Sarıbaş neighborhood, 354
 Sarıca village, 148
 Sarıca Mehmed Paşa neighborhood, 402, 404
 Sarıgöz neighborhood, 256
 Sarıyer, 37, 42, 304
 Sazlıdere, 169, 337
 Second-hand bookseller. *See* bookseller
 Seferikoz neighborhood, 518
 Sekbanbaşı İbrahim Ağa neighborhood, 585
 Selime Hatun neighborhood, 498
 Semerciler Market, 461, 462
 Senbasti neighborhood, 150
 Serfiçe district, 332
 Serres, 348
 Seyyit Ali Çelebi neighborhood, 38
 Ship, 6, 23, 41, 45, 46, 54, 55, 72, 73, 74, 95, 104, 105, 114, 120, 121, 130, 136, 142, 149, 167, 169, 172, 174, 176, 177, 182, 183, 188, 238, 285, 301, 308, 411, 431, 440, 481, 492, 498, 516, 521, 531, 557, 579, 599, 603, 604, 619, 620, 669, 672, 679, 690
 Silistra, 219
 Silivri district, 582
 Sinan Ağa neighborhood, 359, 389
 Sinan Paşa (Admiral of the Fleet), 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 181, 502, 582
 Sinan Paşa Kiosk, 502
 Sirkeci Muslihiddin neighborhood, 567
 Siroz. *See* Serres
 Sirte island, 143
 Sivas, 407, 469, 653
 Siyavuş Hasan Paşa (Vizier), 623
 Sofia, 242, 556, 557
 Spirit tax controller (hamr emini), 47, 48, 51, 78, 80, 82, 85, 97, 98, 99, 100, 107, 109, 123, 124, 131, 135, 138, 141, 146, 150, 153, 167, 169, 180, 181, 189, 193, 208, 236, 553, 557, 575, 579
 Spirit tax (hamr vergisi), 47, 48, 51, 78, 82, 85, 89, 97, 98, 99, 101, 105, 109, 123, 124, 138, 141, 146, 150, 153, 180, 181, 182, 185, 189, 193, 195, 236, 559, 575
 Sultan Bayezid neighborhood, 131, 146, 153, 373, 538, 541, 544, 546
 Sultan Mehmed Han Medrese, 309
 Sultan Selim neighborhood, 50
 Suyolcu, 88, 91, 414, 441, 579, 593, 624
 Süheyl Bey neighborhood, 477, 498
 Sürsat (forced contribution), 167, 169, 228, 471, 476, 486, 489, 497, 510, 523, 525, 538, 539, 543, 545, 547, 553, 556, 557
 Süruri Efendi neighborhood, 12
 Sütluçe, 355
 Şah Sultan neighborhood, 606
 Şahinci, 91, 94
 Şahkulu neighborhood, 482
 Şebinkarahisar, 142, 145, 357, 422, 426
 Şehsuvar neighborhood, 339, 352, 420
 Şemsipaşa neighborhood, 337
 Şire (grape juice) tax, 133
 Şirmerd Çavuş neighborhood, 470
 Tahta Kadı neighborhood, 594
 Tahta Minare neighborhood, 390, 401
 Tahtakale, 246, 616
 Tarabya, 547
 Taşoz. *See* Thasos
 Tatavla. *See* Kurtuluş
 Tavern (meyhane), 47, 48, 55, 56, 80, 82, 93, 109, 123, 124, 127, 131, 135, 138, 141, 146, 150, 180, 181, 195, 208
 Tavşan island, 39
 Tax farm (iltizam), 47, 51, 53, 57, 61, 80, 82, 91, 98, 99, 108, 110, 135, 141, 148, 150, 152, 153, 154, 157, 159, 167, 169, 172, 173, 179, 180, 182, 183, 186, 187, 188, 219, 223, 224, 227, 228, 229, 245, 249, 287, 288,

- 289, 296, 314, 316, 318, 320, 332, 343, 345, 436, 450, 475, 477, 482, 484, 487, 493, 579, 584, 588, 591, 598, 609, 614, 622, 636, 661, 662, 663, 665, 666, 668, 669, 672, 675, 683, 690
- Tekalif-i divaniye (extraordinary) tax, 79
- Tekalif-i örfiye (extraordinary) tax, 56, 87, 91, 93, 94, 102, 110, 140, 160, 165, 207, 208, 228, 236, 269, 290, 328, 553
- Tekeburnu, 45, 46
- Tekfur Palace, 196, 197
- Tekirdağ, 91, 108, 183
- Tekür (Blakhermai) Palace. *See* Tekfur Palace
- Tenedos. *See* Bozcaada
- Terkos district, 434
- Thasos, 72, 73, 114
- Therapia. *See* Tarabya
- Timar. *See* Fief
- Timurtaş neighborhood, 246, 657
- Tithe (aşar), 94, 106, 219, 224, 225, 265, 320, 389, 452, 463, 579, 582
- Title (tapu) tax, 111, 276, 470
- Tomtom neighborhood, 475, 484, 504
- Tophane, 19, 66, 305, 475, 484, 504, 511, 523, 530, 536, 537, 544, 547, 551, 574, 585, 599, 620, 669, 672
- Topkapı, 315, 366, 622, 624
- Tora Port, 169, 184
- Trablus. *See* Tripoli
- Trabzon, 215, 229, 283, 292, 448, 608, 617, 620
- Tripoli, 431, 531, 626
- Tufancı, 88, 91
- Tuzla, 173, 520
- Umur Fakih district, 250
- Unkapı, 478
- Urfa, 346, 400, 600
- Uskumru village, 77
- Usturanca district, 209
- Ünye district, 503, 504
- Üsküblü neighborhood, 293
- Üsküdar, 23, 49, 82, 84, 89, 94, 102, 104, 107, 132, 139, 148, 158, 167, 169, 173, 179, 180, 183, 195, 208, 222, 224, 229, 262, 281, 282, 283, 288, 337, 389, 399, 403, 496, 520, 541, 552, 553, 588, 600, 623, 633, 638, 639, 642, 657, 680, 691
- Valide inn, 422, 426, 589, 667
- Valide Sultan mosque, 107
- Varna, 223, 250, 269, 584
- Vezneciler market, 601
- Viranşehir, 587
- Vize district, 265, 470, 483, 686
- Wallachia, 285, 602, 626
- Weighing fee (kantariye), 114, 223, 238, 279, 282, 300
- Windfall (bâd-ı hevâ) tax, 88, 90, 94, 102, 148, 219, 265
- Yahya Çelebi neighborhood, 513, 515
- Yahya Kethüda neighborhood, 565, 566
- Yakub Ağa neighborhood, 344
- Yalakabad district, 607, 676
- Yalı, 173, 560, 592, 593, 603, 604
- Yanbolu district, 323
- Yanya. *See* Ioannina
- Yarhisar neighborhood, 469
- Yasakçı (enforcer of *kanuns*), 102, 241, 282, 342, 454, 575, 642
- Yassıada, 579
- Yave (poll tax on non-Muslims who left their original place of residence), 83, 86, 90, 102, 103, 107, 158, 163, 187, 190, 208, 210, 229, 281, 284, 286, 287, 292, 407, 455, 578, 579, 647
- Yazıcı neighborhood, 587
- Yearly tax. *See* Salyane tax
- Yedikule, 242
- Yeldeğirneni neighborhood, 36
- Yeni mahalle, 37
- Yenice, 169, 184, 308, 333, 334, 335
- Yenikapı, 478, 502, 624
- Yeniköy, 392, 440, 503, 535, 549, 659
- Yenişehir district, 206, 269, 405, 406, 464, 594
- Yolcuzaade neighborhood, 517, 518
- Yoros, 283, 288, 440, 538, 658, 659
- Zeyrek neighborhood, 224, 290, 371, 372, 398, 427, 428, 589, 610, 611, 614, 616
- Zincirlikapı, 403

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

<i>Konu</i>	<i>Cilt</i>
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar / Foreigners	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

<i>Topic</i>	<i>Volume</i>
<i>Guilds and Guildsmen</i>	1
<i>Communal Affairs of Christians and Jews</i>	1
<i>Foreigners</i>	1
<i>Commercial Partnerships</i>	2
<i>State-Subject Relations, including Taxation</i>	3-4
<i>Waqfs</i>	5-6-7-8
<i>Credit Markets and Uses of Interest</i>	9-10

Kapak resmi: 1584’te tamamlanan *Hünernâme* c. I, y. 19a’dan Topkapı Sarayı’nın ikinci avlusu ile Divan-ı Hümayun’u gösteren minyatürden ayrıntı (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, H. 1523).

Cover illustration: Detail from *Hünernâme* I (1584), f. 19a, depicting the State Council (Divan-ı Hümayun) and the second courtyard of the Topkapı Palace (Topkapı Palace Museum Library, H. 1523)

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

Konu	Cilt
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar/ Foreigners	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

Topic	Volume
Guilds and Guildsmen	1
Communal Affairs of Christians and Jews	1
Foreigners	1
Commercial Partnerships	2
State-Subject Relations, including Taxation	3-4
Waqfs	5-6-7-8
Credit Markets and Uses of Interest	9-10

Kapak resmi: 1584’te tamamlanan *Hünernâme* c. I, y. 19a’ dan Topkapı Sarayı’nın ikinci avlusu ile Divan-ı Hümayun’u gösteren minyatürden ayrıntı (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, H. 1523).

Cover illustration: Detail from *Hünernâme* I (1584), f. 19a, depicting the State Council (Divan-ı Hümayun) and the second courtyard of the Topkapı Palace (Topkapı Palace Museum Library, H. 1523).